

МОНГОЛ УЛСАД ГЭМТ ХЭРГЭЭС
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ
АЖЛЫГ ЗОХИЦУУЛАХ ЗӨВЛӨЛ

МОНГОЛ УЛС ДАХЬ ГЭМТ ХЭРГИЙН ЦАГААН НОМ 2018

WHITE PAPER ON CRIME

ЗАХИАЛАГЧ:

МОНГОЛ УЛСАД ГЭМТ ХЭРГЭЭС
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЛЭХ АЖЛЫГ
ЗОХИЦУУЛАХ ЗӨВЛӨЛ

ДЭМЖИГЧ:

НЭЭЛТТЭЙ НИЙГЭМ
ФОРУМ

ГҮЙЦЭТГЭГЧ:

МОНГОЛЫН
КРИМИНОЛОГИЧДЫН
ХОЛБОО

ХАМТРАН АЖИЛЛАСАН БАЙГУУЛЛАГА:

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН ХОРОО

ШҮҮХИЙН ЕРӨНХИЙ
ЗӨВЛӨЛ

УЛСЫН ЕРӨНХИЙ
ПРОКУРОРЫН ГАЗАР

ЦАГДААГИЙН
ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

ШҮҮХИЙН
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
ҮНДЭСНИЙ ХҮРЭЭЛЭН

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР
ГҮЙЦЭТГЭХ ЕРӨНХИЙ
ГАЗАР

ДОТООД ХЭРГИЙН
ИХ СУРГУУЛЬ

СУДАЛГААНЫ БАГ

Зөвлөх:

Ж.Болдбаатар (Sc.D, проф.)
Б.Бат-Эрдэнэ (Ph.D, проф.)
Д.Зүмбэрэллхам (Ph.D, проф.)
Б.Батзориг (Ph.D, дэд проф.)
Г.Эрдэнэбат
Л.Нямгэрэл
Б.Хишигсайхан

Судалгааны багийн ахлагч:

Б.Мөнхдорж (Ph.D)

Судалгааны багийн гишүүд:

Ч.Нямсүрэн (Ph.D, дэд проф.)
Б.Энхболд (Ph.D, дэд проф.)
Б.Алтансүх (Ph.D)
Г.Оюунболд

М.Цэдэвсүрэн
Ц.Гантулгат
Б.Мөнхсэргэлэн
О.Уулзахжаргал
Ч.Отгонсүрэн
О.Мөнхцэцэг
Б.Ариунтуяа

Практик байгууллагын төлөөлөл:

Ц.Дулмаа (ҮСХ)
Ц.Мандах (Ph.D, ШЕЗ)
Э.Ганцэцэг (ШЕЗ)
Б.Дэлгэрсүрэн (УЕПГ)
П.Батбаатар (ЦЕГ)
С.Энхбаатар (ЦЕГ)
Б.Баяраа (ШШҮХ)
Б.Ганчимэг (ШШГЕГ)
Ш.Баттунгалаг (ШШГЕГ)

ГАРЧИГ

ТОТГО ҮГ	6
ЗӨВЛӨХИЙН ҮГ	7
ТОВЧИЛСОН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ	8

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ.

МОНГОЛ УЛСЫН 2018 ОНЫ ГЭМТ ХЭРГИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛД ХИЙСЭН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ

1. Гэмт хэргийн индекс	12
2. Тоон мэдээлэл, статистик	14
3. Дүгнэлт, зөвлөмж	22

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ.

ТОДОРХОЙ ТӨРЛИЙН ГЭМТ ХЭРЭГ

1. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн аравдугаар бүлэг (Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)	24
1.1. Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	24
1.2. Хүнийг алах гэмт хэрэг	27
2. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван нэгдүгээр бүлэг (Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)	30
2.1. Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	30
2.2. Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах гэмт хэрэг	33
2.3. Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг	35
3. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван хоёрдугаар бүлэг (Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)	37
3.1. Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	37
3.2. Хүчиндэх гэмт хэрэг	40
4. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван гуравдугаар бүлэг (Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)	42
4.1. Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	42
5. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван дөрөвдүгээр бүлэг (Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг)	45
5.1. Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	45
6. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван тавдугаар бүлэг (Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг)	47
6.1. Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	47
7. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван зургадугаар бүлэг (Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг)	50
7.1. Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	50
8. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван долдугаар бүлэг (Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)	53
8.1. Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	53
8.2. Хулгайлах гэмт хэрэг	57
8.3. Дээрэмдэх гэмт хэрэг	61
8.4. Залилах гэмт хэрэг	64
9. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн арван наймдугаар бүлэг (Эдийн засгийн гэмт хэрэг)	67
9.1. Эдийн засгийн гэмт хэрэг	67
9.2. Улсын хилээр барааг хууль бусаар нэвтрүүлэх гэмт хэрэг	71
9.3. Мөнгө угаах гэмт хэрэг	73

10.ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)	74
10.1. Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	74
11. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорьдугаар бүлэг (Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг)	78
11.1. Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	78
11.2. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах гэмт хэрэг	82
12. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин нэгдүгээр бүлэг (Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг)	85
12.1. Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	85
13. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин гуравдугаар бүлэг (Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг)	89
13.1. Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	89
13.2. Хуурамч баримт бичиг үйлдэх, ашиглах гэмт хэрэг	92
14. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин дөрөвдүгээр бүлэг (Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг)	94
14.1. Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	94
14.2. Хууль бусаар ашигт малтмал хайх, ашиглах, олборлох гэмт хэрэг	97
15. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин тавдугаар бүлэг (Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг)	99
15.1. Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг	99
16. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин зургадугаар бүлэг (Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)	102
16.1. Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	102
16.2. Цахим мэдээлэлд хууль бусаар халдах гэмт хэрэг	105
17. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин долдугаар бүлэг (Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг)	107
17.1. Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	107
17.2. Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих гэмт хэрэг	110
18. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин наймдугаар бүлэг (Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг)	113
18.1. Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	112
19. Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн хорин есдүгээр бүлэг (Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг)	115
19.1. Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг	115

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ЗАРИМ ОНЦЛОГ ҮЗҮҮЛЭЛТ

1. Эмэгтэй хүн ба гэмт хэрэг	118
2. Насанд хүрээгүй хүн ба гэмт хэрэг	126
3. Согтуурсан хүн ба гэмт хэрэг	134
4. Мансуурсан хүн ба гэмт хэрэг	137
5. Бүлэглэсэн үйлдэл ба гэмт хэрэг	139
6. Галт зэвсэг ашигласан үйлдэл ба гэмт хэрэг	141
7. Урьд ял шийтгэгдсэн хүн ба гэмт хэрэг	143

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ.

НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН ГЭМТ ХЭРЭГ 145

1. Улаанбаатар хот	148
2. Баянгол дүүрэг	154
3. Баянзүрх дүүрэг	159
4. Сонгинохайрхан дүүрэг	164
5. Сүхбаатар дүүрэг	169
6. Хан-Уул дүүрэг	174
7. Чингэлтэй дүүрэг	179
8. Багануур дүүрэг	184
9. Багахангай, Налайх дүүрэг	189
10. Орон нутаг	195
11. Архангай аймаг	201
12. Баян-Өлгий аймаг	206
13. Баянхонгор аймаг	211
14. Булган аймаг	216
15. Говь-Алтай аймаг	221
16. Говьсүмбэр аймаг	226
17. Дархан-Уул аймаг	231
18. Дорноговь аймаг	236
19. Дорнод аймаг	241
20. Дундговь аймаг	246
21. Завхан аймаг	251
22. Орхон аймаг	256
23. Өвөрхангай аймаг	261
24. Өмнөговь аймаг	266
25. Сүхбаатар аймаг	271
26. Сэлэнгэ аймаг	276
27. Төв аймаг	281
28. Увс аймаг	286
29. Ховд аймаг	291
30. Хөвсгөл аймаг	296
31. Хэнтий аймаг	301
32. Бусад нутаг дэвсгэр болон зарим салбар	306
32.1. Иргэний агаарын тээвэр	306
32.2. Төмөр замын тээвэр	307
32.3. Хилийн чанад	308
32.4. Тээврийн прокурорын газар	309
32.5. Нийслэлийн прокурорын газар	310

ТАВДУГААР БҮЛЭГ.

ГЭМТ ХЭРГИЙН СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ ОЛОН УЛСАД НИЙЦҮҮЛЭХ ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГА БА ТАЙЛАГНАСАН БАЙДАЛ 311

1. Гэмт хэргийн статистикийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөж буй арга зүй, маягт, заавар	312
2. Гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийн олон улсын жишигт нийцүүлэх хэрэгцээ, шаардлага	315
3. Гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг олон улсад тайлагнасан байдал (НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа, 2015-2017 оны байдлаар)	317
4. Дүгнэлт, зөвлөмж	331

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ.

ХУУЛЬ ЗҮЙН САЛБАРЫН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙГ ҮНЭЛЭХ

ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТООЦОХ АРГА ЗҮЙ, ҮР ДҮН

331

1. Тогтвортой хөгжлийн талаарх ерөнхий ойлголт	334
2. Хууль зүйн салбарын тогтвортой хөгжлийг үнэлэх үзүүлэлтийг тооцох арга зүй, үр дүн	335
3. Дүгнэлт, зөвлөмж	355

ДОЛООДУГААР БҮЛЭГ.

ГЭМТ ХЭРГИЙН ХОХИРЛЫН СТАТИСТИКТ ХИЙСЭН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ

356

1. Гэмт хэргийн хохирох явдлын (victimization) өнөөгийн байдал, гэмт хэрэг хохирох шалтгаан нөхцөл, нөлөөлөх хүчин зүйл	358
1.1. Гэмт хэрэгт хохирох явдлын тоон үзүүлэлт: бүтэц, хөдөлгөөн	360
1.2. Гэмт хэргийн хохирогч: гэмт хэрэгт өртөмтгий эмзэг хохирогчийн онцлог	360
1.3. Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, хор уршиг, нөхөн төлөлт	365
1.4. Гэмт хэрэгт хохирох эрсдэл: тооцох аргачлал, аюулгүй байдлын зэрэглэл	369
1.5. Гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх ажил, үр дүн, чиг хандлага	371

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ.

МОНГОЛ УЛС ДАХЬ НУУГДМАЛ ГЭМТ ЯВДЛЫН ТҮВШИНГ ТООЦСОН БАЙДАЛ

375

1. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг судлах шаардлага, үндэслэл	376
2. Судалгааны арга зүй	376
3. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тооцсон байдал	378
3.1. Гэмт хэргийн чиг хандлагын талаарх төсөөлөл	378
3.2. Гэмт хэргээс түгших хандлагын түвшин	378
3.3. Гэмт хэрэгт шууд болон шууд бусаар хохирсон байдал	379
3.4. Монгол Улс дахь нуугдмал гэмт явдлын түвшинг тооцсон байдал, 2018	382
4. Дүгнэлт	384

ЭХ СУРВАЛЖИЙН ЖАГСААЛТ

385

ХАВСРАЛТ

387

Хавсралт 1. Хураангуй хүснэгт **388**

Хавсралт 2. Дэлгэрэнгүй хүснэгт **413**

Монгол Улсад Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл 2016 оноос Монголын криминологичдын холбоотой хамтран гэмт хэргийн цагаан номыг жил бүр эрхлэн гаргаж, нийтийн хүртээл болгодог уламжлалтай.

Энэ жилийн гэмт хэргийн цагаан ном нь холбогдох байгууллагуудаас ирүүлсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн статистик мэдээллийг нэгтгэн, Монгол Улс дахь гэмт хэргийн нөхцөл байдал, түүнтэй тэмцэх ажлын үр дүнг дүгнэх боломж олгохыг зорьсоноороо онцлогтой.

Гэмт хэргийн цагаан номд орсон бүхий л статистик, судалгаан дээр үндэслэн аливаа гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх бодлого үйл ажиллагааг илүү оновчтой зөв төлөвлөх, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, зохион байгуулах нь хууль сахиулах байгууллагын үндсэн үүрэг байх учиртай.

Өнгөрсөн хугацаанд хүн худалдаалах, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлтэй холбоотой гэмт хэрэгтэй тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх Үндэсний хөтөлбөрүүд батлагдан хэрэгжиж байгаа билээ. Мөн хууль зүйн салбарын байгууллагуудын хүний нөөц, техник, тоног төхөөрөмж, дэд бүтцийг шинэчлэн, хуульд заасан үүргээ стандартын дагуу хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлэх ажилд олон ахиц дэвшил гарч байна.

Гарсан гэмт хэргийг илрүүлэх, таслан зогсоох ажлыг эрчимжүүлэхийн сацуу гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг цогц, уялдаа холбоотой, тогтвортой, тасралтгүй зохион байгуулах нь илүү ач холбогдолтой.

Ийм учраас гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хэрэгжүүлэх бүхий л арга хэмжээ нь судалгаа, шинжилгээнд үндэслэсэн, шинжлэх ухаан, техник технологийн орчин үеийн ололт, амжилт, шинэ мэдлэгт суурилсан байх үндсэн зарчимд Гэмт хэргийн цагаан номын агуулга, зорилго бүрнээ нийцнэ гэдэгт илтгэлтэй байна.

Гэмт хэргийн цагаан номыг эрхлэн гаргаснаас хойш түүнийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх ажлын гарын авлага, хэрэглээ болгох арга зүй нэгэнтээ тогтож, хууль зүйн шинжлэх ухааны эрдэмтэн, судлаачдын оролцоо улам нэмэгдэж буйд олзуурхаж буйгаа энэ дашрамд илэрхийлье.

Энэ ажилд оройлон оролцсон Монголын Криминологичдын холбоо, түүний гишүүн эрдэмтэн, судлаачдаас бүрдсэн судалгааны багт гүн талархал илэрхийлж, эрдэм мэдлэг дэлгэрүүлэх, гэмт хэргийн хорт үндсийг таслах ариун үйлсэд нь их амжилтыг хүсье.

Амар амгалан ашид эрхшээж, номын гэрэл гийх болтугай.

МОНГОЛ УЛСАД ГЭМТ ХЭРГЭЭС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ
АЖЛЫГ ЗОХИЦУУЛАХ ЗӨВЛӨЛИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА БӨГӨӨД АЖЛЫН АЛБАНЫ ДАРГА Л.НЯМГЭРЭЛ

ЗӨВЛӨХИЙН ҮГ

Дэлхийн хөгжингүй олон оронд жил бүр эрхлэн гаргадаг гэмт хэргийн цагаан номыг Монгол Улсад нутагшуулах тухай бидний санаачилга биеллээ олж, эдүгээ 3 дахь жилдээ хэвлэгдэн гарч байна.

Өөрийн улсын гэмт хэргийн өнөөгийн нөхцөл байдлыг, тодруулбал, цагдаагийн байгууллагад анх бүртгэгдсэн гомдол, мэдээлэл, гэмт хэргээс прокурор, шүүхийн шатанд эцэслэн шийдвэрлэгдэж, шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад шилжиж буй эрүүгийн болоод зөрчлийн хэргийн урсгал, шийдвэрлэлтийн талаарх мэдээллийг цогц байдлаар агуулсан цагаан номтой болохыг эрмэлзсэн бид бүхний зорилго эрүүгийн эрх зүйн чиглэлээр, тэр дундаа криминологийн чиглэлээр мэргэшсэн олон судлаач, эрдэмтэн багагүй хөдөлмөр, зүтгэлийг шингээж, дэмжигч байгууллагуудын хамтын ажиллагааны үр дүнд уламжлал болж буй нь сайшаалтай.

Өмнө жилүүдэд эрхлэн гаргасан цагаан номуудтай харьцуулахад “Монгол Улс дахь Гэмт хэргийн цагаан ном-2018” нь тодорхой төрлийн гэмт хэргийг эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн бүх бүлгийг хамруулсан, цагдаа, прокурор, шүүх, шүүхийн шинжилгээ, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагуудын статистикийн мэдээллийг нэгтгэн харуулсанаараа онцлог. Энэ нь гэмт явдалтай тэмцэх үйл ажиллагааны үр дүнг цогц байдлаар хэмжиж, дүгнэх боломжийг бий болгож байгаа юм.

Тухайн улс, бүс нутгийн гэмт явдлын түвшинг статистикийн хэлээр нийтэд гаргаж тавих нь гэмт хэргийн цагаан номын зорилго, онцлог байдаг. Тухайн тайлант жилийн онцлогоос хамааран нийгэмд анхаарал татаж буй гэмт явдлыг тодруулан судлах, түүнчлэн гэмт явдалтай тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлын үр нөлөө, төсөв хөрөнгийг оновчтой зарцуулж буйд криминологийн дүн шинжилгээ хийх байдлаар бичигддэг. Хуулийн байгууллагууд, холбогдох байгууллагаас мэдээлэл, тайлан, эх сурвалжийг ирүүлээгүй, гаргаж өгөөгүй байдлаас шалтгаалан 2018 оны номд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлын үр нөлөөнд дүн шинжилгээ хийх хэсгийг оруулж чадаагүй гэдгийг дурдах нь зүйтэй.

Энэхүү номыг эрхлэн гаргах явцад хуулийн байгууллагуудаас гаргаж буй тайлан, мэдээний үнэн зөв байдлыг хангах зорилгоор тэдгээрийн хамтын ажиллагаа, ажлын харилцан уялдааг нэмэгдүүлэх чиглэлээр багагүй санал, санаачилга гаргаж ажилласан бөгөөд бидний санал, хүсэлтийг тухай бүрд нь шийдвэрлэж, шаардлагатай мэдээлэл, арга зүйгээр тусалж, хамтран ажилласан бүх байгууллагад талархал илэрхийлье.

Цаашдаа энэхүү номын агуулга, бүтцийг илүү боловсронгуй болгох, хуулийн байгууллагуудын тайлан, мэдээгээ нэгтгэн дүгнэж буй байдлыг сайжруулах тал дээр Монголын Криминологичдын холбоо, түүний гишүүн эрдэмтэн, судлаачид хамтран ажиллах болно.

МОНГОЛЫН КРИМИНОЛОГИЧДЫН ХОЛБООНЫ ЕРӨНХИЙЛӨГЧ
Г.ЭРДЭНЭБАТ

ТОВЧИЛСОН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ

- ААН** Аж ахуйн нэгж
- АТГ** Авлигатай тэмцэх газар
- АТХХАБАЖЗГХ** Авто тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих гэмт хэрэг
- БГХ** Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг
- ГХ** Гэмт хэрэг
- ГХМБТГ** Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар
- ЕЭЗК** Европын эдийн засгийн комисс
- ЗХАБТХ** Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль
- МХХ** Монголын хуульчдын холбоо
- МША** Мөрдөн шалгах ажиллагаа
- НААСЭГХ** Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг
- НПГ** Нийслэлийн прокурорын газар
- НТАХЯ** Нийтэд тустай ажил хийлгэх ял
- НҮБ** Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага
- ОНАБАСЭГХ** Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг
- ӨНЭЗС** Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгаа
- ПБ** Прокурорын байгууллага
- СК** Статистикийн комисс
- ТПГ** Тээврийн прокурорын газар
- ТТАХ** Төрийн тусгай албан хаагч
- ТҮАХ** Төрийн үйлчилгээний албан хаагч
- ТХЗ** Тогтвортой хөгжлийн зорилт
- ТХҮБ** Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал
- УЕПГ** Улсын ерөнхий прокурорын газар
- ҮАБЭГХ** Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- ҮСХ** Үндэсний статистикийн хороо
- ҮЭ** Үйлдвэрчний эвлэл
- ХАБТХАЖЭГХ** Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг
- ХБМБ** Хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт
- ХБМБА** Хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах ажиллагаа
- ХБОЭГХ** Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг

- ХБЭЧХБЭГХ** Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- ХЗДХЯ** Хууль зүй, дотоод хэргийн яам
- ХС** Хүүхдийн сан
- ХТАБЭТЭГХ** Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг
- ХХУТЭЭЧЭГХ** Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг
- ХХЧБЭЭГХ** Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг
- ХЧААХ** Хүмүүжлийн чанартай албадлагын арга хэмжээ
- ХЭМХБЭГХ** Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- ЦБ** Цагдаагийн байгууллага
- ЦЕГ** Цагдаагийн ерөнхий газар
- ЦМАБЭГХ** Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг
- ЦМХБХГХ** Цахим мэдээлэлд хууль бусаар халдах гэмт хэрэг
- ШБ** Шүүх байгууллага
- ШЕЗ** Шүүхийн ерөнхий зөвлөл
- ШҮХ** Шинээр үүссэн хэрэг
- ШШГБ** Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага
- ШШГЕГ** Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар
- ЭБАТ** Эрх бүхий албан тушаалтан
- ЭХ** Эрүүгийн хууль
- ЭХ-р** Эрүүгийн хуулиар
- ЭХТА** Эрүүгийн хуулийн тусгай анги
- ЭХҮ-ж** Эрүүгийн хэрэг үүсгэж
- ЭХХША** Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа
- SDG** Sustainable Development Goals
- UNODC** United Nations Office on Drug and Crime

НЭГДҮГЭЭР
БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН
2018 ОНЫ ГЭМТ
ХЭРГИЙН НӨХЦӨЛ
БАЙДАЛД ХИЙСЭН ДҮН
ШИНЖИЛГЭЭ

МОНГОЛ УЛСЫН 2018 ОНЫ ГЭМТ ХЭРГИЙН НӨХЦӨЛ БАЙДАЛД ХИЙСЭН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ

Энэхүү бүлгийг боловсруулахдаа өмнөх онуудад гаргасан “Гэмт хэргийн цагаан ном”-ны эхний буюу тойм бүлэгт хэрэглэж байсан дүн шинжилгээ хийх аргачлалын дагуу хийхийг зорьсон болно. Гэмт хэргийн мэдээллийн санд дүн шинжилгээ хийхдээ тоон болон чанарын судалгааны арга зүйг хослуулан асуудлын мөн чанарыг бодитоор тодорхойлохыг эрмэлзэв. Бидний судлах зүйл нь зөрчил, гэмт хэргийн статистик өссөн, буурсан, эсхүл тогтмол хэмжээнд байгаа шалтгааныг нээн илрүүлэх зорилготой тул зөрчлийн болон эрүүгийн процессын дэс дарааллаар, хууль, эрх зүйн орчин, тоон мэдээ гаргах дүрэм, журам болон практикт гарч буй хүндрэл бэрхшээлээр хамаарал, харьцааг тодорхойлов.

Эрүүгийн хууль тогтоомжийн шинэтгэлээс хамаараад гомдол, мэдээлэл, гэмт хэрэг, зөрчлийг бүртгэх, статистик гаргах журмыг тодорхой хугацаанд өөрчлөх, түүний нөлөөллийг судлан үзэх боломж хомс байгаа бөгөөд 2019 онд Монгол Улсын Их Хурлаас Эрүүгийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар төлөвлөжээ. Тухайлбал, уг нэмэлт, өөрчлөлтөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллийг шалгах хугацааг сунгах, хөөн хэлэлцэх хугацааг өөрчлөх зэрэг асуудал хөндөгдөж байгаа бөгөөд энэ нь гэмт хэргийн статистик үзүүлэлтэд шууд нөлөөлөх хүчин зүйлс болно. Хэрэв Эрүүгийн хууль тогтоомжийн дээрх нэмэлт, өөрчлөлтийн төслүүд батлагдан хэрэгжиж эхэлвэл 2019-2020 оны гэмт хэргийн статистик үзүүлэлтэд шууд нөлөөлөх бөгөөд энэ нь гэмт хэргийн шалтгаан, нөхцөлөөс хамаараагүй гэсэн урьдчилсан таамаглалыг дэвшүүлж байна.

1. ГЭМТ ХЭРГИЙН ИНДЕКС

Дэлхий дахинд хүлээн зөвшөөрөгдсөн арга хэрэгслээр гэмт хэргийн индексийг тодорхой шалгуур үзүүлэлтээр байгаа баримт мэдээлэлд тулгуурлан гаргадаг.¹ Энэхүү гаргасан жагсаалтаар тухайн улсын гэмт хэргийн нөхцөл байдал, аюулгүйн түвшинг үнэлдэг ба улс орон бүрд гэмт хэргийн индексийг өөр өөрөөр тооцож хэрэглэдэг. Дээрх веб сайт нь сайт хэрэглэгчдийн дунд явуулсан судалгаагаар үндэслэн гаргадаг болно. Эдгээр судалгааны асуулгууд нь криминологийн шинжлэх ухааны болон улс орнуудын албан ёсны олон судалгаатай арга зүйн хувьд ижил байна.

Судалгаанд оруулсан бүх зүйл нь [-2, +2] мужийн тоонд хадгалагдаж, -2 нь сөрөг утгатай, +2 нь эерэг утгатай байх ба дундаас их хэмжээний өгөгдөл оруулж буй оролцогчдоос оруулж мэдээллийн үнэн зөв эсэхийг шүүдэг байна.

Судалгааны үр дүнг хэрэглэгчдэд ойлгоход хялбар байлгахын тулд хэмжилтийн утгыг [0-100] оноогоор ашигладаг. Одоо хэрэглэж буй индексийг (байнга шинэчлэгддэг) үүсгэхийн тулд нийт 36 сар хүртэлх өгөгдлийг ашигладаг ажээ. Гэмт хэргийн индекс гэдэг нь тухайн хотод эсвэл тухайн улсад гарсан нийт гэмт хэргийн түвшинг илэрхийлдэг. Бид гэмт хэргийн түвшинг 20-иос доогуур, 20-40 хүртэлх гэмт хэргийн түвшин бага, 40-ээс 60 хүртэлх гэмт хэргийн түвшин дунд, 60-80-ын хооронд үйлдэгдсэн гэмт хэргийн түвшин их, эцэст нь гэмт хэргийн түвшин 80-аас дээш өндөр гэж тооцдог.

¹ https://www.numbeo.com/crime/indices_explained.jsp

Rank	Country	Crime Index
1	Venezuela	84.86
2	Papua New Guinea	80.26
3	South Africa	77.02
4	Honduras	75.84
5	Afghanistan	73.26
6	Trinidad and Tobago	73.15
7	Brazil	69.48
8	El Salvador	68.63
9	Namibia	68.14
10	Syria	66.91
11	Jamaica	65.26
12	Bangladesh	64.98
13	Puerto Rico	64.75
14	Nigeria	64.64
15	Peru	64.58
16	Kazakhstan	64.23
17	Argentina	62.96
18	Kenya	62.38
19	Libya	61.26
20	Malaysia	60.66
21	Dominican Republic	60.62
22	Fiji	60.52
23	Tanzania	59.83
24	Somalia	58.74
25	Mongolia	57.76
26	Uganda	56.47
27	Guatemala	56.05
28	Costa Rica	55.77
29	Algeria	54.41

Аюулгүй байдлын индекс нь нөгөө талаар гэмт хэргийн индексээс эсрэг утгатай ойлголт бөгөөд хэрэв хот аюулгүй байдлын индекс өндөр бол аюулгүй гэж тооцогддог. Гадаадын зарим орон нь нэг хүнд ногдох гэмт хэргийн тоо баримтыг үндэслэн нарийвчилсан статистик гаргадаг. Одоогийн байдлаар гэмт хэргийн индексийг тооцоолох бодит томъёонд өөрчлөлт байнга орж байгаа нарийн төвөгтэй эмпирик томъёог ашиглаж байна. Java програмчлалын хэл дээр бичигдсэн томъёогоор гаргадаг.

Гэмт хэргийн индексийн дагуу зарим улс орон гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх стратеги, төлөвлөлтөө боловсруулдаг бөгөөд НҮБ-аас гаргасан зөвлөмж², аргачлалыг ашигладаг байна.

² https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/Handbook_on_Crime_Prevention_Guidelines_-_Making_them_work.pdf

2. ТООН МЭДЭЭЛЭЛ, СТАТИСТИК

2.1. Бүртгэгдсэн гомдол, мэдээлэл

Монгол Улсын хэмжээнд 2018 онд иргэн, хуулийн этгээдээс 198130 гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шалгаснаас 70167 буюу 35.4% нь гэмт хэргийн шинжтэй, 127963 буюу 64.6% нь зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээлэл байна.

Утга	Нийт гомдол, мэдээлэл	Үүнээс гэмт хэргийн шинжтэй		Үүнээс зөрчлийн шинжтэй	
2017 он	192618	78050	40.5%	113128	58.8%
2018 он	198130	70167	35.4%	127963	64.6%

Өмнөх оныхоос нийт цагдаагийн байгууллагад хандсан гэмт хэрэг, зөрчлийн шинжтэй гомдол, мэдээллийн тоо 5500 орчмоор өссөн бөгөөд Эрүүгийн хууль тогтоомжийн шинэтгэлийн явцад буюу 2017 оны 7 дугаар сарын 1-нээс хойш бүртгэлийн системийн өөрчлөлтөөс хамаарч өсөж, буурсан байж болох талтай. Харин 2018 оны эхнээс гэмт хэрэг, зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээллийг мэдээллийн системд ялгаж бүртгэж эхэлснээр бодитой гарч эхэлж байна гэж дүгнэж болохоор байна.

Тухайлбал, Гэр бүлийн хүчирхийлэл нь нуугдмал түвшинд буюу “хаалттай хаалганы цаана үйлдэгддэг” бөгөөд цагдаагийн байгууллагад бүртгэгдсэнээр нь авч үзвэл 2018 онд 18507 гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой дуудлага мэдээлэл ирсэн байна. Энэ нь цагдаагийн байгууллагад хандсан зөрчил, гэмт хэргийн шинжтэй нийт гомдол мэдээллийн 10,2% бөгөөд хамгийн их гардаг гомдол, мэдээлэл, дуудлагын эхний 4-рт орж байна. Цаашид ч энэ үзүүлэлт хэвээр хадгалагдах төдийгүй хулгайлах, бусдын биед гэмтэл учруулах, согтуугаар танхайрах дуудлагууд нийт гомдол, мэдээллийн 60 орчим хувийг эзэлсэн хэвээр байх дүр төрх ажиглагдаж байна.

Гэмт хэрэг, зөрчлийн шинжтэй гомдол мэдээллийн өөрчлөлтийн харьцаа 2017-2018 онд 5-6% хэлбэлзэж байгаа бөгөөд энэ нь хулгайлах, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх, хүний биед халдаж зодох зэрэг зөрчил, гэмт хэргийн шинж адилхан учраас хэрхэн бүртгэснээс хамаарч урвуу хамааралтай байдаг гэж цагдаагийн нэгж, анхан шатны зарим алба хаагч өгүүлж³ байв.

Үзүүлэлт	Нийт хүлээн авсан ГХТГМ			Хэрэг үүсгэхээс татгалзсан			Нийт гомдлоос үүсгэхээс татгалзсаны эзлэх хувь		Хэрэг үүсгэсэн			Нийт гомдлоос хэрэг үүсгэсний эзлэх хувь		
	он	2017	2018	Өөрчлөлт	2017	2018	хувь	2017	2018	2017	2018	хувь	2017	2018
Нийт		70467	70354	0%	38019	22674	-40%	54%	32%	32448	47672	47%	46%	68%
Улаанбаатар хотын хэмжээнд		52936	52796	0%	30027	18045	-40%	57%	34%	22909	34751	52%	43%	66%
Орон нутгийн хэмжээнд		17531	17558	0%	7992	4629	-42%	46%	26%	9539	12921	35%	54%	74%

³ Гэмт хэргийн мэдээллийн санд дүн шинжилгээ хийхдээ Улаанбаатар хотын нийт 6 дүүргийн 6 алба хаагчтай ярилцлагын судалгаа явуулсан болно. Суд.

Прокурорын байгууллагын гаргасан мэдээнээс үзвэл эрүүгийн хэрэг үүсгэхээс татгалзах тохиолдол 40% буурч, эрүүгийн хэрэг үүсгэн шалгасан тохиолдол 47% нэмэгдсэн байна. Эрүүгийн хэрэг үүсгэхээс татгалзаж шийдвэрлэх явдал ийн буурсан нь хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж, гэмт хэрэг мөн эсэхийг мөрдөн шалгаж нотлох арга барилд шилжсэнтэй холбон тайлбарлаж болно.

2.2. Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

Улсын хэмжээгээр 2018 онд 36.2 мянган гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь 2017 оноос 3961(12.3%)-ээр өссөн байна. Өмнөх оноос нийт гэмт хэрэг өсөхөд залилах гэмт хэрэг 2376 (79.3%), хулгайлах гэмт хэрэг 1202 (9.8%), хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 322 (3.7%), дээрэмдэх гэмт хэрэг 264 (21.4%), хөрөнгө завших гэмт хэрэг 193 (52.3%), хүчиндэх гэмт хэрэг 143 (38.0%)-аар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Гэмт хэргийн ангиллаар өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2018 онд хөнгөн гэмт хэрэг 36.9%, хүнд гэмт хэрэг 20.4% тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. Гэмт хэргийн ангиллын хувьд хөнгөн гэмт хэрэг буурахад хүнд хэрэг өсдөг, эсхүл адилхан хэмжээгээр өсдөг зүй тогтол хэвээр байна. Мөрдөн шалгах эрх бүхий байгууллагаас гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр зохион байгуулсан үйл ажиллагаа, арга хэмжээ тухайн онд илрүүлсэн гэмт хэрэг нь өсөлт, бууралтад шууд нөлөөлжээ. Тухайлбал “нэг хором” гэх мэт богино хугацааны арга хэмжээ нь зарим сард гэмт хэргийн гаралт буурахад нөлөөлсөн бол мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлттэй тэмцэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ нь гэмт хэргийн илрүүлэлтийг нэмэгдүүлж, улмаар энэ төрлийн гэмт хэрэг өссөн тоон мэдээтэй гарсан байна.

Прокурорын байгууллагын 2018 оны тоон мэдээнээс үзвэл 47672 эрүүгийн хэрэг үүсгэн шалгасан гэх ба цагдаагийн байгууллага бүртгэсэн хэргээс 11 мянгаар илүү байна. Энэ нь хэргийн үйлдэл бүрд эрүүгийн хэргийн дугаар авах, эсхүл хэргийг нэгтгэх тусгаарлахтай холбоотойгоор прокурорын гаргасан шийдвэрийн тоо гэдгийг анхаарвал зохино.

Гэмт хэргийн тархалт, өсөлт бууралт

Улсын хэмжээнд гарсан гэмт хэргийн 70.8%-ийг Улаанбаатар хотод үйлдэгдсэн гэмт хэрэг эзэлж байгаа бөгөөд сүүлийн гурван жилийн дундаж харьцангуй тогтвортой байна. Нийт гэмт хэргийн 29,2%-ийг орон нутагт үйлдэгдсэн гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад хотын статустай болон хүн амын илүү аймгуудын гэмт хэргийн гаралтын түвшинд төдийлөн өөрчлөлт ороогүй байна.

Үзүүлэлт	Улсын хэмжээнд		Улаанбаатарт		Орон нутагт	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Тоо	32259	36620	21947	25652	10273	10504
Өсөлт, бууралт	12,3%		16,9%		2,2%	

Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэргээс үзвэл 16-аас дээш насны 10000 хүн тутамд 169 гэмт хэрэг оногдож байгаа бөгөөд урьд оныхоос өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг 4000-аар нэмэгджээ. Хулгайлах гэмт хэргийн хувьд гомдол, мэдээллийг шалгах хугацаанд эд хөрөнгийн үнэлгээ хийлгэж амждаггүй, зайлшгүй хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж шалгадаг тул гэмт хэргийн өсөлтөд тодорхой хэмжээгээр нөлөөлдөг байна.

Эрүүгийн хуульд шинээр тусгасан зарим бүлэг тухайлбал, Хүний халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 2017 онд 71 гарч байсан бол 2018 онд 115 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Иргэдийн эрх зүйн мэдлэг, ухамсар дээшлэхийн хэрээр ялгаварлан гадуурхах, заналхийлэх тохиолдолд гомдол гаргаж, эрхээ хамгаалуулах тохиолдол нэмэгдэж байгаа нь эерэг талтай юм.

Тухайн онд хэдийгээр гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг буурсан мэт харагдаж байгаа ч гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэж хөнгөн, хүндэвтэр, хүнд гэмтэл учруулах өссөн байна. Тухайлбал, Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй холбоотой гэмт хэргийг Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн бүлгээр нь авч үзвэл 2018 онд бүртгэгдсэн тухайн гэмт хэргийн 12 буюу 1.1% нь Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, 998 буюу 93.3% нь Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, 47 буюу 4.4% нь Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, 5 буюу 0.5% нь Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, 7 буюу 0.6% нь Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг, 1 буюу 0.1% нь бусад төрлийн гэмт хэрэг тус тус эзэлж байна.

№	Гэмт хэргийн төрөл	Бүртгэгдсэн хэрэг		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Хүнийг алах	721 189	714 192	-1.0 1.6	2.0 0.5
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	8812 223	9134 210	3.7 -5.8	25.2 0.6
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Хүчиндэх	573 376	621 519	8.4 38.0	1.7 1.4
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	71	115	62.0	0.3
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	29	6	-79.3	0.02
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	31	33	6.5	0.1
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	15	21	40.0	0.1
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс	18176	22468	23.6	62.0
	Хулгайлах	11321	12328	11.1	34.0
	Залилах	2996	5372	78.1	14.8
	Дээрэмдэх	1233	1497	25.8	4.1
	Мал хулгайлах	901	1096	14.8	3.0
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	287	242	-15.7	0.7
10	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	34	99	2.9 дахин	0.3
11	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	1069	314	-70.6	0.9
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	125	196	56.8	0.5
13	Авлигын эсрэг гэмт хэрэг	150	362	2.4 дахин	1.0
14	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	262	237	-9.5	0.7
15	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	330	366	10.9	1.0
16	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг	-	3	-	0.01
17	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	44	42	-4.5	0.1
18	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	1525 1291	1231 1215	-19.3 -5.9	3.4 3.4
19	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	5	15	3.0 дахин	0.04
20	Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.0

Цаашид ч Монгол Улсад гарч байгаа хулгайлах, залилах, дээрэмдэх, хүний эрүүл мэндэд санаатай халдаж хөнгөн, хүндэвтэр, хүнд хохирол учруулах, зам, тээврийн хөдөлгөөний аюулгүй байдлын журмын эсрэг гэмт хэргүүд нийт гэмт хэргийн үнэмлэхүй массыг эзэлсэн хэвээр байх бөгөөд хэлбэрийн бүрэлдэхүүнтэй тодорхойлогдсон авлига албан тушаалын, хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг өсөн нэмэгдэх төлөвтэй байна. Гэмт хэргийн цагаан номыг энэ бүлгийг боловсруулахдаа 2017 оныг 2018 онтой харьцуулахад хүндрэлтэй байсан төдийгүй 2017 оны мэдээг тухайн үед үйлчилж байсан 2002 оны Эрүүгийн хууль, 2015 оны Эрүүгийн хуульд заасан гэмт хэргээр гэж хоёр янзаар гаргасан байна. Үүнээс цаашид 2018 оныг нөхцөл байдал, статистикийг 2019 онтой харьцуулан судлахад дээр дурдсан бэрхшээл арилж, харьцуулалт нь илүү бодитой гарна гэж үзэж байна.

Эрүүгийн хууль тогтоомжийн шинэтгэлийн явцад хэрэг бүртгэлтийн хэргийг гэмт хэрэг гэж тооцон гэмт хэргийн тоон мэдээ гаргаж байгааг анхаарах, илрүүлэлтийг тооцох аргыг шинэчлэх талаар урьд оны цагаан номд өгсөн зөвлөмж шийдвэрлэгдээгүй хэвээр байв. Жишээ нь: Гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд 36.0%-тай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 0.3 нэгжээр өсчээ. Хэлбэрийн бүрэлдэхүүнтэй байхаар заасан зарим гэмт хэрэг тухайлбал, Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг урьд оныхоос 2.4 дахин нэмэгдсэн. Цэргийн салбарт гарсан гэмт хэргүүд тухайн онд дуулиан үүсгэж амиа хорлосон, дэглэлт дарамтын улмаас амь насаа алдсан гэх хэргүүдийг анхааран шалгаж энэ тоо /5 байсан нь 15 болсон/ 3 дахин өссөн дүнтэй гарчээ.

Гэмт хэрэг үйлдсэн газар

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад: Олон нийтийн газарт үйлдэгдсэн хэрэг 393 буюу 8.6%, төрийн бус байгууллагад 39 буюу 14.7%, аж ахуйн нэгж, байгууллагад 662 буюу 23.4%, нийтийн тээвэрт 73 буюу 22.5%, гудамж талбайд 1402 буюу 22.0%, төрийн байгууллагад 314 буюу 56.3%, бусад газарт 1383 буюу 33.2%-иар тус тус өсч, гэр орон сууцанд үйлдэгдсэн хэрэг 35 буюу 0.3%, авто замд 270 буюу 18.2%-иар тус тус буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдсон хүн, хэрэг бүртгэлт

Нийт 16389 хүн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 9.6%-иар буурсан. Холбогдогчдын 2218 буюу 13.5%-ийг эмэгтэй хүн эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 12.4%-иар, 14171 буюу 86.5% нь эрэгтэй хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.2%-иар, 956 буюу 5.8%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10.3%-иар тус тус буурсан байна.

№	Үзүүлэлт	2017	2018	Өсөлт, бууралт
1	Нийт шалгагдсан хүн	18131	16389	-9,6%
2	Эрэгтэй	15599	14171	-9,2%
3	Эмэгтэй	2532	2218	-12,4%
4	Хүүхэд	1066	956	-10,3%

Хэрэг бүртгэлтийн 33943 хэрэг нээн шалгасан өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 9090 хэрэг буюу 36.6%-иар, үүнээс 12207 хэрэгт эрүүгийн хэрэг үүсгэж яллагдагчаар татсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 3351 буюу 37.8%-иар тус тус өсчээ. Өөрөөр хэлбэл эрүүгийн хэргийг гол төлөв хэрэг бүртгэлтээр шалган, шийдвэрлэж гэмт хэрэг мөн эсэхийг нотолсны үндсэн дээр мөрдөн байцаалт явуулж байгаа учраас гэмт хэргийн тоо өссөн боловч гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүний тоо буурах үндсэн шалтгаан болсон байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

Гэмт хэргийн улмаас 33566 хүн, 57 хуулийн этгээд хохирч, үүнээс 934 хүн нас барж, 9283 хүн гэмтсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал, нас барсан хүн 195 буюу 17.3%, гэмтсэн хүн 1230 буюу 11.7%-иар тус тус буурсан байна.

Хохирогч бүгд		Иргэн		Үүнээс				Хуулийн этгээд		Учирсан хохирол бүгд (сая.төг)		Нөхөн төлүүлсэн (сая.төг)	
				Нас барсан		Гэмтсэн							
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
37259		37173	33566	1129	934	10513	9283	86	57	198,07	193.3	74.5	32,4
										тэрбум	тэрбум	тэрбум	тэрбум

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 2018 онд 193.3 тэрбум төгрөг, нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ 32.4 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос учирсан хохирол 4.8 (2.4%) тэрбум төгрөгөөр, нөхөн төлүүлсэн хохирол 42.1 (56.5%) тэрбум төгрөгөөр буурсан байна. Эрүүгийн хуулийн хэрэгжилтийн явцад хохирол нөхөн төлүүлэлт ийнхүү буурсан нь Эрүүгийн хуульд хөнгөн ангиллын 33 гэмт хэрэгт хорих ялыг хасч, яллагдагчаас эдгээр хэргийн хохирол, хор уршгаа барагдуулсан тохиолдолд тэнсэх боломжгүй болгосон байна.

Өөрөөр хэлбэл, нийтлэг гардаг хөнгөн ангиллын 33 гэмт хэргийг тэнсэх боломжгүй болсон учраас яллагдагч, шүүгдэгчээс хохирлоо барагдуулах үзүүлэлт буурсан байна. Ялын үндсэн шинж болох хохирол хор уршгаа барагдуулсан тохиолдолд тэнсэх зохицуулалтыг цаашид илүү тодорхой болгохгүй бол гэмт хэргийн улмаас учруулсан хохирлоо нөхөн төлөх явдал буурах хандлагатай байна. Түүнчлэн гэмт хэргийг хөөн хэлэлцэх хугацааг тоолох, зогсоох, тасалдах талаар Эрүүгийн хуульд заасан зохицуулалтыг илүү тодорхой болгохгүй бол хэргийн шийдвэрлэлтийг удаашруулах, олон дахин хүсэлт гаргах замаар хугацаа хожиж гэмт хэргийн улмаас учруулсан хохирол, хор уршгаа төлөхгүйгээр хэргийг хэрэгсэхгүй болгуулах хандлага ажиглагдав.

Эрүүгийн хэргийн шийдвэрлэлт, прокурорын хяналт:

Прокурорын байгууллагын тоон мэдээнээс үзвэл эрүүгийн хэргийг түдгэлзүүлэх тоо тасралтгүй буурч шүүхэд шилжүүлсэн хэргийн 50 гаруй хувиар нэмэгдсэн байна. Эрүүгийн хууль тогтоомж хэрэгжиж эхэлснээс мөрдөн шалгах эрх бүхий байгууллага, мөрдөгч, прокурорын байгууллага, хяналтын прокурорын үйл ажиллагаа харьцангуй тогтворжсон тул хэргийн шийдвэрлэлт сайжирсан үзүүлэлттэй гарчээ.

Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг		Тухайн жил шинээр үүссэн хэрэг		Шийдвэрлэлт									
				Хэрэг бүртгэлтийг хаасан		Нэгтгэгдсэн		Хэрэгсэхгүй болгосон		Түдгэлзүүлсэн		Шүүхэд шилжүүлсэн	
2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
51555	78494	35859	51700	6359	22951	1687	3801	9079	612	122	64	8209	13085

Тухайн онд эрүүгийн хэргийг нэгтгэх тохиолдол 2 дахин нэмэгдсэн бол хэрэгсэхгүй болгосон нийт хэрэг 12 дахин багасжээ. Энэ нь Эрүүгийн хууль хэрэгжих явцад зарим гэмт хэргийг гэмт хэрэгт тооцохоо больсон, хөөн хэлэлцэх хугацаа дууссан зэрэгтэй холбоотойгоор өмнөх онуудад хэргийн үлдэгдлийг шахаж шийдвэрлэснээс хамаарсан байна. Цаашид хэргийг хэрэгсэхгүй болгох тохиолдол 2018 оны тоон мэдээнээс өсөн нэмэгдэх дүр зураг ажиглагдаж байна.

Үлдэгдэл хэрэг				Тухайн жил үүссэн хэрэг дэх яллагдагчийн тоо	
Хэрэг бүртгэлтийн үлдэгдэл		Мөрдөн байцаалтын үлдэгдэл		2017	2018
2017	2018	2017	2018	2017	2018
24466	36446	1704	1612	16704	16279
2018	29938	1160	1021	9391	9023

Прокурорын хяналтын явцад мөрдөн байцаах ажиллагаанд үлдэгдэл хэрэг өмнөх оныхоос буурч, харин хэрэг бүртгэлтийн хэрэг 12 мянгаар нэмэгдсэн байна. Энэ нь дээр дурдсаны дагуу гэмт хэрэг илрүүлэх бүхий л ажиллагааг явуулахдаа хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээж, нотлох баримтыг цуглуулж, сайтар нотолсон гэж үзсэний дараа мөрдөн байцаалтын хэрэг нээж байгаатай холбоотой аж. Мөн прокурорын зүгээс хүнийг буруутгах хангалттай үндэслэл тогтоогдсон гэж үзсэн тохиолдолд мөрдөн байцаалтын хэрэг нээж байгаа нь дээрх үзүүлэлтэд нөлөөлжээ.

Шүүх:

Анхан шатны шүүхүүд 2018 онд нийт 17734 хүн, 4 хуулийн этгээдэд холбогдох 14207 эрүүгийн хэрэг хүлээн авснаас 1191 хүнд холбогдох 686 хэргийг прокурорт буцааж, 53 хүнд холбогдох 35 хэргийг түдгэлзүүлж, 310 хүнд холбогдох 133 хэргийг харьяаллын дагуу шилжүүлж, 319 хүнд холбогдох 150 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 112 хүнд холбогдох 62 хэргийг цагаатгаж, нийт 12551 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэж, 14925 хүнийг гэм буруутайд тооцож, үүнээс 2040 хүнийг хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж, 52 хүнийг эрүүгийн хариуцлагаас чөлөөлж, 12366 хүнийг гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож, ял шийтгэл оногдуулсан бөгөөд тайлант хугацааны эцэст 802 хэргийн үлдэгдэлтэй байна.

Өнгөрсөн онтой харьцуулбал хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэрэг 42%-иар, ял шийтгүүлэгчдийн тоо мөн 37.1%-иар тус тус өссөн дүнтэй байна. Энэ нь Эрүүгийн хууль /2015 он/ шинэчилсэн найруулга, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хууль /2017 он/ 2017 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс хэрэгжиж гэмт хэрэг тус бүрт ял оногдуулж, шийдвэрлэдэг болсон бөгөөд 2018 онд эдгээр хууль бүтэн жилийн хугацаанд хэрэгжиж эхэлсэн анхны жил болсонтой холбоотойгоор хянан шийдвэрлэсэн хэрэг, ял шийтгүүлсэн хүний тоо өсөлттэй гарахад нөлөөлсөн гэж дүгнэсэн байна.

Бүртгэгдсэн зөрчил:

Улсын хэмжээнд цагдаагийн байгууллагаас нийт 1698178 зөрчил шалгаж, 1687231 зөрчлийг шийдвэрлэсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 360214 буюу 27.1%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна. Өмнөх онд зөрчлийн төрлөөр тоон мэдээ гаргаагүй учраас 2018 онтой харьцуулах боломжгүй байна. Зөрчлийн тоон мэдээ цаашид ч өсөх төлөвтэй байгаа бөгөөд Зөрчлийн хуулийн талаар нийт иргэд сөрөг ойлголттой, хуулийг хэрэгжүүлэхгүй байх хандлага давамгайлж байна. Хэдий ийм ч 1,500,000-аас илүү хүн амтай Улаанбаатар хотод замын хөдөлгөөний тухай хууль, дүрэм зөрчих, гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх, хулгайлах гэсэн зөрчлүүд хамгийн их гарч, архи дан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль болон утаат тамхины тухай хууль зөрчих зөрчлүүд нэмэгджээ. Цаашид зөрчлийн тоо мэдээ, нарийвчлан гарч эхэлж байгаа бөгөөд энэ нь тухайн салбарын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөх, зөрчлийг таслан зогсооход ач холбогдолтой.

Нийт бүртгэгдсэн зөрчлийн 1589381 буюу 93.7%-ийг замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль зөрчих, 42842 буюу 2.5%-ийг олон нийтийн газарт зүй бусаар биеэ авч явах, 5821 буюу 0.3%-ийг гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль зөрчих, 60134 буюу 3.5%-ийг бусад зөрчил эзэлж байна.

Зөрчил гаргасан 1649704 иргэн, 448 хуулийн этгээдийг 60.3 тэрбум төгрөгөөр торгох, 10981 хүнийг баривчлах, 26098 хүнийг торгож, тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасах шийтгэл тус тус ногдуулжээ.

Улсын хэмжээнд нийт 85840 хүн эрүүлжүүлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 657 буюу 0.8%-иар буурсан байна.

Зөрчлийн тухай хуулийн зүйл, заалт	Бүртгэгдсэн зөрчил	Холбогдогч хүн
НИЙТИЙН ХЭВ ЖУРАМ, АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	73987	66630
5.1 дүгээр зүйл.Олон нийтийн газарт зүй бусаар биеэ авч явах	49826	49979
5.2 дугаар зүйл.Танхайрах	6379	5710
5.3 дугаар зүйл.Хүний биед халдах	8088	7084
5.4 дүгээр зүйл.Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хууль зөрчих	5827	82
5.5 дугаар зүйл.Нийтийн зориулалттай орон сууцны оршин суугчдын амгалан тайван байдлыг алдагдуулах	3153	3133
5.6 дугаар зүйл.Хууль бусаар зэвсэг эзэмших	328	329
5.7 дугаар зүйл.Мөрийтэй тоглоом зохион байгуулах	164	139
5.8 дугаар зүйл.Жагсаал, цуглаан зохион байгуулах журам зөрчих	27	17
5.9 дүгээр зүйл.Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль зөрчих	140	102
5.10 дугаар зүйл.Терроризмтой тэмцэх тухай хууль зөрчих	2	2
5.12 дугаар зүйл.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль зөрчих	1	1
5.16 дугаар зүйл.Энгийн харуул, манааны журам зөрчих	50	50
5.18 дугаар зүйл.Онц байдлын тухай хууль зөрчил	2	2
НИЙТИЙН ЁС СУРТАХУУН, ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭРҮҮЛ АХУЙН ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	5133	4456
6.3 дугаар зүйл.Тамхины хяналтын тухай хууль зөрчих	2825	2806
6.5 дугаар зүйл.Архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль зөрчих	1283	998
6.18 дугаар зүйл.Садар самуун явдалтай тэмцэх тухай хууль зөрчих	342	389
6.20 дугаар зүйл.Хүүхдийн эрхийг зөрчих	191	171
6.21 дүгээр зүйл.Гүтгэх	490	90
6.22 дугаар зүйл.Зөвшөөрөлгүй гэрэл зураг авах, дууны, дүрсний, дуу-дүрсний бичлэг хийх	2	2
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АМЬТАН, УРГАМЛЫГ ХАМГААЛАХ ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	19	13
7.15 дугаар зүйл.Усны тухай хууль зөрчих	19	13
НИЙТИЙН ӨМЧ, ӨМЧЛӨХ ЭРХИЙН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	6167	1128
8.6 дугаар зүйл. Хулгайлах	4340	44
8.7 дугаар зүйл.Хөрөнгө завших	139	23
8.8 дугаар зүйл.Эд хөрөнгө устгах, гэмтээх	1688	1061
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ		
АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	5514	5348
10.4 дүгээр зүйл.Худалдаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, үйл ажиллагааны журам зөрчих	5503	5338
10.8 дугаар зүйл.Аж ахуйн үйл ажиллагааны нууцад халдах	1	2
10.26 дугаар зүйл.Гэрээт харуул, хамгаалалтын тухай хууль зөрчих	10	8
ҮНЭТ ЦААС, БАНК, САНХҮҮ, ГААЛЬ, ТАТВАР, ДААТГАЛЫН ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	7464	7464
11.5 дугаар зүйл.Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хууль зөрчих		
11.15 дугаар зүйл.Жолоочийн даатгалын тухай хууль зөрчих	7464	7464

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ГАЗАР ТАРИАЛАНГИЙН ТАЛААР ТОГТООСОН ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	306	302
13.5 дугаар зүйл.Мал, махны үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх журам зөрчих	306	302
МЭДЭЭЛЭЛ, ХАРИЛЦАА ХОЛБОО, ТЭЭВЭР, ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЛИЙН АШИГЛАЛТ, ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	1595439	1560111
14.1 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хууль зөрчих		
14.4 дүгээр зүйл.Авто замын тухай хууль зөрчих	21	19
14.5 дугаар зүйл.Авто зам, замын байгууламж, тэмдэг, тэмдэглэлийг гэмтээх, өөрчлөх, бохирдуулах	2959	2950
14.6 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хууль зөрчих	3078	3079
14.7 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хууль зөрчих	1589381	1554063
ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХЭВИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	4147	4250
15.1 дүгээр зүйл.Эрүүл мэндийн байгууллага, хууль сахиулах байгууллагад туслалцаа үзүүлэхгүй байх	23	18
15.2 дугаар зүйл.Төрийн албан тушаалтны шийдвэрийг үл биелүүлэх, үйл ажиллагаанд нь саад учруулах	1635	1642
15.6 дугаар зүйл.Прокурорыг бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхэд саад учруулах	6	4
15.7 дугаар зүйл.Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд саад учруулах	20	15
15.8 дугаар зүйл.Төлбөрийн чадваргүй яллагдагчид үзүүлэх хууль зүйн туслалцааны тухай хууль зөрчих	2	2
15.9 дүгээр зүйл.Хуурамч дуудлага, мэдээлэл өгөх	2461	2569
15.10 дугаар зүйл.Гэмт хэргийг үл мэдээлэх		
МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН БОЛОН ГАДААДЫН ИРГЭН, ХАРЬАЛАЛГҮЙ ХҮН МОНГОЛ УЛСАД ЗОРЧИХ ЖУРМЫН ЭСРЭГ ЗӨРЧИЛ	2	2

Прокурорын байгууллагын зөрчлийн хэрэг бүртгэлтэд хяналт тавьсан тоон мэдээнээс үзвэл зөрчлийн хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн тохиолдол 10 дахин, хялбаршуулсан журмаар шийдвэрлэсэн гэж прокурорын байгууллагад хянуулсан тохиолдол 2.5 дахин нэмэгдсэн байна. Зөрчлийн тухай хууль тогтоомж хэрэгжих явцад энэ тухай тоон мэдээллийг ашиглах, сан үүсгэх явдал учир дутагдалтай байсан бөгөөд прокурорын байгууллагаас хоёр ч удаа цахим мэдээллийн сангийн өгөгдлийг шинэчилж хийсэн байна.

Үзүүлэлт	Хялбаршуулсан журмаар шалгаж шийдвэрлэсэн		Нийт хүлээн авсан ГХТГМ		Хүлээн авахаас татгалзсан		Зөрчлийн хэрэг нээсэн		ХБМБ-ын хэрэг нээсэн		
	Он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
	Он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
		497912	1423799	12584	84594	6634	27739	5930	55206	20	1649

Хулгайлах болон гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх, эд хөрөнгө устгах зэрэг ижил гэмт хэрэг зөрчил хоорондоо шилжих тохиолдол нэмэгдсэн бөгөөд 2017 онд 20 зөрчлийг эрүүгийн хэрэг гэж үзэн шилжүүлж, шийдвэрлэж байсан бол 2018 онд 1649 зөрчлийг гэмт хэргийн шинжтэй гэж үзэн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтад шилжүүлсэн байна.

3. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Гэмт хэргийн өсөлт, бууралтын шалтгаан нөхцөл болон эрүүгийн хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд хийсэн судалгаагаар дараах дүгнэлтийг хийж болохоор байна:

- Гэмт хэргийн тоон мэдээ, статистик гаргах байгууллага бүр өөр өөр аргачлал, журам ашигладаг нь цагдаа, прокурор, шүүх, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын тоон мэдээ хол зөрүүтэй гарах үндсэн нөхцөл болж байна. Тухайлбал, цагдаагийн байгууллага тухайн онд бүртгэгдсэн хэрэг бүртгэлтийн хэргийг Эрүүгийн хуулийн зүйл, хэсэг, заалт бүрээр гаргаж, прокурорт шилжүүлж шийдвэр гаргуулснаар статистик мэдээг гаргадаг бол прокурорын байгууллага тухайн бүртгэгдсэн хэрэгт хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээсэн, хаасан, мөрдөн байцаалтын хэрэг нээсэн, хэрэгсэхгүй болгосон тохиолдлоор тоон мэдээгээ гаргаж байна.
- Прокурорын байгууллага нь цагдаагийн байгууллагаас ирүүлсэн эсхүл хянаж шийдвэрлэсэн хэргийг өөрсдийн ажлын үзүүлэлтээр буюу тэдний хуульд заасан шийдвэр гаргалтын төрлөөр тоон мэдээг цааш нь гаргадгаас гэмт хэргийн үндсэн мэдээлэл зөрж эхэлдэг байна. Өөрөөр хэлбэл тодорхой эрүүгийн хэрэг прокурорын хяналтын явцад хэдэн хэрэг болон задарч эсхүл нэгтгэж, түдгэлзүүлж шийдвэрлэж байгааг гаргах боломжгүй ба нийт дүнгээр тоон мэдээ гаргадаг байна.
- Шүүхийн статистик мэдээний хувьд ч адилхан бөгөөд тухайн онд прокуророос шилжсэн эрүүгийн хэргийн зүйл хэсэг заалтаар бус өмнөх онуудын болон үлдэгдэл нийт хэргээс шийдсэн байдлаас статистик гаргадаг тул тухайн онд гарсан хэрэг гэж ялгах боломжгүй байдаг. Гэмт хэргийг шалгаж, хянан шийдвэрлэдэг тогтолцооны аль хэсэгт хэрэг яаж өөрчлөгдөж байгааг ийнхүү тоон үзүүлэлтээр тулгаж хянах боломжгүй тул цаашид нэгдсэн аргачлалд шилжих шаардлагатай гэсэн дүгнэлтэнд хүрч байна.
- Монгол Улсад 2018 онд 36.2 мянган гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь 2017 оноос 3961(12.3%)-ээр өссөн ба нийтлэг гардаг 8 төрлийн гэмт хэрэг нийт гэмт хэргийн үнэмлэхүй массыг эзэлсэн хэвээр байна.
- Судалгаагаар 2019 онд болон түүнээс цааш гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээлэл, гэмт хэргийн өсөх хандлагатай гэж таамаглаж байна. Орчин цагийн нийтийн сүлжээний мэдээллийн тархалт нэгмэгдэж, хууль сахиулах байгууллагаас зөрчил, гэмт хэргийн талаар гомдол мэдээлэл авах сувгийн төрлийг нэмэгдүүлэхийн хэрээр дээрх үзүүлэлт байнга тасралтгүй өсөн нэмэгдэх төлөвтэй байна.
- Зөрчлийн тоон мэдээ цаашид ч өсөх прогноз ажиглагдав. Зөрчлийн хуулийн талаар нийт иргэд сөрөг ойлголттой, хуулийг хэрэгжүүлэхгүй байх хандлага давамгайлж байна. Цаашид 2020 оноос хэрэгжиж эхлэх Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах шаардлагатай.
- Эрүүгийн хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт орох тохиолдол болгон нь гэмт хэргийн статистик үзүүлэлт шууд нөлөөлөх бөгөөд 2019 онд Монгол Улсын Их Хурлаас Эрүүгийн хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар төлөвлөжээ. Тухайлбал, уг нэмэлт, өөрчлөлтөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллийг шалгах хугацааг сунгах, хөөн хэлэлцэх хугацааг өөрчлөх зэрэг асуудал хөндөгдөж байгаа бөгөөд энэ нь гэмт хэргийн статистик үзүүлэлтэд шууд нөлөөлөх хүчин зүйл болно.
- Гэмт хэрэг, зөрчлийн цахим бүртгэлийг сайжруулах, тухайн онд бүртгэгдэж шийдвэрлэгдэж байгаа хэргийн тоон мэдээг мөрдөн шалгах, прокурор, шүүх, шүүхийн шийдвэр гэсэн дарааллаар харах боломжтой тогтолцоог бий болгох.
- Гэмт хэргийн шалтгаан, нөхцлийг судлах судалгааны байгууллагуудыг бэхжүүлэх, гэмт хэргийн цагаан ном боловсруулах чиг үүргийг төр өөртөө авах.
- Криминологич мэргэжилтнийг бэлтгэх сургах чиглэлээр нэгдсэн бодлого баримтлах гадаад улсын ижил төстэй судалгааны байгууллагуудтай хамтран ажиллаж, орчин үеийн судалгааны арга зүйг нэвтрүүлэх шаардлагатай гэсэн дүгнэлтэнд хүрлээ.

ХОЁРДУГААР
БҮЛЭГ

ТОДОРХОЙ ТӨРЛИЙН
ГЭМТ ХЭРЭГ

1. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРАВДУГААР БҮЛЭГ (Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)

1.1. Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Хянан шийдвэрлэсэн
10.1	192	374	255	216	164
10.2	2	16	10	3	3
10.3	-	12	6	-	-
10.4	459	4014	3597	-	-
10.5	8	17	15	3	3
10.6	53	151	103	60	52
Нийт	714	4573	3977	282	222

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 10-р бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 714 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 7 хэргээр буюу 0.97%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 433 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 45 хэргээр буюу 9.41%-иар тус тус буурсан байна. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 714 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 1.97%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	243	281	+15.63%	2.36%	2.67%	+0.31%
Нийслэлд	478	433	-9.41%	2.17%	1.68%	-0.49%
Улсын дүн	721	714	-0.97%	2.23%	1.97%	-0.26%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 266 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 133 тохиолдол нь согтуугаар, 27 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 29 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 42, насанд хүрээгүй 5 хүн байна.

ГХИ 73.8%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 647 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсанаас 3 иргэн нь гадаад улсын харьяат иргэн байна. Нийт 558 хүн нас барж, 34 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 1164.01 сая төгрөгийн хохирлоос 895.9 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 79.9%-ийг нөхөн төлүүлж, 551.2 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 10 дугаар бүлэгт заасан Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 4573 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн хэрэгт нийт 333 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 265 нь эрэгтэй, 68 эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
10.1	374	255	25	8	5	-	216	41	79
10.2	16	10	6	2	1	-	3	4	-
10.3	12	6	3	-	-	-	7	2	-
10.4	4014	3597	3358	9	1	-	14	628	6
10.5	17	15	8	-	-	-	4	5	-
10.6	151	103	31	-	5	-	47	55	13
Нийт	4573	3977	3426	19	12	-	289	733	96

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 2463 хүн хохирсон байх бөгөөд нийт 1561 хүн нас барж, 80 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 282 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 222 хэргийг шийдвэрлэж, 3 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 192 хүн ял шийтгүүлсний 191 нь хорих ялаар шийтгүүлсэн. Үүнээс 25 нь эмэгтэй, 4 нь өсвөр насны хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 192 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 99 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 87 нь бүрэн дунд боловсролтой, 126 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 10 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1253 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 335 ялтан, 34-41 насны 358 ялтан, 42-49 насны 300 ялтан буюу нийт 993 ялтан 26-49 насны хооронд байгаа нь 79.26%-ийг эзэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд боловсролтой 397 ялтан, суурь боловсролтой 394 буюу нийт 791 ялтан байгаа нь нийт ялтны 63.12%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 945 нь буюу 75.41% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 519 ялтан буюу 41.42% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
ОРОН НУТАГ		281	1751	105
1	Архангай	5	100	2
2	Баян-Өлгий	4	22	2
3	Баянхонгор	7	68	3
4	Булган	14	81	3
5	Говь-Алтай	4	45	1
6	Говьсүмбэр	3	18	2
7	Дархан-Уул	17	109	8
8	Дорноговь	8	78	5
9	Дорнод	29	141	8
10	Дундговь	5	62	4
11	Завхан	5	32	2
12	Орхон	10	84	4
13	Өвөрхангай	17	125	6
14	Өмнөговь	13	102	11
15	Сүхбаатар	13	57	5
16	Сэлэнгэ	27	160	18
17	Төв	52	148	4
18	Увс	3	45	1
19	Ховд	8	53	5
20	Хөвсгөл	30	152	7
21	Хэнтий	7	69	4
Улаанбаатар хот		433	2126	117
1	Тээврийн ПГ	-	9	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	8	-
3	Багануур	6	29	2
4	Налайх, Багахангай	15	105	6
5	Баянгол	64	307	15
6	Баянзүрх	104	529	24
7	Сонгинохайрхан	103	534	33
8	Сүхбаатар	57	216	15
9	Хан-Уул	46	236	11
10	Чингэлтэй	38	253	11
Улсын дүн		714	3877	222

1.2. Хүнийг алах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 10.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 110 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 8 хэргээр буюу 6.77%-иар буурсан бол орон нутгийн хэмжээнд 82 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 11 хэргээр буюу 15.49%-иар өссөн байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 192 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 1.58%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 192 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.53%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	71	82	+15.49%	0.69%	0.78%	+0.09%
Нийслэлд	118	110	-6.77%	0.53%	0.42%	-0.11%
Улсын дүн	189	192	+1.58%	0.58%	0.53%	-0.05

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 201 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 118 тохиолдол нь согтуугаар, 18 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 28 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 22, насанд хүрээгүй 1 хүн байна.

ГХИ 95.6%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 196 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсанаас 1 иргэн нь гадаад улсын харьяат иргэн байна. Нийт 168 хүн нас барж, 25 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 948.1 сая төгрөгийн хохирлоос 742.0 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 78.27%-ийг нөхөн төлүүлж, 533.2 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 10.1 дүгээр зүйлд заасан Хүнийг алах гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 374 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Шинээр бүртгэгдсэн 255 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 240 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 201 нь эрэгтэй, 39 эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
10.1	374	255	25	8	5	-	216	41	79

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 343 хүн хохирсон байх бөгөөд үүнээс нас барсан 92, гэмтсэн 50 гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 216 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 164 хэргийг шийдвэрлэж, 3 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 170 хүн хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд үүнээс 13 нь эмэгтэй, 3 нь өсвөр насны хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 170 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 88 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 73 нь бүрэн дунд боловсролтой, 114 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ гэмт хэргийг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 10.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1223 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Хорих ял эдэлж буй нийт ялтныг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 327, 34-41 насны 350, 42-49 насны 292 ялтан буюу 969 ялтан 26-49 насны хооронд байгаа нь 79.23%-ийг эзэлж байна. Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд боловсролтой 386 ялтан, суурь боловсролтой 386 буюу 772 ялтан байгаа нь нийт ялтны 63.12%-ийг эзэлж байна. Мөн нийт ялтны 920 нь буюу 75.22% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 508 ялтан буюу 41.53% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Зүйлийн харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэлт)
Орон нутаг		82	100	66
1	Архангай	4	7	2
2	Баян-Өлгий	2	2	2
3	Баянхонгор	2	4	3
4	Булган	3	5	1
5	Говь-Алтай	2	2	1
6	Говьсүмбэр	2	1	2
7	Дархан-Уул	3	3	3
8	Дорноговь	2	6	5
9	Дорнод	9	13	7
10	Дундговь	4	2	2
11	Завхан	2	3	2
12	Орхон	8	8	4
13	Өвөрхангай	2	2	4
14	Өмнөговь	6	6	6
15	Сүхбаатар	5	5	3
16	Сэлэнгэ	10	11	10
17	Төв	5	7	1
18	Увс	1	1	-
19	Ховд	3	3	1
20	Хөвсгөл	5	6	6
21	Хэнтий	2	3	1
Улаанбаатар хот		110	155	98
1	Тээврийн ПГ	-	3	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	5	-
3	Багануур	1	2	1
4	Налайх, Багахангай	4	3	6
5	Баянгол	14	16	12
6	Баянзүрх	22	32	21
7	Сонгинохайрхан	30	33	29
8	Сүхбаатар	14	21	11
9	Хан-Уул	6	15	9
10	Чингэлтэй	19	25	9
Улсын дүн		192	255	164

2. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)

2.1. Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Хянан шийдвэрлэсэн
11.1	295	653	460	420	351
11.2	1	10	6	12	12
11.3	31	110	69	53	43
11.4	401	1052	801	683	626
11.5	68	175	138	19	16
11.6	8128	12479	10143	6,034	5,757
11.7	210	519	370	138	115
Нийт	9134	14764	11813	7,359	6,923

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11-р бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 9134 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 322 хэргээр буюу 3.65%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 5867 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 475 хэргээр буюу 8.80%-иар тус тус өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 3254 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 152 хэргээр буюу 4.46%-иар буурсан байна. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 9134 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 25.21%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	3406	3254	-4.46%	33.15%	30.97%	-2.18%
Нийслэлд	5392	5867	+8.80%	24.56%	22.87%	-1.69%
Улсын дүн	8812	9134	+3.65%	27.31%	25.21%	-2.10%

Холбогдогч:

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 6936 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 3191 тохиолдол нь согтуугаар, 330 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 368 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 761, насанд хүрээгүй 205 хүн байна.

ГХИ 66.1%-тай байна.

Хохирогч, хохирол

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 9148 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсанаас 23 иргэн нь гадаад улсын харьяат иргэн байна. Нийт 38 хүн нас барж, 7957 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 7604.34 сая төгрөгийн хохирлоос 5632.88 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 74.07%-ийг нөхөн төлүүлж, 765.62 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 11 дүгээр бүлэгт заасан Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 14764 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Шинээр үүссэн 11813 хэргээс нийт 8061 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 6934 нь эрэгтэй, 1116 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
11.1	653	460	59	6	9	1	359	168	53
11.2	10	6	1	-	-	-	4	4	1
11.3	110	69	38	-	1	-	38	24	9
11.4	1052	801	146	9	24	1	587	241	46
11.5	175	138	86	-	2	-	18	65	4
11.6	12479	10143	2656	183	180	9	6156	3052	266
11.7	519	370	217	23	10	-	165	87	17
Нийт	14764	11813	3201	215	223	11	7179	3594	368

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 9372 хүн хохирсон байх бөгөөд нийт 54 хүн нас барж, 7904 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 7359 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 222 хэргийг шийдвэрлэж, 3 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 192 хүн ял шийтгүүлсний 191 нь хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд үүнээс 25 нь эмэгтэй, 4 нь өсвөр насны хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 192 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 99 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 87 нь бүрэн дунд боловсролтой, 126 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 11 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 348 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 19-25 насны 60 ялтан, 26-33 насны 100 ялтан, 34-41 насны 81 ялтан буюу 19-41 насны хооронд нийт 241 ялтан байгаа нь 69.25%-ийг эзэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд боловсролтой 140 ялтан, суурь боловсролтой 86 буюу 226 ялтан байгаа нь нийт ялтны 64.94%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 292 нь буюу 83.90% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 141 ялтан буюу 36.71% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		3254	3843	2970
1	Архангай	176	201	128
2	Баян-Өлгий	109	145	100
3	Баянхонгор	203	258	182
4	Булган	94	116	88
5	Говь-Алтай	50	67	56
6	Говьсүмбэр	91	116	84
7	Дархан-Уул	262	287	231
8	Дорноговь	143	167	116
9	Дорнод	177	222	181
10	Дундговь	77	109	68
11	Завхан	73	87	68
12	Орхон	221	255	216
13	Өвөрхангай	233	270	189
14	Өмнөговь	182	197	170
15	Сүхбаатар	133	142	124
16	Сэлэнгэ	248	270	230
17	Төв	203	280	200
18	Увс	117	130	118
19	Ховд	95	105	102
20	Хөвсгөл	197	213	174
21	Хэнтий	170	206	145
Улаанбаатар хот		5867	7970	3953
1	Тээврийн ПГ	-	18	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	27	-
3	Багануур	101	112	105
4	Налайх, Багахангай	171	218	148
5	Баянгол	1023	1427	659
6	Баянзүрх	1620	2204	1071
7	Сонгинохайрхан	981	1380	659
8	Сүхбаатар	754	1008	517
9	Хан-Уул	616	808	354
10	Чингэлтэй	601	768	440
Улсын дүн		9134	11813	6923

2.2. Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 5398 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 802 хэргээр буюу 17.44%-иар өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 2722 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 82 хэргээр буюу 2.92%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 8128 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 722 хэргээр буюу 9.74%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 8128 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 22.44%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	2804	2722	-2.92%	27.29%	25.91%	-1.38%
Нийслэлд	4596	5398	+17.44%	20.94%	21.04%	-0.10%
Улсын дүн	7406	8128	+9.74%	22.95%	22.44%	-0.51%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 6155 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 2739 тохиолдол нь согтуугаар, 301 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 311 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 709, 18 насанд хүрээгүй 182 хүн байна.

ГХИ 65.8%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 8151 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсанаас 21 иргэн нь гадаад улсын харьяат иргэн байна. Нийт 20 хүн нас барж, 7090 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 5939.68 сая төгрөгийн хохирлоос 4383.62 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 73.80%-ийг нөхөн төлүүлж, 600.58 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.6 дугаар зүйлд заасан Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 12479 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Шинээр бүртгэгдсэн 10143 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 6944 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 5922 нь эрэгтэй, 1012 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
11.6	12479	10143	2656	183	180	9	6156	3052	266

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 8049 хүн хохирсон байх бөгөөд үүнээс нас барсан 34, гэмтсэн 6880 гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 6034 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 5757 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 59 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 11 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 5507 хүн торгох, 787 хүн НТАХЯ, 15 хүн хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд 36 хүнд ХЧААХ хэрэглэсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 6310 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 2036 нь 22-29 насны, 2221 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 2884 нь бүрэн дунд боловсролтой, 2595 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ гэмт хэргийг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 30 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 15 ялтан байгаа нь нийт ялтны 50%-ийг эзэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд боловсролтой 11 ялтан, суурь боловсролтой 10 буюу нийт 21 ялтан байгаа нь нийт ялтны 70%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 25 нь буюу 83.33% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 15 ялтан буюу нийт ялтны 50% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

2.3. Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.7 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 105 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 56 хэргээр буюу 17.44%-иар буурсан бол орон нутгийн хэмжээнд 2722 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 82 хэргээр буюу 2.92%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 8128 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 722 хэргээр буюу 9.74%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 8128 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 22.44%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	82	105	+28.04%	0.79%	0.99%	+0.20%
Нийслэлд	161	105	-34.78%	0.73%	0.40%	-0.33%
Улсын дүн	243	210	-13.58%	0.75%	0.57%	-0.18%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 168 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 110 тохиолдол нь согтуугаар, 3 тохиолдол нь бүлэглэж үйлдсэн гэж бүртгэжээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 4 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан бол эмэгтэй 5 хүн байна.

ГХИ 74.5%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 202 иргэн хохирсон бол үүнээс 128 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн байна. Үүнээс хүнд гэмтсэн 1, хүндэвтэр гэмтсэн 6, хөнгөн гэмтсэн 121 хүн байна. Нас барсан хүн бүртгэгдээгүй байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 93.56 сая төгрөгийн хохирлоос 77.98 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 83.34%-ийг нөхөн төлүүлж, 9.00 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.7 дугаар зүйлд заасан “Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх” гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 519 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 370 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 162 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 157 нь эрэгтэй, 5 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
11.7	519	370	217	23	10	0	165	87	17

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 322 хүн хохирсны 274 нь эмэгтэй байна. Нийт нас барсан 2, гэмтсэн 153 (хүнд гэмтсэн 133, хүндэвтэр гэмтсэн 6, хөнгөн гэмтсэн 1) гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 138 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 115 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 1 хэргийг хэрэгсэхгүй болгожээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 3 хүн торгох, 1 хүн нийтэд тустай ажил хийлгэх, 71 (эмэгтэй 1) хүн хорих ялаар шийтгүүлсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 73 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 43 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 50 нь бүрэн дунд болон суурь боловсролтой, 55 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ гэмт хэргийг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 11.7 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 27 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 19-25 насны 4, 26-33 насны 8, 34-41 насны 6, 42-49 насны 8, 50-57 насны 1 ялтан тус тус хорих ял эдэлж байх бөгөөд шүүхээс 1 жил хүртэл хугацаагаар хорих ялаар шийтгүүлсэн 18 ялтан ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд боловсролтой 12 ялтан байгаа нь нийт ялтны 44.44%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 26 нь буюу 96.29% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 11 ялтан буюу нийт ялтны 40.74% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

3. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ (Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)

3.1. Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ		ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн	
12.1	519	1105	873	364	282	
12.2	12	20	16	1	-	
12.3	7	24	19	1	1	
12.5	83	5	2	36	31	
Нийт	621	1264	1001	402	314	

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 621 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 48 хэргээр буюу 8.37%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 315 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 18 хэргээр буюу 6.06%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 305 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 29 хэргээр буюу 10.50%-иар тус тус өссөн байна. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 621 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 1.71%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	276	305	+10.50%	2.68%	2.90%	+0.22%
Нийслэлд	297	315	+6.06%	1.35%	1.22%	-0.13%
Улсын дүн	573	621	+8.37%	1.77%	1.71%	-0.07%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 392 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 149 тохиолдол нь согтуугаар, 55 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 42 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан бол эмэгтэй 4, 18 насанд хүрээгүй 26 хүн байна.

ГХИ 49.0%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 579 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсан ба 2 хүн нас барж, 97 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 542.10 сая төгрөгийн хохирлоос 358.86 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 66.19% -ийг нөхөн төлүүлж, 67.87 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 12 дугаар бүлэгт заасан “Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 1264 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 1001 хэргээс нийт 465 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 453 нь эрэгтэй, 12 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
12.1	1105	873	361	23	16	4	312	312	78
12.2	20	16	7	1	-	-	7	4	1
12.3	24	19	12	1	-	-	3	5	3
12.4	5	2	-	-	-	-	3	-	2
12.5	128	107	29	2	2	-	36	55	4
Нийт	1264	1001	408	27	18	4	349	373	86

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12.4 дүгээр зүйлд заасан Бэлгийн дарамт учруулах гэмт хэрэг 2017 оны 05 дугаар сарын 11-ний өдрийн хуулиар хүчингүй болсон боловч энэ зүйлд зааснаар нийт 5 хэрэгт ХБМБ явуулж 3 хэргийг шүүхэд шилжүүлсэн гэж бүртгэгдсэн нь эргэлзээтэй байна. Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 857 хүн хохирсон байх бөгөөд нийт 4 хүн нас барж, 159 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 402 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 314 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 5 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 308 хүн ял шийтгүүлсний 1 нь эмэгтэй, 31 нь өсвөр насны хүн байна. Үүнээс 302 нь хорих ялаар шийтгүүлж, 7 нь торгох ялаар тус тус шийтгэгдсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 308 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 102 нь 22-29 насны, 117 нь бүрэн дунд боловсролтой, 198 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 12 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 554 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 10, 19-25 насны 103, 26-33 насны 168, 34-41 насны 138, 42-49 насны 86, 50-57 насны 33, 58-65 насны 10, 65-69 насны 4, 70 ба түүнээс дээш насны 2 ялтан ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд болон суурь боловсролтой 364 ялтан байгаа нь нийт ялтны 65.70%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 423 нь буюу 76.35% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 158 ялтан буюу нийт ялтны 28.51% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
ОРОН НУТАГ		249	410	194
1	Архангай	12	18	7
2	Баян-Өлгий	8	12	2
3	Баянхонгор	17	32	12
4	Булган	5	4	5
5	Говь-Алтай	2	5	4
6	Говьсүмбэр	3	10	2
7	Дархан-Уул	14	29	9
8	Дорноговь	18	26	12
9	Дорнод	16	27	11
10	Дундговь	4	13	5
11	Завхан	2	4	1
12	Орхон	22	50	14
13	Өвөрхангай	13	22	12
14	Өмнөговь	11	14	11
15	Сүхбаатар	11	11	11
16	Сэлэнгэ	18	29	18
17	Төв	16	21	15
18	Увс	13	26	10
19	Ховд	7	10	9
20	Хөвсгөл	20	26	14
21	Хэнтий	17	21	10
Улаанбаатар хот		269	591	120
1	Тээврийн ПГ	-	2	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	10	-
3	Багануур	8	18	2
4	Налайх, Багахангай	4	10	1
5	Баянгол	43	95	15
6	Баянзүрх	77	153	36
7	Сонгинохайрхан	69	146	32
8	Сүхбаатар	30	61	5
9	Хан-Уул	17	37	10
10	Чингэлтэй	21	59	19
Улсын дүн		519	1001	314
		Хилийн чанад – 10		

3.2. Хүчиндэх гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 269 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 75 хэргээр буюу 38.65%-иар өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 249 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 67 хэргээр буюу 36.81%-иар тус тус өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 519 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх онооноос 143 хэргээр буюу 38.03%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д тайлант онд нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 519 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.27%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	182	249	+36.81%	1.77%	2.37%	+0.60%
Нийслэлд	194	269	+38.65%	0.88%	1.04%	+0.16%
Улсын дүн	376	519	+38.03%	1.16%	1.43%	+0.27%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 338 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 139 тохиолдол нь согтуугаар, 43 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 35 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан бол эмэгтэй 3, 18 насанд хүрээгүй 24 хүн гэж бүртгэгдсэн байна.

ГХИ 51.8%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 487 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсанаас 2 хүн нас барж, 89 хүн гэмтсэн байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 482.60 сая төгрөгийн хохирлоос 319.06 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 66.11%-ийг нөхөн төлүүлж, 65.87 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12.1 дүгээр зүйлд заасан “Хүчиндэх” гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 1105 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 873 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 411 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 400 нь эрэгтэй, 11 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
12.1	1105	873	361	23	16	4	312	312	78

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 757 хүн хохирсон байх бөгөөд үүнээс нас барсан 3, гэмтсэн 141 гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Өөрөөр хэлбэл, ЦБ болон ПБ-аас гарч буй нэгдсэн тайлан нь өөр хоорондоо харилцан уялдаатай байх ёстой боловч ихэнх тоон үзүүлэлт нь харилцан зөрүүтэй байгаа нь аль нэг байгууллагын бүртгэл, хөтлөлтийн үнэн зөв байдалд алдаа гарсан буюу бодит тоон үзүүлэлт гэж үзэхэд эргэлзээтэй гэж дүгнэхэд хүрч байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 364 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 282 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 5 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 292 хүн хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд 2 хүнд ХЧААХ хэрэглэсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 291 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 94 нь 22-29 насны, 83 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 111 нь бүрэн дунд боловсролтой, 187 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ гэмт хэргийг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 540 ялтан хорих ял эдэлж байна. Үүнийг Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 12.1-р зүйлийн хэсэг тус бүрээр задалж үзвэл 12.1.1-д зааснаар 52, 12.1.2-д зааснаар 102, 12.1.3-д зааснаар 22, 12.1.4-д зааснаар 364 ялтан байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 162, 34-41 насны 134 ялтан буюу 26-41 насны нийт 296 ялтан хорих ял эдэлж байгаа нь нийт ялтны 54.81%-ийг эзэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл бүрэн дунд болон суурь боловсролтой 316 ялтан байгаа нь нийт ялтны 58.51%-ийг эзэлж байна.

Мөн нийт ялтны 411 нь буюу 76.11% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 157 ялтан буюу нийт ялтны 29.07% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

4. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ (Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)

4.1. Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ		ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн	
13.1	10	38	26	4	3	
13.2	6	19	15	2	2	
13.3	-	3	-	-	-	
13.4	2	3	3	-	-	
13.5	56	126	104	8	6	
13.6	14	46	40	7	4	
13.7	1	2	1	-	-	
13.8	1	1	1	-	-	
13.9	5	4	4	-	-	
13.10	13	23	20	-	-	
13.11	5	15	10	2	1	
13.12	1	11	9	-	-	
13.13	1	-	-	-	-	
Нийт	115	291	233	23	16	

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 13 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 89 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 37 хэргээр буюу 71.15%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 22 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 8 хэргээр буюу 57.14%-иар тус тус өссөн байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 115 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 44 хэргээр буюу 61.97%-иар, ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 115 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.31%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	14	22	+57.14%	0.13%	0.20%	+0.07%
Нийслэлд	52	89	+71.15%	0.23%	0.34%	+0.11%
Улсын дүн	71	115	+61.97%	0.22%	0.31%	+0.09%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 34 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 3 тохиолдол нь согтуугаар, 8 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 10 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан бол эмэгтэй 10, 18 насанд хүрээгүй 3 хүн байна.

ГХИ 23.0%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 85 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсан ба нас барсан тохиолдол гараагүй боловч 2 хүн гэмтжээ.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 161.02 сая төгрөгийн хохирлоос 15.82 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 9.82%-ийг нөхөн төлүүлж, 1.00 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 13 дугаар бүлэгт заасан “Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 291 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 233 хэргээс нийт 53 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 37 нь эрэгтэй, 16 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
13.1	38	26	20	2	-	-	4	7	5
13.2	19	15	7	-	-	-	4	5	3
13.3	3	-	-	1	-	-	2	-	-
13.4	3	3	1	-	-	-	-	2	-
13.5	126	104	51	3	2	-	8	62	-
13.6	46	40	17	5	2	-	8	10	4
13.7	2	1	-	-	1	-	-	1	-
13.8	1	1	-	-	-	-	-	1	-
13.9	4	4	3	-	-	-	-	1	-
13.10	23	20	4	4	-	-	1	8	6
13.11	15	10	7	-	-	-	1	6	1
13.12	11	9	7	-	-	-	1	3	-
13.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт	291	233	117	15	5	-	29	106	19

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 127 хүн хохирсон байх бөгөөд үүнээс нас барсан тохиолдол бүртгэгдээгүй боловч 19 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд шийдвэрлэвэл зохих 23 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 16 хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна. Харин хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон, цагаатгасан тохиолдол гараагүй байна. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 17 хүн ял шийтгүүлсний 7 нь

эмэгтэй, 1 нь өсвөр насны хүн байна. Үүнээс 9 нь хорих, 6 нь торгох, 2 нь НТАХЯ-аар тус тус шийтгэгдсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 17 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 7 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 10 нь бүрэн дунд болон суурь боловсролтой, 9 нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 13 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 7 хүн хорих ял эдэлж байгааг насны хувьд авч үзвэл 19-25 насны 1, 26-33 насны 3, 34-41 насны 2, 50-57 насны 1 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд 1, тусгай мэргэжлийн дунд 1, бүрэн дунд 1, суурь 2, боловсролгүй 2 ялтан байх ба эдгээр ялтнууд гэмт хэрэг үйлдэх үедээ бүгд эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байжээ.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		22	39	7
1	Архангай	3	5	-
2	Баян-Өлгий	3	3	1
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	2	3	1
5	Говь-Алтай	1	2	1
6	Говьсүмбэр	-	1	-
7	Дархан-Уул	4	5	1
8	Дорноговь	-	-	-
9	Дорнод	2	5	-
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	1	-	-
12	Орхон	-	2	-
13	Өвөрхангай	1	1	-
14	Өмнөговь	-	-	-
15	Сүхбаатар	-	-	1
16	Сэлэнгэ	-	-	-
17	Төв	1	4	2
18	Увс	1	2	-
19	Ховд	0	-	-
20	Хөвсгөл	2	4	-
21	Хэнтий	1	2	-
Улаанбаатар хот		89	187	9
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	25	-
3	Багануур	1	3	-
4	Налайх, Багахангай	-	0	-
5	Баянгол	24	37	3
6	Баянзүрх	19	34	1
7	Сонгинохайрхан	5	16	1
8	Сүхбаатар	23	40	2
9	Хан-Уул	7	16	-
10	Чингэлтэй	10	16	2
Улсын дүн		115	226	16

5. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг)

5.1. Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
14.1	2	6	6	-	-
14.2	-	-	-	-	-
14.3	3	1	1	-	-
14.4	-	-	-	-	-
14.5	-	-	-	-	-
14.6	-	-	-	-	-
14.7	1	1	1	-	-
14.8	-	-	-	-	-
14.9	-	-	-	-	-
Нийт	6	8	8	-	-

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 14 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 6 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 14 хэргээр буюу 70.0%-иар буурсан, орон нутгийн хэмжээнд 2017 онд 9 бүртгэгдэж байсан бол 2018 онд шинээр бүртгэгдээгүй байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 29 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 23 хэргээр буюу 79.31%-иар буурсан байна.

ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 6 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.016%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	9	0	-100%	0.087%	0%	-100%
Нийслэлд	20	6	-70.0%	0.091%	0.023%	-0.068%
Улсын дүн	29	6	-79.31%	0.089%	0.016%	-0.073%

Холбогдогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан МША явуулсан этгээд байхгүй, 6 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 1.05 сая төгрөгийн хохирол учирсан байх нөхөн төлөгдсөн болон битүүмжилсэн хөрөнгө бүртгэгдээгүй.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 14 дүгээр бүлэгт заасан Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 8 хэрэгт прокурорын хяналт тавьсан байх бөгөөд үүнээс нийслэлд 7 (Баянзүрх ДПГ-2, Сонгинохайрхан ДПГ-1, Сүхбаатар ДПГ-2, Хан-Уул ДПГ-1, Чингэлтэй ДПГ-1), орон нутагт 1 (Булган АПГ-1) хэрэгт хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 8 хэргээс эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан хэрэг байхгүй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
14.1	6	6	4	-	-	-	-	2	-
14.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.3	1	1	-	-	-	-	-	1	-
14.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.7	1	1	-	-	-	-	-	1	-
14.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт	8	8	4	-	-	-	-	4	-

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 4 хүн хохирсон байх бөгөөд үүнээс 3 нь эмэгтэй гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ, ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

Тухайн тайлант онд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг шүүхээр шийдвэрлээгүй, ял эдэлж буй ялтан байхгүй гэсэн үзүүлэлттэй байна.

6. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ТАВДУГААР БҮЛЭГ (Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг)

6.1. Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ		ПБ		ШҮҮХ	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн	
15.1	32	97	62	7	4	
15.2	-	11	4	2	2	
15.3	-	3	1	2	1	
15.4	-	1	1	-	-	
15.5	-	4	1	1	1	
15.6	1	2	1	-	-	
Нийт	33	118	70	12	8	

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 15 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 23 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 9.52%-иар өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 2018 онд 10 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оныхтой ижил түвшинд байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 33 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 6.45%-иар өссөн байх ба ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 33 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.091%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	10	10	0%	0.097%	0.095%	-0.002%
Нийслэлд	21	23	+9.52%	0.095%	0.089%	-0.006%
Улсын дүн	31	33	+6.45%	0.096%	0.091%	-0.005%

Холбогдогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт 10 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс бүлэглэж үйлдсэн 2 тохиолдол, 5 нь эмэгтэй байна. Харин хохирлын тухайд нийт 28 иргэн хохирсон бүртгэлд авагдсан бол нас барсан 11, гэмтсэн 10 хүн гэж бүртгэжээ.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 48.0 сая төгрөгийн хохирол учирснаас 19.5 сая төгрөгийн хохирол нөхөн төлөгдсөн, битүүмжилсэн хөрөнгө бүртгэгдээгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 15 дугаар бүлэгт заасан “Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 118 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 70 хэргээс нийт 27 хүнийг энэ гэмт хэрэг холбогдуулан эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 11 нь эрэгтэй, 16 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
15.1	97	62	33	1	3	-	6	44	10
15.2	11	4	4	-	1	-	1	4	1
15.3	3	1	-	1	-	-	-	2	-
15.4	1	1	-	-	-	-	-	1	-
15.5	4	1	3	-	-	-	1	0	-
15.6	2	1	1	-	-	-	1	0	-
Нийт	118	70	41	2	4	0	9	51	11

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 33 хүн хохирсны 24 нь эмэгтэй байх ба үүнээс нас барсан 6, гэмтсэн 17 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд шийдвэрлэвэл зохих 12 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 8 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1 хэргийг цагаатгасан байна. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 6 хүн ял шийтгүүлсний 4 нь эмэгтэй байна. Өсвөр насны хүн ял шийтгэгдээгүй байна. Үүнээс хорих ялаар шийтгүүлсэн 1, торгох ялаар 5 хүн шийтгүүлжээ.

Нийт ял шийтгүүлсэн 6 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 3 нь 35 ба түүнээс дээш насных бол ял шийтгүүлсэн бүх хүн бакалаврын боловсролтой, ТҮАХ байгаа нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 15 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 2 хүн хорих ял эдэлж байгааг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 1, 42-49 насны 1 ялтан хорих ял эдэлж байна.

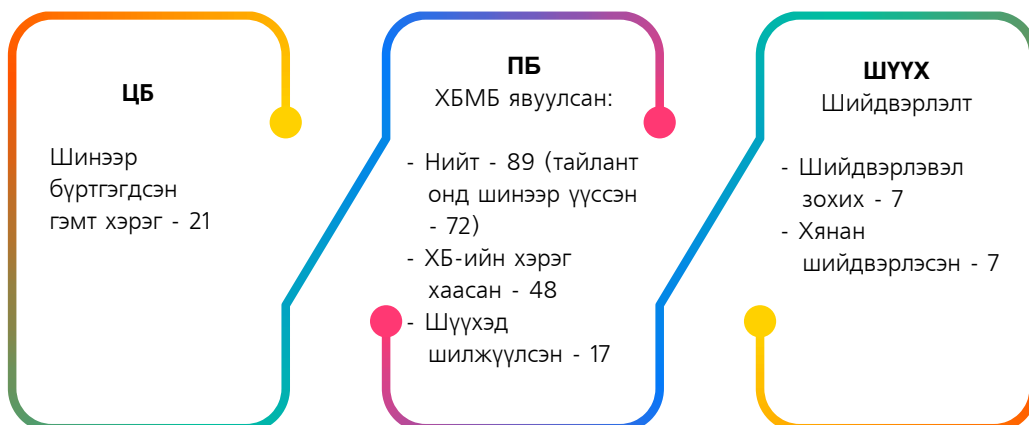
Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 1, суурь боловсролтой 1 ялтан байх ба эдгээр ялтнууд нь анх удаа гэмт хэрэг үйлдсэн байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		10	28	4
1	Архангай	1	2	-
2	Баян-Өлгий	-	1	-
3	Баянхонгор	-	2	-
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	-	-	-
7	Дархан-Уул	1	3	-
8	Дорноговь	-	1	-
9	Дорнод	2	2	1
10	Дундговь	-	2	-
11	Завхан	-	-	-
12	Орхон	-	-	-
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	2	4	1
15	Сүхбаатар	-	1	-
16	Сэлэнгэ	-	3	2
17	Төв	-	-	-
18	Увс	2	1	-
19	Ховд	1	2	-
20	Хөвсгөл	1	3	-
21	Хэнтий	-	1	-
Улаанбаатар хот		23	42	4
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	-	-
3	Багануур	-	1	1
4	Налайх, Багахангай	1	1	-
5	Баянгол	5	13	-
6	Баянзүрх	7	14	1
7	Сонгинохайрхан	-	-	-
8	Сүхбаатар	7	7	-
9	Хан-Уул	1	4	2
10	Чингэлтэй	2	2	-
Улсын дүн		33	70	8

7. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ (Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг)

7.1. Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ		ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн	
16.1	2	11	7	-	-	
16.2	-	3	-	-	-	
16.3	6	11	6	-	-	
16.4	-	2	2	-	-	
16.5	-	-	-	-	-	
16.6	-	-	-	-	-	
16.7	4	16	13	-	-	
16.8	8	14	13	-	-	
16.9	-	-	-	-	-	
16.10	-	12	12	-	-	
16.11	1	20	19	-	-	
Нийт	21	89	72	-	-	

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 16 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 19 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 8 хэргээр буюу 72.72%-иар өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 2 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 50%-иар буурсан байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 21 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 6 хэргээр буюу 40.0%-иар өсжээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 21 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.057%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	4	2	-50.0%	0.038%	0.019%	-0.019%
Нийслэлд	11	19	+72.72%	0.050%	0.074%	+0.024%
Улсын дүн	15	21	+40.0%	0.046%	0.057%	+0.011%

Холбогдогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт 8 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс согтуугаар үйлдэгдсэн 2 тохиолдол, эмэгтэй 3 хүн холбогдсон байна. Харин хохирлын тухайд нийт 18 иргэн хохирсон гэж бүртгэснээс 2 нь гэмтсэн, нас барсан тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 4 сая төгрөгийн хохирол учирснаас 2.3 сая төгрөгийн хохирол нөхөн төлөгдсөн, битүүмжилсэн хөрөнгө бүртгэгдээгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 16 дугаар бүлэгт заасан Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 89 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 72 хэргээс нийт 13 хүнийг энэ гэмт хэрэг холбогдуулан эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 8 нь эрэгтэй, 5 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
16.1	11	7	2	1	-	1	4	3	-
16.2	3	-	1	-	-	-	2	-	-
16.3	11	6	4	-	-	-	3	4	-
16.4	2	2	-	-	-	-	-	1	1
16.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.7	16	13	8	-	-	-	4	4	-
16.8	14	13	6	-	-	-	2	6	-
16.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.10	12	12	12	-	-	-	-	-	-
16.11	20	19	15	-	-	-	2	2	1
Нийт	89	72	48	1	-	1	17	20	2

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 67 хүн хохирсны 34 нь эмэгтэй байх ба үүнээс нас барсан 7, гэмтсэн 4 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд шийдвэрлэвэл зохих 7 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 7 хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 2 хүн ял шийтгүүлсэн байх бөгөөд торгох ялаар шийтгүүлжээ.

Нийт ял шийтгүүлсэн 2 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 1 нь 30-34 насны, 1 нь 35 ба түүнээс дээш насных байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 15 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 2 хүн хорих ял эдэлж байгааг насны хувьд авч үзвэл 26-33 насны 1, 42-49 насны 1 ялтан хорих ял эдэлж байна.

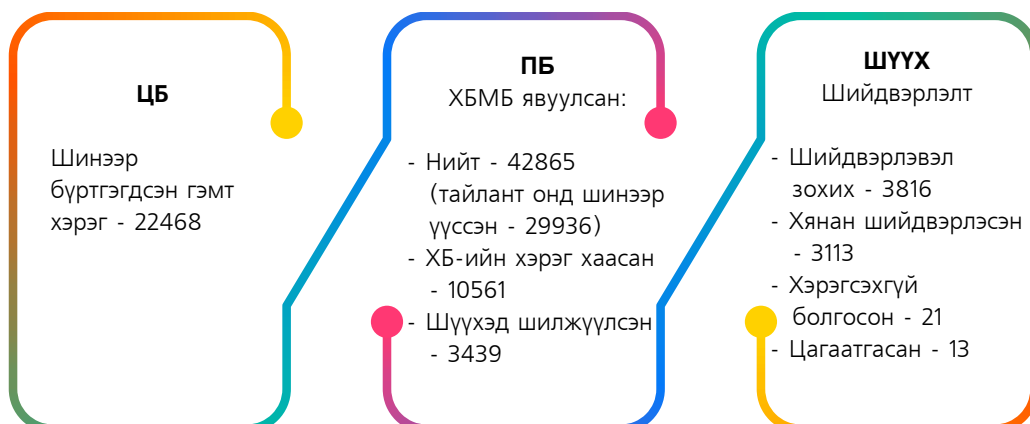
Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 1, суурь боловсролтой 1 ялтан байх ба эдгээр ялтнууд нь анх удаа гэмт хэрэг үйлдсэн байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
	Орон нутаг	2	32	1
1	Архангай	-	2	-
2	Баян-Өлгий	-	1	-
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	1	1	-
5	Говь-Алтай	-	1	-
6	Говьсүмбэр	-	11	-
7	Дархан-Уул	-	1	-
8	Дорноговь	-	-	-
9	Дорнод	-	2	-
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	3	-
12	Орхон	-	-	-
13	Өвөрхангай	-	1	-
14	Өмнөговь	-	2	-
15	Сүхбаатар	-	-	-
16	Сэлэнгэ	-	2	-
17	Төв	-	1	-
18	Увс	-	1	-
19	Ховд	-	-	-
20	Хөвсгөл	1	2	1
21	Хэнтий	-	1	-
	Улаанбаатар хот	19	40	6
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	-	-
3	Багануур	1	2	-
4	Налайх, Багахангай	-	-	-
5	Баянгол	7	10	4
6	Баянзүрх	4	11	1
7	Сонгинохайрхан	4	6	1
8	Сүхбаатар	2	5	-
9	Хан-Уул	1	3	-
10	Чингэлтэй	-	3	-
	Улсын дүн	21	72	7

8. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ (Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг)

8.1. Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
17.1	12328	23428	15965	1,890	1,553
17.2	1497	2992	1938	379	301
17.3	5372	9356	7151	634	454
17.4	562	1196	937	195	159
17.5	1160	2494	2076	268	254
17.6	17	46	30	6	4
17.7	80	175	146	47	43
17.8	329	773	609	110	105
17.9	2	10	7	-	-
17.10	4	16	12	2	-
17.11	21	61	50	8	6
17.12	1096	1589	1187	277	234
Нийт	22468	41865	29936	3816	3113

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 17465 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3849 хэргээр буюу 28.26%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 4987 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 442 хэргээр буюу 9.72%-иар тус тус өссөн дүнтэй байгааг улсын хэмжээнд авч үзвэл 22468 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 4292 хэргээр буюу 23.61%-иар өссөн байна. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 22468 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 62.03%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	4545	4987	+9.72%	44.24%	47.47%	+3.23%
Нийслэлд	13616	17465	+28.26%	62.04%	68.08%	+6.04%
Улсын дүн	18176	22468	+23.61%	56.34%	62.03%	+5.69%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 6886 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 922 тохиолдол нь согтуугаар, 1737 тохиолдол нь бүлэглэж, 8 тохиолдолд галт зэвсэг ашиглан үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 752 нь урьд шүүхээр шийтгэгдсэн, эмэгтэй 1119, насанд хүрээгүй буюу 14-18 насны 683 хүн байна.

Энэ бүлэгт заасан ГХИ 22.2%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 20885 хохирогч бүртгэгдсэнээс 20859 нь иргэн 26 нь хуулийн этгээд байгаа бөгөөд үүнээс 122 нь гадаад улсын харьяат байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн бүртгэгдээгүй, 94 хүн гэмтсэн байна. Харин иргэнд учирсан 139,316.34 сая төгрөгийн хохирлоос 19,509.92 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 14%-ийг нөхөн төлүүлж, 2,258.23 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 17 дугаар бүлэгт заасан “Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 41865 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 29936 хэргээс нийт 4852 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 3944 нь эрэгтэй, 895 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
17.1	23428	15965	5663	1800	106	21	1745	13750	359
17.2	2992	1938	454	184	10	5	325	1933	83
17.3	9356	7151	2496	1096	67	11	547	4879	267
17.4	1196	937	381	28	16	-	173	563	36
17.5	2494	2076	987	6	6	-	262	1212	21
17.6	46	30	13	1	2	-	6	22	2
17.7	175	146	44	21	6	2	49	43	12
17.8	773	609	308	10	5	-	115	322	14
17.9	10	7	6	-	-	-	-	4	-
17.10	16	12	5	-	-	-	2	8	2
17.11	61	50	26	-	-	-	10	25	-
17.12	1589	1187	182	169	9	1	294	857	78
Нийт	41865	29936	10561	3290	221	38	3439	23555	790

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 18649 хүн, хуулийн этгээд хохирсон бүртгэлтэй байх бөгөөд үүнээс 18642 нь иргэн, 7 нь хуулийн этгээд гэж бүртгэгджээ. Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн 20, гэмтсэн хүн 320 гэж тус тус бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгааг анхаарч үзвэл зохино.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 3816 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 3113 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 21 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 13 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 3039 хүн ял шийтгүүлсний 370 нь эмэгтэй, 194 нь өсвөр насны хүн байна.

Шүүхээс ял шийтгүүлсэн байдлыг ялын төрлөөр авч үзвэл торгох ялаар 595, НТАХЯ-аар 708, хорих ялаар 1737 хүн тус тус шийтгүүлсэн бол 77 хүнд ХЧААХ хэрэглэсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 3039 хүнийг тоон үзүүлэлтээр авч үзвэл 1002 нь 22-29 насны, 648 нь 30-34 насны, 757 нь 35 ба түүнээс дээш насны хүмүүс байгаа бол 1262 нь бүрэн дунд боловсролтой, 675 нь суурь боловсролтой, 1975 нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байсан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 17 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1160 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 27, 19-25 насны 317, 26-33 насны 372, 34-41 насны 233, 42-49 насны 146, 50-57 насны 43, 58-65 насны 19, 65-69 насны 2, 70 ба түүнээс дээш насны 1 ялтан хорих ял биечлэн эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэлд дээд боловсролтой 85, тусгай мэргэжлийн дунд 61, техникийн болон мэргэжлийн 1, бүрэн дунд боловсролтой 392, суурь боловсролтой 272, бага боловсролтой 181, боловсролгүй 168 ялтан байна.

Мөн нийт ялтны 983 нь буюу 84.74% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 414 ялтан буюу нийт ялтны 35.68% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		4987	5722	1432
1	Архангай	244	249	62
2	Баян-Өлгий	131	159	47
3	Баянхонгор	315	358	76
4	Булган	144	163	38
5	Говь-Алтай	125	154	33
6	Говьсүмбэр	52	69	9
7	Дархан-Уул	408	473	129
8	Дорноговь	219	231	71
9	Дорнод	280	339	94
10	Дундговь	144	179	22
11	Завхан	106	126	43
12	Орхон	438	492	124
13	Өвөрхангай	307	324	77
14	Өмнөговь	134	174	64
15	Сүхбаатар	165	193	64
16	Сэлэнгэ	285	302	108
17	Төв	364	447	71
18	Увс	136	190	45
19	Ховд	170	198	77
20	Хөвсгөл	456	467	91
21	Хэнтий	364	435	87
Улаанбаатар хот		17465	24214	1681
1	Тээврийн ПГ	-	54	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	152	-
3	Багануур	104	134	37
4	Налайх, Багахангай	202	280	27
5	Баянгол	3114	4531	160
6	Баянзүрх	5391	7042	445
7	Сонгинохайрхан	2340	3682	265
8	Сүхбаатар	2947	4215	266
9	Хан-Уул	1441	1807	142
10	Чингэлтэй	1926	2317	339
Улсын дүн		22468 (Хилийн чанад – 16)	29936	3113

8.2. Хулгайлах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 9539 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 953 хэргээр буюу 11.09%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 2789 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 60 хэргээр буюу 2.19%-иар тус тус өссөн дүнтэй байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 12328 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 1007 хэргээр буюу 8.89%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 12328 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 34.03%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	2729	2789	-2.19%	26.56%	26.55%	-0.01%
Нийслэлд	8586	9539	+11.09%	39.12%	37.18%	-1.94%
Улсын дүн	11321	12328	+8.89%	35.09%	34.03%	-1.06%

Иргэдийн өмчийг хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдал

Энэ төрлийн гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 7916 бүртгэгдсэн нь 410 хэргээр буюу 5.5%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 2449 бүртгэгдсэн нь 18 хэргээр буюу 0.7%-иар тус тус өссөн дүнтэй гарчээ. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 10365 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 423 хэргээр буюу 4.3%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн гаралтыг хулгайлах гэмт хэрэгт эзлэх хувиар авч үзвэл орон нутагт 19.9%, нийслэлд 64.2%-ийг эзэлж байна. Энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт нийслэлээс Баянзүрх дүүрэгт 2428, орон нутгаас Орхон аймагт 285 бүртгэгдсэн нь хамгийн олон байгаа бол Нийслэлээс Багахангай дүүрэгт 6, орон нутгаас Говьсүмбэр аймагт 21 бүртгэгдсэн хамгийн бага дүнтэй байна.

Тээврийн хэрэгсэл хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдал

Энэ төрлийн гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 192 бүртгэгдсэн нь 38 хэргээр буюу 24.7%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 239 бүртгэгдсэн нь 24 хэргээр буюу 11.2%-иар тус тус өссөн дүнтэй гарсан. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 431 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 62 хэргээр буюу 16.8%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн гаралтыг хулгайлах гэмт хэрэгт эзлэх хувиар авч үзвэл орон нутагт 1.9%, нийслэлд 1.6%-ийг тус тус эзэлж байна. Энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт нийслэлээс Баянгол дүүрэгт 68, орон нутгаас Өвөрхангай аймагт 48 бүртгэгдсэн нь хамгийн олон байгаа бол Нийслэлээс Налайх дүүрэгт 1, орон нутгаас Дархан-Уул, Завхан аймаг тус бүр 1 бүртгэгдсэн хамгийн бага дүнтэй байна.

Мал хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдал

Энэ төрлийн гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 192 бүртгэгдсэн нь 38 хэргээр буюу 24.7%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 239 бүртгэгдсэн нь 24 хэргээр буюу 11.2%-иар тус тус өссөн дүнтэй гарсан. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 431 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 62 хэргээр буюу 16.8%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн гаралтыг хулгайлах гэмт хэрэгт эзлэх хувиар авч үзвэл орон нутагт 1.9%, нийслэлд 1.6%-ийг тус тус эзэлж байна.

Халааснаас эд хөрөнгө хулгайлах гэмт хэргийн нөхцөл байдал

Энэ төрлийн гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 93 бүртгэгдсэн нь 12 хэргээр буюу 14.8%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 1003 бүртгэгдсэн нь 183 хэргээр буюу 22.3%-иар тус тус өссөн дүнтэй гарчээ. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 1096 бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 195 хэргээр буюу 21.6%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн гаралтыг тухайн гэмт хэрэгт эзлэх хувиар авч үзвэл орон нутагт 91.5%, нийслэлд 8.5%-ийг тус тус эзэлж байна. Энэ төрлийн гэмт хэргийн гаралт нийслэлээс Сонгинохайрхан дүүрэгт 27, орон нутгаас Хэнтий аймагт 120 бүртгэгдсэн нь хамгийн олон байгаа бол Нийслэлээс Багахангай дүүрэгт 1, орон нутгаас Говьсүмбэр, Орхон аймаг тус бүр 7 бүртгэгдсэн хамгийн бага дүнтэй байна.

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 6501 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 648 тохиолдол нь согтуугаар, 938 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 513 нь урьд шүүхээр шийтгэгдсэн, эмэгтэй 274, насанд хүрээгүй буюу 14-18 насны 503 хүн байна.

ГХИ 20.5%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 11570 хохирогч бүртгэгдсэнээс 11562 нь иргэн, 8 нь хуулийн этгээд байна. Үүнээс 54 нь гадаад улсын харьяат байгаа нь анхаарал татаж байна.

Энэ төрлийн гэмт хэргийн улмаас учирсан 19,368.30 сая төгрөгийн хохирлоос 4,074.12 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 21.03%-ийг нөхөн төлүүлж, 469,80 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.1 дүгээр зүйлд заасан Хулгайлах гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 23428 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 15965 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 2408 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 2088 нь эрэгтэй, 315 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт				Үлдэгдэл хэрэг		
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
17.1	23428	15965	5663	1800	106	21	1745	13750	359

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 9843 хүн, хуулийн этгээд хохирсон байх бөгөөд үүнээс 9840 нь иргэн, 3 нь хуулийн этгээд гэж бүртгэгджээ. Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн 9, гэмтсэн хүн 121 гэж тус тус бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 1890 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 1553 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 7 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 4 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1542 хүн ял шийтгүүлсний 93 нь эмэгтэй, 140 нь өсвөр насны хүн байгаа бол 643 нь урьд ял шийтгэл эдэлж байжээ.

Шүүхээс ял шийтгүүлсэн байдлыг ялын төрлөөр авч үзвэл торгох ялаар 1, НТАХЯ-аар 397, хорих ялаар 1145 хүн тус тус шийтгүүлсэн, 54 хүнд ХЧААХ хэрэглэсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 1542 хүнийг тоон үзүүлэлтээр авч үзвэл 514 нь 22-29 насны, 344 нь 35 ба түүнээс дээш насны байгаа бол 625 нь бүрэн дунд боловсролтой, 410 нь суурь боловсролтой, 1130 нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байсан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 17.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 761 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 18, 19-25 насны 205, 26-33 насны 234, 34-41 насны 162, 42-49 насны 94, 50-57 насны 34, 58-65 насны 13, 65-69 насны 1 ялтан хорих ял биечлэн эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 27, тусгай мэргэжлийн дунд 34, техникийн болон мэргэжлийн 1, бүрэн дунд боловсролтой 263, суурь боловсролтой 186, бага боловсролтой 128, боловсролгүй 122 ялтан байна.

Мөн нийт ялтны 663 нь буюу 87.12% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 268 ялтан буюу нийт ялтны 35.21% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Зүйлийн харьцуулсан үзүүлэлт:

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		2789	3035	771
1	Архангай	109	110	22
2	Баян-Өлгий	67	75	29
3	Баянхонгор	206	212	48
4	Булган	84	85	17
5	Говь-Алтай	49	66	20
6	Говьсүмбэр	34	39	5
7	Дархан-Уул	213	237	68
8	Дорноговь	11	109	37
9	Дорнод	124	139	47
10	Дундговь	105	116	18
11	Завхан	60	68	25
12	Орхон	297	301	69
13	Өвөрхангай	224	227	50
14	Өмнөговь	63	84	30
15	Сүхбаатар	61	72	30
16	Сэлэнгэ	149	166	53
17	Төв	199	225	39
18	Увс	70	90	21
19	Ховд	92	101	39
20	Хөвсгөл	301	314	64
21	Хэнтий	171	199	40
Улаанбаатар хот		9539	12930	782
1	Тээврийн ПГ	-	33	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	13	-
3	Багануур	63	77	14
4	Налайх, Багахангай	141	200	15
5	Баянгол	1465	2117	59
6	Баянзүрх	3198	4068	198
7	Сонгинохайрхан	1474	2344	143
8	Сүхбаатар	1472	2104	111
9	Хан-Уул	713	845	72
10	Чингэлтэй	1013	1129	170
Улсын дүн		12328	15965	1553

8.3. Дээрэмдэх гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.2 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 1360 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 233 хэргээр буюу 20.67%-иар өссөн бол орон нутгийн хэмжээнд 137 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 25 хэргээр буюу 15.43%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 1497 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 208 хэргээр буюу 16.13%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 1497 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 4.13%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	162	137	-15.43%	1.57%	1.30%	-0.27%
Нийслэлд	1127	1360	+20.67%	5.13%	5.30%	+0.17%
Улсын дүн	1289	1497	+16.13%	3.99%	4.13%	+0.14%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 511 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 122 тохиолдол нь согтуугаар, 185 тохиолдол нь бүлэглэж үйлдсэн гэж бүртгэжээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 55 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 28 хүн байна.

ГХИ 21.6%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 1392 иргэн хохирсон бол үүнээс 90 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн байна. Үүнээс хүнд гэмтсэн 1, хүндэвтэр гэмтсэн 4, хөнгөн гэмтсэн 85 хүн байна. Нас барсан хүн бүртгэгдээгүй байна.

Энэ зүйлд заасан хэргийн улмаас иргэнд учирсан 1,263.89 сая төгрөгийн хохирлоос 186,55 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 14.75%-ийг нөхөн төлүүлж, 12,90 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.2 дугаар зүйлд заасан “Дээрэмдэх” гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 2992 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 1938 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 512 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 471 нь эрэгтэй, 39 нь эмэгтэй байна. ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт				Үлдэгдэл хэрэг		
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
17.2	1497	2992	1938	379	301	1497	2992	1938	379

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 1365 хүн хохирсны 463 нь эмэгтэй, 65 нь 14-өөс доош насны хүүхэд байна. Нийт нас барсан 2, гэмтсэн 113 (хүнд гэмтсэн 94, хүндэвтэр гэмтсэн 6, хөнгөн гэмтсэн 2) гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 379 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 301 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 2 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 360 хүн ял шийтгүүлснээс 1 хүн нийтэд тустай ажил хийлгэх, 359 (эмэгтэй 15, өсвөр насны хүн 50) хүн хорих ялаар тус тус шийтгүүлж, 9 хүнд ХЧААХ хэрэглэсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 360 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 126 нь 22-29 насны, 258 нь бүрэн дунд болон суурь боловсролтой, 244 нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ төрлийн гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.2 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 248 ялтан хорих ял биечлэн эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 7, 19-25 насны 92, 26-33 насны 79, 34-41 насны 41, 42-49 насны 25, 50-57 насны 3, 58-65 насны 1 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 7, тусгай мэргэжлийн дунд 25, бүрэн дунд боловсролтой 91, суурь боловсролтой 68, бага боловсролтой 28, боловсролгүй 29 ялтан байна.

Мөн нийт ялтны 211 нь буюу 85.08% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 88 ялтан буюу нийт ялтны 35.48% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Зүйлийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		137	169	86
1	Архангай	3	7	2
2	Баян-Өлгий	2	1	1
3	Баянхонгор	6	10	5
4	Булган	4	10	1
5	Говь-Алтай	1	2	2
6	Говьсүмбэр	-	1	-
7	Дархан-Уул	40	48	22
8	Дорноговь	7	7	5
9	Дорнод	4	7	9
10	Дундговь	2	3	-
11	Завхан	1	1	-
12	Орхон	27	25	11
13	Өвөрхангай	4	5	5
14	Өмнөговь	2	3	2
15	Сүхбаатар	2	4	1
16	Сэлэнгэ	11	10	5
17	Төв	2	3	3
18	Увс	3	3	4
19	Ховд	6	6	5
20	Хөвсгөл	4	5	1
21	Хэнтий	6	8	1
Улаанбаатар хот		1360	1769	216
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	5	-
3	Багануур	-	3	3
4	Налайх, Багахангай	7	6	1
5	Баянгол	272	406	14
6	Баянзүрх	533	594	73
7	Сонгинохайрхан	199	307	45
8	Сүхбаатар	200	274	34
9	Хан-Уул	62	74	8
10	Чингэлтэй	87	100	38
Улсын дүн		1497	1938	302

8.4. Залилах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.3 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 4735 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 2076 хэргээр буюу 78.07%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 623 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 293 хэргээр буюу 88.78%-иар тус тус өссөн дүнтэй байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 5372 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2376 хэргээр буюу 73.30%-иар өссөн үзүүлэлттэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 5372 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 14.83%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	330	623	+88.78%	3.21%	5.93%	+2.72%
Нийслэлд	2659	4735	+78.07%	12.11%	18.45%	+6.34%
Улсын дүн	2996	5372	+73.30%	9.28%	14.83%	+5.55%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 1625 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 25 тохиолдол нь согтуугаар, 250 тохиолдол нь бүлэглэж үйлдсэн гэж бүртгэжээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдээс урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан 101, эмэгтэй 643 хүн байна.

ГХИ 24.0%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 4918 хохирогч бүртгэгдсэнээс 4914 нь иргэн, 4 нь хуулийн этгээд байгаа бөгөөд үүнээс 32 нь гадаад улсын харьяат байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн улмаас учирсан 103,901.01 сая төгрөгийн хохирлоос 11,227.21 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 18.85%-ийг нөхөн төлүүлж, 758.65 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.3 дугаар зүйлд заасан “Залилах” гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 9356 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 7151 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 794 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 501 нь эрэгтэй, 291 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
17.3	9356	7151	2496	1096	67	11	547	4879	267

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 4895 хүн, хуулийн этгээд хохирсон бүртгэлтэй байх бөгөөд үүнээс 4894 нь иргэн, 1 нь хуулийн этгээд гэж бүртгэгджээ. Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн 6, гэмтсэн хүн 31 гэж тус тус бүртгэгдсэн нь эргэлзээтэй байх бөгөөд ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 634 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 454 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 7 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 5 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 394 хүн ял шийтгүүлснээс 194 хүн торгох, 88 хүн нийтэд тустай ажил хийлгэх, 112 (эмэгтэй 34) хүн хорих ялаар тус тус шийтгүүлжээ.

Нийт ял шийтгүүлсэн 394 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 111 нь 22-29 насны, 118 нь 30-34 насны, 118 нь 35 ба түүнээс дээш насны, 303 нь дээд болон бүрэн дунд боловсролтой, 239 нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ төрлийн гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 17.3 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 77 ялтан хорих ял биечлэн эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 19-25 насны 7, 26-33 насны 29, 34-41 насны 17, 42-49 насны 15, 50-57 насны 2, 58-65 насны 5, 65-69 насны 1, 70 ба түүнээс дээш насны 1 ялтан тус тус хорих ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 39, тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой 1, бүрэн дунд боловсролтой 28, суурь боловсролтой 2, бага боловсролтой 5, боловсролгүй 2 ялтан байна.

Мөн нийт ялтны 211 нь буюу 85.08% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 88 ялтан буюу нийт ялтны 35.48% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Зүйлийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		623	755	106
1	Архангай	26	23	3
2	Баян-Өлгий	18	29	2
3	Баянхонгор	35	43	1
4	Булган	5	12	1
5	Говь-Алтай	45	49	2
6	Говьсүмбэр	3	8	-
7	Дархан-Уул	86	95	16
8	Дорноговь	37	32	3
9	Дорнод	27	37	5
10	Дундговь	10	14	2
11	Завхан	3	5	-
12	Орхон	83	119	27
13	Өвөрхангай	27	29	1
14	Өмнөговь	27	28	5
15	Сүхбаатар	27	28	4
16	Сэлэнгэ	55	52	11
17	Төв	24	47	7
18	Увс	7	14	3
19	Ховд	16	22	6
20	Хөвсгөл	33	39	4
21	Хэнтий	29	30	3
Улаанбаатар хот		4735	6396	348
1	Тээврийн ПГ	-	6	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	101	-
3	Багануур	12	14	6
4	Налайх, Багахангай	26	32	4
5	Баянгол	1047	1454	52
6	Баянзүрх	1201	1651	91
7	Сонгинохайрхан	487	671	28
8	Сүхбаатар	904	1131	57
9	Хан-Уул	442	535	25
10	Чингэлтэй	616	801	85
Улсын дүн		5372	7151	454

9. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ (Эдийн засгийн гэмт хэрэг)

9.1. Эдийн засгийн гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
18.1	1	2	2	-	-
18.2	-	-	-	-	-
18.3	23	46	37	-	-
18.4	4	9	7	-	-
18.5	53	147	108	63	56
18.6	24	82	64	5	5
18.7	120	271	181	4	3
18.8	-	-	-	-	-
18.9	-	-	-	-	-
18.10	-	-	-	-	-
18.11	-	1	-	-	-
18.12	6	11	8	3	3
18.13	1	4	3	-	-
18.14	1	3	3	-	-
18.15	1	3	1	-	-
18.16	4	9	6	-	-
18.17	4	6	6	-	-
18.18	-	-	-	-	-
Нийт	242	585	418	75	67

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 18-р бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 174 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 17 хэргээр буюу 8.90%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 68 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 27 хэргээр буюу 28.42%-иар буурсан дүнтэй байна. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 242 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 45 хэргээр буюу 15.67%-иар өссөн байна.

ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 9134 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.66%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	95	68	-28.42%	0.92%	0.64%	-0.28%
Нийслэлд	191	174	-8.90%	0.87%	0.67%	-0.20%
Улсын дүн	287	242	-15.67%	0.88%	0.66%	-0.22%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 58 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 1 тохиолдол нь согтуугаар, 15 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 3 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан, эмэгтэй 16, насанд хүрээгүй буюу 14-18 насны 1 хүн байна.

ГХИ 17.2%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 131 хохирогч бүртгэгдсэнээс 118 нь иргэн 13 нь хуулийн этгээд байгаа бөгөөд үүнээс 1 нь гадаад улсын харьяат байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэнд учирсан 23,028.80 сая төгрөгийн хохирлоос 1,197.03 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 5.19%-ийг нөхөн төлүүлж, 70.85 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 18 дугаар бүлэгт заасан “Эдийн засгийн гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 585 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 418 хэргээс нийт 125 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 79 нь эрэгтэй, 43 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
18.1	2	2	-	-	-	-	-	2	-
18.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.3	46	37	25	-	-	-	-	21	-
18.4	9	7	2	-	-	-	-	7	-
18.5	147	108	35	3	1	-	60	36	12
18.6	82	64	5	1	1	-	28	34	13
18.7	271	181	102	2	-	1	6	157	3
18.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-

18.10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.11	1	-	1	-	-	-	-	-	-
18.12	11	8	3	-	1	-	3	3	1
18.13	4	3	-	-	-	-	-	1	3
18.14	3	3	2	-	-	-	-	1	-
18.15	3	1	-	-	1	-	-	2	-
18.16	9	6	4	-	-	-	-	5	-
18.17	6	6	-	-	-	-	-	6	-
18.18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт	585	418	177	6	4	1	95	272	30

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 196 хүн, хуулийн этгээд хохирсон бүртгэлтэй байх бөгөөд үүнээс 195 нь иргэн, 1 нь хуулийн этгээд гэж бүртгэгджээ. Мөн энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн 1, гэмтсэн хүн 7 гэж тус тус бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 75 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 67 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 75 хүн ял шийтгүүлсний 23 нь эмэгтэй, 1 нь өсвөр насны хүн байна. Шүүхээс ял шийтгүүлсэн байдлыг ялын төрлөөр авч үзвэл торгох ялаар 59, НТАХЯ-аар 1, хорих ялаар 15 (эмэгтэй 5, өсвөр насны 1) хүн тус тус шийтгүүлсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 75 хүнийг тоон үзүүлэлтээр авч үзвэл 22-29 насны 27, 35 ба түүнээс дээш насны 35 байгаа бол бүрэн дунд болон суурь боловсролтой 52, гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байсан 46 гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 17 дугаар бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1160 хүн хорих ял эдэлж байна.

Нийт хорих ял эдэлж буй ялтнуудыг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 27, 19-25 насны 317, 26-33 насны 372, 34-41 насны 233, 42-49 насны 146, 50-57 насны 43, 58-65 насны 19, 65-69 насны 2, 70 ба түүнээс дээш насны 1 ялтан хорих ял биечлэн эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 85, тусгай мэргэжлийн дунд 61, техникийн болон мэргэжлийн 1, бүрэн дунд боловсролтой 392, суурь боловсролтой 272, бага боловсролтой 181, боловсролгүй 168 ялтан байна.

Мөн нийт ялтны 983 нь буюу 84.74% нь гэмт хэрэг үйлдэх үедээ тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан бол 414 ялтан буюу нийт ялтны 35.68% нь Улаанбаатар хотын харьяалалтай байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		68	112	52
1	Архангай	2	2	-
2	Баян-Өлгий	1	4	1
3	Баянхонгор	1	1	1
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	1	-	-
6	Говьсүмбэр	-	1	-
7	Дархан-Уул	-	3	-
8	Дорноговь	26	36	23
9	Дорнод	5	6	3
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	2	2	-
12	Орхон	2	4	-
13	Өвөрхангай	1	1	1
14	Өмнөговь	18	20	21
15	Сүхбаатар	1	5	-
16	Сэлэнгэ	1	2	1
17	Төв	1	1	-
18	Увс	4	15	-
19	Ховд	2	7	1
20	Хөвсгөл	-	2	-
21	Хэнтий	-	-	-
Улаанбаатар хот		174	306	15
1	Тээврийн ПГ	-	14	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	55	-
3	Багануур	1	4	-
4	Налайх, Багахангай	-	1	-
5	Баянгол	31	33	2
6	Баянзүрх	47	60	6
7	Сонгинохайрхан	23	36	-
8	Сүхбаатар	27	53	-
9	Хан-Уул	24	22	5
10	Чингэлтэй	21	28	2
Улсын дүн		242	418	67

9.2. Улсын хилээр барааг хууль бусаар нэвтрүүлэх гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 18.5 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг орон нутгийн хэмжээнд 53 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 26 хэргээр буюу 32.91%-иар буурсан ба нийслэлийн хэмжээнд 2017 онд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй байсан бол тайлант онд 4 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 53 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 26 хэргээр буюу 32.91%-иар буурсан дүнтэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 12328 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 34.03%-ийг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	79	49	-37.91%	0.76%	0.46%	-0.30%
Нийслэлд	0	4	+4 нэгж, 4 хэрэг	0%	0.01%	-0.01%
Улсын дүн	79	53	-32.91%	0.24%	0.14%	-0.10%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 46 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 1 тохиолдол нь согтуугаар, 14 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Мөн энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдүүдийн 2 нь урьд шүүхээр шийтгэгдэж байсан бол эмэгтэй хүн 13 байна.

ГХИ 68.1%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 23 хохирогч бүртгэгдсэнээс 15 нь иргэн, 8 нь хуулийн этгээд байна.

Гэмт хэргийн улмаас учирсан 235.82 сая төгрөгийн хохирлоос 225.72 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 95.71%-ийг нөхөн төлүүлж, 70.78 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 18.5 дугаар зүйлд заасан “Улсын хилээр барааг хууль бусаар нэвтрүүлэх” гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 147 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 108 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 61 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 37 нь эрэгтэй, 23 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
18.5	147	108	35	3	1	-	60	36	12

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 27 хүн хохирсон бүртгэлтэй байх бөгөөд үүнээс эмэгтэй 8 бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байх бөгөөд гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн хүн 2 гэж бүртгэгдсэн нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт 63 хэрэг шийдвэрлэвэл зохих хэргээр бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 56 хэргийг эцэслэн шийдвэрлэж, 1 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 71 хүн ял шийтгүүлсний 22 нь эмэгтэй хүн байгаа бол 9 нь урьд ял шийтгэл эдэлж байжээ.

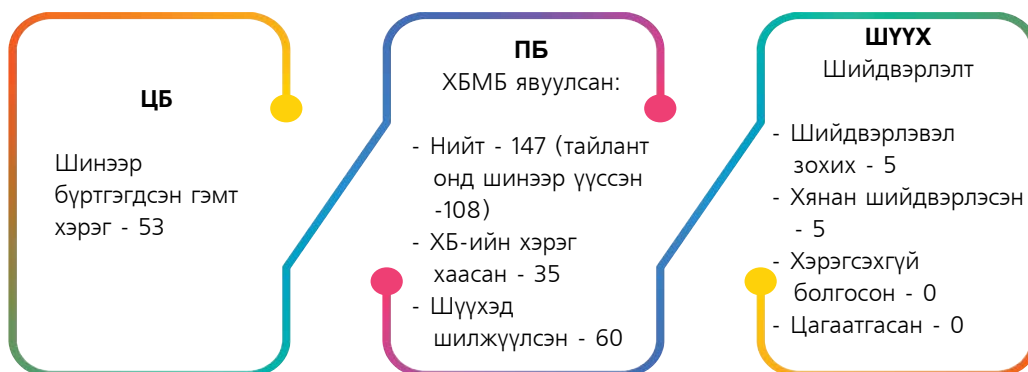
Шүүхээс ял шийтгүүлсэн байдлыг ялын төрлөөр авч үзвэл торгох ялаар 59, НТАХЯ-аар 1, хорих ялаар 11 (эмэгтэй - 4) хүн тус тус шийтгүүлсэн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 71 хүнийг тоон үзүүлэлтээр авч үзвэл 22-29 насны 25, 35 ба түүнээс дээш насны 35 хүн байгаа бол бүрэн дунд болон суурь боловсролтой 50, гэмт хэрэг үйлдэх үедээ эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байсан 44 гэж бүртгэгдсэн нь энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 18.5 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1 хүн хорих ял биечлэн эдэлж байна.

9.3. Мөнгө угаах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 18.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг орон нутгийн хэмжээнд 2017 онд 1, 2018 онд 2, нийслэлийн хэмжээнд 2017 онд 1, 2018 онд 22 бүртгэгдсэн. Үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 2017 онд 2, 2018 онд 24 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдэж огцом өссөн дүнтэй гарчээ. ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг 24 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 0.066%-ийг эзэлж байна.

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 4 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд ГХИ 14.3%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас хохирогч 5 бүртгэгдсэн бөгөөд гэмт хэргийн улмаас учирсан 2,624.43 сая төгрөгийн хохирлоос 361.85 сая төгрөг буюу нийт хохирлын 13.78%-ийг нөхөн төлүүлсэн, битүүмжилсэн хөрөнгө байхгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 18.6 дугаар зүйлд заасан Мөнгө угаах гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 82 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр бүртгэгдсэн 64 гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 51 хүнийг эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бөгөөд үүнээс 38 нь эрэгтэй, 12 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
18.6	82	64	5	1	1	-	28	34	13

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 81 хүн хохирсон бүртгэлтэй байх бөгөөд үүнээс эмэгтэй 41 бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байх бөгөөд гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн 1, гэмтсэн хүн 3 гэж бүртгэгдсэн нь анхаарал татаж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

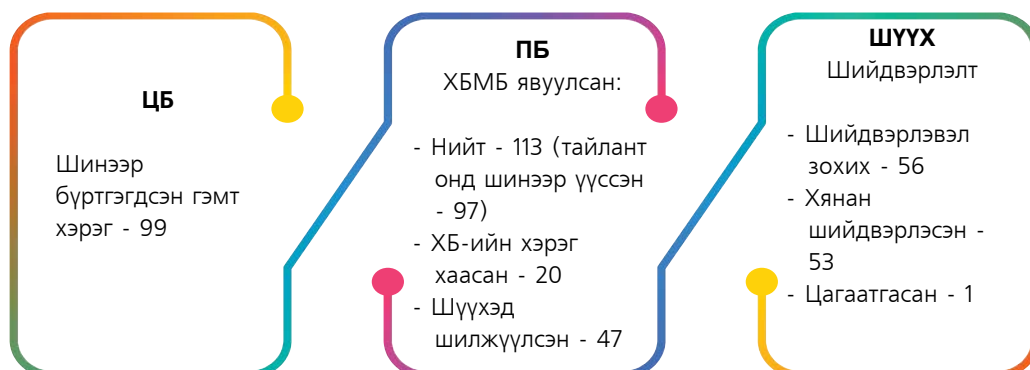
Шүүхийн шатанд шийдвэрлэвэл зохих нийт 5 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 5 хэргийг хянан шийдвэрлэжээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 3 хүн ял шийтгүүлсэн нь хорих ялаар шийтгүүлсэн бөгөөд 1 нь эмэгтэй, 1 нь өсвөр насны хүн байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 18.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 1 хүн хорих ял биечлэн эдэлж байна.

10. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН АРВАН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)

10.1. Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
19.1	-	-	-	1	1
19.2	2	-	-	-	-
19.3	-	-	-	-	-
19.4	2	2	2	-	-
19.5	-	-	-	-	-
19.6	-	-	-	-	-
19.7	-	-	-	-	-
19.8	-	-	-	-	-
19.9	-	-	-	-	-
19.10	1	1	1	-	-
19.11	-	-	-	-	-
19.12	3	6	3	3	2
19.13	6	6	5	2	2
19.14	83	95	83	49	47
19.15	1	1	1	-	-
19.16	1	2	2	1	1
19.17	-	-	-	-	-
Нийт	99	113	97	56	53

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Эрүүгийн хуулийн тусгай ангийн 19 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэрэг нийслэлийн хэмжээнд 12 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 33.33%-иар, орон нутгийн хэмжээнд 58 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 34 хэргээр буюу 141.66%-иар тус тус өссөн ба үүнийг улсын хэмжээнд авч үзвэл 99 гэмт хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь

өмнөх оныхоос 65 хэргээр буюу 191.17%-иар өссөн дүнтэй байна. Нийт бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувийг авч үзвэл тайлант онд ЦБ-д нийт 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн байх бөгөөд энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 99 бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 191.17%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Орон нутагт	24	58	+141.66%	0.23%	0.55%	+0.32%
Нийслэлд	9	12	+33.33%	0.041%	0.046%	+0.005%
Улсын дүн	34	99	+191.17%	0.10%	0.27%	+0.17%

Холбогдогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт 66 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс бүлэглэж үйлдсэн 11 тохиолдол байгаа бол 19 нь эмэгтэй байна.

Харин хохирлын тухайд нийт 1 иргэн хохирчээ.

Гэмт хэргийн улмаас хохирол тогтоогоогүй бөгөөд битүүмжилсэн хөрөнгө бүртгэгдээгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас Эрүүгийн хуулийн 19 дүгээр бүлэгт заасан “Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг”-т холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 113 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Тайлант онд шинээр үүссэн 97 хэргээс нийт 86 хүнийг энэ гэмт хэрэг холбогдуулан эрүүгийн хэрэг үүсгэн, яллагдагчаар татсан бол үүнээс 47 нь эрэгтэй, 33 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
19.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.4	2	2	-	-	-	-	-	1	1
19.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.10	1	1	-	-	-	-	-	-	1
19.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-

19.12	6	3	3	-	1	-	1	1	-
19.13	6	5	2	-	-	-	1	2	1
19.14	95	83	15	6	2	-	44	22	6
19.15	1	1	-	-	-	-	-	1	-
19.16	2	2	-	-	1	-	1	-	-
19.17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нийт	113	97	20	6	4	0	47	27	9

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 12 хүн хохирсны 1 нь эмэгтэй байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд шийдвэрлэвэл зохих 56 хэрэг бүртгэгдсэн байх ба үүнээс 53 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1 хэргийг цагаатгасан байна. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 52 хүн ял шийтгүүлсний 41 нь Монгол Улсын иргэн, 11 нь гадаад улсын харьяат иргэд байна. Ял шийтгүүлсэн тохиолдлуудаас 13 нь эмэгтэй, 1 нь өсвөр насны хүн ял шийтгүүлсэн байна. Шүүхээс ял шийтгүүлсэн байдлыг ялын төрлөөр авч үзвэл торгох ялаар 37, НТАХЯ-аар 4, хорих ялаар 15 хүн шийтгүүлжээ.

Нийт ял шийтгүүлсэн 52 хүнийг тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 30-34 насны 20, 35 ба түүнээс дээш насны 19 хүн буюу нийт 29, бүрэн дунд боловсролтой 28, ажилгүй 36 хүн байгаа нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэгчийн ерөнхий шинжийг харуулж байна гэж дүгнэх боломжтой.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

2018 оны байдлаар улсын хэмжээнд Эрүүгийн хуулийн 19 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас нийт 13 хүн хорих ял эдэлж байгааг насны хувьд авч үзвэл 16-18 насны 1, 19-25 насны 2, 26-33 насны 3, 34-41 насны 2, 42-49 насны 4 ялтан хорих ял эдэлж байна.

Уг ялтнуудыг боловсролын түвшингээр авч үзвэл дээд боловсролтой 2, тусгай мэргэжлийн дунд 1, бүрэн дунд 5, суурь 3, бага боловсролтой 2 ялтан байх ба 11 ялтан нь анх удаа, 9 ялтан гэмт хэрэг үйлдэх үедээ ажил эрхэлдэггүй байжээ.

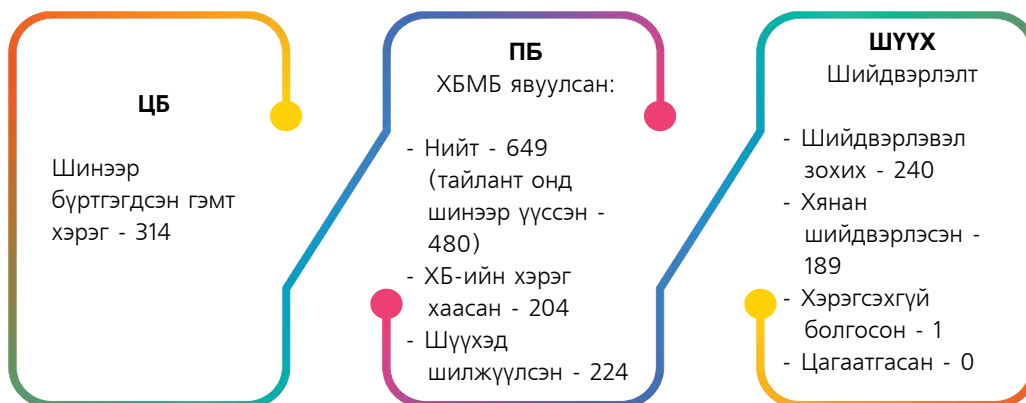
Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
	Орон нутаг	58	56	33
1	Архангай	-	-	-
2	Баян-Өлгий	4	5	2
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	-	-	-
7	Дархан-Уул	-	-	-
8	Дорноговь	22	22	15
9	Дорнод	7	5	3
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	-	-

12	Орхон	-	-	1
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	-	-	2
15	Сүхбаатар	-	-	-
16	Сэлэнгэ	7	5	5
17	Төв	1	-	-
18	Увс	15	15	3
19	Ховд	-	1	1
20	Хөвсгөл	1	1	1
21	Хэнтий	1	2	-
Улаанбаатар хот		12	40	20
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	39	-
3	Багануур	-	-	-
4	Налайх, Багахангай	-	-	-
5	Баянгол	-	-	-
6	Баянзүрх	-	1	1
7	Сонгинохайрхан	-	-	-
8	Сүхбаатар	1	-	2
9	Хан-Уул	11	-	16
10	Чингэлтэй	-	-	1
Улсын дүн		99	94	53
		(хилийн чанад – 29)		

11. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРЬДУГААР БҮЛЭГ (Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг)

11.1. Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Хянан шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	314	649	480	240	189
20.2	-	2	1	-	-
20.3	-	4	2	-	-
20.4	11	29	25	7	4
20.5	-	2	1	-	-
20.6	1	1	1	-	-
20.7	195	319	250	163	128
20.8	1	3	1	-	-
20.9	3	5	5	2	2
20.10	1	4	4	1	1
20.11	-	1	-	-	-
20.12	3	6	6	1	1
20.13	16	21	19	-	-
20.14	14	24	17	10	9
20.15	11	81	72	7	7
20.16	58	157	81	49	37

- 20.1-20.3, 20.5, 20.11 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.

- 20.1 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.

- 20.1-20.3, 20.5, 20.6, 20.8, 20.11, 20.13 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 314 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 755 хэргээр буюу 3.4 дахин, Нийслэлийн хэмжээнд 88 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 203 хэргээр буюу 3.3 дахин, орон нутагт 226 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 551 хэргээр буюу 3.4 дахин тус тус буурсан байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 314 бүртгэгдсэн нь 0.8%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	777	226	-3.4 дахин	2.4%	0.6%	-1.8%
Орон нутагт	291	88	-3.3 дахин	0.9%	0.2%	-0.7%
Улсын дүн	1069	314	-3.4 дахин	3.3%	0.8%	-2.5%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 329 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 205 тохиолдол нь мансуурсан үедээ, 178 тохиолдол нь бүлэглэж, 27 тохиолдол нь согтуугаар, 15 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Хуулийн этгээдийг холбогдогчоор татсан тохиолдол гараагүй байна.

Нийт холбогдогчоос 18-24 насны хүмүүс 134 (40.7%), 25-29 насны хүмүүс 65 (19.7%), 30-34 насны хүмүүс 51 (15.5%) энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна.

Эмэгтэй 47 хүн байгаагийн 31 (65.9%) нь Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах (20.7), 4 (8.5%) нь Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах (20.16), 4 (8.5%) нь Хууль бусаар эм, био бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, түгээх (20.14) гэмт хэрэгт холбогдсон байна.

ГХИ 63.4%-тай, илрээгүй 107 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 97 хүн (93), хуулийн этгээд (4) хохирсон байна. Хуулийн этгээдийг Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг завших (20.9), Хууль бусаар эм, био бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, түгээх (20.14) гэмт хэргийн хохирогчоор тогтоосон байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас хүн нас бараагүй, нийт 44 хүн гэмтсэний 8 нь хүндэвтэр, 36 нь хөнгөн зэрэгтэй гэмтсэн байна.

Олон нийтийн амгалан тайван байдлыг алдагдуулах (20.16), Орчиндоо аюул учруулж болох амьтныг зохих хамгаалалтгүй байлгах (20.15), Хууль бусаар эм, био бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, түгээх (20.14) гэмт хэргийн улмаас эмэгтэй хүн ихээр хохирч байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 25-29 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт харьцангуй өндөр байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 552.544485 төгрөгийн хохирлоос 99.140485 төгрөг буюу нийт хохирлын 17.94%-ийг нөхөн төлүүлж, 6812.61 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 649 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 360 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 311 нь эрэгтэй, 49 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 38 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 329 (91.3%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 153 хүн, хуулийн этгээд хохирсноос 1 нь хуулийн этгээд, гадаад улсын харьяат хүн хохироогүй, 2 хүн нас барсан, 83 хүн гэмтсэн гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	649	480	204	30	6	3	224	135	49
20.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20.2	2	1	1	-	-	-	-	1	-
20.3	4	2	2	-	-	-	-	1	1
20.4	29	25	9	-	-	-	12	7	1
20.5	2	1	0	-	-	-	2	-	-
20.6	1	1	0	-	-	-	-	1	-
20.7	319	250	76	23	2	2	148	39	30
20.8	3	1	-	1	-	-	2	-	-
20.9	5	5	3	-	-	-	1	1	-
20.10	4	4	1	-	-	-	-	1	2
20.11	1	-	1	-	-	-	-	-	-
20.12	6	6	1	-	-	-	1	4	-
20.13	21	19	8	1	-	-	-	10	2
20.14	24	17	2	1	1	-	7	10	3
20.15	81	72	62	2	-	-	7	10	1
20.16	157	81	38	4	3	1	48	51	12

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 240 эрүүгийн хэргээс 189 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг хэрэгсэхгүй болгожээ.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 158 хүн ял шийтгүүлсний 20 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 40, хорих ялаар шийтгүүлсэн 140 хүний 16 нь эмэгтэй, 6 нь өсвөр насны хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 158 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 64 (40.5%) нь 22-29 насны, 32 (20.25%) нь 30-34 насны, 29 (18.3%) нь 18-21 насны, 83 (52.5%) нь бүрэн дунд боловсролтой, 32 (20.25%) нь бакалаврын зэрэгтэй, 22 (13.9%) нь суурь боловсролтой, 81 (51.2%) эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 17 (10.7%) нь оюутан, 16 (10.1%) нь ААН-ийн албан тушаалтан, 4 нь малчин, 3 нь сурагч, 1 нь ТТАХ, 1 нь ТҮАХ гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 80 хүн хорих ял эдэлж байгаа нь 20.7¹, 20.16² дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлжээ.

Хоригдлууд нь 26-33, 19-25 насны, бүрэн дунд болон дээд боловсролтой хүмүүс дийлэнх нь байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлсэн 158 хүнээс 14 хүнд торгох ял, 4 хүнд НТАХЯ, 140 хүнд хорих ял оногдуулж шийтгэсэн үзүүлэлт харагдаж байна. Харин 165 хүнд ХЯОТ, 3 хүнийг хорих ялаас чөлөөлөхөөр шийдвэрлэсэн байна.

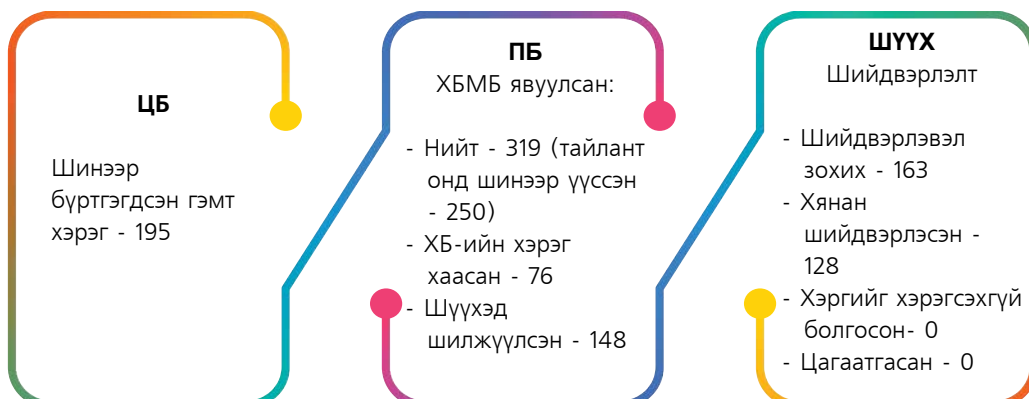
¹ Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах гэмт хэрэг

² Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах гэмт хэрэг

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		88	109	61
1	Архангай	2	4	1
2	Баян-Өлгий	1	-	-
3	Баянхонгор	3	5	3
4	Булган	-	3	2
5	Говь-Алтай	-	1	-
6	Говьсүмбэр	2	2	2
7	Дархан-Уул	11	9	8
8	Дорноговь	10	9	1
9	Дорнод	9	11	5
10	Дундговь	1	2	-
11	Завхан	1	1	3
12	Орхон	23	27	12
13	Өвөрхангай	1	1	2
14	Өмнөговь	3	3	7
15	Сүхбаатар	-	1	0
16	Сэлэнгэ	5	11	5
17	Төв	7	5	4
18	Увс	3	3	-
19	Ховд	4	5	3
20	Хөвсгөл	-	0	2
21	Хэнтий	2	6	1
Улаанбаатар хот		226	371	128
1	Тээврийн ПГ	-	200	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	200	-
3	Багануур	5	4	2
4	Налайх, Багахангай	0 (0+0)	1	1 (1+0)
5	Баянгол	52	21	22
6	Баянзүрх	53	39	28
7	Сонгинохайрхан	25	40	13
8	Сүхбаатар	36	32	27
9	Хан-Уул	26	20	17
10	Чингэлтэй	29	13	18
Улсын дүн		314	480	189

11.2. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисыг хууль бусаар ашиглах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлд 150 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 54 хэргээр буюу 56.2%-иар, орон нутагт 45 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 13 хэргээр буюу 40.6%-иар, улсын хэмжээнд 195 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 67 хэргээр буюу 51.3%-иар тус тус өссөн үзүүлэлттэй гарчээ.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг (36220)-ийн 0.54%-ийг энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	96	150	+1.56 дахин (56.2%)	0.30%	0.41%	+0.11%
Орон нутагт	32	45	+1.41 дахин (40.6%)	0.10%	0.12%	+0.02%
Улсын дүн	128	195	+1.52 дахин (51.3%)	0.40%	0.54%	+0.14%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 195 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 6 тохиолдол нь согтуугаар, 203 тохиолдол нь мансуурсан үедээ, 153 тохиолдол нь бүлэглэж, 10 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 18-24 насны хүмүүс 117 (46.2%), 25-29 насны хүмүүс 46 (18.18%), 30-34 насны хүмүүс 40 (15.8%) энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна.

Эмэгтэй 31 хүн байгаа нь 12.2%-ийг эзэлж байна.

ГХИ 75.1%-тай, илрээгүй 45 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 3 хүн хохирсноос нас барсан болон гэмтсэн тохиолдол гараагүй. Мөн гадаад улсын харьяат хүн хохирсон үзүүлэлт харагдахгүй байна.

Эдгээр хохирогч нь 35-39 насны 1, 40-44 насны 1, 50-54 насны 1 хүн байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 0.5 сая төгрөгийн хохирлоос нөхөн төлүүлсэн дүн байхгүй, 210 мянган төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 319 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 254 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 226 нь эрэгтэй, 28 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 30 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 114 (44.8%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 5 хүн хохирсноос 2 нь хүүхэд байна. Гадаад улсын харьяат хүн хохироогүй, хүн нас бараагүй, 2 хүн гэмтсэн гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	649	480	204	30	6	3	224	135	49
20.7	319	250	76	23	2	2	148	39	30

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 163 эрүүгийн хэргээс 128 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон болон хэргийг цагаатгасан тохиолдол гараагүй байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 104 хүн ял шийтгүүлсний 12 нь эмэгтэй, 3 нь өсвөр насны хүүхэд байна.

Хорих ялаар шийтгүүлсэн 104 хүний 30 нь урьд нь ял шийтгүүлж байсан, 13 нь эмэгтэй, 3 нь өсвөр насны хүн байгааг анхааралдаа авах нь зүйтэй байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 163 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 41 (25.1%) нь 22-29 насны, 24 (14.7%) нь 30-34 насны, 23 (14.1%) нь 18-21 насны, 55 (33.7%) бүрэн дунд боловсролтой, 10 (6.1%) нь суурь боловсролтой, 9 (5.5%) нь тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой, 56 (33.7%) нь ажилгүй, 10 (6.1%) нь ААН-ийн албан тушаалтан, 10 (6.1%) нь оюутан гэж бүртгэгдсэн нь энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Улсын хэмжээнд 2018 оны байдлаар энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 68 хүн хорих ял эдэлж байна.

Хоригдлуудаас 26-33 насны 26 (38.2%), 19-25 насны 28 (41.1%), 34-41 насны 13 (19.1%), бүрэн дунд боловсролтой 34 (50.0%), тусгай мэргэжлийн дунд боловсролтой 14 (20.5%), дээд боловсролтой 13 (19.1%), Улаанбаатар хотын харьяалалтай 51 (75.0%) хоригдлууд давамгайлж байна.

Мөн нийт хорих ял эдэлж буй ялтны 61 (89.7%) нь ял эдлэхийн өмнө эрхэлсэн тодорхой ажилгүй байсан үзүүлэлт гарч байна.

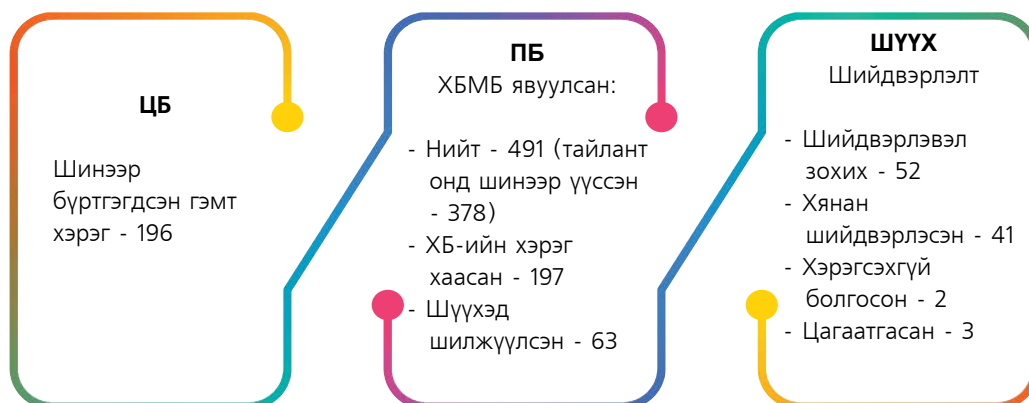
Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлээр зүйлчилж шийдвэрлэсэн 128 хэргээс 90 хэргийг ХЯОТ, 1 тохиолдлыг хорих ялаас чөлөөлөхөөр шийдвэрлэсэн байна.

Зүйлийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		45	39	26
1	Архангай	-	-	-
2	Баян-Өлгий	-	-	-
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	1	-	1
7	Дархан-Уул	9	6	6
8	Дорноговь	1	-	-
9	Дорнод	2	2	1
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	-	-
12	Орхон	23	22	12
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	1	1	1
15	Сүхбаатар	-	-	-
16	Сэлэнгэ	2	4	1
17	Төв	6	3	3
18	Увс	-	-	-
19	Ховд	-	-	-
20	Хөвсгөл	-	-	1
21	Хэнтий	-	1	0
Улаанбаатар хот		150	211	102
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	194	-
3	Багануур	1	-	1
4	Налайх, Багахангай	0 (0+0)	-	0 (0+0)
5	Баянгол	38	3	17
6	Баянзүрх	34	3	24
7	Сонгинохайрхан	13	1	8
8	Сүхбаатар	24	7	21
9	Хан-Уул	19	3	16
10	Чингэлтэй	21	-	15
Улсын дүн		195	250	128

12. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг)

12.1. Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	196	491	378	52	41
21.1	51	129	99	7	5
21.2	27	103	72	30	24
21.3	2	2	2	-	-
21.4	13	31	25	-	-
21.5	5	18	11	2	2
21.6	-	2	1	-	-
21.7	58	155	126	6	3
21.8	1	1	1	-	-
21.9	-	2	2	-	-
21.10	5	9	7	1	1
21.11	6	10	8	6	6
21.12	5	32	28	-	-
21.13	5	9	4	-	-
21.14	5	3	2	-	-

- 21.6, 21.9 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.

- 21.3, 21.4, 21.6, 21.8, 21.9, 21.12-21.14 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 196 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 71 хэргээр буюу 56.8%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 129 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 46 хэргээр буюу 55.4%-иар, орон нутагт 67 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 26 хэргээр буюу 63.4%-иар тус тус өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 196 бүртгэгдсэн нь 0.54%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	83	129	+55.4	0.25%	0.35%	+0.10%
Орон нутагт	41	67	+63.4%	0.12%	0.18%	+0.06%
Улсын дүн	125	196	+56.8%	0.38%	0.54%	+0.16%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 54 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 14 тохиолдол нь бүлэглэж, 8 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн, 5 тохиолдол нь согтуугаар үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 25-29, 55-59 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 12 хүн байгаа нь Худал мэдүүлэх (21.2), **Гэрч, хохирогч, шинжээч, орчуулагч, хэлмэрчид хууль бусаар нөлөөлөх** (21.5) гэмт хэрэг дийлэнх нь байна.

ГХИ 17.6%-тай, илрээгүй 150 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 82 хүн хохирсон. Хуулийн этгээд хохирсон тохиолдол гараагүй байна.

Хохирогчдын дунд 35-39, 40-44 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 945.872703 төгрөгийн хохирлоос 130.799000 төгрөг буюу нийт хохирлын 13.82%-ийг нөхөн төлүүлж, 14.300000 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 491 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 127 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 77 нь эрэгтэй, 47 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 5 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 98 (77.16%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 130 хүн, хуулийн этгээд хохирсноос 1 нь хуулийн этгээд, 2 нь гадаад улсын харьяат, 4 хүн нас барсан, 19 хүн гэмтсэн, 1 эмэгтэй хүүхэд бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	491	378	197	8	10	-	63	184	29
21.1.	129	99	54	-	2	-	8	60	5
21.2.	103	72	15	1	5	-	44	24	14
21.3.	2	2	-	-	-	-	-	2	-
21.4.	31	25	12	-	-	-	-	16	3
21.5.	18	11	3	1	-	-	5	2	7
21.6	2	1	2	-	-	-	-	-	-
21.7.	155	126	82	4	2	-	6	60	1
21.8	1	1	-	-	-	-	-	1	-
21.9	2	2	1	-	-	-	-	1	-
21.10	9	7	3	1	-	-	-	4	1
21.11	10	8	-	1	-	-	5	2	2
21.12	32	28	20	-	1	-	-	9	2
21.13	9	4	5	-	-	-	-	3	1
21.14	3	2	2	-	-	-	-	1	-

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 52 эрүүгийн хэргээс 41 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 3 хэргийг цагаатгажээ.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 50 хүн ял шийтгүүлсний 9 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 10, хорих ялаар шийтгүүлсэн 9 эрэгтэй хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 79 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 21 (42.0%) нь 35-с дээш насны, 18 (36.0%) нь 22-29 насны, 22 (44.0%) бүрэн дунд боловсролтой, 12 (24.0%) нь бакалаврын зэрэгтэй, 23 (46.0%) нь эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 8 (16.0%) нь ялтан, 7 (14.0%) нь төрийн албан хаагч, үүнээс 2 нь улс төрийн албан тушаалтан, 5 (10.0%) нь малчин, гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 3 хүн хорих ял эдэлж байгаа нь 21.11³ дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлжээ.

Хоригдлууд нь 19-33 насны, бүрэн дунд болон бага боловсролтой байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлсэн 50 хүнээс 39 хүнд торгох ял, 2 хүнд НТАХЯ, 9 хүнд хорих ял оногдуулж шийтгэсэн үзүүлэлт харагдаж байна.

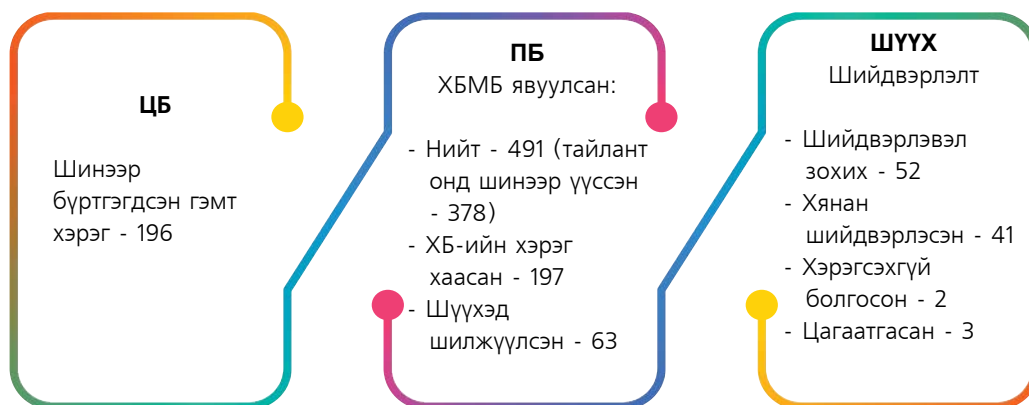
³ Оргон зайлах гэмт хэрэг

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		67	130	28
1	Архангай	1	6	-
2	Баян-Өлгий	10	18	2
3	Баянхонгор	1	1	1
4	Булган	3	4	-
5	Говь-Алтай	-	6	-
6	Говьсүмбэр	-	2	-
7	Дархан-Уул	1	4	-
8	Дорноговь	4	6	2
9	Дорнод	1	4	-
10	Дундговь	2	3	1
11	Завхан	-	1	-
12	Орхон	6	13	3
13	Өвөрхангай	6	7	3
14	Өмнөговь	-	4	2
15	Сүхбаатар	2	4	-
16	Сэлэнгэ	11	13	3
17	Төв	8	14	1
18	Увс	1	5	2
19	Ховд	4	4	3
20	Хөвсгөл	3	8	4
21	Хэнтий	3	3	1
Улаанбаатар хот		129	248	13
1	Тээврийн ПГ	-	19	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	19	-
3	Багануур	1	4	1
4	Налайх, Багахангай	6 (6+0)	9	2 (2+0)
5	Баянгол	19	34	-
6	Баянзүрх	15	39	7
7	Сонгинохайрхан	5	19	-
8	Сүхбаатар	50	68	3
9	Хан-Уул	18	23	-
10	Чингэлтэй	15	32	-
Улсын дүн		196	378	41

13. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ (Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг)

13.1. Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	237	509	393	105	89
23.1	85	154	125	82	73
23.2	137	303	230	20	14
23.3	8	22	17	1	-
23.4	-	11	7	-	-
23.5	5	17	12	3	2
23.6	-	-	-	-	-
25.7	2	2	2	-	-

- 23.4, 23.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.
- 23.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.
- 23.4, 23.6, 23.7 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 237 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 25 хэргээр буюу 9.5%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 137 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 29 хэргээр буюу 17.4%-иар тус тус буурсан, орон нутагт 99 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 3.1%-иар өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 237 бүртгэгдсэн нь 0.65%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	166	137	-17.4	0.51%	0.37%	-0.14%
Орон нутагт	96	99	+3.1%	0.29%	0.27%	-0.02%
Улсын дүн	262	237	-9.5%	0.81%	0.65%	-0.16%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 119 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 66 тохиолдол нь согтуугаар, 23 тохиолдол нь бүлэглэж, 9 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 25-29, 30-34 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 26 хүн байгаа нь Хуурамч баримт бичиг үйлдэх, ашиглах (23.2), Хууль сахиулагчийг эсэргүүцэх (23.1) гэмт хэрэг дийлэнх нь байна.

ГХИ 35.9%-тай, илрээгүй 139 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 176 хүн, хуулийн этгээд хохирч, үүнээс 3 нь хуулийн этгээд байна.

Хохирогчдын дунд 25-29, 30-34 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ бүлгийн гэмт хэргийн улмаас учирсан 12157768535 төгрөгийн хохирлоос 119116000 төгрөг буюу нийт хохирлын 0.97%-ийг нөхөн төлүүлж, 35950001 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 509 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 157 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 112 нь эрэгтэй, 44 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 8 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 141 (89.8%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 203 хүн, хуулийн этгээд хохирсноос 2 нь хуулийн этгээд, 3 хүн нас барсан, 42 хүн гэмтсэн гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс харьцангуй зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	509	393	190	3	15	0	109	171	21
23.1.	154	125	39	2	2	0	77	28	6
23.2.	303	230	123	1	13	0	25	129	12
23.3.	22	17	11	0	0	0	3	6	2
23.4.	11	7	6	0	0	0	2	3	0
23.5.	17	12	10	0	0	0	2	4	1
23.7.	2	2	1	0	0	0	0	1	0

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 105 эрүүгийн хэргээс 89 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг цагаатгажээ.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 79 хүн ял шийтгүүлсний 11 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 16, хорих ялаар шийтгүүлсэн 14, үүнээс 2 нь эмэгтэй хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 79 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 28 (35.4%) нь 35-с дээш насны, 26 (32.9%) нь 22-29 насны, 32 (40.5%) бүрэн дунд боловсролтой, 32 (40.5%) нь

бакалаврын зэрэгтэй, 35 (44.3%) нь эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 7 (8.8%) нь ААН-ийн албан тушаалтан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 2 хүн хорих ял эдэлж байна. Үүнээс 23.1 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 2 хүн хорих ял эдэлж байна.

Хоригдлууд нь 26-33 насны, бүрэн дунд боловсролтой байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлсэн 79 хүнээс 63 хүнд торгох ял, 2 хүнд НТАХЯ, 1 хүнд ХЧААХ хэрэглэхээр шийтгэсэн үзүүлэлт харагдаж байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		99	165	55
1	Архангай	5	9	0
2	Баян-Өлгий	10	23	1
3	Баянхонгор	3	12	5
4	Булган	5	11	6
5	Говь-Алтай	1	6	0
6	Говьсүмбэр	-	1	0
7	Дархан-Уул	6	8	3
8	Дорноговь	14	13	3
9	Дорнод	3	5	2
10	Дундговь	4	6	4
11	Завхан	5	7	3
12	Орхон	2	6	1
13	Өвөрхангай	2	4	1
14	Өмнөговь	5	5	2
15	Сүхбаатар	3	3	0
16	Сэлэнгэ	9	12	6
17	Төв	7	9	3
18	Увс	3	6	5
19	Ховд	7	10	4
20	Хөвсгөл	1	2	0
21	Хэнтий	4	7	6
Улаанбаатар хот		137	228	34
1	Тээврийн ПГ	-	5	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	11	-
3	Багануур	8	8	7
4	Налайх, Багахангай	2 (2+0)	4	0 (0+0)
5	Баянгол	16	20	5
6	Баянзүрх	24	36	2
7	Сонгинохайрхан	9	13	6
8	Сүхбаатар	52	71	6
9	Хан-Уул	10	24	2
10	Чингэлтэй	16	36	6
Улсын дүн		237	393	89
Хилийн чанад		1	-	-

13.2. Хуурамч баримт бичиг үйлдэх, ашиглах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлд 93 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 6 хэргээр буюу 6.06%-иар буурсан, орон нутагт 43 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 14 хэргээр буюу 48.27%-иар, улсын хэмжээнд 137 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 9 хэргээр буюу 7.03%-иар тус тус өссөн үзүүлэлттэй гарчээ.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг (36220)-ийн 0.37%-ийг энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	99	93	-6.06%	0.30%	0.25%	-0.05%
Орон нутагт	29	43	+48.27%	0.08%	0.11%	+0.03%
Улсын дүн	128	137	+7.03%	0.39%	0.37%	-0.02%

Холбогдогч: (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 32 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 16 тохиолдол (50%) нь эмэгтэй хүн, 5 тохиолдол нь бүлэглэж үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 25-29, 30-34 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна.

ГХИ 17.8%-тай, илрээгүй 111 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 83 хүн, хуулийн этгээд хохирч, үүнээс 3 нь хуулийн этгээд байна.

Хохирогчдын дунд 25-29, 30-34 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 11723430535 төгрөгийн хохирлоос 80141000 төгрөг буюу нийт хохирлын 0.68%-ийг нөхөн төлүүлж, 12600000 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 303 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 56 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 29 нь эрэгтэй, 26 нь эмэгтэй, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 53 (94.6%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 80 хүн, хуулийн этгээд хохирсноос 2 хуулийн этгээд байна гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс харьцангуй зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	509	393	190	3	15	0	109	171	21
23.2.	303	230	123	1	13	0	25	129	12

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 87 эрүүгийн хэргээс 72 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг цагаатгажээ.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 32 хүн ял шийтгүүлснээс урьд нь ял шийтгүүлж байсан 13, хорих ялаар шийтгүүлсэн 1 хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 32 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 22 (68.75%) нь 35-с дээш насны, 9 (28.1%) нь 30-34 насны, 17 (53.1%) бүрэн дунд боловсролтой, 12 (35.5%) нь бакалаврын зэрэгтэй, 26 (81.2%) нь эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 34 (17.9%) нь малчин, 2 (6.2%) нь ААН-ийн албан тушаалтан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас хорих ял оногдуулж, шийтгэсэн үзүүлэлт байхгүй.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгэл оногдуулсан 32 хүнээс 31 хүнд торгох ял ял оногдуулж, 1 хүнд хорих ял оногдуулж шийдвэрлэсэн үзүүлэлт харагдаж байна.

14. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг)

14.1. Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	366	683	512	292	255
24.1	5	7	4	2	2
24.2	126	274	197	87	72
24.3	15	35	23	14	12
24.4	-	1	-	-	-
24.5	32	66	46	30	26
24.6	163	246	210	132	120
24.7	7	14	12	2	1
24.8	15	36	17	25	22
24.9	3	6	4	-	-

- 24.4 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.
- 24.4 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шинээр үүсээгүй ч 1 хэрэгт ХБМБ явуулж, шүүхэд шилжүүлсэн байна.
- 24.4, 24.9 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 366 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 36 хэргээр буюу 10.9%-иар өссөн, Нийслэлийн хэмжээнд 20 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 21 хэргээр буюу 2.05 дахин буурсан, орон нутагт 346 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 57 хэргээр буюу 19.7%-иар өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 366 бүртгэгдсэн нь 0.01%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	41	20	-2.05 дахин	0.12%	0.05%	-0.07%
Орон нутагт	289	346	+19.7%	0.89%	0.95%	+0.06%
Улсын дүн	330	366	+10.9%	1.02%	0.01%	-1.01%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 307 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 82 тохиолдол нь бүлэглэж, 17 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн, 8 тохиолдолд галт зэвсэг хэрэглэж үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 30-34, 35-39 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 17 хүн байна.

ГХИ 59.3%-тай, илрээгүй 138 хэрэг байна.

Хуулийн этгээдийг холбогдуулан шалгасан тохиолдол ЦБ-ын тоо бүртгэлээс ялгарч харагдахгүй байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 366 хүн, хуулийн этгээд хохирч, үүнээс 8 нь хуулийн этгээд байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 40-44 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 2557291933 төгрөгийн хохирлоос 1062763266 төгрөг буюу нийт хохирлын 41.5%-ийг нөхөн төлүүлж, 1176847090 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 683 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 347 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 312 нь эрэгтэй, 33 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 8 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 138 (91.3%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 280 хүн хохирсон, үүнээс 3 хүн хүнд зэрэгтэй гэмтсэн, хуулийн этгээд хохироогүй гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс харьцангуй зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	683	512	185	15	12	-	262	172	38
24.1.	7	4	5	-	-	-	-	2	-
24.2.	274	197	86	11	5	-	79	79	14
24.3.	35	23	11	1	1	-	11	9	2
24.4.	1	-	-	-	-	-	1	-	-
24.5.	66	46	15	-	-	-	32	17	2
24.6.	246	210	54	2	4	-	120	50	16
24.7.	14	12	7	-	-	-	2	6	-
24.8	36	17	6	1	2	-	18	5	4
24.9	6	4	1	-	-	-	-	5	-

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 292 эрүүгийн хэргээс 255 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 3 хэргийг цагаатгажээ.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 189 хүн ял шийтгүүлсний 5 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 40, хорих ялаар шийтгүүлсэн 24, үүнээс 3 нь гадаад улсын харьяат, 2 нь эмэгтэй хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 189 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 120 (63.4%) нь 35-с дээш насны, 44 (23.2%) нь 30-34 насны, 76 (40.2%) бүрэн дунд боловсролтой, 33 (17.4%) нь суурь боловсролтой, 117 (61.9%) нь эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 34 (17.9%) нь малчин, 10 (5.2%) нь ААН-ийн албан тушаалтан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 4 хүн хорих ял эдэлж байна. Үүнээс 24.2 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 1, 24.5 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 3 хүн хорих ял эдэлж байна.

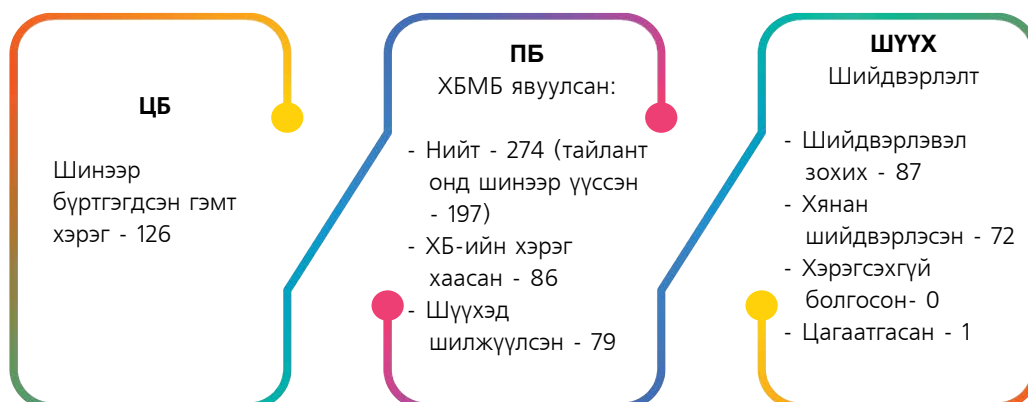
Хоригдлуудаас 26-33 насны 3 (75.0%), бүрэн дунд боловсролтой 3 (75.0%), эдгээр бүгд орон нутгийн харьяалалтай хоригдол байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 154 хүнд торгох ял, 11 хүнд НТАХЯ оногдуулж шийтгэсэн гэсэн үзүүлэлт харагдаж байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		346	411	231
1	Архангай	18	19	8
2	Баян-Өлгий	6	9	9
3	Баянхонгор	11	20	5
4	Булган	40	40	29
5	Говь-Алтай	3	6	3
6	Говьсүмбэр	1	-	-
7	Дархан-Уул	27	30	14
8	Дорноговь	5	6	3
9	Дорнод	9	14	10
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	12	14	10
12	Орхон	1	1	-
13	Өвөрхангай	33	33	15
14	Өмнөговь	6	11	5
15	Сүхбаатар	2	3	2
16	Сэлэнгэ	78	81	52
17	Төв	21	30	9
18	Увс	6	8	7
19	Ховд	13	14	16
20	Хөвсгөл	44	55	33
21	Хэнтий	10	17	1
Улаанбаатар хот		20	101	24
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	74	-
3	Багануур	-	-	-
4	Налайх, Багахангай	1 (1+0)	4	1 (1+0)
5	Баянгол	4	1	6
6	Баянзүрх	2	5	1
7	Сонгинохайрхан	5	9	6
8	Сүхбаатар	2	4	5
9	Хан-Уул	1	1	1
10	Чингэлтэй	5	3	4
Улсын дүн		366	512	255

14.2. Хууль бусаар ашигт малтмал хайх, ашиглах, олборлох гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлд 10 нэгжээр буурч, огт бүртгэгдээгүй, орон нутагт 126 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 32 хэргээр буюу 34.0%-иар, улсын хэмжээнд 126 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 22 хэргээр буюу 21.1%-иар тус тус өссөн үзүүлэлттэй гарчээ.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг (36220)-ийн 0.34%-ийг энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	10	-	10 нэгжээр буурч, огт бүртгэгдээгүй	0.03%	0.0%	-0.03%
Орон нутагт	94	126	+34.0%	0.29%	0.34%	+0.05%
Улсын дүн	104	126	+21.1%	0.32%	0.34%	+0.02%

Холбогдогч: (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 101 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 26 тохиолдол нь бүлэглэж, 5 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 35-39, 40-44 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 7 хүн байна.

ГХИ 59.3%-тай, илрээгүй 57 хэрэг байна.

Хуулийн этгээдийг холбогдуулан шалгасан тохиолдол ЦБ-ын тоо бүртгэлээс ялгарч харагдахгүй байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 114 хүн, хуулийн этгээд хохирч, үүнээс 5 нь хуулийн этгээд байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 40-44 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 676340654 төгрөгийн хохирлоос 410315945 төгрөг буюу нийт хохирлын 60.6%-ийг нөхөн төлүүлж, 391250000 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 274 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 110 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 91 нь эрэгтэй, 18 нь эмэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 5 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 39 (35.4%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 58 хүн хохирсон, хуулийн этгээд хохироогүй гэж бүртгэсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс харьцангуй зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	683	512	185	15	12	-	262	172	38
24.2.	274	197	86	11	5	-	79	79	14

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 87 эрүүгийн хэргээс 72 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг цагаатгажээ.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 32 хүн ял шийтгүүлснээс урьд нь ял шийтгүүлж байсан 13, хорих ялаар шийтгүүлсэн 1 хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 32 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 22 (68.75%) нь 35-с дээш насны, 9 (28.1%) нь 30-34 насны, 17 (53.1%) бүрэн дунд боловсролтой, 12 (35.5%) нь бакалаврын зэрэгтэй, 26 (81.2%) нь эрхэлсэн тодорхой ажилгүй, 34 (17.9%) нь малчин, 2 (6.2%) нь ААН-ийн албан тушаалтан гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

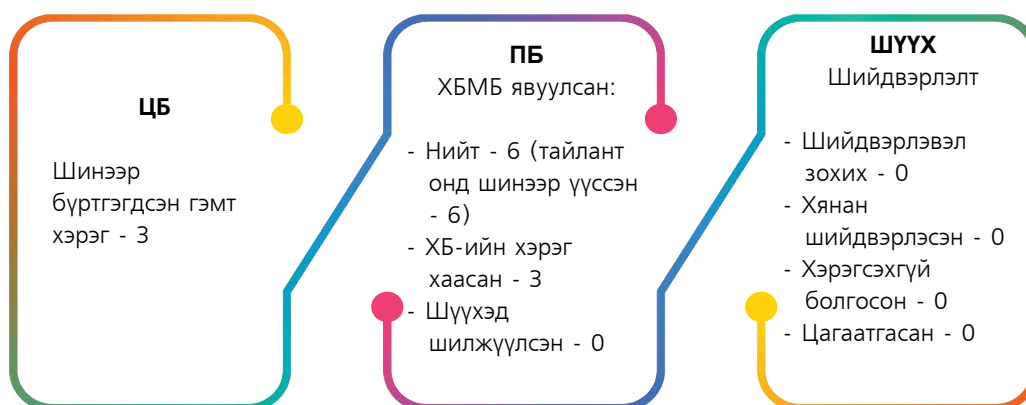
Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 26-33 насны, бүрэн дунд боловсролтой, орон нутгийн харьяалалтай 1 хүн хорих ял эдэлж байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 31 хүнд торгох ял ял оногдуулж, 76 шүүгдэгчийг хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж шийдвэрлэсэн үзүүлэлт харагдаж байна.

15. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ТАВДУГААР БҮЛЭГ (Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг)

15.1. Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, түүний шийдвэрлэлт

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	3	6	6	-	-
25.1	1	2	2	-	-
25.2	-	2	2	-	-
24.4	2	2	2	-	-

- 25.3, 25.5, 25.6 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй, ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.

- Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 3 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 3 нэгжээр, Нийслэлийн хэмжээнд 1 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 1 хэргээр буюу 1 нэгжээр, орон нутагт 2 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 2 нэгжээр тус тус өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 3 бүртгэгдсэн нь 0.008%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	-	1	+1 нэгж, 1 хэрэг	0.0%	0.003%	+0.003%
Орон нутагт	-	2	+2 нэгж, 2 хэрэг	0.0%	0.005%	+0.005%
Улсын дүн	-	3	+3 нэгж, 3 хэрэг	0.0%	0.008%	+0.008%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

ЦБ-ын тоо бүртгэлээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан МША явуулсан хүний үзүүлэлт харагдахгүй байна. Өөрөөр хэлбэл, гэмт хэрэг үйлдсэн хүн, хуулийн этгээдийг олж тогтоогоогүй байна.

ГХИ 0.0%-тай, илрээгүй 3 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

ЦБ-ын тоо бүртгэлд энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас хохирогчоор тогтоогдсон хүн, хуулийн этгээд болон хохирлын мөнгөн дүнгийн үзүүлэлт гараагүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-ын тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт улсын хэмжээнд нийт 6 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т яллагдагчаар татсан хүн, хуулийн этгээдийн үзүүлэлт гараагүй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	6	6	3	-	-	-	-	3	-
25.1	2	2	1	-	-	-	-	1	-
25.2	2	2	2	-	-	-	-	-	-
25.4	2	2	-	-	-	-	-	2	-

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн тоо бүртгэлээс шийдвэрлэвэл зохих эрүүгийн хэргийн үзүүлэлт харагдахгүй байгаа ч 25.1⁴ дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгэсэн үзүүлэлт 2 байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт үйлдсэний улмаас хорих ял оногдуулж шийдвэрлэсэн тохиолдол байхгүй.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

Шүүхийн тоо бүртгэлээс торгох ял оногдуулж шийдвэрлэсэн 2 хүний 1 нь тусгай мэргэжлийн дунд, 1 нь суурь боловсролтой, 35-с дээш насны, ТҮАХ байна.

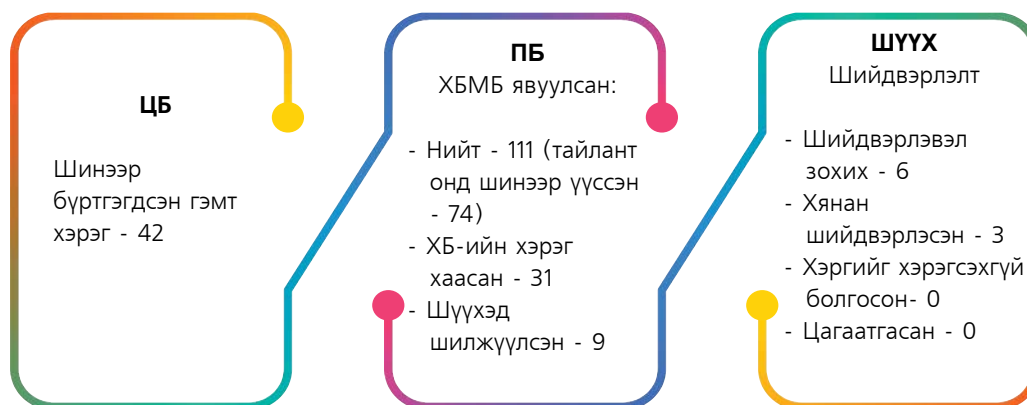
⁴ Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийг эвдэх, гэмтээх устгах гэмт хэрэг

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		2	5	
1	Архангай	1	1	-
2	Баян-Өлгий	-	-	-
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	1	1	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	-	-	-
7	Дархан-Уул	-	-	-
8	Дорноговь	-	-	-
9	Дорнод	-	-	-
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	1	-
12	Орхон	-	-	-
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	-	-	-
15	Сүхбаатар	-	-	-
16	Сэлэнгэ	-	-	-
17	Төв	-	1	-
18	Увс	-	-	-
19	Ховд	-	-	-
20	Хөвсгөл	-	1	-
21	Хэнтий	-	-	-
Улаанбаатар хот		1	1	-
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	-	-
3	Багануур	-	-	-
4	Налайх, Багахангай	-	-	-
5	Баянгол	-	-	-
6	Баянзүрх	-	1	-
7	Сонгинохайрхан	1	-	-
8	Сүхбаатар	-	-	-
9	Хан-Уул	-	-	-
10	Чингэлтэй	-	-	-
Улсын дүн		3	6	-

16. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ (Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг)

16.1. Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	42	111	74	6	3
26.1.	41	109	73	6	3
26.2.	1	3	1	-	-

- 26.3 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.
- 26.3 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.
- 26.2⁵, 26.3 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 42 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 4.6%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 40 хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 7.0%-иар буурсан, орон нутагт 2 хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 1 хэргээр буюу 2 дахин өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 42 бүртгэгдсэн нь 0.11%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	43	40	-7.0%	0.13%	0.11%	-0.02%
Орон нутагт	1	2	+2 дахин	0.003%	0.005%	+0.002%
Улсын дүн	44	42	-4.6%	0.13%	0.11%	-0.02%

⁵ ПБ-ын тоо бүртгэлд шүүхэд шилжүүлсэн гэсэн 1 хэргийн үзүүлэлт шүүхийн тоо бүртгэлээс харагдахгүй байна.

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 7 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 1 тохиолдол нь бүлэглэж, 1 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 18-24 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 1 хүн байна.

ГХИ 16.7%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 42 хүн хохирч, хуулийн этгээд хохирсон үзүүлэлт гараагүй байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 35-39 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 440944000 төгрөгийн хохирлоос 2900000 төгрөг буюу нийт хохирлын 0.6%-ийг нөхөн төлүүлж, хөрөнгө битүүмжлээгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 40 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

Шинээр үүссэн хэрэгт нийт 16 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс урьд нь ял шийтгүүлж байсан 1, 12 нь эрэгтэй байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 66 хүн хохирсон гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	40	74	31	9	-	-	9	53	9
26.1.	39	73	30	9	-	-	9	52	9
26.2.	2	1	1	-	-	-	1	1	-

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 6 эрүүгийн хэргээс 3 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, 4 хүнд хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж шийдвэрлэснээс бусад ач холбогдолтой байж болох үзүүлэлт шүүхийн тоо бүртгэлээс харагдахгүй байна.

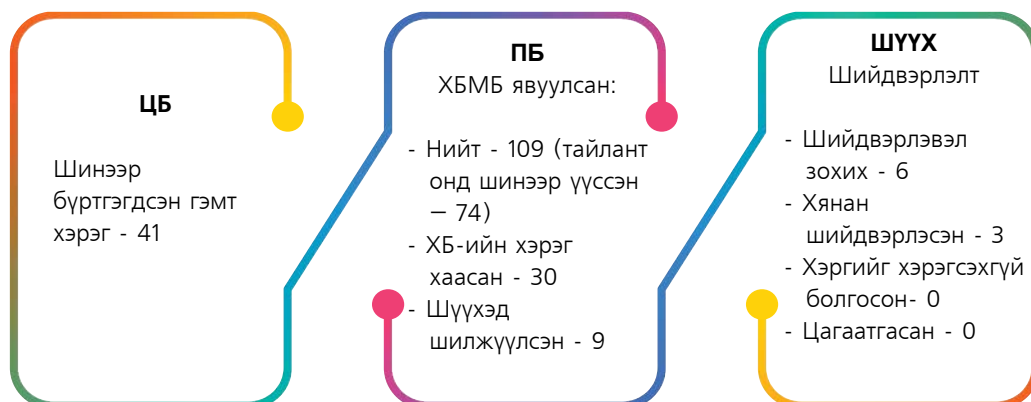
ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

ШШГБ-ын тоо бүртгэлээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас ял шийтгүүлэн ял эдэлж буй үзүүлэлтийг гаргах боломжгүй байна. Энэ нь шүүхийн тоо бүртгэлд байгаа хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж шийдвэрлэсэн 4 хүний үзүүлэлт ХӨТЯЭА-ны тоо бүртгэлд зүйлийн ангиллаар гараагүйтэй холбоотой байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		2	2	-
1	Архангай	1	-	-
2	Баян-Өлгий	-	-	-
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	-	-	-
7	Дархан-Уул	-	-	-
8	Дорноговь	-	-	-
9	Дорнод	-	-	-
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	-	-
12	Орхон	-	-	-
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	-	-	-
15	Сүхбаатар	-	-	-
16	Сэлэнгэ	-	-	-
17	Төв	-	-	-
18	Увс	-	-	-
19	Ховд	-	-	-
20	Хөвсгөл	1	2	-
21	Хэнтий	-	-	-
Улаанбаатар хот		40	72	3
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	3	-
3	Багануур	-	-	-
4	Налайх, Багахангай	0 (0+0)	-	0 (0+0)
5	Баянгол	4	15	1
6	Баянзүрх	12	9	-
7	Сонгинохайрхан	3	3	-
8	Сүхбаатар	9	24	-
9	Хан-Уул	6	10	1
10	Чингэлтэй	6	8	1
Улсын дүн		42	74	3

16.2. Цахим мэдээлэлд хууль бусаар халдах гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 41 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 7.8%-иар өссөн, нийслэлд 39 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 5.4%-иар өссөн, орон нутагт 2 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 1 хэргээр буюу 2 дахин өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг (36220)-ийн 0.113%-ийг энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	37	39	+5.4%	0.11%	0.10%	-0.01%
Орон нутагт	1	2	+2 дахин	0.003%	0.005%	+0.002%
Улсын дүн	38	41	+7.8%	0.117%	0.113%	-0.004%

Холбогдогч: (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 7 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 1 тохиолдол нь бүлэглэж, 1 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 18-24 насны хүмүүс энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эрэгтэй 6 хүн байна.

ГХИ 17.1%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 41 хүн хохирч, хуулийн этгээд хохирсон үзүүлэлт гараагүй байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 35-39 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 430944000 төгрөгийн хохирлоос 2900000 төгрөг буюу нийт хохирлын 0.67%-ийг нөхөн төлүүлж, хөрөнгө битүүмжлээгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 39 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 16 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс урьд нь ял шийтгүүлж байсан 1, 12 нь эрэгтэй байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 66 хүн хохирсон гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	40	74	31	9	-	-	9	53	9
26.1.	39	73	30	9	-	-	9	52	9

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 6 эрүүгийн хэргээс 3 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, 4 хүнд хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж шийдвэрлэснээс бусад ач холбогдолтой байж болох үзүүлэлт шүүхийн тоо бүртгэлээс харагдахгүй байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

ШШГБ-ын тоо бүртгэлээс энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас ял шийтгүүлэн ял эдэлж буй үзүүлэлтийг гаргах боломжгүй байна. Энэ нь шүүхийн тоо бүртгэлд байгаа хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж шийдвэрлэсэн 4 хүний үзүүлэлт ХӨТЯЭА-ны тоо бүртгэлд зүйлийн ангиллаар гараагүйтэй холбоотой байна.

17. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ДОЛДУГААР БҮЛЭГ (Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг)

17.1. Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	1231	2698	2235	1157	1025
27.1	2	4	4	-	-
27.2.	-	1	1	-	-
27.3	3	16	12	1	1
27.9	-	9	4	1	-
27.10	1215	2661	2209	1150	1021
27.11	11	196	162	5	3

- 27.2, 27.4, 27.5, 27.6, 27.8, 27.9 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.

- 27.4, 27.5, 27.6, 27.8 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.

- 27.1, 27.2, 27.9 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 1231 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 294 хэргээр буюу 19.2%-иар, Нийслэлийн хэмжээнд 517 хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 135 хэргээр буюу 20.8%-иар, орон нутагт 714 хэрэг шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 158 хэргээр буюу 19.2%-иар тус тус буурсан байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 1231 бүртгэгдсэн нь 3.3%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	652	517	-20.8%	2.0%	1.4%	-0.6%
Орон нутагт	872	714	-19.2%	2.7%	1.9%	-0.8%
Улсын дүн	1525	1231	-20.0%	4.7%	3.3%	-1.4%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 903 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 155 тохиолдол нь согтуугаар, 13 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 25-29 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 134, 18 насанд хүрээгүй 6 хүн байна.

ГХИ 70.1%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 1375 хүн хохирч, үүнээс 325 хүн нас барж, 998 хүн гэмтсэн нь өмнөх онтой харьцуулбал, нас барсан хүн 67 буюу 17.1%-иар, гэмтсэн хүний тоо 137 буюу 12.1%-иар тус тус буурсан байна. Хохирогчдын дунд 10 хүн гадаад улсын харьяат иргэн байна.

Нийт холбогдогчоос 25-29 насны хүмүүс энэ бүлгийн гэмт хэрэгт хамгийн их холбогдож байгаатай нэгэн адил 18 хүртэлх насны хүн (хүүхэд) болон 25-29 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ бүлгийн гэмт хэргийн улмаас учирсан 4612204315 төгрөгийн хохирлоос 3386299921 төгрөг буюу нийт хохирлын 73.4%-ийг нөхөн төлүүлж, 1021060006 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 2698 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 1044 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 855 нь эрэгтэй, 184 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 2045 хүн хохирсон байх бөгөөд нийт 252 хүн нас барж, 1441 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	2698	2235	1089	10	10	4	1052	433	101
27.1.	4	4	2	-	-	-	1	1	-
27.2.	1	1	-	-	-	-	-	1	-
27.3.	16	12	11	-	-	-	-	5	-
27.9.	9	4	2	-	-	-	5	-	2
27.10.	2661	2209	1071	10	10	4	1044	423	100
27.11.	196	162	99	1	-	-	52	38	6

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 1157 эрүүгийн хэргээс 1025 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 2 хэргийг цагаатгажээ. Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 548 хүн ял шийтгүүлсний 167 нь хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд үүнээс 5 нь эмэгтэй хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 548 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 202 (36.8%) нь 35-с дээш насны, 177 (32.2%) нь 22-29 насны, 271 (49.4%) бүрэн дунд боловсролтой, 243 (44.3%)

нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

Өсвөр насны 1 хүүхдийг 27.10-р зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан ял шийтгэл оногдуулсан байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 89 хүн хорих ял⁶ эдэлж байна.

Хоригдлуудаас 26-33 насны 26 (29.2%), бүрэн дунд боловсролтой 34 (38.2%), орон нутгийн харьяалалтай 61 (68.5%) хоригдлууд давамгайлж байна.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		714	1070	596
1	Архангай	36	58	22
2	Баян-Өлгий	18	26	14
3	Баянхонгор	11	27	14
4	Булган	30	45	28
5	Говь-Алтай	14	24	11
6	Говьсүмбэр	11	30	9
7	Дархан-Уул	54	61	47
8	Дорноговь	42	56	30
9	Дорнод	52	77	43
10	Дундговь	16	34	14
11	Завхан	14	17	9
12	Орхон	28	39	24
13	Өвөрхангай	50	78	32
14	Өмнөговь	49	88	45
15	Сүхбаатар	28	36	27
16	Сэлэнгэ	68	77	69
17	Төв	85	129	64
18	Увс	16	27	11
19	Ховд	35	37	28
20	Хөвсгөл	22	46	21
21	Хэнтий	35	58	34
Улаанбаатар хот		517	1165	429
1	Тээврийн ПГ	-	1070	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	2	-
3	Багануур	10	14	3
4	Налайх, Багахангай	27 (22+5)	38	20 (20+0)
5	Баянгол	77	7	71
6	Баянзүрх	108	8	81
7	Сонгинохайрхан	101	9	93
8	Сүхбаатар	64	4	59
9	Хан-Уул	79	6	60
10	Чингэлтэй	51	7	42
Улсын дүн		1231	2235	1025

⁶ Хорихоос бусад төрлийн ялын тоо баримтаас зүйлийн ангиллаар дүн шинжилгээ хийх боломжгүй байна. Мөн цаашид энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас хорих ял эдэлж буй хоригдлуудын хэдэн хувь нь тухайн (2018) онд үйлдэгдсэн хэрэгт ял шийтгүүлснийг тодорхой харуулах шаардлагатай байна.

17.2. Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих гэмт хэрэг

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА:

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг нийслэлд 511 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 3 хэргээр буюу 0.5%-иар өссөн, орон нутагт 704 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 78 хэргээр буюу 10.0%-иар буурсан, улсын хэмжээнд 1215 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 81 хэргээр буюу 5.9%-иар буурсан үзүүлэлттэй гарчээ.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт гэмт хэрэг (36220)-ийн 3.3%-ийг энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг дангаараа эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	508	511	+0.5%	1.4%	1.4%	0.0%
Орон нутагт	782	704	-10.0%	2.1%	1.9%	-0.2%
Улсын дүн	1291	1215	-5.9%	3.5%	3.3%	-0.2%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт нийт 900 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан бөгөөд үүнээс 155 тохиолдол нь согтуугаар, 13 тохиолдол нь урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн үйлджээ.

Нийт холбогдогчоос 25-29, 30-34, 18-24, 35-39 насны хүмүүс хамгийн их холбогдож байна. Эмэгтэй 133, 18 насанд хүрээгүй 6 хүн байна.

ГХИ 70.8%-тай байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 1359 хүн хохирсноос Нийт 323 хүн нас барж, 989 хүн гэмтсэн байна. Хохирогчдын дунд 10 хүн гадаад улсын харьяат иргэн байна.

Нийт хохирогчдын дунд 18 хүртэлх насны хүн (хүүхэд) 192 байгаа нь өмнөх оныхоос 3.4 дахин (137 хүнээр нэмэгдсэн) өссөн, 18-24 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 4567802191 төгрөгийн хохирлоос 3383549921 төгрөг буюу нийт хохирлын 74.0%-ийг нөхөн төлүүлж, 13.5 сая төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 2698 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 1038 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс 849 нь эрэгтэй, 184 нь эмэгтэй байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ зүйлд заасан гэмт хэргийн улмаас 2028 хүн хохирсон байх бөгөөд нийт 248 хүн нас барж, 1437 хүн гэмтсэн гэж бүртгэгдсэн нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс эрс зөрүүтэй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	2698	2235	1089	10	10	4	1052	433	101
27.10.	2661	2209	1071	10	10	4	1044	423	100

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 1150 эрүүгийн хэргээс 1021 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 4 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 2 хэргийг цагаатгажээ. Энэ зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан нийт 541 хүн ял шийтгүүлсний 163 нь хорих ялаар шийтгүүлсэн байх бөгөөд үүнээс 5 нь эмэгтэй хүн байна.

Нийт ял шийтгүүлсэн 541 хүний тоон үзүүлэлтээс авч үзвэл 198 (36.5%) нь 35-с дээш насны, 174 (32.1%) нь 22-29 насны, 268 (49.5%) бүрэн дунд боловсролтой, 241 (44.5%) нь ажилгүй гэж бүртгэгдсэн нь энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлэгчийн ерөнхий дүр зургийг харуулж байна.

Өсвөр насны 1 хүүхдийг 27.10-р зүйлд заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан ял шийтгэл оногдуулсан байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ (хорих ял эдэлж буй ялтны үзүүлэлтээр)

Улсын хэмжээнд 2018 оны байдлаар энэ зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас нийт 86 хүн хорих ял эдэлж байна.

Хоригдлуудаас 26-33 насны 25 (29.0%), бүрэн дунд боловсролтой 34 (39.5%), суурь боловсролтой 26 (30.2%), орон нутгийн харьяалалтай 58 (67.4%) хоригдлууд давамгайлж байна.

Мөн нийт ялтны 58 (67.4%) нь ял эдлэхийн өмнө тодорхой ажил, хөдөлмөр эрхэлдэггүй байсан үзүүлэлт гарч байна.

18. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН НАЙМДУГААР БҮЛЭГ (Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг)

18.1. Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	15	29	28	12	10
28.3	2	4	4	-	-
28.4	-	1	0	1	1
28.5	11	18	18	8	7
28.7	-	1	1	1	1
28.9	2	4	4	1	1
28.11	-	-	-	1	-
28.15	-	1	1	-	-

- 28.1, 28.2, 28.4, 28.6-28.8, 28.10-28.19 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.

- 28.1, 28.2, 28.6, 28.8, 28.10-28.14, 28.16-28.19 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.

- 28.1-28.3, 28.6, 28.8, 28.10-19 дүгээр зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 15 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 10 хэргээр буюу 3 дахин, Нийслэлийн хэмжээнд 8 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 8 нэгжээр, орон нутагт 7 шинээр бүртгэгдсэн нь өмнөх оныхоос 2 хэргээр буюу 40.0%-иар тус тус өссөн байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 15 бүртгэгдсэн нь 0.041%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	-	8	+8 нэгжээр	0.0%	0.022%	+0.022%
Орон нутагт	5	7	+40.0%	0.015%	0.019%	+0.004%
Улсын дүн	5	15	+3 дахин	0.015%	0.041%	+0.026%

Холбогдогч (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт нийт 12 хүнийг холбогдуулан МША явуулсан байна.

Нийт холбогдогчоос 18-24, 25-29 насны хүмүүс давамгайлж байгаа бол эмэгтэй хүн холбогдсон тохиолдол гараагүй байна.

ГХИ 64.3%-тай, илрээгүй 5 хэрэг байна.

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 13 хүн хохирсон байна.

Хохирогчдын дунд 30-34, 40-44 насны хүмүүс хохирсон үзүүлэлт өндөр байна.

Хүн нас барсан тохиолдол гараагүй, 4 хүн гэмтсэн, үүнээс хүнд зэрэгтэй гэмтсэн 2, хүндэвтэр зэрэгтэй гэмтсэн 2 хүн байна.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас учирсан 13850000 төгрөгийн хохирлоос 10850000 төгрөг буюу нийт хохирлын 78.3%-ийг нөхөн төлүүлж, 1800000 төгрөгийн хөрөнгө битүүмжилжээ.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 29 хэргийн ХБМБА-нд хяналт тавьжээ.

ШҮХ-т нийт 14 хүнийг яллагдагчаар татсан бол үүнээс бүх яллагдагч эрэгтэй, урьд нь ял шийтгүүлж байсан 1 хүн, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй 13 (92.8%) хүн байна.

ПБ-ын бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 16 хүн хохирсон, үүнээс эмэгтэй 1 хүн, гэмтсэн 4 хүн, нас барсан тохиолдол гараагүй байна.

Зүйл, хэсэг	Нийт ХБМБ явуулсан	Тухайн жил шинээр үүссэн	Шийдвэрлэлт					Үлдэгдэл хэрэг	
			ХБ-ийн хэрэг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	ХБ-ийн үлдэгдэл	МБ-ын үлдэгдэл
Бүлгийн дүн	29	28	8	1	1	-	11	8	-
28.3	4	4	-	1	-	-	1	2	-
28.4	1	-	-	-	-	-	1	-	-
28.5	18	18	7	-	1	-	7	3	-
28.7	1	1	-	-	-	-	1	-	-
28.9	4	4	1	-	-	-	1	2	-
28.15	1	1	-	-	-	-	-	1	-

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Шүүхийн шатанд нийт шийдвэрлэвэл зохих 12 эрүүгийн хэргээс 10 эрүүгийн хэргийг шийдвэрлэж, үүнээс 1 хэргийг хэрэгсэхгүй болгожээ.

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан 1 хүнд хорих ял оногдуулж шийдвэрлэсэн нь 28.5⁷ дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 35-с дээш насны, бүрэн дунд боловсролтой, эрхэлсэн тодорхой ажилгүй хүн байна.

⁷ Цэргийн албанаас оргон зайлах гэмт хэрэг

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас хорих ял эдэлж байгаа гэсэн үзүүлэлт харагдахгүй байгаа нь шүүхийн тоо бүртгэлд байгаа хорих ял оногдуулж шийдвэрлэсэн 1 ялтан хорих ангиас суллагдсан гэж үзэж болохоор байна.

Шүүхийн тоо бүртгэлээс үзвэл энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас 9 хүнд хорих ял оногдуулахгүйгээр тэнсэж, 1 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож шийдвэрлэжээ.

Бүлгийн харьцуулсан үзүүлэлт

№	Нутаг дэвсгэрийн нэр	ЦБ (БГХ)	ПБ (ШҮХ)	Шүүх (шийдвэрлэсэн)
Орон нутаг		7	14	5
1	Архангай	-	-	-
2	Баян-Өлгий	-	1	1
3	Баянхонгор	-	-	-
4	Булган	-	-	-
5	Говь-Алтай	-	-	-
6	Говьсүмбэр	-	-	-
7	Дархан-Уул	2	2	2
8	Дорноговь	1	1	-
9	Дорнод	1	2	1
10	Дундговь	-	-	-
11	Завхан	-	-	-
12	Орхон	-	2	-
13	Өвөрхангай	-	-	-
14	Өмнөговь	-	-	-
15	Сүхбаатар	1	3	1
16	Сэлэнгэ	-	-	-
17	Төв	1	1	-
18	Увс	1	2	-
19	Ховд	-	-	-
20	Хөвсгөл	-	-	-
21	Хэнтий	-	-	-
Улаанбаатар хот		8	14	5
1	Тээврийн ПГ	-	-	-
2	Нийслэлийн ПГ	-	-	-
3	Багануур	-	-	-
4	Налайх, Багахангай	5 (5+0)	7	3 (3+0)
5	Баянгол	-	-	-
6	Баянзүрх	2	3	1
7	Сонгинохайрхан	-	2	1
8	Сүхбаатар	-	-	-
9	Хан-Уул	-	1	-
10	Чингэлтэй	1	1	-

19. ЭРҮҮГИЙН ХУУЛИЙН ТУСГАЙ АНГИЙН ХОРИН ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ (Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг)

19.1. Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг

Зүйл, хэсэг	ЦБ	ПБ		Шүүх	
	Шинээр БГХ	Нийт ХБМБ явуулсан	Тайлант онд ШҮҮХ	Шийдвэрлэвэл зохих	Шийдвэрлэсэн
Бүлгийн дүн	1	1	-	-	-
29.9	1	1	-	-	-

- 29.1-29.8, 29.10 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ЦБ-д бүртгэгдээгүй байна.
- 29.1-29.8, 29.10 дугаар зүйлд заасан гэмт хэрэг 2018 онд ПБ-д шийдвэрлэгдээгүй байна.
- 29 дүгээр бүлэгт заасан гэмт хэрэг 2018 онд шүүхэд шийдвэрлэгдээгүй байна.

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг улсын хэмжээнд 1 шинээр бүртгэгдсэн⁸ нь 29.9 зүйлд заасан Террор үйлдэхэд бэлтгэх гэмт хэрэг байна.

ЦБ-д бүртгэгдсэн нийт 36220 хэргээс энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг 1 бүртгэгдсэн нь 0.002%-ийг эзэлж байна.

	Хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	Нийт хэрэгт эзлэх хувь		Өсөлт, бууралтын хувь
	2017 он	2018 он		2017 он	2018 он	
Нийслэлд	-	1	+1 нэгж	0.0%	0.002%	+0.002%
Орон нутагт	-	-	-	0.0%	0.0%	0.0%
Улсын дүн	-	1	+1 нэгж	0.0%	0.002%	+0.002%

Холбогдогч:

Холбогдогч нь 30-34 насны, эрэгтэй хүн байна. Өөрөөр хэлбэл, хуулийн этгээдийн нэрийн өмнөөс эсхүл хуулийн этгээдийн ашиг соирхлын төлөө үйлдсэн шинж ажиглагдахгүй байна.

ГХИ 100%.

⁸ Чингэлтэй дүүрэгт бүртгэгдсэн

Хохирогч, хохирол (ЦБ-ын тоо бүртгэл)

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийн улмаас 45-49 насн, 1 эрэгтэй хүн хохирсон байна.

Энэ бүлгийн гэмт хэргийн улмаас учирсан 1204000 төгрөгийн хохирлоос нөхөн төлүүлсэн болон битүүмжилсэн хөрөнгөний үзүүлэлт харагдахгүй байна.

ПРОКУРОРЫН ХЯНАЛТ

ПБ-аас энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэгт холбогдуулан улсын хэмжээнд нийт 1 хэргийн ХБМБ-д хяналт тавьж, ХБ-ийг хааж шийдвэрлэжээ.

ПБ-ын бүртгэлээс энэ хэрэг нь 2017 онд үүссэн хэрэг гэж харагдаж байгаа нь ЦБ-ын тоо бүртгэлээс зөрж байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭРЛЭЛТ

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэргийг ПБ-аас шүүхэд шилжүүлсэн үзүүлэлт тоо бүртгэлээс харагдахгүй байна.

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭЛ

Энэ бүлэгт заасан гэмт хэрэг үйлдсэний улмаас ял шийтгүүлсэн хүн ШШГБ-ын тоо бүртгэлээс харагдахгүй байна.

ГУРАВДУГААР
БҮЛЭГ

ГЭМТ ХЭРГИЙН ЗАРИМ ОНЦЛОГ ҮЗҮҮЛЭЛТ

1. ЭМЭГТЭЙ ХҮН БА ГЭМТ ХЭРЭГ

1.1. Гэмт хэрэгт холбогдсон эмэгтэй хүн

Улсын хэмжээ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1742 хүнээр буюу 9.6%-иар буурсан байна. 2018 онд нийт холбогдсон хүнээс 2218 эмэгтэй хүн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 314 эмэгтэй хүнээр буюу 12.4%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	2532	2218	2928	2654	-	-
2	Улаанбаатар хот	1564	1426	1927	1574	-	-
3	Орон нутаг	962	783	1006	1087	-	-
4	Бусад ¹	6	9	-	-	-	-

ЦБ мэдээллээр 2018 онд Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн 36220 гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан 16389 хүний 13.5%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 16279 хүний 16.3%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 12088 хүний 11.1%-ийг эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-т нийт шалгагдсан эмэгтэй хүний 60.5%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

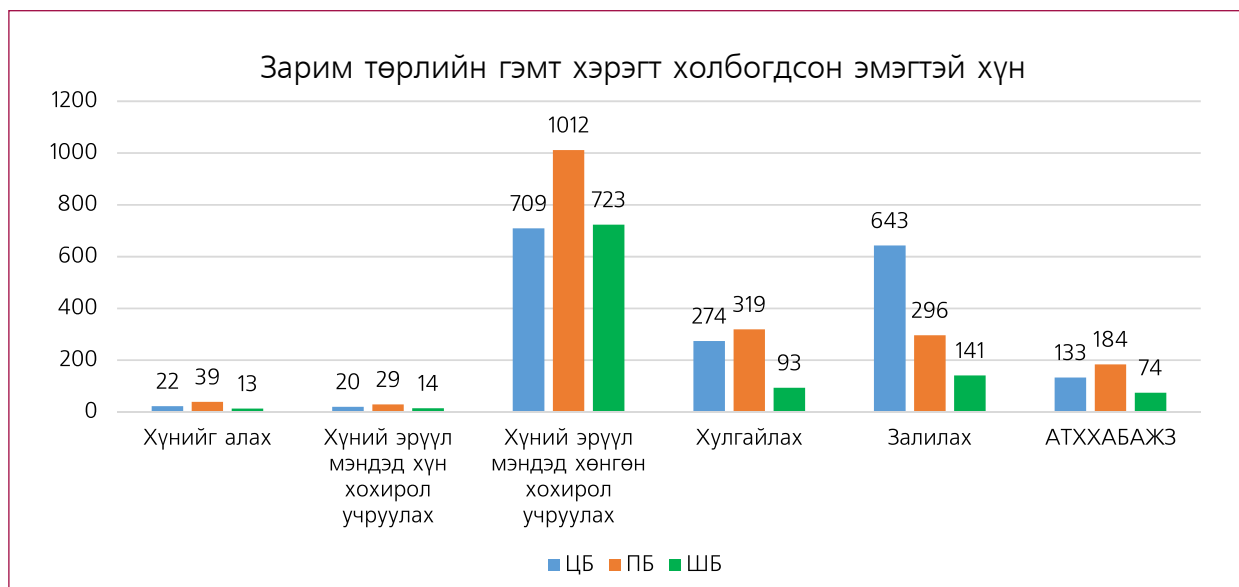
№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ²
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	42	68	-	25	-	
	Үүнээс	Хүнийг алах 91/10.1	22	39	-	13	-
		Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	7	3	-	0	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	761	1116	-	775	-	
	Үүнээс	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	20	29	-	14	-
		Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	709	1012	-	723	-
		Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	5	5	-	1	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	4	12	-	1	-	
	Үүнээс	Хүчиндэх 126/12.1	3	11	-	-	

¹ ЦБ-ын мэдээлэлд "Бусад" гэх үзүүлэлт байх бөгөөд энэхүү мэдээллээр номын энэ хэсэгт хилийн чанадад үйлдэгдсэн гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүний тоог харуулав.

² ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр мөн хүйсээр гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	10	16	-	7	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	2	4	-	2	
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	5	16	-	4	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	3	5	-		-
	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	1119	12	895	-	370
8	Хулгайлах 145/17.1	274	4	315	-	93
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	28	3	39	-	15
	Залилах 148/17.3	643	5	291	-	141
	Мал хулгайлах 17.12	9		34	-	2
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	16	43	-	23	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	19	33	-	13	-
	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	47	49	-	20	-
11	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	4	6	-	1	
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	12	47	-	9	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	26	44	-	11	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	17	33	-	5	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/			-	2	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	1	3	-		-
	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	134	184	-	74	-
17	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	133	184	-	74	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/			-		-

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

Улаанбаатар хот

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улаанбаатар хотын хэмжээнд БГХ-т 8844 хүн холбогдсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 774 хүнээр буюу 8.0%-иар буурсан байна. 2018 онд нийт холбогдсон хүнээс 1426 эмэгтэй хүн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 138 эмэгтэй хүнээр буюу 8.8%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	2532	2218	2928	2654	-	1344	-	-
2	Улаанбаатар хот дахь эмэгтэй хүн	1564	1426	1927	1574	-	829	-	-

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улсын хэмжээнд БГХ-т холбогдсон 2218 эмэгтэй хүний 64.2%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 2654 хүний 59.3%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 1344 хүний 61.6%-ийг Улаанбаатар хот дахь эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. БГХ-т 2018 онд нийт шалгагдсан эмэгтэй хүний 58.1%-д анхан шатны шүүхээс ял оногдуулсан байна.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр нь буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Дүүрэг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Баянзүрх	318	341	358	313	-	215
2	Баянгол	298	272	311	221	-	168
3	Сүхбаатар	242	264	300	248	-	125
4	Сонгинохайрхан	212	223	235	222	-	79
5	Чингэлтэй	284	166	261	213	-	128
6	Хан-Уул	137	114	182	107	-	74
7	Налайх	36	24	45	29	-	20
8	Багануур	33	21	34	33	-	20
9	Багахангай ³	4	1	-	-	-	0
	Нийт	1564	1426	1726	1386	-	829

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүний тоо Баянзүрх, Сүхбаатар, Сонгинохайрхан дүүргүүдэд тус тус өссөн дүнтэй байгаа бол бусад дүүрэгт буурсан байна. Эдгээрээс Чингэлтэй дүүрэгт 188 эмэгтэй хүнээр буюу 41.5 хувиар буурсан нь хамгийн их хувиар буурсан үзүүлэлт байна. Сонгинохайрхан дүүрэгт БГХ-т холбогдсон эмэгтэй хүний тоо нь тухайн дүүрэгт БГХ-ийн болон түүнд холбогдон шалгагдсан нийт хүний, мөн Чингэлтэй болон Сүхбаатар дүүрэгт ял шийтгэгдсэн эмэгтэй хүний тоотой тус тус харьцуулахад бага буюу эерэг дүнтэй байна.

Орон нутаг

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Орон нутгийн хэмжээнд БГХ-т 7511 хүн холбогдсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 977 хүнээр буюу 11.5 хувиар буурсан байна. 2018 онд нийт холбогдсон хүнээс 783 эмэгтэй хүн шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад

³ ПБ-аас гаргадаг дүүргүүдэд хамаарах энэхүү мэдээлэлд “Багахангай” дүүрэгт хамаарах мэдээлэл тусдаа гардаггүй, “Налайх, Багайхангай” гэж хамтдаа гардаг байна. Иймд Багахангай дүүргийн мэдээлэл Налайх дүүрэгт хамт нөхөгдсөн болно.

179 эмэгтэй хүнээр буюу 18.6%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	2532	2218	2928	2654	-	1344	-	-
2	Орон нутгийн хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	962	783	1006	1087	-	515	-	-

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т холбогдсон 2218 эмэгтэй хүний 35.3%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 2654 эмэгтэй хүний 40.9%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 1344 эмэгтэй хүний 38.3%-ийг ОНХ-н дэх эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. БГХ-т 2018 онд нийт шалгагдсан эмэгтэй хүний 65.7%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг аймгаар, БГХ-т холбогдсон эмэгтэй хүний тоог буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Аймаг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Дархан-Уул	82	98	93	128	-	70
2	Сэлэнгэ	98	97	85	105	-	72
3	Орхон	112	90	118	98	-	57
4	Дорноговь	80	63	87	63	-	14
5	Өмнөговь	51	40	76	79	-	34
6	Хөвсгөл	54	38	41	48	-	26
7	Өвөрхангай	33	38	27	44	-	10
8	Төв	62	35	70	44	-	25
9	Баянхонгор	65	35	60	60	-	32
10	Дорнод	50	35	39	85	-	27
11	Баян-Өлгий	30	35	32	46	-	12
12	Хэнтий	40	31	42	44	-	18
13	Увс	20	26	26	34	-	13
14	Ховд	34	25	36	28	-	15
15	Булган	27	24	27	47	-	8
16	Архангай	27	21	39	52	-	9
17	Говьсүмбэр	29	18	22	17	-	15
18	Говь-Алтай	23	12	31	20	-	11
19	Дундговь	20	9	18	10	-	7
20	Сүхбаатар	15	8	29	28	-	10
21	Завхан	10	5	10	11	-	2

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүний тоог буурсан дарааллаар жагсаан харвал Улаанбаатар хотод БГХ-т холбогдон шалгагдсан эмэгтэй хүний тооны талаарх дээр дурдсан хамааралтай харьцуулахад орон нутагт БГХ-т холбогдсон эмэгтэй хүний тоо нь БГХ-ийн болон түүнд холбогдон шалгагдсан нийт хүний тооны буурсан дараалалтай шууд хамааралгүй зарим зүйл ажиглагдаж байна.

Тухайлбал, Сэлэнгэ болон Төв аймгуудын жишээн дээр авч үзэхэд эдгээр аймагт БГХ тус бүр 779 байгаа бол түүнд холбогдон шалгагдсан хүнээс эмэгтэй хүний тоо Сэлэнгэ аймагт 97, Төв аймагт 35 буюу харилцан адилгүй байна.

1.2. Гэмт хэргийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүн

Улсын хэмжээ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 33566 хүн хохирсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3607 хүнээр буюу 9.7%-иар буурсан байна. 2018 онд нийт хохирсон хүнээс эмэгтэй хүн 14673 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3475 эмэгтэй хүнээр буюу 19.1%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	18148	14673	12290	15816	-	4772
2	Улаанбаатар хот	14238	10749	9321	12176	-	2564
3	Орон нутаг	3892	3911	2969	3640	-	2208
4	Бусад	18	13	-	-	-	-

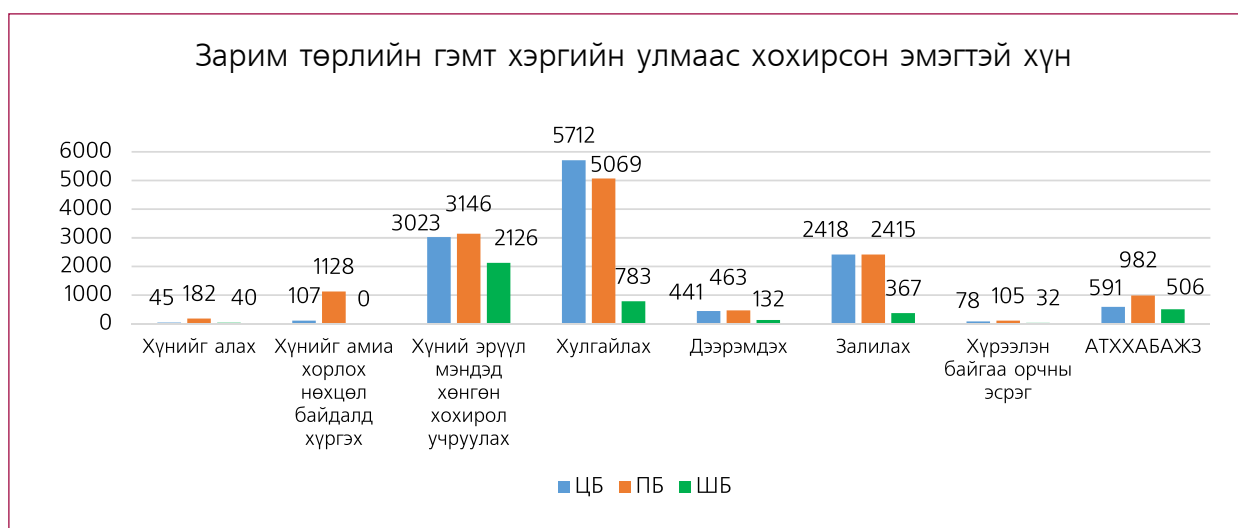
ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улсын хэмжээнд БГХ-ийн улмаас хохирсон 33566 хүний 43.7%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 33702 хүний 46.9%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч 13926 хүний 34.2%-ийг эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүний 32.5%-ийг анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	167		1363	-	57	-
	Хүнийг алах 91/10.1	45		182	-	40	
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	107		1128	-	0	
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	3363		3612	-	2428	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	42	1	76	-	42	
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	3023	1	3146	-	2126	
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	186		274	-	114	
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	560		727	-	246	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	469		631	-	218	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	47		72	-	7	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	10		6	-	3	
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	4		3	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	19		24	-	2	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	11		34	-	3	-

	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	9648	9010	-	1469	-
8	Хулгайлах 145/17.1	5712	46	5069	-	783
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	441	20	463	-	132
	Залилах 148/17.3	2418	62	2415	-	367
	Мал хулгайлах 17.12	167		107	-	32
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	65		103	-	4
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/			1	-	-
	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	28		56	-	8
11	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	8		12	-	5
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	31		13	-	3
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	46		52	-	6
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	78		105	-	32
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	8		32	-	1
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	592		989	-	506
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	591		982	-	506
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		1	-	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-	-

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

Улаанбаатар хот

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улаанбаатар хотын хэмжээнд БГХ-т 23290 хүн хохирсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3298 хүнээр буюу 12.3%-иар буурсан байна. 2018 онд нийт хохирсон хүнээс 10749 эмэгтэй хүн хохирсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3489 эмэгтэй хүнээр буюу 24.5%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	18148	14673	12290	15815	-	4772
2	Улаанбаатар хотын хэмжээн дахь эмэгтэй хүн	14238	10749	9321	12176	-	2564

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-ийн улмаас хохирсон 14673 эмэгтэй хүний 73.2%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 15815 эмэгтэй хүний 76.9%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэрэг дэх хохирсон 4772 эмэгтэй хүний 53.7%-ийг Улаанбаатар хотод БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүний 23.8%-ийг анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч эзэлж байна.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр, буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Дүүрэг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Баянзүрх	2497	3319	2821	4331	-	665
2	Баянгол	6338	1793	789	1066	-	422
3	Сүхбаатар	1450	1704	1451	1785	-	232
4	Сонгинохайрхан	1672	1647	1168	1842	-	506
5	Чингэлтэй	1238	1253	1663	1393	-	261
6	Хан-Уул	745	763	611	811	-	336
7	Налайх	156	147	244	171	-	77
8	Багануур	118	114	105	121	-	64
9	Багахангай	24	9	-	-	-	1

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүний тоо Баянзүрх, дүүрэгт өсч, Баянгол болон Багахангай дүүргүүдэд тус тус буурсан дүнтэй байгаа нь эдгээр дүүрэгт БГХ өсч, буурсан хамааралтай шууд холбоотой байна.

Тухайлбал, 2018 онд Баянгол дүүрэгт БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүний тоо 4545 эмэгтэй хүнээр буюу 71.7%-иар буурсан байгаа нь 2017 онд энэ дүүрэгт бүртгэгдсэн Залилах гэмт хэргийн улмаас БГХ болон түүнд холбогдон шалгагдсан хүний тоо, хохирогчийн тоо зэрэг нь их хэмжээгээр өсч байсантай шууд холбоотой.

Орон нутаг

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд орон нутгийн хэмжээнд БГХ-ийн улмаас хохирсон 10246 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 311 хүнээр буюу 2.9%-иар буурсан байна. 2018 онд нийт хохирсон хүнээс эмэгтэй хүн 3911 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 19 эмэгтэй хүнээр буюу 0.4%-иар өссөн байна.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		Хохирсон хүн		Хохирсон хүн		Хохирсон бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	18148	14673	12290	15816	-	4772
2	Орон нутгийн хэмжээн дэх эмэгтэй хүн	3892	3911	2969	3640	-	2208

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд хохирсон 14673 эмэгтэй хүний 26.6%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 15816 эмэгтэй хүний 23.0%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 4772 эмэгтэй хүний 46.2%-ийг орон нутгийн хэмжээнд хохирсон эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна. БГХ-ийн улмаас 2018 онд орон нутгийн хэмжээнд хохирсон эмэгтэй хүний 56.4%-ийг ШБ-аас хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч эзэлж байна.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэгт улмаас хохирсон эмэгтэй хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг аймгаар, БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүний тоог буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Аймаг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Дархан-Уул	366	388	261	357	-	201
2	Орхон	422	381	332	448	-	142
3	Сэлэнгэ	305	321	174	265	-	232
4	Хөвсгөл	260	299	148	275	-	148
5	Өвөрхангай	200	255	138	246	-	124
6	Баянхонгор	207	248	190	250	-	102
7	Төв	285	238	306	348	-	188
8	Хэнтий	167	220	110	166	-	127
9	Дорнод	234	214	122	174	-	153
10	Архангай	174	184	127	90	-	71
11	Дорноговь	216	161	191	222	-	88
12	Өмнөговь	164	136	68	74	-	121
13	Ховд	157	127	131	118	-	84
14	Сүхбаатар	135	126	124	89	-	88
15	Булган	129	114	110	68	-	48
16	Баян-Өлгий	99	102	67	44	-	51
17	Увс	108	100	126	125	-	44
18	Говьсүмбэр	68	79	58	101	-	58
19	Говь-Алтай	67	78	58	28	-	43
20	Дундговь	65	76	80	80	-	59
21	Завхан	64	64	48	72	-	36

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон эмэгтэй хүн Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Хөвсгөл, Өвөрхангай, Баянхонгор, Хэнтий, Архангай, Баян-Өлгий, Говьсүмбэр, Говь-Алтай аймгуудад өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

2. НАСАНД ХҮРЭЭГҮЙ ХҮН⁴ БА ГЭМТ ХЭРЭГ

2.1. Гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхэд

Улсын хэмжээ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос 956 хүүхэд байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 110 хүүхдээр буюу 10.3%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	1066	956	900	968	-	295
2	Улаанбаатар хот	541	495	463	545	-	133
3	Орон нутаг	525	461	440	424	-	162
4	Бусад ⁵	0	0	-	-	-	-

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн 36220 гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан 16389 хүний 5.8%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 16279 хүний 5.9%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 12088 хүний 2.4%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т нийт шалгагдсан хүүхдийн 30.8%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

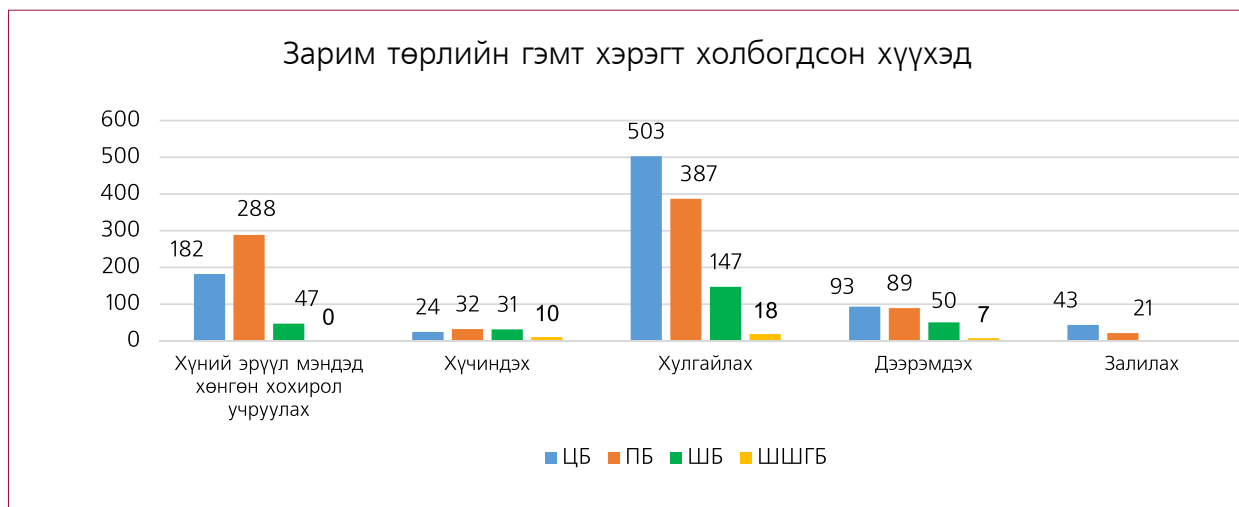
№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	5		8		4	
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	1		4		3	
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1					
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	205		320		56	2
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	12		6		3	
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	182		288		47	
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7			2			
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	26		33		31	10
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	24		32		31	10

⁴ Хүүхэд буюу насанд хүрээгүй хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын шалгагдсан, хянагдсан, эрүүгийн хариуцлага хүлээсэн 18 нас хүртэлх хүнд холбогдох үзүүлэлтийн нэршил болоод задаргаа нь харилцан адилгүй өөр байна. Тухайлбал, ПБ-ын мэдээлэлд “хүүхэд” гэсэн үзүүлэлтэд 0-14 насны хүүхдийн мэдээлэл хамаарч, түүнээс дээш насанд “14-15 нас, 16-17 нас” гэх байдлаар үзүүлэлт задарсан байхад ШБ-ийн мэдээлэлд “өсвөр насны хүн” гэх үзүүлэлт байх бөгөөд түүний дүн нь ял шийтгүүлсэн “14-15 нас, 16-17 нас” гэх насны ангиллын нийлбэр дүнтэй таарч байна. ШШГБ-ын насны ангилалд “16-18 нас” гэх ангилал байна. Иймд номын энэ хэсэгт ЦБ-ын 0-18 хүртэлх, ПБ-ын 0-18 хүртэлх, ШБ-ын “өсвөр насны хүн”, ШШГБ-ын “16-18 нас” гэх үзүүлэлтээс нэгдсэн статистик мэдээлэл болгон харуулав.

⁵ ПБ-аас гаргадаг дүүргүүдэд хамаарах энэхүү мэдээлэлд “Багахангай” дүүрэгт хамаарах мэдээлэл тусдаа гардаггүй, “Налайх, Багайхангай” гэж хамтдаа гардаг байна. Иймд Багахангай дүүргийн мэдээлэл Налайх дүүрэгт хамт нөхөгдсөн болно.

4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/ Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	3	2	1			
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/						
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/						
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/		1				
	Өмчлөх эрхийн гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	683	526	194	27		
8	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1 Дээрэмдэх 146,147/17.2 Залилах 148/17.3 Мал хулгайлах 17.12	503	5	382	7	140	18
		93		89		50	7
		43		21			
		16		16		1	2
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1	3	1			
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	4		1	1		
	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	23	31	6			
11	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	3	7	3			
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/		2				
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/						
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/		1				
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/						
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/						
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	6	8	1	1		
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	6	8	1	1		
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/						
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/						

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

Улаанбаатар хот

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Улаанбаатар хотын хэмжээнд БГХ-т 8844 хүн холбогдсоноос 495 хүүхэд байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 46 хүүхэд буюу 8.5%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх хүүхэд	1066	956	900	968	-	295	-	-
2	Улаанбаатар хотын хэмжээн дэх хүүхэд	541	495	463	545	-	133	-	-

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан 956 хүүхдийн 51,7%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 968 хүүхдийн 56.3%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 295 хүүхдийн 45.0%-ийг УБХ дахь хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-т нийт шалгагдсан хүүхдийн 26.8%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр, буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Дүүрэг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Баянзүрх	112	136	124	142	-	41
2	Сонгинохайрхан	116	104	70	131	-	10
3	Чингэлтэй	102	90	99	72	-	40
4	Сүхбаатар	71	76	67	101	-	21
5	Хан-Уул	57	45	51	42	-	6
6	Баянгол	58	19	46	35	-	5
7	Багануур	19	13	5	17	-	1
8	Налайх	6	11	3	9	-	3
9	Багахангай ⁶	0	0	-	-	-	0

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т холбогдон шалгагдсан хүүхдийн тоо Баянзүрх, Сүхбаатар, Налайх дүүргүүдэд тус тус өссөн дүнтэй байгаа бол бусад дүүрэгт буурсан байна. Сонгинохайрхан дүүрэгт буурсан байгаа ч энэ дүүрэг дэх БГХ-т холбогдож, ХБМБ явуулсан хэрэгт шалгагдсан хүүхдийн тоо бусад дүүрэгтэй харьцуулахад жил дараалан өндөр дүнтэй гарсан нь анхаарал татаж байна. Баянгол дүүрэгт 39 хүүхдээр буюу 67.2%-иар буурсан нь хамгийн их хувиар буурсан дүн байна.

Орон нутаг

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд орон нутгийн хэмжээнд БГХ-т 7511 хүн холбогдсоноос 461 хүүхэд шалгагдсан нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 65 хүүхдээр буюу 12.2%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх хүүхэд	1066	956	900	968	-	295	-	-
2	Орон нутгийн хэмжээн дэх хүүхэд	526	461	440	424	-	162	-	-

⁶ ПБ-аас гаргадаг дүүргүүдэд хамаарах энэхүү мэдээлэлд “Багахангай” дүүрэгт хамаарах мэдээлэл тусдаа гардаггүй, “Налайх, Багайхангай” гэж хамтдаа гардаг байна. Иймд Багахангай дүүргийн мэдээлэл Налайх дүүрэгт хамт нөхөгдсөн болно.

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд холбогдсон 956 хүүхдийн 48.2%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт шалгагдсан 968 хүүхдийн 43.8%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт ял шийтгэгдсэн 295 хүүхдийн 54.9%-ийг орон нутгийн хэмжээн дэх хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-т нийт шалгагдсан хүүхдийн 35.1%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг аймгаар, БГХ-т холбогдсон хүүхдийн тоог буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Аймаг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Сэлэнгэ	66	59	53	38	-	20
2	Дархан-Уул	32	55	30	48	-	11
3	Хөвсгөл	24	47	29	26	-	8
4	Баянхонгор	38	32	34	30	-	12
5	Орхон	68	30	53	38	-	20
6	Хэнтий	19	27	17	22	-	4
7	Төв	26	26	18	22	-	8
8	Өвөрхангай	29	24	27	27	-	10
9	Баян-Өлгий	8	24	16	29	-	2
10	Ховд	25	22	27	25	-	9
11	Дундговь	0	18	1	13	-	0
12	Дорнод	32	13	21	16	-	10
13	Завхан	11	12	6	8	-	1
14	Говь-Алтай	20	12	14	11	-	14
15	Увс	24	11	23	18	-	5
16	Архангай	26	11	18	14	-	5
17	Сүхбаатар	25	10	14	11	-	0
18	Булган	7	9	13	4	-	3
19	Дорноговь	16	7	14	9	-	0
20	Өмнөговь	7	6	7	11	-	6
21	Говьсүмбэр	22	6	6	5	-	2

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т холбогдон шалгагдсан хүүхдийн тоог буурсан дарааллаар жагсаан харвал Дархан-Уул, Дундговь, Баян-Өлгий аймгуудад ихээр өссөн байгаа нь анхаарал татаж байгаа бол Орхон, Дорнод, Говьсүмбэр аймгуудад их хэмжээгээр буурсан эерэг дүн гарчээ.

2.2. Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхэд

Улсын хэмжээд:

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т 33566 хүн хохирсноос хүүхэд 1689 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 69 хүүхэд буюу 3.9%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ⁷		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	1758	1689	691	1566	-	764
2	Улаанбаатар хот	1115	1128	564	1098	-	363
3	Орон нутаг	642	561	127	468	-	401
4	Бусад ⁸	1	0	-	-	-	-

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд гэмт хэргийн улмаас хохирсон 33566 хүн байгаагаас 1689 хүн буюу 5.0%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 33702 хүний 4.6%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч 13926 хүний 5.4%-ийг гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдийн 45.2%-ийг анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч хүүхэд эзэлж байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

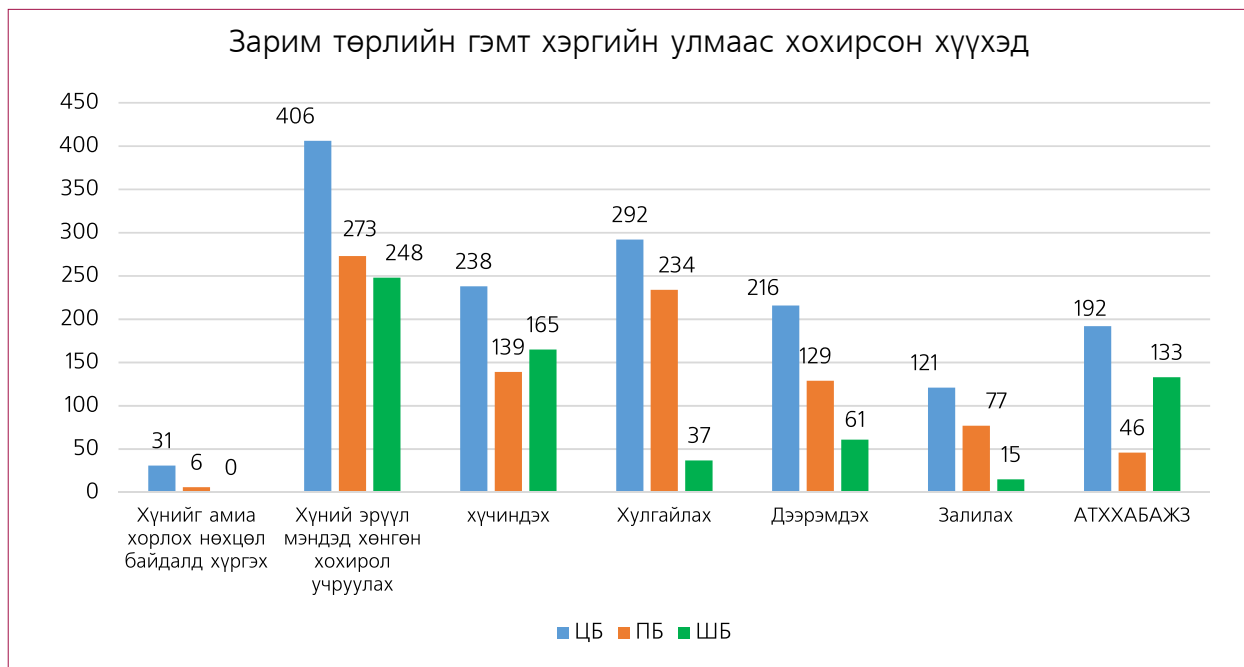
№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	47		9	-	16	-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	3		1	-	3	
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	31		6	-	0	
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	445		305	-	295	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6	1	5	-	7	
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	406	1	272	-	248	
	Үүнээс Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	19		10	-	14	
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	312		188	-	189	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	238	1	139	-	165	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	11		2	-	7	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	4		1	-	0	
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	4			-	1	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	9		2	-	2	-

⁷ ПБ-аас ирүүлсэн 2017 оны энэхүү мэдээлэл нь 2017 оны 2 дугаар хагасаас бүртгэгдэж, тоологдсон мэдээлэл тул 2018 оны мэдээлэлтэй харьцуулахад бага дүнтэй байна.

⁸ ЦБ-аас мэдээлэлд "Бусад" гэх үзүүлэлт байх бөгөөд энэхүү мэдээллээр номын энэ хэсэгт хилийн чанадад үйлдэгдсэн гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхдийн тоог харуулав.

8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	650	371	-	117	-	
8	Үүнээс	Хулгайлах 145/17.1	292	33	201	-	37
		Дээрэмдэх 146,147/17.2	216	33	96	-	61
		Залилах 148/17.3	121		77	-	15
		Мал хулгайлах 17.12				-	
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1			-	-	
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-	-	
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	5		6	-	4	
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	2		1	-	3	
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/			1	-	-	
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	1			-	-	
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1			-	-	
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-	-	
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-	-	
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	192		46	-	133	
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	192		46	-	133	
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-	-	
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-	-	

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

Улаанбаатар хотын хэмжээнд:

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-т 23290 хүн хохирсноос 1128 хүүхэд хохирсон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 13 хүүхдээр буюу 1.1%-иар өссөн байна.

БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Улсын хэмжээн дэх хүүхэд	1758	1689	691	1566	-	764
2	Улаанбаатар хотын хэмжээн дэх хүүхэд	1115	1128	564	1098	-	363

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон 1689 хүүхдийн 66.7%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 1566 хүүхдийн 70.1%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэрэг дэх хохирсон 764 хүүхдийн 47.5%-ийг Улаанбаатар хотод БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд Улаанбаатар хотод БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдийн 32.1%-ийг анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч хүүхэд эзэлж байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр, буурах дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Дүүрэг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Баянзүрх	275	366	175	364	-	111
2	Сүхбаатар	159	184	142	192	-	46
3	Сонгинохайрхан	211	169	70	142	-	35
4	Баянгол	182	152	30	73	-	44
5	Чингэлтэй	152	124	51	99	-	47
6	Хан-Уул	95	83	30	57	-	54
7	Багануур	10	24	3	32	-	9
8	Налайх	17	21	14	30	-	16
9	Багахангай ⁹	4	5			-	1

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдийн тоо Баянзүрх, Сүхбаатар, Багануур, Багахангай, Налайх дүүргүүдэд өсч, бусад дүүрэгт тус тус буурсан дүнтэй байна.

Орон нутгийн хэмжээнд

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон 10246 хүнээс хүүхэд 1689 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 69 хүүхэд буюу 3.9%-иар буурсан байна.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	УХ-н дэх хүүхэд	1758	1689	691	1566	-	764
2	ОНХ-н дэх хүүхэд	642	561	127	468	-	401

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд хохирсон 1689 хүүхдийн 33.2%-ийг, ПБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 1566 хүний 29.8%-ийг, ШБ-ын мэдээллээр нийт хохирсон 764 хүний 54.2%-ийг орон нутгийн хэмжээнд хохирсон хүүхэд тус тус эзэлж байна. 2018 онд БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдийн 71.4%-ийг анхан шатны шүүхээс хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн хохирогч хүүхэд эзэлж байна.

⁹ ПБ-аас гаргадаг дүүргүүдэд хамаарах энэхүү мэдээлэлд “Багахангай” дүүрэгт хамаарах мэдээлэл тусдаа гардаггүй, “Налайх, Багайхангай” гэж хамтдаа гардаг байна. Иймд Багахангай дүүргийн мэдээлэл Налайх дүүрэгт хамт нөхөгдсөн болно.

Гэмт хэрэгт улмаас хохирсон хүүхдэд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг аймгаар, БГХ-ийн улмаас хохирсон хүүхдийн тоог буурах¹⁰ дарааллын дагуу харуулбал:

д/д	Аймаг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Орхон	64	68	3	41	-	25
2	Дархан-Уул	44	67	14	59	-	59
3	Сэлэнгэ	48	45	2	28	-	23
4	Өвөрхангай	40	37	6	50	-	31
5	Төв	47	33	13	34	-	34
6	Баянхонгор	40	33	11	26	-	25
7	Хөвсгөл	58	30	9	30	-	21
8	Дорнод	29	30	2	13	-	26
9	Дорноговь	30	27	8	23	-	16
10	Увс	38	26	20	35	-	20
11	Хэнтий	24	26	2	15	-	19
12	Ховд	26	20	4	5	-	14
13	Баян-Өлгий	19	18	5	12	-	9
14	Сүхбаатар	12	17	0	14	-	16
15	Өмнөговь	23	16	0	8	-	19
16	Говьсүмбэр	17	16	2	27	-	12
17	Дундговь	16	16	8	15	-	8
18	Архангай	18	13	3	10	-	4
19	Булган	18	12	10	6	-	6
20	Завхан	12	11	3	13	-	7
21	Говь-Алтай	15	10	2	3	-	7

ШБ-ын мэдээллээс харахад анхан шатны шүүхээс шийдвэрлэсэн хэрэгт хамаарах хохирсон хүүхдийн тоо нь Улаанбаатар хот дахь тооноос 38 хүүхдээр буюу 5.0%-иар илүү байна.

¹⁰ Гэмт хэргийн цагаан номд цаашид нутаг дэвсгэрээр жагсаасан мэдээллийг харуулахдаа зөвхөн БГХ-ийн буурах дарааллаар бус шүүх байгууллагаас ирүүлсэн хянан шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэрэг, түүнд хамаарах шүүх байгууллагын мэдээллийн буурах дарааллыг баримталвал гэмт хэргийн статистикийн төгсгөл хэсгийн мэдээлэл буюу ЭХХША-ны үр дүнг тодотгон харуулахад ач холбогдолтой /М.Ц/

3. СОГТУУРСАН ХҮН БА ГЭМТ ХЭРЭГ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн 4655 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 228 хүнээр буюу 5.1%-иар өссөн нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэгт холбогдсон хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ¹¹		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	4427	4655	-	-	-	2928
2	Улаанбаатар хот	1719	1784	-	-	-	1367
3	Орон нутаг	2700	2864	-	-	-	1561
4	Бусад ¹²	8	7	-	-	-	-

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдэж БГХ-т холбогдсон 4655 хүнээс 2928 хүнд буюу 62.9%-д нь анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ.

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдэж БГХ-т холбогдсон хүний 38.4% нь Улаанбаатар хотод, 61.5% нь орон нутагт тус тус БГХ-т холбогдсон хүн эзэлж байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд 2018 онд БГХ-ийн тоог орон нутаг дахь тоотой харьцуулахад 59%-иар их байгаа ч орон нутгийн хэмжээнд согтуурсан үедээ БГХ-т холбогдсон хүний тоо Улаанбаатар хотоос 23.2%-иар илүү байгаа нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:¹⁴

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ ¹³		ШБ		ШШГБ ¹⁴
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	133	-	-	112	-	-
	Хүнийг алах 91/10.1	118	-	-	104	-	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	5	-	-	0	-	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	3191	-	-	2393	-	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	144	-	-	179	-	-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	2739	-	-	2028	-	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	110	-	-	32	-	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	149	-	-	90	-	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	139	-	-	87	-	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	3	-	-	1	-	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	-	-	-	-	-	-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	-	-	-	-	-	-

¹¹ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

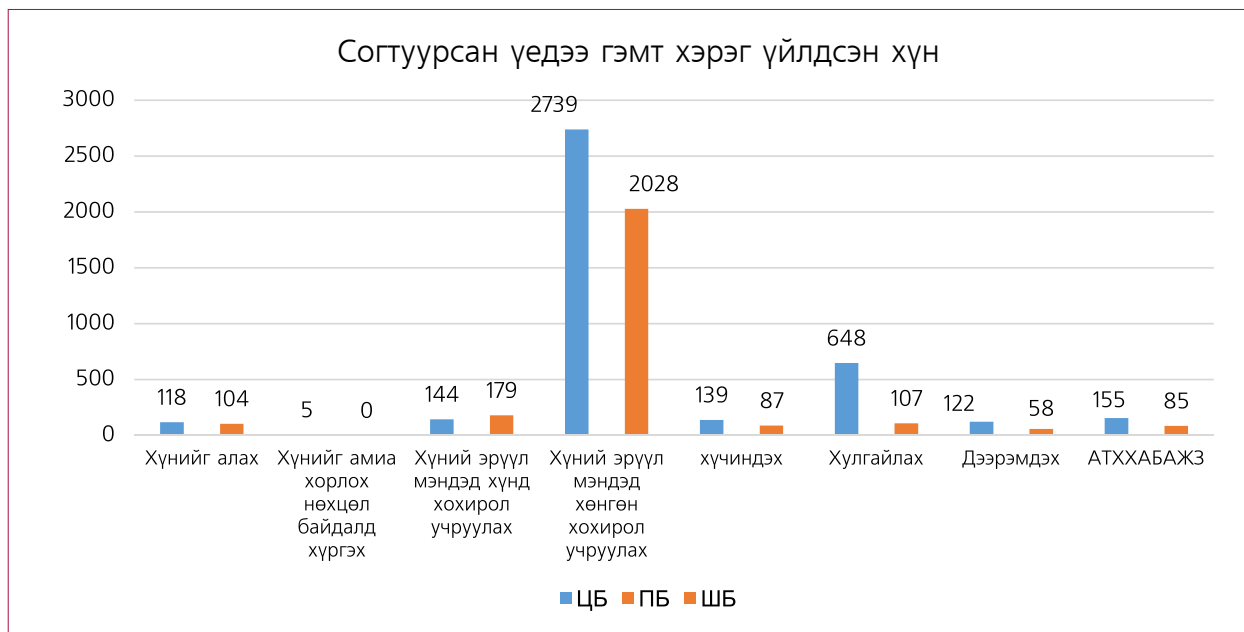
¹² ЦБ-ын мэдээлэлд "Бусад" гэх үзүүлэлт байх бөгөөд энэхүү мэдээллээр номын энэ хэсэгт хилийн чанадад согтуурсан үедээ үйлдсэн гэж бүртгэгдсэн хүний тоог харуулав.

¹³ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

¹⁴ ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр мөн гэмт хэрэг үйлдэгдсэн онцлогоор гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/		-	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/		-	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	922	-	214
	Хулгайлах 145/17.1	648	-	107
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	122	-	58
	Залилах 148/17.3	25	-	2
	Мал хулгайлах 17.12	59	-	10
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1	-	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/		-	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	27	-	5
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181 /20.16/	21	-	5
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	5	-	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	56	-	28
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1	-	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/		-	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/		-	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	155	-	85
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10/	155	-	85
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/		-	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/		-	-

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр нь харуулбал:

д/д	Дүүрэг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Баянзүрх	351	396			-	341
2	Сонгинохайрхан	309	357			-	376
3	Баянгол	316	276			-	71
4	Сүхбаатар	201	223			-	25
5	Чингэлтэй	213	201			-	80
6	Хан-Уул	158	110			-	229 ¹⁵
7	Налайх	61	108			-	137
8	Багануур	100	105			-	107
9	Багахангай	10	8			-	1

ЦБ-ын мэдээллээс харвал Баянгол, Чингэлтэй, Багахангай дүүргүүдэд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүний тоо буурсан эерэг дүнтэй байгаа бол бусад дүүрэгт өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Үүнээс, Налайх дүүрэгт 77.0%-иар, Сонгинохайрхан дүүрэгт 15.5%-иар, Баянзүрх дүүрэгт 12.8%-иар тус тус өссөн нь хамгийн ихээр өссөн дүнтэй байна.

Улсын хэмжээнд согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр нь харуулбал:

д/д	Аймаг	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Сэлэнгэ	255	255			-	63
2	Орхон	294	254			-	43
3	Төв	166	212			-	101
4	Дархан-Уул	181	211			-	132
5	Өвөрхангай	108	189			-	53
6	Дорнод	158	172			-	94
7	Хөвсгөл	146	170			-	66
8	Баянхонгор	169	164			-	123
9	Баян-Өлгий	169	164			-	37
10	Өмнөговь	140	162			-	105
11	Хэнтий	82	132			-	94
12	Архангай	105	130			-	32
13	Ховд	120	121			-	61
14	Увс	113	99			-	103
15	Булган	82	96			-	103
16	Сүхбаатар	92	94			-	21
17	Дорноговь	159	84			-	50
18	Говьсүмбэр	76	79			-	63
19	Завхан	94	78			-	49
20	Дундговь	35	54			-	44
21	Говь-Алтай	61	42			-	39

ЦБ-ын мэдээллээр согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдэж бүртгэгдсэн хүний тооны буурах дарааллаар харвал Сэлэнгэ аймагт сүүлийн 2 жилд тус бүр 255 хүн гэж бүртгэгдсэн байгаа ч ШБ-ын мэдээллээс харвал шүүхээс шийдвэрлэсэн хэрэг дэх согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүний тоо нийт аймагт харилцан адилгүй дүнтэй гарчээ.

Тухайлбал, ЦБ-ын мэдээллээр Баянхонгор аймагт 2018 онд 164 хүн байгаа бол ШБ-ын мэдээллээр 123 хүн, харин Баян-Өлгий аймагт ЦБ-ын мэдээллээр 164 хүн, ШБ-ын мэдээллээр 37 хүн байх жишээтэй.

¹⁵ ЦБ болон ШБ дахь тайлант хугацаа буюу мэдээ, тоон үзүүлэлт гаргах хугацаа, мөн тайлант хугацаанд хамрах мэдээллийн агуулга харилцан адилгүй байдаг ч ЦБ-д 110 гэж бүртгэгдсэн тоо нь ШБ-д 229 гэж нөхөгдсөн нь энэхүү нэгж мэдээлэл үнэн зөв эсэхэд эргэлзээг төрүүлж байна.

4. МАНСУУРСАН ХҮН БА ГЭМТ ХЭРЭГ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн 207 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 118 хүнээр буюу 2.3 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд мансуурсан үедээ гэмт хэрэгт холбогдсон хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ¹⁶		ШБ ¹⁷	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	89	207	-	-	-	1
2	Улаанбаатар хот	74	177	-	-	-	1
3	Орон нутаг	15	30	-	-	-	0
4	Бусад	0	0	-	-	-	-

Улсын хэмжээнд мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдэж БГХ-т холбогдсон 207 хүнээс 1 хүнд анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулжээ. ПБ-аас гэмт хэргийн зарим онцлогт хамаарах энэ төрлийн мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй тул энэхүү нэгж мэдээллийн хувьд ХБМБ-ын шатан дахь эрүүгийн хэргийн хөдөлгөөний урсгалыг харуулах боломжгүй байна.

Улсын хэмжээнд мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдэж БГХ-т холбогдсон хүний 85.5% нь Улаанбаатар хотод, 14.4% нь орон нутагт тус тус БГХ-т холбогдсон хүн эзэлж байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд БГХ-т холбогдсон мансуурсан хүний тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.3 дахин, 2018 оны орон нутгийн хэмжээнээс 5.9 дахин их байгаа нь тус тус анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

д/д	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ¹⁸
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1				-		-
2	Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4				-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	1			-		-
2	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1				-		-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6				-		-
3	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7				-		-
	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/				-		-
4	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1				-		-
	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
4	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-

¹⁶ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

¹⁷ ШБ-аас 2017 онд нутаг дэвсгэрт хамаарах мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно. Бүлэглэж, галт зэвсэг ашиглаж үйлдсэн зэрэг онцлогт хамаарах мэдээлэл ШБ-аас гардаггүй болно.

¹⁸ ШШГБ-д энэхүү мэдээлэл гардаггүй тул холбогдох мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/		-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/		-	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/		-	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/		-	-
	Үүнээс Хулгайлах 145 /17.1/		-	-
	Дээрэмдэх 146,147 /17.2/		-	-
	Залилах 148 /17.3/		-	-
	Мал хулгайлах /17.12/		-	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1	-	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/		-	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	205	-	1
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181 /20.16/		-	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/		-	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/		-	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/		-	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/		-	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/		-	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/		-	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215 /27.10/		-	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/		-	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/		-	-

Дээрх хүснэгтээс харвал ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэгт 1, Эдийн засгийн гэмт хэрэгт 1, Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэгт 205 хүн холбогдсон байна. Эрүүгийн хуулийн 20 дугаар бүлгээр бүртгэгдсэн 205 хүнээс 20.7 буюу Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисыг хууль бусаар ашиглах гэмт хэрэгт 203 хүн, 20.8 буюу Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисыг хэрэглэх орон байраар хангах гэмт хэрэгт 1 хүн, 20.9 буюу Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисыг завших гэмт хэрэгт 1 хүн холбогдсоноос ШБ-ын мэдээллээр 20.9 буюу Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх бодисыг завших гэмт хэрэгт 1 хүнд эрүүгийн хариуцлага оногдуулж хорих ялаар шийтгэсэн байна.

5. БҮЛЭГЛЭСЭН ҮЙЛДЭЛ БА ГЭМТ ХЭРЭГ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос бүлэглэж үйлдсэн 2483 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 398 хүнээр буюу 13.8%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэгт бүлэглэсэн үйлдлээр холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ¹⁹		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	2881	2483	-	-	-	-
2	Улаанбаатар хот	1228	1077	-	-	-	-
3	Орон нутаг	1649	1400	-	-	-	-
4	Бусад ²⁰	4	6	-	-	-	-

Улсын хэмжээнд бүлэглэсэн үйлдлээр БГХ-т холбогдсон 2483 хүний 43.3% нь Улаанбаатар хотод, 56.6% нь орон нутагт тус тус БГХ-т холбогдсон байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд 2018 онд БГХ-ийн тоог орон нутаг дахь тоотой харьцуулахад 59%-иар их байгаа ч орон нутгийн хэмжээнд бүлэглэсэн үйлдлээр БГХ-т холбогдсон хүний тоо Улаанбаатар хотоос 13.0%-иар илүү байгаа нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд бүлэглэж гэмт хэрэг үйлдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ ²¹		ШБ		ШШГБ ²²
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	27			-		-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	18			-		
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1			-		
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	330			-		-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	11			-		
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	301			-		
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3			-		
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	55			-		-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	43			-		
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	8			-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	6			-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-

¹⁹ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

²⁰ ЦБ-ын мэдээлэлд "Бусад" гэх үзүүлэлт байх бөгөөд энэхүү мэдээллээр номын энэ хэсэгт гэмт хэргийг бүлэглэн үйлдсэн хүний тоог харуулав.

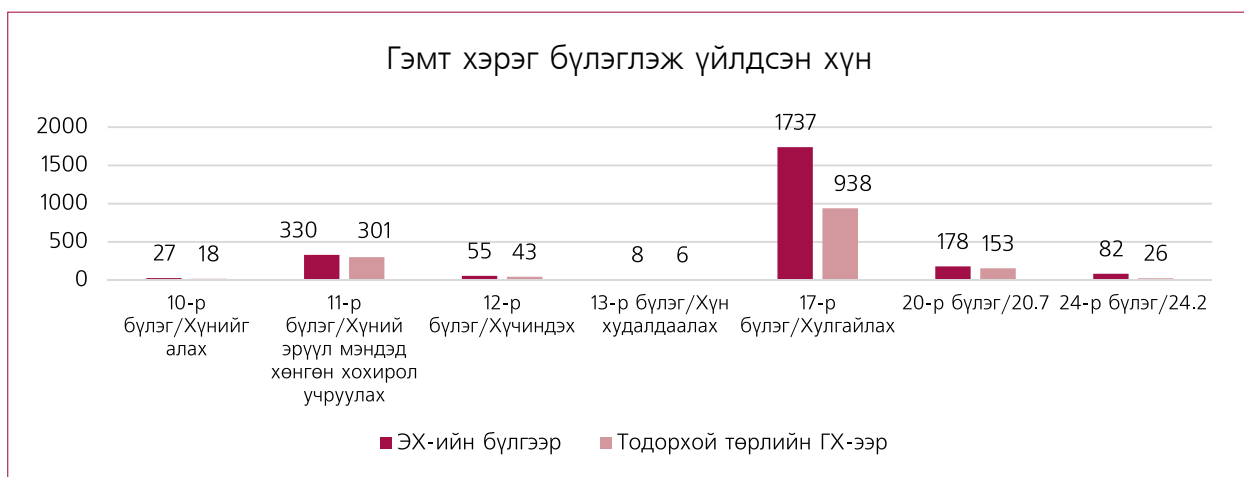
²¹ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

²² ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр мөн гэмт хэрэг үйлдэгдсэн зарим онцлогоор гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/		-	-
	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/		1737	-
8	Үүнээс	Хулгайлах 145/17.1	938	-
		Дээрэмдэх 146,147/17.2	185	-
		Залилах 148/17.3	250	-
		Мал хулгайлах 17.12	292	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/		15	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/		11	-
	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/		178	-
11	Үүнээс	Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	17	-
		Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/		14
12	НААСЭГХ /23-р бүлэг/		23	-
13	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/		82	-
14	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/		1	-
15	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/		-	-
16	Үүнээс	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	-	-
		АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	-	-
17	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/		-	-
18	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/		-	-

Дээрх хүснэгтэд нөхөгдөөгүй мэдээллээс харвал ЦБ-аас бусад байгууллагад энэ онцлогт хамаарах мэдээлэл гарахгүй, судалгааны багт ирүүлэхгүй байгаа тул 2018 онд нэгж мэдээллийг нэгдсэн байдлаар харуулах боломжгүй байгаа ч цаашид гэмт хэргийн онцлог, түүний криминологи шинжийг илэрхийлэх эдгээр мэдээллийг гаргаж судалгааны эргэлтэд оруулах, нийтэд тархах нь гэмт үйлдэлд аливаа хэлбэрээр холбогдох, мөн ийм үйлдлийн улмаас хохирох явдлаас урьдчилан сэргийлэх чухал ач холбогдолтой.

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

6. ГАЛТ ЗЭВСЭГ АШИГЛАСАН ҮЙЛДЭЛ БА ГЭМТ ХЭРЭГ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос галт зэвсэг ашиглан үйлдсэн 23 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 15 хүнээр буюу 39.4%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэг үйлдэхдээ галт зэвсэг ашигласан хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ ²³	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	38	23	-	-	-	-
2	Улаанбаатар хот	3	2	-	-	-	-
3	Орон нутаг	35	21	-	-	-	-
4	Бусад	0	0	-	-	-	-

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэг үйлдэхдээ галт зэвсэг ашигласан 23 хүний 8.6% нь Улаанбаатар хотод, 91.3% нь орон нутагт хамаарч байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд 2018 онд орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэг үйлдэхдээ галт зэвсэг ашигласан хүний тоо Улаанбаатар хотоос 10.5 дахин их байгаа нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд гэмт хэрэг үйлдэхдээ галт зэвсэг ашигласан хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ ²⁴		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	5	-	-	-	-	-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	5	-	-	-	-	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	2	-	-	-	-	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	0	-	-	-	-	-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	2	-	-	-	-	-
3	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	0	-	-	-	-	-
	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	0	-	-	-	-	-
4	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	0	-	-	-	-	-
	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	-	-	-	-	-	-
5	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	-	-	-	-	-	-
	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	-	-	-	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	-	-	-	-	-	-
	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	-	-	-	-	-	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	8	-	-	-	-	-
	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1	-	-	-	-	-	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	1	-	-	-	-	-
	Залилах 148/17.3	-	-	-	-	-	-
	Мал хулгайлах 17.12	7	-	-	-	-	-

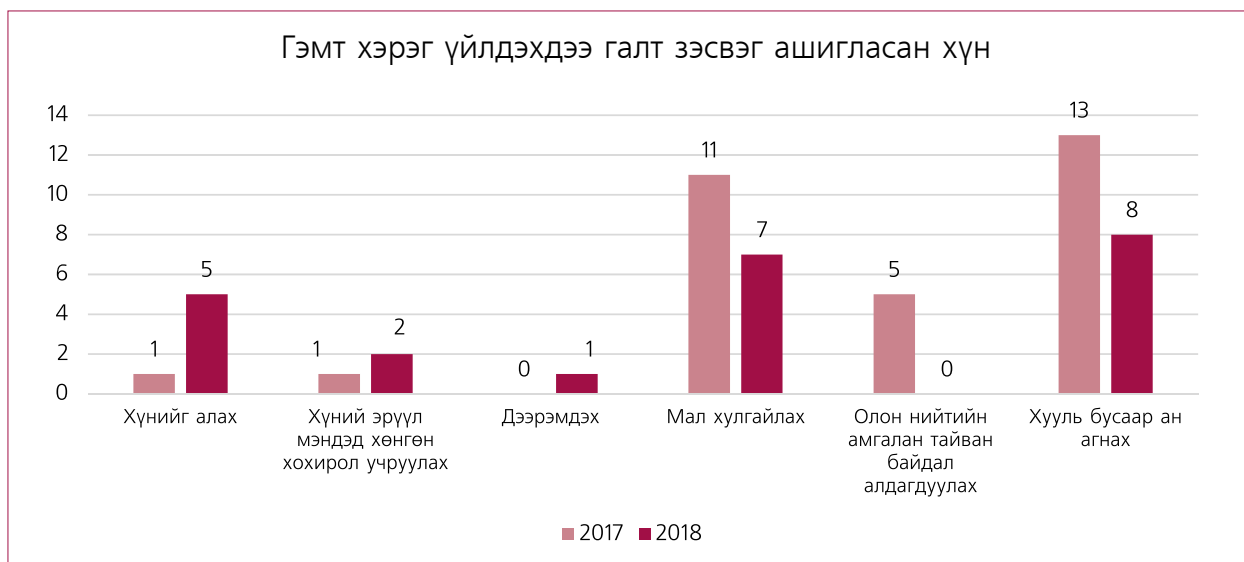
²³ ШБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

²⁴ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	-	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	-	-
	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	-	-
11	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	-	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	-	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	-	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	8	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	-	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	-	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	-	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	-	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	-	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/	-	-

Дээрх хүснэгтэд нөхөгдөөгүй мэдээллээс харвал ЦБ-аас бусад байгууллагад мөн л энэ онцлогт хамаарах мэдээлэл гарахгүй байна.

Гэмт хэрэг үйлдэхдээ галт зэвсэг ашигласан хүнд хамаарах зарим мэдээллийг дараах графикаар харуулбал:

Дээрх графикаас харвал 2018 оны дүнг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад мал хулгайлах, олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах, хууль бусаар ан агнах гэмт хэрэг дэх дүнг буурсан байгаа бол бусад гэмт хэрэгт өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

7. УРЬД ЯЛ ШИЙТГЭГДСЭН ХҮН БА ГЭМТ ХЭРЭГ

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд улсын хэмжээнд БГХ-т 16389 хүн холбогдсоноос урьд ял шийтгэгдсэн 1267 хүн байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 775 хүнээр буюу 2.5 дахин өссөн байна.

Улсын хэмжээнд урьд ял шийтгэгдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг харуулбал:

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ²⁵		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
1	Улсын хэмжээ	492	1267	1374	951	-	2542
2	Улаанбаатар хот	251	590	719	519	-	1200
3	Орон нутаг	240	676	656	433	-	1342
4	Бусад ²⁶	1	1	67	56	-	-

Дээрх хүснэгтээс харвал улсын хэмжээнд урьд ял шийтгэгдэж БГХ-т холбогдсон 1267 хүнээс 2542 хүнд анхан шатны шүүхээс эрүүгийн хариуцлага оногдуулсан харагдаж байна. Энэхүү мэдээллийг дүгнэн бичих боломжгүй байна. Хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллага дахь энэхүү онцлогт хамаарах нэгж мэдээлэл үнэн зөв эсэх нь эргэлзээтэй байна. Хэдийгээр ЦБ-ын мэдээллийн тайлант хугацаанд дараа оны үлдэгдэл мэдээлэл болон нийтэд тархаагддаггүй, эсвэл зүйлчлэл солигдсон ч нэг холбогдогчийг давхардуулан тоолохгүй өмнөх бүртгэлээс хасалт хийж тоолдог зэргээрээ ШБ дахь мэдээлэл бүртгэх, тоолох арга ажиллагаанаас ялгаатай боловч эдгээр тоон үзүүлэлт нь ерөнхий хамаарлын хувьд ЦБ-ын мэдээлэл ШБ-ын мэдээллүүд нь хамгийн ихдээ ойролцоо байх боломжтой.

Улсын хэмжээнд урьд ял шийтгэгдэж БГХ-т холбогдсон хүний 46.5% нь Улаанбаатар хотод, 53.4% нь орон нутагт тус тус хамаарч байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд 2018 онд БГХ-ийн тоог орон нутаг дахь тоотой харьцуулахад 59%-иар их байгаа ч орон нутгийн хэмжээнд урьд ял шийтгэгдсэн, БГХ-т холбогдсон хүний тоо Улаанбаатар хотоос 6.7%-иар илүү байгаа нь анхаарал татаж байна.

Улсын хэмжээнд урьд ял шийтгэгдсэн хүнд хамаарах ЭХХША-ны нэгдсэн статистик мэдээллийг түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийн төрлөөр харуулбал:

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ²⁷
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	29		24	-	55	-
	Хүнийг алах 91/10.1	28		24	-	54	
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1			-		
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	368		399	-	1165	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	25		18	-	99	
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	311		327	-	924	
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	4		16	-	23	

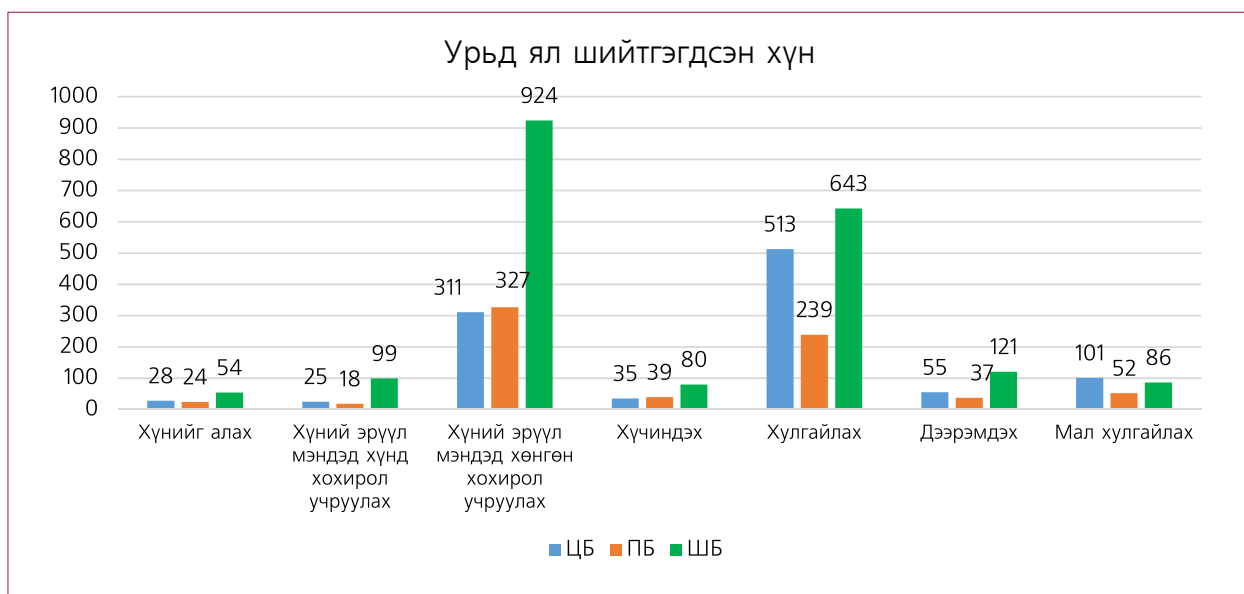
²⁵ ПБ-аас энэ онцлогт хамаарах мэдээллүүдийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

²⁶ ЦБ-ын мэдээлэлд "Бусад" гэх үзүүлэлт байх бөгөөд энэхүү мэдээллээр номын энэ хэсэгт урьд ял шийтгэгдсэн хүн 2017 болон 2018 онд гэмт хэрэгт холбогдсон талаарх тоог харуулав.

²⁷ ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр мөн гэмт хэрэг үйлдэгдсэн зарим онцлогоор гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	42		39	-	84	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	35	1	38	-	80	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	10		4	-	4	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	5		3	-	1	
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	752		391	-	1045	-
	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1	513	3	236	-	643	
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	55		37	-	121	
	Залилах 148/17.3	101		52	-	86	
	Мал хулгайлах 17.12	57		41	-	99	
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	3		4	-	9	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/			1	-	9	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	15		38	-	40	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		3	-	8	
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	8		5	-	10	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	9		8	-	16	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	17		8	-	40	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	1		1	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	13		21	-	63	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	13		21	-	62	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			1	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Дээрх мэдээллээс анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг сонгон авч, түүнд хамаарах нэгдсэн мэдээллийг графикаар харуулбал:

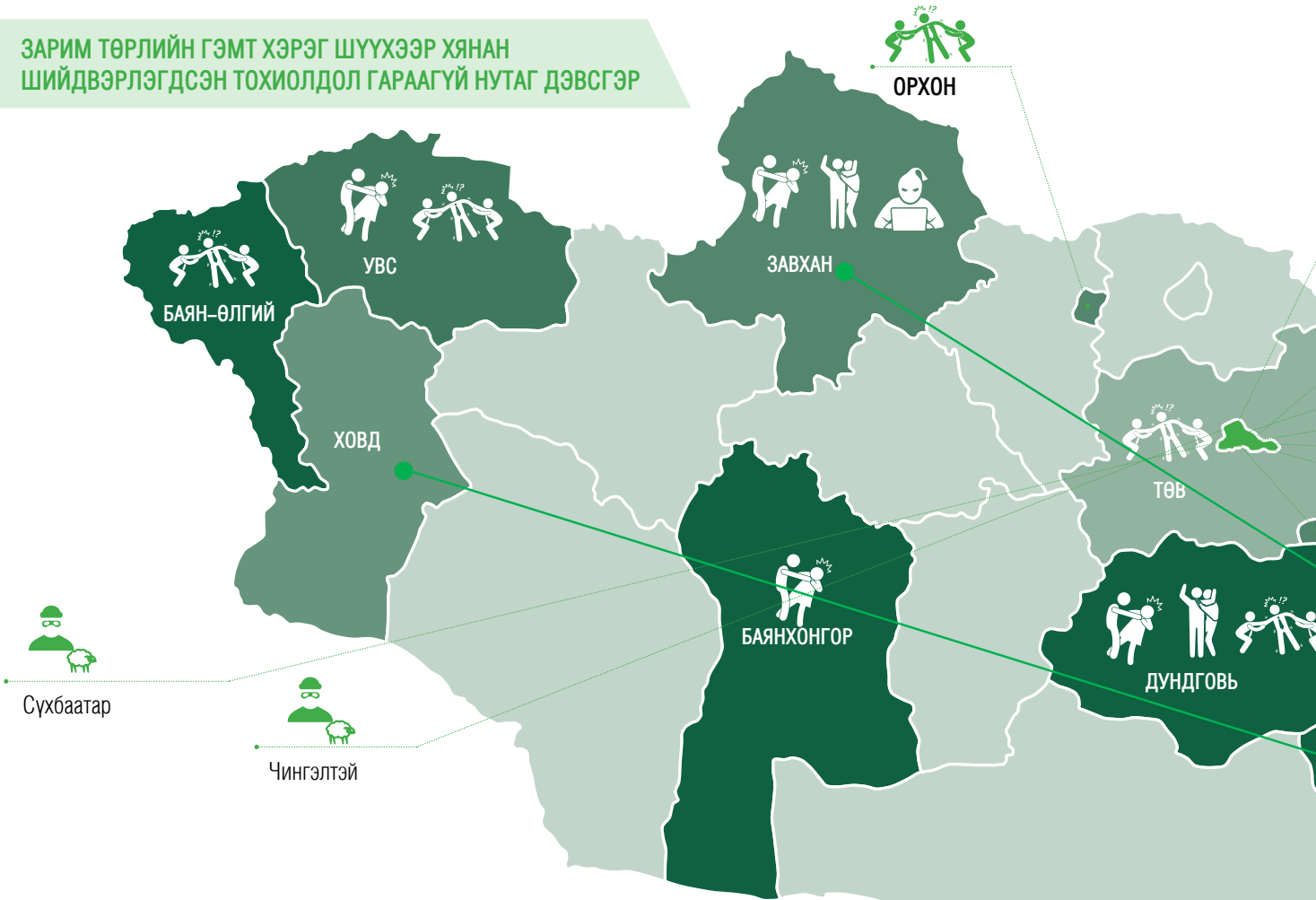

ДӨРӨВДҮГЭЭР
БҮЛЭГ

НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН
ГЭМТ ХЭРЭГ

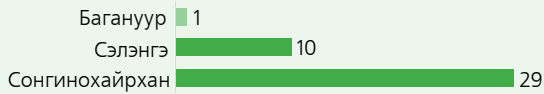
ЗАРИМ ТӨРЛИЙН ГЭМТ ХЭРЭГ ШҮҮХЭЭР ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭГДСЭН ТОХИОЛДОЛ ГАРААГҮЙ НУТАГ ДЭВСГЭР

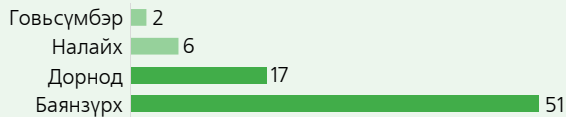
ЗАРИМ ТӨРЛИЙН ГЭМТ ХЭРЭГ ХАМГИЙН БАГА БОЛОН ИХ ДҮНТЭЙ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭГДСЭН НУТАГ ДЭВСГЭР

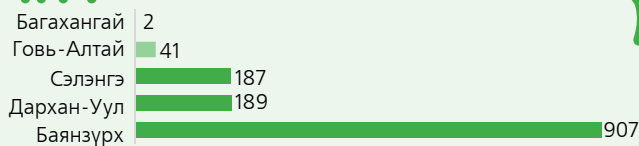
Хүнийг алах гэмт хэрэг

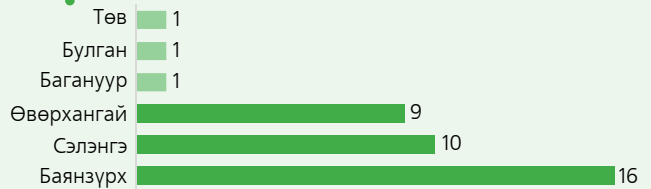
Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах гэмт хэрэг

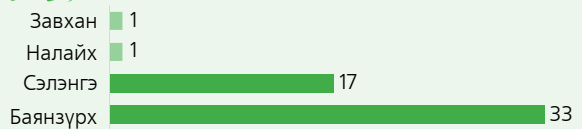
Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол санаатай учруулах гэмт хэрэг

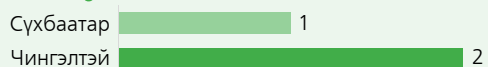
Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг

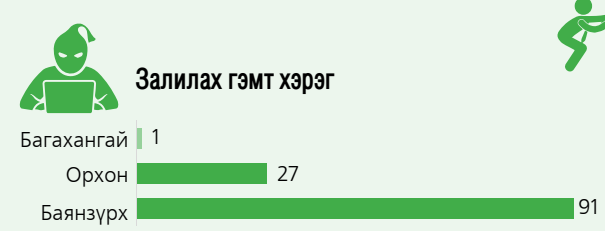
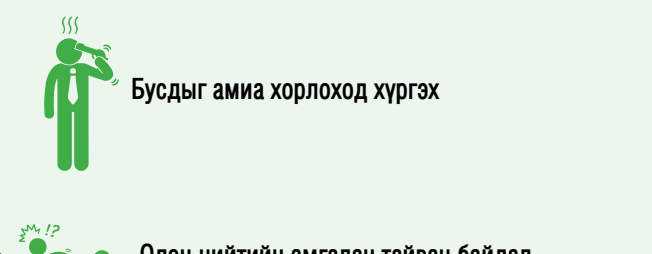
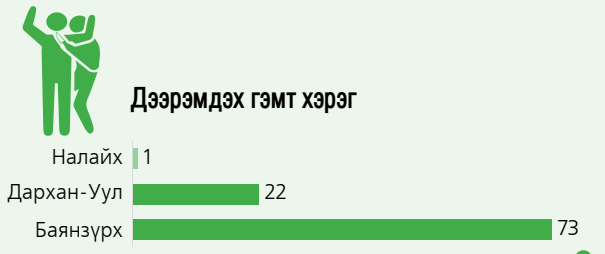
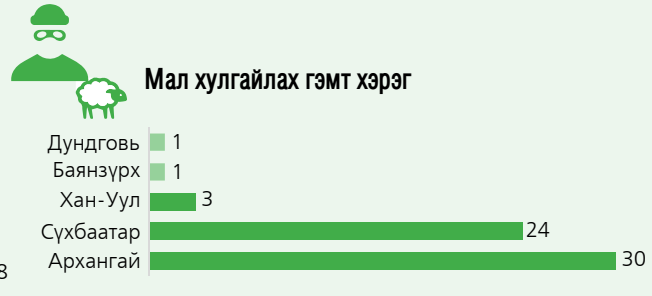
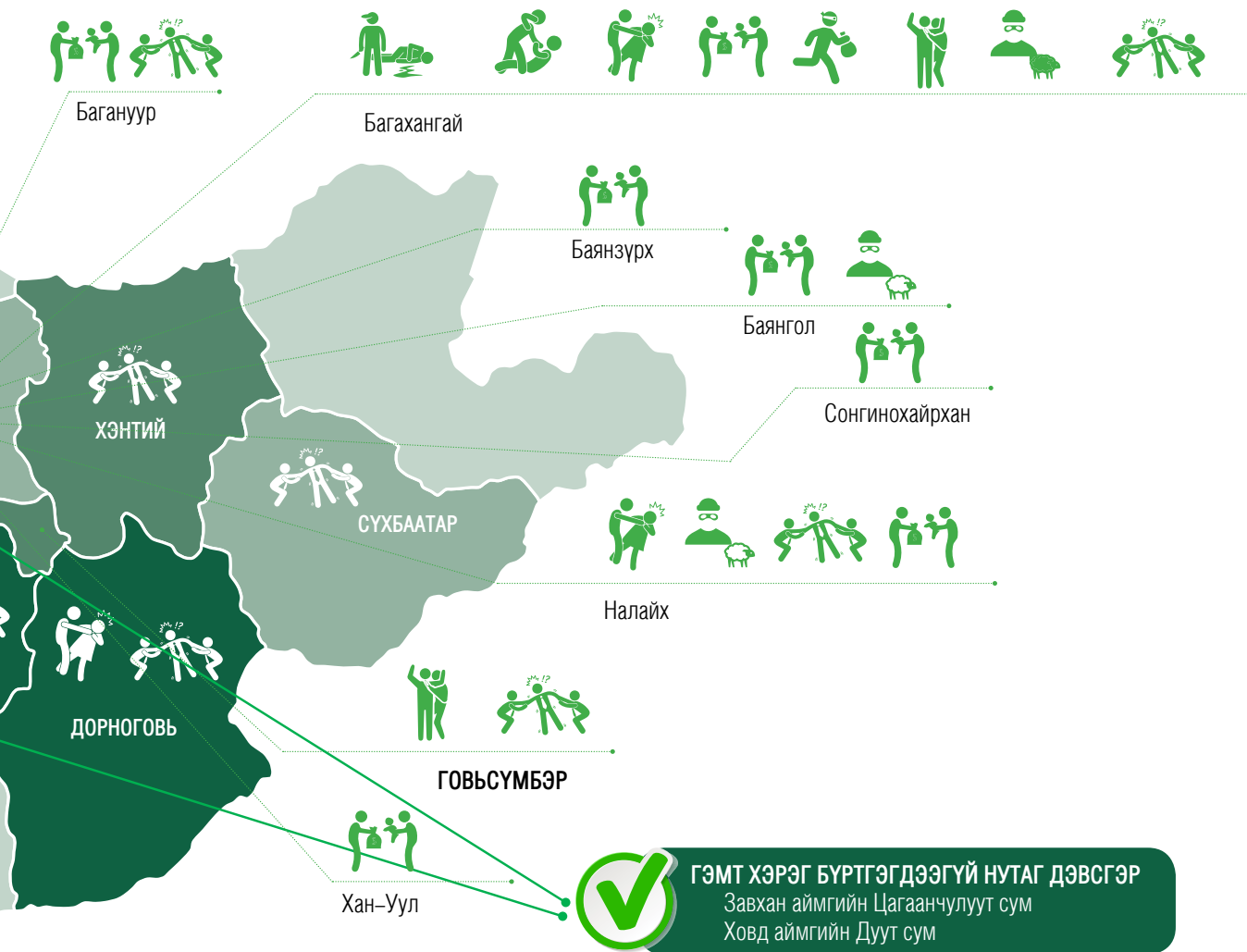

Хүчиндэх гэмт хэрэг

Хүн худалдаалах гэмт хэрэг

1. УЛААНБААТАР ХОТ¹

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

Цагдаагийн байгууллага 2018 онд нийт дүүргүүдийн хэмжээнд иргэд, хуулийн этгээдээс 108838 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 50696 буюу 46.6% гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 25652 буюу 50.6% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 59477 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд 37784 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 57.5%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 50.5%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 18523 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 2832 хэргийг нэгтгэж, 375 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 52 хэргийг түдгэлзүүлж, 7173 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 29938, мөрдөн байцаалтын 1021 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 9023 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхүүд 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 6579 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 6729 хүнд ял оногдуулснаас 1604 хүнийг хорих, 935 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх, 4190 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад хорих ял²-аар шийтгэгдсэн Улаанбаатар хотын харьяалалтай 1328 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байгаа нь өмнө оны мөн үеэс 37.9%-иар өсжээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд улсын хэмжээнд 36220 гэмт хэрэг бүртгэгдсэнээс 25652 буюу 70.8% нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 3705 буюу 16.9%-иар өссөн³ байна.

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **70.8**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Баянзүрх дүүрэг**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Багахангай дүүрэг**
- Дүүргүүдийн дундаж нь **2850.2**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **4655**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **1426**
- Хүүхэд үйлдсэн **495**
- Хохирогч хүн **23290**
- Нас барсан **415**
- Гэмтсэн **5381**
- Хохирлын дүн **161904.9 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **19051.1 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

Улаанбаатар хотын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоон үзүүлэлтийг дүүрэг тус бүрээр, буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

¹ "Улаанбаатар хот" гэх нэршилд 9 дүүргийг нийтэд нь хамруулсан бөгөөд Нийслэл, дүүргүүд гэх нэршилтэй агуулгын хувьд ижил.

² ШШГБ-ын хорихоос бусад төрлийн ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэр бүрээр гардаггүй бөгөөд 2017, 2018 оны нутаг дэвсгэрт хамаарах статистик мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

³ 2016-2017 онд 5092 буюу 18.7%-иар өссөн дүнтэй байжээ.

д/д	Дүүргийн нэр	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо		Өсөлт, бууралт	
		2017	2018	тоо	хувь
1	Баянзүрх	5939	7522	1583	26.7
2	Баянгол	3204	4501	1297	40.5
3	Сүхбаатар	3816	4132	316	8.3
4	Сонгинохайрхан	3691	3692	1	0.03
5	Чингэлтэй	2719	2776	57	2.1
6	Хан-Уул	1900	2332	432	22.7
7	Налайх	393	420	27	6.9
8	Багануур	254	253	-1	-0.4
9	Багахангай	31	24	-7	-22.6

Улаанбаатар хот буюу нийт дүүргүүдийн хэмжээнд Баянзүрх дүүрэгт 7522 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь хамгийн өндөр дүнтэй байх бөгөөд энэ нь дүүргийн дунджаас 2.3 дахин их байна. Мөн БГХ-ийн дүнгээр 2017 онд Баянгол дүүрэг нийт 9 дүүргээс эхний 4-т бичигдэж байсан бол 2018 онд 2-т бичигдэж, 1297 гэмт хэргээр буюу 40.5%-иар, Хан-Уул дүүрэгт 432 гэмт хэрэг буюу 22.7%-иар өссөн байгаа нь тус тус анхаарал татаж байна. Харин Багануур, Багахангай дүүргүүдэд БГХ буурсан эерэг үзүүлэлт гарчээ.

• *Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг тоогоор*

Нийт дүүргүүдийн хэмжээнд Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэргээс Хулгайлах, Залилах, Дээрэмдэх гэмт хэргүүд, Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг тус тус хамгийн их дүнтэй байх бөгөөд эдгээр гэмт хэрэг нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 21501 буюу 83.5%-ийг эзэлж байна.

Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг, Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг тус бүр 1 бүртгэгдсэн байгаа нь хамгийн бага дүнтэй байна.

• *Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг өсөлт, бууралтын хувиар*

Нийт дүүргүүдийн хэмжээнд Хүчиндэх гэмт хэрэг 75 буюу 38.7%-иар, Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг 37 буюу 71.2%-иар, Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг 8 буюу 72.7%-иар, Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг 3849 буюу 28.3%-иар үүнээс Залилах гэмт хэрэг 2076 буюу 78.1%-иар, Дээрэмдэх гэмт хэрэгт 279 буюу 25.8%-иар, Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 3 буюу 33.3%-иар, Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг 46 буюу 55.4%-иар тус тус өссөн байгаа нь анхаарал татаж байна.

Харин Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг 45 буюу 9.4%-иар, үүнээс Хүнийг алах гэмт хэрэг 8 буюу 6.8%-иар, Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг 47 буюу 30.9%-иар, Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг 14 буюу 70.0%-иар, Эдийн засгийн эсрэг гэмт хэрэг 17 буюу 8.9%-иар, Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг 551 буюу 70.9%-иар, Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг 29 буюу 17.5%-иар, Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг 21 буюу 51.2%-иар, Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 3 буюу 7%-иар, Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг 135 буюу 20.5%-иар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

Тодорхой төрлийн гэмт хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны статистик мэдээлэл нь 2015 онд Эрүүгийн хууль шинэчлэгдсэнтэй холбоотойгоор зарим байгууллагад хуучин болон шинэ хуулийн харгалзах бүлэг, зүйлүүд нэгтгэгдэн нэг үзүүлэлтээр гарч байхад зарим байгууллагын хувьд “2002 оны Эрүүгийн хуулиар”, “2015 оны Эрүүгийн хуулиар” тус тусдаа⁴

⁴ 2002 болон 2015 оны Эрүүгийн хууль дахь гэмт хэргийг бүлэглэн хуульчилсан байдал нь харилцан адилгүй байх тул нэг хүснэгтэд мэдээллийг харуулахдаа 2002 оны хуульд хамаарах хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны мэдээллийг зөвхөн зүйлээр нь харуулж, бүлэгт холбогдох мэдээллийг нөхөлгүй хоосон үлдээж, харин 2015 оны хуульд хамаарах мэдээллийг Эрүүгийн хуулийн бүлэг болон зүйлээр тус тус харуулсан болно. Мөн шүүх байгууллагаас нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд 2002 оны хуулиар шийдвэрлэсэн тодорхой төрлийн гэмт хэргийн талаарх 2018 оны мэдээлэл ирээгүй тул зөвхөн 2015 гэсэн баганан дахь тоог харуулж байгаа бөгөөд энэ нь 2018 онд шүүх байгууллагаас тухайн нутаг дэвсгэрт шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн тоо бүтнээрээ биш зөвхөн 2015 онд батлагдсан Эрүүгийн хуулийн холбогдох бүлэг, зүйлээр шийдвэрлэсэн хэргийн мэдээлэл болохыг анхаарна уу. Иймд энэхүү номын “Нутаг дэвсгэрийн гэмт хэрэг” гэх энэхүү бүлэгт ШБ-аас шийдвэрлэсэн хэргийн хувьд 2018 оны нийт дүнг ЭХ-ийн бүлгээр нь тодорхойлон дурдах боломжгүй байна.

гарсан байна. Улаанбаатар хотын хэмжээнд ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ⁵
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	433		2226	-	117	-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	110	0	155	-	98	
	Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	459	1	2008	-	0	
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	5867		7970	-	3953	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	295	0	233	-	189	
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	8128	2	7019	-	3345	
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	105	0	202	-	45	
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	315		591	-	120	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	269	1	518	-	108	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	89		187	-	9	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	7	0	26	-	3	
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	6		7	-	0	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	23		42	-	4	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	19		40	-	6	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	17465		24214	-	1681	-
	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1	9539	29	12930	-	782	
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	4735	10	1769	-	216	
	Залилах 148/17.3	1360	12	6396	-	348	
	Мал хулгайлах 17.12	93		110	-	8	
9	Эдийн засгийн эсрэг гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	174		306	-	15	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	12		40	-	20	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	226		371	-	128	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	41	0	54	-	17	
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	129		248	-	13	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	137		228	-	34	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	20		101	-	24	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	1		1	-	0	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	40		72	-	3	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	517		1165	-	429	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	511	0	1147	-	429	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	8		14	-	5	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/	1		0	-	0	-
Улаанбаатар хотод нийт		25652	64	37731	-	6579	1328

⁵ ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

Улаанбаатар хот буюу нийт дүүргүүдийн хэмжээнд 2018 онд Цагдаагийн байгууллагад 25652 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, Прокурорын байгууллага нь 2002 оны ЭХ-р 64, 2015 оны ЭХ-р 37731 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, Шүүх байгууллагаас 2015 оны ЭХ-р 6579 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэж, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад 1328 хүн хоригдож байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 3961 буюу 12.2%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 12607 буюу 50%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

Улаанбаатар хотын хэмжээнд 2018 онд БГХ 16.9 хувиар өссөн хэдий ч түүнд холбогдон шалгагдсан хүний тоо буурсан эерэг дүнтэй байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүний нэгдсэн статистик мэдээллийг зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ ⁶		ШБ ⁷		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	9618	8844	9391	9023	4092	6729	-	-
	Эрэгтэй	8054	7418	7442	7394	3582	5900	-	-
	Эмэгтэй	1564	1426	1927	1574	510	829	-	-
	Хүүхэд	541	495	463	545	150	133	-	-
	14-15 нас	147	208	117	182	25	19	-	-
	16-17 нас	394	287	329	280	125	114	-	-
	18-24 нас	2328	2070	1973	1960	1975	18-29 насны 3002	-	-
	25-29 нас	2102	1799	1948	1722			-	-
	30-34 нас	1510	1584	1463	1557	741	1722	-	-
	35-39 нас	1035	942	1084	992	1226	35-дээш насны 1872	-	-
	40-44 нас	850	820	813	770			-	-
	45-49 нас	557	596	572	553			-	-
	50-54 нас	364	283	375	343			-	-
	55-59 нас	208	158	188	186			-	-
	60-64 нас	78	63	80	68			-	-
	65-69 нас	24	21	22	23	-	-		
	70-аас дээш	21	13	28	32	-	-		
	Тодорхойгүй ⁸			386	293	-	-	-	-
2	Согтуугаар	4427	4655	-	-	-	1367	-	-
3	Мансуурсан үедээ	89	207	-	-	-	1	-	-
4	Бүлэглэж	2881	2483	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	38	23	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	492	1267	719	519	-	1200	-	-

⁶ ПБ-аас 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдагчийн тоо бөгөөд “эрэгтэй”, “эмэгтэй” гэсэн үзүүлэлтийн нийлбэр нь нийт яллагдсан хүний тоотой таарахгүй байгаа тул үзүүлэлтийн задаргааг дүгнэх боломжгүй байна. Энэ нь хэд хэдэн гэмт хэрэгт яллагдсан тохиолдолд яллагдагчийн тоо нь нэгээс илүүгээр тоологддогтой холбоотой байж болно. Мөн судалгааны багт ирүүлсэн мэдээлэлд гэмт хэргийн зарим онцлогийг харуулах “согтуугаар”, “мансуурсан үедээ” зэрэг үзүүлэлтэд холбогдох мэдээлэл ирүүлээгүй болно.

⁷ Шүүх байгууллагын зүгээс нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гаргасан 2018 оны мэдээлэл нь зөвхөн 2015 онд батлагдсан хуулийн зүйлээр шийдвэрлэсэн хэрэгт ял шийтгүүлсэн талаарх мэдээлэл юм. Иймд 2002 оны хуулиар 2018 онд шийдвэрлэсэн хэрэгт хамаарах ял шийтгүүлэгчийн мэдээлэл энэхүү номд ороогүй болно. Мөн шүүх байгууллага дахь ял шийтгүүлсэн хүний насны ангилал бусад байгууллага дахь насны ангиллаас нэлээд өөр байна. Иймд албан ёсны эх сурвалжаас өгсөн мэдээллийн дагуу хүснэгтэд үзүүлэлтийг нөхсөн болно. Мөн гэмт хэргийн зарим онцлогийг харуулах “галт зэвсгээр”, “бүлэглэж” зэрэг үзүүлэлт нь шүүх байгууллагын хэмжээнд гардаггүй байна.

⁸ Тодорхойгүй гэх үзүүлэлт нь зөвхөн прокурорын байгууллагаас ирүүлсэн статистик мэдээлэлд “тухайн мэдээллийг санд шивэхдээ насыг сонголтгүйгээр шивсэн тохиолдолд ийнхүү бүртгэгдсэн” гэсэн тайлбартайгаар ирсэн үзүүлэлт болно. Бусад байгууллагын хувьд ийм үзүүлэлт гардаггүй болно.

Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд 2018 онд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 8844 байгаа нь 774 буюу 8%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх ялагдсан бүгд 9023 байгаа нь 368 буюу 3.9%-иар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлттэй байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 6729 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 8844 хүний 7418 буюу 83.9%-ийг эрэгтэй, 1426 буюу 16.1%-ийг эмэгтэй, 495 буюу 5.6%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 6729 тохиолдол бүгд хүнд хамаарч байх бөгөөд 5900 буюу 87.6%-ийг эрэгтэй, 829 буюу 12.4%-ийг эмэгтэй, 133 буюу 1.9%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 52.6% нь согтуурсан үедээ, 2.3% нь мансуурсан үедээ, 28% нь бүлэглэж, 0.3% нь галт зэвсэг хэрэглэн, 14.3% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 20.3% нь согтуугаар, 1 хүн буюу 0.01% нь мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн гэж ялагдсан байна.

ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүний тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 118 буюу 2.3 дахин их байгаа нь анхаарал татаж байгаа бол бүлэглэж үйлдсэн холбогдогчийн тоо 398 буюу 13.8%, галт зэвсэг хэрэглэсэн холбогдогчийн тоо 15 буюу 39.4%-иар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлт гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүн, хуулийн этгээдэд хамаарах мэдээллийн бааз хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн зарим байгууллагад харилцан адилгүй байна. Тухайлбал, цагдаагийн болон прокурорын байгууллагад 2018 он болон түүнээс өмнөх хугацаанд хамаарах энэ төрлийн мэдээллийн олдоц харьцангуй сайн байх бол Шүүх байгууллагад бааз багатай байна.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүн, хуулийн этгээдэд хамаарах нэгдсэн статистик мэдээллийг дүүргээр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

д/д	Дүүргүүд	ЦБ		ПБ		ШБ	
		2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он ⁹	2018 он
1	Баянзүрх	5291	7104	6089	8876	-	1846
2	Баянгол	9420 ¹⁰	3896	1812	2145	-	1017
3	Сүхбаатар	3253	3630	3222	3584	-	980
4	Сонгинохайрхан	3710	3623	2639	3901	-	1050
5	Чингэлтэй	2575	2634	3081	2857	-	1219
6	Хан-Уул	1647	1731	1413	1795	-	862
7	Налайх	391	408	591	449	-	228
8	Багануур	261	262	216	291	-	192
9	Багахангай ¹¹	48	21	-	-	-	2
	Нийт	26596	23309	19063	23898	-	7396

2018 онд Улаанбаатар хотын хэмжээн дэх хохирогчийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад хохирогч бүгд ЦБ-д 23309 байгаа нь 3287 буюу 12.3%-иар, ПБ-д 25233

⁹ Шүүх байгууллагад 2017 онд хохирогчийн мэдээллийн маягт батлагдан гарч 2018 оноос холбогдох үзүүлэлтээр мэдээлэл нэгтгэн гаргах болсон тул 2017 оны мэдээлэл номд ороогүй болно.

¹⁰ Баянгол дүүрэгт 2017 онд 9420 байгаа нь Баянгол дүүрэгт гарсан залилах гэмт хэрэгтэй холбоотой бөгөөд энэхүү хэрэг нь цахимаар үйлдэгдсэн байдаг.

¹¹ Прокурорын байгууллагаас гаргадаг дүүргүүдэд хамаарах энэхүү мэдээлэлд "Багахангай" дүүрэгт хамаарах мэдээлэл тусдаа гардаггүй, "Налайх, Багахангай" гэж хамтдаа гардаг байна. Иймд Багахангай дүүргийн мэдээлэл Налайх дүүрэгт хамт нөхөгдсөн болно.

байгаа нь 5010 буюу 24.7 хувиар тус тус өссөн байна. ШБ-ын мэдээллээр гэмт хэргийн улмаас 2018 онд 7396 хохирогч хохирсон байна.

ПБ-д хянагдаж буй нийт хэрэгт гэмт хэргийн улмаас 2018 онд хохирогч бүгд 25233 байгаа нь нийт дүүргүүд дэх ПБ-аас шалгасан хэрэгт 23898, ТПГ-аас шалгасан хэрэгт 1204, НПГ-аас шалгасан хэрэгт 131 хохирогч тус тус хохирсон байна.

Улаанбаатар хотын хэмжээнд гэмт хэргийн улмаас хохирсон хохирогчийн мэдээллийг нас, хүйсээр нь, гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын мэдээлэлтэй хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	26579	23290	15328	25226	-	7396
Эрэгтэй	12341	12541	3038	9410	-	4832
Эмэгтэй	14238	10749	12290	15816	-	2564
Хүүхэд	1115	1128	564	1098	-	363
18-24 нас	3191	3279	1826	3426	-	1384
25-29 нас	4655	4135	2449	4271	-	1472
30-34 нас	4461	4007	2555	4228	-	1494
35-39 нас	3476	3016	2024	3328	-	1090
40-44 нас	2909	2476	1701	2691	-	640
45-49 нас	2247	1857	1367	2031	-	403
50-54 нас	1895	1375	1052	1572	-	288
55-59 нас	1337	1010	803	1134	-	145
60-64 нас	643	528	414	673	-	56
65-69 нас	355	248	163	288	-	30
70-аас дээш	295	231	227	301	-	31
Нас барсан	504	415	945	1195	-	177
Гэмтсэн	6093	5381	5631	6807	-	4484
Хуулийн этгээд	17	19	24	12	-	16
Учирсан хохирол	166748.6	161904.9	-	-	-	24725.2
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	58669.6	19051.1	-	-	-	15379.7

Нийт дүүргүүд буюу Улаанбаатар хотын хэмжээнд ЦБ-д БГХ-ийн улмаас 23309 хохирогч, үүнээс 23290 хүн, 19 хуулийн этгээд, ПБ-д нийт хянагдсан гэмт хэрэгт хохирогч бүгд 25238 байгаагаас 25226 хүн, 12 хуулийн этгээд, ШБ-аас шийдвэрлэсэн хэрэгт хохирогч бүгд 7422 байгаагаас 7396 хүн, 16 хуулийн этгээд тус тус хохирсон бол өмнөх онтой харьцуулахад 2018 онд БГХ-ийн хохирогч бүгд 24.7%-иар, хохирсон хүн 64.5%-иар тус тус өсч, хохирогч хуулийн этгээд 61.1%-иар буурч, нийт ХБМБ явуулсан хэрэгт хохирогч бүгд 64.3%-иар, хохирсон хүн 64.5%-иар тус тус өсч, хохирсон хуулийн этгээд 2 дахин буурсан байна.

Нийт учирсан хохирол болон нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээг өмнөх онтой нь харьцуулбал ЦБ-ын мэдээлэлд гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол 161904.9 сая төгрөг байгаа нь 4843.7 сая буюу 2.9%-иар, нөхөн төлүүлсэн хохирол 19051.1 сая байгаа нь 39618.4 сая буюу 67.5%-иар тус тус буурсан бол ШБ-ын мэдээлэлд дурдсанаар 2018 онд учирсан хохирлын 62.2%-ийг нөхөн төлүүлсэн байна.

2. БАЯНГОЛ ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Баянгол дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 17843 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 10615 буюу 59.5%-ийг гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 4501 буюу 42.4% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага Баянгол дүүрэгт нийт 9441 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд 6527 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 74.3%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 91.1%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 2654 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 383 хэргийг нэгтгэж, 37 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 9 хэргийг түдгэлзүүлж, 927 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 5308, мөрдөн байцаалтын 133 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 1138 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 965 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 999 хүнд ял оногдуулснаас 165 хүнийг хорих, 110 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 724 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Баянгол дүүрэгт харьяалалтай 130 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Баянгол дүүрэгт 4501 буюу нийт гэмт хэргийн 12.4% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1297 буюу 40.5%-иар өссөн байна. Баянгол дүүрэгт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **12.4**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **17.5**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **20-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **23-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **195.7**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гудамж талбай**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **276**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **272**
- Хүүхэд үйлдсэн **19**
- Хохирогч иргэн **3894**
- Нас барсан **49**
- Гэмтсэн **994**
- Хохирлын дүн **31893.7 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **3374.9 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	БГХ-т эзлэх хувь
1	20-р хороо	284	468	10.3
2	5-р хороо	199	357	7.9
3	2-р хороо	191	311	6.9
4	4-р хороо	199	308	6.8
5	7-р хороо	150	301	6.6
6	6-р хороо	202	258	5.7
7	1-р хороо	184	251	5.5
8	3-р хороо	151	231	5.1
9	8-р хороо	148	215	4.7
10	18-р хороо	182	199	4.4
11	14-р хороо	157	191	4.2
12	11-р хороо	112	182	4.0
13	16-р хороо	153	165	3.6
14	13-р хороо	121	160	3.5
15	22-р хороо	88	133	2.9
16	9-р хороо	85	127	2.8
17	17-р хороо	132	126	2.8
18	12-р хороо	119	118	2.6
19	10-р хороо	69	101	2.2
20	19-р хороо	83	85	1.8
21	15-р хороо	87	83	1.8
22	21-р хороо	60	68	1.5
23	23-р хороо	48	63	1.4

Баянгол дүүргийн хэмжээнд 23 хороо байх бөгөөд хороо тус бүрт 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 7, 5, 20, 2, 11-р хороонд хамгийн их өссөн бол 15, 17, 12 дугаар хороонд буурсан байна. 2018 онд Баянгол дүүрэгт бүртгэгдсэн 4501 гэмт хэргийн 10.3%-ийг 20-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг Даваа, Мягмар, Пүрэв гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс бага хэмжээний буюу 0.4-0.2%-ийн зөрүүтэй байна. БГХ-ээс согтуугаар үйлдсэн 50 буюу 15.4%-иар, хүүхэд үйлдсэн 39 буюу 3 дахин тус тус буурсан эерэг үзүүлэлттэй байна.

Баянгол дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	87	64	-26.4	1.4
	Үүнээс Хүнийг алах	16	14	-12.5	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	985	1023	3.9	22.7
	Үүнээс Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	17	10	-41.2	0.2
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	62	47	-24.2	1.0
	Үүнээс Хүчиндэх	26	43	65.4	1.0
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	4	24	6.0 дахин	0.5
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	3	2	-33.3	0.04
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	7	5	-28.6	0.1
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	7	7.0 дахин	0.2
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1710	3114	82.1	69.2
	Үүнээс Хулгайлах	829	1465	76.7	32.5
	Залилах	511	1047	2.0 дахин	23.3
	Дээрэмдэх	206	272	32.0	6.0
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	21	31	47.6	0.7
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	162	52	-3.1 дахин	1.2
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	21	19	-9.5	0.4
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	20	16	-20.0	0.4
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	6	4	-33.3	0.1
14	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	8	4	-50.0	0.1
15	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	96	77	-19.8	1.7
	Үүнээс АТХХАБАЖ зөрчих	69	77	11.6	1.7

Баянгол дүүрэгт Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэргээс Хулгайлах, Залилах, Дээрэмдэх гэмт хэргүүд, Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг тус тус хамгийн их дүнтэй байх бөгөөд эдгээр гэмт хэрэг нь Баянгол дүүрэгт БГХ-ийн 2695 буюу 59.8%-ийг эзэлж байна.

Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг 1 бүртгэгдэж, Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг, Соёлын өвийн эсрэг, Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг тус бүр бүртгэгдээгүй байна.

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ¹²
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	64		307	-	15	-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	14	0	16	-	12	-
	Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	46	0	282	-	0	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	1023		1427	-	659	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	18	0	36	-	28	-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	951	0	1271	-	558	-
3	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	10	0	25	-	4	-
	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	47		95	-	15	-
4	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	43	0	85	-	15	-
	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	24		37	-	3	-
5	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	1	0	8	-	0	-
	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	2		0	-	0	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	5		13	-	0	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	7		10	-	4	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	3114		4531	--	160	-
	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1	1465	2	2117	-	59	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	272	0	406	-	14	-
	Залилах 148/17.3	1047	1	1454	-	52	-
9	Мал хулгайлах 17.12	0	-	1	-	0	-
	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	31		33	-	2	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	0		0	-	0	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	52		21	-	22	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	9	0	-	-	4	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	19		34	-	0	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	16		20	-	5	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	4		1	-	6	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	0		0	-	0	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	4		15	-	1	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	77		7	--	71	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	77	0	-	-	71	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	0		0	-	0	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/	0		0	-	0	-

¹² ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

Баянгол дүүрэгт 2018 онд ЦБ-д 4501 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 7, 2015 оны ЭХ-р 6521 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 965 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1297 буюу 40.5%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 3103 буюу 90.5%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

Баянгол дүүрэгт 2018 онд БГХ 40.5%-иар өссөн хэдий ч түүнд холбогдон шалгагдсан хүний тоо 12.3%-иар буурсан эерэг дүнтэй байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	1581	1387	1348	1138	679	999	-	-
	Эрэгтэй	1293	1115	1028	896	578	831	-	-
	Эмэгтэй	298	272	311	221	101	168	-	-
	Хүүхэд	58	19	46	33	10	5	-	-
	14-15 нас	19	2	12	9	1	0	-	-
	16-17 нас	39	17	34	24	9	5	-	-
	18-24 нас	441	384	326	289	325	18-29 насны 515	-	-
	25-29 нас	366	290	312	235			-	-
	30-34 нас	254	262	200	212	116	175	-	-
	35-39 нас	155	138	151	119	228	35-дээш насны 304	-	-
	40-44 нас	123	143	106	75			-	-
	45-49 нас	86	58	72	58			-	-
	50-54 нас	52	51	39	46			-	-
	55-59 нас	28	31	22	18			-	-
	60-64 нас	12	11	5	4			-	-
	65-69 нас	3	0	3	0			-	-
	70-аас дээш	3	0	4	0			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	62	47	-	-	-	-
2	Согтуугаар	316	276	-	-	-	71	-	-
3	Мансуурсан үедээ	20	46	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	211	187	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	1	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	24	75	83	29	-	189	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 1387 байгаа нь 194 буюу 12.2%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 1138 байгаа нь 210 буюу 15.5%-иар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлттэй байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 999 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 1387 хүний 1115 буюу 90.4%-ийг эрэгтэй, 272 буюу 19.6%-ийг эмэгтэй, 19 буюу 1.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн

999 хүний 831 буюу 83.1%-ийг эрэгтэй, 168 буюу 16.9%-ийг эмэгтэй, 5 буюу 0.5%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 19.8% нь согтуурсан үедээ, 3.3% нь мансуурсан үедээ, 13.4% нь бүлэглэж, 0.07% нь галт зэвсэг хэрэглэн, 5.4% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 7.1% нь согтуугаар, 1 хүн буюу 18.9% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүний тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 26 буюу 2.3 дахин их байгаа нь анхаарал татаж байгаа бол урьд ял шийтгүүлсэн холбогдогчийн тоо 51 буюу 3.1 дахин, согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 40 буюу 12.6%-иар тус тус буурсан эерэг үзүүлэлт гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

Баянгол дүүрэгт 9419 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хохирогч, хохирол түүнд хамаарах нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	9419	3894	1140	2144	-	1017
Эрэгтэй	3081	2101	351	1078	-	
Эмэгтэй	6338	1793	789	1066	-	422
Хүүхэд	182	152	30	73	-	44
18-24 нас	879	642	159	341	-	183
25-29 нас	1571	750	188	405	-	209
30-34 нас	1630	703	215	383	-	219
35-39 нас	1288	511	148	280	-	127
40-44 нас	1147	372	114	208	-	90
45-49 нас	861	273	100	175	-	45
50-54 нас	778	208	56	119	-	45
55-59 нас	568	134	58	70	-	26
60-64 нас	246	76	20	37	-	9
65-69 нас	146	27	10	19	-	4
70-аас дээш	123	46	7	24	-	16
Нас барсан	82	49	79	74	-	15
Гэмтсэн	1201	994	678	692	-	779
Хуулийн этгээд	1	2	12	1	-	4
Учирсан хохирол	76576.1	31893.7	-	-	-	2626.6
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	26069.1	3374.9	-	-	-	2281.6

2018 онд Баянгол дүүрэгт БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал бүх насны ангилалд 2-5 дахин буурсан байна. Мөн 2018 онд эмэгтэй хохирогчийн тоо өмнөх оныхоос 3.5 дахин буурчээ.

3. БАЯНЗҮРХ ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Баянзүрх дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 27219 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 13089 буюу 48.1%-ийг гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 7522 буюу 57.4% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 16560 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 10153 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 72%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 59.4%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 5010 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 643 хэргийг нэгтгэж, 49 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 1696 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 9094, мөрдөн байцаалтын 77 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 2071 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 1709 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1767 хүнд ял оногдуулснаас 396 хүнийг хорих, 227 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 1144 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Баянзүрх дүүрэгт харьяалалтай 290 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Баянзүрх дүүрэгт 7522 буюу улсын хэмжээнд БГХ-ийн 20.7% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1583 буюу 26.6%-иар өссөн¹³ байна. Баянзүрх дүүрэгт БГХ-ийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **20.7**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **29.3**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **14-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **28-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **268.6**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **396**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **341**
- Хүүхэд үйлдсэн **136**
- Хохирогч иргэн **7098**
- Нас барсан **105**
- Гэмтсэн **1502**
- Хохирлын дүн **38700.6 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **3496.6 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	14-р хороо	519	736	9.78
2	5-р хороо	359	442	5.88
3	4-р хороо	313	413	5.49
4	26-р хороо	174	397	5.28
5	1-р хороо	207	394	5.24
6	7-р хороо	266	392	5.21
7	16-р хороо	258	376	5.00
8	6-р хороо	262	371	4.93
9	22-р хороо	269	347	4.61
10	8-р хороо	305	307	4.08
11	2-р хороо	243	289	3.84
12	11-р хороо	231	257	3.42
13	25-р хороо	176	246	3.27
14	3-р хороо	198	239	3.18
15	13-р хороо	194	235	3.12
16	27-р хороо	204	216	2.87
17	15-р хороо	158	201	2.67
18	18-р хороо	192	199	2.65
19	21-р хороо	184	199	2.65
20	12-р хороо	188	176	2.34
21	23-р хороо	164	171	2.27
22	19-р хороо	158	158	2.10
23	10-р хороо	104	140	1.86
24	9-р хороо	136	137	1.82
25	20-р хороо	160	135	1.79
26	24-р хороо	95	131	1.74
27	17-р хороо	109	124	1.65
28	28-р хороо	113	94	1.25

¹³ 2016-2017 онд 1721 буюу 40.8%-иар өссөн дүнтэй байжээ.

Баянзүрх дүүрэгт 28 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1, 7, 16, 14-р хороонд хамгийн их өссөн бол 12, 20, 28 дугаар хороонд буурсан байна. 2018 онд Баянгол дүүрэгт бүртгэгдсэн 7522 гэмт хэргийн 9.7%-ийг 14-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг Лхагва, Пүрэв, Баасан гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.6-1%-ийн зөрүүтэй байна.

Баянзүрх дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	130	104	-20.0	1.4
	Үүнээс: Хүнийг алах	25	22	-12.0	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1344	1620	21.5	21.5
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	14	26	85.7	0.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	67	90	34.3	1.2
	Үүнээс: Хүчиндэх	51	77	51.0	1.0
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	10	19	90.0	0.2
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.01
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	6	7	16.7	0.1
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	2	4	2.0 дахин	0.05
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	3984	5391	35.3	71.8
Үүнээс	Хулгайлах	2678	3198	19.4	42.5
	Залилах	635	1201	89.1	16.0
	Дээрэмдэх	337	533	58.2	7.1
	Мал хулгайлах	16	23	43.8	0.3
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	23	47	2.0 дахин	0.6
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	169	53	-68.6	0.7
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	12	15	25.0	0.2
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	21	24	14.3	0.3
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	7	2	-71.4	0.02
14	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	8	12	4	0.2
15	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	137	108	-21.2	1.4
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	108	106	-1.9	1.4
16	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.02

Баянзүрх дүүрэгт Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэргээс Хулгайлах, Залилах, Дээрэмдэх гэмт хэргүүд, Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг тус тус хамгийн их дүнтэй байх бөгөөд эдгээр гэмт хэрэг нь Баянзүрх дүүрэгт БГХ-ийн 7011 буюу 93.2%-ийг эзэлж байна.

Хүний хувийн, улс төрийн эрх эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг 1 бүртгэгдэж, Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг, Соёлын өвийн эсрэг, Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг тус бүр бүртгэгдээгүй байна. Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг БГХ-ийн дүнг өмнөх оныхтой харьцуулбал 68.6%-иар буурсан эерэг үзүүлэлт гарчээ.

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ ¹⁴
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	104		529	-	24	-
	Хүнийг алах 91/10.1	22		32	-	21	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	78		480	-	0	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	1620		2204	-	1071	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	20		47	-	51	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	1520		1991	-	907	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	26		37	-	16	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	90		153	-	36	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	77		135	-	33	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	19		34	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	2		2	-	0	-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	1		2	-	0	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	7		14	-	1	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	4		11	-	1	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	5391	20	7042	-	445	-
	Хулгайлах 145/17.1	3198	12	4068	-	198	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	533	6	594	-	73	-
	Залилах 148/17.3	1201	4	1651	-	91	-
	Мал хулгайлах 17.12	23		21	-	1	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	47		60	-	6	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	0		1	-	1	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	53		39	-	28	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	5		8	-	2	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	15		39	-	7	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	24		36	-	2	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	2		5	-	1	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	0		1	-	0	-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	12		9	-	0	-

¹⁴ ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг судалгааны багт ирүүлээгүй болно.

17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/ Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	108 106	8 7	- -	81 81	- -
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	2	3	-	1	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/	0	0	-	0	-

Баянзүрх дүүрэгт дэх Цагдаагийн байгууллагад 7522 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, Прокурорын байгууллага нь 2002 оны ЭХ-р 20, 2015 оны ЭХ-р 10134 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, Шүүх байгууллагаас 2015 оны ЭХ-р 1709 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1583 буюу 26.7%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 3780 буюу 59.3%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Баянзүрх дүүрэгт БГХ 26.7%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 92 буюу 4.5%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	2027	2119	1895	2071	890	1767	-	-
	Эрэгтэй	1709	1778	1537	1757	769	1552	-	-
	Эмэгтэй	318	341	358	313	121	215	-	-
	Хүүхэд	112	136	116	117	32	41	-	-
	14-15 нас	33	60	33	43	9	10	-	-
	16-17 нас	79	76	83	74	23	31	-	-
	18-24 нас	459	486	381	510	441	18-29 насны 772	-	-
	25-29 нас	438	403	414	381			-	-
	30-34 нас	372	380	332	334	174	443	-	-
	35-39 нас	211	219	213	231			-	-
	40-44 нас	186	218	155	172			-	-
	45-49 нас	112	135	104	141			-	-
	50-54 нас	81	64	78	71	243	35-дээш насны 511	-	-
	55-59 нас	34	41	33	44			-	-
	60-64 нас	16	28	11	18			-	-
	65-69 нас	5	8	4	7			-	-
	70-аас дээш	1	1	3	3			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	43	19	-	-	-	-
2	Согтуугаар	351	396	-	-	-	341	-	-
3	Мансуурсан үедээ	14	42	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	211	243	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	1	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	29	106	129	134	-	232	-	-

Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд 2018 онд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 2119 байгаа нь 95 буюу 4.6%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 2071 байгаа нь 176 буюу 9.2%-иар тус тус өссөн байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 1767 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 2119 хүний 1778 буюу 83.9%-ийг эрэгтэй, 341 буюу 16%-ийг эмэгтэй, 136 буюу 6.4%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 1767 хүний 1552 буюу 87.8%-ийг эрэгтэй, 215 буюу 12.2%-ийг эмэгтэй, 41 буюу 2.3%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 18.6% нь согтуурсан үедээ, 1.9% нь мансуурсан үедээ, 11.4% нь бүлэглэж, 0.04% нь галт зэвсэг хэрэглэн, 5% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 19.2% нь согтуугаар, 232 хүн буюу 13.1% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүний тоо өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 28 буюу 3 дахин их, урьд ял шийтгүүлсэн холбогдогчийн тоо 77 буюу 3.6 дахин, согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 45 буюу 12.8%-иар тус тус өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Баянзүрх дүүрэгт 7098 хүн, 6 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	5281	7098	4974	8875	-	1846	
үүнээс	Эрэгтэй	2784	3779	2153	4544	-	1181
	Эмэгтэй	2497	3319	2821	4331	-	665
	Хүүхэд	275	366	175	364	-	111
	18-24 нас	752	1085	667	1328	-	349
	25-29 нас	959	1284	829	1546	-	409
	30-34 нас	876	1225	862	1532	-	461
	35-39 нас	676	878	651	1138	-	247
	40-44 нас	541	747	544	921	-	123
	45-49 нас	445	549	417	680	-	55
	50-54 нас	333	408	313	542	-	47
	55-59 нас	214	291	222	393	-	34
	60-64 нас	102	147	120	211	-	7
	65-69 нас	63	65	56	78	-	1
	70-аас дээш	45	53	72	81	-	2
	Нас барсан	156	105	334	413	-	56
	Гэмтсэн	1589	1502	1552	1965	-	1213
	Хуулийн этгээд	10	6	0	1	-	1
Учирсан хохирол	36096.8	38700.6	-	-	-	8690.7	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	22097.2	3496.6	-	-	-	6158.2	

2018 онд Баянзүрх дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал бүх насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байгаа бол нас барсан хохирогч 32.6%-иар, гэмтсэн хүний тоо 5.4%-иар, хохирсон хуулийн этгээдийн тоо 40%-иар тус тус буурсан эерэг дүн гарчээ.

4. СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 16921 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 9018 буюу 53.3 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 3692 буюу 40.9 хувь нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 9096 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 5839 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 71.6 хувиар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 66.2 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 3278 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 612 хэргийг нэгтгэж, 81 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 1052 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 3866, мөрдөн байцаалтын 184 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 1434 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 1110 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1113 хүнд ял оногдуулснаас 375 хүнийг хорих, 214 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 524 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Сонгинохайрхан дүүрэгт харьяалалтай 344 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэгт 3692 буюу нийт гэмт хэргийн 10.4 хувь нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс БГХ 1 буюу 0.03 хувиар өссөн байна. Сонгинохайрхан дүүрэгт БГХ-ийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **21.8**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **30.8**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **22-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **28-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **246.9**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **357**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **223**
- Хүүхэд үйлдсэн **104**
- Хохирогч иргэн **3617**
- Нас барсан **117**
- Гэмтсэн **978**
- Хохирлын дүн **7506.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **2271.1 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	22-р хороо	256	264	7.15
2	6-р хороо	117	194	5.25
3	29-р хороо	176	187	5.07
4	32-р хороо	141	164	4.44
5	26-р хороо	183	154	4.17
6	1-р хороо	160	148	4.01
7	7-р хороо	179	147	3.98
8	21-р хороо	109	145	3.93
9	24-р хороо	147	136	3.68
10	19-р хороо	169	134	3.63
11	14-р хороо	106	129	3.49
12	20-р хороо	166	120	3.25
13	2-р хороо	134	116	3.14
14	25-р хороо	122	115	3.11
15	31-р хороо	130	112	3.03
16	18-р хороо	105	109	2.95
17	3-р хороо	76	108	2.93
18	9-р хороо	70	96	2.60
19	12-р хороо	101	94	2.55
20	23-р хороо	127	93	2.52
21	5-р хороо	62	92	2.49
22	16-р хороо	85	90	2.44
23	4-р хороо	58	88	2.38
24	17-р хороо	75	88	2.38
25	11-р хороо	96	86	2.33
26	13-р хороо	96	84	2.28
27	15-р хороо	92	81	2.19
28	27-р хороо	92	81	2.19
29	30-р хороо	84	65	1.76
30	8-р хороо	59	64	1.73
31	10-р хороо	58	59	1.60
32	28-р хороо	60	49	1.33

Сонгинохайрхан дүүрэгт 32 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3, 4, 5, 6, 21-р хороонуудад хамгийн их өссөн бол 7, 19, 20, 23-р хороонд буурсан байна. 2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэгт бүртгэгдсэн 7903 гэмт хэргийн 7.1 хувийг 22-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг Лхагва, Пүрэв, Баасан гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.6-5.1 хувийн зөрүүтэй байна.

Сонгинохайрхан дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	Бүртгэгдсэн хэрэг		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	94	103	9.6	2.8
	Үүнээс: Хүнийг алах	32	30	-6.3	0.8
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	876	981	12.0	26.6
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	38	26	-31.6	0.7
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	60	79	31.7	2.1
	Үүнээс: Хүчиндэх	41	69	68.3	1.9
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	5	5	0.0	0.1
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	4	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	4	-	-	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	4	4	0.0	0.1
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2262	2340	3.4	63.4
	Үүнээс: Хулгайлах	1630	1474	-9.6	39.9
	Залилах	286	487	70.3	13.2
	Дээрэмдэх	190	199	4.7	5.4
	Мал хулгайлах	15	27	80.0	0.7
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	38	23	-39.5	0.7
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	135	25	-81.5	0.8
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	9	5	-44.4	0.1
12	Авлигын гэмт хэрэг	7	8	14.3	0.2
13	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	14	9	-35.7	0.2
14	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	11	5	-54.5	0.1
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	-
16	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	3	3.0 дахин	0.1
17	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	167	101	-39.5	2.7
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	133	98	-26.3	2.7

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	103		534	-	33	-
	Хүнийг алах 91/10.1	30		33	-	29	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	71		492	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	981		1380	-	659	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	34		41	-	47	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	897		1212	-	542	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	26		50	-	9	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	79		145	-	32	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	69		132	-	28	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	5		16	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	2		1	-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			1	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	4		6	-	1	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	2340		3682	--	143	-
	Хулгайлах 145/17.1	1474	4	2348	-	45	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	199		307	-	28	-
	Залилах 148/17.3	487	2	673	-	2	-
	Мал хулгайлах 17.12	27		39	-	265	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	23		36	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	25		40	-	13	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	9		12	-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	5		19	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	9		13	-	6	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	5		9	-	6	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	1		0	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	3		3	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	101		9	--	93	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	98		8		93	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			2	-	1	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэг дэх Цагдаагийн байгууллагад 3692 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, Прокурорын байгууллага нь 2002 оны ЭХ-р 6, 2015 оны ЭХ-р 5835 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, Шүүх байгууллагаас 2015 оны ЭХ-р 1110 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1 буюу 0.03%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 2319 буюу 65.8%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэгт БГХ 0.03%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 3.2%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	1689	1635	1245	1434	626	1113	-	-
	Эрэгтэй	1477	1412	1010	1209	579	1040	-	-
	Эмэгтэй	212	223	235	222	47	73	-	-
	Хүүхэд	116	104	65	105	12	16	-	-
	14-15 нас	33	53	17	52	1	0	-	-
	16-17 нас	83	51	48	53	11	16	-	-
	18-24 нас	422	340	267	260	297	18-29 насны 487	-	-
	25-29 нас	363	316	239	272			-	-
	30-34 нас	228	303	181	245	114	336	-	-
	35-39 нас	191	195	163	168	203	35-дээш насны 274	-	-
	40-44 нас	168	171	115	148			-	-
	45-49 нас	99	121	74	100			-	-
	50-54 нас	51	63	34	57			-	-
	55-59 нас	34	14	25	14			-	-
	60-64 нас	11	3	8	5			-	-
	65-69 нас	1	2	1	0			-	-
	70-аас дээш	5	3	4	5	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	64	30	-	-	-	-
2	Согтуугаар	309	357	-	-	-	376	-	-
3	Мансуурсан үедээ	10	9	-	-	-	1	-	-
4	Бүлэглэж	192	134	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	2	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	92	151	107	41	-	183	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 1635 байгаа нь 54 буюу 3.2%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 1434 байгаа нь 189 буюу 15.1%-иар тус тус өссөн байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 1113 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 1635 хүний 1412 буюу 86.3%-ийг эрэгтэй, 223 буюу 13.7%-ийг эмэгтэй, 104 буюу 6.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 1113 хүний 1040 буюу 93.4%-ийг эрэгтэй, 73 буюу 6.6%-ийг эмэгтэй, 16 буюу 1.4%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 21.8% нь согтуурсан үедээ, 1.8% нь мансуурсан үедээ, 8.1% нь бүлэглэж,

9.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 33.7% нь согтуугаар, 16.4% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн холбогдогчийн тоо 59 буюу 64.1%-иар, согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 48 буюу 15.5%-иар өссөн нь тус тус анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ыг мэдээллээр Сонгинохайрхан дүүрэгт 3617 хүн, 6 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	3706	3617	1962	3901	-	1050
Эрэгтэй	2034	1970	794	2059	-	544
Эмэгтэй	1672	1647	1168	1842	-	506
Хүүхэд	211	169	70	142	-	35
18-24 нас	422	377	193	366	-	193
25-29 нас	658	609	318	629	-	285
30-34 нас	626	637	327	669	-	255
35-39 нас	501	475	282	548	-	163
40-44 нас	397	410	205	444	-	55
45-49 нас	312	332	184	335	-	30
50-54 нас	241	236	144	261	-	23
55-59 нас	172	195	117	222	-	3
60-64 нас	85	97	48	130	-	7
65-69 нас	41	35	17	59	-	1
70-аас дээш	40	45	29	57	-	0
Нас барсан	106	117	85	273	-	31
Гэмтсэн	1167	978	757	974	-	591
Хуулийн этгээд	4	6	0	0	-	0
Учирсан хохирол	7848.9	7506.8	-	-	-	536.2
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	3304.5	2271.1	-	-	-	471.7

2018 онд Сонгинохайрхан дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 40-44, 45-49, 55-59, 60-64, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байгаа бол мөн нас барсан хохирогч 10.3%-иар, хохирсон хуулийн этгээдийн тоо 50%-иар тус тус өссөн байна. Харин гэмтсэн хүний тоо 16.1%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

5. СҮХБААТАР ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Сүхбаатар дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 16226 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 7324 буюу 45.1% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 4132 буюу 56.4% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 9606 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 5778 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 49%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 32.2%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 2827 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 491 хэргийг нэгтгэж, 91 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 927 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 5032, мөрдөн байцаалтын 231 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 1266 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 913 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 944 хүнд ял оногдуулснаас 185 хүнийг хорих, 114 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 645 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Сүхбаатар дүүрэгт харьяалалтай 125 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Сүхбаатар дүүрэгт 4132 буюу нийт гэмт хэргийн 11.4% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 316 буюу 8.3%-иар өссөн байна. Сүхбаатар дүүрэгт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **11.4**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **17.3**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **1-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **17-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **206.6**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **223**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **264**
- Хүүхэд үйлдсэн **76**
- Хохирогч иргэн **3628**
- Нас барсан **35**
- Гэмтсэн **546**
- Хохирлын дүн **53162.0 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **3931.0 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	1-р хороо	539	615	14.88
2	8-р хороо	459	605	14.64
3	11-р хороо	307	313	7.58
4	6-р хороо	228	281	6.80
5	9-р хороо	164	245	5.93
6	3-р хороо	268	240	5.81
7	10-р хороо	216	198	4.79
8	7-р хороо	165	188	4.55
9	4-р хороо	169	174	4.21
10	13-р хороо	145	161	3.90
11	16-р хороо	165	147	3.56
12	12-р хороо	140	139	3.36
13	14-р хороо	117	139	3.36
14	5-р хороо	74	129	3.12
15	19-р хороо	140	128	3.10
16	15-р хороо	132	109	2.64
17	20-р хороо	135	95	2.30
18	18-р хороо	103	93	2.25
19	2-р хороо	69	76	1.84
20	17-р хороо	81	57	1.38

Сүхбаатар дүүрэгт 20 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 8, 9, 1-р хороонд хамгийн их өссөн бол 20, 3, 17, 15-р хороонд буурсан байна. 2018 онд Сүхбаатар дүүрэгт бүртгэгдсэн 4132 гэмт хэргийн 6.7% 1-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг Лхагва, Пүрэв, Баасан гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.3-3.5%-ийн зөрүүтэй байна.

Сүхбаатар дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	56	57	1.8	1.4
	Үүнээс: Хүнийг алах гэмт хэрэг	14	14	0.0	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	796	754	-5.3	18.2
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг	26	12	-53.8	0.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	30	34	13.3	0.8
	Үүнээс: Хүчиндэх	23	30	30.4	0.7
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	18	23	27.8	0.6
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	2	2.0 дахин	0.05
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	1	7	7.0 дахин	0.2
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	3	2	-33.3	0.05
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2534	2947	16.3	71.3
	Үүнээс: Хулгайлах	1460	1472	0.8	35.6
	Залилах	613	904	47.5	21.9
	Дээрэмдэх	181	200	10.5	4.8
	Мал хулгайлах	-	5	-	0.1
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	65	27	-58.5	0.7
10	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.02
11	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	115	36	-68.7	1.0
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	23	50	2.2 дахин	1.2
13	Авлигын гэмт хэрэг	36	65	80.6	1.6
14	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	53	52	-1.9	1.3
15	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	4	2	-50.0	0.05
16	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	11	9	18.2	0.2
17	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	70	64	-8.6	1.5
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	51	64	25.5	1.5

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	57		216	-	15	-
	Хүнийг алах 91/10.1	14		21	-	11	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	41		187	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	754		1008	-	517	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	13		18	-	14	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	706	1	907	-	446	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	12		18	-	5	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	34		61	-	5	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	30		58	-	5	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	23		40	-	2	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	1			-	1	-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	2		2	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	7		7	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	2		5	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	2947		4215	--	266	-
	Хулгайлах 145/17.1	1472	8	2112	-	111	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	200		277	-	34	-
	Залилах 148/17.3	904	3	1134	-	57	-
	Мал хулгайлах 17.12	5		8	-		-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	27		53	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	1			-	2	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	36		32	-	27	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	10		17	-	6	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	50		68	-	3	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	52		71	-	6	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	2		4	-	5	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	9		24	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	64		4	--	59	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	64		4		59	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

2018 онд Сүхбаатар дүүрэгт дэх ЦБ-д 4132 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 14, 2015 оны ЭХ-р 5766 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 913 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 316 буюу 8.3%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 1403 буюу 32%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Сүхбаатар дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 8.3%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 10.0%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	1424	1281	1348	1266	533	944	-	-
	Эрэгтэй	1182	1017	1043	1007	461	819	-	-
	Эмэгтэй	242	264	300	248	72	125	-	-
	Хүүхэд	71	76	63	95	18	21	-	-
	14-15 нас	15	21	17	34	5	0	-	-
	16-17 нас	55	55	46	61	13	21	-	-
	18-24 нас	329	313	299	317	297	18-29 насны 426	-	-
	25-29 нас	333	285	284	231			-	-
	30-34 нас	202	199	192	183	102	237	-	-
	35-39 нас	161	126	139	124			-	-
	40-44 нас	134	72	104	82			-	-
	45-49 нас	71	148	70	66			-	-
	50-54 нас	55	35	53	35	116	35-дээш насны 260	-	-
	55-59 нас	45	18	27	19			-	-
	60-64 нас	14	5	12	6			-	-
	65-69 нас	7	4	5	7			-	-
	70-аас дээш	2	0	4	4			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	93	92	-	-	-	-
	2	Согтуугаар	201	223	-	-	-	25	-
3	Мансуурсан үедээ	9	32	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	151	179	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	16	5	47	29	-	79	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 1281 байгаа нь 143 буюу 10%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 1266 байгаа нь 82 буюу 6.0%-иар тус тус буурсан байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 944 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 1281 хүний 1017 буюу 79.3%-ийг эрэгтэй, 264 буюу 20.7%-ийг эмэгтэй, 76 буюу 5.9%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 944 хүний 819 буюу 86.7%-ийг эрэгтэй, 125 буюу 13.3%-ийг эмэгтэй, 21 буюу 2.2%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 17.4% нь согтуурсан үедээ, 2.4% нь мансуурсан үедээ, 13.9% нь бүлэглэж, 0.3% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 2.6% нь согтуугаар, 8.3% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 22 буюу 10.9%-иар, мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 23 буюу 3.5 дахин өссөн нь тус тус анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Сүхбаатар дүүрэгт 3628 хүн, 2 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	3252	3628	2612	3584	-	980	
ҮНЭЭС	Эрэгтэй	1802	1924	1161	1799	-	748
	Эмэгтэй	1450	1704	1451	1785	-	232
	Хүүхэд	169	184	142	192	-	46
	18-24 нас	532	607	391	637	-	211
	25-29 нас	646	521	451	644	-	176
	30-34 нас	521	575	428	580	-	141
	35-39 нас	399	457	317	456	-	178
	40-44 нас	288	370	264	321	-	78
	45-49 нас	222	272	174	253	-	87
	50-54 нас	209	198	160	179	-	50
	55-59 нас	153	150	117	132	-	10
	60-64 нас	89	83	71	89	-	2
	65-69 нас	43	47	26	33	-	1
	70-аас дээш	31	39	41	39	-	0
	Нас барсан	51	35	72	28	-	20
	Гэмтсэн	680	546	708	731	-	622
Хуулийн этгээд	1	2	1	0	-	4	
Учирсан хохирол	14081.0	53162.0	-	-	-	7576.4	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	1555.7	3931.0	-	-	-	2479.1	

2018 онд Сүхбаатар дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Нас барсан хохирогч 31.3%-иар, гэмтсэн хохирогч 19.7%-иар, хохирсон хуулийн этгээдийн тоо 50%-иар тус тус буурсан эерэг дүн гарчээ.

6. ХАН-УУЛ ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Хан-Уул дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 7934 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 4467 буюу 56.3 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 2332 буюу 52.2% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 4603 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 3002 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 51.1%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 45.8 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 1249 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 234 хэргийг нэгтгэж, 28 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 605 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 2404, мөрдөн байцаалтын 82 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 749 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 622 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 609 хүнд ял оногдуулснаас 129 хүнийг хорих, 85 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 395 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Хан-Уул дүүрэгт харьяалалтай 120 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Хан-Уул дүүрэгт 2332 буюу нийт гэмт хэргийн 6.4% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 432 буюу 22.7%-иар өссөн байна. Хан-Уул дүүрэгт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **6.4**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **9.1**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **15-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **7-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **145.7**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **110**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **114**
- Хүүхэд үйлдсэн **45**
- Хохирогч иргэн **1730**
- Нас барсан **39**
- Гэмтсэн **427**
- Хохирлын дүн **9390.6 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **2758.6 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	15-р хороо	276	344	0.15
2	3-р хороо	206	311	0.13
3	11-р хороо	239	300	0.13
4	2-р хороо	199	229	0.10
5	4-р хороо	154	205	0.09
6	10-р хороо	169	198	0.08
7	1-р хороо	104	116	0.05
8	16-р хороо	93	102	0.04
9	8-р хороо	80	89	0.04
10	14-р хороо	65	88	0.04
11	9-р хороо	62	78	0.03
12	12-р хороо	65	72	0.03
13	5-р хороо	45	62	0.03
14	6-р хороо	52	54	0.02
15	13-р хороо	49	48	0.02
16	7-р хороо	42	36	0.02

Хан-Уул дүүрэгт 16 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 13 болон 7-р хорооноос бусад бүх хороонд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Үүнээс 15, 3, 11, 4-р хороонуудад хамгийн их өссөн байна. 2018 онд Сүхбаатар дүүрэгт бүртгэгдсэн 2332 гэмт хэргийн 14.7%-ийг 15-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.6-3.9%-ийн зөрүүтэй байна.

Хан-Уул дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	Бүртгэгдсэн хэрэг		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	48	46	-4.2	2.0
	Үүнээс: Хүнийг алах	7	6	-14.3	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	533	616	15.6	26.4
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	26	18	-30.8	0.8
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	28	21	-25.0	0.9
	Үүнээс: Хүчиндэх	19	17	-10.5	0.7
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	6	7	16.7	0.3
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.04
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.04
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.04
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1025	1441	40.6	61.8
	Үүнээс: Хулгайлах	636	713	12.1	30.6
	Залилах	196	442	2.3 дахин	19.0
	Дээрэмдэх	51	62	21.6	2.7
	Мал хулгайлах	9	17	88.9	0.7
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	29	24	-17.2	1.0
10	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	7	11	57.1	0.5
11	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	77	26	-66.2	1.1
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	8	18	2.3 дахин	0.8
13	Авлигын гэмт хэрэг	10	23	2.3 дахин	1.0
14	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	22	10	-54.5	0.4
15	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	6	1	-83.3	0.04
16	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	9	6	-33.3	0.3
17	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	88	79	-10.2	3.4
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	70	79	12.9	3.4

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	46		236	-	11	-
	Хүнийг алах 91/10.1	6		15	-	9	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	36		211	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	616		808	-	354	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6		31	-	10	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	565		675	-	318	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	18		51	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	21		37	-	10	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	17		32	-	8	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	7		16	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/	1		1	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		4	-	2	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	1		3	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	1441		1807	--	142	-
	Хулгайлах 145/17.1	713	1	846	-	72	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	62		74	-	8	-
	Залилах 148/17.3	442		535	-	25	-
	Мал хулгайлах 17.12	17		15	-	3	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	24		22	-	5	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	11			-	16	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	26		20	-	17	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	3		3	-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	18		23	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	10		24	-	2	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1		1	-	1	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	6		10	-	1	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	79		6	--	60	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	79		6		60	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			1	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

2018 онд Хан-Уул дүүрэгт дэх ЦБ-д 2332 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 1, 2015 оны ЭХ-р 3001 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 622 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 432 буюу 9.1%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 938 буюу 45.4%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Хан-Уул дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 22.7%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 14.5 хувиар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	994	849	848	749	410	609	-	-
	Эрэгтэй	857	735	668	641	357	535	-	-
	Эмэгтэй	137	114	182	107	53	74	-	-
	Хүүхэд	57	45	50	32	18	6	-	-
	14-15 нас	9	22	7	14	3	0	-	-
	16-17 нас	48	23	43	18	15	6	-	-
	18-24 нас	243	195	160	134	186	18-29 насны 243	-	-
	25-29 нас	197	193	160	158			-	-
	30-34 нас	152	146	123	150	67	231	-	-
	35-39 нас	123	98	108	89	139	35-дээш насны 129	-	-
	40-44 нас	80	73	77	65			-	-
	45-49 нас	70	49	53	47			-	-
	50-54 нас	40	24	36	26			-	-
	55-59 нас	21	16	16	18			-	-
	60-64 нас	5	5	6	6			-	-
	65-69 нас	3	2	2	1			-	-
	70-аас дээш	3	3	2	3	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	54	10	-	-	-	-
	2	Согтуугаар	158	110	-	-	-	229	-
3	Мансуурсан үедээ	14	20	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	166	95	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	37	70	49	11	-	125	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 849 байгаа нь 145 буюу 14.5 хувиар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 749 байгаа нь 99 буюу 11.6 хувиар тус тус буурсан байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 609 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 849 хүний 735 буюу 86.5%-ийг эрэгтэй, 114 буюу 13.5%-ийг эмэгтэй, 45 буюу 5.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 609 хүний 535 буюу 87.8%-ийг эрэгтэй, 74 буюу 12.2%-ийг эмэгтэй, 6 буюу 0.9%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 12.9% нь согтуурсан үедээ, 2.3% нь мансуурсан үедээ, 11.1% нь бүлэглэж,

8.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 37.6% нь согтуугаар, 20.5% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 6 буюу 42.8%-иар, урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 1.8 дахин өссөн нь тус тус анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Хан-Уул дүүрэгт 7098 хүн, 6 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	1647	1730	976	1794	-	862
Эрэгтэй	902	967	365	983	-	526
Эмэгтэй	745	763	611	811	-	336
Хүүхэд	95	83	30	57	-	54
18-24 нас	179	178	107	191	-	58
25-29 нас	291	277	170	309	-	109
30-34 нас	271	319	153	326	-	155
35-39 нас	212	261	131	261	-	171
40-44 нас	176	202	103	217	-	123
45-49 нас	130	152	84	166	-	80
50-54 нас	119	97	73	111	-	46
55-59 нас	89	71	52	66	-	35
60-64 нас	43	45	35	43	-	13
65-69 нас	26	25	9	22	-	11
70-аас дээш	16	20	18	20	-	7
Нас барсан	45	39	68	61	-	23
Гэмтсэн	495	427	433	515	-	480
Хуулийн этгээд	0	1	0	1	-	3
Учирсан хохирол	15172.4	9390.6	-	-	-	3424.6
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	3116.5	2758.6	-	-	-	2665.5

2018 онд Хан-Уул дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Нас барсан хохирогч 13.3%-иар, гэмтсэн хохирогч 13.7%-иар тус тус буурсан эерэг дүн гарчээ.

7. ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Чингэлтэй дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 15905 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 4858 буюу 30.5% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 2776 буюу 57.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 6038 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 3527 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 31.8%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 20.7%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 1539 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 308 хэргийг нэгтгэж, 53 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 857 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 3197, мөрдөн байцаалтын 85 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 1123 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 889 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 944 хүнд ял оногдуулснаас 305 хүнийг хорих, 122 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 517 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Чингэлтэй дүүрэгт харьяалалтай 203 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Чингэлтэй дүүрэгт 2776 буюу нийт гэмт хэргийн 7.6% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 57 буюу 2.1%-иар өссөн байна. Чингэлтэй дүүрэгт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **7.6**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **10.8**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **3-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **15-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **146.1**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **201**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **166**
- Хүүхэд үйлдсэн **90**
- Хохирогч иргэн **2633**
- Нас барсан **38**
- Гэмтсэн **634**
- Хохирлын дүн **20067.2 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **2658.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	3-р хороо	263	278	10.01
2	1-р хороо	214	249	8.97
3	4-р хороо	166	241	8.68
4	19-р хороо	253	237	8.54
5	5-р хороо	210	236	8.50
6	2-р хороо	218	205	7.38
7	12-р хороо	188	199	7.17
8	6-р хороо	95	136	4.90
9	7-р хороо	115	134	4.83
10	11-р хороо	135	112	4.03
11	10-р хороо	98	105	3.78
12	13-р хороо	114	99	3.57
13	18-р хороо	107	90	3.24
14	16-р хороо	103	85	3.06
15	9-р хороо	90	84	3.03
16	17-р хороо	110	84	3.03
17	14-р хороо	96	78	2.81
18	8-р хороо	70	66	2.38
19	15-р хороо	74	58	2.09

Чингэлтэй дүүрэгт 19 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 4, 6-р хороонд хамгийн их өссөн байна. 2018 онд Чингэлтэй дүүрэгт бүртгэгдсэн 2776 гэмт хэргийн 10.0%-ийг 3-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.2-5.1%-ийн зөрүүтэй байна.

Чингэлтэй дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	42	38	-9.5	1.4
	Үүнээс: Хүнийг алах	17	19	11.8	0.7
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	585	601	2.7	21.6
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	19	5	-73.7	0.2
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	34	27	-20.6	1.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	24	21	-12.5	0.8
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	8	10	25.0	0.4
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	1	2	100.0	0.1
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1819	1926	5.9	69.4
	Үүнээс: Хулгайлах	1167	1013	-13.2	36.5
	Залилан	377	616	63.4	22.2
	Дээрэмдэх	110	87	-20.9	3.1
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	15	21	40.0	0.8
10	Үндэсний аюулгүй байдлыг эсрэг гэмт хэрэг	2	-	-	-
11	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	87	29	-66.7	1.0
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	10	15	50.0	0.5
13	Авлигын гэмт хэрэг	15	27	80.0	1.0
14	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	30	16	-46.7	0.6
15	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	1	5	5.0 дахин	0.2
16	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	6	6	0.0	0.2
17	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	62	51	-17.7	1.8
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих гэмт хэрэг	48	51	6.3	1.8
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.04
19	Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.04

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	38		253	-	11	-
	Хүнийг алах 91/10.1	19		25	-	9	-
1	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	16		225	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	601		768	-	440	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	18		35	-	22	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	541		668	-	369	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	5		10	-	7	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	27		59	-	19	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	21		49	-	16	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	10		16	-	2	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1	1		2	-	2	-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			1	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	2		2	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			3	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	1926		2317	--	339	-
	Хулгайлах 145/17.1	1013	1	1130	-	170	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	87	1	101	-	38	-
	Залилах 148/17.3	616	1	802	-	85	-
9	Мал хулгайлах 17.12			1	-		-
	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	21		28	-	2	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-	1	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	29		13	-	18	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	4		4	-	3	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	15		32	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	16		36	-	6	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	5		3	-	4	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	6		8	-	1	-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	51		7	--	42	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	51		7		42	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		1	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/	1			-		-

2018 онд Чингэлтэй дүүрэгт дэх ЦБ-д 2776 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 3, 2015 оны ЭХ-р 3526 гэмт хэрэгт тус тус ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 889 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 57 буюу 2.1%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 596 буюу 20.3%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Чингэлтэй дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 2.1%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 20.4%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	1430	1137	1281	1123	735	944	-	-
	Эрэгтэй	1146	971	1020	911	648	816	-	-
	Эмэгтэй	284	166	261	213	87	128	-	-
	Хүүхэд	102	90	97	59	47	40	-	-
	14-15 нас	34	42	33	23	5	9	-	-
	16-17 нас	68	48	64	36	42	31	-	-
	18-24 нас	359	268	295	235	355	18-29 насны 436	-	-
	25-29 нас	310	215	271	213			-	-
	30-34 нас	219	213	197	199	123	212	-	-
	35-39 нас	132	123	116	118			-	-
	40-44 нас	108	101	119	104			-	-
	45-49 нас	83	55	72	66			-	-
	50-54 нас	57	32	51	42	210	35-дээш насны 256	-	-
	55-59 нас	40	26	29	29			-	-
	60-64 нас	14	7	14	11			-	-
	65-69 нас	2	2	2	3			-	-
	70-аас дээш	4	5	5	11			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	11	22	-	-	-	-
2	Согтуугаар	213	201	-	-	-	80	-	-
3	Мансуурсан үедээ	7	27	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	23	194	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	42	96	167	197	-	279	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 1137 байгаа нь 293 буюу 20.4%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 1123 байгаа нь 158 буюу 12.3%-иар тус тус буурсан байгаа бол ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 944 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 1137 хүний 971 буюу 85.4%-ийг эрэгтэй, 166 буюу 14.5%-ийг эмэгтэй, 90 буюу 7.9%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 944 хүний 816 буюу 86.4%-ийг эрэгтэй, 128 буюу 13.5%-ийг эмэгтэй, 40 буюу 4.2%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 17.6% нь согтуурсан үедээ, 2.3% нь мансуурсан үедээ, 17.0% нь бүлэглэж, 8.4% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 8.4% нь согтуугаар, 29.5% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр мансуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн холбогдогчийн тоо 20 буюу 3.8 дахин, урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 2.2 дахин өссөн нь тус тус анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Чингэлтэй дүүрэгт 2633 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	2574	2633	2438	2854	-	1219	
үүнээс	Эрэгтэй	1336	1380	775	1461	-	958
	Эмэгтэй	1238	1253	1663	1393	-	261
	Хүүхэд	152	124	51	99	-	47
	18-24 нас	349	336	202	338	-	350
	25-29 нас	471	465	346	469	-	226
	30-34 нас	424	438	384	466	-	197
	35-39 нас	310	347	340	403	-	145
	40-44 нас	266	283	304	326	-	98
	45-49 нас	213	225	277	257	-	71
	50-54 нас	166	181	223	209	-	45
	55-59 нас	110	117	165	126	-	18
	60-64 нас	60	60	81	80	-	15
	65-69 нас	28	35	23	34	-	4
	70-аас дээш	25	22	33	28	-	3
	Нас барсан	40	38	93	104	-	19
	Гэмтсэн	621	634	469	706	-	501
Хуулийн этгээд	1	1	1	3	-	0	
Учирсан хохирол	15688.2	20067.2	-	-	-	1640.4	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	1900.3	2658.2	-	-	-	1148.3	

2018 онд Чингэлтэй дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-29, 60-64 болон 70-аас дээш насны ангиллаас бусад ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Нас барсан хохирогч 5%-иар буурсан бол гэмтсэн хохирогч 2.0%-иар өссөн байна.

8. БАГАНУУР ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Багануур дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтсүүд нь иргэд, хуулийн этгээдээс 2468 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 482 буюу 19.5 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 253 буюу 52.4% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 490 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 328 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 52.1%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 49.7 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 151 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 20 хэргийг нэгтгэж, 7 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 167 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 135, мөрдөн байцаалтын 10 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 176 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 160 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 156 хүнд ял оногдуулснаас 22 хүнийг хорих, 23 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 111 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Багануур дүүрэгт харьяалалтай 57 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Багануур дүүрэгт 253 буюу нийт гэмт хэргийн 0.6% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1 буюу 0.4%-иар буурсан байна. Багануур дүүрэгт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.6**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **0.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **1-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **2-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **50.6**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Ням**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **105**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **21**
- Хүүхэд үйлдсэн **13**
- Хохирогч иргэн **262**
- Нас барсан **6**
- Гэмтсэн **111**
- Хохирлын дүн **319.7 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **70.1 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	1-р хороо	83	82	32.41
2	3-р хороо	51	62	24.51
3	5-р хороо	61	55	21.74
4	4-р хороо	34	37	14.62
5	2-р хороо	25	17	6.72

Багануур дүүрэгт 5 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 3, 4-р хороонд өссөн бол бусад хороонд буурсан байна. 2018 онд Багануур дүүрэгт бүртгэгдсэн 253 гэмт хэргийн 32.4%-ийг 1-р хороо дангаараа

эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Ням гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.4-6.7%-ийн зөрүүтэй байна.

Багануур дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь	
		2017	2018			
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	4	6	50.0	2.4	
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	1	0.0	0.4	
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	106	101	-4.7	39.9	
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг	3	3	0.0	1.2	
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	8	12	50.0	4.7	
	Үүнээс: Хүчиндэх	5	8	60.0	3.2	
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.4	
5	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.4	
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	112	104	-7.1	41.1	
	Үүнээс	Хулгайлах	66	63	-4.5	24.9
		Залилах	17	12	-29.4	4.7
		Дээрэмдэх	3			
		Мал хулгайлах	8	10	25.0	4.0
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	1	-	0.4	
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	9	5	-44.4	1.9	
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.4	
10	Авлигын гэмт хэрэг	1	3	3.0 дахин	1.2	
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	8	4.0 дахин	3.2	
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-	
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	11	10	-9.1	4.0	
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	8	10	25.0	4.0	

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	6		29	-	2	-
	Хүнийг алах 91/10.1	1		2	-	1	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	3		25	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	101		112	-	105	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	8		9	-	11	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	86		94	-	87	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3		4	-	1	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	12		18	-	2	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	8		10	-	2	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		3	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-	1	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	1		2	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	104		134	--	37	-
	Хулгайлах 145/17.1	63		77	-	14	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2			3	-	3	-
	Залилах 148/17.3	12		14	-	6	-
	Мал хулгайлах 17.12	10		15	-	2	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		4	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	5		4	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		1	-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		4	-	1	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	8		8	-	7	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/				-		-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	10		14	--	3	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	10		14		3	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

2018 онд Багануур дүүрэгт дэх ЦБ-д 253 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2015 оны ЭХ-р 328 гэмт хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 160 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1 буюу 0.4%-иар буурсан бол ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 109 буюу 49.7%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Багануур дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 0.4%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 24 буюу 11.9%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	202	178	147	176	96	156	-	-
	Эрэгтэй	169	157	112	143	80	136	-	-
	Эмэгтэй	33	21	34	33	16	20	-	-
	Хүүхэд	19	13	5	15	6	1	-	-
	14-15 нас	1	5	1	9	0	0	-	-
	16-17 нас	18	8	4	6	6	1	-	-
	18-24 нас	27	22	21	24	32	18-29 насны 53	-	-
	25-29 нас	42	46	31	37			-	-
	30-34 нас	37	29	24	27	19	40	-	-
	35-39 нас	26	14	23	17			-	-
	40-44 нас	18	21	10	24			-	-
	45-49 нас	11	14	8	12			-	-
	50-54 нас	15	10	9	12	39	35-дээш насны 62	-	-
	55-59 нас	3	6	3	5			-	-
	60-64 нас	1	2	1	1			-	-
	65-69 нас	1	0	1	0			-	-
	70-аас дээш	2	1	2	1			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	9	0	-	-	-	-
2	Согтуугаар	100	105	-	-	-	107	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	1	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	26	27	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	5	24	18	4	-	58	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 178 байгаа нь 24 буюу 11.8%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 176 байгаа нь 29 буюу 19.7%-иар өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 156 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 178 хүний 157 буюу 88.2%-ийг эрэгтэй, 21 буюу 11.8%-ийг эмэгтэй, 13 буюу 7.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 156 хүний 136 буюу 87.1%-ийг эрэгтэй, 20 буюу 12.8%-ийг эмэгтэй, 1 буюу 0.6%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 58.9% нь согтуурсан үедээ, 15.1% нь бүлэглэж, 13.4% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 8.4% нь согтуугаар, 29.5% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 4.8 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

Багануур дүүрэгт 262 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	261	262	115 ¹²	291	-	192
Эрэгтэй	143	148		170	-	128
Эмэгтэй	118	114	105	121	-	64
Хүүхэд	10	24	3	32	-	9
18-24 нас	31	15	11	16	-	13
25-29 нас	36	34	14	36	-	28
30-34 нас	43	25	15	29	-	28
35-39 нас	37	30	15	32	-	24
40-44 нас	31	41	15	33	-	33
45-49 нас	26	26	10	26	-	23
50-54 нас	16	24	7	30	-	15
55-59 нас	13	23	7	23	-	12
60-64 нас	8	9	3	18	-	1
65-69 нас	5	7	5	6	-	4
70-аас дээш	5	4	2	4	-	2
Нас барсан	7	6	10	26	-	3
Гэмтсэн	132	111	78	101	-	121
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	2
Учирсан хохирол	276.1	319.7	-	-	-	114.1
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	160.0	70.1	-	-	-	108.3

2018 онд Багануур дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 40-44, 50-54, 65-69 насны ангилалд өссөн дүнтэй байна. Нас барсан хохирогч 14.2%-иар, гэмтсэн хохирогч 15.9%-иар тус тус буурсан эерэг дүн гарчээ.

9. БАГАХАНГАЙ, НАЛАЙХ ДҮҮРЭГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Багахангай дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтэст иргэд, хуулийн этгээдээс 197 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 89 буюу 45.2% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 24 буюу 26.9% нь бүртгэгдсэн байна.

Налайх дүүрэг дэх цагдаагийн хэлтэст иргэд, хуулийн этгээдээс 4125 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 754 буюу 18.3% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 420 буюу 55.7% нь бүртгэгдсэн байна.

Багахангай болон Налайх дүүрэг дэх Прокурорын байгууллага нийт 934 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 674 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 16.3 хувиар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 11.5 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 351 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 26 хэргийг нэгтгэж, 5 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 213 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 320, мөрдөн байцаалтын 15 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 226 яллагдагч ялагдсан байна.

Багахангай дүүрэг дэх Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 2 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 1 хүнд ял оногдуулснаас 1 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Налайх дүүрэг дэх Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 209 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 196 хүнд ял оногдуулснаас 27 хүнийг хорих ялаар, 40 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 129 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Багахангай, Налайх дүүрэгт харьяалалтай 59 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Багахангай дүүрэгт 24 буюу нийт гэмт хэргийн 0.06% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 7 буюу 22.6%-иар буурсан байна. Налайх дүүрэгт 420 буюу нийт гэмт хэргийн 1.1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 27 буюу 6.9%-иар өссөн байна. Эдгээр дүүрэгт БГХ-ийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг хороо тус бүрээр буурах дарааллын дагуу хүснэгтээр үзүүлбэл:

а/ Багахангай дүүрэг

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.06**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **0.09**
- Хороодын дундаж нь **12**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **8**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **1**
- Хүүхэд үйлдсэн **1**
- Хохирогч иргэн **21**
- Нас барсан **1**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	1-р хороо	18	15	62.5
2	2-р хороо	13	9	37.5

- Гэмтсэн **9**
- Хохирлын дүн **39.7 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **33.3 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг**

Багахангай дүүрэгт 2 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад буурсан байна. Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 4.2-16.7%-ийн зөрүүтэй байна.

Багахангай дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

б/ Налайх дүүрэг

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.1**
- Улаанбаатар хотод эзлэх хувь **1.6**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **1-р хороо**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **4-р хороо**
- Хороодын дундаж нь **60**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Пүрэв**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **108**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **24**
- Хүүхэд үйлдсэн **11**
- Хохирогч иргэн **407**
- Нас барсан **25**
- Гэмтсэн **180**
- Хохирлын дүн **824.5 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **457.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Хороо	2017	2018	Эзлэх хувь
1	1-р хороо	91	105	25.00
2	2-р хороо	99	89	21.19
3	3-р хороо	68	66	15.71
4	6-р хороо	45	47	11.19
5	7-р хороо	40	42	10.00
6	5-р хороо	24	39	9.29
7	4-р хороо	26	32	7.62

Налайх дүүрэгт 7 хороо байх бөгөөд хороо тус бүр дэх 2018 онд БГХ-ийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1, 5, 4-р хороонд өссөн бол бусад хороонд буурсан байна. 2018 онд Налайх дүүрэгт бүртгэгдсэн 420 гэмт хэргийн 25.0%-ийг 1-р хороо дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна. Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Пүрэв гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1.9-3.9%-ийн зөрүүтэй байна.

Багахангай, Налайх дүүрэгт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

а/ Багахангай дүүрэг

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1			
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	13 1	10 2	-23.1 2.0 дахин	41.7 8.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1 11	- 9	- -18.2	- 37.5
4	Үүнээс Хулгайлах Залилан Мал хулгайлах	3	6	2.0 дахин	25.0
		3	1	66.7	4.2
		3	1	66.7	4.2
5	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	1 3	- 5	- 66.7	- 20.8
7	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	3	5	66.7	20.8

б/ Налайх дүүрэг

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	Бүртгэгдсэн хэрэг		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Хүнийг алах	16 6	15 4	-6.3 -33.3	3.6 1.0
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	154 8	161 3	4.5 -62.5	38.3 0.7
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг Үүнээс: Хүчиндэх	7 5	5 4	-28.6 -20.0	1.2 1.0
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	7	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	- 159	1 193	- 21.4	0.2 46.0
7	Үүнээс Хулгайлах Залилах Дээрэмдэх Мал хулгайлах	117	135	15.4	32.1
		21	25	19.0	6.0
		3	7	2.3 дахин	1.7
		10	10		2.4
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	23	-	-	-
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	-	6	-	1.4
10	Авлигын гэмт хэрэг	1	9	9.0 дахин	2.1
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	3	2	-33.3	0.5
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	4 18	1 22	-75.0 22.2	0.2 5.3
13	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	18	21	16.7	5.0
14	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	5	-	1.2

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	15		105	-	211	-
	Хүнийг алах 91/10.1	4		3	-	6	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	8		97	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	171		218	-	148	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	10		13	-	6	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	132		166	-	118	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	5		6	-		-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	5		10	-	1	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	4		9	-	1	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	202		280	--	27	-
	Хулгайлах 145/17.1	141	1	201	-	15	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	7		6	-	1	-
	Залилах 148/17.3	26		32	-	4	-
	Мал хулгайлах 17.12	11		10	-		-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/			1	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/			20	-	1	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	6		9	-	2	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	2		4	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1		4	-	1	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	27		38	--	20	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	26		37		20	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	5		7	-	3	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 20 буюу 5.6%-иар өссөн бол ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 70 буюу 11.5%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд Багахангай дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 22.6%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 14 буюу 36.4%-иар буурсан байна. Налайх дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ 6.9%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 2.0%-иар буурсан байна.

Эдгээр дүүрэгт гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Ялагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	217	258	280	226	123	197	-	-
	Эрэгтэй	177	233	235	197	110	177	-	-
	Эмэгтэй	40	25	45	29	13	20	-	-
	Хүүхэд	6	12	3	8	7	3	-	-
	14-15 нас	2	3	0	1	1	0	-	-
	16-17 нас	4	9	3	7	6	3	-	-
	18-24 нас	48	62	44	49	42	18-29 насны 70	-	-
	25-29 нас	53	51	55	42			-	-
	30-34 нас	46	52	47	48	26	48	-	-
	35-39 нас	36	29	42	27	48	35-дээш насны 76	-	-
	40-44 нас	33	21	34	20			-	-
	45-49 нас	25	16	27	12			-	-
	50-54 нас	13	4	15	5			-	-
	55-59 нас	3	6	3	6			-	-
	60-64 нас	5	2	4	3			-	-
	65-69 нас	2	3	2	2			-	-
	70-аас дээш	1	0	1	0			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	3	3	-	-	-	-
2	Согтуугаар	71	116	-	-	-	138	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	37	18	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	6	12	58	22	-	55	-	-

2018 онд Багахангай, Налайх дүүрэг дэх ЦБ-д 444 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 1, 2015 оны ЭХ-р 674 гэмт хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 211 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол¹⁵

ЦБ-ын мэдээллээр Багахангай, Налайх дүүрэгт 428 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	439	428	420	448	-	230
Эрэгтэй	259	272	176	277	-	152
Эмэгтэй	180	156	244	171	-	78
Хүүхэд	21	26	14	30	-	17
18-24 нас	47	39	37	43	-	27
25-29 нас	73	70	55	68	-	30
30-34 нас	70	85	70	74	-	38
35-39 нас	53	57	48	53	-	35
40-44 нас	63	51	60	62	-	40
45-49 нас	38	28	46	33	-	12
50-54 нас	33	23	34	27	-	17
55-59 нас	18	29	18	25	-	7
60-64 нас	10	11	10	13	-	2
65-69 нас	3	7	3	7	-	4
70-аас дээш	10	2	11	7	-	1
Нас барсан	17	26	85	94	-	10
Гэмтсэн	208	189	265	192	-	177
Хуулийн этгээд	0	1	1	1	-	2
Учирсан хохирол	1009.2	864.2	-	-	-	116.3
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	466.3	490.5	-	-	-	67.0

2018 онд Багахангай, Налайх дүүрэг дэх ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 35-39, 50-59, 65-69 насны ангилалд өссөн дүнтэй байна. Нас барсан хохирогч 52.9%-иар өссөн бол гэмтсэн хохирогч 9.1%-иар буурсан байна.

¹⁵ Зарим байгууллагад Багахангай, Налайх дүүрэг дэх хохирогч, хохирлын мэдээлэл тус тусдаа биш нэг үзүүлэлтээр нэгтгэгдэн гардаг тул энэхүү мэдээллийг нэг хүснэгтээр харуулав.

10. ОРОН НУТАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Орон нутаг дахь цагдаагийн байгууллага нь иргэд, хуулийн этгээдээс 61273 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 17320 буюу 28.3% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 10504 буюу 60.6% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 19017 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 13916 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 37.8%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 29.3%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 4808 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 969 хэргийг нэгтгэж, 237 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 5912 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 6508, мөрдөн байцаалтын 591 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 7315 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 5784 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 5359 хүнд ял оногдуулснаас 1391 хүнийг хорих, 748 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 3229 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Орон нутгийн харьяалалтай 2174 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Орон нутгийн хэмжээнд 10504 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 29% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 231 хэргээр буюу 2.2%-иар өссөн байна.

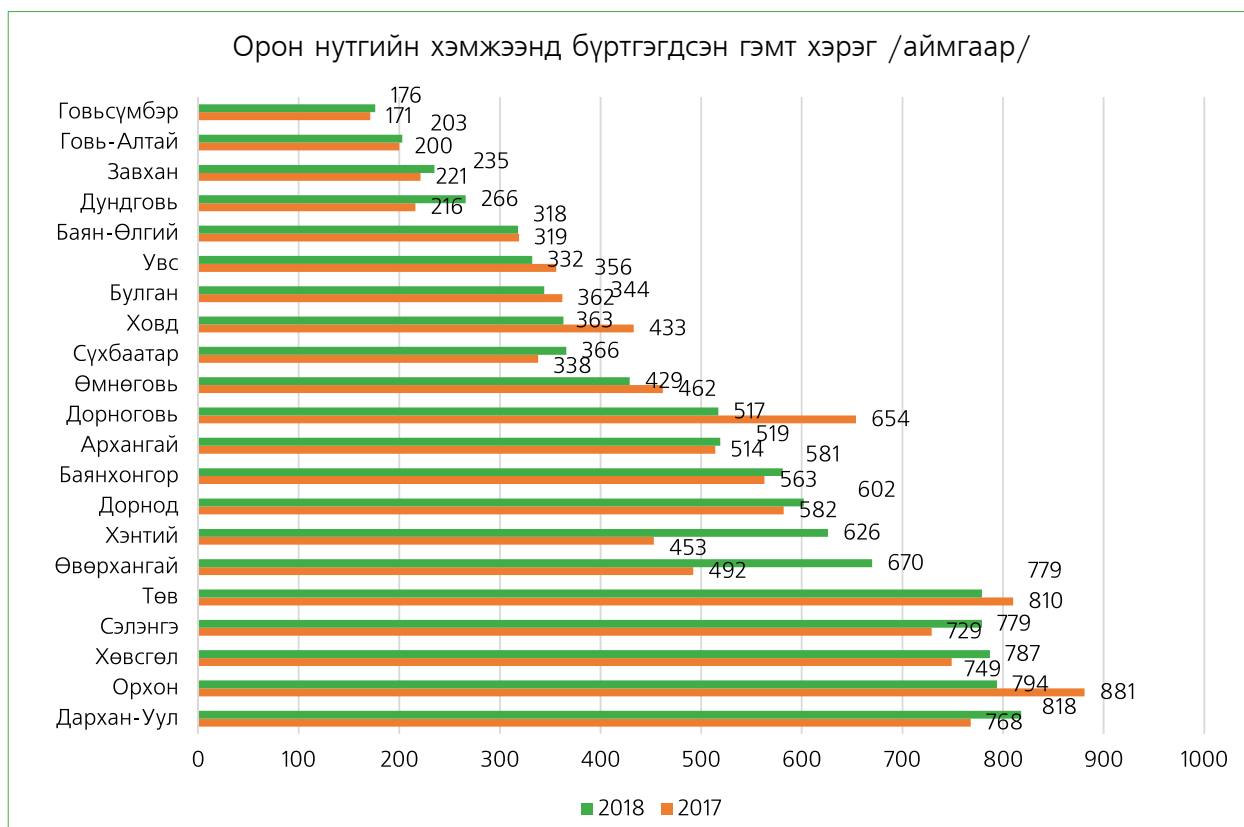
Орон нутгийн хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг аймаг тус бүрээр хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **29**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Дархан-Уул**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Говьсүмбэр аймаг**
- Аймгуудын дундаж нь **500.1**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **2864**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **783**
- Хүүхэд үйлдсэн **461**
- Хохирогч иргэн **10246**
- Нас барсан **519**
- Гэмтсэн **3892**
- Хохирлын дүн **30957.4 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **13364.3 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

д/д	Аймаг	2017	2018	Өсөлт, бууралт	
				тоо	хувь
1	Дархан-Уул	768	818	50	6.51
2	Орхон	881	794	-87	-9.88
3	Хөвсгөл	749	787	38	5.07
4	Сэлэнгэ	729	779	50	6.86
5	Төв	810	779	-31	-3.83
6	Өвөрхангай	492	670	178	36.18
7	Хэнтий	453	626	173	38.19
8	Дорнод	582	602	20	3.44
9	Баянхонгор	563	581	18	3.20
10	Архангай	514	519	5	0.97
11	Дорноговь	654	517	-137	-20.95
12	Өмнөговь	462	429	-33	-7.14
13	Сүхбаатар	338	366	28	8.28
14	Ховд	433	363	-70	-16.17
15	Булган	362	344	-18	-4.97
16	Увс	356	332	-24	-6.74
17	Баян-Өлгий	319	318	-1	-0.31
18	Дундговь	216	266	50	23.15
19	Завхан	221	235	14	6.33
20	Говь-Алтай	200	203	3	1.50
21	Говьсүмбэр	171	176	5	2.92

Орон нутгийн хэмжээнд 21 аймаг байгаагаас Дархан-Уул, Орхон, Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Төв аймгуудад БГХ хамгийн өндөр дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна. Эдгээр аймагт БГХ орон нутгийн хэмжээнд БГХ-ийн 37.6%-ийг эзэлж байгаа бол орон нутагт БГХ-ийн 7.7%-ийг Дархан-Уул аймагт БГХ дангаараа эзэлж байгаа нь өндөр дүнтэй байна.

Орон нутгийн хэмжээнд гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.9-3.2%-ийн зөрүүтэй байна. Орон нутгийн хэмжээнд өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	243	281	15.6	2.7
	Үүнээс: Хүнийг алах	71	82	15.5	0.8
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	3406	3254	-4.5	31.0
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	71	105	47.9	1.0
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	276	305	10.5	2.9
	Үүнээс: Хүчиндэх	182	249	36.8	2.4
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	14	22	57.1	0.2
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	9	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	10	10	0.0	0.1
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	4	2	-50.0	0.0

	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	4545	4987	9.7	47.5
8	Үүнээс Хулгайлах	2729	2789	2.2	26.6
	Залилах	330	623	88.8	5.9
	Дээрэмдэх	152	137	-9.9	1.3
	Мал хулгайлах	820	1003	22.3	9.5
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	95	68	-28.4	0.6
10	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	24	58	2.4 дахин	0.6
11	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	291	88	-69.8	0.8
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	41	67	63.4	0.6
13	Авлигын гэмт хэрэг	52	192	3.7 дахин	1.8
14	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	96	99	3.1	1.0
15	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	289	346	19.7	3.3
16	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.02
17	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	2	2.0 дахин	0.02
18	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	872	714	-18.1	6.8
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	782	704	-10.0	6.7
19	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	5	7	40.0	0.1

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

Орон нутгийн хэмжээнд БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг аймгаар нь харуулбал:

д/д	Аймгийн нэр	ЦБ	ПБ ¹⁶		ШБ		ШШГБ ¹⁸
			2002	2015	2002 ¹⁷	2015	
1	Архангай	519	1	667	-	230	-
2	Баян-Өлгий	318	1	437	-	184	-
3	Баянхонгор	581	2	777	-	305	-
4	Булган	344	2	474	-	200	-
5	Говь-Алтай	203	0	322	-	110	-
6	Говьсүмбэр	176	1	261	-	108	-
7	Дархан-Уул	818	0	1019	-	452	-
8	Дорноговь	517	1	651	-	282	-
9	Дорнод	602	0	860	-	362	-
10	Дундговь	266	1	413	-	118	-
11	Завхан	235	1	306	-	140	-
12	Орхон	794	1	976	-	399	-
13	Өвөрхангай	670	1	865	-	341	-
14	Өмнөговь	429	0	623	-	338	-
15	Сүхбаатар	366	2	459	-	235	-
16	Сэлэнгэ	779	2	971	-	517	-
17	Төв	779	1	1089	-	373	-
18	Увс	332	4	461	-	202	-
19	Ховд	363	0	448	-	249	-
20	Хөвсгөл	787	2	976	-	350	-
21	Хэнтий	626	1	839	-	289	-

¹⁶ ПБ дахь тоон мэдээллийн программ дахь бүртгэл нь хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдийн бусад байгууллагатай харьцуулахад өөр байдлаар тоологддог тул ПБ-аас ирүүлсэн мэдээллийг ЦБ болон ШБ-ын мэдээлэлтэй уялдуулан дурдах, дүгнэх боломжгүй байна. Иймд энэхүү номд ПБ-ын мэдээллийг голдуу харуулах, үзүүлэх хэлбэрээр ашигласан болно.

¹⁷ ШШГБ-ын хорих ял эдлүүлэх ажиллагаанд холбогдох статистик мэдээлэл нь нутаг дэвсгэрээр гардаггүй тул дээрх хүснэгтээр үзүүлэх тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хорих ялаар шийтгэгдэн хоригдож буй хүний мэдээллийг харуулах боломжгүй байна.

¹⁸ Шүүх байгууллагаас нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд 2002 оны хуулиар шийдвэрлэсэн хэргийн талаарх 2018 оны мэдээлэл ирээгүй тул зөвхөн 2015 гэсэн баганаан дахь тоог харуулж байгаа бөгөөд энэ нь 2018 онд шүүх байгууллагаас тухайн нутаг дэвсгэрт шийдвэрлэсэн эрүүгийн хэргийн тоо бүтнээрээ биш зөвхөн 2015 онд батлагдсан Эрүүгийн хуулийн холбогдох мэдээлэл болохыг анхаарна уу.

Орон нутгийн дунджаар нийт БГХ-ийн 55.6% нь шүүхээр хянан шийдвэрлэгдсэн байна. ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	281		1751	-	105	-
	Хүнийг алах 91/10.1	82		100	-	66	-
1	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	160	1	1590	-	0	-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	3254		3843	-	2970	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	167	3	230	-	162	-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	2722		3124	-	2412	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	105		168	-	70	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	305		410	-	194	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	249	1	356	-	174	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	22		38	-	7	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			1	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	10		28	-	4	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	2		32	-	1	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	4987		5722	--	1432	-
	Хулгайлах 145/17.1	2789	4	3039	-	771	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	137	1	170	-	85	-
	Залилах 148/17.3	523	1	756	-	106	-
	Мал хулгайлах 17.12	1003		1077	-	226	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	68		112	-	52	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	58		56	-	33	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	88		109	-	20	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	17		27	-	61	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	67		130	-	28	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	99		165	-	55	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	346		411	-	231	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	2		5	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	2		2	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	714		1070	--	596	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	704		1062		592	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	7		14	-	5	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

2018 онд орон нутгийн хэмжээнд ЦБ-д 10504 гэмт хэрэг бүртгэгдэж, ПБ нь 2002 оны ЭХ-р 24, 2015 оны ЭХ-р 13894 гэмт хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа явуулж, ШБ-аас 2015 оны ЭХ-р 5784 эрүүгийн хэргийг хянан шийдвэрлэсэн байна.

Өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад ЦБ-д бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 231 буюу 2.2%-иар, ПБ-д нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 3134 буюу 29.0%-иар тус тус өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

2018 онд орон нутгийн хэмжээнд ЦБ-д БГХ 2.2%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 977 буюу 11.5%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	8488	7511	7346	7315	4927	5359	-	-
	Эрэгтэй	7526	6728	6333	6212	4504	4844	-	-
	Эмэгтэй	962	783	1006	1087	423	515	-	-
	Хүүхэд	525	461	416	354	275	162	-	-
	14-15 нас	171	218	129	139	62	51	-	-
	16-17 нас	354	243	287	215	216	111	-	-
	18-24 нас	1678	1426	1279	1254	1877	18-29 насны 1992	-	-
	25-29 нас	1709	1503	1414	1374			-	-
	30-34 нас	1383	1262	1217	1156	983	1031	-	-
	35-39 нас	1154	991	979	967	1789	35-дээш насны 2174	-	-
	40-44 нас	860	806	767	776			-	-
	45-49 нас	563	527	493	511			-	-
	50-54 нас	360	286	332	299			-	-
	55-59 нас	167	162	140	177			-	-
	60-64 нас	52	58	55	58			-	-
	65-69 нас	26	19	20	22			-	-
	70-аас дээш	11	10	19	24			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	196	279	-	-	-	-
2	Согтуугаар	2700	2864	-	-	-	1561	-	-
3	Мансуурсан үедээ	15	30	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	1649	1400	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	35	21	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	240	676	656	433	-	1342	-	-
7	Хуулийн этгээд						1		

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 7511 байгаа нь 977 буюу 11.5%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 7315 байгаа нь 31 буюу 0.4%-иар тус тус буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 5359 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 7511 хүний 6728 буюу 89.5%-ийг эрэгтэй, 783 буюу 10.5%-ийг эмэгтэй, 461 буюу 6.1%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 5359 хүний 4844 буюу 90.3%-ийг эрэгтэй, 515 буюу 10.7%-ийг эмэгтэй, 162 буюу 3.0%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 38.1% нь согтуурсан үедээ, 0.3% нь мансуурсан үедээ, 18.6% нь бүлэглэж, 0.2% нь галт зэвсгээр, 9.0% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 29.1% нь согтуугаар, 25.0% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр согтуурсан үедээ гэмт хэрэг үйлдсэн хүний тоо 6.0%-иар, урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 2.8 дахин өссөн нь анхаарал татаж байгаа бол бүлэглэж үйлдсэн

хүний тоо 15.1 хувиар, галт зэвсэг ашиглан гэмт хэрэг үйлдсэн хүний тоо 40%-иар тус тус буурсан эерэг дүн гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр орон нутгийн хэмжээнд 10246 хүн, 38 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	10557	10246	4335	8476	-	6657	
Үүнээс	Эрэгтэй	6665	6335	1366	4836	-	4449
	Эмэгтэй	3892	3911	2969	3640	-	2208
	Хүүхэд	642	561	127	468	-	401
	18-24 нас	962	819	319	674	-	541
	25-29 нас	1512	1410	618	1199	-	1151
	30-34 нас	1688	1638	635	1301	-	1143
	35-39 нас	1519	1458	546	1176	-	1062
	40-44 нас	1322	1333	528	1059	-	859
	45-49 нас	1043	1066	494	870	-	599
	50-54 нас	787	803	374	687	-	431
	55-59 нас	511	587	232	423	-	235
	60-64 нас	294	270	145	234	-	116
	65-69 нас	139	134	71	106	-	55
	70-аас дээш	138	167	68	118	-	64
	Нас барсан	625	519	724	696	-	347
	Гэмтсэн	4405	3892	3226	3074	-	3733
Хуулийн этгээд	69	38	6	5	-	111	
Учирсан хохирол	31230.6	30957.4	-	-	-	15264.3	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	15803.5	13364.3	-	-	-	6881.8	

2018 онд орон нутгийн хэмжээнд ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байна. Нас барсан хохирогч 16.9%-иар, гэмтсэн хохирогч 11.6%-иар тус тус буурсан байна.

11. АРХАНГАЙ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Архангай аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 1767 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 802 буюу 45.4% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 519 буюу 64.7% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1020 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 668 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 37.6%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 19.7%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 211 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 43 хэргийг нэгтгэж, 6 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 249 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 440, мөрдөн байцаалтын 72 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 330 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 230 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 202 хүнд ял оногдуулснаас 35 хүнийг хорих, 40 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 127 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Архангай аймгийн харьяалалтай 80 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Архангай аймагт 519 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.4% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 5 хэргээр буюу 1%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.4**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **4.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Эрдэнэбулган сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Цахир сум**
- Сумдын дундаж нь **27.3**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Мягмар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **130**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **21**
- Хүүхэд үйлдсэн **11**
- Хохирогч иргэн **527**
- Нас барсан **18**
- Гэмтсэн **215**
- Хохирлын дүн **1345.0 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **540.8 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

д/д	Сумын нэр	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Эрдэнэбулган сум	162	203	39.11
2	Цэнхэр сум	29	47	9.06
3	Их тамир сум	26	26	5.01
4	Хашаат сум	18	22	4.24
5	Хотонт сум	25	22	4.24
6	Булган сум	11	21	4.05
7	Хайрхан сум	16	21	4.05
8	Эрдэнэмандал сум	23	21	4.05
9	Өлзийт сум	18	19	3.66
10	Тариат сум	16	19	3.66
11	Төвшрүүлэх сум	17	19	3.66
12	Өгийннуур сум	29	18	3.47
13	Батцэнгэл сум	15	17	3.28
14	Өндөр улаан сум	22	12	2.31
15	Цэцэрлэг сум	21	9	1.73
16	Жаргалант сум	11	8	1.54
17	Чулуут сум	38	6	1.16
18	Хангай сум	10	5	0.96
19	Цахир сум	7	4	0.77

Архангай аймагт 19 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 519 гэмт хэргийн 39.1 хувийг Эрдэнэбулган сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Мягмар гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1-4.8%-ийн зөрүүтэй байна.

Архангай аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017 он	2018 он		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	4	5	25.0	1.0
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	4	4.0 дахин	0.8
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	158	176	11.4	33.9
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх гэмт хэрэг	5	7	40.0	1.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	9	12	33.3	2.3
	Үүнээс: Хүчиндэх	6	12	2.0 дахин	2.3
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	3	3.0 дахин	0.5
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	262	244	-6.9	47.0
	Хулгайлах	153	109	-28.8	21.0
	Залилах	14	26	85.7	5.0
	Дээрэмдэх	3	3	-	0.6
	Мал хулгайлах	74	91	23.0	17.5
8	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	3	2	-33.3	0.4
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	8	2	-75.0	0.4
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.2
11	Авлигын гэмт хэрэг	5	12	2.4 дахин	2.3
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	5	2.5 дахин	1.0
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	15	18	20.0	3.5
14	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
15	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
16	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	44	36	-18.2	6.9
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	40	34	-15.0	6.6

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	5		100	-	2	-
	Хүнийг алах 91/10.1	4		7	-	2	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1		94	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	176		201	-	128	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	12		16	-	11	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	143		165	-	102	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	7		8	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	12		18	-	7	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	12		17	-	6	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	3		5	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		2	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			2	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	244		249	--	62	-
	Хулгайлах 145/17.1	109		110	-	22	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	3		7	-	2	-
	Залилах 148/17.3	26		23	-	3	-
	Мал хулгайлах 17.12	91		85	-	30	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	2		2	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	2		4	-	1	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		3	-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		6	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	5		9	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	18		19	-	8	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	1		1	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	1			-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	36		58	--	22	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	34		56		22	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Архангай аймагт БГХ 1%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 23 буюу 6.6%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	350	327	316	330	199	202	-	-
	Эрэгтэй	323	306	277	276	188	193	-	-
	Эмэгтэй	27	21	39	52	11	9	-	-
	Хүүхэд	26	11	0	1	12	5	-	-
	14-15 нас	5	3	2	6	5	1	-	-
	16-17 нас	21	8	16	7	5	4	-	-
	18-24 нас	68	53	62	45	92	18-29 насны 71	-	-
	25-29 нас	73	77	62	69			-	-
	30-34 нас	66	55	63	52	33	49	-	-
	35-39 нас	51	57	38	49			-	-
	40-44 нас	28	26	23	26			-	-
	45-49 нас	16	27	15	27			-	-
	50-54 нас	11	11	10	11	64	35-дээш насны 77	-	-
	55-59 нас	7	5	7	6			-	-
	60-64 нас	1	2	3	2			-	-
	65-69 нас	2	1	2	2			-	-
	70-аас дээш	1	2	0	2			-	-
Тодорхойгүй	-	-	13	25	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	105	130	-	-	-	32	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	87	76	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	4	1	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	8	41	8	11	-	28	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 327 байгаа нь 23 буюу 6.5%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 330 байгаа нь 14 буюу 4.4%-иар өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 202 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 327 хүний 306 буюу 93.5%-ийг эрэгтэй, 21 буюу 6.4%-ийг эмэгтэй, 11 буюу 3.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 202 хүний 193 буюу 95.5%-ийг эрэгтэй, 9 буюу 4.4%-ийг эмэгтэй, 5 буюу 2.4%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 39.7 хувь нь согтуурсан үедээ, 23.2% нь бүлэглэж, 12.5% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 15.8% нь согтуугаар, 13.8% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 5.1 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Архангай аймагт 527 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	523	527	260	222	-	211
Эрэгтэй	349	343	133	132	-	140
Эмэгтэй	174	184	127	90	-	71
Хүүхэд	18	13	3	10	-	4
18-24 нас	43	30	23	15	-	25
25-29 нас	70	43	34	20	-	21
30-34 нас	80	85	41	37	-	35
35-39 нас	80	92	37	35	-	41
40-44 нас	77	97	36	43	-	32
45-49 нас	54	56	31	17	-	18
50-54 нас	42	46	24	23	-	16
55-59 нас	28	39	9	10	-	9
60-64 нас	11	16	9	4	-	7
65-69 нас	8	5	8	3	-	1
70-аас дээш	12	5	5	3	-	2
Нас барсан	7	18	33	35	-	11
Гэмтсэн	180	215	126	78	-	127
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	7
Учирсан хохирол	1358.0	1345.0	-	-	-	276.9
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	683.5	540.8	-	-	-	25.6

2018 онд Архангай аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 25-29, 65-69, 70-аас дээш насны ангиллаас бусад насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

12. БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Баян-Өлгий аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 2612 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 481 буюу 18.4 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 318 буюу 66.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 518 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 438 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 25.1%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 22.6%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 151 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 22 хэргийг нэгтгэж, 32 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 188 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 119, мөрдөн байцаалтын 13 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 281 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 184 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 171 хүнд ял оногдуулснаас 44 хүнийг хорих, 18 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 117 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Баян-Өлгий аймгийн харьяалалтай 41 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Баян-Өлгий аймагт 318 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.8% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 1 хэргээр буюу 0.3%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.8**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **3**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Өлгий сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Алтанцөгц сум**
- Сумдын дундаж нь **24.4**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар

Бусад газар

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Мягмар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **06-14**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **66**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **35**
- Хүүхэд үйлдсэн **24**
- Хохирогч иргэн **300**
- Нас барсан **11**
- Гэмтсэн **113**
- Хохирлын дүн **532.6 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **328.8 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Өлгий сум	169	175	55.03
2	Ногооннуур сум	24	26	8.18
3	Баяннуур сум	10	18	5.66
4	Цэнгэл сум	28	18	5.66
5	Бугат сум	14	17	5.35
6	Буянт сум	16	12	3.77
7	Сагсай сум	12	11	3.46
8	Толбо сум	7	10	3.14
9	Улаан хус сум	15	10	3.14
10	Дэлүүн сум	10	7	2.20
11	Алтай сум	10	6	1.89
12	Булган сум	2	5	1.57
13	Алтанцөгц сум	2	3	0.94

Баян-Өлгий аймагт 13 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 318 гэмт хэргийн 55.3%-ийг Өлгий сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Мягмар гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0-2.7.5%-ийн зөрүүтэй байна.

Баян-Өлгий аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	4	4.0 дахин	1.3
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	2	2.0 дахин	0.6
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	171	109	-36.3	34.3
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	1	2	2.0 дахин	0.6
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	4	8	2.0 дахин	2.5
	Үүнээс: Хүчиндэх	3	8	2.7 дахин	2.5
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	3	-	0.9
5	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	101	131	29.7	41.2
Үүнээс	Хулгайлах	52	67	28.8	21.1
	Залилах	7	18	2.6 дахин	5.7
	Дээрэмдэх	2	2	0.0	0.6
	Мал хулгайлах	17	23	35.3	7.2
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	1	-	0.3
8	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	4	-	1.3
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.3
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	3	10	3.3 дахин	3.1
11	Авлигын гэмт хэрэг	6	13	2.2 дахин	4.1
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	10	66.7	3.1
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	12	6	-50.0	1.9
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	14	18	28.6	5.7
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	14	18	28.6	5.7

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	4		22	-	2	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		2	-	2	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	2		19	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	109		145	-	100	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	3		4	-	6	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	99		128	-	87	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	2		8	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	8		12	-	2	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	8		12	-	2	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	3		3	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	131		159	--	47	-
	Хулгайлах 145/17.1	67		75	-	29	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	2		1	-	1	-
	Залилах 148/17.3	18		29	-	2	-
	Мал хулгайлах 17.12	23		24	-	6	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		4	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	4		5	-	2	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	1			-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	10		18	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	10		23	-	1	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	6		9	-	9	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	18		26	--	14	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	18		25		14	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			1	-	1	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Баян-Өлгий аймагт БГХ 0.3%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 21 буюу 6.9%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Ялагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	302	281	288	281	142	171	-	-
	Эрэгтэй	272	246	256	235	134	159	-	-
	Эмэгтэй	30	35	32	46	8	12	-	-
	Хүүхэд	8	24	13	22	2	2	-	-
	14-15 нас	1	11	1	12	1	0	-	-
	16-17 нас	7	13	12	10	1	2	-	-
	18-24 нас	72	45	58	35	64	18-29 насны 61	-	-
	25-29 нас	70	58	64	52			-	-
	30-34 нас	53	39	46	36	29	31	-	-
	35-39 нас	42	31	39	33	47	35-дээш насны 77	-	-
	40-44 нас	28	21	24	23			-	-
	45-49 нас	12	31	14	28			-	-
	50-54 нас	10	15	13	12			-	-
	55-59 нас	4	10	5	7			-	-
	60-64 нас	2	2	1	2			-	-
	65-69 нас	0	2	0	2			-	-
	70-аас дээш	1	3	4	2	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	4	20	-	-	-	-
	2	Согтуугаар	64	66	-	-	-	37	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	35	52	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	4	9	13	6	-	26	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 281 байгаа нь 1 буюу 0.3%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх ялагдсан бүгд 281 байгаа нь 7 буюу 2.4%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 171 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 281 хүний 246 буюу 87.5%-ийг эрэгтэй, 35 буюу 12.4%-ийг эмэгтэй, 24 буюу 8.5%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 171 хүний 159 буюу 92.9%-ийг эрэгтэй, 12 буюу 7.0%-ийг эмэгтэй, 2 буюу 1.1%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 23.4% нь согтуурсан үедээ, 18.5% нь бүлэглэж, 3.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 21.6% нь согтуугаар, 15.2% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 2.2 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Баян-Өлгий аймагт 300 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	314	300	57 ¹⁹	100	-	194	
Үүнээс	Эрэгтэй	215	198	56	-	143	
	Эмэгтэй	99	102	67	44	-	51
	Хүүхэд	19	18	5	12	-	9
	18-24 нас	29	25	3	9	-	1
	25-29 нас	65	45	8	16	-	42
	30-34 нас	48	45	9	20	-	54
	35-39 нас	48	52	8	17	-	42
	40-44 нас	36	31	6	6	-	25
	45-49 нас	28	28	10	6	-	9
	50-54 нас	18	20	3	6	-	4
	55-59 нас	13	12	1	1	-	5
	60-64 нас	3	12	0	0	-	2
	65-69 нас	2	5	0	0	-	0
	70-аас дээш	5	7	0	2	-	1
	Нас барсан	9	11	5	2	-	10
	Гэмтсэн	93	113	99	24	-	118
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	0	
Учирсан хохирол	414.7	532.6	-	-	-	75.7	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	151.0	328.8	-	-	-	25.3	

2018 онд Баян-Өлгий аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 35-39, 50-54, 60-64, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

¹⁹ ПБ-аас ирүүлсэн мэдээлэлд хохирсон нийт хүний тоо 57 үүнээс эмэгтэй хүн 67 байгаа гэсэн нь дүгнэх боломжгүй мэдээлэл байх бөгөөд үзүүлэлт хоорондын хамаарлаар балансын тулгалт хийвэл нийт хохирогчийн тоо алдаатай нөхөгдсөн болох нь харагдаж байна.

13. БАЯНХОНГОР АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Баянхонгор аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3796 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 952 буюу 25.1 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 581 буюу 61% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1090 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 779 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 73%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 46.4%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 289 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 72 хэргийг нэгтгэж, 15 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 321 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 375, мөрдөн байцаалтын 18 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 405 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 305 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 303 хүнд ял оногдуулснаас 75 хүнийг хорих, 71 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 157 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Баянхонгор аймгийн харьяалалтай 98 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Баянхонгор аймагт 581 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.6% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 18 хэргээр буюу 3.2%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.6**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **4.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Баянхонгор сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Баянбулаг сум**
- Сумдын дундаж нь **29.1**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Лхагва**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **164**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **35**
- Хүүхэд үйлдсэн **32**
- Хохирогч иргэн **580**
- Нас барсан **12**
- Гэмтсэн **210**
- Хохирлын дүн **1337.0 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **596.0 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

Д/д	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Баянхонгор сум	342	371	63.86
2	Бөмбөгөр сум	22	35	6.02
3	Баян-Овоо сум	24	24	4.13
4	Галуут сум	19	22	3.79
5	Өлзийт сум	23	17	2.93
6	Богд сум	12	15	2.58
7	Эрдэнэцогт сум	14	12	2.07
8	Баацагаан сум	23	11	1.89
9	Заг сум	9	11	1.89
10	Жаргалант сум	7	10	1.72
11	Жинст сум	8	9	1.55
12	Баянговь сум	8	8	1.38
13	Баянлиг сум	7	5	0.86
14	Баян-Өндөр сум	5	5	0.86
15	Баянцагаан сум	4	5	0.86
16	Бууцагаан сум	17	5	0.86
17	Гурванбулаг сум	8	5	0.86
18	Шинэжинст сум	3	5	0.86
19	Хүрээмарал сум	4	4	0.69
20	Баянбулаг сум	4	2	0.34

Баянхонгор аймагт 20 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 581 гэмт хэргийн 63.8%-ийг Баянхонгор сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Лхагва гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.3-3.1%-ийн зөрүүтэй байна.

Баянхонгор аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	11	7	-36.4	1.2
	Үүнээс: Хүнийг алах	3	2	-33.3	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг	231	203	-12.1	34.9
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	-	3	-	0.5
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	13	21	61.5	3.6
	Үүнээс: Хүчиндэх	10	17	70.0	2.9
4	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	234	315	34.6	54.2
	Хулгайлах	144	206	43.1	35.5
	Залилах	14	35	2.5 дахин	6.0
	Дээрэмдэх	10	6	-40.0	1.0
	Мал хулгайлах	47	51	8.5	8.8
5	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.2
6	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	20	3	-85.0	0.5
7	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
8	Авлигын гэмт хэрэг	4	5	25.0	0.9
9	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	5	3	-40.0	0.5
10	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	16	11	-31.3	1.9
11	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	28	11	-60.7	1.9
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	25	11	-56.0	1.9

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	7		68	-	3	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		4	-	3	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	5		64	-	182	-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	203		258	-	8	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6		9	-	166	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	183		220	-		-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3		8	-	182	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	21		32	-	12	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	17		30	-	12	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	315		358	--	76	-
	Хулгайлах 145/17.1	205		212	-	48	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	6	1	11	-	5	-
	Залилах 148/17.3	35	1	44	-	1	-
	Мал хулгайлах 17.12	51		51	-	11	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		1	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	3		5	-	3	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	3		5	-	3	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		1	-	1	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	3		12	-	5	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	11		20	-	5	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	11		27	--	14	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	11		27		14	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Баянхонгор аймагт БГХ 3.2%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 15.2%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	467	396	408	405	281	303	-	-
	Эрэгтэй	402	361	348	345	258	271	-	-
	Эмэгтэй	65	35	60	60	23	32	-	-
	Хүүхэд	38	32	33	27	18	12	-	-
	14-15 нас	9	11	9	9	4	4	-	-
	16-17 нас	29	21	24	18	14	8	-	-
	18-24 нас	87	128	79	96	131	18-29 насны 137	-	-
	25-29 нас	130	88	101	80			-	-
	30-34 нас	74	46	65	65	48	53	-	-
	35-39 нас	51	46	42	51	84	35-дээш насны 101	-	-
	40-44 нас	38	23	32	29			-	-
	45-49 нас	21	20	16	20			-	-
	50-54 нас	17	7	17	9			-	-
	55-59 нас	7	4	5	3			-	-
	60-64 нас	2	2	2	3			-	-
	65-69 нас	2	0	2	1			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	0			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	13	18	-	-	-	-
2	Согтуугаар	169	164	-	-	-	123	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	116	106	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	20	37	41	34	-	78	-	-
7	Хуулийн этгээд						1		

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 396 байгаа нь 71 буюу 15.2%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 405 байгаа нь 3 буюу 0.7%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 303 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 396 хүний 361 буюу 91.1%-ийг эрэгтэй, 35 буюу 8.8%-ийг эмэгтэй, 32 буюу 8.1%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 303 хүний 271 буюу 89.4%-ийг эрэгтэй, 32 буюу 10.5%-ийг эмэгтэй, 12 буюу 3.9%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 41.4% нь согтуурсан үедээ, 9.3% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 40.5% нь согтуугаар, 25.7% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 85%-иар өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Баянхонгор аймагт 580 хүн, 3 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	570	580	355	572	-	343
Эрэгтэй	363	332	165	322	-	241
Эмэгтэй	207	248	190	250	-	102
Хүүхэд	44	33	11	26	-	25
18-24 нас	60	47	39	56	-	36
25-29 нас	91	104	55	91	-	72
30-34 нас	86	97	52	104	-	41
35-39 нас	73	83	40	80	-	47
40-44 нас	82	77	49	77	-	60
45-49 нас	53	51	46	46	-	19
50-54 нас	38	38	18	31	-	18
55-59 нас	27	24	14	28	-	16
60-64 нас	18	9	12	13	-	6
65-69 нас	3	7	1	3	-	2
70-аас дээш	4	10	7	7	-	1
Нас барсан	17	12	35	36	-	57
Гэмтсэн	84	210	242	206	-	195
Хуулийн этгээд	3	3	0	0	-	3
Учирсан хохирол	1051.7	1337.0	-	-	-	340.1
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	539.9	596.0	-	-	-	273.3

2018 онд Баянхонгор аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 25-29, 30-34, 35-39, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

14. БУЛГАН АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Булган аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 1810 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 539 буюу 29.8 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 344 буюу 63.8% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 730 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 476 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 26.7%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 12.5 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 198 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 26 хэргийг нэгтгэж, 9 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 197 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 265, мөрдөн байцаалтын 37 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 273 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 200 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 182 хүнд ял оногдуулснаас 36 хүнийг хорих, 24 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 122 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Булган аймгийн харьяалалтай 89 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Булган аймагт 344 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.9% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 18 хэргээр буюу 5.0%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.9**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **3.2**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Булган сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Дашинчилин сум**
- Сумдын дундаж нь **21.5**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **96**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **24**
- Хүүхэд үйлдсэн **9**
- Хохирогч иргэн **350**
- Нас барсан **17**
- Гэмтсэн **131**
- Хохирлын дүн **1088.4 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **620.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Булган сум	99	98	28.49
2	Орхон сум	40	35	10.17
3	Бүрэгхангай сум	19	27	7.85
4	Бугат сум	24	25	7.27
5	Хутаг-Өндөр сум	23	25	7.27
6	Хангал сум	30	20	5.81
7	Гурванбулаг сум	16	17	4.94
8	Сэлэнгэ сум	25	15	4.36
9	Тэшиг сум	10	14	4.07
10	Баян-Агт сум	7	12	3.49
11	Хишиг-Өндөр сум	20	12	3.49
12	Рашаант сум	18	10	2.91
13	Сайхан сум	13	10	2.91
14	Могод сум	6	9	2.62
15	Баяннуур сум	6	8	2.33
16	Дашинчилин сум	6	7	2.03

Булган аймагт 16 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 344 гэмт хэргийн 28.4%-ийг Булган сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 2.6-8.4 хувийн зөрүүтэй байна.

Булган аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	10	14	40.0	4.1
	Үүнээс: Хүнийг алах	2	3	50.0	0.9
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	120	94	-21.7	27.3
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	9	2	-77.8	0.6
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	8	5	-37.5	1.5
	Үүнээс: Хүчиндэх	7	5	-28.6	1.5
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2	2	0.0	0.5
5	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.3
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	157	144	-8.3	41.8
	Хулгайлах	97	84	-13.4	24.4
	Залилах	9	5	-44.4	1.5
	Дээрэмдэх	1	4	4.0 дахин	1.2
	Мал хулгайлах	33	37	12.1	10.8
7	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	9	-	-	-
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	-	3	-	0.9
10	Авлигын гэмт хэрэг	-	5	-	1.5
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	4	5	25.0	1.5
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	22	40	81.8	11.6
13	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг		1		0.3
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	29	30	3.4	8.7
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	28	29	3.6	8.7

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	14		81	-	3	-
	Хүнийг алах 91/10.1	3		5	-	1	-
1	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	10		74	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	94		116	-	88	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6	1	8	-	10	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	79		95	-	62	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	2		2	-	1	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	5		4	-	5	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	5		4	-	5	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	2		3	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			1	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	1		1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	144		163	--	38	-
	Хулгайлах 145/17.1	84		85	-	17	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	4		10	-	1	-
	Залилах 148/17.3	5		12	-	1	-
	Мал хулгайлах 17.12	37		34	-	7	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/				-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/			3	-	2	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16			3	-	2	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	3		4	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	5		11	-	6	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	40		40	-	29	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/	1		1	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	30		45	--	28	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	29		45		28	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Булган аймагт БГХ 5.0%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 8 буюу 2.9%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	269	261	272	273	168	182	-	-
	Эрэгтэй	242	237	245	227	150	174	-	-
	Эмэгтэй	27	24	27	47	18	8	-	-
	Хүүхэд	7	9	13	4	7	3	-	-
	14-15 нас	4	6	9	3	1	2	-	-
	16-17 нас	3	3	4	1	6	1	-	-
	18-24 нас	51	43	38	35	65	18-29 насны 49	-	-
	25-29 нас	34	42	26	43			-	-
	30-34 нас	36	38	34	32			24	23
	35-39 нас	55	31	46	26	72	35-дээш насны 107	-	-
	40-44 нас	39	36	29	38			-	-
	45-49 нас	27	28	21	22			-	-
	50-54 нас	14	17	16	19			-	-
	55-59 нас	4	13	4	8			-	-
	60-64 нас	1	4	3	4			-	-
	65-69 нас	1	0	1	0			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	0			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	41	43	-	-	-	-
2	Согтуугаар	82	96	-	-	-	103	-	-
3	Мансуурсан үедээ	1	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	48	46	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	4	21	25	4	-	51	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 261 байгаа нь 8 буюу 2.9%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 273 байгаа нь 1 буюу 0.3%-иар өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 182 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 261 хүний 237 буюу 90.8%-ийг эрэгтэй, 24 буюу 9.1%-ийг эмэгтэй, 9 буюу 3.4%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 182 хүний 174 буюу 95.6%-ийг эрэгтэй, 8 буюу 4.3%-ийг эмэгтэй, 3 буюу 1.6%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 36.7% нь согтуурсан үедээ, 17.6% нь бүлэглэж, 8.0% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 56.5 хувь нь согтуугаар, 28.0% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 5.2 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Булган аймагт 350 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	395	350	218	217	-	255	
Үүнээс	Эрэгтэй				-		
	Эмэгтэй	129	114	110	68	-	48
	Хүүхэд	18	12	10	6	-	6
	18-24 нас	30	18	16	14	-	33
	25-29 нас	42	37	15	29	-	26
	30-34 нас	56	42	31	27	-	60
	35-39 нас	41	56	18	30	-	36
	40-44 нас	60	55	29	33	-	46
	45-49 нас	59	36	35	27	-	24
	50-54 нас	33	37	17	16	-	14
	55-59 нас	27	33	21	12	-	5
	60-64 нас	18	12	8	11	-	3
	65-69 нас	7	6	3	6	-	1
	70-аас дээш	4	6	2	2	-	1
	Нас барсан	7	17	45	17	-	10
	Гэмтсэн	187	131	117	47	-	156
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	0	
Учирсан хохирол	1346.4	1088.4	-	-	-	833.1	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	758.4	620.2	-	-	-	391.3	

2018 онд Булган аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 35-39, 50-54, 55-59, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

15. ГОВЬ-АЛТАЙ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Говь-Алтай аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 1114 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 392 буюу 35.2% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 203 буюу 51.7% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 417 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 322 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 34.0%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 27.2%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 155 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 33 хэргийг нэгтгэж, 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 113 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 107, мөрдөн байцаалтын 7 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 123 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 110 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 119 хүнд ял оногдуулснаас 41 хүнийг хорих, 18 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 60 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Говь-Алтай аймгийн харьяалалтай 60 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Говь-Алтай аймагт 203 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.5% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 3 хэргээр буюу 1.5%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.5**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **1.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Есөнбулаг сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Төгрөг, Жаргалан, Баян-Уул, Шарга сум**
- Сумдын дундаж нь **11.2**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **42**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **12**
- Хүүхэд үйлдсэн **12**
- Хохирогч иргэн **209**
- Нас барсан **9**
- Гэмтсэн **62**
- Хохирлын дүн **497.4 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **186.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Есөнбулаг сум	128	120	59.11
2	Дэлгэр сум	4	12	5.91
3	Халиун сум	5	10	4.93
4	Тайшир сум	8	9	4.43
5	Цогт сум	6	8	3.94
6	Тонхил сум	9	7	3.45
7	Алтай сум	3	5	2.46
8	Дарви сум	4	5	2.46
9	Хөх морьт сум	1	4	1.97
10	Бигэр сум	1	3	1.48
11	Бугат сум	8	3	1.48
12	Цээл сум	6	3	1.48
13	Чандмань сум	4	3	1.48
14	Эрдэнэ сум	2	3	1.48
15	Баян-Уул сум	2	2	0.99
16	Жаргалан сум	3	2	0.99
17	Төгрөг сум	1	2	0.99
18	Шарга сум	5	2	0.99

Говь-Алтай аймагт 18 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 203 гэмт хэргийн 59.1%-ийг Есөнбулаг сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 6.4-11.9%-ийн зөрүүтэй байна.

Говь-Алтай аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	4	-	2.0
	Үүнээс: Хүнийг алах	-	2	-	1.0
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	73	50	-31.5	24.6
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	1	5	5.0 дахин	2.5
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	5	2	-60.0	1.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	4	2	-50.0	1.0
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.5
5	Эрүүл мэндийн эсрэг	1	-	-	-
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	89	125	40.4	61.6
	Хулгайлах	63	49	-22.2	24.1
	Залилах	8	45	5.6 дахин	22.2
	Дээрэмдэх		1		0.5
	Мал хулгайлах	6	13	2.2 дахин	6.4
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.5
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг	7	-	-	-
9	Авлигын гэмт хэрэг	2	2	0.0	1.0
10	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.5
11	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	5	3	-40.0	1.4
12	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	16	14	-12.5	6.9
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	16	14	-12.5	6.9

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	4		45	-	1	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		2	-	1	-
1	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1		42	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	50		67	-	56	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6		5	-	7	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	34		50	-	41	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	5		4	-	2	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	2		5	-	4	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	2		5	-	4	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		2	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	125		154	--	33	-
	Хулгайлах 145/17.1	49		66	-	20	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	1		2	-	2	-
	Залилах 148/17.3	40		49	-	2	-
	Мал хулгайлах 17.12	13		11	-	4	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1			-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/			1	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/			6	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	1		6	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	3		6	-	3	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	14		24	--	11	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	14		23		11	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Говь-Алтай аймагт БГХ 1.5%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 23.8%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	189	144	184	123	95	119	-	-
	Эрэгтэй	166	132	153	104	84	108	-	-
	Эмэгтэй	23	12	31	20	11	11	-	-
	Хүүхэд	20	12	14	11	10	14	-	-
	14-15 нас	8	0	9	1	4	5	-	-
	16-17 нас	12	12	5	10	6	9	-	-
	18-24 нас	53	23	40	21	37	18-29 насны 46	-	-
	25-29 нас	34	43	34	24			-	-
	30-34 нас	25	27	28	17	10	23	-	-
	35-39 нас	16	19	19	18	38	35-дээш насны 36	-	-
	40-44 нас	15	4	14	5			-	-
	45-49 нас	10	8	14	10			-	-
	50-54 нас	11	4	13	6			-	-
	55-59 нас	3	2	3	3			-	-
	60-64 нас	2	2	3	2			-	-
	65-69 нас	0	0	0	0	-	-	-	-
	70-аас дээш	0	0	0	1	-	-	-	-
	Тодорхойгүй	-	-	2	5	-	-	-	-
2	Согтуугаар	61	42	-	-	-	39	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	45	21	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	2	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	4	3	10	1	-	16	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 144 байгаа нь 45 буюу 23.8%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 123 байгаа нь 61 буюу 33.1%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 119 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 144 хүний 132 буюу 91.6%-ийг эрэгтэй, 12 буюу 8.3%-ийг эмэгтэй, 12 буюу 8.3%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 119 хүний 108 буюу 90.7%-ийг эрэгтэй, 11 буюу 9.2%-ийг эмэгтэй, 14 буюу 11.7%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 29.1% нь согтуурсан үедээ, 14.5% нь бүлэглэж, 2.0% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 32.7% нь согтуугаар, 13.4% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 25.0%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Говь-Алтай аймагт 209 хүн, 3 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	219	209	118	85	-	127
Эрэгтэй	152	131	60	57	-	84
Эмэгтэй	67	78	58	28	-	43
Хүүхэд	15	10	2	3	-	7
18-24 нас	16	19	7	7	-	21
25-29 нас	30	18	15	10	-	15
30-34 нас	49	40	26	13	-	20
35-39 нас	38	23	16	13	-	10
40-44 нас	17	31	15	15	-	14
45-49 нас	23	30	11	13	-	17
50-54 нас	15	15	14	4	-	10
55-59 нас	9	11	6	3	-	6
60-64 нас	3	6	1	2	-	6
65-69 нас	3	2	2	0	-	0
70-аас дээш	1	4	0	1	-	1
Нас барсан	30	9	9	8	-	2
Гэмтсэн	167	62	43	24	-	77
Хуулийн этгээд	0	3	-	-	-	1
Учирсан хохирол	753.2	497.4	-	-	-	245.3
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	275.2	186.2	-	-	-	192.5

2018 онд Говь-Алтай аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 40-44, 45-49, 55-59, 60-64, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

16. ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Говьсүмбэр аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 764 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 319 буюу 41.8% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 176 буюу 55.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 338 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 268 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 69.0 хувиар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 94.0%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 117 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 5 хэргийг нэгтгэж, 5 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 112 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 90, мөрдөн байцаалтын 9 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 130 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 108 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 111 хүнд ял оногдуулснаас 22 хүнийг хорих, 15 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 74 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Говьсүмбэр аймгийн харьяалалтай 14 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Говьсүмбэр аймагт 176 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.4 хувь нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 5 хэргээр буюу 2.9 хувиар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.4**

- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **1.6**

- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Сүмбэр сум**

- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Баянтал сум**

- Сумдын дундаж нь **58.6**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа, Баасан**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**

- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**

- Согтуугаар үйлдсэн **79**

- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **18**

- Хүүхэд үйлдсэн **6**

- Хохирогч иргэн **174**

- Нас барсан **5**

- Гэмтсэн **107**

- Хохирлын дүн **548.9 сая**

- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **290.8 сая**

- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Сүмбэр сум	127	135	76.70
2	Шивээговь сум	20	22	12.50
3	Баянтал сум	24	19	10.80

Говьсүмбэр аймагт 3 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 176 гэмт хэргийн 76.7 хувийг Сүмбэр сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа болон Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1.1-4.5%-ийн зөрүүтэй байна.

Говьсүмбэр аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2	3	50.0	1.7
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	2	2.0 дахин	1.1
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	82	91	11.0	51.7
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	2	2	0.0	1.1
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	4	10	2.5 дахин	5.7
	Үүнээс: Хүчиндэх	2	3	50.0	1.7
4	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	56	52	7.1	29.5
	Хулгайлах	28	34	21.4	19.3
	Дээрэм	1	-	-	-
	Залилах	2	3	50.0	1.7
	Мал хулгайлах	18	7	61.1	4.0
5	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	4	2	-50.0	1.1
6	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
7	Авлигын гэмт хэрэг	-	6	-	3.4
8	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	-	-	-
9	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	-	1	-	0.6
10	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	20	11	-45.0	6.3
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	17	11	-35.3	6.3

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	3		18	-	2	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		1	-	2	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1		17	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	91		116	-	84	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	2		3	-	2	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	83		96	-	75	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	2		6	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	10		10	-	2	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	3		6	-	2	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/			1	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			11	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	52		69	--	9	-
	Хулгайлах 145/17.1	34		39	-	5	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2			1	-		-
	Залилах 148/17.3	3		8	-		-
	Мал хулгайлах 17.12	7		7	-	3	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/			1	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	2		2	-	2	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/			2	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/			1	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1			-		-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	11		30	-	8	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	11		30	-	9	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Говьсүмбэр аймагт БГХ 2.9%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 34.7%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	190	124	106	130	91	111	-	-
	Эрэгтэй	161	106	84	113	79	96	-	-
	Эмэгтэй	29	18	22	17	12	15	-	-
	Хүүхэд	22	6	6	3	11	2	-	-
	14-15 нас	6	2	0	0	4	0	-	-
	16-17 нас	16	4	6	3	7	2	-	-
	18-24 нас	21	24	16	28	36	18-29 насны 43	-	-
	25-29 нас	36	28	14	26			-	-
	30-34 нас	37	16	24	20	17	13	-	-
	35-39 нас	27	15	14	14	27	35-дээш насны 53	-	-
	40-44 нас	18	15	12	17			-	-
	45-49 нас	10	13	5	13			-	-
	50-54 нас	10	4	6	5			-	-
	55-59 нас	9	2	7	2			-	-
	60-64 нас	0	0	0	0			-	-
	65-69 нас	0	1	0	1	-	-		
	70-аас дээш	0	0	0	0	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	2	0	-	-	-	-
2	Согтуугаар	76	79	-	-	-	63	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	1	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	49	5	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	2	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	7	14	11	21	-	31	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 124 байгаа нь 66 буюу 34.7%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 130 байгаа нь 24 буюу 18.4%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 111 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 124 хүний 106 буюу 63.7%-ийг эрэгтэй, 18 буюу 14.5%-ийг эмэгтэй, 6 буюу 4.8%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 111 хүний 96 буюу 86.4%-ийг эрэгтэй, 15 буюу 13.5%-ийг эмэгтэй, 2 буюу 1.08%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 29.1% нь согтуурсан үедээ, 11.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 56.7 хувь нь согтуугаар, 27.9% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 2 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Говьсүмбэр аймагт 174 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	192	174	58 ²⁰	225	-	122
Эрэгтэй	124	95		124	-	64
Эмэгтэй	68	79	58	101	-	58
Хүүхэд	17	16	2	27	-	12
18-24 нас	16	25	1	26	-	12
25-29 нас	32	29	6	37	-	26
30-34 нас	32	28	13	30	-	21
35-39 нас	26	18	8	22	-	14
40-44 нас	21	17	4	23	-	7
45-49 нас	15	11	7	21	-	8
50-54 нас	15	11	5	12	-	8
55-59 нас	12	11	2	11	-	9
60-64 нас	2	6	1	10	-	3
65-69 нас	1	1	2	0	-	1
70-аас дээш	3	1	3	2	-	1
Нас барсан	31	5	15	7	-	3
Гэмтсэн	188	107	88	124	-	107
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	0
Учирсан хохирол	303.5	548.9	-	-	-	68.3
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	210.3	290.8	-	-	-	63.2

2018 онд Говьсүмбэр аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 60-64, 65-69 насны ангилалд өссөн дүнтэй байна.

²⁰ Прокурорын байгууллагаас ирүүлсэн мэдээлэлд Говьсүмбэр аймагт хохирсон хүн 58, үүнээс эмэгтэй хүн 58 гэж дурдсан байна. Эдгээр мэдээлэлд зөрүү гарсан байх магадлалтай тул хохирсон “эрэгтэй” хүний тоог харуулах боломжгүй байна /М.Ц/.

17. ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ²¹

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Дархан-Уул аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 5185 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1255 буюу 24.2% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 818 буюу 65.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1396 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 1019 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 31.8%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 28.6%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 340 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 89 хэргийг нэгтгэж, 24 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 444 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 445, мөрдөн байцаалтын 55 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 574 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 452 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 418 хүнд ял оногдуулснаас 120 хүнийг хорих, 57 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 241 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Дархан-Уул аймгийн харьяалалтай 175 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Дархан-Уул аймагт 818 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 2.2% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 50 хэргээр буюу 6.5%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **2.2**

- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **7.7**

- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Дархан сум**

- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Орхон сум**

- Сумдын дундаж нь **204.5**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Лхагва**

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**

- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**

- Согтуугаар үйлдсэн **211**

- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **98**

- Хүүхэд үйлдсэн **55**

- Хохирогч иргэн **822**

- Нас барсан **26**

- Гэмтсэн **346**

- Хохирлын дүн **1981.0 сая**

- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **789.2 сая**

- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Дархан сум	707	742	90.71
2	Шарын гол сум	42	42	5.13
3	Хонгор сум	11	20	2.44
4	Орхон сум	8	14	1.71

²¹ Орон нутгийн хэмжээнд Дархан-Уул аймагт гэмт хэрэг хамгийн их бүртгэгдсэн байгаа бол 2018 оны хүн амын тоогоор энэхүү аймаг нь Хөвсгөл, Сэлэнгэ аймгийн дараагаар 3 дугаарт бичигдсэн байна. Эх сурвалж: Монгол Улсад бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдал 2018 он. 247 дахь тал.

Дархан-Уул аймагт 4 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 818 гэмт хэргийн 90.7%-ийг Дархан сум дангаараа эзэлж байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Лхагва гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1.1-4.8 хувийн зөрүүтэй байна.

Дархан-Уул аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	19	17	-10.5	2.1
	Үүнээс: Хүнийг алах	5	3	-40.0	0.4
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	233	262	12.4	32.0
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	4	6	50.0	0.7
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	31	16	-48.4	2.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	13	14	7.7	1.7
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	4	-	0.5
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.1
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	385	408	6.0	49.9
	Хулгайлах	249	213	-14.5	26.0
	Залилах	44	86	95.5	10.5
	Дээрэмдэх	32	40	25.0	4.9
	Мал хулгайлах	19	14	-26.3	1.7
8	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	4	-	-	-
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	29	11	-62.1	1.3
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.1
11	Авлигын гэмт хэрэг	3	9	3.0 дахин	1.1
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	6	3.0 дахин	0.7
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	16	27	68.8	3.3
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	43	54	25.6	6.6
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	34	53	55.9	6.5
15	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.3

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	17		109	-	8	-
	Хүнийг алах 91/10.1	3		3	-	3	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	7		98	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	262		287	-	231	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	13		13	-	7	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	220		237	-	189	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	6		3	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	16		29	-	9	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	14		23	-	7	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	4		5	-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		3	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	408		473	--	129	-
	Хулгайлах 145/17.1	213		237	-	68	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	40		48	-	22	-
	Залилах 148/17.3	86		95	-	16	-
	Мал хулгайлах 17.12	14		12	-	3	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/			3	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	11		9	-	8	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		4	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	6		8	-	3	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	27		30	-	14	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	54		61	-	47	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	53		61	-	47	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	2		2	-	2	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Дархан-Уул аймагт БГХ 6.5%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 2.4%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	586	600	535	574	364	418	-	-
	Эрэгтэй	504	502	442	449	312	348	-	-
	Эмэгтэй	82	98	93	128	52	70	-	-
	Хүүхэд	32	55	25	25	23	11	-	-
	14-15 нас	12	37	6	19	6	3	-	-
	16-17 нас	20	18	19	16	17	8	-	-
	18-24 нас	144	142	100	120	131	18-29 насны 175	-	-
	25-29 нас	112	102	117	94			-	-
	30-34 нас	67	98	66	83	143	35-дээш насны 160	-	-
	35-39 нас	69	75	62	67			-	-
	40-44 нас	77	50	61	56			-	-
	45-49 нас	35	39	40	37			-	-
	50-54 нас	26	21	28	23			-	-
	55-59 нас	10	11	13	17			-	-
	60-64 нас	4	7	5	5	-	-		
	65-69 нас	8	0	3	0	-	-		
	70-аас дээш	2	0	2	1	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	9	23	-	-	-	-
2	Согтуугаар	181	211	-	-	-	132	-	-
3	Мансуурсан үедээ	1	4	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	98	109	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	12	21	71	31	-	151	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 600 байгаа нь 14 буюу 2.3%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 574 байгаа нь 39 буюу 7.2%-иар тус тус өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 418 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 600 хүний 502 буюу 83.6%-ийг эрэгтэй, 98 буюу 16.3%-ийг эмэгтэй, 55 буюу 9.1%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 418 хүний 348 буюу 83.2%-ийг эрэгтэй, 70 буюу 16.7%-ийг эмэгтэй, 11 буюу 2.6%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 35.1% нь согтуурсан үедээ, 18.1% нь бүлэглэж, 3.5% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 31.5% нь согтуугаар, 36.1% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 1.7 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Дархан-Уул аймагт 822 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	772	822	300	717	-	536
Эрэгтэй	406	434	39	342	-	335
Эмэгтэй	366	388	261	375	-	201
Хүүхэд	44	67	14	59	-	59
18-24 нас	87	79	24	70	-	45
25-29 нас	123	107	41	93	-	68
30-34 нас	118	134	44	112	-	96
35-39 нас	91	103	37	93	-	72
40-44 нас	93	99	42	81	-	80
45-49 нас	74	82	31	75	-	47
50-54 нас	65	69	27	63	-	37
55-59 нас	40	40	21	28	-	13
60-64 нас	22	21	13	16	-	12
65-69 нас	9	14	1	14	-	3
70-аас дээш	6	7	4	9	-	4
Нас барсан	23	26	37	62	-	20
Гэмтсэн	271	346	228	277	-	287
Хуулийн этгээд	0	0	0	0	-	4
Учирсан хохирол	2584.3	1981.0	-	-	-	836.4
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	742.4	789.2	-	-	-	220.3

2018 онд Дархан-Уул аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

18. ДОРНОГОВЬ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Дорноговь аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 2608 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 784 буюу 30.1% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 517 буюу 65.9% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 982 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 651 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 0.4%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 11.3%-иар буурчээ. Мөн 2018 онд 262 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 30 хэргийг нэгтгэж, 18 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 298 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 350, мөрдөн байцаалтын 23 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 346 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 282 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 284 хүнд ял оногдуулснаас 170 хүнийг хорих, 41 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 73 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Дорноговь аймгийн харьяалалтай 86 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Дорноговь аймагт 517 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.4% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 137 хэргээр буюу 20.9%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.4**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **4.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Замын-Үүд сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Дэлгэрэх сум**
- Сумдын дундаж нь **36.9**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Лхагва**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **84**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **63**
- Хүүхэд үйлдсэн **7**
- Хохирогч иргэн **408**
- Нас барсан **27**
- Гэмтсэн **150**
- Хохирлын дүн **2301.0 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **728.3 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Замын-Үүд сум	257	200	38.68
2	Сайншанд сум	231	167	32.30
3	Даланжаргалан сум	24	27	5.22
4	Айраг сум	31	22	4.26
5	Хатанбулаг сум	25	22	4.26
6	Алтанширээ сум	10	12	2.32
7	Улаанбадрах сум	5	11	2.13
8	Иххэт сум	11	10	1.93
9	Хөвсгөл сум	5	10	1.93
10	Сайхандулаан сум	13	9	1.74
11	Өргөн сум	18	8	1.55
12	Эрдэнэ сум	11	8	1.55
13	Мандах сум	6	6	1.16
14	Дэлгэрэх сум	7	5	0.97

Дорноговь аймагт 14 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 517 гэмт хэргийн 38.6%-ийг Замын-Үүд сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Лхагва гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.8-6.1%-ийн зөрүүтэй байна.

Дорноговь аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	19	8	-57.9	1.5
	Үүнээс: Хүнийг алах	5	2	-60.0	0.4
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	171	143	-16.4	27.7
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	3	-	-	-
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	17	19	11.8	3.7
	Үүнээс: Хүчиндэх	11	18	63.6	3.5
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	281	219	-22.1	42.4
	Хулгайлах	170	111	-34.7	21.5
	Залилах	24	37	54.2	7.2
	Дээрэмдэх	5	7	40.0	1.4
	Мал хулгайлах	36	30	-16.7	5.8
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	48	26	-45.8	5.0
8	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	5	22	340.0	4.3
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	25	10	-60.0	1.9
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	4	2.0 дахин	0.8
11	Авлигын гэмт хэрэг	6	4	-33.3	0.8
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	8	14	75.0	2.7
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	10	5	-50.0	1.0
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	59	42	-28.8	8.1
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	49	40	-18.4	7.7
15	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.1

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	8		78	-	5	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		6	-	5	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	6		72	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	143		167	-	116	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	7		10	-	10	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	120		135	-	85	-
3	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7			2	-		-
	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	19		26	-	12	-
4	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	18		23	-	12	-
	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
5	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	219		231	--	71	-
	Хулгайлах 145/17.1	111	1	109	-	37	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	7		7	-	5	-
	Залилах 148/17.3	37		32	-	3	-
	Мал хулгайлах 17.12	30		37	-	8	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	26		36	-	23	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	22		22	-	15	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	10		9	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		1	-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	4		6	-	2	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	14		13	-	3	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	5		6	-	3	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	42		56	-	30	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	40		55		30	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		1	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Дорноговь аймагт БГХ 20.9%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 34.1%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	522	344	477	346	335	284	-	-
	Эрэгтэй	442	281	390	283	296	240	-	-
	Эмэгтэй	80	63	87	63	39	44	-	-
	Хүүхэд	16	7	13	6	11	0	-	-
	14-15 нас	2	2	5	1	4	0	-	-
	16-17 нас	14	5	8	5	8	0	-	-
	18-24 нас	120	58	79	57	117	18-29 насны 122	-	-
	25-29 нас	106	81	97	69			-	-
	30-34 нас	100	59	102	60	70	56	-	-
	35-39 нас	70	44	60	47	136	35-дээш насны 106	-	-
	40-44 нас	47	44	48	38			-	-
	45-49 нас	34	22	39	25			-	-
	50-54 нас	21	13	21	15			-	-
	55-59 нас	6	12	5	13			-	-
	60-64 нас	1	2	0	4			-	-
	65-69 нас	1	1	1	0	-	-		
	70-аас дээш	0	1	1	1	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	10	8	-	-	-	-
2	Согтуугаар	159	84	-	-	-	50	-	-
3	Мансуурсан үедээ	5	2	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	78	22	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	4	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	8	11	52	38	-	82	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 344 байгаа нь 178 буюу 34.0%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 346 байгаа нь 131 буюу 27.4%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 284 байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 344 хүний 281 буюу 63.7%-ийг эрэгтэй, 63 буюу 36.2%-ийг эмэгтэй, 7 буюу 2.0%-ийг хүүхэд, ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 284 хүний 240 буюу 83.9%-ийг эрэгтэй, 44 буюу 15.4%-ийг эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 52.8% нь согтуурсан үедээ, 6.3% нь бүлэглэж, 3.1% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 17.6% нь согтуугаар, 28.8% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Дорноговь аймагт 408 хүн, 2 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	550	408	325	495	-	258
Эрэгтэй	334	247	224	273	-	170
Эмэгтэй	216	161	101	222	-	88
Хүүхэд	30	27	8	23	-	16
18-24 нас	50	39	22	42	-	24
25-29 нас	77	71	41	68	-	41
30-34 нас	108	71	66	98	-	40
35-39 нас	81	56	50	80	-	53
40-44 нас	71	53	34	62	-	41
45-49 нас	64	33	44	36	-	20
50-54 нас	33	21	31	31	-	15
55-59 нас	14	20	9	29	-	4
60-64 нас	15	10	9	15	-	3
65-69 нас	2	1	5	5	-	1
70-аас дээш	5	6	3	4	-	0
Нас барсан	25	27	80	25	-	19
Гэмтсэн	153	150	194	174	-	144
Хуулийн этгээд	1	2	1	1	-	2
Учирсан хохирол	4422.3	2679.8	-	-	-	399.7
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	2301.0	728.3	-	-	-	288.3

2018 онд Дорноговь аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

19. ДОРНОД АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Дорнод аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 4716 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1161 буюу 24.6% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 602 буюу 51.8% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1184 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 860 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 77.2%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 71.3 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 356 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 59 хэргийг нэгтгэж, 6 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 353 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 366, мөрдөн байцаалтын 45 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 424 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 362 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 326 хүнд ял оногдуулснаас 109 хүнийг хорих, 35 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 183 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Дорнод аймгийн харьяалалтай 181 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Дорнод аймагт 602 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.6% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 20 хэргээр буюу 3.4%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.6**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **5.7**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Хэрлэн сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Чулуунхороот сум**
- Сумдын дундаж нь **43**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Лхагва**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **172**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **35**
- Хүүхэд үйлдсэн **13**
- Хохирогч иргэн **588**
- Нас барсан **44**
- Гэмтсэн **219**
- Хохирлын дүн **3121.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **826.0 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Хэрлэн сум	285	322	53.49
2	Баянтүмэн сум	9	40	6.64
3	Булган сум	24	32	5.32
4	Баян-Уул сум	12	31	5.15
5	Чойбалсан сум	14	27	4.49
6	Цагаан овоо сум	34	24	3.99
7	Матад сум	33	20	3.32
8	Гурван загал сум	27	16	2.66
9	Дашбалбар сум	12	16	2.66
10	Халх гол сум	15	16	2.66
11	Хөлөнбуйр сум	6	16	2.66
12	Сэргэлэн сум	90	15	2.49
13	Баяндун сум	15	14	2.33
14	Чулуунхороот сум	6	13	2.16

Дорнод аймагт 14 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 602 гэмт хэргийн 53.4%-ийг Хэрлэн сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Лхагва гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.1-2.8%-ийн зөрүүтэй байна.

Дорнод аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	12	29	2.4 дахин	4.8
	Үүнээс: Хүнийг алах	6	9	50.0	1.5
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	208	177	-14.9	29.4
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	2	8	4.0 дахин	1.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	14	19	35.7	3.2
	Үүнээс: Хүчиндэх	9	16	77.8	2.7
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2	2	0.0	0.3
5	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.3
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	245	280	14.3	46.5
	Хулгайлах	134	124	-7.5	20.6
	Залилах	15	27	80.0	4.5
	Дээрэмдэх	18	4	-75.0	0.7
	Мал хулгайлах	59	101	71.2	16.8
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	9	5	-44.4	0.8
8	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	7	7.0 дахин	1.2
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	26	9	-65.4	1.5
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.2
11	Авлигын гэмт хэрэг	2	6	3.0 дахин	1.0
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	3	3	0.0	0.5
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	17	9	-47.1	1.5
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	41	52	26.8	8.6
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	36	52	44.4	8.6
15	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	29		141	-	8	-
	Хүнийг алах 91/10.1	9		13	-	7	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	17		124	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	177		222	-	181	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	7		15	-	17	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	149		176	-	138	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	8		10	-	8	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	19		27	-	11	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	16		25	-	9	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	2		5	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1			0	-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/			0	-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	2		2	-	1	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			2	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	280		339	--	47	-
	Хулгайлах 145/17.1	124		139	-	9	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	4		7	-	5	-
	Залилах 148/17.3	27		37	-	19	-
	Мал хулгайлах 17.12	101		112	-	94	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	5		6	-	3	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	7		5	-	3	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	9		11	-	5	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	7		6	-	4	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		4	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	3		5	-	2	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	9		14	-	10	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/			0	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/			0	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	52		77	-	43	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	52		77		43	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		2	-	1	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/			0	-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Дорнод аймагт БГХ 3.4%-иар өссөн бод холбогдон шалгагдсан хүний тоо 7.2%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	428	397	335	424	256	326	-	-
	Эрэгтэй	378	362	296	340	236	299	-	-
	Эмэгтэй	50	35	39	85	20	27	-	-
	Хүүхэд	32	13	21	15	21	10	-	-
	14-15 нас	12	6	6	7	5	3	-	-
	16-17 нас	20	7	15	8	16	7	-	-
	18-24 нас	75	59	53	63	85	18-29 насны 112	-	-
	25-29 нас	86	81	60	82			-	-
	30-34 нас	80	62	62	69	49	67	-	-
	35-39 нас	52	71	51	69	101	35-дээш насны 137	-	-
	40-44 нас	42	44	36	41			-	-
	45-49 нас	32	33	24	33			-	-
	50-54 нас	14	20	10	19			-	-
	55-59 нас	9	9	4	13			-	-
	60-64 нас	4	3	2	5			-	-
	65-69 нас	2	2	2	1			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	2			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	10	13	-	-	-	-
2	Согтуугаар	158	172	-	-	-	94	-	-
3	Мансуурсан үедээ	4	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	75	44	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	10	28	20	7	-	101	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 397 байгаа нь 29 буюу 6.7%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 424 байгаа нь 89 буюу 26.5%-иар өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 326 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 397 хүний 362 буюу 91.1%-ийг эрэгтэй, 35 буюу 8.8%-ийг эмэгтэй, 13 буюу 3.2%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 326 хүний 299 буюу 91.7%-ийг эрэгтэй, 27 буюу 8.2%-ийг эмэгтэй, 10 буюу 3.0%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 43.3% нь согтуурсан үедээ, 11.08% нь бүлэглэж, 7.0% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 28.8% нь согтуугаар, 30.9% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүний тоо 2.8 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Дорнод аймагт 588 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	574	588	144	390	-	398	
Эрэгтэй	340	374	22	216	-	245	
Эмэгтэй	234	214	122	174	-	153	
Хүүхэд	29	30	2	13	-	26	
18-24 нас	55	41	7	30	-	35	
25-29 нас	79	79	23	46	-	63	
30-34 нас	96	83	10	55	-	58	
35-39 нас	96	84	22	53	-	49	
ҮННЭС	40-44 нас	69	83	16	38	-	43
	45-49 нас	50	65	32	80	-	52
	50-54 нас	46	51	11	34	-	32
	55-59 нас	30	39	10	16	-	18
	60-64 нас	15	13	1	9	-	12
	65-69 нас	6	9	1	3	-	5
	70-аас дээш	3	11	5	5	-	5
Нас барсан	19	44	13	20	-	23	
Гэмтсэн	378	219	147	145	-	243	
Хуулийн этгээд	3	0	0	0	-	2	
Учирсан хохирол	3262.6	3121.8	-	-	-	2495.6	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	512.2	826.0	-	-	-	109.0	

2018 онд Дорнод аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

20. ДУНДГОВЬ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Дундговь аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 1676 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 655 буюу 39.1% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 266 буюу 40.6% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 540 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 414 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 47.1 хувиар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 64.9%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 181 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 28 хэргийг нэгтгэж, 8 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 121 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 175, мөрдөн байцаалтын 26 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 145 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 118 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 99 хүнд ял оногдуулснаас 23 хүнийг хорих, 10 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 66 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Дундговь аймгийн харьяалалтай 62 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Дундговь аймагт 266 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.7% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 50 хэргээр буюу 23.1%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.7**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **2.5**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Сайнцагаан сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Өндөршил, Өлзийт, Сайхан овоо сум**
- Сумдын дундаж нь **17.7**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Мягмар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **30-34**
- Согтуугаар үйлдсэн **54**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **9**
- Хүүхэд үйлдсэн **18**
- Хохирогч иргэн **258**
- Нас барсан **16**
- Гэмтсэн **85**
- Хохирлын дүн **896.1 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **324.6 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Сайнцагаан сум	96	114	42.86
2	Хулд сум	8	22	8.27
3	Эрдэнэдалай сум	3	16	6.02
4	Гурвансайхан сум	10	15	5.64
5	Адаацаг сум	13	14	5.26
6	Дэлгэрцогт сум	23	14	5.26
7	Дэлгэрхангай сум	6	13	4.89
8	Говь-Угтаал сум	8	12	4.51
9	Луус сум	15	12	4.51
10	Баянжаргалан сум	9	10	3.76
11	Дэрэн сум	10	10	3.76
12	Цагаандэлгэр сум	8	5	1.88
13	Өлзийт сум	4	3	1.13
14	Өндөршил сум	1	3	1.13
15	Сайхан овоо сум	2	3	1.13

Дундговь аймагт 15 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 266 гэмт хэргийн 42.8 хувийг Сайнцагаан сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Мягмар гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 4.2-8.7 хувийн зөрүүтэй байна.

Дундговь аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	5	5	0.0	1.9
	Үүнээс: Хүнийг алах	3	4	33.3	1.5
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	110	77	-30.0	28.9
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	5	1	-80.0	0.4
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	3	7	2.3 дахин	2.6
	Үүнээс: Хүчиндэх	3	4	0.0	1.5
4	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг	1	-	-	-
5	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	65	144	2.2 дахин	54.1
	Хулгайлах	37	105	2.8 дахин	39.5
	Залилах	3	10	3.3 дахин	3.8
	Дээрэмдэх	3	2	-33.3	0.8
	Мал хулгайлах	14	21	50.0	7.9
6	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.4
7	Хэрэг хянан шалгах шийдвэрлэх Ажиллагааны эсрэг	-	2	-	0.8
8	Авлигын гэмт хэрэг	1	10	10.0 дахин	3.8
9	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	3	4	33.3	1.5
10	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	26	16	-38.5	6.0
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	26	16	-38.5	6.0

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	5		62	-	4	-
	Үүнээс Хүнийг алах 91/10.1	4		2	-	2	-
	Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4			57	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	77		109	-	68	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	9		10	-	5	-
	Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	63		87	-	54	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	1		8	-		-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	7		13	-	5	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	4		12	-	3	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			2	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	144		179	--	22	-
	Үүнээс Хулгайлах 145/17.1	105	1	117	-	18	-
	Дээрэмдэх 146,147/17.2	2		3	-		-
	Залилах 148/17.3	10		14	-	2	-
	Мал хулгайлах 17.12	21		29	-	1	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/				-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	1		2	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		2	-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	2		3	-	1	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	4		6	-	4	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/				-		-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	16		34	-	14	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	16		34	-	14	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Дундговь аймагт БГХ 23.1%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 12.2 хувиар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	163	183	177	145	95	99	-	-
	Эрэгтэй	143	174	159	135	86	92	-	-
	Эмэгтэй	20	9	18	10	9	7	-	-
	Хүүхэд	0	18	1	10	0	0	-	-
	14-15 нас	0	11	1	5	0	0	-	-
	16-17 нас	0	7	0	5	0	0	-	-
	18-24 нас	22	32	24	21	25	18-29 насны 24	-	-
	25-29 нас	25	38	29	25			-	-
	30-34 нас	42	34	38	29	19	27	-	-
	35-39 нас	27	16	30	14	51	35-дээш насны 48	-	-
	40-44 нас	12	18	17	13			-	-
	45-49 нас	21	12	21	13			-	-
	50-54 нас	5	9	6	8			-	-
	55-59 нас	7	4	6	3			-	-
	60-64 нас	2	2	4	1			-	-
	65-69 нас	0	0	0	0			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	2	-	-		
Тодорхойгүй	-	-	1	3	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	35	54	-	-	-	44	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	5	27	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	0	15	13	6	-	23	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 183 байгаа нь 20 буюу 12.2%-иар өссөн бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 145 байгаа нь 32 буюу 18.0%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 99 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 183 хүний 174 буюу 95.0%-ийг эрэгтэй, 9 буюу 4.9%-ийг эмэгтэй, 18 буюу 9.8%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 99 хүний 92 буюу 92.9%-ийг эрэгтэй, 7 буюу 7.0%-ийг эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 29.5% нь согтуурсан үедээ, 14.7% нь бүлэглэж, 8.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 44.4% нь согтуугаар, 23.2% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 2017 онд гараагүй бол 2018 онд 15 хүн байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Дундговь аймагт 258 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	225	258	151	199	-	146	
Үүнээс	Эрэгтэй	160	182	71	119	-	87
	Эмэгтэй	65	76	80	80	-	59
	Хүүхэд	16	16	8	15	-	8
	18-24 нас	20	16	9	15	-	7
	25-29 нас	27	21	15	20	-	16
	30-34 нас	45	31	26	33	-	21
	35-39 нас	23	38	15	20	-	21
	40-44 нас	29	36	20	29	-	15
	45-49 нас	18	32	20	20	-	12
	50-54 нас	19	23	9	16	-	24
	55-59 нас	15	16	8	8	-	11
	60-64 нас	5	16	5	8	-	3
	65-69 нас	3	9	5	9	-	5
	70-аас дээш	5	4	3	3	-	3
	Нас барсан	30	16	11	21	-	11
	Гэмтсэн	193	85	113	62	-	87
Хуулийн этгээд	1	1	0	0	-	0	
Учирсан хохирол	553.1	896.1	-	-	-	207.8	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	332.2	324.6	-	-	-	55.9	

2018 онд Дундговь аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд буурсан, бусад ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

21. ЗАВХАН АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Завхан аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 953 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 329 буюу 34.5% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 235 буюу 71.4% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 456 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 307 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 44.7%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 51.9%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 118 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 36 хэргийг нэгтгэж, 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 152 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 129, мөрдөн байцаалтын 19 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 170 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 140 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 114 хүнд ял оногдуулснаас 31 хүнийг хорих, 12 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 71 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Завхан аймгийн харьяалалтай 87 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Завхан аймагт 235 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.6 хувь нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 14 хэргээр буюу 6.3 хувиар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.6**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **2.2**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Улиастай сум**
- Гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй **Цагаанчулуут сум**
- Сумдын дундаж нь **9.7**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **30-34**
- Согтуугаар үйлдсэн **78**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **5**
- Хүүхэд үйлдсэн **12**
- Хохирогч иргэн **250**
- Нас барсан **13**
- Гэмтсэн **88**
- Хохирлын дүн **957.1 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **408.5 сая**
- Хамгийн их үйлдэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах, Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Улиастай сум	69	56	23.83
2	Тосонцэнгэл сум	33	33	14.04
3	Алдархаан сум	20	19	8.09
4	Их уул сум	17	16	6.81
5	Тэлмэн сум	11	15	6.38
6	Идэр сум	9	12	5.11
7	Завхан мандал сум	3	10	4.26
8	Сантмаргац сум	2	10	4.26
9	Отгон сум	6	9	3.83
10	Дөрвөлжин сум	5	7	2.98
11	Сонгино сум	6	7	2.98
12	Цагаанхайрхан сум	5	7	2.98
13	Шилүүстэй сум	2	5	2.13
14	Түдэвтэй сум	2	4	1.70
15	Ургамал сум	3	4	1.70
16	Эрдэнэхайрхан сум	6	4	1.70
17	Яруу сум	5	4	1.70
18	Асгат сум	2	3	1.28
19	Баянхайрхан сум	4	3	1.28
20	Цэцэн уул сум	3	3	1.28
21	Баянтэс сум		2	0.85
22	Нөмрөг сум	6	1	0.43
23	Тэс сум	1	1	0.43
24	Цагаанчулуут сум	1		0.00

Завхан аймагт 24 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 235 гэмт хэргийн 23.8%-ийг Улиастай сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1.3-11%-ийн зөрүүтэй байна.

Завхан аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	6	5	-16.7	2.1
	Үүнээс: Хүнийг алах	2	2	0.0	0.9
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	68	73	7.4	31.1
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	7	3	-57.1	1.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	3	2	-4.2	0.9
	Үүнээс: Хүчиндэх	1	2	2.0 дахин	0.9
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.4
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	96	106	10.4	45.1
	Хулгайлах	71	60	-15.5	25.5
	Залилах	2	3	50.0	1.3
	Дээрэмдэх	1	1	0.0	0.4
8	Мал хулгайлах	18	31	72.2	13.2
	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	2	-	0.9
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	1	-83.3	0.4
10	Авлигын гэмт хэрэг	5	14	3.5 дахин	6.0
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	3	5	66.7	2.0
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	15	12	-20.0	5.1
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	16	14	-12.5	6.0
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	14	14	0.0	6.0

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	5		32	-	2	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		3	-	2	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	1		27	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	73		87	-	68	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	3		5	-	8	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	60		67	-	55	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3		9	-		-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	2		4	-	1	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	2		3	-	1	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1			-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			3	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	106		126	--	43	-
	Хулгайлах 145/17.1	60		68	-	25	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	1		1	-		-
	Залилах 148/17.3	3		5	-		-
	Мал хулгайлах 17.12	31		31	-	12	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	2		2	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	1		1	-	3	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-	2	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/			1	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	5		7	-	3	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	12		14	-	10	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/			1	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	14		17	-	9	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	14		17	-	9	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Завхан аймагт БГХ 6.3%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 92 буюу 4.9%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	204	194	152	170	123	114	-	-
	Эрэгтэй	194	189	142	158	119	112	-	-
	Эмэгтэй	10	5	10	11	4	2	-	-
	Хүүхэд	11	12	6	8	12	3	-	-
	14-15 нас	1	2	0	1	1	0	-	-
	16-17 нас	10	10	6	7	11	3	-	-
	18-24 нас	65	42	42	30	18-29 насны 46	-	-	
	25-29 нас	38	33	23	32		-	-	
	30-34 нас	33	46	25	29		23	-	-
	35-39 нас	18	20	19	19	35-дээш насны 42	-	-	
	40-44 нас	19	17	10	18		-	-	
	45-49 нас	12	12	10	14		-	-	
	50-54 нас	6	7	7	9		-	-	
	55-59 нас	1	4	2	6		-	-	
	60-64 нас	1	0	1	0		-	-	
	65-69 нас	0	1	0	1		-	-	
	70-аас дээш	0	0	0	2	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	1	2	-	-	-	-
	2	Согтуугаар	94	78	-	-	-	51	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	32	28	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	2	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	12	7	18	17	-	32	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 194 байгаа нь 10 буюу 4.9%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 170 байгаа нь 18 буюу 11.8%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 114 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 194 хүний 189 буюу 97.4%-ийг эрэгтэй, 5 буюу 2.5%-ийг эмэгтэй, 12 буюу 6.1%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 114 хүний 112 буюу 98.2%-ийг эрэгтэй, 2 буюу 1.7%-ийг эмэгтэй хүн, 3 буюу 1.5%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 40.2% нь согтуурсан үедээ, 14.4% нь бүлэглэж, 3.6% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 44.7% нь согтуугаар, 28.0% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогт багтах эдгээр үзүүлэлтийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад “Галт зэвсгээр” гэмт хэрэг үйлдсэн үзүүлэлтээс бусад үзүүлэлт буурсан эерэг дүн гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Завхан аймагт 250 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	250	250	99	215	-	161	
Үүнээс	Эрэгтэй	186	186	51	143	-	125
	Эмэгтэй	64	64	48	72	-	36
	Хүүхэд	12	11	3	13	-	7
	18-24 нас	16	17	6	16	-	11
	25-29 нас	35	27	12	22	-	27
	30-34 нас	46	34	11	23	-	24
	35-39 нас	35	45	17	43	-	24
	40-44 нас	30	34	13	26	-	21
	45-49 нас	33	42	18	29	-	21
	50-54 нас	18	16	6	19	-	12
	55-59 нас	8	10	5	8	-	7
	60-64 нас	5	5	1	6	-	2
	65-69 нас	4	3	3	3	-	1
	70-аас дээш	8	6	4	4	-	4
	Нас барсан	47	13	9	15	-	2
	Гэмтсэн	281	88	52	75	-	83
	Хуулийн этгээд	0	0	0	1	-	10
Учирсан хохирол	558.9	957.1	-	-	-	342.3	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	370.0	408.5	-	-	-	293.5	

2018 онд Завхан аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 35-39, 40-44, 45-49, 55-59 насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

22. ОРХОН АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Орхон аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 6745 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1129 буюу 16.7% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 794 буюу 70.3% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1441 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 977 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 32.9%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 11.6%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 254 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 137 хэргийг нэгтгэж, 21 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 408 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 589, мөрдөн байцаалтын 30 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 495 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 399 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 988 хүнд ял оногдуулснаас 115 хүнийг хорих, 53 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 220 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Орхон аймгийн харьяалалтай 128 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Орхон аймагт 794 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 2.1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 87 хэргээр буюу 9.9%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **2.1**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **7.5**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **254**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **90**
- Хүүхэд үйлдсэн **30**
- Хохирогч иргэн **756**
- Нас барсан **12**
- Гэмтсэн **269**
- Хохирлын дүн **1578.5 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **898.1 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Баян-Өндөр сум	863	773	97.36
2	Жаргалант сум	18	21	2.64

Орхон аймагт 2 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 794 гэмт хэргийн 97.3%-ийг Баян-Өндөр сум дангаараа эзэлж байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.9-3.7%-ийн зөрүүтэй байна.

Орхон аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	9	10	1	1.3
	Үүнээс: Хүнийг алах	2	8	6	1.0
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	284	221	-63	27.8
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	4	2	-2	0.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	34	43	9	5.4
	Үүнээс: Хүчиндэх	22	22		2.8
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	3	-	-	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	461	438	-23	55.2
	Хулгайлах	300	297	-3	37.4
	Залилах	71	83	12	10.5
	Дээрэмдэх	31	27	-4	3.4
	Мал хулгайлах	13	7	-6	0.9
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	2	-	0.2
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	29	23	-6	2.9
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	5	6	1	0.8
12	Авлигын гэмт хэрэг	4	20	16	2.6
13	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	7	2	-5	0.2
14	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	2	1	-1	0.1
15	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	39	28	-11	3.5
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	33	28	-5	3.5
16	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	10		84	-	4	-
	Хүнийг алах 91/10.1	8		8	-	4	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	2		76	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	221		255	-	216	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	16		19	-	14	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	184		204	-	173	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	2		10	-	7	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	43		50	-	14	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	22		35	-	11	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/			2	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	438		492	--	124	-
	Хулгайлах 145/17.1	297		301	-	69	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	27		25	-	11	-
	Залилах 148/17.3	83		119	-	27	-
	Мал хулгайлах 17.12	7		8	-		-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	2		4	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	23		27	-	12	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16			2	-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	6		13	-	3	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	2		6	-	1	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	1		1	-		-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	28		39	-	24	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	28		39		24	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/			2	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ 9.9%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 20.1%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	676	540	571	495	482	388	-	-
	Эрэгтэй	564	450	453	397	443	331	-	-
	Эмэгтэй	112	90	118	98	39	57	-	-
	Хүүхэд	68	30	50	35	20	20	-	-
	14-15 нас	17	8	16	7	0	11	-	-
	16-17 нас	51	22	34	28	24	9	-	-
	18-24 нас	150	140	111	110	185	18-29 насны 168	-	-
	25-29 нас	128	123	109	87			-	-
	30-34 нас	108	75	92	61	142	56	-	-
	35-39 нас	74	55	62	63	131	35-дээш насны 144	-	-
	40-44 нас	55	50	48	59			-	-
	45-49 нас	47	38	35	36			-	-
	50-54 нас	31	18	29	18			-	-
	55-59 нас	12	7	15	5			-	-
	60-64 нас	0	3	1	3			-	-
	65-69 нас	2	1	3	2			-	-
	70-аас дээш	1	0	2	0	-	-		
Тодорхойгүй	-	-	11	13	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	294	254	-	-	-	43	-	-
3	Мансуурсан үедээ	3	22	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	147	105	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	33	142	41	15	-	90	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 540 байгаа нь 136 буюу 25.1%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 495 байгаа нь 76 буюу 13.3%-иар тус тус буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 388 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 540 хүний 450 буюу 83.3%-ийг эрэгтэй, 90 буюу 16.6%-ийг эмэгтэй, 30 буюу 5.5%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 388 хүний 331 буюу 85.3%-ийг эрэгтэй, 57 буюу 14.6%-ийг эмэгтэй, 20 буюу 5.1%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 47.0% нь согтуурсан үедээ, 4.0% нь мансуурсан үедээ, 19.4% нь бүлэглэж, 26.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 11.0% нь согтуугаар, 23.1% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 4.3 дахин өссөн байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Орхон аймагт 756 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	907	756	444	863	-	431	
Эрэгтэй	485	375	112	415	-	289	
	Эмэгтэй	422	381	332	448	-	142
	Хүүхэд	64	58	3	41	-	25
	18-24 нас	102	73	26	66	-	48
	25-29 нас	137	120	121	131	-	104
	30-34 нас	154	137	60	135	-	109
	35-39 нас	117	91	45	114	-	71
	40-44 нас	87	84	33	88	-	44
	45-49 нас	79	70	34	76	-	21
	50-54 нас	74	54	32	83	-	4
	55-59 нас	48	33	34	43	-	4
	60-64 нас	28	17	22	21	-	0
	65-69 нас	8	12	3	9	-	0
	70-аас дээш	9	7	4	7	-	1
	Нас барсан	9	12	28	53	-	11
	Гэмтсэн	127	269	253	274	-	243
	Хуулийн этгээд	2	1	0	0	-	0
Учирсан хохирол	1542.3	1578.5	-	-	-	250.5	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	1084.3	1182.8	-	-	-	116.1	

2018 онд Орхон аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 65-69 насны ангиллаас бусад ангилалд буурсан эерэг дүн гарчээ.

23. ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Өвөрхангай аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3668 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1022 буюу 27.9% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 670 буюу 65.5% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1156 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 866 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 2 дахин, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 2.1 дахин өсжээ. Мөн 2018 онд 234 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 48 хэргийг нэгтгэж, 8 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 356 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 491, мөрдөн байцаалтын 22 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 429 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 341 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 310 хүнд ял оногдуулснаас 55 хүнийг хорих, 31 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 224 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Өвөрхангай аймгийн харьяалалтай 122 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Өвөрхангай аймагт 670 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.8% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 178 хэргээр буюу 36.2%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.8**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **6.3**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Арвайхээр сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Өлзийт сум**
- Сумдын дундаж нь **35.2**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **189**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **38**
- Хүүхэд үйлдсэн **24**
- Хохирогч иргэн **674**
- Нас барсан **35**
- Гэмтсэн **253**
- Хохирлын дүн **1182.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **435.9 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Арвайхээр сум	168	304	45.37
2	Хархорин сум	59	69	10.30
3	Бат-өлзий сум	31	55	8.21
4	Уянга сум	18	29	4.33
5	Богд сум	21	28	4.18
6	Хужирт сум	40	25	3.73
7	Тарагт сум	31	22	3.28
8	Хайрхан дулаан сум	13	20	2.99
9	Нарийн тээл сум	12	19	2.84
10	Гучин ус сум	7	17	2.54
11	Зүүнбаян-улаан сум	19	16	2.39
12	Есөнзүйл сум	12	15	2.24
13	Бүрд сум	13	14	2.09
14	Баянгол сум	12	12	1.79
15	Баруунбаян улаан сум	14	8	1.19
16	Баян-өндөр сум	12	7	1.04
17	Сант сум	5	5	0.75
18	Төгрөг сум	3	4	0.60
19	Өлзийт сум	2	1	0.15

Өвөрхангай аймагт 19 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 670 гэмт хэргийн 45.3%-ийг Арвайхээр сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Мягмар гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 4.2-8.7%-ийн зөрүүтэй байна.

Өвөрхангай аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	16	17	6.3	2.5
	Үүнээс: Хүнийг алах	5	2	-60.0	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	139	233	67.6	34.8
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	9	16	77.8	2.4
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	9	16	77.8	2.4
	Үүнээс: Хүчиндэх	6	13	2.2 дахин	1.9
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.1
5	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	247	307	-11.5	45.8
	Хулгайлах	173	224	29.5	33.4
	Залилах	7	27	3.9 дахин	4.0
	Дээрэмдэх	7	4	-42.9	0.6
	Мал хулгайлах	41	37	-9.8	5.5
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.1
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	1	-83.3	0.1
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	3	6	2.0 дахин	0.9
10	Авлигын гэмт хэрэг	-	3	-	0.4
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	2	-66.7	0.3
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	19	33	73.7	4.9
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	45	50	11.1	7.5
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	41	50	22.0	7.5

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	17		125	-	6	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		2	-	4	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	12		118	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	233		270	-	189	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	14	1	16	-	12	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	190		223	-	145	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	16		24	-	9	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	16		22	-	12	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	13		19	-	10	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		1	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	307		324	--	77	-
	Хулгайлах 145/17.1	224		227	-	50	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	4		5	-	5	-
	Залилах 148/17.3	27		29	-	1	-
	Мал хулгайлах 17.12	37		36	-	9	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		1	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	1		1	-	2	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		1	-	2	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	6		7	-	3	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	2		4	-	1	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	33		33	-	15	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	50		78	-	32	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	50		77		32	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ 36.2%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 92 буюу 15.8%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	425	492	286	429	266	334	-	-
	Эрэгтэй	392	454	259	385	252	324	-	-
	Эмэгтэй	33	38	27	44	14	10	-	-
	Хүүхэд	29	24	25	25	22	10	-	-
	14-15 нас	9	7	7	8	3	1	-	-
	16-17 нас	20	17	18	17	19	9	-	-
	18-24 нас	91	59	58	60	100	18-29 насны 140	-	-
	25-29 нас	88	114	58	98			-	-
	30-34 нас	65	104	41	79	45	62	-	-
	35-39 нас	52	82	35	70	99	35-дээш насны 122	-	-
	40-44 нас	30	52	19	37			-	-
	45-49 нас	36	31	25	29			-	-
	50-54 нас	20	18	16	19			-	-
	55-59 нас	9	6	4	5			-	-
	60-64 нас	4	0	2	0			-	-
	65-69 нас	0	1	0	1			-	-
	70-аас дээш	1	1	1	1	-	-		
Тодорхойгүй	-	-	0	3	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	108	189	-	-	-	53	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	116	110	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	2	19	33	43	-	93	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 492 байгаа нь 67 буюу 15.7%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 429 байгаа нь 143 буюу 50.0%-иар тус тус өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 334 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 492 хүний 454 буюу 92.2%-ийг эрэгтэй, 38 буюу 7.7%-ийг эмэгтэй, 24 буюу 4.8%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 334 хүний 324 буюу 97.0%-ийг эрэгтэй, 10 буюу 2.9%-ийг эмэгтэй хүн, 2.9%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 38.4% нь согтуурсан үедээ, 22.3% нь бүлэглэж, 3.8% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 15.8 хувь нь согтуугаар, 27.8% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 9.5 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Өвөрхангай аймагт 674 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	533	674	181 ²²	576	-	551
Эрэгтэй	333	419		330	-	427
Эмэгтэй	200	255	138	246	-	124
Хүүхэд	40	37	6	50	-	31
18-24 нас	37	62	10	53	-	29
25-29 нас	74	82	19	75	-	98
30-34 нас	93	116	30	91	-	73
35-39 нас	67	92	25	83	-	103
40-44 нас	77	104	26	74	-	103
45-49 нас	46	60	17	41	-	60
50-54 нас	38	54	16	45	-	37
55-59 нас	25	28	9	20	-	6
60-64 нас	14	19	5	11	-	3
65-69 нас	14	7	4	8	-	2
70-аас дээш	8	13	4	13	-	6
Нас барсан	22	35	32	87	-	16
Гэмтсэн	310	253	128	270	-	230
Хуулийн этгээд	5	0	0	0	-	10
Учирсан хохирол	1084.3	1182.8	-	-	-	875.3
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	572.8	435.9	-	-	-	681.3

2018 онд Өвөрхангай аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 65-69 насны ангиллаас бусад ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

²² ПБ-аас ирүүлсэн мэдээлэлд хохирсон хүн 181 байгаагаас хохирсон эмэгтэй хүн 135 байна. Энэхүү мэдээллээс хохирсон эрэгтэй хүний тоог харуулах боломжгүй байна. Тоон мэдээллийг ашиглахдаа энэхүү тооны зөрүү, хамаарлыг анхаарна уу.

24. ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Өмнөговь аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 2826 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 848 буюу 30.0% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 429 буюу 50.5% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 772 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 623 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 28.6 дахин, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 27.4%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 256 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 13 хэргийг нэгтгэж, 6 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 323 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 139, мөрдөн байцаалтын 35 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 366 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 338 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 334 хүнд ял оногдуулснаас 113 хүнийг хорих, 42 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 179 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Өмнөговь аймгийн харьяалалтай 78 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Өмнөговь аймагт 429 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 33 хэргээр буюу 7.1%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.1**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **4.1**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Ханбогд сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Мандал-Овоо сум**
- Сумдын дундаж нь **28.6**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Мягмар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **14-19**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **131**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **51**
- Хүүхэд үйлдсэн **7**
- Хохирогч иргэн **463**
- Нас барсан **35**
- Гэмтсэн **234**
- Хохирлын дүн **1120.5 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **751.5 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Ханбогд сум	109	125	29.14
2	Даланзадгад сум	148	111	25.87
3	Цогтцэций сум	82	71	16.55
4	Гурвантэс сум	41	36	8.39
5	Ханхонгор сум	25	17	3.96
6	Цогт-Овоо сум	8	15	3.5
7	Баян-Овоо сум	8	12	2.8
8	Булган сум	4	9	2.1
9	Баяндалай сум	6	7	1.63
10	Манлай сум	6	6	1.4
11	Номгон сум	6	5	1.17
12	Сэврэй сум	7	5	1.17
13	Хүрмэн сум	6	4	0.93
14	Ноён сум	5	4	0.93
15	Мандал-Овоо сум	1	2	0.47

Өмнөговь аймагт 15 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 429 гэмт хэргийн 29.1%-ийг Ханбогд сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Бямба гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.5-5.3%-ийн зөрүүтэй байна.

Өмнөговь аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	16	13	-18.7	3.0
	Үүнээс: Хүнийг алах	6	6	0.0	1.4
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	176	182	3.4	42.4
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	7	7	0.0	1.6
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	10	11	10.0	2.6
	Үүнээс: Хүчиндэх	7	11	57.1	2.6
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	2	-	-	-
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	2	-	-	-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг		2		0.5
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	148	134	-9.5	31.2
	Хулгайлах	77	63	-18.2	14.7
	Залилах	17	27	58.8	6.3
	Дээрэмдэх	3	2	-33.3	0.5
	Мал хулгайлах	3	8	2.7 дахин	1.9
8	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	16	18	12.5	4.2
9	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	5	-	-	-
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	8	3	-62.5	0.7
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	5	-	-	-
12	Авлигын гэмт хэрэг	1	6	6.0 дахин	1.4
13	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	4	5	25.0	1.2
14	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	6	6		1.4
15	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	63	49	22.2	11.4
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	57	48	15.8	11.2

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	13		102	-	11	-
	Хүнийг алах 91/10.1	6		6	-	6	-
1	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	6		90	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	182		197	-	170	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	13		15	-	6	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	150		165	-	144	-
2	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	7		9	-	6	-
	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	11		14	-	11	-
3	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	11		12	-	11	-
	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
4	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	2		4	-	1	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			2	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	134		174	--	64	-
	Хулгайлах 145/17.1	63		84	-	30	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	2		3	-	2	-
	Залилах 148/17.3	27		28	-	5	-
8	Мал хулгайлах 17.12	8		10	-	4	-
	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	18		20	-	21	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-	2	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	3		3	-	7	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1			-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/			4	-	2	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	5		5	-	2	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	6		11	-	5	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	49		88	-	45	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	48		87		45	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ 7.1%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 8.2%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	415	381	417	366	259	310	-	-
	Эрэгтэй	364	341	335	276	236	276	-	-
	Эмэгтэй	51	40	76	79	23	34	-	-
	Хүүхэд	7	6			14	6	-	-
	14-15 нас	1	1	2	5	1	2	-	-
	16-17 нас	6	5	5	5	13	4	-	-
	18-24 нас	60	59	54	48	97	18-29 насны 101	-	-
	25-29 нас	99	84	92	75			-	-
	30-34 нас	75	77	72	63	40	80	-	-
	35-39 нас	65	51	62	45	108	35-дээш насны 123	-	-
	40-44 нас	49	52	49	35			-	-
	45-49 нас	26	25	23	21			-	-
	50-54 нас	22	11	20	10			-	-
	55-59 нас	8	12	8	9			-	-
	60-64 нас	4	3	4	2			-	-
	65-69 нас	0	1	0	1			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	0			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	27	46	-	-	-	-
2	Согтуугаар	140	162	-	-	-	105	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	56	71	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	5	21	37	20	-	58	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 381 байгаа нь 34 буюу 8.1%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 366 байгаа нь 51 буюу 12.2%-иар тус тус буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 310 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 381 хүний 341 буюу 89.5%-ийг эрэгтэй, 40 буюу 10.4%-ийг эмэгтэй, 6 буюу 1.5%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 310 хүний 276 буюу 89.0%-ийг эрэгтэй, 34 буюу 10.9%-ийг эмэгтэй, 6 буюу 1.9%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 42.5% нь согтуурсан үедээ, 18.6% нь бүлэглэж, 5.5% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 48.3% нь согтуугаар, 18.7% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 4.2 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Өмнөговь аймагт 434 хүн, 13 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал: ²³

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	463	434	66 ²³	216	-	372
Эрэгтэй	299	298		142	-	251
Эмэгтэй	164	136	68	74	-	121
Хүүхэд	23	16	0	8	-	19
18-24 нас	50	51	0	15	-	34
25-29 нас	77	80	29	75	-	78
30-34 нас	80	94	12	34	-	82
35-39 нас	74	62	13	29	-	65
40-44 нас	57	37	5	9	-	26
45-49 нас	45	41	0	22	-	35
50-54 нас	27	24	6	8	-	22
55-59 нас	15	16	1	4	-	6
60-64 нас	10	7	0	3	-	3
65-69 нас	5	3	1	2	-	2
70-аас дээш	0	3	0	1	-	0
Нас барсан	26	28	25	13	-	25
Гэмтсэн	213	251	130	117	-	244
Хуулийн этгээд	26	13	1	0	-	0
Учирсан хохирол	1120.5	2277.7	-	-	-	1892.7
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	751.5	846.3	-	-	-	698.0

2018 онд Өмнөговь аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 25-29, 30-34, 55-59 насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

²³ 2018 онд Өмнөговь аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 25-29, 30-34, 55-59 насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

25. СҮХБААТАР АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Сүхбаатар аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 2417 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 838 буюу 34.7% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 366 буюу 43.6% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 532 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 461 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 21.1 дахин, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 19.4%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 108 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 27 хэргийг нэгтгэж, 2 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 226 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 157, мөрдөн байцаалтын 12 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 269 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 235 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 198 хүнд ял оногдуулснаас 46 хүнийг хорих, 29 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 123 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Сүхбаатар аймгийн харьяалалтай 62 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Сүхбаатар аймагт 366 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.01% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 28 хэргээр буюу 8.3%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.01**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **3.4**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Баруун-Урт сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Халзан сум**
- Сумдын дундаж нь **28.1**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **94**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **8**
- Хүүхэд үйлдсэн **10**
- Хохирогч иргэн **347**
- Нас барсан **22**
- Гэмтсэн **154**
- Хохирлын дүн **803.2 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **473.6 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Баруун-Урт сум	146	162	44.26
2	Мөнххаан сум	34	43	11.75
3	Уулбаян сум	9	32	8.74
4	Сүхбаатар сум	18	26	7.10
5	Эрдэнэцагаан сум	43	25	6.83
6	Түвшинширээт сум	11	19	5.19
7	Асгат сум	19	12	3.28
8	Онгон сум	9	9	2.46
9	Түмэнцогт сум	11	9	2.46
10	Баяндэлгэр сум	8	8	2.19
11	Дарьганга сум	14	8	2.19
12	Наран сум	11	7	1.91
13	Халзан сум	5	6	1.64

Сүхбаатар аймагт 13 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 366 гэмт хэргийн 44.2%-ийг Баруун-Урт сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.8-4 хувийн зөрүүтэй байна.

Сүхбаатар аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	6	13	2.2 дахин	3.6
	Үүнээс: Хүнийг алах	2	5	2.5 дахин	1.4
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	121	133	9.9	36.3
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	-	3	-	0.8
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	11	11	0.0	3.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	3	11	3.7 дахин	3.0
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	0.0	0.0
5	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	143	165	15.4	45.1
	Хулгайлах	98	61	-37.8	16.7
	Залилах	11	27	2.5 дахин	7.4
	Дээрэмдэх	1	2	2.0 дахин	0.5
	Мал хулгайлах	27	68	2.5 дахин	18.6
6	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	4	1	-75.0	0.3
7	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	0.0
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	-	-	0.0
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	2	0.0	0.5
10	Авлигын гэмт хэрэг	2	7	3.5 дахин	1.9
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	-	3	-	0.8
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	1	2	2.0 дахин	0.5
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	40	28	-30.0	7.7
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	37	27	-27.0	7.4
14	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.3

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	13		57	-	5	-
	Хүнийг алах 91/10.1	5		5	-	3	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	6		48	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	133		142	-	124	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	6		10	-	4	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	119		118	-	109	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3		4	-	4	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	11		11	-	11	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	11	1	11	-	10	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-	1	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	165		193	--	64	-
	Хулгайлах 145/17.1	61		72	-	30	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	2		4	-	1	-
	Залилах 148/17.3	27		28	-	4	-
	Мал хулгайлах 17.12	68		75	-	24	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		5	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/				-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/			1	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16			1	-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	2		4	-		-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	3		3	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	2		3	-	2	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	28		36	-	27	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	27		36	-	27	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		3	-	1	-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд БГХ 8.3%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 10.1%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	306	275	288	269	148	235	-	-
	Эрэгтэй	291	267	258	238	143	228	-	-
	Эмэгтэй	15	8	29	28	5	7	-	-
	Хүүхэд	25	10	14	9	8	10	-	-
	14-15 нас	10	3	6	3	2	5	-	-
	16-17 нас	15	7	8	6	6	5	-	-
	18-24 нас	48	40	46	44	55	18-29 насны 66	-	-
	25-29 нас	64	61	57	50			-	-
	30-34 нас	53	55	52	46	29	38	-	-
	35-39 нас	44	39	39	38	56	35-дээш насны 84	-	-
	40-44 нас	41	38	41	33			-	-
	45-49 нас	16	22	17	21			-	-
	50-54 нас	6	4	4	6			-	-
	55-59 нас	8	4	7	6			-	-
	60-64 нас	1	2	1	2			-	-
	65-69 нас	0	0	0	0	-	-		
	70-аас дээш	0	0	0	1	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	10	11	-	-	-	-
2	Согтуугаар	92	94	-	-	-	21	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	28	23	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	4	17	27	22	-	58	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 275 байгаа нь 31 буюу 10.1%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 269 байгаа нь 19 буюу 7.0%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 235 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 183 хүний 174 буюу 95.0%-ийг эрэгтэй, 9 буюу 4.9%-ийг эмэгтэй, 18 буюу 9.8%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 99 хүний 92 буюу 92.9%-ийг эрэгтэй, 7 буюу 7.0%-ийг эмэгтэй хүн тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 34.1% нь согтуурсан үедээ, 8.3% нь бүлэглэж, 6.1% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 8.9% нь согтуугаар, 24.6% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 4.2 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Сүхбаатар аймагт 347 хүн хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	361	347	103	225	-	263
Эрэгтэй	226	221		136	-	175
Эмэгтэй	135	126	124	89	-	88
Хүүхэд	12	17	0	14	-	16
18-24 нас	34	23	4	13	-	10
25-29 нас	48	38	4	30	-	55
30-34 нас	54	73	16	32	-	54
35-39 нас	83	55	7	35	-	53
40-44 нас	33	52	9	33	-	36
45-49 нас	31	34	8	23	-	18
50-54 нас	36	22	10	11	-	7
55-59 нас	16	15	2	8	-	7
60-64 нас	5	9	3	6	-	3
65-69 нас	5	4	2	2	-	3
70-аас дээш	4	5	3	3	-	1
Нас барсан	27	22	28	27	-	15
Гэмтсэн	122	154	130	110	-	156
Хуулийн этгээд	1	0	1	0	-	3
Учирсан хохирол	1194.8	803.2	-	-	-	482.0
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	483.7	473.6	-	-	-	460.2

2018 онд Сүхбаатар аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 40-44, 60-64, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

26. СЭЛЭНГЭ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Сэлэнгэ аймаг дахь цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3525 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1081 буюу 30.7% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 779 буюу 72% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1196 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 972 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 34.8%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 29.9%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 283 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 43 хэргийг нэгтгэж, 14 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 500 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 315, мөрдөн байцаалтын 42 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 628 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 517 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 470 хүнд ял оногдуулснаас 122 хүнийг хорих, 47 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 301 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Сэлэнгэ аймгийн харьяалалтай 180 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Сэлэнгэ аймагт 779 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 2.1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 50 хэргээр буюу 6.9%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **2.1**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **7.4**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Мандал сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Жавхлант сум**
- Сумдын дундаж нь **45.8**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар

Гэр орон сууц

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **255**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **97**
- Хүүхэд үйлдсэн **59**
- Хохирогч иргэн **718**
- Нас барсан **48**
- Гэмтсэн **310**
- Хохирлын дүн **1649.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **860.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Мандал сум	219	204	26.19
2	Сүхбаатар сум	122	177	22.72
3	Ерөө сум	60	68	8.73
4	Сайхан сум	62	52	6.68
5	Алтанбулаг сум	46	44	5.65
6	Баянгол сум	52	42	5.39
7	Хүдэр сум	31	32	4.11
8	Баруунбүрэн сум	16	23	2.95
9	Цагаан нуур сум	12	23	2.95
10	Шаамар сум	18	23	2.95
11	Орхон сум	23	16	2.05
12	Зүүнбүрэн сум	14	15	1.93
13	Орхонтуул сум	15	14	1.80
14	Түшиг сум	11	14	1.80
15	Сант сум	11	11	1.41
16	Хушаат сум	8	11	1.41
17	Жавхлант сум	9	10	1.28

Сэлэнгэ аймагт 17 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 779 гэмт хэргийн 26.1%-ийг Мандал сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.5-3.8%-ийн зөрүүтэй байна.

Сэлэнгэ аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	35	27	-22.9	3.5
	Үүнээс: Хүнийг алах	10	10	0.0	1.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	216	248	14.8	31.8
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	7	7	0.0	0.9
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	24	23	-4.2	3.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	14	18	28.6	2.3
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
5	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	240	285	18.8	36.6
	Хулгайлах	136	149	9.6	19.1
	Залилах	21	55	2.6 дахин	7.1
	Дээрэмдэх	8	11	37.5	1.4
	Мал хулгайлах	42	37	-11.9	4.7
6	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	6	1	-83.3	0.1
7	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	3	7	2.3 дахин	0.9
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	32	5	-84.4	0.6
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	5	11	2.2 дахин	1.4
10	Авлигын гэмт хэрэг	2	17	8.5 дахин	2.2
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	10	9	-10.0	1.2
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	56	78	39.3	10.0
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	99	68	-31.3	8.7
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	95	67	-29.5	8.6

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	27		160	-	18	-
	Хүнийг алах 91/10.1	10		11	-	10	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	11		144	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	248		270	-	230	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	12	1	17	-	9	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	197		206	-	187	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	7		11	-	10	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	23		29	-	18	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	18		25	-	17	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			3	-	2	-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			2	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	285		302	--	108	-
	Хулгайлах 145/17.1	149		166	-	53	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	11		10	-	5	-
	Залилах 148/17.3	55		52	-	11	-
	Мал хулгайлах 17.12	37		37	-	12	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		2	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	7		5	-	5	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	5		11	-	5	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	11		13	-	3	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	9		12	-	5	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	78		81	-	52	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	68		77	-	69	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	67		77		69	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Сэлэнгэ аймагт БГХ 6.9%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 14.2%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	726	623	565	628	378	470	-	-
	Эрэгтэй	628	526	480	521	331	398	-	-
	Эмэгтэй	98	97	85	105	47	72	-	-
	Хүүхэд	66	59	52	35	81	20	-	-
	14-15 нас	29	30	22	16	6	5	-	-
	16-17 нас	37	29	30	19	15	15	-	-
	18-24 нас	150	91	99	88	119	18-29 насны 158	-	-
	25-29 нас	109	107	92	124		-	-	
	30-34 нас	102	108	76	89	93	83	-	-
	35-39 нас	98	79	74	91	145	35-дээш насны 209	-	-
	40-44 нас	97	75	78	76			-	-
	45-49 нас	38	51	32	53			-	-
	50-54 нас	33	30	31	29			-	-
	55-59 нас	21	13	12	18			-	-
	60-64 нас	9	7	9	7			-	-
	65-69 нас	0	3	0	3			-	-
	70-аас дээш	3	0	2	1	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	7	13	-	-	-	-
2	Согтуугаар	255	255	-	-	-	140	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	188	167	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	1	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	59	130	67	55	-	120	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 623 байгаа нь 103 буюу 14.1%-иар өссөн бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 628 байгаа нь 63 буюу 11.1%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 470 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 623 хүний 526 буюу 84.4%-ийг эрэгтэй, 97 буюу 15.5%-ийг эмэгтэй, 59 буюу 9.4%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 470 хүний 398 буюу 84.6%-ийг эрэгтэй, 72 буюу 15.3%-ийг эмэгтэй хүн, 20 буюу 4.2%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 29.5% нь согтуурсан үедээ, 14.7% нь бүлэглэж, 8.2% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 44.4 хувь нь согтуугаар, 23.2% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 2017 онд гараагүй бол 2018 онд 15 хүн байгаа нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Сэлэнгэ аймагт 718 хүн, 2 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	764	718	132 ²⁴	553	-	537
Эрэгтэй	459	397		288	-	305
Эмэгтэй	305	321	174	265	-	232
Хүүхэд	48	45	2	28	-	23
18-24 нас	77	70	10	48	-	49
25-29 нас	115	102	21	86	-	94
30-34 нас	106	107	20	78	-	99
35-39 нас	123	105	13	67	-	82
40-44 нас	95	73	13	71	-	66
45-49 нас	84	76	16	59	-	49
50-54 нас	45	60	11	44	-	32
55-59 нас	28	45	5	33	-	28
60-64 нас	18	18	3	13	-	5
65-69 нас	7	5	2	5	-	3
70-аас дээш	18	12	3	9	-	7
Нас барсан	35	48	88	19	-	37
Гэмтсэн	234	310	190	211	-	281
Хуулийн этгээд	7	2	0	0	-	0
Учирсан хохирол	1698.5	1649.8	-	-	-	865.4
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	960.4	860.2	-	-	-	375.6

2018 онд Сэлэнгэ аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 30-34, 50-54, 55-59 насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

²⁴ Прокурорын байгууллагаас өгсөн энэхүү мэдээлэлд алдаа гарсан байх магадлалтай байна. Нийт хохирсон хүнээс эмэгтэй хүнийг хасаж хохирсон эрэгтэй хүний тоог гаргах боломжгүй байна.

27. ТӨВ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Төв аймаг дахь Цагдаагийн газар нь иргэд, хуулийн этгээдээс 3683 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1527 буюу 41.5 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 779 буюу 51.0% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1568 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 1091 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 16.4%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 4.4%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 449 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 75 хэргийг нэгтгэж, 25 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 405 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 571, мөрдөн байцаалтын 39 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 525 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 373 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 358 хүнд ял оногдуулснаас 95 хүнийг хорих, 50 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 213 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Төв аймгийн харьяалалтай 153 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Төв аймагт 779 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 2.1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 31 хэргээр буюу 6.9%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **2.1**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **7.4**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Зуунмод сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Архуст, Бүрэн сум**
- Сумдын дундаж нь **28.8**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар

Бусад газар

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Мягмар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **212**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **35**
- Хүүхэд үйлдсэн **26**
- Хохирогч иргэн **765**
- Нас барсан **96**
- Гэмтсэн **322**
- Хохирлын дүн **3339.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **2211.5 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Зуунмод сум	51	129	16.56
2	Заамар сум	64	74	9.50
3	Сэргэлэн сум	30	64	8.22
4	Эрдэнэ сум	49	47	6.03
5	Баянчандмань сум	15	46	5.91
6	Борнуур сум	32	40	5.13
7	Батсүмбэр сум	46	39	5.01
8	Аргалант сум	48	37	4.75
9	Эрдэнэсант сум	24	36	4.62
10	Баян сум	23	33	4.24
11	Жаргалант сум	45	28	3.59
12	Баяндэлгэр сум	11	24	3.08
13	Алтанбулаг сум	35	21	2.70
14	Баянхангай сум	9	21	2.70
15	Лүн сум	57	17	2.18
16	Баянцогт сум	28	15	1.93
17	Сүмбэр сум	13	14	1.80
18	Дэлгэрхаан сум	78	13	1.67
19	Өндөрширээт сум	30	13	1.67
20	Баянцагаан сум	11	12	1.54
21	Баянжаргалан сум	19	10	1.28
22	Угтаалцайдам сум	6	10	1.28
23	Баян-өнжүүл сум	23	8	1.03
24	Мөнгөн-морьт сум	19	8	1.03
25	Цээл сум	31	8	1.03
26	Архуст сум	2	6	0.77
27	Бүрэн сум	11	6	0.77

Төв аймагт 27 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 779 гэмт хэргийн 16.5%-ийг Зуунмод сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Мягмар гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.3-4.6%-ийн зөрүүтэй байна.

Төв аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	22	52	2.4 дахин	6.7
	Үүнээс: Хүнийг алах	2	5	2.5 дахин	0.6
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	209	203	-2.9	26.1
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	2	10	5.0 дахин	1.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	27	16	-40.7	2.1
	Үүнээс: Хүчиндэх	19	16	-15.8	2.1
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.1
5	Хүний хувийн, улс төрийн эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	0.0
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	2	-	-	0.0
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	373	364	-2.4	46.7
	Үүнээс Хулгайлах	198	199	0.5	25.5
	Залилах	19	24	26.3	3.1
	Дээрэмдэх	7	2	-71.4	0.3
	Мал хулгайлах	115	114	-0.9	14.6
8	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	1	-	0.1
9	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.1
10	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	24	7	-70.8	0.9
11	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	4	8	2.0 дахин	1.0
12	Авлигын гэмт хэрэг	-	12	-	1.5
13	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	7	16.7	0.9
14	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	34	21	-38.2	2.7
15	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	0.0
16	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	105	85	-19.0	10.9
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	96	84	-12.5	10.8
17	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.1

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	52		148	-	4	-
	Хүнийг алах 91/10.1	5		7	-	1	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	45		135	-		-
	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	203		280	-	200	-
2	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	9		16	-	5	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	163		220	-	161	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	10		16	-	1	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	16		21	-	15	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	16		20	-	13	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		4	-	2	-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/				-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	364		447	-	71	-
	Хулгайлах 145/17.1	199		225	-	39	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	2		3	-	3	-
	Залилах 148/17.3	24		47	-	7	-
	Мал хулгайлах 17.12	114		125	-	12	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	1		1	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	1			-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	7		5	-	4	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	8		14	-	1	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	7		9	-	3	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	21		30	-	9	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/			1	-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/			0	-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	85		129	-	64	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	84		129	-	64	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		1	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Төв аймагт БГХ 3.8%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 24.8%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	702	528	580	525	380	358	-	-
	Эрэгтэй	640	493	510	481	361	333	-	-
	Эмэгтэй	62	35	70	44	19	25	-	-
	Хүүхэд	26	26	15	12	11	8	-	-
	14-15 нас	11	18	6	4	4	2	-	-
	16-17 нас	15	8	9	8	7	6	-	-
	18-24 нас	115	118	90	111	137	18-29 насны 130	-	-
	25-29 нас	162	88	123	82			-	-
	30-34 нас	103	83	84	84	77	58	-	-
	35-39 нас	120	64	96	62	155	35-дээш насны 162	-	-
	40-44 нас	65	73	61	74			-	-
	45-49 нас	61	28	42	33			-	-
	50-54 нас	26	28	23	27			-	-
	55-59 нас	15	13	11	18			-	-
	60-64 нас	6	5	5	4			-	-
	65-69 нас	2	2	2	3			-	-
	70-аас дээш	1	0	4	1	-	-		
	Тодорхойгүй	-	-	21	4	-	-	-	-
2	Согтуугаар	166	212	-	-	-	101	-	-
3	Мансуурсан үедээ	1	1	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	196	129	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	11	10	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	17	46	50	53	-	108	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 528 байгаа нь 174 буюу 24.7%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 525 байгаа нь 55 буюу 9.4%-иар тус тус буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 358 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 528 хүний 493 буюу 93.3%-ийг эрэгтэй, 35 буюу 6.6%-ийг эмэгтэй, 26 буюу 4.9%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 358 хүний 333 буюу 93.0%-ийг эрэгтэй, 25 буюу 6.9%-ийг эмэгтэй хүн, 8 буюу 2.2%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 40.1% нь согтуурсан үедээ, 24.4% нь бүлэглэж, 1.8% нь галт зэвсгээр, 8.7% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 28.2% нь согтуугаар, 30.1% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 2.7 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Төв аймагт 765 хүн, 3 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	916	765	500	932	-	493	
Үүнээс	Эрэгтэй	631	527	194	584	-	305
	Эмэгтэй	285	238	306	348	-	188
	Хүүхэд	47	33	13	34	-	34
	18-24 нас	60	45	34	52	-	26
	25-29 нас	112	90	57	125	-	74
	30-34 нас	119	99	57	136	-	60
	35-39 нас	145	111	71	128	-	88
	40-44 нас	120	122	63	138	-	65
	45-49 нас	90	81	51	99	-	42
	50-54 нас	89	72	68	88	-	52
	55-59 нас	55	61	40	62	-	22
	60-64 нас	6	5	26	32	-	12
	65-69 нас	6	2	14	17	-	7
	70-аас дээш	3	7	4	15	-	11
	Нас барсан	74	87	100	54	-	35
	Гэмтсэн	356	254	316	335	-	304
	Хуулийн этгээд	9	3	0	0	-	7
Учирсан хохирол	3339.8	3226.2	-	-	-	3689.8	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	2211.5	2395.9	-	-	-	2178.6	

2018 онд Төв аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 40-44, 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

28. УВС АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Увс аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 1214 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 534 буюу 44.0% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 332 буюу 62.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 613 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 465 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 17.4%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 8.1%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 148 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 30 хэргийг нэгтгэж, 14 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 199 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 207, мөрдөн байцаалтын 15 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 245 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 202 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 191 хүнд ял оногдуулснаас 42 хүнийг хорих, 38 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 111 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Увс аймгийн харьяалалтай 97 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Увс аймагт 332 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 0.9% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 24 хэргээр буюу 6.7%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **0.9**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **3.1**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Улаангом сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Зүүнхангай сум**
- Сумдын дундаж нь **17.4**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Баасан**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **99**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **26**
- Хүүхэд үйлдсэн **11**
- Хохирогч иргэн **335**
- Нас барсан **6**
- Гэмтсэн **128**
- Хохирлын дүн **1018.5 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **369.2 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Улаангом сум	165	182	54.82
2	Сагил сум	7	18	5.42
3	Давст сум	8	15	4.52
4	Наран булаг сум	21	15	4.52
5	Өндөрхангай сум	21	14	4.22
6	Түргэн сум	13	13	3.92
7	Тариалан сум	17	11	3.31
8	Бөхмөрөн сум	6	10	3.01
9	Малчин сум	7	8	2.41
10	Өмнөговь сум	14	8	2.41
11	Тэс сум	25	8	2.41
12	Баруунтуруун сум	8	7	2.11
13	Зүүнговь сум	11	6	1.81
14	Хяргас сум	5	5	1.51
15	Ховд сум	7	4	1.2
16	Цагаанхайрхан сум	5	3	0.9
17	Завхан сум	6	2	0.6
18	Өлгий сум	3	2	0.6
19	Зүүнхангай сум	7	1	0.3

Увс аймагт 19 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 332 гэмт хэргийн 54.8%-ийг Улаангом сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Баасан гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 2.8-7.6%-ийн зөрүүтэй байна.

Увс аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь	
		2017	2018			
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	3	3.0 дахин	0.9	
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	1	0.0	0.3	
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	153	117	-23.5	35.2	
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	-	1	-	0.3	
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	13	14	7.7	4.2	
	Үүнээс: Хүчиндэх	11	13	18.2	3.9	
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.3	
5	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.6	
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	138	136	-1.4	41.0	
	Үүнээс	Хулгайлах	63	70	11.1	21.1
		Залилах	4	7	75.0	2.1
		Дээрэмдэх	-	3	-	0.9
	Мал хулгайлах	53	48	-9.4	14.5	
7	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	2	4	2.0 дахин	1.2	
8	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	6	15	2.5 дахин	4.5	
9	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	3	-50.0	0.9	
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.3	
11	Авлигын гэмт хэрэг	2	10	5.0 дахин	3.0	
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	12	3	-75.0	1.0	
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	6	6	0.0	1.8	
14	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	15	16	6.7	4.8	
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	15	16	6.7	4.8	
15	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.3	

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	3		45	-	1	-
	Хүнийг алах 91/10.1	1		1	-		-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	2		43	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	117		130	-	118	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	3		5	-	4	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	107		119	-	102	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	1			-		-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	14		26	-	10	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	13		23	-	10	
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		2	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	2		1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	136		190	--	45	-
	Хулгайлах 145/17.1	70		90	-	21	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	3		3	-	4	-
	Залилах 148/17.3	7		14	-	3	-
	Мал хулгайлах 17.12	48		65	-	10	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	4		15	-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	15		15	-	3	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	3		3	-		-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16				-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	1		5	-	2	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	3		6	-	5	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	6		8	-	7	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	16		27	-	11	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	16		27	-	11	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/	1		2	-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Увс аймагт БГХ 6.7%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 28.5 хувиар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	333	238	348	245	168	191	-	-
	Эрэгтэй	313	212	322	210	161	178	-	-
	Эмэгтэй	20	26	26	34	7	13	-	-
	Хүүхэд	24	11	23	17	10	5	-	-
	14-15 нас	5	4	3	7	2	0	-	-
	16-17 нас	19	7	20	10	8	5	-	-
	18-24 нас	74	55	76	49	76	18-29 насны 72	-	-
	25-29 нас	62	39	65	37		-	-	
	30-34 нас	43	35	46	37	21	27	-	-
	35-39 нас	51	32	49	33	61	35-дээш насны 87	-	-
	40-44 нас	28	32	31	29			-	-
	45-49 нас	24	16	26	15			-	-
	50-54 нас	19	7	19	8			-	-
	55-59 нас	7	5	8	5			-	-
	60-64 нас	1	3	1	3			-	-
	65-69 нас	0	1	0	1			-	-
	70-аас дээш	0	2	1	2	-	-		
Тодорхойгүй	-	-	3	8	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	113	99	-	-	-	103	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	-	-	-
4	Бүлэглэж	63	28	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	1	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	1	8	24	7	-	26	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 238 байгаа нь 95 буюу 28.5%-иар, ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 245 байгаа нь 103 буюу 29.5%-иар тус тус буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 191 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 238 хүний 212 буюу 89.0%-ийг эрэгтэй, 26 буюу 10.9%-ийг эмэгтэй, 11 буюу 4.6%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 191 хүний 178 буюу 93.1%-ийг эрэгтэй, 13 буюу 6.8%-ийг эмэгтэй хүн, 5 буюу 2.6%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 41.5% нь согтуурсан үедээ, 11.7% нь бүлэглэж, 3.3 хувь нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 53.9% нь согтуугаар, 13.6% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 8 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Увс аймагт 335 хүн хохирсон байна. БГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	
Хүн	375	335	244	374	-	215	
Үүнээс	Эрэгтэй	267	235	118	249	-	171
	Эмэгтэй	108	100	126	125	-	44
	Хүүхэд	38	26	20	35	-	20
	18-24 нас	45	28	28	33	-	19
	25-29 нас	54	53	35	46	-	37
	30-34 нас	67	47	34	52	-	30
	35-39 нас	48	50	27	55	-	33
	40-44 нас	41	36	34	40	-	18
	45-49 нас	27	36	18	38	-	16
	50-54 нас	24	24	24	29	-	19
	55-59 нас	16	21	13	24	-	11
	60-64 нас	6	5	4	11	-	5
	65-69 нас	6	2	6	3	-	4
	70-аас дээш	3	7	3	8	-	3
	Нас барсан	96	6	42	44	-	2
	Гэмтсэн	322	128	175	138	-	134
Хуулийн этгээд	2	0	2	3	-	11	
Учирсан хохирол	487.9	1018.5	-	-	-	83.3	
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	368.2	369.2	-	-	-	28.8	

2018 онд Увс аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 35-39, 45-49, 55-59, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

29. ХОВД АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Ховд аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3014 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 609 буюу 20.2% нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 363 буюу 62.1% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 581 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 448 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 10.2%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 4.1%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 136 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 23 хэргийг нэгтгэж, 10 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 258 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 137, мөрдөн байцаалтын 17 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 318 яллагдагч яллагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 249 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 201 хүнд ял оногдуулснаас 55 хүнийг хорих, 15 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 131 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Ховд аймгийн харьяалалтай 90 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Ховд аймагт 363 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 70 хэргээр буюу 16.2%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.0**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **3.4**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Жаргалант сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Дуут сум**
- Сумдын дундаж нь **21.3**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24, 25-29**
- Согтуугаар үйлдсэн **121**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **25**
- Хүүхэд үйлдсэн **22**
- Хохирогч иргэн **359**
- Нас барсан **24**
- Гэмтсэн **136**
- Хохирлын дүн **750.7 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **261.3 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Жаргалант сум	224	182	50.14
2	Булган сум	28	28	7.71
3	Буянт сум	31	25	6.89
4	Алтай сум	19	20	5.51
5	Манхан сум	15	17	4.68
6	Эрдэнэбүрэн сум	13	15	4.13
7	Ховд сум	10	14	3.86
8	Цэцэг сум	14	13	3.58
9	Мөст сум	11	12	3.31
10	Дарви сум	18	9	2.48
11	Чандмань сум	6	8	2.20
12	Мянгад сум	14	7	1.93
13	Зэрэг сум	10	5	1.38
14	Үенч сум	11	4	1.10
15	Дөргөн сум	3	3	0.83
16	Мөнххайрхан	2	1	0.28
17	Дуут сум	4	-	0.00

Ховд аймагт 17 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 363 гэмт хэргийн 50.1%-ийг Жаргалант сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 1.3-6.3%-ийн зөрүүтэй байна.

Ховд аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь	
		2017	2018			
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	8	8	0.0	2.2	
	Үүнээс: Хүнийг алах	1	3	3.0 дахин	0.8	
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	126	95	-24.6	26.2	
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	-	3	-	0.8	
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	9	8	-11.1	2.2	
	Үүнээс: Хүчиндэх	8	7	-12.5	1.9	
4	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.3	
5	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	201	170	-15.4	46.8	
	Үүнээс	Хулгайлах	117	92	25.3	25.3
		Залилах	6	16	4.4	4.4
		Дээрэмдэх		6	1.7	1.7
		Мал хулгайлах	45	39	-13.3	10.7
6	Эдийн засгийн гэмт хэрэг	-	2	-	0.6	
7	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-	
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	10	4	-60.0	1.1	
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	1	4	4.0 дахин	1.1	
10	Авлигын гэмт хэрэг	4	16	4.0 дахин	4.4	
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	6	7	16.7	1.9	
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	12	13	8.3	3.6	
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	54	35	-35.2	9.6	
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	39	35	-10.3	9.6	
14	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-	

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	8		53	-	5	-
	Хүнийг алах 91/10.1	3		3	-	1	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	2		47	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	95		105	-	102	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	4		4	-	3	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	80		89	-	86	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	3		3	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	8		10	-	9	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	7		10	-	7	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/				-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		2	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/				-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	170		198	--	77	-
	Хулгайлах 145/17.1	92		101	-	39	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	6		6	-	5	-
	Залилах 148/17.3	16		22	-	6	-
	Мал хулгайлах 17.12	39		48	-	15	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/	2		7	-	1	-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/			1	-	1	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	4		5	-	3	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		2	-	2	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	4		4	-	3	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	7		10	-	4	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	13		14	-	16	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	35		37	-	28	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	35		37		28	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Ховд аймагт БГХ 16.2%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 18.8%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	388	315	378	318	198	201	-	-
	Эрэгтэй	354	290	342	290	180	185	-	-
	Эмэгтэй	34	25	36	28	18	16	-	-
	Хүүхэд	25	22	22	17	22	9	-	-
	14-15 нас	9	12	3	4	5	3	-	-
	16-17 нас	16	10	19	13	17	6	-	-
	18-24 нас	80	59	60	58	63	18-29 насны	-	-
	25-29 нас	79	57	69	57		62	-	-
	30-34 нас	62	54	65	53	35	53	-	-
	35-39 нас	44	43	44	44	78	35-дээш насны 77	-	-
	40-44 нас	48	39	52	34			-	-
	45-49 нас	23	25	29	23			-	-
	50-54 нас	12	10	14	10			-	-
	55-59 нас	11	4	7	4			-	-
	60-64 нас	1	2	2	2			-	-
	65-69 нас	3	0	3	0			-	-
	70-аас дээш	0	0	2	3			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	4	5	-	-	-	-
2	Согтуугаар	120	121	-	-	-	61	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	60	78	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	7	2	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	8	39	-	-	-	28	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 315 байгаа нь 73 буюу 18.8%-иар өссөн бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 318 байгаа нь 60 буюу 15.8%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 201 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 315 хүний 290 буюу 92.0%-ийг эрэгтэй, 25 буюу 7.9%-ийг эмэгтэй, 22 буюу 6.9%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 201 хүний 185 буюу 92.0%-ийг эрэгтэй, 16 буюу 7.9%-ийг эмэгтэй хүн, 9 буюу 4.4%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 38.4% нь согтуурсан үедээ, 24.7% нь бүлэглэж, 12.3% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 30.3% нь согтуугаар, 13.9% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 4.8 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Ховд аймагт 359 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	447	359	226	286	-	264
Эрэгтэй	290	232	95	168	-	180
Эмэгтэй	157	127	131	118	-	84
Хүүхэд	26	20	4	6	-	14
18-24 нас	46	28	28	33	-	30
25-29 нас	63	66	35	46	-	49
30-34 нас	65	68	33	50	-	44
35-39 нас	57	39	33	32	-	43
40-44 нас	61	37	27	34	-	20
45-49 нас	49	34	27	27	-	19
50-54 нас	31	25	21	28	-	16
55-59 нас	20	18	9	13	-	12
60-64 нас	15	13	4	14	-	10
65-69 нас	4	5	4	3	-	5
70-аас дээш	11	6	5	7	-	2
Нас барсан	31	24	19	15	-	12
Гэмтсэн	254	136	152	94	-	128
Хуулийн этгээд	1	1	0	0	-	16
Учирсан хохирол	844.6	750.7	-	-	-	304.7
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	490.8	261.3	-	-	-	104.0

2018 онд Ховд аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 25-29, 30-34, 65-69 насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

30. ХӨВСГӨЛ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Хөвсгөл аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3269 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 1066 буюу 32.6 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол мэдээллээс 787 буюу 73.8% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1416 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 977 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 68.3%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 50.7%-иар өсжээ. Мөн 2018 онд 281 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 77 хэргийг нэгтгэж, 4 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 378 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 653, мөрдөн байцаалтын 23 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 459 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 350 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 323 хүнд ял оногдуулснаас 87 хүнийг хорих, 48 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 188 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Хөвсгөл аймгийн харьяалалтай 174 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Хөвсгөл аймагт 787 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1 хувь нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 70 хэргээр буюу 16.2%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **2.1**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **7.4**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Мөрөн сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Рэнчинлхүмбэ сум**
- Сумдын дундаж нь **34.2**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Гэр орон сууц**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **18-24**
- Согтуугаар үйлдсэн **170**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **38**
- Хүүхэд үйлдсэн **47**
- Хохирогч иргэн **791**
- Нас барсан **38**
- Гэмтсэн **213**
- Хохирлын дүн **2185.6 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **690.3 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Мөрөн сум	386	397	50.44
2	Алаг-Эрдэнэ сум	57	57	7.24
3	Бүрэнтогтох сум	32	38	4.83
4	Төмөрбулаг сум	18	33	4.19
5	Түнэл сум	34	23	2.92
6	Галт сум	10	20	2.54
7	Жаргалант сум	15	19	2.41
8	Тосонцэнгэл сум	22	18	2.29
9	Арбулаг сум	20	17	2.16
10	Цагаан уул сум	22	17	2.16
11	Цэцэрлэг сум	10	17	2.16
12	Их уул сум	19	15	1.91
13	Рашаант сум	14	14	1.78
14	Улаан уул сум	14	14	1.78
15	Тариалан сум	21	13	1.65
16	Баянзүрх сум	9	12	1.52
17	Рэнчинлхүмбэ сум	3	12	1.52
18	Цагааннуур сум	3	12	1.52
19	Чандмань өндөр сум	10	10	1.27
20	Шинэ идэр сум	6	9	1.14
21	Эрдэнэбулган сум	11	8	1.02
22	Ханх сум	7	7	0.89
23	Цагаан үүр сум	6	5	0.64

Хөвсгөл аймагт 23 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 787 гэмт хэргийн 50.4 хувийг Мөрөн сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 3.0-7.8%-ийн зөрүүтэй байна.

Хөвсгөл аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь	
		2017	2018			
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	26	30	15.4	3.8	
	Үүнээс: Хүнийг алах	8	5	-37.5	0.6	
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	250	197	-21.2	25.0	
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	3	9	3.0 дахин	1.1	
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	20	23	15,0	2.9	
	Үүнээс: Хүчиндэх	18	20	11.1	2.5	
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	2	-	0.3	
5	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.1	
6	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0	0.1	
7	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	359	456	27.0	58.0	
	Үүнээс	Хулгайлах	229	301	31.4	38.2
		Залилах	21	33	57.1	4.2
		Дээрэмдэх	18	4	-77.8	0.5
		Мал хулгайлах	71	106	49.3	13.5
8	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0.0	0.1	
9	Олон нийтийн аюулгүй байдлыг эсрэг гэмт хэрэг	21	-	-	-	
10	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	3	3	0.0	0.4	
11	Авлигын гэмт хэрэг	1	5	5.0 дахин	0.7	
12	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-50.0	0.1	
13	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	17	44	2.6 дахин	5.6	
14	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.1	
15	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	46	22	-52.2	2.8	
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	42	22	-47.6	2.8	

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах БГХ, түүнийг хянасан, шийдвэрлэсэн талаарх нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	30		52 ²⁵	-	7	-
	Хүнийг алах 91/10.1	5		4	-	6	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	21		57	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	197		74	-	174	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	12		8	-	10	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	146		100	-	131	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120 ¹ /11.7	9			-	4	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	23		6	-	14	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	20		7	-	14	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	2			-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/	1		2	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/	1			-	1	-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	465		185	--	91	-
	Хулгайлах 145/17.1	301	1	163	-	64	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	4		3	-	1	-
	Залилах 148/17.3	33		16	-	4	-
	Мал хулгайлах 17.12	106		60	-	15	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/				-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	1			-	1	-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/			2	-	2	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16			10	-	1	-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	3		1	-	4	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	1		5	-		-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	44		8	-	33	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/	1			-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	22		36	-	21	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	22		33	-	19	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

²⁵ ПБ-аас ирүүлсэн мэдээлэлд 2015 оны ЭХ-р хянасан 52 байгаагаас хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэсэн 57 байна. Энэхүү мэдээллийн үнэн зөв эсэхэд эргэлзээ төрж буй тул тоон мэдээллийг ашиглахдаа эдгээр тооны зөрүү, хамаарлыг анхаарна уу.

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Хөвсгөл аймагт БГХ 5.1%-иар өссөн бол холбогдон шалгагдсан хүний тоо 9.0%-иар буурсан байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Яллагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	500	455	372	459	289	323	-	-
	Эрэгтэй	446	417	331	411	263	297	-	-
	Эмэгтэй	54	38	41	48	26	26	-	-
	Хүүхэд	24	47			15	8	-	-
	14-15 нас	11	26	8	12	2	2	-	-
	16-17 нас	13	21	21	8	13	6	-	-
	18-24 нас	80	93	55	87	132	18-29 насны 120	-	-
	25-29 нас	122	89	80	99				-
	30-34 нас	88	72	75	76	46	65	-	-
	35-39 нас	67	58	42	58	96	35-дээш насны 130	-	-
	40-44 нас	51	47	52	48			-	-
	45-49 нас	31	22	18	23			-	-
	50-54 нас	28	15	16	16			-	-
	55-59 нас	5	7	1	10			-	-
	60-64 нас	2	4	2	4			-	-
	65-69 нас	1	0	0	1			-	-
	70-аас дээш	1	1	0	1	-	-		
Тодорхойгүй	-	-	3	10	-	-	-	-	
2	Согтуугаар	146	170	-	-	-	66	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	52	79	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	2	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	11	8	48	29	-	64	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 455 байгаа нь 45 буюу 9.0%-иар буурсан бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх яллагдсан бүгд 459 байгаа нь 87 буюу 23.3%-иар өссөн байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 323 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 455 хүний 417 буюу 91.6%-ийг эрэгтэй, 38 буюу 8.3%-ийг эмэгтэй, 47 буюу 10.3%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 323 хүний 297 буюу 91.9%-ийг эрэгтэй, 26 буюу 8.0%-ийг эмэгтэй хүн, 8 буюу 2.4%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 37.3% нь согтуурсан үедээ, 17.3% нь бүлэглэж, 1.7% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 20.4% нь согтуугаар, 19.8% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн 27.2%-иар буурсан эерэг дүн гарчээ.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Хөвсгөл аймагт 791 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. ГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	722	791	181	657	-	362
Эрэгтэй	462	492	33	382	-	214
Эмэгтэй	260	299	148	275	-	148
Хүүхэд	58	30	9	30	-	21
18-24 нас	52	53	10	51	-	27
25-29 нас	105	117	13	99	-	65
30-34 нас	116	113	17	73	-	45
35-39 нас	98	117	24	93	-	45
40-44 нас	97	98	23	88	-	44
45-49 нас	72	96	20	71	-	48
50-54 нас	49	67	17	68	-	20
55-59 нас	38	54	4	42	-	23
60-64 нас	22	20	10	17	-	10
65-69 нас	9	9	1	8	-	7
70-аас дээш	6	17	3	11	-	7
Нас барсан	29	38	37	114	-	15
Гэмтсэн	159	213	200	212	-	227
Хуулийн этгээд	0	1	0	0	-	35
Учирсан хохирол	2250.0	2185.6	-	-	-	312.6
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	1536.3	690.8	-	-	-	122.8

2018 онд Хөвсгөл аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 18-24, 25-29, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

31. ХЭНТИЙ АЙМАГ

Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

2018 онд Хэнтий аймаг дахь Цагдаагийн газарт иргэд, хуулийн этгээдээс 3911 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас 997 буюу 32.6 хувь нь гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл эзэлж байгаа бөгөөд гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээллээс 626 буюу 62.7% нь бүртгэгдсэн байна.

Прокурорын байгууллага нийт 1071 хэрэгт ХБМБ-ын ажиллагаа, тухайн жилд шинээр үүссэн 840 хэрэгт ХБМБ тус тус явуулсан нь өмнөх оны мөн үеэс нийт ХБМБ явуулсан хэрэг 52.5%-иар, тухайн жилд ХБМБ явуулсан хэрэг 51.9 хувиар өсжээ. Мөн 2018 онд 281 хэргийн хэрэг бүртгэлтийг хааж, 53 хэргийг нэгтгэж, 6 хэргийг хэрэгсэхгүй болгож, 311 хэргийг шүүхэд шилжүүлж, хэрэг бүртгэлтийн 388, мөрдөн байцаалтын 32 хэргийн тус тус үлдэгдэлтэй, тухайн жилд үүсгэсэн хэрэгт 396 яллагдагч ялагдсан байна.

Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүх 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 289 хэргийг хянан шийдвэрлэж, 257 хүнд ял оногдуулснаас 52 хүнийг хорих, 54 хүнийг нийтэд тустай ажил хийлгэх ялаар, 151 хүнийг торгох ялаар тус тус шийтгэсэн байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад Хэнтий аймгийн харьяалалтай 117 хоригдол 2018 онд ял эдэлж байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

2018 онд Хэнтий аймагт 626 гэмт хэрэг буюу нийт гэмт хэргийн 1.7% нь бүртгэгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 173 хэргээр буюу 38.2%-иар буурсан байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон тоон үзүүлэлтийг сумдаар нь буурах дарааллын дагуу аймгийн хэмжээнд эзлэх хувийн хамт хүснэгтээр үзүүлбэл:

Хураангуй:

- Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гэмт хэрэгт эзлэх хувь **1.7**
- Орон нутгийн хэмжээнд эзлэх хувь **5.9**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн **Хэрлэн сум**
- Хамгийн бага бүртгэгдсэн **Бэрх хот**
- Сумдын дундаж нь **32.9**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар

Бусад газар

- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Даваа**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **22-06**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **30-34**
- Согтуугаар үйлдсэн **732**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **31**
- Хүүхэд үйлдсэн **27**
- Хохирогч иргэн **601**
- Нас барсан **21**
- Гэмтсэн **198**
- Хохирлын дүн **1678.2 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **493.8 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Хулгайлах**

№	Сум	2017	2018	Эзлэх хувь
1	Хэрлэн сум	150	226	36.1
2	Бор-Өндөр хот	49	82	13.1
3	Өмнөдэлгэр сум	33	44	7.03
4	Баянхутаг сум	9	37	5.91
5	Цэнхэрмандал сум	23	34	5.43
6	Жаргалтаан сум	21	28	4.47
7	Батноров сум	33	24	3.83
8	Мөрөн сум	15	23	3.67
9	Дэлгэрхаан сум	19	19	3.04
10	Баян-Овоо сум	9	18	2.88
11	Галшир сум	10	16	2.56
12	Биндэр сум	22	15	2.4
13	Дархан сум	13	14	2.24
14	Баянмөнх сум	7	12	1.92
15	Дадал сум	12	12	1.92
16	Баян-Адарга сум	8	8	1.28
17	Батширээт сум	11	7	1.12
18	Норовлин сум	5	4	0.64
19	Бэрх хот	4	3	0.48

Хэнтий аймагт 19 сум байх бөгөөд энэ аймагт бүртгэгдсэн 626 гэмт хэргийн 36.1%-ийг Хэрлэн сум дангаараа эзэлж байгаа нь хамгийн өндөр дүнтэй байна.

Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэгддэг гараг нь Даваа гараг байх бөгөөд энэ гарагт үйлдсэн гэмт хэрэг бусад гарагт үйлдсэн гэмт хэргээс 0.3-6.5%-ийн зөрүүтэй байна.

Хэнтий аймагт өндөр үзүүлэлттэй бүртгэгдсэн болон зарим онцлог гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

№	Гэмт хэргийн төрөл	БГХ		Өсөлт, бууралтын хувь	Нийт гэмт хэрэгт эзлэх хувь
		2017	2018		
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	15	7	-53.3	1.1
	Үүнээс: Хүнийг алах	5	2	-60.0	0.3
2	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	107	170	58.9	27.2
	Үүнээс: Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх	-	8	-	1.3
3	Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	8	19	2.4 дахин	3.0
	Үүнээс: Хүчиндэх	5	17	3.4 дахин	2.7
4	Хүний халдашгүй, чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
5	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	1	-	-	-
6	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	264	364	37.9	58.1
	Хулгайлах	140	171	22.1	27.3
	Залилах	11	29	2.6 дахин	4.6
	Дээрэмдэх	3	6	2.0 дахин	1.0
	Мал хулгайлах	69	120	73.9	19.2
7	Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	-	1	-	0.2
8	Олон нийтийн аюулгүй байдал, ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	13	2	-84.6	0.3
9	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	1	3	3.0 дахин	0.5
10	Авлигын гэмт хэрэг	2	10	5.0 дахин	1.6
11	Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	4	4	0.0	0.6
12	Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг	8	10	25.0	1.6
13	Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг	30	35	16.7	5.6
	Үүнээс: Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдал, ашиглалтын журам зөрчих	28	35	25.0	5.6

Тодорхой төрлийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа /2018 он/

ЭХХША-нд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг ЭХТА-д хуульчлагдсан гэмт хэргийн бүлгээр, түлхүү үйлдэгддэг болон анхаарал татсан зарим гэмт хэргийг төрлөөр нь харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

№	Гэмт хэргийн төрөл	ЦБ	ПБ		ШБ		ШШГБ
			2002	2015	2002	2015	
1	Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /10-р бүлэг/	7		69	-	4	-
	Хүнийг алах 91/10.1	2		3	-	1	-
	Үүнээс Хүнийг амиа хорлох нөхцөл байдалд хүргэх 95/10.4	2		61	-		-
2	ХЭМХБЭГХ /11-р бүлэг/	170		206	-	145	-
	Хүний эрүүл мэндэд хүнд хохирол санаатай учруулах 96/11.1	4		10	-	4	-
	Үүнээс Хүний эрүүл мэндэд хөнгөн хохирол учруулах 99/11.6	153		167	-	120	-
	Гэр бүлийн хүчирхийлэл үйлдэх 120/11.7	8		15	-	3	-
3	ХБЭЧХБЭГХ /12-р бүлэг/	19		21	-	10	-
	Үүнээс Хүчиндэх 126/12.1	17		19	-	8	-
4	ХХЧБЭЭГХ /13-р бүлэг/	1		2	-		-
	Үүнээс Хүн худалдаалах 113/13.1				-		-
5	ХХУТЭЭЧЭГХ /14-р бүлэг/				-		-
6	Эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг /15-р бүлэг/			1	-		-
7	Хүүхдийн эсрэг гэмт хэрэг /16-р бүлэг/			1	-		-
8	Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг /17-р бүлэг/	364		435	--	87	-
	Хулгайлах 145/17.1	171	1	200	-	40	-
	Үүнээс Дээрэмдэх 146,147/17.2	6		8	-	1	-
	Залилах 148/17.3	29		30	-	3	-
	Мал хулгайлах 17.12	120		143	-	21	-
9	Эдийн засгийн гэмт хэрэг /18-р бүлэг/				-		-
10	ҮАБЭГХ /19-р бүлэг/	1		2	-		-
11	ОНАБАСЭГХ /20-р бүлэг/	2		6	-	1	-
	Үүнээс Олон нийтийн амгалан тайван байдал алдагдуулах 181/20.16	1		1	-		-
12	Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг /21-р бүлэг/	3		3	-	1	-
13	НААСЭГХ /23-р бүлэг/	4		7	-	6	-
14	ХБОЭГХ /24-р бүлэг/	10		17	-	1	-
15	Соёлын өвийн эсрэг гэмт хэрэг /25-р бүлэг/				-		-
16	ЦМАБЭГХ /26-р бүлэг/				-		-
17	ХАБТХАЖЭГХ /27-р бүлэг/	35		58	-	34	-
	Үүнээс АТХХАБАЖЗ гэмт хэрэг 215/27.10	35		57		33	-
18	Цэргийн албаны эсрэг гэмт хэрэг /28-р бүлэг/				-		-
19	ХТАБЭТЭГХ /29-р бүлэг/				-		-

Гэмт хэрэгт холбогдогчдын нас, хүйс, нийгмийн байдал

ЦБ-ын мэдээллээр 2018 онд Хэнтий аймагт БГХ 38.2%-иар, холбогдон шалгагдсан хүний тоо 19.0%-иар өссөн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан хүнд хамаарах хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг гэмт хэрэг үйлдсэн зарим онцлогийн хамт харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ, ШШГЕГ

д/д	Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ		ШШГБ	
		Шалгагдсан бүгд		Ялагдсан бүгд		Ял шийтгүүлсэн бүгд		Хорих ял эдэлж байгаа бүгд	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Нийт хүн	347	413	304	396	210	257	-	-
	Эрэгтэй	307	382	262	350	192	239	-	-
	Эмэгтэй	40	31	42	44	18	18	-	-
	Хүүхэд	19	27	17	21	5	4	-	-
	14-15 нас	9	18	8	9	2	2	-	-
	16-17 нас	10	9	9	12	3	2	-	-
	18-24 нас	52	63	38	53	82	18-29 насны 89	-	-
	25-29 нас	52	70	46	73			-	-
	30-34 нас	71	79	61	77	65	72	-	-
	35-39 нас	61	63	57	56			-	-
	40-44 нас	33	50	30	48			-	-
	45-49 нас	31	24	28	17			-	-
	50-54 нас	18	17	13	20	58	35-дээш насны 92	-	-
	55-59 нас	4	15	6	16			-	-
	60-64 нас	4	3	4	3			-	-
	65-69 нас	2	2	1	2			-	-
	70-аас дээш	0	0	0	1			-	-
	Тодорхойгүй	-	-	4	8	-	-	-	-
2	Согтуугаар	82	132	-	-	-	94	-	-
3	Мансуурсан үедээ	0	0	-	-	-	0	-	-
4	Бүлэглэж	75	74	-	-	-	-	-	-
5	Галт зэвсгээр	0	0	-	-	-	-	-	-
6	Урьд ял шийтгүүлсэн	11	39	21	3	-	78	-	-

2018 онд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд холбогдон шалгагдсан бүгд тоог өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын мэдээллээр БГХ-т холбогдон шалгагдсан бүгд 413 байгаа нь 66 буюу 19.0%-иар өссөн бол ПБ-д 2018 онд үүсгэсэн хэрэг дэх ялагдсан бүгд 396 байгаа нь 92 буюу 30.2%-иар буурсан байна. ШБ-д ял шийтгүүлсэн бүгд 257 хүн байна.

ЦБ-ын хэмжээнд БГХ-т нийт холбогдон шалгагдсан бүгд 413 хүний 382 буюу 92.4%-ийг эрэгтэй, 31 буюу 7.5%-ийг эмэгтэй, 27 буюу 6.5%-ийг хүүхэд эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн 257 хүний 239 буюу 92.2%-ийг эрэгтэй, 18 буюу 7.7%-ийг эмэгтэй хүн, 4 буюу 1.5%-ийг хүүхэд тус тус эзэлж байна.

Гэмт хэрэгт хамаарах зарим онцлогийг өмнөх онтой харьцуулахад ЦБ-ын хэмжээнд шалгагдсан хүний 31.9% нь согтуурсан үедээ, 17.9% нь бүлэглэж, 9.4% нь урьд ял шийтгүүлж байсан холбогдогч тус тус эзэлж байгаа бол ШБ-аас ял шийтгүүлсэн хүний 36.5% нь согтуугаар, 30.3% нь урьд ял шийтгүүлсэн хүн байна. ЦБ-ын мэдээллээр урьд ял шийтгүүлсэн хүн 3.5 дахин өссөн нь анхаарал татаж байна.

Гэмт хэргийн хохирогч, хохирол

ЦБ-ын мэдээллээр Хэнтий аймагт 601 хүн, 1 хуулийн этгээд хохирсон байна. БГХ-ийн хохирогч, хохирлын талаарх хууль сахиулах болон шүүх эрх мэдлийн байгууллагын нэгдсэн статистикийг харуулбал:

Эх сурвалж: ЦЕГ, УЕПГ, ШЕЗ

Үзүүлэлт	ЦБ		ПБ		ШБ	
	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он	2017 он	2018 он
Хүн	476	601	173	357	-	418
Эрэгтэй	309	381	63	191	-	291
Эмэгтэй	167	220	110	166	-	127
Хүүхэд	24	26	2	15	-	19
18-24 нас	37	30	17	16	-	19
25-29 нас	56	81	22	38	-	80
30-34 нас	70	94	27	68	-	77
35-39 нас	75	86	20	54	-	70
40-44 нас	69	77	31	51	-	53
45-49 нас	49	72	18	44	-	44
50-54 нас	32	54	10	28	-	32
55-59 нас	27	41	9	20	-	13
60-64 нас	23	17	8	12	-	6
65-69 нас	7	8	3	3	-	2
70-аас дээш	6	15	3	2	-	3
Нас барсан	31	21	33	22	-	11
Гэмтсэн	133	198	103	77	-	162
Хуулийн этгээд	1	1	1	0	-	
Учирсан хохирол	1059.1	1678.2	-	-	-	386.9
Нөхөн төлүүлсэн хохирол	561.8	493.8	-	-	-	178.1

2018 онд Хэнтий аймаг дахь ЦБ-д БГХ-ийн улмаас хохирсон хохирогчийн насны бүлгүүд дэх дүнг харвал 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49, 50-54, 65-69, 70-аас дээш насны ангилалд өссөн дүнтэй байгаа нь анхаарал татаж байна.

32. БУСАД НУТАГ ДЭВСГЭР БОЛОН ЗАРИМ САЛБАР

32.1. Иргэний агаарын тээвэр

Иргэний агаарын тээврийн салбарт 2018 онд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 5 байгаа нь өмнөх оныхоос 1 хэрэг буюу 25.0%-иар өссөн байна.

Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн хэлтэст бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон гэмт хэргийн төрөлд хамаарах тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Хураангуй:

- Согтуугаар үйлдсэн **0**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **2**
- Хүүхэд үйлдсэн **0**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Пүрэв**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **06-14**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **25-29**
- Нас барсан **0**
- Гэмтсэн **2**
- Хохирлын дүн **4.1 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **0.9 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг**

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

Гэмт хэргийн төрөл	2017 он	2018 он	Өсөлт, бууралт	
			тоо	хувь
Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	0	-1	
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	0	1	1	
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	2	1	2.0 дах
Авлигын гэмт хэрэг	0	1	1	
Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0	0.0
Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	1	0	-1	

Энэ салбарт бүртгэгдсэн гэмт хэргийг ангилан авч үзвэл 2017 онд хөнгөн гэмт хэрэг 2, хүндэвтэр гэмт хэрэг 1, хүнд гэмт хэрэг 1 бүртгэгдсэн бол 2018 онд хөнгөн гэмт хэрэг 5 бүртгэгдсэн байна.

32.2. Төмөр замын тээвэр

Төмөр замын салбарт 2018 онд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 53 байгаа нь өмнөх оныхоос 29 хэрэг буюу 35.4%-иар буурсан байна.

Төмөр замын салбарт бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон гэмт хэргийн төрөлд хамаарах тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Хураангуй:

- Согтуугаар үйлдсэн **3**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **12**
- Хүүхэд үйлдсэн **0**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Нийтийн тээвэр**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Пүрэв**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **06-14**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **40-44**
- Нас барсан **2**
- Гэмтсэн **12**
- Хохирлын дүн **156.8 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **31.7 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг**

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

Гэмт хэргийн төрөл	2017 он	2018 он	Өсөлт, бууралт	
			тоо	хувь
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	46	31	-15	-32.6
Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0	0.0
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	18	12	-6	-33.3
Эдийн засгийн гэмт хэрэг	6	1	-5	-83.3
Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	1	3	2	3.0 дах
Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэг	3		-3	
ХАБТХАЖ-ийн эсрэг гэмт хэрэг	5	5	0	0.0

Энэ салбарт бүртгэгдсэн гэмт хэргийг ангилан авч үзвэл 2017 онд хөнгөн гэмт хэрэг 67, хүндэвтэр гэмт хэрэг 10, хүнд гэмт хэрэг 5 бүртгэгдсэн бол 2018 онд 46 хөнгөн гэмт хэрэг 46, хүнд гэмт хэрэг 7 тус тус бүртгэгдсэн байна.

32.3. Хилийн чанад

Хилийн чандад 2018 онд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг 64 байгаа нь өмнөх оныхоос 25 хэргээр буюу 64.1%-иар өссөн байна. Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хураангуй мэдээлэл болон гэмт хэргийн төрөлд хамаарах тоон үзүүлэлтийг харуулбал:

Хураангуй:

- Согтуугаар үйлдсэн **6**
- Эмэгтэй хүн үйлдсэн **11**
- Хүүхэд үйлдсэн **0**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг газар **Бусад газар**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг гараг **Пүрэв**
- Гэмт хэрэг хамгийн их үйлдэгддэг цаг **06-14**
- Гэмт хэрэг хамгийн ихээр үйлдэж байгаа хүний нас **30-34**
- Нас барсан **0**
- Гэмтсэн **10**
- Хохирлын дүн **452.9 сая**
- Нөхөн төлүүлсэн хэмжээ **28.6 сая**
- Хамгийн их бүртгэгдсэн гэмт хэрэг **Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг**

Эх сурвалж: ЦЕГ, Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын алба

Гэмт хэргийн төрөл	2017 он	2018 он	Өсөлт, бууралт	
			тоо	хувь
Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	29	28	29.0 дах
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	14	13	-1	-7.1
Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг		1	1	
Хүний халдашгүй чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	5	4	-1	-20.0
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	15	16	1	6.7
Эдийн засгийн гэмт хэрэг	1		-1	
Олон нийтийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1		-1	
Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	1		-1	
Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг		1	1	
ХАБТХАЖ-ийн эсрэг гэмт хэрэг	1		-1	

Хилийн чандад бүртгэгдсэн гэмт хэргийг ангилан авч үзвэл 2017 онд хөнгөн гэмт хэрэг 24, хүндэвтэр гэмт хэрэг 2, хүнд гэмт хэрэг 12, онц хүнд гэмт хэрэг 1 бүртгэгдсэн бол 2018 онд хөнгөн гэмт хэрэг 53, хүндэвтэр гэмт хэрэг 11 тус тус бүртгэгдсэн байна.

32.4. Тээврийн прокурорын газар

Тээврийн прокурорын газраас 2018 онд 1480 хэрэгт хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт явуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 147 хэрэг буюу 11.0%-иар өссөн бөгөөд тухайн жилд шинээр 1169 хэрэг үүсгэн шалгасан байна.

Эдгээр гэмт хэргийн шийдвэрлэлтийг хүснэгтээр үзүүлбэл:

Эх сурвалж: УЕПГ, Гэмт хэрэг, зөрчлийн бүртгэл, дүн шинжилгээний төв

Нийт	ХБ, МБ явуулсан нийт	Үүнээс					
		Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг хаасан	Түдгэлзүүлсэн	Өөр хэрэгт нэгтгэсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шүүхэд шилжүүлсэн	Үлдэгдэл
ТПГ	1480	733	2	1	2	480	262

Тухайн жилд тээврийн прокурорын газар нь 468 хүнийг яллагдагчаар татсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 187 буюу 28.6%-иар буурсан.

Яллагдагчдын 380 буюу 81.2% нь эрэгтэй, 88 буюу 18.8% нь эмэгтэй хүн байна.

Тухайн жилд нийт 1169 хэрэг шинээр үүсгэн шалгаснаас Эрүүгийн хуулийн 27.3, 27.9, 27.10-р зүйл буюу Хөдөлгөөний аюулгүй байдал, тээврийн хэрэгсэл ашиглах журмын эсрэг 1070 гэмт хэрэгт хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын ажиллагааг явуулсан байна.

Эх сурвалж: УЕПГ, Гэмт хэрэг, зөрчлийн бүртгэл, дүн шинжилгээний төв

Гэмт хэргийн төрөл	2017 он	2018 он	Өсөлт, бууралт	
			тоо	хувь
Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	6	9	3	50.0
Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	0	2	2	
Хүний халдашгүй чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	22	18	-4	-18.2
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	37	54	17	46.0
Эдийн засгийн гэмт хэрэг	20	14	-6	-30.0
Олон нийтийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	1	1	0	
Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-1	
Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	3	5	2	66.6
ХАБТХАЖ-ийн эсрэг гэмт хэрэг	608	1070	462	76.0

32.5. Нийслэлийн прокурорын газар

Нийслэлийн прокурорын газраас 2018 онд 1256 хэрэгт хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалт явуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 344 хэрэг буюу 37.7%-иар өссөн бөгөөд тухайн жилд шинээр 787 хэрэг үүсгэн шалгасан байна.

Эдгээр гэмт хэргийн шийдвэрлэлтийг хүснэгтээр үзүүлбэл:

Эх сурвалж: УЕПГ, Гэмт хэрэг, зөрчлийн бүртгэл, дүн шинжилгээний төв

Нийт	ХБ, МБ явуулсан нийт	Үүнээс					
		Хэрэг бүртгэлтийн хэрэг хаасан	Түдгэлзүүлсэн	Өөр хэрэгт нэглэсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шүүхэд шилжүүлсэн	Үлдэгдэл
ТПГ	1256	351	5	114	22	249	524

Тухайн жилд Тээврийн прокурорын газар нь 512 хүнийг яллагдагчаар татсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 43 буюу 9.2%-иар өссөн. Яллагдагчдын 377 буюу 73.6 хувь нь эрэгтэй, 135 буюу 26.4% нь эмэгтэй хүн байна.

Тухайн жилд нийт 787 хэрэг шинээр үүсгэн шалгаснаас 2002 оны Эрүүгийн хуулиар 12, 2015 оны Эрүүгийн хуулиар 777 хэрэг бүртгэгдэн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын ажиллагааг явуулсан байна.

Эх сурвалж: УЕПГ, Гэмт хэрэг, зөрчлийн бүртгэл, дүн шинжилгээний төв

Гэмт хэргийн төрөл	2017 он	2018 он	Өсөлт, бууралт	
			тоо	хувь
2002 оны Эрүүгийн хуулиар				
Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг	5	1	-4	-80.0
Хүүхэд, гэр бүл, нийгмийн ёс суртахууны эсрэг гэмт хэрэг	3	1	-2	-66.7
Иргэдийн улс төрийн болон бусад эрх, эрх чөлөөний эсрэг гэмт хэрэг	2	1	-1	-50.0
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	75	1	-74	-98.7
Албан тушаалын гэмт хэрэг гэмт хэрэг	22	8	-14	-63.6
2015 оны Эрүүгийн хуулиар				
Хүний амьд явах эрхийн эсрэг гэмт хэрэг гэмт хэрэг	6	8	2	33.3
Хүний бэлгийн эрх чөлөө, халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	7	10	3	42.9
Хүний халдашгүй чөлөөтэй байх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	14	27	13	92.9
Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг	87	152	65	74.7
Эдийн засгийн гэмт хэрэг	25	55	30	2.2 дах
Үндэсний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	13	39	26	3.0 дах
Олон нийтийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг	97	200	103	2.0 дах
Хэрэг шалган шийдвэрлэх ажиллагааны эсрэг гэмт хэрэг	14	19	5	35.7
Авлигын гэмт хэрэг гэмт хэрэг	107	224	117	2.1 дах
Нийтийн албаны ашиг сонирхлын эсрэг гэмт хэрэг	8	11	3	37.5
Хүрээлэн байгаа орчны эсрэг гэмт хэрэг	44	74	30	68.2
Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг		3	3	
ХАБТХАЖ-ийн эсрэг гэмт хэрэг		2	2	
Хүн төрөлхтний аюулгүй байдал, энх тайвны эсрэг гэмт хэрэг	1		-1	

ТАВДУГААР
БҮЛЭГ

ГЭМТ ХЭРГИЙН
СТАТИСТИКИЙН
МЭДЭЭЛЛИЙГ ОЛОН
УЛСАД НИЙЦҮҮЛЭХ
ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГА
БА ТАЙЛАГНАСАН
БАЙДАЛ

1. ГЭМТ ХЭРГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД МӨРДӨГДӨЖ БУЙ АРГА ЗҮЙ, МАЯГТ, ЗААВАР

Гэмт хэрэг, шүүн таслах ажиллагааны үзүүлэлт тооцох аргачлал

Гэмт хэрэг, шүүн таслах ажиллагааны үзүүлэлт тооцох аргачлал нь Үндэсний статистикийн хорооны даргын 2018 оны 11 сарын 01-ний өдрийн А/118 дугаар тушаалаар батлагдан, Монгол Улсын хууль сахиулах, шүүх эрх мэдлийн байгууллагуудад мөрдөгдөж байна.

Уг аргачлалд 4 бүлгийн 103 үзүүлэлтийн арга зүйг хамруулсан.

- 1-р бүлэг. Нийтлэг үндэслэл
- 2-р бүлэг. Үзүүлэлтийн ойлголт, тодорхойлолт
- 3-р бүлэг. Үзүүлэлтийг тооцох арга зүй
- 4-р бүлэг. Бусад

Аргачлалын үзүүлэлтийн бүтэц

Үзүүлэлтийн нэр	Бүгд	Гардаг үзүүлэлт	Гарахгүй байгаа үзүүлэлт
Бүгд	103	62	41
Албан ёсны статистикийн үзүүлэлт	39	39	-
Захиргааны статистикийн үзүүлэлт	19	8	11
НҮБ-ын ГХМБТГ-ын Эрүүгийн эрх зүйн байдлыг үнэлэх арга хэрэгсэл	23	5	18
НҮБ-ын насанд хүрээгүй хүүхдийн эрх зүйн шалгуур үзүүлэлтүүд	5	-	5
НҮБ-ын гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа	13	7	6
Тогтвортой хөгжлийн үзүүлэлт	4	3	1

Аргачлалын зорилго

- Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн үзүүлэлтүүдийг тооцох арга зүйг олон улсын нийтлэг арга зүйд нийцүүлэх, өөрийн орны онцлогийг тусгасан нэгдмэл арга зүйтэй болгох;
- Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийн олон улсад харьцуулагдах боломжийг бүрдүүлэх;
- Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээлэлд үндэслэн, хууль зүйн салбарын бодлогын арга хэмжээг боловсруулах, хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийн ашиглалтыг сайжруулах;
- Бусад салбар болон хууль сахиулах, шүүх эрх мэдлийн байгууллагуудын мэдээллийн уялдааг хангасан статистикийн мэдээллийг цуглуулах;
- Мэдээллийг нэгтгэн боловсруулж, анализ, дүн шинжилгээ хийж, тархах;
- Бүх шатны байгууллагууд, бодлого боловсруулагчид болон хэрэглэгчдийг нэгдсэн ойлголт, тодорхойлолт, арга зүйгээр хангахад оршино;
- Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сантай болоход арга зүйн туслалцаа, дэмжлэг үзүүлэх.

Аргачлалын ач холбогдол

Гэмт хэргийн чиг хандлага, зүй тогтол, гэмт хэргийн хохирол, нөхөн төлүүлэлт, хохирогчийн эрхийн хамгаалалтын талаар судалснаар гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, хохирогчийн эрхийг хамгаалах бодлого, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг үнэлэх, улс орон, бүс, нутаг, засаг захиргааны нэгж, хоорондын хөгжлийн түвшинг тодорхойлох, харьцуулах, хөгжлийг төлөвлөх болон бодлого боловсруулахад шаардлагатай тоо, мэдээллийг бүрдүүлэхэд чухал ач холбогдолтой.

Мөрдөгдөж буй маягт, түүнийг нөхөх заавар

Монгол Улсын хувьд гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийн эх үүсвэр нь одоогоор ЦЕГ-ын бүртгэгдсэн гэмт хэргийн сар бүрийн мэдээ, ШЕЗ-ийн шүүн таслах ажиллагааны статистикийн жилийн мэдээ, ШШГЕГ-ын шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн жилийн мэдээ, АТГ-ын авлигын хэргийн жилийн мэдээ, МХХ-ны хууль зүйн нэгдсэн бүртгэлийн жилийн мэдээ байна.

Эдгээр мэдээллийн эх үүсвэрт үндэслэж гэмт хэрэг, гэмт хэрэгт холбогдсон яллагдагч, хохирогч, учирсан хохирол, нөхөн төлүүлэлт, шүүхээр ял шийтгүүлсэн хүний тоо, шүүхээр шийдвэрлэсэн хөдөлмөрийн маргаан, шүүхийн шийдвэрийн дагуу нөхөн төлүүлсэн хохирлын хэмжээ, хүүхдийн мөнгөн тэтгэлэг, авлигын хэргийн шийдвэрлэлт, хуульчдын тоо зэрэг үзүүлэлтийг сар, улирал, жилийн бюллетень, танилцуулга, эмхэтгэлд тусган нийтэд тархааж байна.

Мөн жил бүхэн хууль сахиулах, шүүх эрх мэдлийн байгууллагуудын хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн гол үзүүлэлтүүдэд үндэслэн салбарын танилцуулга бичин нийтэд дэлгэрэнгүй мэдээллийг тархааж, ҮСХ-ны www.1212.mn-ээр тархааж байна.

ҮСХ нь одоогоор Статистикийн тухай хуулийн дагуу хууль сахиулах, шүүх эрх мэдлийн байгууллагаас:

- Цагдаагийн ерөнхий газар (158),
- Шүүхийн ерөнхий зөвлөл (98),
- Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар (40),
- Авлигатай тэмцэх газар (15),
- Монголын хуульчдын холбоо (40) нийт 350 гаруй үзүүлэлтээр улс, бүс, аймаг, нийслэл, сумын түвшинд жил, улирал, сарын давтамжтайгаар мэдээллийг цуглуулж, боловсруулж нийтэд тархааж байна.

Зураг 1. Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээлэл цуглуулалт, тархаалт

2. ГЭМТ ХЭРГИЙН СТАТИСТИКИЙГ МЭДЭЭЛЛИЙН ОЛОН УЛСЫН ЖИШИГТ НИЙЦҮҮЛЭХ ХЭРЭГЦЭЭ, ШААРДЛАГА

Олон улсын түвшинд анх 1853 онд НҮБ-ын Статистикийн комиссын нэгдсэн чуулганаар гэмт хэргийн статистик болон хохирогчийн судалгааны асуудал яригдаж эхэлсэн түүхтэй.

НҮБ-ын судалгааны үндсэн зорилго нь бүртгэгдсэн гэмт хэргийн талаарх тоон мэдээллийг цуглуулах, эрүүгийн эрх зүйн тогтолцоог сайжруулах чиглэлээр дүн шинжилгээ хийх, мэдээллийг дэлхий даяар тархаахад чиглэгдсэн. Судалгааны үр дүн нь гэмт хэргийн чиг хандлага, эрүүгийн эрх зүйн тогтолцооны тодорхой шат бүрийн хоорондын уялдаа холбооны талаарх мэдээллээр хангаж, бүх түвшинд нотолгоонд суурилсан шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэгддэг.

НҮБ-ын ГХМБТГ 1950 онд байгуулагдсанаар гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг олон улсын түвшинд 1978 оноос цуглуулж эхэлжээ.

Дараачийн нэг томоохон оролдлого бол 1872 онд Лондонд болсон “Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ба таслан зогсоох” олон улсын чуулганы үеэр улс орон бүхэнд гэмт хэргийн статистикийн ойлголт, тодорхойлолтын зөрүүтэй байдлаас шалтгаалж, олон улсын түвшинд гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг харьцуулан судлах боломжгүй байгааг цохон тэмдэглэсэн. Түүнчлэн, олон улсын түвшинд хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг цуглуулах үндэс нь улс орнуудын хөгжлийн түвшинг зэрэгцүүлэх, харьцуулах явдал бөгөөд үндэсний хэмжээний хуулийн байгууллагуудын (цагдаагийн байгууллага, прокурор, шүүх, хорих байгууллага) өөр өөр мэдээллийн эх сурвалжийн мэдээллийг жигдлэх боломжийг буй болгох явдал юм.

Олон улсын түвшинд хууль зүй, гэмт хэргийн статистик нь хоёр эх үүсвэрээс бүрддэг гэж үздэг. Үүнд:

- Гэмт хэргийн статистикийн албан болон захиргааны статистикийн мэдээлэл;
- Гэмт хэргийн хохирогчийн судалгаа.

Олон улсын хэмжээнд гэмт хэргийн статистикт олон улсын дараах аргачлал, ангилал, гарын авлага, зөвлөмжийг ашиглаж байна. Үүнд:

- Гэмт хэрэг, хууль сахиулахын статистикийг боловсронгуй болгох нь гарын авлага, НҮБ-ын Статистикийн комисс, 2003 он
- Хохирогчийн судалгааны гарын авлага, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар, Европын эдийн засгийн комисс, 2010 он
- Лисбоны хэлэлцээр, Мансууруулах бодисын статистикийн үзүүлэлт, 2000 он
- Насанд хүрээгүй хүнийг шүүн таслах ажиллагааны үзүүлэлтүүд, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар, НҮБ-ын Хүүхдийн сан, 2006 он
- Гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангилал, НҮБ-ын ГХМБТГ, ЕЭЗК, 2015 он
- “Эрүүгийн эрх зүйн мэдээллийг үнэлэх арга хэрэгсэл” НҮБ-ын ГХМБТГ, 2006 он

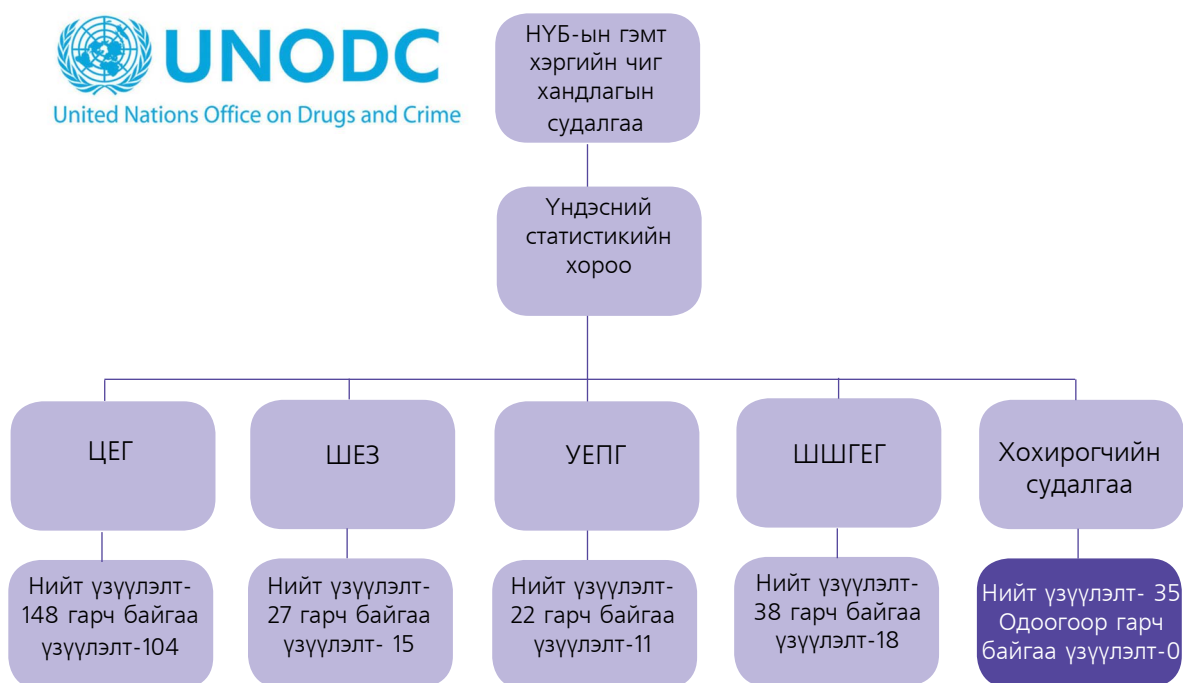
НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа нь 2016 оноос гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангиллыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлж, ангиллын 11 категорийн дагуу мэдээллээ цуглуулж эхэлсэн.

Гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангилал нь гэмт хэргийн ангилал бөгөөд Монгол Улс одоогоор уг ангилалд нийцүүлсэн үндэсний гэмт хэргийн ангилалгүйгээр үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангилалд нийцсэн **ГЭМТ ХЭРГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮНДЭСНИЙ АНГИЛАЛ** боловсруулж, батлуулж, мөрдүүлээгүй учраас Монгол Улс НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны **267** үзүүлэлтээс одоогоор **148** үзүүлэлт (**55.4%**)-ийг гаргаж **НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаанд хүргүүлж** байна.

НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа нь өгөгдлийн файл болон мета өгөгдлийн файлаас бүрдэнэ.

Зураг 2. НҮБ-ын гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны мэдээлэл цуглуулалт, схемээр

3. ГЭМТ ХЭРГИЙН СТАТИСТИКИЙГ МЭДЭЭЛЛИЙГ ОЛОН УЛСАД ТАЙЛАГНАСАН БАЙДАЛ (НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа, 2015-2017 оны байдлаар)

НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА

НҮБ-ЫН ОРНУУД

Гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг олон улсад нийцүүлэх хэрэгцээ шаардлага ба тайлагнасан байдал (UN-CTS) - 2017

МОНГОЛ УЛС

Монгол Улс

- Улс орон бүрт энэхүү асуулгыг бөглөх, нэгтгэн, хянах зохицуулагч ажилтныг томилохыг шаарддаг.
- Үндэсний зохицуулагч ажилтан нь холбогдох байгууллагууд (цагдаа, хууль сахиулах байгууллага, прокурор, шүүх, хорих, тэнсэн харгалзах үйлчилгээний байгууллага, хохирогчийн судалгаа хариуцсан эрх бүхий байгууллага болон үндэсний статистикийн байгууллагад НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны удирдамжийн дагуу судалгааны асуулгыг хуваарилж өгнө. Хуваарилж өгсөний дараа бөглөсөн асуулгыг буцаан цуглуулж, нэгтгэн, хянаж НҮБ-ийн Гэмт хэрэг, мансууруулах тэмцэх газарт нэгтгэн хүргүүлэх үүргийг хүлээнэ.
- Үндэсний зохицуулагч нь эрх бүхий байгууллагаас ирүүлсэн холбогдох мэдээллийг нэгтгэн НҮБ-ын Гэмт хэрэг мансууруулах бодистой тэмцэх газарт хүргүүлэх үүрэг хүлээнэ.

Хариуцах ажилтны нэр:	
Гүйцэтгэх үүрэг:	
Агентлаг:	
Гудамж:	
Хот/муж/улс:	
И мэйл хаяг:	
Утас (улсын код, байрлалын код, дугаар):	
Факс (улсын код, байрлалын код, дугаар):	

Нэгтгэсэн хариуг 2018-03-30-ийн өдөр хүлээж үг.

НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны хариуг баталгаат онлайн порталаар дамжуулна. НҮБ-ын ГЧХС-ны асуулгыг дамжуулахад энэ системийг ашиглахын тулд <https://cts.unodc.org> хаягаар ороод тэмдэглэлд заасан нууц үгийг оруулна. Асуулгыг байршуулахын тулд зааварчилгааг мөрдөнө үү.

Тодруулга эсвэл нэмэлт мэдээллийг авах хүсэлтийг дараах хаягаар хандана уу: Бодлогын дүн шинжилгээ болон Олон нийттэй харилцах газрын Судалгаа болон чиг хандлагын дүн шинжилгээний хэлтсийн Мэдээлэл боловсруулалт, тархаалтын нэгж

И-мэйл: cts@unodc.org
 Өсөөг: +43-1-26060-4998

1. ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ НҮБ-ын гишүүн орнууд

НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа нь 2 хэсгээс бүрдэнэ.

1. ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ - 7° ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
 НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа нь үндсэн хувьсагчийг жил бүр, солигддог хувьсагчийг хоёр жилд нэг удаа цуглуулдаг. Доорх хүснэгтэнд үзүүлэлтийн давтамж, хэсгүүдийн задаргаа, хувьсагчид болон судалгааны асуулгыг хариуцах хууль эрх зүйн байгууллагын хариуцлага эсвэл хууль зүйн орчинтой хувьсагчийг иж бүрэн нийцүүлсэн.

2. ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ - 8° ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
 Мета өгөгдөл нь НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаагаар бэлтгэсэн өгөгдлийг ойлгоход чухал бөгөөд ашигласан ойлголт тодорхойлолт болон бүртгэхэд ашигласан журмын талаарх мэдээллийг цуглуулдаг. **ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ**: Мета өгөгдлийн файл бөглөх хүсэлтийг зөвхөн нэг удаа гаргадаг. Дараа нь мета өгөгдлийн файл нь өгөгдлийн үйлдвэрлэл өөрчлөгдсөн тохиолдолд л шинэчлэгдэнэ.

ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ: НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны ерөнхий тойм

ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	ᠠᠶᠢᠨ 1	ᠠᠶᠢᠨ 2	ᠠᠶᠢᠨ ᠠᠶᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
1	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	санаатай аллагын гэмт хэрэг; санаатай аллага хийхийг завдсан хэрэг; санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогч, хүйсээр, хохирогч, гэмт хэрэгтний хамаарал, үйлдэгдсэн байдал болон аллага үйлдсэн механизм	санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогч, хүйс болон насаар, иргэншил болон 3 том хотоор; санаатай аллага үйлдсэн гэмт хэрэгтэн, хүйс, нас, иргэншил, болон ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
2	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	Хүнд хэлбэрийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг, дээрэмдэх, хүн хулгайлах, бэлгийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг, хэлбэрээр	Хүнд хэлбэрийн хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогч, хохирогч болон гэмт хэрэгтний хамаарал, хүйсээр, бэлгийн хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогч, гэмт хэрэгтний хамаарал болон хүйсээр	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
3	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	Хяналтад байдаг мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бусад бодистой холбоотой гэмт хэрэг, төрлөөр, авлигын гэмт хэрэг, төрлөөр, цагаачдыг хууль бусаар улсын хил нэвтрүүлсэн гэмт хэрэг; тэсэрч дэлбэрэх бодис зэвсэг худалдаалах, Зохион байгуулалттай гэмт хэргийн бүлгийн оролцсон хэрэг, Алан хядах бүлэглэлийн үйл ажиллагаанд оролцох, Алан хядах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх	Орон байрны хулгай, хулгай, тэвэрийн хэрэгслийн хулгай, Залилан (нэмэх нь кибер гэмт хэрэгтэй холбогдох), Мөнгө угаах	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
4	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	Санаатай аллага, хахууль, хүчиндэх, хар тамхи, мансууруулах бодис донтох, мансууруулах бодис худалдаалах гэмт хэргийн улмаас яллагдагчаар татагдсан, мөрдөн шалгагдаж байгаа, ял шийтгүүлсэн хүний тоо, ял эдэлж байгаа хүний тоо	Яллагдагчаар татагдсан, мөрдөгдсөн, ял шийтгүүлсэн нийт хүний тоо, нас, хүйс, иргэншлээр, Шүүхэд шилжүүлсэн хүн /хууль ёсны төлөөллийн хэлбэрээр	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ: ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ, ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ, ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ
5	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ	Ял эдэлж байгаа хүн, нас, хүйс, харьяалаар; ялын байдал, хүйсээр; ял эдлэхээс өмнө хоригдсон хүн, цагдан хоригдсон хугацаагаар	Хорих анги дах нас баралт, төрлөөр	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ
6	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ		Цагдаагийн албан хаагчдын тоо, хүйсээр; Цагдаагийн албан хаагчдын тоо, үйл ажиллагаагаар, Прокурорын албан хаагчдын тоо, хүйсээр; Мэргэжлийн шүүгчид буюу мастерийн зэрэгтэй шүүгч нар, Хорих ангийн ажилтнууд хүйсээр, Хорихын ажилтнууд,	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ: ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ, ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ, ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ
7	ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ	Зохион байгуулж явуулсан гэмт хэргийн хохирогчийн судалгааны аргачлал, үр дүн		ᠠᠶᠢᠨᠠᠨᠢ ᠠᠨᠢᠨᠢ

Өгөгдлийн файлыг НӨХӨХИЙН өмнө, дараах зааврыг уншиж танилцана уу.

1. Асуулгыг бөглөхөд тусламж болгосон тайлбар нь холбогдох нүдний баруун дээд буланд улаан өнгийн гурвалжингаар тэмдэглэгдсэн байна.
2. Тухайн хувьсагчийн нүдэнд нэг удаа дарахад ойлголт, тодорхойлолтыг шууд үзэх боломжтой. Ингэснээр ойлголт, тодорхойлолтын индексстэй автоматаар холбогдох болно. Хэрэв ойлголт, тодорхойлолтын индексийн жагсаалтыг холбогдох ойлголт, тодорхойлолтын өгөгдөл, мэдээллээр хангах боломжгүй бол ашиглаж байгаа үндэсний ойлголт, тодорхойлолтын мэдээллээр хангаж мета өгөгдлийн файлд нарийвчлан тусгана уу.
3. Өгөгдлийн хэсгийн гарчиган дээр нэг удаа дарж тодорхой өгөгдлийн хэсгийн хэмжих нэгж, журамд шууд хандаж болно. Ингэснээр ойлголт, тодорхойлолтын индексийн жагсаалтад байгаа хэмжих нэгж, журамд автоматаар холбогдоно. Хэрэв санал болгож буй хэмжих нэгж, дүрмийг ашиглах өгөгдөл мэдээллээр хангах боломжгүй үндэсний хэмжээнд ашиглаж байгаа хэмжих нэгж, журмын мэдээллээр хангаж байгаа бол мета өгөгдлийн файлд нарийвчлан тусгана уу.
4. Хэрэв мэдээлэл байхгүй бол n/a эсвэл хариултыг оруулалгүй бусад нүдийг хоосон үлдээнэ үү. Шаардлагатай гэж үзвэл тайлбарын зайд тэмдэглэл оруулж болно. Хэрэв (0) нь бүртгэгдсэн утга биш бол (0) -ийг оруулахгүй байна уу.
5. Ихэнх тохиолдолд хуанлийн жилийг тайлант хугацаа болгон ашиглах ёстой. Зарим жилийн тайлант хугацааг хэрэглэж байгаа үед, тухайлбал санхүүгийн жил нь хуанлийн жилтэй хамааралгүй бол үүнийг нэмэлт тайлбар хэсэгт тусгана.
6. Боломжтой бол үндэсний, бүсийн, орон нутгийг оруулаад засгийн газрыг бүх түвшний мэдээллээр хангах ёстой. Хэрэв тийм биш бол үүнийг нэмэлт тайлбарт тэмдэглэнэ.
7. Өгөгдөл мэдээлэл нь хууль эрх зүй, ойлголт, тодорхойлолт эсвэл мэдээлэл цуглуулах системд гарсан өөрчлөлтийн улмаас мэдэгдэхүйц хэмжээний өөрчлөлт хийгдсэн бол энэхүү мэдээллийг нэмэлт тайлбар хэсэгт тусгана.
8. Улс орнуудын өмнө нь тайлагнасан мэдээллийг энэ асуулгад "тайлагнасан" гэсэн нэртэй баганад тусгаж оруулсан. Энэхүү өгөгдөл нь өмнөх жилүүдийнхээс ялгаатай байж болох бөгөөд 2017 онд ашигласан тодорхойлолттой нийцтэй байдлыг хангаж болгоомжтойгоор засвар хийгдсэн байх ёстой. Хэрвээ өгөгдөл нь буруу эсвэл дутуу байвал, "шинэчилсэн" гэсэн нэртэй баганад зохих өөрчлөлтийг хийж/бөглөн нэмэлт тайлбар хэсэгт орсон өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг тусгана.
9. НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны олон жилийн түүхтэй өгөгдөлд онлайнаар хандах боломжтой: <https://data.unodc.org>.

1 - Санаатай аллагын мэдээлэл (Intentional homicide data)		1-	Цагдаа эсвэл бусад хууль сахиулах байгууллага Police or other law enforcement		
ᠠᠮᠢᠨᠠᠭᠢ ᠵᠤᠵᠡᠭᠦᠨ (Annual variables)					
Үзүүлэлт (Indicators)		2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments
1.1	ᠣᠵᠢ ᠡᠭᠡᠳᠡᠲᠡ ᠠᠶᠢᠨ ᠠᠯᠠᠭᠢᠨ ᠠᠲᠤ ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠠᠭᠤᠨ ᠵᠤᠵᠡᠭᠦᠨ Acts leading to death or intending to cause death				
1.1.1	Санаатай аллага (0101), гэмт хэргийн тоо Intentional homicide (0101) number of offences	204	174	189	
1.1.2	Санаатай аллага үйлдэхийг завдсан (0102), гэмт хэргийн тоо Attempted intentional homicide (0102) number of offences	-	-	-	
1.2	ᠨᠠᠢ ᠠᠶᠢᠨᠠᠭᠤᠯᠠᠭᠢᠨ ᠵᠢᠪᠢᠨ ᠴᠢᠳᠤᠨ Intentional homicide VICTIMS by sex(SV)				
1.2.1	Санаатай аллагын нийт хохирогч (0101) victims of intentional homicide(0101) Total	214	184	191	
1.2.1a	Санаатай аллагын эрэгтэй хохирогч (0101) victims of intentional homicide(0101) Male	163	145	146	
1.2.1b	Санаатай аллагын эмэгтэй хохирогч (0101) victims of intentional homicide(0101) Female	51	39	45	
1.3	ᠨᠠᠢ ᠠᠶᠢᠨᠠᠭᠤᠯᠠᠭᠢᠨ ᠵᠢᠪᠢᠨ ᠴᠢᠳᠤᠨ ᠠᠶᠢᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠠᠭᠤᠨ Intentional homicide VICTIMS by victim-perpetrator relationship and sex(VIP/SV)				
1.3.1	Ойр дотны хамтрагч эсвэл гэр бүлийн гишүүн (IPFM) Intimate partner or family member(IPFM)	23	15	16	
1.3.1a	Эрэгтэй Male	15	6	5	
1.3.1b	Эмэгтэй Female	8	9	11	
1.3.1.1	Ойр дотны хамтрагч Intimate partner	17	12	3	
1.3.1.1a	Эрэгтэй Male	13	5	2	
1.3.1.1b	Эмэгтэй Female	4	7	1	
1.3.1.2	Гэр бүлийн гишүүн Family member	6	3	3	
1.3.1.2a	Эрэгтэй Male	2	1	1	
1.3.1.2b	Эмэгтэй Female	4	2	2	
1.3.2	Хохирогчийг таних бусад гэмт хэрэгтэн Other perpetrator know to the victim	41	29	36	
1.3.2a	Эрэгтэй Male	24	24	28	
1.3.2b	Эмэгтэй Female	17	5	8	
1.3.	Хохирогчийг үл таних гэмт хэрэгтэн Perpetrator unknow to the victim	65	48	58	
1.3.3a	Эрэгтэй Male	50	38	40	
1.3.3b	Эмэгтэй Female	15	10	18	
1.3.4	Гэмт хэрэгтэн нь тодорхойгүй хамаарал нь тодорхой бус хэрэг Relationship to perpetrator is not know	55	92	75	
1.3.4a	Эрэгтэй Male	30	77	70	
1.3.4b	Эмэгтэй Female	25	15	5	

1.4		Най аацае аеёаау í Õí ÕЕDí Æ, озёнүүо, зееауаагүй ааеёааао (SIC/SV)				
		Intentional homicide VICTIMS by situational context and sex (SIC/SV)				
1.4.1.1		Зохион байгуулалттай бүлгээр үйлдсэн Organized criminal groups	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	-	-
1.4.1.1a	Эрэгтэй Male		-	-	-	
1.4.1.1b	Эмэгтэй Female		-	-	-	
1.4.1.2		Бусад эрүүгийн үйлдлээр Other criminal activities	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	-	-
1.4.1.2a	Эрэгтэй Male		-	-	-	
1.4.1.2b	Эмэгтэй Female		-	-	-	
1.4.2		Хувь хүмүүс хоорондын аллага Interpersonal homicide	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	-	-
1.4.2a	Санаатай аллагын хохирогч, хамаарлаар (0101) Victims of intentional homicide(0101) related		Эрэгтэй Male	-	-	-
1.4.2b	холбогдох:		Эмэгтэй Female	-	-	-
1.4.3		Нийгэм-улс төрийн аллага Socio-political homicide	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	-	-
1.4.3a			Эрэгтэй Male	-	-	-
1.4.3b			Эмэгтэй Female	-	-	-
1.4.3.1		Алан хядах үйл ажиллагаа Terrorist offences	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	-	-
1.4.3.1a			Эрэгтэй Male	-	-	-
1.4.3.1b			Эмэгтэй Female	-	-	-
1.4.4		Аллагын мэдэхгүй төрлүүд Unknown types of homicide	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and Females	-	184	191
1.4.4a			Эрэгтэй Male	-	145	146
1.4.4b			Эмэгтэй Female	-	39	45
1.5		Най аацае аеёаау í õí ðeõí Æ, аеёааа зееаагүй абаа оуоуааеүүо (We)				
		Intentional homicide VICTIMS by mechanism of killing (We)				
1.5.1		Галт зэвсэг эсвэл тэсэрч дэлбэрэх бодис Firearms or explosives		-	-	-
1.5.1.1	Санаатай аллагын хохирогчид (0101) халдсан: VICTIMS of intentional homicide(0101) attacked with;	Галт зэвсэг Firearm	Another	3	3	2
1.5.2		Бусад буу зэвсэг weapon	Sharp	-	-	-
1.5.2.1		Хурц иртэй зэвсэг object		73	65	77
1.5.3		Ямар ч зэвсэггүй /бусад механизм Whithout a weapon/ Other mechanism		81	55	41
1.5.4		Тодорхойгүй аргаар Unspecified		-	-	-

2 - Хүчирхийллийн гэмт хэргийн мэдээлэл 2-Violent Crimes data		Цагдаа эсвэл бусад хууль сахиулах байгууллага Police or other law enforcement				
Жилийн үзүүлэлт Annual variables						
		2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments	
2.1	᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋ ᠋᠋ ᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋, ᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋ ᠋᠋-᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋, ᠋᠋-᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ Acts causing harm or intending to cause harm to the person					
2.1.1	Хүнд хэлбэрийн танхайн (020111) гэмт хэргийн тоо assault (020111) number of offences	8,064	1,892	398		
2.1.2	Хүн хулгайлах (020221), гэмт хэргийн тоо Kidnapping(020221)number of offences	-	3	-		
2.2	᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ Injurious acts of a sexual nature					
2.2.1	᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ (0301), ᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ violence(0301) number of offences	359	290	376		
2.2.1.1	Хүчин (03011), гэмт хэргийн тоо number of offences	279	290	376		
2.2.1.2	Бэлгийн дарамт (03012), гэмт хэргийн тоо Sexual assault (03012)number of offences	-	-	21		
2.2.1.3	Бэлгийн хүчирхийллийн бусад төрөл (03019), гэмт хэргийн тоо Other acts of sexual violence(03019)number of offences	-	-	1		
2.3	᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋, ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ Acts against property involving violence or threat against a person	-	-	-		
2.3.1	Дээрэм (0401), гэмт хэргийн тоо Robbery(0401) number of offences	537	474	1,233		
Солигддог үзүүлэлт variables		Rotating				
2.6	᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ ᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋᠋ Sexual violence VICTIMS by victim-perpetrator relationship and sex(VIP/SV)					
2.5.1a	Ойр дотны хамтрагч эсвэл гэр бүлийн гишүүн (IPFM) Intimate partner or family member(IPFM)	Эрэгтэй хохирогч	-	0		
2.5.1b		Эмэгтэй хохирогч	-	17		
2.5.2a	Бэлгийн хүчирхийллийн хохирогч (0301): Victims of sexual violence(0301) by	Хохирогчийг таних бусад гэмт хэрэгтэн Other perpetrator know to the victim	Эрэгтэй хохирогч	-	0	
2.5.2b		Эмэгтэй хохирогч	-	121		
2.5.3a	Хохирогчийг үл таних гэмт хэрэгтэн Perpetrator unknow to the victim	Эрэгтэй хохирогч	-	0		
2.5.3b		Эмэгтэй хохирогч	-	116		
2.5.4a	Гэмт хэрэгтэн нь тодорхойгүй хамаарал нь тодорхой бус хэрэг Relationship to perpetrator is not know	Эрэгтэй хохирогч	-	0		
2.5.4b		Эмэгтэй хохирогч	-	36		

3 - Бусад гэмт хэргийн мэдээлэл Other crimes data		3-		Цагдаа эсвэл бусад хууль сахиулах байгууллага Police or other law enforcement	
ᠮᠡᠳᠡᠭᠡᠯᠡᠯᠡᠢ ᠵᠴᠢᠨᠦᠭᠡᠳᠡ Annual variables					
		2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments
3.1	ᠣᠶᠢ ᠠᠭᠢᠨᠠᠨᠠᠢ ᠠᠠᠭᠠᠨᠠᠢ ᠠᠢ ᠨᠠᠭᠠᠨᠠᠨᠠᠢ ᠠᠢ ᠪᠢ ᠢ ᠨᠦᠰᠠᠭᠠᠲᠤᠨ ᠢᠱᠡᠶᠡᠨᠨᠢ ᠠᠢ ᠠᠨᠡᠨᠢ ᠡ ᠳᠢ ᠡᠶᠢ ᠢ ᠳᠢ ᠡ ᠲᠦᠵᠦ Acts involving controlled psychoactive substances or other drugs				
3.1.1	Хяналтад байдаг мансууруулах бодис, бэлдмэлтэй холбоотой гэмт хэрэг (0601), гэмт хэргийн тоо Unlawful acts involving controlled drugs or precursors(0601) number of offences	-	94	128	
3.1.1.1	Хяналтад байдаг мансууруулах бодисыг хувийн хэрэглээнд хууль бусаар эзэмших, худалдан авах, хэрэглэх, тариалах эсвэл боловсруулах(06011), гэмт хэргийн тоо Unlawful possession, purchase, use, cultivation or production of controlled drugs for personal consumption (06011)number of offences	-	94	128	
3.1.1.2	Хяналтад байдаг мансууруулах бодисыг бусдын хэрэглээнд хууль бусаар худалдаалах, тариалах эсвэл боловсруулах (06012), гэмт хэргийн тоо Unlawful trafficking cultivation or production of controlled drugs or precursors not for personal consumption(06012) number of offences	-	-	-	
3.2	ᠴᠠᠭᠡᠨᠠᠢ, ᠲᠦᠭᠡᠨᠠᠢ ᠢ ᠵᠦᠭᠡᠳᠡ, ᠠᠭᠡᠨᠠᠢ ᠢ ᠲᠦᠵᠦ Acts involving fraud, deception or corruption				
3.2.1	Авлига (0703), гэмт хэргийн тоо Corruption(0703) number offences	-	52	32	
3.2.1.1	Хээл хахууль (07031), гэмт хэргийн тоо (07031) number of offences Bribery	-	52	32	
3.2.1.2	Авлигын бусад төрлийн гэмт хэрэг (07039), гэмт хэргийн тоо Other acts of corruption(07032-07039) number of offences	-	-	-	
3.3	ᠢ ᠡᠳᠦᠳᠡᠢ ᠲᠦᠭᠡᠨᠠᠢ, ᠴᠠᠨᠠᠨᠠ ᠴᠠᠲᠡᠳᠠᠨ, ᠳᠦᠳᠡᠢ ᠲᠦᠭᠡᠳᠡ, ᠠᠵᠢᠳᠡᠢ ᠴᠡᠳᠡᠨᠡ Acts against public order, authority and provisions of the State				
3.3.1	Цагаачдыг хууль бусаар улсын хил нэвтрүүлсэн хэрэг (08051), гэмт хэргийн тоо Smuggling of migrants (08051) number of offences	-	-	-	
3.4	ᠢ ᠡᠢ ᠢ ᠢ ᠡᠳᠦᠳᠡᠢ ᠠᠵᠢ ᠲᠦᠭᠡᠳᠡ ᠠᠶᠢ ᠲᠦᠵᠦ Acts against public safety and state security				
3.4.1	Зэвсэг, дэлбэрэх бодис худалдаалах (09012), гэмт хэргийн тоо Trafficking of weapons and explosives (09012) number of offences	-	-	-	
3.4.2	Зохион байгуулалттай гэмт хэрэгт оролцох (09051), гэмт хэргийн тоо Participation in an organized criminal group (09051) number of offences	-	-	-	
3.4.3	Алан хядах бүлэглэлийн үйл ажиллагаанд оролцох (09061), гэмт хэргийн тоо Participation in a terrorist group (09061) number of offences	-	-	-	
3.4.4	Алах хядах үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх (09062), гэмт хэргийн тоо Financing of terrorism (09062)number of offences	-	-	-	

Цагдаа эсвэл бусад хууль сахиулах байгууллага,
Прокурор, Шүүх & Хорих
Police or other law enforcement agency Prosecution,
Courts, Prisons

4 -Эрүүгийн эрх зүйн системийн үйл ажиллагаа
4-Criminal Justice system process

Жилийн үзүүлэлт
Annual variables

4.1		ᠠᠨᠢᠯᠠᠭᠤ ᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ ᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ ᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ CIS process-ICCS Crimes level 02&03								
2017 ᠶᠢᠰᠤ ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ ᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ ᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰᠤ Reported/Revised data for 2016 new 2017										
4.1.1.1 - 1.5		Гэмт хэрэгт холбогдсон хүний тоо Persons brought into Formal contact for:	2016	192	Хүчиндэх Rape (03011)	Мансууруулах бодисыг эзэмших Drug possession (06011)	Мансууруулах бодис худалдаалах Drug trafficking (06012)	Хахууль (07031) Bribery(07031)	2016	1,810
4.1.1.1a - 1.5a	Цагдаа Police	Эрэгтэй Males	2016	178	322	339	-	-	1,112	
			2017	171	302	174	-	-	-	
4.1.1.1b - 1.5b		Эмэгтэй Females	2016	14	2	165	-	-	698	
			2017	25	2	27	-	-	-	
4.1.2.1 - 2.5	Прокурор Prosecution	Эрүүгийн хэрэг үүсгэж, яллагдагчаар татсан хүний тоо Persons prosecuted for:	2016	254	379	175	47	59		
			2017	-	-	-	-	-		
4.1.3.1 - 3.5	Шүүх Courts	Ял шийтгүүлсэн хүний тоо Persons convicted for:	2016	198	225	138	-	22		
			2017	189	376	128	-	32		
4.1.4.1 - 4.5	Хорих Prison	Хоригдож буй хүний тоо Persons held for:	2016	-	505	24	-	9		
			2017	-	-	-	-	-		

Солигддог үзүүлэлт
Rotating variables

4.6 CJS Процесс - ГХСОУА 1 түвшний гэмт хэрэг

		Хүний амьнд хүрсэн болон завдсан хэрэг	Хувь хүнд хохирол, гэмтэл учруулсан, учруулахыг завдсан хэрэг	Бэлгийн шинж чанартай хохирол учруулсан үйлдэл	Хүний эсрэг хүчирхийлэл, сүрдүүлэг бүхий өмчийн эсрэг үйлдэл	Зөвхөн өмчийн эсрэг үйлдэл	Хяналтад байдаг болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодис	Залилан, хууран мэхлэх, авлигын хэрэг	Нийтийн хэв журам, эрх мэдлийн эсрэг үйлдэл	Төрийн хамгаалалт, нийгмийн аюулгүй байдлын эсрэг үйлдэл	Байгаль орчны эсрэг үйлдэл	Өөрөөр ангилаагүй бусад гэмт үйлдэл
		Acts leading to death of intending to cause death	Acts leading to harm or intending to cause harm to the person	Injures acts of a sexual nature	Acts involving violence or threat against a person	Acts against property only	Acts involving controlled substances or other drugs	Acts involving fraud, deception or corruption	Acts against public order authority and provisions of the State	Acts against public safety and state security	Acts against the natural environment	Other criminal acts not elsewhere classified
ЦАГДАА POLICE	Нийт гэмт хэргийн тоо: Total number of offences	2016 он	9,700	290	474	9,065	94	2,217	131	10	165	4,897
ЦАГДАА POLICE	Гэмт хэрэгт холбогдсон хүн: Persons in formal contact for:	2016 он	9,973	324	512	6,143	176	1,810	126	10	210	4,329
ПРОКУРОР PROSECUTION	Яллагдагчаар татсан хүн: Persons prosecuted for:	2016 он	9,444	470	3,348	4,027	214	1,410	2,204	86	250	332
ШҮҮХ COURT	Ял шийтгүүлсэн хүн: Persons convicted for:	2016 он	325	225	298	1,749	138	137	534	8	127	2,827
ХОРИХ PRISON	Шоронд шинээр орсон хүн: Persons entering prison for:	2016 он										
ХОРИХ PRISON	Ял эдэлсэн хүн: Persons held for:	2016 он										
4.6.1.1 - 1.11	2017 он	189	9,539	376	1,233	12,222	128	3,028	85	8	330	5,121
4.6.2.1 - 2.11	2017 он	196	7,972	304	473	4,497	201	1,064	75	3	145	3,201
4.6.3.1 - 3.11	2017 он	301	6,253	358	2,307	2,761	237	923	1,218	49	254	991
4.6.4.1 - 4.11	2017 он	208	343	202	355	1,862	115	285	518	1,152	144	3,835
4.6.5.1 - 5.11	2017 он											
4.6.6.1 - 6.11	2017 он											

5 - Хорихын мэдээлэл 5- Prisons data		Хорих болон тэнсэн харгалзах байгууллага Prison and Probation services						
Жилийн үзүүлэлт Annual variables								
		2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments			
5.1 Хоригдлын тоо, хүйс, насны ангиллаар / иргэншлээр Person held by age status and sex/by citizenship								
5.1.1	Хорих анги, засан хүмүүжүүлэх байгууллагад байгаа хүмүүс Persons held in Prisons, penal institutions or Correctional institutions	Хоригдож байгаа нийт хүний тоо Total number of persons held		5,471	5,692	3,869		
5.1.2		Насанд хүрсэн Adults	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	5,455	5,670	3,828		
5.1.2a			Эрэгтэй Male	5,185	5,462	3,653		
5.1.2b		Эмэгтэй Female	270	208	175			
5.1.3		Өсвөр насны Juvenile	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	16	22	41		
5.1.3a			Эрэгтэй Male	16	21	41		
5.1.3b			Эмэгтэй Female	0	1	-		
5.1.4			Хоригдож байгаа дотоодын иргэн National citizens held		5,441	5,660	3,860	
5.1.5			Хоригдож байгаа гадаадын иргэн Foreign citizens held		30	32	9	
5.2 Хоригдож байгаа хүний тоо, ял эдэлсэн байдал, хүйсээр								
5.2.1	Хорих анги, шийтгэх байгууллага болон засан хүмүүжүүлэх байгууллагад байгаа хүмүүс	Ял эдлэхээс өмнө хоригдсон Unsentenced	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	965	1,125	889		
5.2.1a			Эрэгтэй Male		1,051	848		
5.2.1b			Эмэгтэй Female		74	41		
5.2.2		Ял эдэлсэн Sentenced		4,506	4,567	2,942		
5.2.2.1		үүнээс: эцсийн бус ял эдэлсэн Of which: With a non-final sentencing decision						
5.2.2.2		үүнээс: эцсийн байдлаар ял эдэлсэн of wich: With a final sentencing decision		4,506	4,567	2,942		

5.3 Ял эдлэхээс өмнө хоригдсон хүний тоо, цагдан хоригдсон хугацаагаар Persons held unsentenced by length of detention						
5.3.1	Хорих анги, шийтгэх байгууллага болон засан хүмүүжүүлэх байгууллагад байгаа хүмүүс	Ял эдлэхээс өмнө хоригдсон хүний тоо, цагдан хоригдсон хугацаагаар: Number of persons held unsentenced by length of detention	12 сараас их More than 12 months		29	13
5.3.2	Persons held in Prisons, Penal institutions or Correctional institutions		12 сараас бага Less than 12 months		567	168
5.3.2.1			үүнээс: 6 сараас бага of which: less than 6 months		529	21

Солигддог үзүүлэлт
Rotating variables

5.5 Шоронд шинээр орсон хүн, ял эдэлж байгаа байдлаар Persons entering prisons by sentencing status						
5.5.1		Шоронд орсон нийт хүний тоо Total number of persons entering prisons	2,448	7,838	7,297	
5.5.1.1	Шоронд шинээр орсон хүн	Ял эдэлсэн Sentenced		1,410	1,539	
5.5.1.2		Ял эдлэхээс өмнө хоригдсон Unsentenced	9,278	6,428	5,728	

5.6 Шоронд шинээр орсон хүн, ял эдэлж байгаа байдлаар						
5.5.1		Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females				
5.5.1.1	Ял шийтгүүлсэн хүн, хяналтын бусад төрлөөр	Эрэгтэй Male				
5.5.1.2		Эмэгтэй Female				

6 - Эрүүгийн эрх зүйн тогтолцоо, хүний нөөц & хүчин чадал
6-Criminal Justice System Personnel&capacity

Цагдаа эсвэл бусад хууль сахиулах байгууллага, Прокурор, Шүүх & Хорих
Police or other law enforcement agency
Prosecution, Courts, Prisons

Солигддог үзүүлэлт (бусад жил болгон энэхүү хэсгийг бөглөнө)
Rotating variables(section requested every other year)

				2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments
6.1 Өгөөжөөр агаар дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй /+агаар дунд байгаа Police personal by sex/by function							
6.1.1	Цагдаа Police	Цагдаагийн бие бүрэлдэхүүн Police personal	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females		7456	7564	
6.1.1a			Эрэгтэй Male		5914	5988	
6.1.1b			Эмэгтэй Female		1542	1576	
6.1.2		Цагдаагийн ажилтан, хариуцах чиглэлээр Police personal responsible for:	Урьдчилан сэргийлэх Prevention		8000	8000	
6.1.3			Илрүүлэх Detection		2000	2000	
6.1.4			Захиргааны/бусад Administration/Other		6000	6000	
6.2 Үйлдвэрлэл дунд агаар дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй Prosecution personnel by sex							
6.2.1	Прокурор Prosecution	Прокурорын ажилтан: Prosecution personnel:	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	485	491	506	
6.2.1a			Эрэгтэй Male	219	229	234	
6.2.1b			Эмэгтэй Female	266	262	272	
6.3 Үйлдвэрлэл дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй /+агаар дунд байгаа Professional Judges or Magistrates by sex							
6.3.1	Шүүх Courts	Мэргэжлийн шүүгч эсвэл шүүгчид Professional judges or Magistrates	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	516	520	511	
6.3.1a			Эрэгтэй Male	175	180	179	
6.3.1b			Эмэгтэй Female	341	340	332	
6.4 Өгөөжөөр агаар дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй /+агаар дунд байгаа Prison personnel by sex/by function							
6.4.1	Хорих Prison	Хорих ангийн ажилтан: Prison staff	Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females	2659	3138	3014	
6.4.1a			Эрэгтэй Male	1847	2142	2036	
6.4.1b			Эмэгтэй Female	812	996	978	
6.4.2		Хорих ангийн ажилтан, хариуцсан чиглэлээр Prison staff responsible for:	Хяналтын Surveillance				
6.4.3			Боловсрол/Сургалт/Эрүүл мэндийн Education/training/health				
6.4.4			Захиргаа/Менежмент/Бусад Administration/management/other				
6.5 Үйлдвэрлэл дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй /+агаар дунд байгаа Official prison capacity by sex/by age status							
6.5.1	Хорих Prison	Албан ёсны хорих анги, шийтгэх байгууллага болон засан хүмүүжүүлэх байгууллагын хүчин чадал Official capacity of Prisons, Penal institutions or correctional institutions	Насанд хүрсэн Adults	6100		3659	
6.5.2			Өсвөр насны Juveniles	30		78	
6.5.3			Эрэгтэй ба эмэгтэй Male and females				3659
6.5.3a			Эрэгтэй Male				3459
6.5.3b			Эмэгтэй Female				200
6.6 Өгөөжөөр агаар дунд байгаа эрэгтэй/эмэгтэй /+агаар дунд байгаа Prison facilities							
6.6.1	Хорих анги, шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага болон засан хүмүүжүүлэх байгууллага Prisons, Penal institutions or Correctional institutions		Хорих ангийн тоног төхөөрөмж Number of facilities				

7 - Хохирогчийн судалгаа 7- Victimization survey		Үндэсний статистикийн байгууллага эсвэл Хохирогчийн судалгаа хариуцсан бусад байгууллага National Statistical Office or other authority responsible for Victimization Surveys			
Жилийн үзүүлэлт Annual variables					
		2015	2016	2017	Нэмэлт тайлбар Additional comments
7.1	Тархаах түвшин Prevalence rate				
7.1.1	Өөрийн амьдарч буй орчиндоо ганцаараа алхахдаа аюулгүй байдлыг мэдэрдэг хүн амын эзлэх хувь Percentage of population that feel safe walking alone around the area they live in				
7.1.2	Орон байрны хулгайн хэрэг Burglary				
7.1.3	Моторт тээврийн хэрэгсэл, түүний эд ангийн хулгай Motor-vehicle theft				
7.1.4		Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females			
7.1.4a	Хээл хахууль Bribery	Эрэгтэй Male			
7.1.4b		Эмэгтэй Female			
7.1.5	Бизнесийн хахууль Bribery among businesses				
7.1.6		Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females			
7.1.6a	Бие махбодийн хүчирхийлэл Physical violence	Эрэгтэй Male			
7.1.6b		Эмэгтэй Female			
7.1.7	Тархаалтын түвшин: Prevalence rate of: Дээрэмдэх Robbery				
7.1.8	Биеийн хүчирхийлэл Physical assault				
7.1.9		Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females			
7.1.9a	Бэлгийн хүчирхийлэл Sexual violence	Эрэгтэй Male			
7.1.9b		Эмэгтэй Female			
7.1.10	Бэлгийн дарамт Sexual assault				
7.1.11	Хүчиндэх Rape				
7.1.12		Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females			
7.1.12a	Сэтгэл санааны хүчирхийлэл Psychological violence	Эрэгтэй Male			
7.1.12b		Эмэгтэй Female			

7.1.13		Бие махбодийн болон бэлгийн хүчирхийлэл Physical or sexual violence	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.1.13a			Эрэгтэй Male				
7.1.13b			Эмэгтэй Female				
7.1.14		Сэтгэл санааны, бие махбодийн болон бэлгийн хүчирхийлэл Psychological, physical or sexual violence	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.1.14a			Эрэгтэй Male				
7.1.14b			Эмэгтэй Female				
7.1.15		Биеийн болон бэлгийн дарамт Physical or sexual harassment	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.1.15a			Эрэгтэй Male				
7.1.15b			Эмэгтэй Female				
7.2	Бүртгэлийн түвшин Reporting Rate						
7.2.1		Бие махбодийн хүчирхийлэл Physical violence	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.1a			Эрэгтэй				
7.2.1b			Эмэгтэй				
7.2.3		Дээрэм Robbery	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.3a			Эрэгтэй Male				
7.2.3b			Эмэгтэй Female				
7.2.4		Биеийн хүчирхийлэл Physical assault	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.4a			Эрэгтэй Male				
7.2.4b			Эмэгтэй Female				
7.2.5	Цагдаагийн болон бусад эрх бүхий байгууллагуудад бүртгэгдсэн түвшин: Reporting Rate to the Police or other competent authorities of :	Бэлгийн хүчирхийлэл Sexual violence	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.5a			Эрэгтэй Male				
7.2.5b			Эмэгтэй Female				
7.2.6		Бэлгийн дарамт Sexual assault	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.6a			Эрэгтэй Male				
7.2.6b			Эмэгтэй Female				
7.2.7		Хүчин Rape	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females				
7.2.7a			Эрэгтэй Male				
7.2.7b			Эмэгтэй Female				
7.2.8	Бие махбодийн болон бэлгийн хүчирхийлэл Physical or sexual violence	Эрэгтэй ба эмэгтэй Males and Females					
7.2.8a		Эрэгтэй Male					
7.2.8b		Эмэгтэй Female					

4. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

- **Дүгнэлт 1.** Хууль зүйн бодлого, хөтөлбөрийг боловсруулахдаа захиргааны болон албан ёсны тоо, мэдээлэл, судалгааны үр дүнг ашиглах шаардлагатай байна.

Зөвлөмж 1. Хууль зүйн бодлого хөтөлбөрийг судалгаа, шинжилгээ, тоо, мэдээлэл, нотолгоонд үндэслэн боловсруулж, үнэлэх;

- **Дүгнэлт 2.** Хууль зүй, гэмт хэргийн статистикийн мэдээллийг олон улсын жишигт нийцүүлэхийн тулд нийт хуульч, эрх зүйчдийн англи хэл, статистикийн боловсрол чухал нөлөөтэй.

Зөвлөмж 2. Нийт хуульч, эрх зүйчдийн статистикийн болон англи хэлний мэдлэгийг эрс дээшлүүлэх;

- **Дүгнэлт 3.** НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар нь 2016 оноос Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаандаа “Гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангилал”-ыг нэвтрүүлсэн бөгөөд дэлхийн бүх улс орноос гэмт хэргийн ангилалд нийцүүлэн шинэчилсэн асуулгын дагуу мэдээллээ цуглуулж байна. Монгол Улсын Хууль зүй, дотоод хэргийн яам нь гэмт хэргийн статистикийн олон улсын ангилалд нийцүүлсэн үндэсний гэмт хэргийн ангиллаа боловсруулж, батлуулж, мөрдүүлээгүй учраас НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны 267 үзүүлэлтээс одоогоор 148 (55.4%) үзүүлэлтийг гаргаж хүргүүлж байна.

Зөвлөмж 3. Үндэсний гэмт хэргийн статистикийн ангиллыг боловсруулж, батлуулж, мөрдүүлэх.

ЗУРГААДУГААР
БҮЛЭГ

ХУУЛЬ ЗҮЙН САЛБАРЫН
ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙГ
ҮНЭЛЭХ ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ
ТООЦОХ АРГА ЗҮЙ,
ҮР ДҮН

SUSTAINABLE
DEVELOPMENT
GOALS

16 PEACE, JUSTICE
AND STRONG
INSTITUTIONS

1. ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ТАЛААРХ ЕРӨНХИЙ ОЙЛГОЛТ

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ гэдэг нь Олон Улсын Тогтвортой хөгжлийн институтээс “Өнөөгийн хэрэгцээг хангахдаа ирээдүй хойч үеийнхээ хэрэгцээг хангах боломжийг хязгаарлахгүй байх явдал юм” гэж тодорхойлжээ. Тийм ч учраас Тогтвортой хөгжлийн зорилтууд нь нийгэм, эдийн засаг, байгаль орчин гэсэн 3 тулгуурт суурилсан урт хугацааны бодлогын баримт бичиг болон батлагдсан юм.

“Тогтвортой хөгжил - 2030 хөтөлбөр” - ийг анх 2012 онд Рио Де Жанейро хотод улс орнуудын төрийн тэргүүнүүд оролцсон НҮБ-ын “Тогтвортой хөгжил” бага хурлын үеэр санаачилсан. Тогтвортой хөгжлийн зорилт нь Мянганы хөгжлийн зорилтын үргэлжлэл бөгөөд 2015 оны 9 сарын 25-27-ны өдрүүдэд НҮБ-ын Ерөнхий Ассамблейн дээд хэмжээний 70-р хуралдаанаар “Тогтвортой хөгжил-2030” хөтөлбөрийг баталсан түүхтэй.

Уг хуралдаанаар ТХЗ-ын 17 зорилго, 169 зорилтыг баталж, 2016 оны 1 сарын 1-нээс “Тогтвортой хөгжлийн зорилго” (ТХЗ) албан ёсоор дэлхий нийтэд хэрэгжиж эхэлсэн. 2016 оны 2-р сард УИХ-ын тогтоолоор Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030 (ТХҮБ-2030)-ыг баталсан. Дэлхийн ТХЗ-ын 17 зорилго, 169 зорилт нь манай улсын ТХҮБ-2030-ын 4 бүлэг, 44 зорилт дараах байдлаар уялдаж байгаа юм.

“ХӨГЖЛӨӨС ХЭН Ч ҮЛДЭХ, ХОЦРОХ ЁСГҮЙ”

2. ХУУЛЬ ЗҮЙН САЛБАРЫН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙГ ҮНЭЛЭХ ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ ТООЦОХ АРГА ЗҮЙ, ҮР ДҮН

Зорилго 3. Бүх түвшинд эрүүл амьдралыг хангаж, сайн сайхан аж байдлыг хөхүүлэн дэмжих

Зорилт: 2020 он гэхэд замын хөдөлгөөний ослын улмаас нас барсан, гэмтэж бэртсэн хүний тоог 2 дахин бууруулах

3.6.1. Зам тээврийн ослын шалтгаантай нас баралтын түвшин, 100000 хүнд ногдохоор

Тодорхойлолт: Зам дээр тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс үүдэн хүний амь, нас, эрүүл мэнд хохирох, тээврийн хэрэгсэл болон зам, замын байгууламж эвдэрч, гэмтэх, ачаа болон бусад эд хөрөнгийн хохирол учрахыг ойлгоно (ЗХАБТХ).

Тооцох арга зүй: Тайлант хугацаанд зам тээврийн ослын улмаас амь насаа алдсан нийт хүний тоог, хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 100000-аар үржүүлж тооцно.

$$\text{Зам тээврийн ослоор нас баралтын түвшин} \frac{100000}{\text{хүнд ногдох}} = \frac{\text{Зам тээврийн ослоор нас барсан хүний тоо}}{\text{Хүн амын жилийн дундаж тоо}} * 100000$$

Хүртвэр: Зам тээврийн ослын улмаас нас барсан хүний тоо

Хуваарь: Хүн амын жилийн дундаж тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Замын тээврийн ослын улмаас нас барсан хүний тоо, насны бүлэг, хүйс, орлогын бүлэг, бүс, аймаг, нийслэлээр

Хүснэгт 1. Зам тээврийн ослын шалтгаантай нас баралтын түвшин, 100000 хүнд ногдохоор

Аймаг, нийслэл	Зам тээврийн ослын улмаас нас барсан хүн	Хүн амын жилийн дундаж тоо	Зам тээврийн ослын шалтгаантай нас барсан түвшин, 100000 хүнд ногдохоор
Улсын дүн	562	3159049	17.8
Архангай	17	95458	17.8
Баян-Өлгий	11	102678	10.7
Баянхонгор	14	87801	15.9
Булган	16	61911	25.8
Говь-Алтай	13	57860	22.5
Дорноговь	40	68876	58.1
Дорнод	24	80901	29.7
Дундговь	22	46602	47.2
Завхан	11	72596	15.2
Өвөрхангай	27	116165	23.2
Өмнөговь	34	67384	50.5
Сүхбаатар	17	61967	27.4
Сэлэнгэ	20	109012	18.3
Төв	62	94753	65.4
Увс	9	83111	10.8
Ховд	16	87905	18.2
Хөвсгөл	24	133258	18.0
Хэнтий	24	76842	31.2
Дархан-Уул	14	103058	13.6
Орхон	4	102434	3.9
Говьсүмбэр	3	17444	17.2
Улаанбаатар	140	1431033	9.8

Эх үүсвэр: Тээврийн цагдаагийн албаны 2018 оны зам тээврийн ослын шалтгаантай нас баралтын мэдээлэл

Зөвлөмж: Тогтвортой хөгжлийн 3.6.1-“Зам тээврийн ослын шалтгаант 100000 хүнд ногдох нас баралтын түвшин” үзүүлэлтийг ЦЕГ-ын Тээврийн цагдаагийн албаны 2018 оны зам тээврийн ослын улмаас нас барсан хүний тоонд үндэслэн улс, аймаг, нийслэлийн түвшинд тооцлоо (Хүснэгт 1). Энэ үзүүлэлтийн хувьд НҮБ-аас өгсөн зөвлөмжийн дагуу хүйс, насны ангиллаар тооцох суурь мэдээлэл одоогоор Монгол Улсад байхгүй байна. Цаашид зам тээврийн ослын улмаас нас барсан хүний тоог хүйс, насны ангиллаар, орлогын бүлгээр гаргах шаардлагатай байна.

Зорилго 16. Тогтвортой хөгжлийн төлөө аюулгүй, бүх талын оролцоог хангасан нийгмийг хөгжүүлж, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах боломжоор хангах, бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, бүх талын оролцоог хангасан институтийг бий болгох

Зорилт 16.1 Хүчирхийллийн бүх хэлбэр, хүчирхийллийн шалтгаант нас баралтын түвшинг үлэмж хэмжээгээр бууруулах

16.1.1. Санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогч, хүйсээр, насны бүлгээр, 100000 хүнд ногдох түвшин

Тодорхойлолт: Хууль бусаар, санаатайгаар хүнийг үхэлд хүргэх эсвэл ноцтой гэмтэл учруулах гэмт үйлдлийн улмаас амь, насаараа хохирсон болох нь шүүхээр тогтоогдсон гэмт хэргийн хохирогчийг ойлгоно .

Тооцох арга зүй: Тайлант хугацааны санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогчийн тоог, хүн амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 100000-аар үржүүлж тооцно.

$$\text{Санаатай аллагын хохирогчийн тоо} = \frac{\text{Санаатай аллагын хохирогчийн тоо}}{\text{Хүн амын жилийн дундаж тоо}} * 100\,000$$

100 000 хүнд ногдох

Хүртвэр: Санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогчийн тоо

Хуваарь: Хүн амын жилийн дундаж тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хохирогч ба гэмт хэрэгтний нас, хүйс, хохирогч, гэмт хэрэгтний хоорондын хамаарал (дотны хамтрагч, гэр бүлийн бусад гишүүн, таньдаг хүн), гэмт хэрэг үйлдсэн арга (галт зэвсэг, мохоо зүйл), гэмт хэрэг үйлдэгдсэн байдал, шалтгаанаар (зохион байгуулалттай гэмт хэрэг, дотны хамтрагчийн хүчирхийлэл)

Хүснэгт 2. Санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогчийн тоо, 100000 хүнд ногдохоор

	Улсын дүн	Эмэгтэй	Хүйс													70, түүнээс дээш
			7 хүртэлх	8-13	14-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	
Санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогчийн тоо	196	45	3	-	-	8	20	26	35	26	25	22	17	5	5	4
100000 хүнд ногдох санаатай аллагын хохирогчийн тоо	6.2	1.4	0.1	-	-	0.3	0.6	0.8	1.1	0.8	0.8	0.7	0.5	0.2	0.2	0.1

Эх үүсвэр: Цагдаагийн ерөнхий газрын Хохирогч хүний 2018 оны мэдээлэл

Хүснэгт 3. Санаатай аллага үйлдсэн гэмт хэрэгтний тоо, 100000 хүнд ногдохоор

	Улсын дүн	Эмэгтэй	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70, түүнээс дээш
100000 хүнд ногдох санаатай аллагын гэмт хэрэгтэн	6.4	0.7	0.0	-	0.6	1.1	1.0	0.9	0.9	0.6	0.7	0.2	0.1	-	0.1

Эх үүсвэр: Цагдаагийн ерөнхий газрын Яллагдагчийн 2018 оны мэдээлэл

Зөвлөмж: Тогтвортой хөгжлийн 16.1.1-“Санаатай аллагын гэмт хэргийн хохирогч” үзүүлэлтийг ЦЕГ-ын 2018 оны бүртгэгдсэн гэмт хэргийн хохирогч хүний мэдээнд үндэслэн 100000 хүнд ногдох санаатай аллагын хохирогч, хүйс, насны бүлгээр, санаатай аллага үйлдсэн гэмт хэргийн тоо, хүйс, насны ангиллаар тооцлоо (Хүснэгт 1). Энэ үзүүлэлтийн хувьд НҮБ-ээс өгсөн зөвлөмжийн дагуу хохирогч ба гэмт хэрэгтний нас, хүйс, хохирогч, гэмт хэрэгтний хоорондын хамаарал (дотны хамтрагч, гэр бүлийн бусад гишүүн, таньдаг хүн), гэмт хэрэг үйлдсэн арга (галт зэвсэг, мохоо зүйл), гэмт хэрэг үйлдэгдсэн байдал, шалтгаанаар (зохион байгуулалттай гэмт хэрэг, дотны хамтрагчийн хүчирхийлэл) тооцохоор байгаа хэдий ч одоогоор ЦЕГ-ын 2018 оны захиргааны мэдээллээс санаатай аллагын хохирогч, хүйс, насны ангиллаар, санаатай аллагын гэмт хэрэгтэн, хүйс, насны ангиллаар 100000 хүнд ногдохоор тооцох суурь мэдээлэл бэлэн байна. Хохирогч, гэмт хэрэгтний хоорондын хамаарал (дотны хамтрагч, гэр бүлийн бусад гишүүн, таньдаг хүн), гэмт хэрэг үйлдсэн арга (галт зэвсэг, мохоо зүйл), гэмт хэрэг үйлдэгдсэн байдал, шалтгаанаар (зохион байгуулалттай гэмт хэрэг, дотны хамтрагчийн хүчирхийлэл) үзүүлэлтүүд нь НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны үзүүлэлт бөгөөд Монгол Улс одоогоор 2017 байдлаар мэдээллийг гаргаж НҮБ-д мэдээлсэн. НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгаа 2018 оны мэдээллээ цуглуулсан тохиолдолд энэ мэдээлэл гарах боломжтой.

16.1.3. Сүүлийн 12 сард бие махбод, сэтгэл санаа, бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн хүн амын эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Нийт хүн амаас сүүлийн 12 сарын хугацаанд бие махбод, сэтгэл санаа болон бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн нийт хүн амын эзлэх хувь байна.

Тооцох арга зүй: Энэ үзүүлэлт нь хохирогчийн бие махбодийн, бэлгийн, сэтгэл санааны хүчирхийллийн улмаас учирсан хохирлыг хэмждэг. Уг үзүүлэлтийг мэдээлж буй эрх бүхий байгууллагуудын хувьд хүчирхийллийг дутуу мэдээлэх явдал байдаг тул энэхүү шалгуур үзүүлэлтийг насанд хүрсэн хүн амын дунд явуулсан түүвэр судалгааны үр дүнд үндэслэн тооцох нь зүйтэй гэж НҮБ-ын ажлын хэсгээс зөвлөсөн байна. Сүүлийн 12 сарын хугацаанд бие махбод, сэтгэл санаа, бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн судалгаанд оролцогчдын тоог нийт судалгаанд оролцогчдын тоонд харьцуулж, 100-аар үржүүлж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{Бие махбод, сэтгэл санаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн судалгаанд хамрагдагчдын эзлэх хувь}}{\text{сүүлийн 12 сард}} = \frac{\text{Хүчирхийлэлд өртсөн судалгаанд оролцогчдын тоо}}{\text{Нийт судалгаанд оролцогчдын тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Бие мах бод, сэтгэл санаа, бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн судалгаанд хамрагдагчдын тоо

Хуваарь: Судалгаанд хамрагдсан нийт хүн амын тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: хүйс, насны ангилал, орлогын түвшин, боловсрол, иргэншил, яс үндэс

Зөвлөмж: Одоогоор ЦЕГ-ын захиргааны статистикийн мэдээллээс хүчирхийллийн бүх хэлбэрээр мэдээлэл гарах боломж бага байна. НҮБ-ын Тогтвортой хөгжлийн ажлын хэсгийн зөвлөмжийн дагуу насанд хүрсэн хүн амыг хамруулсан судалгаа явуулах нь зүйтэй.

16.1.4. Амьдарч буй орчноо аюулгүй гэж үздэг хүн амын эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Амьдардаг орчиндоо (харанхуйд) ганцаараа алхахдаа аюулгүй гэж үздэг хүн амын эзлэх хувийг илэрхийлнэ.

Тооцох арга зүй: Амьдарч буй орчноо аюулгүй гэж үздэг хүн амын эзлэх хувийг тооцохдоо судалгаанд хамрагдсан оролцогчдоос “ямар ч аюулгүй”, “аюулгүй” гэж хариулсан ярилцлага өгөгчдийн тооны нийлбэрийг нийт судалгаанд оролцогчдын тоонд харьцуулж тооцно.

$$\text{Амьдрах орчноо аюулгүй гэж үзсэн хүн амын эзлэх хувь} = \frac{(\text{Ямарч аюулгүй} + \text{аюулгүй})}{\text{Нийт судалгаанд оролцогчдын тоо}}$$

Хүртвэр: Судалгааны асуулгад ямар ч аюулгүй болон аюулгүй гэж хариулсан ярилцлага өгөгчдийн тоо

Хуваарь: Нийт судалгаанд оролцогчдын тоо

Асуулга: Харанхуйд та өөрийн амьдардаг орчиндоо ганцаараа алхахдаа хир аюулгүй гэж үздэг вэ?.

<i>Хариулт:</i> Ямар ч аюулгүй.....	1
Аюулгүй.....	2
Аюултай.....	3
Маш аюултай.....	4

Үзүүлэлтийн задаргаа: хүйс, насны ангиллаар тооцно.

Хүснэгт 4. Амьдарч байгаа орчноо аюулгүй гэж үздэг хүн амын эзлэх хувь

	Улсын дүн	Насны бүлгээр								
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49		
Эмэгтэй	Харанхуйд гэрийнхээ орчимд ганцаараа явахад аюулгүй гэж үздэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	54.8	46.5	47.4	52.1	56.3	55.4	60.2	62.4	
	Ямар ч аюулгүй	15.4	14.7	11.6	14.0	14.4	16.2	18.4	17.9	
	Аюулгүй	39.4	31.8	35.8	38.1	41.9	39.2	41.8	44.5	
	Аюултай	32.9	38.8	37.7	34.7	32.8	31.2	28.9	28.4	
	Маш аюултай	7.7	11.0	11.7	7.5	6.7	7.2	6.1	5.9	
	Харанхуйд ганцаараа явдаггүй	4.6	3.8	3.2	5.7	4.2	6.2	4.8	3.3	
	Харанхуйд гэртээ ганцаараа байхдаа аюулгүй гэж үздэг эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	73.5	71.3	73.9	70.4	72.2	72.2	75.6	80.3	
	Ямар ч аюулгүй	23.6	21.1	20.8	21.7	22.7	25.5	26.0	27.0	
	Аюулгүй	49.9	50.2	53.1	48.7	49.5	46.7	49.6	53.3	
	Аюултай	20.1	20.5	18.1	23.7	22.2	20.4	18.2	16.1	
	Маш аюултай	2.6	3.1	3.9	2.4	1.9	2.8	3.0	1.9	
	Харанхуйд ганцаараа явдаггүй	3.7	5.1	4.1	3.5	3.8	4.6	3.3	1.7	
	Эрэгтэй	Харанхуйд гэрийнхээ орчимд ганцаараа явахад аюулгүй гэж үздэг эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь	83.7	86.7	88	83.4	80.7	81.5	84.9	83.2
		Ямар ч аюулгүй	38.5	38.0	39.8	35.2	34.3	39.0	44.0	42.0
Аюулгүй		45.2	48.7	48.2	48.2	46.4	42.5	40.9	41.2	
Аюултай		14.6	11.7	11.4	15.4	16.3	17.0	13.6	15.1	
Маш аюултай		0.8	0.9	0.5	0.5	1.6	1.1	0.7	0.3	
Харанхуйд ганцаараа явдаггүй		0.8	0.7	0	0.8	1.4	0.4	0.7	1.3	
Харанхуйд гэртээ ганцаараа байхдаа аюулгүй гэж үздэг эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь		95.6	95.2	98	97.2	93.4	95.8	97.5	92.3	
Ямар ч аюулгүй		62.2	64.0	56.1	62.1	59.5	60.9	67.2	64.8	
Аюулгүй		33.4	31.2	41.9	35.1	33.9	34.9	30.3	27.5	
Аюултай		4.0	4.2	1.9	1.9	6.5	3.6	2.3	7.4	
Маш аюултай		-	-	0.1	-	-	0.1	-	-	
Харанхуйд ганцаараа явдаггүй		0.4	0.6	-	0.9	0.2	0.4	0.2	0.2	
Судалгаанд хамрагдсан		Эмэгтэй	10794	1206	1184	1762	1998	1644	1564	1436
		Эрэгтэй	4477	586	455	788	811	656	627	554

Эх үүсвэр: Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа, 2018 он

Зорилт 16.2 Хүүхэдтэй зэрлэгээр харьцах, тэднийг мөлжих, наймаалах, тамлан зовоох, хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн бүх хэлбэрийг устгах, зогсоох

16.2.1. Сүүлийн нэг сард асран хамгаалагчийнхаа зүгээс ямар нэг бие махбодийн шийтгэл, сэтгэл санааны түрэмгийлэлд өртсөн 1-17 насны хүүхдийн эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Сүүлийн нэг сард асран хамгаалагчийн зүгээс бие махбодийн шийтгэл хүлээсэн эсвэл сэтгэл зүйн дарамтад өртсөн 1-17 насны хүүхдийн эзлэх хувийг одоогийн байдлаар асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн зүгээс бие махбодийн шийтгэл хүлээсэн эсвэл сэтгэл санааны дарамтад өртсөн хүүхдийн нийт хүүхдийн тоонд эзлэх хувиар хэмжинэ.

Тооцох арга зүй: Сүүлийн нэг сард асран хамгаалагчийн зүгээс бие махбодийн шийтгэл эсвэл сэтгэл санааны дарамтад өртсөн гэдгээ эрх бүхий байгууллагад мэдээлсэн 1-17 насны хүүхдийн тоог 1-17 насны нийт хүүхдийн тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{Хүчирхийлэлд өртсөн 1 – 17 насны хүүхдийн эзлэх хувь}}{\text{сүүлийн нэг сард}} = \frac{\text{Сүүлийн нэг сард хүчирхийлэлд өртсөн 1 – 17 насны хүүхдийн тоо}}{\text{Нийт 1 – 17 насны хүүхдийн тоо}} * 100\%$$

Хүртвэр: Сүүлийн нэг сард бие махбодийн болон сэтгэл санааны хүчирхийлэлд өртсөн 1-17 насны хүүхдийн тоо

Хуваарь: Улсын хэмжээний 1-17 насны нийт хүүхдийн тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, насны ангилал, орлогын түвшин, оршин суугаа газар, газарзүйн байршлаар

Зөвлөмж: ЦЕГ-ын бүртгэгдсэн гэмт хэргийн мэдээллийн баазаас хүчирхийллийн төрөл бүрээр мэдээллийг цуглуулж гаргах боломжтой.

16.2.2. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч, хүйс, насны ангиллаар, мөлжлөгийн хэлбэрээр, 100000 хүнд ногдох түвшин

Тодорхойлолт: Тухайн улсад оршин сууж байсан буюу оршин сууж байгаа хүн худалдаалах гэмт хэргийн нийт хохирогчийн тоог ойлгоно.

Тооцох арга зүй: Тайлант хугацааны хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоог, хүн амын амын жилийн дундаж тоонд харьцуулж, 100000-аар үржүүлж тооцно.

$$\frac{\text{Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоо}}{100\,000 \text{ хүнд ногдох}} = \frac{\text{Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоо}}{\text{Хүн амын жилийн дундаж тоо}} * 100\,000$$

Хүснэгт 5. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоо, 100000 хүнд ногдохоор

	Улсын дүн		Эмэгтэй		14-17		18-24		25-29		30-34	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоо	9	10	9	10	1	4	4	6	2	-	2	-
100000 хүнд ногдох хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн тоо	0.3	0.3	0.6	0.6	0.55	2.3	1.18	1.8	0.66	-	0.73	-

Эх үүсвэр: Цагдаагийн ерөнхий газрын Хохирогчийн мэдээлэл

Хүртвэр: Эрх бүхий байгууллагаар шалгагдаж, хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болох нь тогтоогдсон хохирогчийн тоо байна.

Хуваарь: Хүн амын жилийн дундаж тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хохирогчийн хүйс, насны ангилал, мөлжлөгийн хэлбэр

Зөвлөмж: ЦЕГ-ын мэдээллийн бааз дээр ажиллаж хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг мөлжлөгийн хэлбэрээр гаргах боломжтой.

16.2.3. 18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртөж байсан 18-29 насны эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь

Тодорхойлолт: 18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 18-29 насны залуу эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь

Тооцох арга зүй: 18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн гэж мэдээлсэн 18-29 насны залуу эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн тоог 18-29 насны нийт залуу эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн жилийн дундаж тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн залуучуудын эзлэх хувь}}{\text{18-29 насны}} = \frac{\text{18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн залуучуудын тоо}}{\text{18-29 насны залуучуудын жилийн дундаж тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: 18 хүртэлх насандаа бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн гэж мэдээлсэн 18-29 насны залуу эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн тоо

Хуваарь: 18-29 насны нийт залуу эмэгтэй, эрэгтэйчүүдийн жилийн дундаж тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, нас, орлого, оршин суугаа газар, газарзүйн байршил, гэр бүлийн байдал, боловсролоор

Зөвлөмж: Одоогоор ЦЕГ-ын захиргааны мэдээллээр үзүүлэлтийн бүх задаргаагаар гарах боломжгүй байна. Цаашид ЦЕГ-ын мэдээллийн бааз дээр боловсруулалт хийж үзүүлэлт нэмэх замаар гаргаж авах боломж бүрдэнэ.

Зорилт 16.3 Олон улсын болон үндэсний түвшинд хууль ёсыг хөхиүлэн дэмжих, хүн бүрийг хуулиар хамгаалуулах тэгш боломжоор хангах

16.3.1. Өмнөх 12 сарын хугацаанд хүчирхийлэлд өртөн хохирсноо эрх бүхий байгууллага болон бусад албан ёсоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн зөрчил шийдвэрлэх байгууллагад мэдээлсэн хохирогчийн эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Өмнөх 12 сарын хугацаанд хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогч болсноо хэрэг, зөрчлийг шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллага эсвэл бусад албан ёсоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагад мэдээлсэн хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогчийн эзлэх хувь байна.

Тооцох арга зүй: Өмнөх 12 сарын хугацаанд хэрэг, зөрчлийг шийдвэрлэх эрх бүхий байгууллага буюу бусад албан ёсоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн зөрчилдөөнийг шийдвэрлэх механизмд мэдэгдсэн, хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоог нийт хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоонд харьцуулж тооцно.

$$\frac{\text{Эрх бүхий байгууллагад мэдэгдсэн хохирогчийн эзлэх хувь}}{\text{өмнөх 12 сард}} = \frac{\text{Эрх бүхий байгууллагад мэдэгдсэн хохирогчийн тоо}}{\text{Нийт хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Өмнөх 12 сарын хугацаанд хүчирхийллийн хохирогч болсноо эрх бүхий байгууллагад мэдэгдсэн хохирогчийн тоо

Хуваарь: Нийт хүчирхийллийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, гэмт хэргийн төрөл, яс үндэс, шилжилт хөдөлгөөний шалтгаан, иргэний харьяалал

Зөвлөмж: ЦЕГ-ийн мэдээллийн бааз дээр ажиллаж гарган авах боломжтой.

16.3.2. Нийт хоригдлын дотор яллагдаагүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүний эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Нийт хоригдлын дотор яллагдаагүй баривчлагдсан, саатуулагдсан, хоригдсон хүний эзлэх хувь байна.

Тооцох арга зүй: ЭХ болон бусад холбогдох хууль, журмыг зөрчиж гэм буруутай нь шүүх эрх мэдлийн байгууллагаар тогтоогдож, шүүхийн шийтгэх тогтоол гараагүй боловч баривчлагдаж, хоригдож, саатуулагдсан хүний тоог нийт хоригдлын тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\text{Яллагдаагүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүн} \text{ эзлэх хувь} = \frac{\text{Шүүгчийн шийтгэх тогтоолгүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүний тоо}}{\text{Шүүхээр ял шийтгүүлсэн хүний тоо}} * 100\%$$

Хүснэгт 6. Шүүхийн яллах тогтоолгүй баривчлагдсан, саатуулагдсан, хоригдсон хүний эзлэх хувь

Он	Шүүхээр ял шийтгүүлсэн нийт хүний тоо	Шүүхийн яллах тогтоолгүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүний тоо	Баривчлагдсан хүний тоо	Шүүхээс цагдан хорихоор зөвшөөрсөн хүний тоо	Шүүхийн шатанд цагдан хорьсон хүний тоо	Шүүхийн яллах тогтоолгүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүний эзлэх хувь
2018	12088	4168	87	3747	334	34.5

Эх үүсвэр: Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн Шүүхийн таслан сэргийлэх арга хэмжээний тайлан

Хүртвэр: Шүүхийн шийтгэх тогтоолгүй баривчлагдсан, хоригдсон, саатуулагдсан хүний тоо

Хуваарь: Нийт хоригдлын тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, насны ангилал, шүүх хурлын өмнөх хугацаагаар

Зорилт 16.4 2030 он гэхэд санхүүгийн болон галт зэвсгийн хууль бус урсгалыг үлэмж хэмжээгээр багасгаж, хулгайлагдсан эд хөрөнгийг буцаан олгох, нөхөн төлөх ажлыг сайжруулах, зохион байгуулалттай гэмт хэргийн бүх хэлбэртэй тэмцэх

16.4.1. Дотоод, гадаад санхүүгийн хууль бус урсгалын нийт хэмжээ, тухайн үеийн ам.долларын ханшаар

Зөвлөмж: Энэ үзүүлэлтийн арга зүй <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/> сайтад одоогоор тавигдаагүй байна.

16.4.2. Олон улсын стандарт, гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу хууль бус гарал үүслийг нь мөрдөж тогтоосон, хураагдсан, олдсон, тушаасан галт зэвсгийн эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Олон улсын стандарт, гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу эрх бүхий байгууллагаас гарал үүслийг нь хууль бус болохыг нь тогтоосон, хураагдсан, олдсон эсвэл хураалгасан галт зэвсгийн хувь хэмжээг ойлгоно.

Тооцох арга зүй: Үзүүлэлтийг хувиар илэрхийлнэ. Олон улсын стандарт, гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу гарал үүслийг нь хууль бус болохыг нь мөрдөн шалгах эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон галт зэвсэг (хураагдсан, олдсон, тушаасан)-ийн тоог эрх бүхий байгууллагад хураагдсан, тушаасан, олдсон нийт галт зэвсгийн тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\text{Хууль бус болохыг нь тогтоосон галт зэвсгийн эзлэх хувь} = \frac{\text{Хууль бус болох нь тогтоогдсон галт зэвсгийн тоо}}{\text{Эрх бүхий байгууллагад хураагдсан, тушаасан нийт галт зэвсгийн тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Эрх бүхий байгууллагаас хууль бус болохыг нь мөрдөж, тогтоосон бүх галт зэвсгийн тоо

Хуваарь: Нийт хууль бусаар хураагдсан, олдсон эсвэл тушаасан галт зэвсгийн тоо
Үзүүлэлтийн задаргаа:

- Хураагдсан, олдсон эсвэл хураалгасан галт зэвсэг
- Амжилтгүй болсон мөрдлөгийн "мөрдлөгийн түвшин"-ээр, жишээлбэл, мөрдлөг нь хүлээгдэж буй хэрэг, хангалттай мэдээлэлгүйгээс хэрэг үүсгэгдэхгүй болсон хэргүүдийг зэвсгийг шалгах оролдлого хийгээгүй тохиолдлоос салгаж болно.
- Мөрдлөг эсвэл эрх бүхий байгууллагаас хууль бус гарал үүсэлтэй эсэх нь тодорхойлогдсон галт зэвсэг.

Зөвлөмж: Энэ үзүүлэлтийн эх үүсвэр одоогоор тодорхойгүй бөгөөд буй болгох шаардлагатай.

Зорилт. 16.5 Авлига, хээл хахуулийн бүх хэлбэрийг үлэмж хэмжээгээр багасгах

16.5.1. Сүүлийн 12 сарын хугацаанд төрийн албан хаагчид авлига өгсөн, эсвэл авлига авахыг хүссэн наад зах нь нэг төрийн албан хаагчтай нэг удаа холбогдсон хүний эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Энэ үзүүлэлтийг дор дурдсан нэг албан тушаалтанд дор хаяж нэг удаа хээл хахууль өгсөн (төрийн албан тушаалтанд мөнгө өгсөн, бэлэг өгсөн, эсхүл хуурамчаар өгсөн) эсвэл эдгээр төрийн албан тушаалтнуудаас хээл хахууль хүссэн хүмүүсийн хувь гэж тодорхойлсон болно.

Тооцох арга зүй: Үзүүлэлтийг хувиар илэрхийлнэ. Энэ үзүүлэлтийг дор дурдсан нэг албан тушаалтанд дор хаяж нэг удаа хээл хахууль өгсөн (төрийн албан тушаалтанд мөнгө өгсөн, бэлэг өгсөн, эсхүл хуурамчаар өгсөн) эсвэл эдгээр төрийн албан тушаалтнаас хээл хахууль хүссэн хүмүүсийн хувь гэж тодорхойлж болно. Тайлант хугацаанд наад зах нь нэг төрийн албан хаагчтай дор хаяж нэг удаа холбогдсон хүмүүсийн эзлэх хувь байна.

$$\text{Наад зах нь нэг төрийн албан хаагчтай нэг удаа холбогдсон хүний эзлэх хувь} = \frac{\text{Наад зах нь нэг төрийн албан хаагчтай нэг удаа холбогдсон хүний тоо}}{\text{Нийт төрийн албан хаагчид хахууль өгсөн, авсан хүний тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Тухайн хугацаанд наад зах нь нэг төрийн албан хаагчтай нэг удаа холбогдсон хүний тоо

Хуваарь: Төрийн албан хаагчид хахууль өгсөн, авсан нийт хүний тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хээл хахууль өгсөн хүний тоо, хүйс, насны ангиллаар, албан тушаалтан, төрлөөр, хээл хахууль, орлогын түвшнээр, Хахууль өгч буй хүний тоо, боловсролын түвшнээр.

Тогтвортой хөгжлийн 16-р зорилтын 5.1-ийг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг гарган авах зорилгоор ҮСХ-ны Ардчилсан засаглал судалгаанд уг үзүүлэлтийг модуль болгон оруулсан. Судалгааны түүвэрлэлт нь ҮСХ-ны ӨНЭЗС-ны дэд түүвэрлэлт бөгөөд түүврийн хэмжээ нь 2748 хүн юм. Түүвэрлэлтийг хийхдээ эхний шатанд ӨНЭЗС-нд сонгогдсон өрхүүдээс 2748 өрхийг түүвэрлэн сонгосон. Хоёр дахь шатанд тухайн өрхөд амьдарч буй 15, түүнээс дээш насны өрхийн гишүүдийн жагсаалтаас санамсаргүй тооны Кишийн хүснэгтийн аргыг ашиглан судалгаанд хамрагдах хүнийг сонгосон.

Хүснэгт 7. Төрийн захиргааны болон үйлчилгээний байгууллагын хүрээнд авлига ажиглагдсан гэж хариулсан хүний эзлэх хувь

Үзүүлэлт	2016	2017	2018
Эмнэлэгийн үйлчилгээ авах	5.2	4.6	3.1
Хүүхэд сургуульд оруулах	1.4	1.6	2.7
Тээврийн хэрэгсэлтэй холбоотой асуудлыг шийдвэрлэх	2.1	2.4	1.3

Эх үүсвэр: Ардчилсан засаглал судалгааны тайлан

Зорилт 16.6 Бүх түвшинд үр дүнтэй, хариуцлагатай, ил тод үйл ажиллагаатай институтийг хөгжүүлэх

16.6.2. Төрийн албаар үйлчлүүлсэн сүүлчийн үйлчилгээндээ сэтгэл хангалуун байгаа хүн амын эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Энэхүү үзүүлэлт нь эрүүл мэндийн, боловсрол, төрийн үйлчилгээний гурван чиглэлээр үйлчилдэг нийтийн үйлчилгээний талаарх хүмүүсийн сэтгэл ханамжийн түвшинг хэмждэг. Энэ нь судалгааны үр дүнд суурилсан үзүүлэлт бөгөөд судалгаанд оролцогчдын сэтгэл ханамжаас гадна үйлчилгээний хүртээмж, чанарыг хэмжихэд оршдог.

Тооцох арга зүй. 16.6.2-ын эрүүл мэнд, боловсрол, төрийн үйлчилгээний талаарх асуулгыг одоо байгаа судалгаанд модуль болгон оруулах, үр дүнг дараа нь хуваалцах зорилгоор хүн ам зүйн судалгаанд нэмэлтээр хамруулж болно. Энэхүү "нэмэлт" модулийн арга нь судалгаанд оролцогчийн эрүүл мэндийн байдал зэрэг томоохон судалгаанаас олсон сэтгэл ханамжийн түвшинг бусад нийгэм-эдийн засгийн хувьсагчуудтай харьцуулж үзэх боломжийг олгодог. Энэ нь үйлчилгээ үзүүлэх ялгаатай байдлыг илүү нарийвчилсан дүн шинжилгээ хийх боломжийг олгодог бөгөөд сэтгэл ханамжийн түвшинд нөлөөлдөг тодорхой хүчин зүйлийг тодорхойлоход тусалдаг.

$$\text{Төрийн албаар үйлчлүүлсэн сүүлчийн үйлчилгээндээ сэтгэл хангалуун байгаа хүний эзлэх хувь} = \frac{\text{Сэтгэл хангалуун хүний тоо}}{\text{Төрийн албаар үйлчлүүлсэн нийт хүний тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Төрийн албаар үйлчлүүлсэн сүүлчийн үйлчилгээндээ сэтгэл хангалуун байгаа хүний эзлэх хувь

Хуваарь: Төрийн албаар үйлчлүүлсэн нийт хүний тоо

Зорилтот бүлэг: 18, түүнээс дээш насны хүн ам

Зөвлөмж: Уг үзүүлэлтийг зорилтот бүлэг рүү чиглэсэн түүвэр судалгаагаар гарган

авах боломжтой гэдгийг НҮБ-аас зөвлөсөн байна. Ардчилсан засаглал судалгаанд модуль болгосон.

Зорилт. 16.7 Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох

16.7.2. Шийдвэр гаргалт нь хүртээмжтэй, хариуцлагатай байдагт итгэдэг хүн амын эзлэх хувь, хүйс, насны бүлгээр, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн амаар, хүн амын бүлгээр

Тодорхойлолт: Судалгаанд суурилсан энэхүү шалгуур үзүүлэлт нь улс төрийн гадаад үр нөлөөний түвшинг хэмждэг. Өөрөөр хэлбэл, улс төрчид эсвэл улс төрийн байгууллагууд энгийн иргэдийн санал бодлыг сонсож ажилладаг эсэх. ТХЗ-ын 16.7.2-ыг энэ үзүүлэлтээр шийдвэрлэхийн тулд 2 хэмжээсийг ашиглана. Үүнд:

1. Шийдвэр гаргахад оролцох оролцоог хэмжих (Засгийн газар юу хийж байгаа талаар хүмүүсийн хэлж байгаа үгсийг мэдэрч буй хэмжигдэхүүнийг тодорхойлох, хүртээмжтэй оролцоонд анхаарлаа хандуулах)
2. Шийдвэр гаргалтад үзүүлэх хариу үйлдлийг хэмжих (Улс төрийн тогтолцоо иргэдэд улс төрд нөлөөлөх боломж олгодог эсэхийг хэмжих, шийдвэр гаргахад хариу үйлдэл үзүүлэхэд анхаарлаа хандуулах)

Тооцох арга зүй: Судалгаанд хамрагдсан шийдвэр гаргалт нь хүртээмжтэй, хариуцлагатай гэдэгт итгэдэг хүн амын тоог судалгаанд хамрагдсан 18 түүнээс дээш насны хүн амын тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{Шийдвэр гаргалт нь хүртээмжтэй, хариуцлагатай гэдэгт итгэдэг хүн амын эзлэх хувь}}{\text{Судалгаанд хамрагдсан 18 түүнээс дээш насны нийт хүн амын тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Судалгаанд хамрагдсан шийдвэр гаргалт нь хүртээмжтэй, хариуцлагатай гэдэгт итгэдэг 18 түүнээс дээш насны хүн амын тоо

Хуваарь: Судалгаанд хамрагдсан 18 түүнээс дээш насны нийт хүн амын тоо

Түүврийн хүрээ: Мэдээллийг тухайн улсын өрхүүдэд оршин сууж буй хүн амын хэл соёл, харьяалал, хууль ёсны оршин суугаа байдлаас үл хамааран үндэсний хэмжээнд төлөөлөх магадлал бүхий түүвэр дээр үндэслэн цуглуулна. Бүх өрхийн 18 түүнээс дээш насны хүн ам асуулгад хариулж болно. Түүврийн хүрээ, түүвэр сонголтын аргууд нь зорилтот бүлэг дэх хүн ам, өрх бүрийг тэг биш байх магадлалтай сонголтын магадлалаар хангах ёстой.

Зорилтот бүлэг: 18, түүнээс дээш насны хүн ам

Үзүүлэлтийн задаргаа: Судалгааны үр дүнг энэ хоёр асуулгад үндэслэн хүйс, орлогын түвшин, боловсролын түвшин, оршин суугаа газар (засаг захиргааны бүс, муж, муж, дүүрэг; хот, хөдөө), хөгжлийн бэрхшээлийн байдал, үндэсний хэмжээнд хамааралтай хүн амын бүлэг, нас ангиллаар гаргах

Зөвлөмж: Уг үзүүлэлтийг ҮСХ-ны ӨНЭЗС-ны модуль судалгаа Ардчилсан засаглал судалгааны үр дүнгээс гарган авах боломжтой.

Зорилт. 16.10 Үндэсний хууль тогтоомж болон олон улсын гэрээ хэлэлцээрт нийцүүлэн олон нийтийг мэдээлэл олж авах боломжоор хангах, үндсэн эрх чөлөөг хамгаалах

16.10.1. Сүүлийн 12 сарын хугацаанд сэтгүүлчид, хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд, ҮЭ-ийн болон хүний эрхийг хамгаалах байгууллагын ажилтнуудыг амийг нь хөнөөсөн, хулгайлсан, хүчээр сураггүй болгосон, дур зоргоороо баривчлан эрүүдэн шүүсэн тохиолдлын тоо

Тодорхойлолт: Энэхүү үзүүлэлтийг сэтгүүлч, үйлдвэрчний эвлэл болон хүний эрхийг хамгаалах байгууллагын ажилтнуудын эсрэг үйлдсэн аллага, хүчээр сураггүй алга болгосон, эрүүдэн шүүсэн, дур мэдэн хорьсон, хулгайлсан болон бусад хор хөнөөлтэй үйлдлүүдийн тоогоор тодорхойлно.

Тооцох арга зүй: Энэ үзүүлэлтийг өмнөх 12 сарын хугацаанд тохиолдсон мэдээлэгдсэн гэмт хэргийн нийт хохирогчийн тоогоор тодорхойлно.

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, насны бүлгээр, зөрчлийн төрлөөр, гэмт хэрэгтний байдлаар, осол, зөрчил гарсан байршлаар

Зөвлөмж: Одоогоор эх үүсвэр тодорхойгүй. Цаашид ЦЕГ-ын бүртгэлийн маягтад нэмэлт тодруулга оруулснаар гарган авах боломжтой үзүүлэлт.

16.10.2. Олон нийтийн мэдээлэл авах эрхийг үндсэн хууль, хууль тогтоомж, дүрэм, журам, бодлогын түвшинд баталгаажуулж, хуульчилсан эсэх

Тодорхойлолт: Олон нийтийн мэдээлэл авах эрхийг хангах Үндсэн хууль, хууль тогтоомж, бодлогын түвшинд баталгаажуулж, хуульчилсан улс орны тоо

Тооцох арга зүй: ТХЗ-ын 16.10.2-ыг үнэлэхийн тулд доорх 3 шалгуур асуулгыг ашиглана.

1. Олон нийтийн мэдээлэл авах эрхийг хангах үндсэн хууль, хууль тогтоомж, бодлогын арга хэмжээ бий юу?
2. Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглал, Иргэний болон улс төрийн эрхийн тухай олон улсын гэрээ, конвенцыг үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичигтээ тусгасан эсэх
3. Эдгээрийг хэрэгжүүлэхийн тулд ямар механизмыг хэрэгжүүлдэг вэ?

Үзүүлэлтийн задаргаа: Иргэдийн оршин суух байдал нь тэдний мэдээлэл олж авах чадварт хэрхэн нөлөөлж байгаагаас хамаарч үзүүлэлтийг задалж болно (жишээ нь: хөдөө, суурин, хөдөөгийн болон хотын оршин суугчид төрийн байгууллагуудын мэдээллийг хэрхэн олж авдаг вэ). Мэдээлэл олж авах чадварт хүйс хэрхэн нөлөөлж байгаа эсэх талаар нь бас ангилж болно. Цаашилбал, хөгжлийн бэрхшээл нь олон нийтийн мэдээллийн хүртээмжид хэрхэн нөлөөлж байгааг мөн үнэлэх боломжтой.

Зөвлөмж: Одоогоор мэдээллийн эх үүсвэр тодорхойгүй. Цаашид Хууль зүй, дотоод хэргийн яамнаас гаргах шаардлагатай үзүүлэлт.

Зорилт 16.а Хүчирхийллээс сэргийлэх, терроризм, гэмт хэрэгтэй тэмцэх зорилгоор бүх түвшинд ялангуяа хөгжиж буй орнуудын чадавхыг бэхжүүлэх үүднээс олон улсын хамтын ажиллагаагаар дамжуулан үндэсний холбогдох байгууллагуудын үйл ажиллагааг сайжруулах

16.а.1. Парисын зарчмыг мөрдлөг болгодог хүний эрхийн байгууллагатай эсэх

Тодорхойлолт: Үндэсний хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж буй хүний эрхийн байгууллагууд Парисын зарчмыг мөрдлөгө болгодог эсэхийг хэмжинэ.

Тооцох арга зүй: Үндэсний хүний эрхийн байгууллагын магадлан итгэмжлэлийн ангиллаар, тухайлбал А, В эсвэл С гэж тодорхойлно.

Үзүүлэлтийн задаргаа: Энэ үзүүлэлтийг задлан харуулах боломжгүй боловч хүний

эрхийн байгууллага, хүний эрхийн комисс, зөвлөх байгууллага, судалгааны институт

Зөвлөмж: Одоогоор мэдээллийн эх үүсвэр тодорхойгүй. Цаашид Хууль зүй, дотоод хэргийн яамнаас гаргах шаардлагатай үзүүлэлт.

Зорилт 16.в Тогтвортой хөгжлийн үл ялгаварласан хууль, бодлогыг хөхүүлэн дэмжиж, мөрдүүлэх

16.в.1. Олон улсын хүний эрхийн хуулиар хориглосон ялгаварлан гадуурхах явдлын аль нэг тохиолдолд сүүлийн 12 сарын дотор гадуурхагдан, доромжлуулснаа хувьдаа мэдэрсэн гэж мэдүүлсэн хүн амын эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Энэхүү үзүүлэлтийг олон улсын хүний эрхийн хууль тогтоомжоор хориглосон үндэслэл (баримт бичиг) дээр үндэслэн сүүлийн 12 сарын туршид ялгаварлан гадуурхалт, дарамт шахалт үзүүлсэн гэж өөрийгөө мэдээлдэг хүн амын (насанд хүрэгчдийн) эзлэх хувиар тодорхойлдог. Хүний эрхийн олон улсын хууль гэдэг нь хүний эрхийг сурталчлах, хамгаалахад чиглэсэн олон улсын эрх зүйн хэрэгслийг, түүний дотор Хүний эрхийн түгээмэл тунхаглал, НҮБ-аас баталсан хүний эрхийн олон улсын гэрээг хэлнэ.

Тооцох арга зүй: Сүүлийн 12 сарын туршид нэг буюу хэд хэдэн хориотой үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхагдсан, дарамтлуулсан гэж үзсэн хүний тоог нийт судалгаанд оролцогчдын тоонд хувааж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{Ялгаварлан гадуурхагдсан хүний эзлэх хувь}}{\text{сүүлийн 12 сард}} = \frac{\text{Ялгаварлан гадуурхагдсан 15 – 49 насны хүний тоо}}{\text{Судалгаанд хамрагдсан 15 – 49 насны хүн амын тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Олон улсын хүний эрхийн хууль, тогтоомжоор хориглосон үндэслэлээр ялгаварлан гадуурхагдсан 15-49 насны хүний тоо

Хуваарь: Судалгаанд хамрагдсан 15-49 насны хүн амын тоо

Хүснэгт 8. Сүүлийн 12 сард ялгаварлан гадуурхагдан, доромжлуулснаа мэдүүлсэн хүн амын эзлэх хувь

	Улсын дүн	Насны бүлгээр						
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
Сүүлийн 12 сард ялгаварлан гадуурхалт мэдэрсэн эмэгтэйчүүдийн хувь	16.3	17.3	16.2	18.1	16.1	16.0	17.3	12.6
Яс үндэс	1.9	2.3	1.7	2.6	2.0	1.4	2.0	1.1
Хүйс	1.8	2.9	1.2	2.7	1.5	2.2	1.1	0.9
Бэлгийн чиг хандлагаар	0.8	0.6	1.6	0.5	0.8	0.6	1.2	0.6
Насны бүлгээр	3.5	3.6	3.2	2.6	2.9	4.5	4.6	3.5
Шашин шүтлэгээр	1.5	3.2	1.4	1.5	1.5	1.5	1.1	0.8
Хөгжлийн бэрхшээлээр	1.5	1.1	1.4	1.6	1.1	1.3	1.4	0.8
Нутаг усаар	2.4	1.3	2.0	3.6	2.7	2.7	2.7	1.4
Хот, хөдөөгөөр	2.8	3.2	2.9	2.9	3.4	2.8	2.9	1.1
Амьжиргааны түвшин (баян, ядуу)	4.8	3.2	4.5	4.9	4.7	5.8	5.3	4.7
Амьдарч байгаа газар (орон сууц, гэр хороолол)	3.4	2.6	3.6	4.4	3.4	3.2	2.7	3.3
Боловсролын түвшнээр	3.9	2.7	2.2	4.0	4.8	4.8	4.5	2.9
Бусад шалтгаанаар	3.2	4.2	2.5	3.4	3.9	3.5	3.1	1.8
Сүүлийн 12 сард ялгаварлан гадуурхалт мэдэрсэн эрэгтэйчүүдийн хувь	14.6	15.3	20.5	16.4	10.4	14.6	13.8	13.1
Яс үндэс	2.4	2.8	3.1	4.5	2.0	2.1	2.0	0.3
Хүйс	0.8	0.6	0.9	0.7	0.8	1.3	1.1	-
Бэлгийн чиг хандлагаар	0.6	0.8	0.5	-	0.4	0.8	1.2	0.4

Насны бүлгээр	1.5	3.0	2.4	1.4	0.3	1.5	0.7	1.7	
Шашин шүтлэгээр	1.3	1.3	1.9	1.2	1.5	0.7	0.8	1.7	
Хөгжлийн бэрхшээлээр	1.0	1.2	1.3	0.7	0.9	1.5	1.2	0.3	
Нутаг усаар	2.5	2.0	1.4	3.7	1.5	2.6	4.2	1.8	
Хот, хөдөөгөөр	2.6	3.0	2.6	3.4	2.5	3.3	2.4	0.9	
Амьжиргааны түвшин (баян, ядуу)	4.4	2.7	4.9	4.6	5.1	5.9	3.9	3.4	
Амьдарч байгаа газар (орон сууц, гэр хороолол)	3.1	2.8	4.7	2.6	2.6	3.7	2.7	2.9	
Боловсролын түвшнээр	2.7	1.6	3.7	3.4	3.2	2.4	1.3	3.2	
Бусад шалтгаанаар	1.8	3.4	2.6	1.9	1.4	1.2	0.4	2.3	
Судалгаанд хамрагдсан	Эмэгтэй	10794	1206	1184	1762	1998	1644	1564	1436
	Эрэгтэй	4477	586	455	788	811	656	627	553

Эх үүсвэр: Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа, 2018 он

Үзүүлэлтийн задаргаа: хүйс, нас, орлого, хүйсээр, арьсны өнгөөр, үндэс угсаагаар, шилжин суурьшсан байдлаар, хөгжлийн бэрхшээлээр, газарзүйн байршил болон үндэсний нөхцөл байдалд хамаарах бусад шинж чанараар. Уг үзүүлэлтийн задаргааг SDG зорилтот 17.18 -ыг харгалзан тодорхойлно.

Зөвлөмж: Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгааны үр дүнгээс илүү дэлгэрэнгүй мэдээллийг авах боломжтой.

16.7. Бүх түвшинд хурдан шуурхай, бүх талын оролцоог хангасан, оролцооны аргад тулгуурласан, төлөөллийн шийдвэр гаргадаг болох

16.7.1. Төрийн албан хаагчид, төрийн албаны ангиллаар, хүйсээр, насны бүлгээр, хувиар

Тодорхойлолт: Төрийн улс төрийн алба, төрийн захиргааны алба, төрийн тусгай алба, төрийн үйлчилгээний албанд ажиллаж байгаа нийт төрийн албан хаагчийн тоог ойлгоно.

Тооцох арга зүй: Төрийн албан хаагчдын тоонд үндэслэн тооцно.

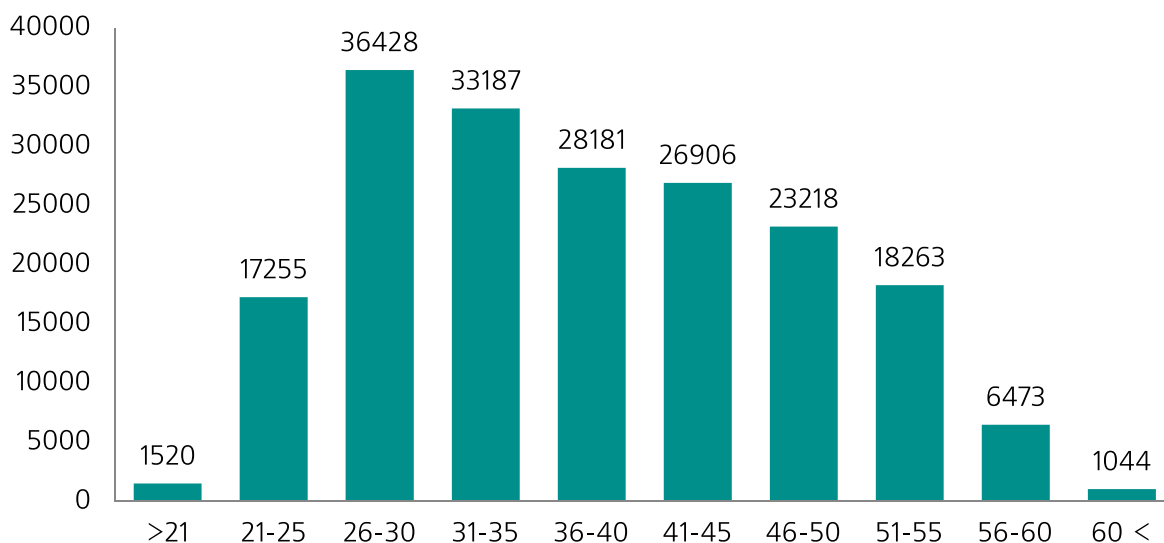
Үзүүлэлтийн задаргаа: Төрийн албан хаагчдын тоо, төрийн албаны ангиллаар, хүйсээр, насны бүлгээр, хувиар

Хүснэгт 9. Төрийн албан хаагчдын тоо, төрийн албаны ангиллаар

	Улсын дүн	Төрийн албан хаагчдын тоо, төрийн албаны ангиллаар			
		Улс төрийн алба	Захиргааны алба	Тусгай алба	Үйлчилгээний алба
2017	192 475	3 430	18 952	37 433	132 660
2018	193 557	3 403	19 034	38 083	133 037

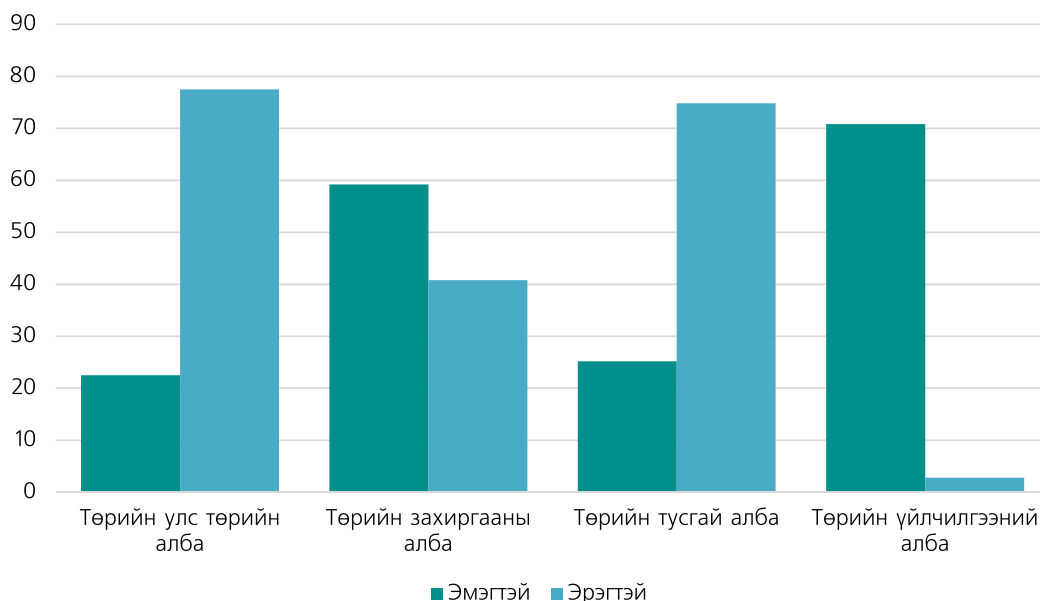
Эх үүсвэр: Ажиллах хүчний судалгаа

Зураг 1. Төрийн албан хаагчдын тоо, насны ангиллаар, 2017 он

Эх үүсвэр: Ажиллах хүчний судалгаа

Зураг 2. Төрийн албан хаагчдын тоо, албан тушаалын ангилал, хүйсээр, 2017 он

Эх үүсвэр: Ажиллах хүчний судалгаа

Зөвлөмж: НҮБ-аас гаргасан зөвлөмжид шийдвэр гаргалт тухайлбал: Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ам, хүн амын зорилтот бүлгүүд улсын хууль тогтоомжид байр сууриа тусгасан эсэх, үндэсний хууль тогтоох байгууллагад хүн амын төлөөлөл шийдвэр гаргах түвшинд эзэлж буй байр суурийг гаргах хувь, үндэсний хууль тогтоох байгууллагад хүн амын янз бүрийн төлөөллийн эзлэх хувь, цаашлаад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн болон хууль эрх зүйн хувьд хамааралтай хүн амын үндэсний хууль тогтоох байгууллагад төлөөллийг хангах үүднээс улс орнуудын баталсан сонгуулийн болон үндсэн хуулийн заалтыг авч үзэх шаардлагатай гэж зөвлөжээ. НҮБ-ын зөвлөмжтэй танилцахад 16.7-р зорилтын шаардлагыг бүрэн дүүрэн хангахгүй байна (16.7.1 Төрийн албан хаагчид, төрийн албаны ангиллаар,

хүйсээр, насны бүлгээр). НҮБ-ын зөвлөмж илүү шийдвэр гаргах түвшинд их хурлын дарга, гишүүдийн бүрэлдэхүүнд хүн амын бүлэг бүрийн төлөөллийн эзлэх хувь хэмжээ, үндэсний хууль тогтоомжид жирийн иргэдийн санал тусаж байгаа эсэх рүү анхаарахыг зөвлөжээ.

16.9. 2030 он гэхэд хүн бүрт албан ёсны үнэмлэх, түүний дотор төрсний гэрчилгээ олгох

16.9.1. Төрөлтийг нь иргэний бүртгэлийн байгууллага бүртгэсэн 5-аас доош насны хүүхдийн эзлэх хувь

Тодорхойлолт: Төрөлт нь иргэний эрх бүхий байгууллагад бүртгэгдсэн 5 хүртэлх насны хүүхдийн эзлэх хувийг ойлгоно.

Тооцох арга зүй: Төрөлт нь иргэний харьяалагдах улсын бүртгэлийн байгууллагад бүртгэгдсэн тав хүртэлх насны хүүхдийн тоог нийт хүн амын тав хүртэлх насны хүүхдийн тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

$$\frac{\text{Төрөлт нь улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн 5 хүртэлх насны хүүхдийн тоо}}{\text{Нийт хүн амын 5 хүртэлх насны хүүхдийн тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Төрөлт нь улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн 5 хүртэлх насны хүүхдийн тоо

Хуваарь: Нийт хүн амын 5 хүртэлх насны хүүхдийн тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүйс, нас, орлого, оршин суугаа газар, газарзүйн байршлаар

Зөвлөмж: Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын мэдээллээс гарах боломжтой.

Зорилт 11.7 2030 он гэхэд хүн бүрийг, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхдүүд, өндөр настнууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийг аюулгүй, бүх талын оролцоог хангасан, хүртээмжтэй, ногоон болон нийтийн эзэмшлийн талбайгаар хангах

11.7.2. Сүүлийн 12 сард бие махбодын хохирол амссан, бэлгийн дарамтад орсон хүн амын эзлэх хувь

Зөвлөмж: ТХЗ-ын бүс дундын ажлыг хэсгийн хуралдаанаар ТХЗ-ын 241 шалгуур үзүүлэлтийг дараах 3 түвшинд ангилсан. Энэ үзүүлэлт нь НҮБ-ын <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/> сайтад одоогоор 3-р түвшний үзүүлэлтэд орсон учраас ашиглах арга зүй, үзүүлэлтийн задаргаа тодорхойгүй байна. Харин Монгол Улсын хувьд ЦЕГ-ын хохирогчийн захиргааны маягтад өөрчлөлт хийснээр мэдээллийн баазаас гаргах боломж бүрдэнэ.

Зорилт 10.7 Төлөвлөлт, зохицуулалт сайтай шилжилт хөдөлгөөний бодлого хэрэгжүүлэх замаар хүмүүсийн зохион байгуулалттай, аюулгүй, байнгын, хариуцлагатай шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих

10.7.2. Шилжин суурьших сайн бодлогыг хэрэгжүүлдэг эсэх

Тодорхойлолт: ТХЗ-ийн 10.7.2 үзүүлэлт нь шилжилт хөдөлгөөний үндэсний бодлогын төлөв байдал, цаг хугацааны явцад ийм бодлого хэрхэн өөрчлөгдөж байгааг тодорхойлох зорилготой.

Тооцох арга зүй: Энэ үзүүлэлтийг 6 чиглэлийн нийт 30 дэд асуулгаар гаргах болно.

1-р чиглэлээс бусад бүх дэд чиглэл нь "Тийм" эсвэл "Үгүй" гэсэн хариулттай.

"1" бол "Тийм", "0" бол "Үгүй" гэсэн кодтой. 1-р чиглэлийн дэд ангиллын хувьд гурван боломжит хариулт байна. Цагаачлалын статусаас үл хамааран "Тийм" бол "1" "Үгүй" бол "0" гэж кодолно. Зөвхөн хууль ёсны цагаачлалын статустай хүмүүст "0.5" гэж кодолно.

$$D_i = \frac{\sum_j^n s_{ji}}{n} * 100\%$$

D_i -чиглэл

$\sum_j^n s_{ji}$ - дэд категориуд

n- чиглэл бүрийн дэд категориудын нийт тоо

Хүртвэр: Шилжилт хөдөлгөөний талаарх дэд категори

Хуваарь: Чиглэл бүрийн дэд категориудын нийт тоо

Мэдээллийн задаргаа: Хүснэгт 10. Чиглэл ба дэд категори

Зөвлөмж: Энэ мэдээллийг НҮБ-аас улс орнуудын Засгийн газраас жил бүр цуглуулдаг бөгөөд Тогтвортой хөгжлийн зорилтын хүрээнд цаашид доорх шалгуур хүснэгтээр мэдээллийг цуглуулахаар НҮБ-аас зөвлөмждөө тусгасан байна.

Хүснэгт 10. ТХЗ-ын 10.7.2-ын Чиглэл ба дэд категори

Чиглэл	Дэд категори
1. Засгийн газар нь харьяалалгүй хүмүүст дараах үйлчилгээ, халамжийн тэтгэмж авах эрхийг тэгш хүртэх боломж олгодог уу?	а. Эрүүл мэндийн зайлшгүй тусламж болон бусад шаардлагатай тусламж
	б. Олон нийтийн боловсрол
	в. Ижил хөдөлмөрт ижил цалин олгох
	г. Нийгмийн хамгаалал
	д. Шударгаар хандах
2. Засгийн газар нь шилжилт хөдөлгөөн, цагаачлалыг зохицуулах бодлого, стратеги, институттай юу?	а. Үндэсний шилжилт хөдөлгөөний бодлогыг хэрэгжүүлэхэд зориулагдсан Засгийн газрын агентлаг
	б. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөнтэй хамааралтай шилжилт хөдөлгөөний тогтвортой замыг буй болгох үндэсний бодлого
	с. Цагаачдыг оруулах эсвэл нэгтгэхийг дэмжих үндэсний бодлого, стратеги
	д. Шилжилт хөдөлгөөний бодлогод хүйсийг харгалзсан албан ёсны механизм
	е. Шилжилт хөдөлгөөний бодлогод нийцсэн албан ёсны мэдээллээр хангах
3. Засгийн газар шилжилт хөдөлгөөний бодлогод оролцог, оролцогч талуудын оролцоог дэмжих, улс орнуудын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх зорилгоор дараах арга хэмжээг авч байгаа эсэх	а. Яам хоорондын шилжилт хөдөлгөөний талаарх зохицуулалтын механизм
	б. Хөдөлмөрийн шилжилт хөдөлгөөнтэй холбоотой 2 талын харилцан тохиролцсон гэрээ
	в. Шилжилт хөдөлгөөнийг дэмжих бүс нутгийн хэлэлцээрүүд
	г. Бусад орон хамтран ажиллах гэрээ
	д. Шилжилт хөдөлгөөний бодлогыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд иргэний нийгэм ба хувийн хэвшлийн оролцоулах албан ёсны механизм

<p>4. Шилжилт хөдөлгөөний хөгжлийн эерэг нөлөөллийг нэмэгдүүлэх, шилжин ирэгсдийн нийгэм, эдийн засгийн сайн сайхан байдлыг хангахын тулд Засгийн газар дараах арга хэмжээг авч байна уу?</p>	<p>а. Хөдөлмөрийн шилжилт хөдөлгөөний бодлогыг хөдөлмөрийн зах зээлийн бодит болон төлөвлөсөн хэрэгцээтэй уялдуулах, тогтмол үнэлэх</p> <p>б. Нийгмийн хамгааллын тэтгэмжийн дэмжлэг үзүүлэх</p> <p>в. Гадаадад олж авсан ур чадвар, ур чадварыг хүлээн зөвшөөрөхөд туслах</p> <p>г. Мөнгөн гуйвуулгын урсгалыг дэмжих, сурталчлах</p> <p>д. Гадаад ажилчдыг сонгоход шударга, ёс зүйтэй сонгон шалгаруулалтыг дэмжих</p>
<p>5. Засгийн газар олон улсын хилээр хүчээр нүүлгэн шилжүүлсэн дүрвэгсэд болон бусад хүмүүст хариу арга хэмжээ авахын тулд дараах арга хэмжээг авч байгаа юу?</p>	<p>а. Олон улсын хилээр зугтсан хүмүүсийг хүлээн авах, боловсруулах, таних систем</p> <p>б. Хүнс, ариун цэврийн байгууламж, боловсрол, эмнэлгийн тусламж гэх мэт үндсэн хэрэгцээг харгалзан нүүлгэн шилжүүлсэн хүн амын урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө</p> <p>г. Хямралын эсвэл хямралын дараах нөхцөлд гадаадад амьдарч буй иргэдэд тусламж үзүүлэх тодорхой арга хэмжээ</p> <p>д. Гамшгийн үеийн нүүлгэн шилжүүлэлтийн нөлөөллийг шийдвэрлэх тодорхой заалт бүхий гамшгийн эрсдлийг бууруулах үндэсний стратеги</p> <p>е. Олон улсын хилээр хүчээр нүүлгэн шилжүүлсэн, буцах боломжгүй хүмүүст түр хугацаагаар оршин суух, түр зуурын хамгаалалт олгох</p>
<p>6. Засгийн газар дараах арга хэмжээнүүдийн дагуу тогтмол эсвэл тогтмол бус гадаад улс руу шилжих хөдөлгөөний асуудлыг шийддэг үү?</p>	<p>а. Визийн зөрчлийг хянах систем</p> <p>б. Ирэх зөвшөөрлийн урьдчилсан хяналт</p> <p>в. Насанд хүрээгүй болон ганцаараа яваа хүүхдэд зориулсан хангамж</p> <p>г. Шилжүүлгийн мэдээлэл, сурталчилгааны олон нийтийг хамарсан ажил</p> <p>д. Хүн худалдаалах, хууль бусаар хил нэвтрэх албан ёсны стратегит анхаарлаа хандуулах</p>

Эх үүсвэр: <https://unstats.un.org/sdgs/metadata>

Зорилго 5. Жендэрийн тэгш байдлыг хангаж, бүх эмэгтэйчүүд, охидыг чадавхжуулах

Зорилт 5.2.1. Сүүлийн 12 сард одоогийн болон өмнөх дотны хамтрагчийн зүгээс хүчирхийлэлд өртөж байсан 15, түүнээс дээш насны охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, хүчирхийллийн хэлбэрээр

Тодорхойлолт: Энэ үзүүлэлт нь өмнөх 12 сард одоогийн болон хуучин дотны хамтрагчийн зүгээс бие махбодын, бэлгийн болон сэтгэлзүйн хүчирхийлэлд өртсөн 15, түүнээс дээш насны охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувиар тодорхойлогдоно.

Тооцох арга зүй: Хамтрагчийн хүчирхийлэлд өртсөн 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоог тухайн цаг жилийн нийт хүн амын 15-49, 5-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

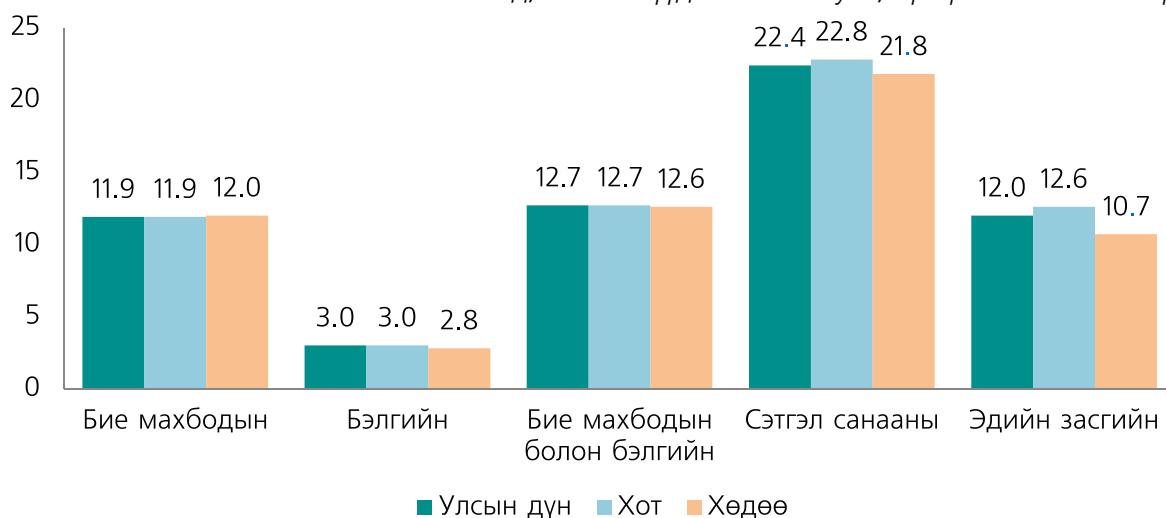
$$\text{Дотно хамтрагчийн зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь} = \frac{\text{Хамтрагчийн хүчирхийлэлд өртсөн 15 – 49, 15 – 64 насны эмэгтэйчүүдийн тоо}}{\text{Нийт хүн амын 15 – 49, 15 – 64 насны эмэгтэйчүүдийн тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Хамтрагчийн зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоо

Хуваарь: Нийт хүн амын 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Хүчирхийллийн хэлбэр, нас, орлогын түвшин/хөрөнгө, боловсрол, үндэс угсаа, хөгжлийн бэрхшээл, газарзүйн байршил, хүчирхийллийн давтамж зэргээр гаргана.

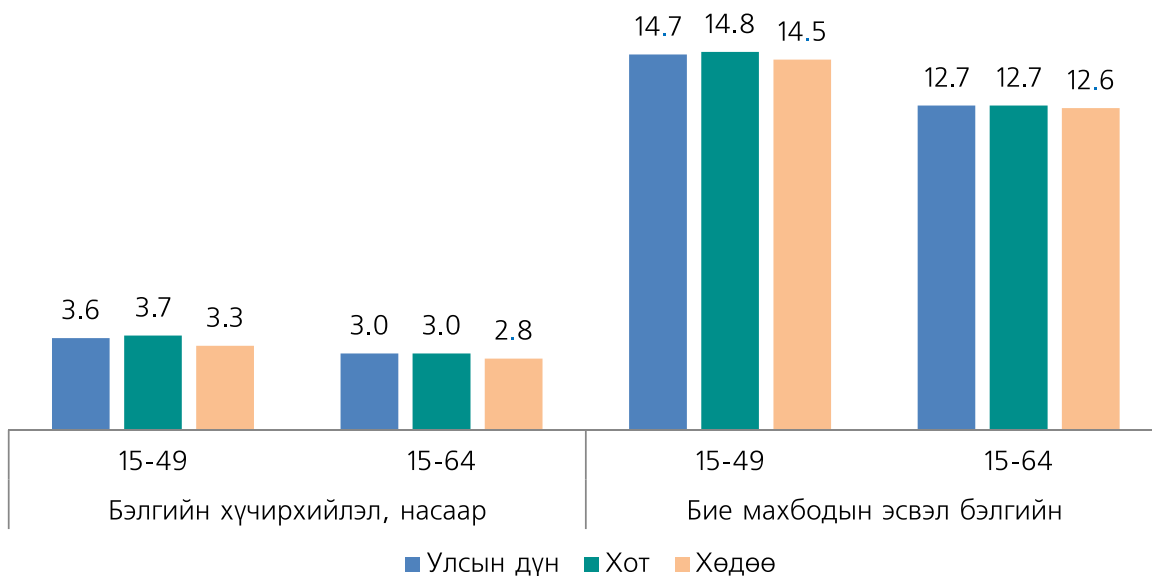
Зураг 3. Сүүлийн 12 сард одоогийн болон өмнөх дотно хамтрагчийн зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, хүчирхийллийн хэлбэрээр

Эх үүсвэр: Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн судалгаа

Судалгааны түүврийн хэмжээ: Судалгаанд 21 аймаг, 9 дүүргийн 7860 өрхийн 15-64 насны 6319 эмэгтэйчүүдийг хамруулсан болно.

Зураг 4. Сүүлийн 12 сард одоогийн болон өмнөх дотно хамтрагчийн зүгээс хүчирхийлэлд өртөж байсан 15, түүнээс дээш насны охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь, насны ангилал, хүчирхийллийн хэлбэрээр

Эх үүсвэр: Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн судалгаа.

Зөвлөмж: Үзүүлэлтийн задаргааг Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн судалгааны тайлангийн хавсралт хэсгээс авах боломжтой.

Зорилт 5.2.2 Дотны хамтрагчаас бусад этгээдийн зүгээс бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тухайн насны хүн амд эзлэх хувь, үйлдэгдсэн газраар

Тодорхойлолт: Энэ үзүүлэлт нь өмнөх 12 сард дотно хамтрагчаас бусад хүмүүсийн бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 15, түүнээс дээш насны охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувиар тодорхойлогдоно.

Тооцох арга зүй: Өмнөх 12 сарын хугацаанд дотно хамтрагчаас бусад хүмүүсийн бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 15, түүнээс дээш насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоог нийт хүн амын 15, түүнээс дээш насны эмэгтэйчүүд, охидын тоонд харьцуулж, хувиар илэрхийлнэ.

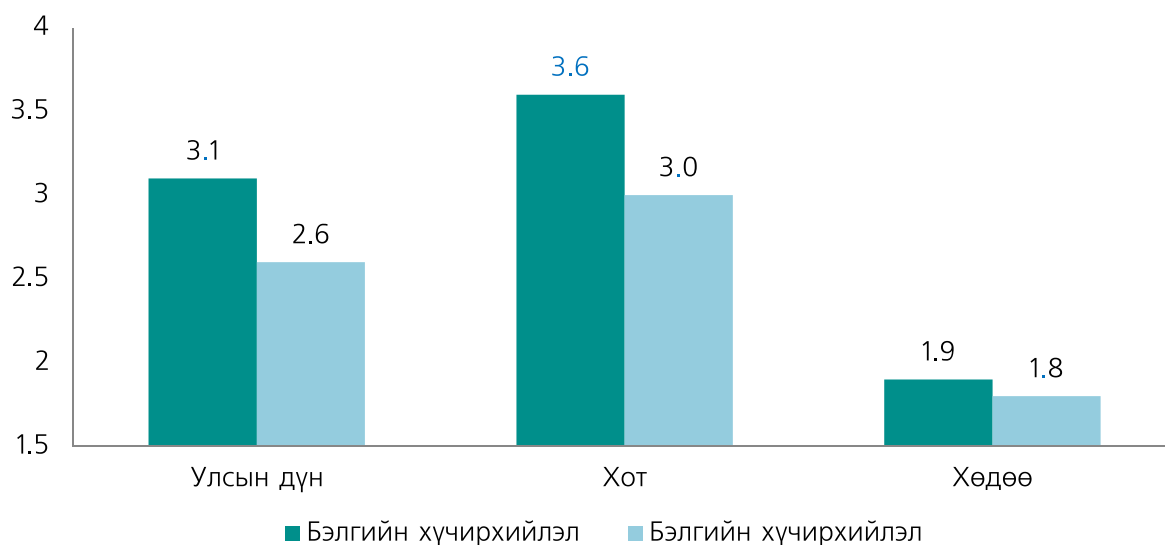
$$\text{Бусдын зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн охид, эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь} = \frac{\text{Бусдын зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн 15 – 49, 15 – 64 насны эмэгтэйчүүдийн тоо}}{\text{Нийт хүн амын 15 – 49, 15 – 64 насны эмэгтэйчүүдийн тоо}} * 100 \%$$

Хүртвэр: Бусдын зүгээс хүчирхийлэлд өртсөн 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоо
Хуваарь: Нийт хүн амын 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тоо

Үзүүлэлтийн задаргаа: Нас, үйлдэгдсэн газар, орлого/хөрөнгө, боловсрол, үндэс угсаа хөгжлийн бэрхшээлийн байдал, газарзүйн байршил, хүчирхийлэл үйлдэгчтэй харьцах харьцаа (хүчирхийлэгчийн хүйс орно), бэлгийн хүчирхийллийн давтамж, төрлөөр гаргана.

Зөвлөмж: Уг үзүүлэлтийг задаргаагаар “Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн судалгаа”-ны мэдээллээс гарган авах боломжтой. (Судалгааны тайлангийн хавсралт хэсгээс үзүүлэлтийг задаргаагаар авч болно.)

Зураг 5. Дотны хамтрагчаас бусад этгээдийн бэлгийн хүчирхийлэлд өртсөн 15-49, 15-64 насны охид, эмэгтэйчүүдийн тухайн насны хүн амын тоонд эзлэх хувь

3. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

- **Дүгнэлт.** Хууль зүй дотоод хэргийн яам нь Тогтвортой хөгжил-2030-ын хүрээнд хууль зүйн салбарын үйл ажиллагааг үнэлэх 7 зорилтын хүрээнд 26 үзүүлэлтийг гаргах үүрэг хүлээж байна. Одоогоор зарим үзүүлэлтүүд хууль зүйн салбарын захиргааны болон албан ёсны мэдээллээс, зарим үзүүлэлтүүд ҮСХ-ны судалгаануудаас гарах боломжтой байгаа боловч ихэнх үзүүлэлтүүд задаргаагаар гарах боломжгүй байгаад анхаарлаа хандуулах хэрэгтэй байна. Тогтвортой хөгжлийг үнэлэхэд гэмт хэрэг, хүчирхийллийн статистикт хамаарах 17 үзүүлэлт байна. Цаашид гарахгүй байгаа үзүүлэлтүүдийг Монгол Улс гаргадаг болох хэрэгцээ байна гэж дүгнэж байна.

Зөвлөмж 1. Тогтвортой хөгжлийн зорилтыг үнэлэх гарахгүй үзүүлэлтүүдийг гаргадаг болох, гарч буй ерөнхий үзүүлэлтүүдийг задаргаагаар гаргадаг болох;

Зөвлөмж 2. Тогтвортой хөгжлийн үзүүлэлт тооцох арга зүйг буй болгох;

Зөвлөмж 3. Тогтвортой хөгжлийн зорилтыг үнэлэх гарахгүй байгаа үзүүлэлтүүдийг гарган авахын тулд өрхөд суурилсан хохирогчийн судалгааг зохион байгуулж явуулах.

ДОЛООДУГААР
БҮЛЭГ

ГЭМТ ХЭРГИЙН
ХОХИРЛЫН
СТАТИСТИКТ ХИЙСЭН
ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ

1. ГЭМТ ХЭРГИЙН ХОХИРОХ ЯВДЛЫН (VICTIMIZATION) ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, ГЭМТ ХЭРЭГ ХОХИРОХ ШАЛТГААН НӨХЦӨЛ, НӨЛӨӨЛӨХ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

Виктимизаци (victimization) буюу хохирох явдал нь шинэ тутам хөгжиж байгаа виктимологийн үндсэн ойлголт бөгөөд хувь хүн, байгууллага (хуулийн этгээд) тодорхой орон зай, цаг хугацаанд объектив болон субъектив хүчин зүйл, тохироо, хохирогчийн гэмт хэрэгт хохирох эрсдлээс хамаарч гэмт хэргийн золиос болох үйл явц, түүний үр дагавар хор уршгийг хэлнэ.

2004 онд НҮБ-ын Нийгэм эдийн засгийн хорооны Статистикийн албанаас “Эрүүгийн шүүн таслах ажиллагааны салбарын статистик мэдээллийн тогтолцоог боловсруулах удирдамж”¹-ийг батлан гаргасан нь дэлхийн улс орнуудын эрүүгийн болон гэмт явдлын тоо бүртгэлийг ижилтгэх чухал нөхцөл болсон.

Монгол Улсын гэмт хэргийн албан ёсны статистикт хохирох явдлыг зөвхөн хүн ам зүй, эрүүгийн эрх зүйн шинжээр нь ерөнхий хэдхэн үзүүлэлтээр ойлгож, дүгнэж ирсэн нь гэмт хэрэгт хохирох явдлын судалгааг үнэн зөв гаргах, улмаар гэмт хэрэгт хохирох эрсдэл, хохирох явдлын шалтгаан нөхцөл, хохирох явдалд нөлөөлж буй объектив, субъектив хүчин зүйл, хохирогч-хувь хүн, хуулийн этгээдийн дүр төрх, гэмт хэрэгт хохирох эрсдлийг тооцох шалгуур үзүүлэлт үнэлгээ байхгүйгээс гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх ажил, арга хэмжээг шинжлэх ухааны үндэстэйгээр боловсруулах боломжгүй байна.

Монгол Улсын гэмт хэргийн албан ёсны (шүүх, прокурор, цагдаагийн болон бусад) статистикийн цөөн хэдэн үзүүлэлт нь гэмт хэрэгт хохирох явдлын үнэн бодит байдлыг тогтоох эрдэм шинжилгээ судалгааны болон хэрэглээний шаардлага хангахгүй, зөвхөн танин мэдэхүйн шинжтэй хэдхэн ерөнхий үзүүлэлт тоо гарч байгаа нь туйлын харамсалтай.

Ийм ч учраас дэлхийн ихэнх хөгжиж буй болон хөгжингүй улс оронд гэмт хэргийн статистик, түүний дотор гэмт хэрэгт хохирох явдлын статистикийн мэдээллийг “Гэмт хэрэгт хохирох явдлын судалгаа” хийж баталгаажуулдаг.

Гэмт явдал, хар тамхитай тэмцэх талаарх НҮБ-ын хорооноос 2010 онд Хохирох явдлын тандалт судалгаа нь гэмт хэргийн болон виктимологийн албан ёсны статистикийн цоорхойг нөхөх чухал ач холбогдолтой гэж үзэж, “Гэмт хэрэгт хохирох явдлын судалгаа хийх талаарх Удирдамж”-ийг батлан гаргасан².

Энэхүү Удирдамж нь:

1) Виктимизацийн судалгааны ерөнхий мэдээлэл (зорилго, хохирогчийн судалгааны түүхэн хөгжил: хувьсал, өнөөгийн байдал, Гэмт хэргийн улмаас хохирох явдлын судалгааны хязгаарлалт гэх зэрэг);

2) Гэмт хэрэгт хохирох явдлын төлөвлөлт (хохирох явдлын судалгаа болон гэмт явдлын албан ёсны статистикийн бусад төрөл, цагдаагийн албанд бүртгэсэн гэмт хэрэг болон хохирох явдлын судалгааны онцлог, ялгаа);

¹ Департамент по экономическим и социальным вопросам Статистический отдел (Методологические исследования Серия F No 89)., Руководство по разработке системы статистических данных в области уголовного правосудия. Организация Объединенных Наций Нью-Йорк., 2004.

² Управление организации объединенных наций по наркотикам и преступности., Европейская экономическая комиссия организации объединенных наций. Руководство по обследованиям виктимизации. Организация объединенных наций. Женева., 2010.

3) Арга зүйн асуудлууд (судалгааны зорилго, зорилт, судалгааны ажлын хэсэг, төсөв, хугацаа, бусад хязгаарлалт, судалгааны түүвэр сонголт, мэдээлэл цуглуулах үе шат, хохирох явдлын судалгааны процесс гэх зэрэг);

4) Хохирох явдал гэмт явдлыг судлах аргачлал, судалгааны бүтэц, элемент гэх зэрэг);

5) Асуулгын дизайн, ярилцлага, мэдээллийг боловсруулах, үнэлэх, шинжлэх, судалгааны ёс зүйн баримжаа, мэдээллийг албан ёсны болгох түгээх зэргийг тодорхой зааж өгчээ.

Эрдэмтэд гэмт хэрэгт хохироход хүргэж байгаа үндсэн шалтгаан, хүчин зүйлүүдийг илрүүлэх, нийгмийн янз бүрийн давхарга, иргэдэд аюулгүйн зан үйлийн талаар практикийн зөвлөмж боловсруулах явцдаа адил төрлийн гэмт халдлагын үед зарим этгээд хохирохоос зайлсхийж чадаж байхад, нөгөө хэсэг нь яагаад хохироод байна гэсэн асуудалтай байнга тулгардаг байна. Энэ асуудлыг шийдвэрлэхийн тулд хохирох явдал, түүний бүрдэл хэсгүүд болох хохирох үйл явц, түүний үр дагавар болох хохирлыг судлах зайлшгүй шаардлагатай.

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 22 дугаар зүйлд: “Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг хэрэгжүүлэгч улсын хэмжээнд, тодорхой нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд, эсхүл тодорхой төрлийн гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралтын түвшний талаар олон нийтийн санал асуулгыг 2 жил тутам, гэмт хэрэгт хохирох эрсдэлийн судалгааг 3 жил тутам зохион байгуулна” гэжээ. Хохирох явдал, хохирох эрсдэлийн судалгааг ийнхүү 3 жил тутам явуулахаар төсөөлсөн нь гэмт хэргийн улмаас хохирох явдлын судалгааг гадаадын улс орнуудын энэ төрлийн судалгааны жишигт дөхөж очсон чухал алхам болно.

Гэмт хэрэгт хохирох явдлын өнөөгийн байдал, гэмт хэрэгт нөлөөлөх шалтгаан нөхцлийг статистикийн болон хохирох явдлын тандалт судалгааны үр дүнгээр үнэн зөв илэрхийлэх учраас эхлээд онол, арга зүйн үндсийг тодорхойлж, судалгааны нарийвчилсан арга аргачлалыг боловсруулахыг өнөөгийн нөхцөл шаардаж байна.

Хойшид энэ ажлыг гэмт явдалтай тэмцэх чиг үүрэгтэй төрийн ба төрийн бус байгууллагууд энэ салбарын эрдэмтэн, судлаачдын оролцоотойгоор тодорхой цаг хугацаа, хүч хөрөнгө гаргаж төслийн хэмжээнд боловсруулах нь нэн шаардлагатай байна.

Цагаан ном зохиогчдын захиалгын дагуу энэ асуудлыг онолын түвшинд бичсэн боловч, зарим нэгэн байгууллагын, тухайлбал ННФ-ын саналаар зөвхөн тоон үзүүлэлтийн уншилт шаардсаны дагуу онол, танин мэдэхүйн ихэнх хэсгийг хасав.

Виктимологийн талаар ямар нэгэн ойлголтгүй шийдвэр гаргах эрх бүхий этгээд, гадаад дотоодын төсөл хэрэгжүүлж байгаа этгээдүүдэд “Цагаан ном”-оор дамжуулан онол, танин мэдэхүйн зарим ойлголт өгөх, тулгамдаж буй асуудалд анхаарал хандуулахын тулд цөөн хэдэн зурвас үлдээв.

1.1. Гэмт хэрэгт хохирох явдлын тоон үзүүлэлт: бүтэц, хөдөлгөөн

Виктимологийн статистикийг мэдээллийн эх сурвалжаар нь: виктимологийн албан ёсны статистик; хохирох явдлын (тандалт) судалгаа гэсэн хоёр үндсэн төрөлтэй.

Виктимологийн албан ёсны статистик нь шүүх, прокурор, цагдаа, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх болон хуулийн бусад байгууллагаас албан ёсоор бүртгэгдсэн болон шүүн тасалсан гэмт хэргийн статистикийн хүрээнд хөтлөгдөж байгаа дэд статистикийг хэлнэ.

Хүснэгт 1. 2017-2018 онд гэмт хэргийн улмаас хохирол учирсан байдал

д/д	Он	Нийт хохирогч иргэн	Эмэгтэй	Нас			
				18 хүртэлх	18-30 нас	31-35 нас	36-аас дээш
1	2017	37173	18148	1758	10332	6153	18930
2	2018	33566	14673	1689	9649	5650	16578
	Дүн	70739	32821	3447	19981	11803	35508

2017 онд нийт 32259 гэмт хэрэгт 37173 хүн хохирсон бол 2018 онд 36220 гэмт хэрэгт 33566 хүн хохирчээ. Үүнээс үзэхэд 2018 онд гэмт хэрэг туйлын үзүүлэлтээр 12.2% нэмэгдсэн боловч, хохирсон хүн 8.7%-иар буурсан үзүүлэлттэй байна. Хэдийгээр хохирсон этгээдийн тоо буурсан мэт харагдаж байгаа боловч, “хохилогчгүй” гэгдэх байгаль орчныг хамгаалах журмын эсрэг, мансуурах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлттэй холбоотой гэмт хэрэг нөлөөлж байгааг дурдах нь зүйтэй.

1.2. Гэмт хэргийн хохирогч: гэмт хэрэгт өртөмтгий эмзэг хохирогчийн онцлог

НҮБ-ын 1985 оны “Гэмт хэрэг болон албан тушаалын байдлаа урвуулан ашигласны улмаас хохирогчдын талаарх хууль цаазын үндсэн зарчмын тухай тунхаглал”-д зааснаар, хохирогч гэсэн ойлголтод: “...гишүүн улсуудын дагаж мөрдөж байгаа албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглахыг хориглосон хуулиудыг оролцуулаад, эрүүгийн хуулийг зөрчсөн үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас бие мах бодийн болон оюун санааны хохирол учирсан, сэтгэл санааны дарамтад орсон, эд хөрөнгийн хохирол учирсан, эсхүл үндсэн эрх нь ноцтойгоор зөрчигдсэн бие хүн болон хамт олныг ойлгоно”³ гэж заажээ.

Эрүүгийн байцаан шийтгэх хууль тогтоомжид зааснаар эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагааны хохирогч гэдэг нь гэмт хэргийн улмаас түүнд нэр төр, алдар хүнд, санаа сэтгэл, бие эрхтэн, эд хөрөнгийн хохирол учирсантай (объектив шалгуур) холбоотойгоор хуулиар тогтоосон журмын дагуу хохирогч гэж хүлээн зөвшөөрсөн (субъектив шалгуур) этгээд мөн. Иймд Эрүүгийн процессын оролцогч хохирогчийн тухай ойлголт нь объектив /агуулга/ ба субъектив /хэлбэр/ шалгууруудын албан ёсны нэгдэл юм.

Виктимолгийн шинжлэх ухаанд хохирогч бие хүнийг судлах, төрөлжүүлэх, ангилах олон шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулсан.

Гэмт хэрэгт өртөгдөж болзошгүй, далд буюу потенциал⁴ хохирогч (potential victims) /түүний хувьд бодит хор уршиг хараахан бий болоогүй/; бодит хохирогч /хохирол нэгэнт учирсан/, мөн бодит хохирогчийн нэг өвөрмөц төрөл болох нуугдмал буюу латент⁵ (latent victims) /бодитойгоор хохирсон боловч ямар нэгэн шалтгаанаар албан ёсны бүртгэлээс гадна үлдсэн/ хохирогчийг⁶ ялган авч үзэх жишээтэй.

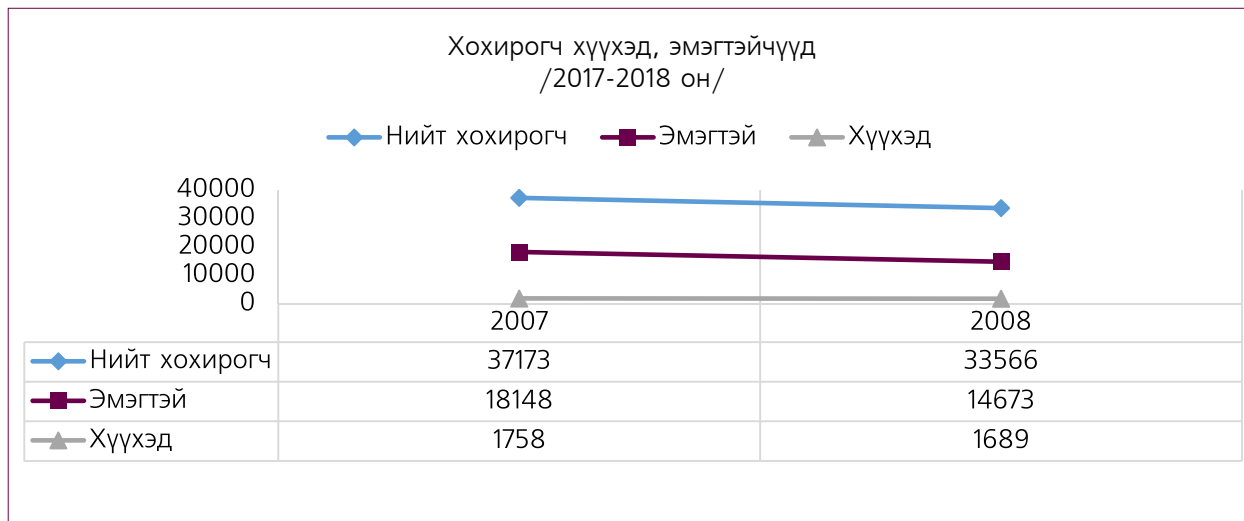
³ Хүний эрх. Шүүх эрх мэдлийн салбар дахь хүний эрх. НҮБ. УБ., 1996. 174 тал.

⁴ potentia-хүч чадал гэсэн латин гаралтай үг

⁵ latent-нуугдмал, үл үзэгдэх гэсэн утгатай латин гаралтай үг

⁶ Д.В.Ривман. Криминальная виктимология. СПб., 2002. С 36.

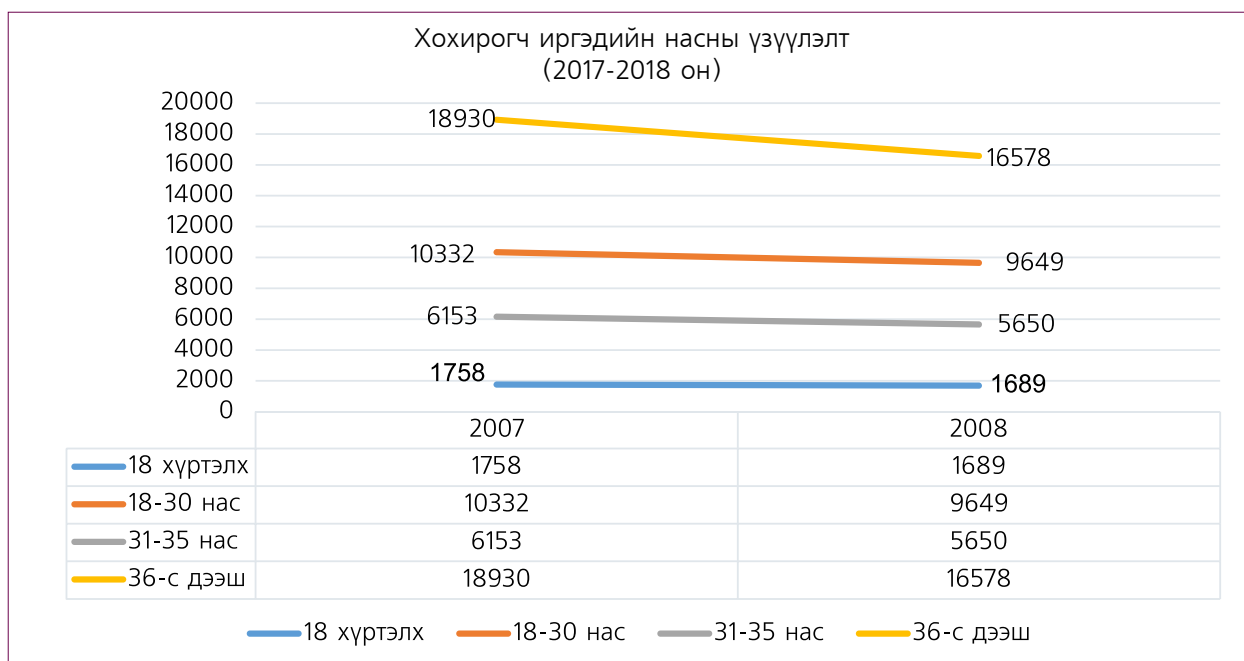
График 1.

Хүний хувийн тодорхой шинж чанар, зан үйл, хүмүүсийн хамтлаг, нийтлэгийн онцлог, мөн албаны болон ажил төрлийн байдал нь тухайн этгээдэд бие махбод, оюун санааны болон эд хөрөнгийн хохирол учрах илүү боломж, эрсдэл, гэмт хэрэгт илүү өртөмтгий байдлыг бий болгоно.

Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, өндөр настнууд нь гэмт хэрэгтнээс бие бялдрын хувьд сул дорой байдаг учраас хүч хэрэглэсэн гэмт хэрэгт залуу эрчүүдээс илүү өртөх жишээтэй. Зарим тодорхой тохиолдолд гэмт хэргийн хохирогч нь зөвхөн эмэгтэйчүүд, эсхүл насанд хүрээгүй хүүхэд байж болно. Гэмт хэрэгт илүү өртөгдөх боломж нь мэргэжил, олон нийтийн өмнө хүлээсэн үүрэг зэрэг нийгмийн тодорхой ажил үүргийг тухайн этгээд гүйцэтгэхтэй мөн холбоотой. Тухайлбал, ченжүүд, мөнгө хураагч, таксины жолооч нар бэлэн мөнгө авч явдаг учраас дээрмийн хэрэгт илүү өртөмтгий байх эрсдэлтэй. Хувь хүний төрөлхийн болон олдмол энэ эмзэг, өртөмтгий байдлууд нь тодорхой тохироо бүрдэх үед, хор уршиг учрах урьдчилсан нөхцөл болон хувирдаг. Гэвч өртөмтгий байдал нь хохирогч болох эрсдэлийн боломжийг дангаараа бүрдүүлэхгүй. Үүнд гэмт хэргийн тохироо олон зүйлийг шийдвэрлэнэ. Өртөмтгий байдал нь тодорхой тохирооны бүрдэл хэсгийн хувьд зөвхөн түүний урьдчилсан нөхцөл болно.

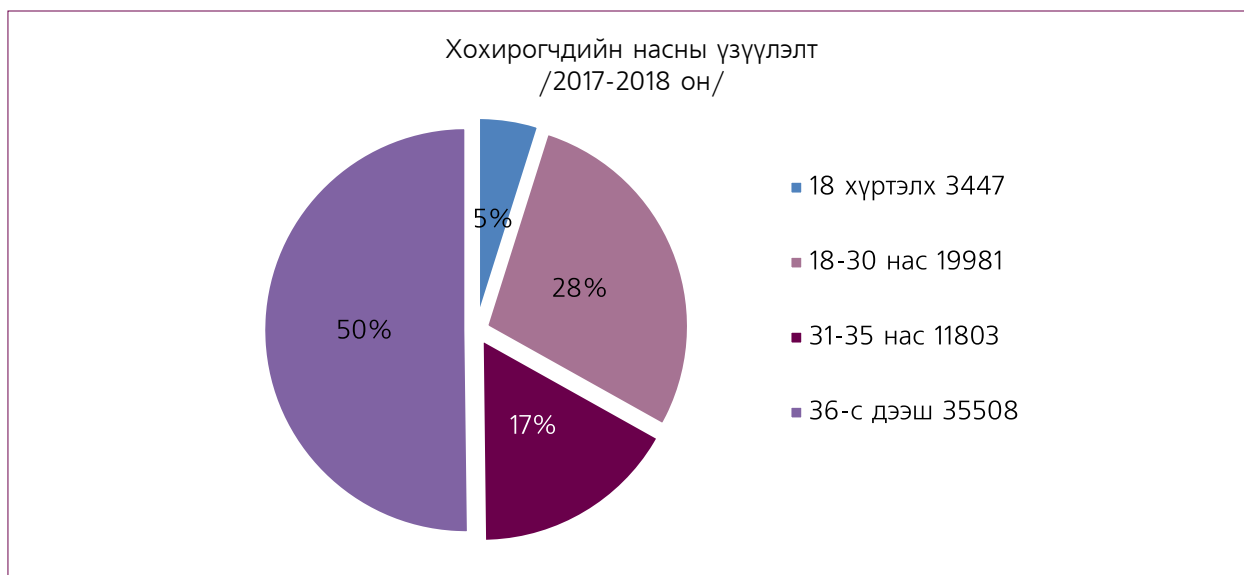
График 2.

Түүнчлэн виктимологийн шинжлэх ухаанд гэмт хэргийн улмаас өөрт нь хохирол учирсан тухай фактаа ямар нэгэн шалтгаанаар нууж, ил болохоос зайлсхийх санаа зорилготой, эсхүл гэмт хэрэгт хохирсон талаар огт мэдээгүй явж байгаа нуугдмал /латент/ хохирогч ихээхэн сонирхол татна. Судалгаанаас үзэхэд гэмт хэрэгт хохирсон хүмүүсийн 73.2% нь ямар нэгэн объектив, субъектив шалтгаанаас болж хуулийн байгууллагад хандаагүй байна. Эдгээр хүмүүсийн 31% нь хэрэг сунжрахаас төвөгшөөсөн, 37.6% нь хуулийн байгууллагын хүнд суртлаас, 9.7% нь ичиж зовсон буюу нэр төрөө бодсон, 29.9% нь ямар нэгэн үр дүн гарахгүй, 14.6% нь гэмт хэрэгтний өшөө хонзон, дарамтаас айсан гэсэн дүн гарсан байна.

Хохирогч нь гэмт хэргийн улмаас эрх, эрх чөлөө хууль ёсны ашиг сонирхолд нь бие махбод, эд хөрөнгө, ёс суртахууны хохирол учирсан бие хүн, хуулийн этгээд мөн.

График 3.

Гэмт хэрэгт хохирсон нийт хүний 36 наснаас дээш хүмүүс гэмт хэргийн золиос болох хамгийн эрсдэлтэйг харуулж байна.

Гэмт хэрэгт хохирох нөхцөл, байдалд хүргэж болох хувийн бодит сөрөг зан чанарууд нь тодорхой тохироонд хувь хүний дотоод ертөнцөөр дамжин илэрнэ. Практикт бие хүний нэг чанар хэзээ ч ганцаар биш, харин ямар нэгэн хэмжээгээр нэгдэн нийлэх, цогцлогдож байж тодорхой үр дагаварт хүргэнэ. Иймд хувийн шинж чанаруудын хэв шинжийн янз бүрийн зохицол, виктим ач холбогдол нь туйлын биш, харин янз бүрийн гэмт хэргийн тохирооны онцлогт харьцангуй байдаг.

Иймд гэмт хэргийн хохирогчийн нийгэм-сэтгэл зүйн хэв маягийн ангилалтыг боловсруулах явцад, “гэмт хэрэгтэн-бие хүн” гэсэн загварчлалаар “хохирогч-бие хүн” гэсэн ойлголтыг авч хэрэглэх нь шинжилгээ, судалгааны болон практикийн зорилгод ихээхэн хэрэгтэй байна.

Иймд хохирогчийг дараах шалгуураар ангилж болно. Үүнд:

1. Хохирогчийн нийгэм-хүн ам зүйн онцлог шинж (нас, хүйс, нийгэмд гүйцэтгэх үүрэг, гэмт хэрэгтэнтэй харилцан хамаарал);
2. Хохирогчийн зан суртахуун-сэтгэцийн шинжээр нь (бэлгийн замбараагүй байдал, мансууруулах бодис ба согтууруулах ундаанд дурлах, сувдаг шунахай, харгис, түрэмгий, бүдүүлэг, хэрцгий, аймхай хулчгар, идэвхгүй, хардамтгай, итгэмтгий, гэнэн хөнгөмсөг, сайхан сэтгэл, шүүмжлэлгүй, хашир, болгоомжгүй, ёс суртахууны тогтвортой, хэрсүү, эелдэг ая зан, зоримог, эрэлхэг, биеийн бэлтгэл сайн, эсхүл сул дорой зэргээр илэрч харагдана. Эдгээр бүх шинж чанар

нь тодорхой нөхцөл тохироо, зан үйлд илэрч, гэмт хэрэг үйлдэгдэхэд саад болох буюу түүнийг өдөөж, хөгжөөж болно.

3. Зан үйлийн хэв маяг (идэвхтэй, идэвхгүй, өдөөгч, гэнэн гэх зэрэг);
4. Эрүүгийн ба эрүүгийн процессын эрх зүйн ангилалт (эрх зүйн болон нийгмийн байдал, хүн ам зүйн шинж, гүйцэтгэх үүрэг, учирсан хохирлын төрөл, давтамж, хүнд хөнгөн, хор уршиг, гэмт хэргийн төрлөөр).

Хүснэгт 2.

Д/д	Он	Нийт хохирогч иргэн	Нийгмийн байдал							
			ажилтан, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, малчин	төрийн албан хаагч	оюутан	сурагч	сургууль завсардсан хүүхэд	тэнэмэл	хоригдол	ажилгүй
1	2017	37173	19824	2146	961	680	40	96	13	13413
2	2018	33566	21330	3247	860	701	54	38	16	7320
Нийт		70739	41154	5393	1821	1381	94	134	29	20733

Хувь хүний зан үйл дэх эрсдэлд нөлөөлөх субъектив хүчин зүйлүүдийг виктим эрсдэлийн үнэлэмж, гэм буруугийн асуудлуудтай холбоотойгоор: нийгмийн болон хувийн хүчин зүйл гэж ангилна. Мөрдөн байцаалтын практикаас харахад тодорхой “төрлийн” хүмүүс гэмт хэрэгт илүүтэй их өртөгдөх нь ажиглагддаг. Энэхүү “заяа төөрөг, хувь тавилан” гэмээр энэ байдалд:

- гэм буруутай ба гэм буруугүй зан үйл;
- хувийн, нийгмийн болон мэргэжлийн, эсхүл өөр бусад бүлгийн хамаарал зэрэг нөлөөлж болно.

Тийм ч учраас амь нас хохирох, гэмтэх, эсхүл дээрэмдэх халдлагын аюулд архичид, биеэ үнэлэгчид, эсхүл биеэ барих чадваргүй, бүдүүлэг хэрцгий хүмүүс илүү өртөмтгий байдаг онцлогтой.

Виктимологийн хамгийн гол хүчин зүйлийн нэг бол архидан согтууралт мөн. Хохирогчийн согтуурсан байдал нь өөрийн хяналт алдагдсан, хамгаалах боломж ихээхэн хэмжээгээр буурсан зэргээс болж олонх тохиолдолд гэмт сэдэлт үүсэх, хэрэгжих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Гэмт хэрэгт хохирох явдалд ямар ч гэм буруугүйгээр өртөгдөх бүлэгт олон хүмүүс хамрах бөгөөд тэд өөрийн мэргэжлийн болон эд хөрөнгийн байдлаас болж аллага, дээрэм, тонуулын хохирогч болох нь элбэг байдаг. Жишээлбэл: таксины жолооч, мөнгө хураагч, цагдаагийн ажилтан, бизнес эрхлэгчид, ченжүүд; ганзагын наймаачид, жуулчид, гадаадын ажилчдыг дээрэмдэх, амь насыг нь бүрэлгэх зэрэг байж болно.

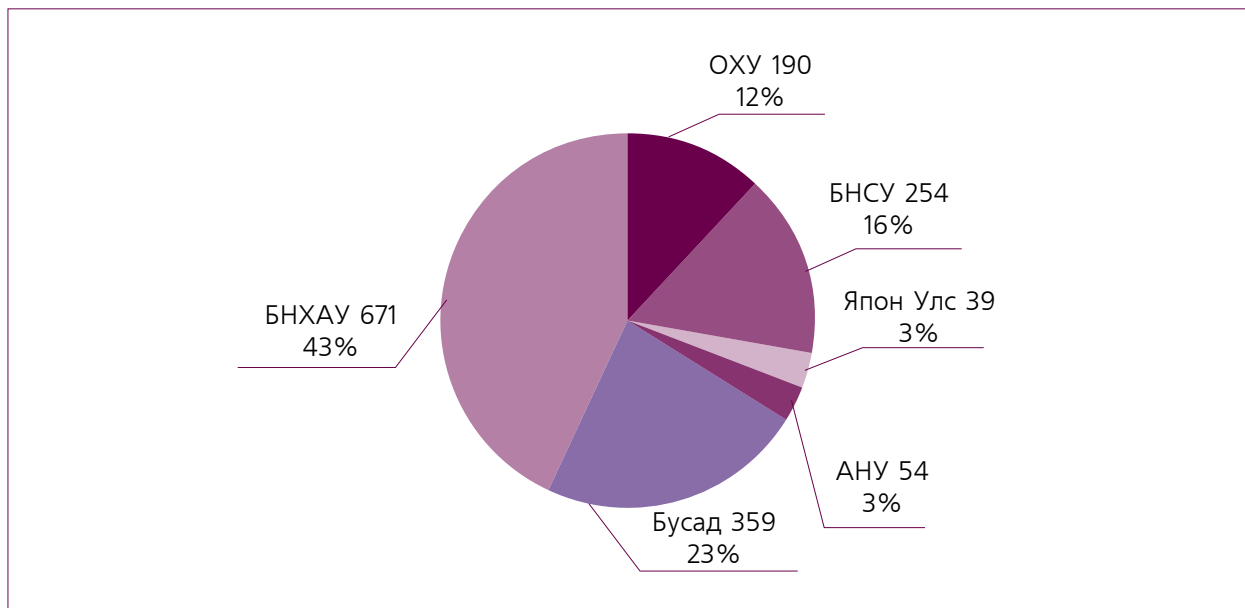
Виктимологийн механизм, тохироонд хийсэн судалгаа шинжилгээнээс үзэхэд гэмт хэрэгт ганцаарчлан өртөгдөх тохиолдолд ихэвчлэн хохирогчийн “гэм буруутай” зан үйл ихээхэн үүрэг гүйцэтгэсэн байдаг. Энэ нь хүн амины болон дээрэмдэх гэмт хэрэгт илүү тод ажиглагдана.

Гэвч хохирогчийг сонгох сонголт нь ихэвчлэн түүний бодит зан үйлтэй холбоогүй нөхцөл байдал бас нөлөөлдөг бол аюул занал нь тодорхой этгээд болон тодорхой төрлийн этгээдээс /жишээлбэл, хүнийг алах гэмт хэрэг үйлдэх үед/ гэмт хэрэгтний хувьд төвөг удсан буюу тааламжгүй байдалд хүргэсэн, түүнчлэн хохирогчийн ажлын шинж чанар, эсхүл тохирооны онцлогоос /тохиолдлын тохироо/ хамаарсан зэргээс бий болдог онцлогтой. Эдгээр тохиолдолд гэмт үйлдлийн үр дагаварт хохирогчийн ямар нэгэн “гэм буруу”

харьцангуйгаар үгүйсгэгдэж байгаа юм.

Харин гэмт хэргийн хохирогчийн “гэм буруутай” зан үйлийн тохиолдлын дунд хамгийн ноцтой хэсгийг өдөөн хатгалт эзэлнэ. Жишээлбэл: Польшийн криминологич Брунон Холыстын явуулсан судалгаагаар хүнийг алах гэмт хэргийн 49%-д нь хохирогчийн өдөөн хатгасан зан үйл гол үүрэгтэй байсныг тогтоожээ. Бүлэглэн хүчиндсэн гэмт хэрэгт хохирогчийн өдөөн хатгасан /санаатай болон санаагүй/ зан үйл, эсхүл түүний хөнгөмсөг байдал зэрэг нь шүүгчийн субъектив төсөөлөлд нөлөөлөх тохиолдол ч байдаг.

График 4. Хохирогч гадаадын иргэн (2017-2018 он)

Хүүхдийн эрхийн конвенцод⁷ гэмт хэрэг болон эрх мэдлээ урвуулан ашигласны улмаас хохирсон хүүхэд болон насанд хүрээгүй этгээдийг шүүн таслах ажиллагааны талаар ерөнхий заалтууд орсон юм⁸.

Хүүхдийн эрхийн тухай Конвенцын 39 дүгээр зүйлд: “Оролцогч улсууд хүүхдийг үл хайхрах, мөлжих, зүй бусаар ашиглах, эрүү шүүлт тулгах, хэрцгий, хүнлэг бус, нэр төрийг нь доромжилсон харьцаа, хандлага, зэвсэгт мөргөлдөөний хохирогч хүүхдийг бие бялдар, сэтгэл зүйн хувьд нөхөн сэргээх, нийгмийн амьдралд буцаан оруулахад тус дөхөм болох шаардлагатай бүх арга хэмжээг авна. Ийнхүү нөхөн сэргээх, нийгэмд нэгтгэх үйл явц нь хүүхдийн эрүүл мэнд, нэр төр, үе тэнгийнхний хүндэтгэл хангагдсан нөхцөлд хэрэгжих ёстой” гэжээ.

Гэмт хэргийн гэрч, хохирогч хүүхдийг хамгаалах тухай зохих үндэслэлүүд Олон улсын эрүүгийн шүүхийн тухай Ромын дүрэм⁹, Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг НҮБ-ын конвенц, түүний протокол¹⁰, Авилгалын эсрэг НҮБ-ын конвенц¹¹ зэрэгт тусгалаа олжээ.

Гэрч, хохирогч хүүхдүүд нь маш эмзэг байдаг тул тэдний насны онцлог, төлөвшлийн түвшин, хувь хүний онцгой хэрэгцээ, гэмт хэргийн улмаас учирсан бие махбод, оюун санааны хохирол зэргийг харгалзан тэднийг эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцуулахдаа нэмж таагүй байдал учруулахгүй, гэмтээхгүй байхад онцгой анхаарах шаардлагатай байдаг. Мөн эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хохирогч хүүхдүүд нь гэмт хэргийн цорын ганц гэрч болох нь цөөнгүй байна.

⁷ United Nations, Treaty Series, vol. 1577, No. 27531.

⁸ Ibid., arts. 19, 39 и 40.

⁹ United Nations, Treaty Series, vol. 2187, No. 38544, arts. 68, 75 и 79.

¹⁰ United Nations, Treaty Series, vols. 2225, 2237, 2241 и 2326, No. 39574, arts. 6-8.

¹¹ United Nations, Treaty Series, vol. 2349, No. 42146, art. 32.

Ийм учраас эдгээр байдлыг хүлээн зөвшөөрч НҮБ-ын Эдийн засгийн болон Нийгмийн Зөвлөл 2005/20 тогтоолоор “Гэмт хэргийн гэрч буюу хохирогч хүүхдүүд¹² оролцохтой холбоотой асуудлаарх шүүн таслах ажиллагаанд хамаарах Удирдах зарчмууд” 2005 оны долдугаар сарын 22-ны өдөр баталсан юм. Олон улсын энэ баримт бичэгт тодорхойлсноор “Гэрч, хохирогч хүүхэд” гэдэг нь тодорхой гэмт хэрэг буюу эсхүл эрэн сурвалжлагдаж байгаа гэмт хэрэгтэн буюу гэмт хэргийн бүлэглэлийг эрэн сурвалжлах үйл явцад тэдний гүйцэтгэсэн үүргээс үл хамааран гэмт хэргийн гэрч буюу хохирогч болсон 18 нас хүрээгүй болон өсвөр насныхныг хэлнэ.

Харамсалтай нь манай орон энэ баримт бичигт нэгдэн ороогүй байна. Энэ баримт бичгээр гэрч, хохирогч хүүхдүүдтэй анхаарал халамжтай, хүндэтгэн харьцах эрх, ялгаварлан гадуурхахаас хамгаалуулах эрх, мэдэх эрх, сонирхох, өөрийн саналыг илэрхийлэх, болгоомжлох эрх, тусламж авах эрх, хувийн эрх, эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны үед хүнд тохиорооноос хамгаалуулах эрх, аюулгүй байх эрх, нөхөн төлбөр авах эрх зэрэг үндсэн эрхийг баталгаажуулсан.

Цаашид гэрч, хохирогч хүүхдийн эрх зүйн байдлыг дээрдүүлэх, олон улсын стандартад нийцүүлэх талаар тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх энэ талаар тусгайлан судлах шаардлагатай.

Хохирогч этгээд, ялангуяа эмзэг хохирогчийг зөвхөн эмэгтэй, хүүхэд гэсэн ангилалтаар хязгаарлан авч үзэх нь эмзэг хохирогчийн дүр төрхийг илэрхийлж чадахгүй. Иймд хохирогчийг дурдсан ангилалтаар нарийвчлан ангилах, өөрийн орны онцлогт тохирсон шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулах шаардлагатай.

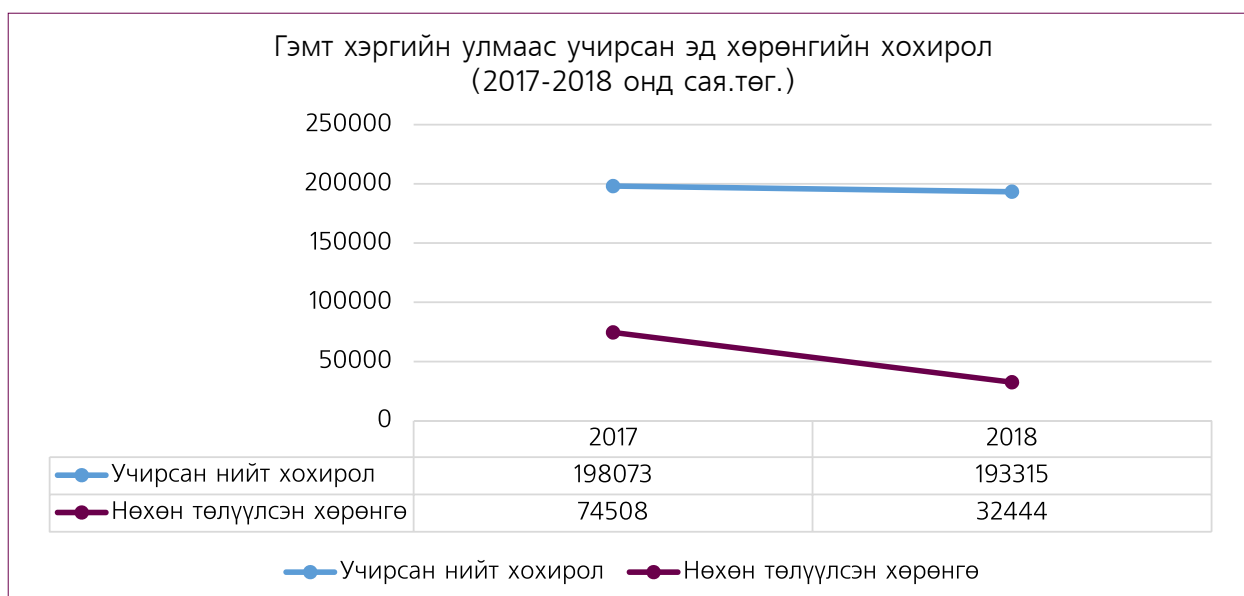
1.3. Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, хор уршиг, нөхөн төлөлт

1985 онд НҮБ-ын Ерөнхий ассамблейн шийдвэрээр баталсан “Гэмт хэрэг болон албан тушаалын байдлаа урвуулан ашигласны улмаас хохирогчдын талаарх хууль цаазын үндсэн зарчмын тухай Тунхаглал”-д хохирогч этгээдэд учирсан хор хохирлыг арилгах асуудлыг шийдвэрлэхэд зарчмын ач холбогдолтой дараах заалтуудыг тусгасан юм:

- 1) Зохих нөхцөл байдал бүрдсэн үед эрх зүй зөрчигч өөрөө буюу эсхүл түүний үйл ажиллагааны төлөө хариуцлага хүлээгч гуравдагч этгээд нь хохирогч, түүний гэр бүл, тэжээн тэтгүүлэгчдэд нөхөн төлбөрийг шударгаар олгоно. Хор хохирлыг ийнхүү арилгах нь эд хөрөнгө буцаан олгох, гэм хор, хохирлыг нөхөн төлөх, хохирлыг арилгахад гарсан зардлыг төлүүлэх, үйлчилгээ үзүүлэх, эрхийг нь сэргээх явдал хамаарна /8§/;
- 2) Засгийн газар нь хохирол арилгах явдлыг эрүүгийн ял шийтгэлийн нэгэн төрөл болгон хуульчлах талаар авч үзвэл зохино /9§/;
- 3) Нөхөн төлбөрийг эрх зүйн зөрчил гаргагчаас болон бусад эх үүсвэрээс бүрэн хэмжээгээр гаргуулан авах боломжгүй бол төр нь дараах этгээдэд санхүүгийн нөхөн олговор олгох арга хэмжээ авна. Үүнд: хүнд гэмт хэргийн улмаас бие махбодид нь ихээхэн гэмтэл учирсан, эсхүл бие, сэтгэл санааны эрүүл мэндийн байдлыг алдагдуулсан хохирогчид; гэмт явдлын улмаас нас барсан, бие, оюун санааны хувьд үйл ажиллагааны чадамжгүй болсон хохирогчийн гэр бүлийн гишүүд, тэжээлгэн тэтгүүлэгчид зэрэг /12§/;
- 4) Хохирол нөхөн төлбөр, олговрын үндэсний фонд байгуулах, бэхжүүлэх, өргөжүүлэхэд нөлөө үзүүлэх. Шаардлагатай үед, тухайлбал, төрөөс хохирсон иргэндээ нөхөн төлбөр, олговрыг хариуцан олгох чадваргүй зэрэг тохиолдолд бусад фонд байгуулж болно /13 §/ гэжээ.

¹² 2005 оны Удирдах зарчмуудын 9 зүйлийн “а” хэсэг.

График 5.

Хохирогчийн эрхийг хамгаалах, хангах олон улсын стандартад “гэмт хэргийн хохирогч нь гэмт хэргийн улмаас учирсан бие махбодын ба сэтгэцийн гэмтэл, сэтгэл зүйн хор уршиг, алдагдсан орлого, эмчилгээний төлбөр, төрөөс тогтоосон, нийгмийн халамжийн тогтолцооноос нөхөн төлбөр авах эрхтэй. Мөн эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэмт этгээдээс нөхөн төлбөр авах боломжоор хангагдсан байх ёстой. Гэмт хэрэгтнээс нөхөн төлбөрийг цувруулан төлөхөөр тогтоосон үед нөхөн олговор олгох замаар хохирогчийн хохирлыг шууд арилгаж, эрх зүй зөрчигчөөс дараа нь гаргуулж авах эрх төрд нээлттэй байна. Хүч хэрэглэсэн гэмт хэргийн хохирогчийн тэжээн тэтгүүлэгчид нь тэжээгчээ алдсаны болон хохирогчийн нийгмийн байдлаас хамаарсан хэмжээний тусгай нөхөн төлбөр, олговрыг авах эрхтэй” гэжээ.

Нөхөн олговрын журам нь эд хөрөнгийн хохирол учруулсан гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлыг бие даан төлөх чадваргүй гэмт этгээдийн хохирогч болон хүч хэрэглэсэн гэмт хэргийн хохирогчид эхний ээлжид хамаарна¹³.

2018 онд хохирсон иргэд хохирсон хүн 8.7%-иар буурсан

Хүснэгт 3.

Д/д	Он	Нийт хохирогч иргэн	Нас барсан хүн
1	2017	32259	1129
2	2018	36220	934
	Дүн	68479	2063

¹³ Нямсүрэн Ч. Гэмт хэргийн виктимологи. Уб., 2005. 256 дахь тал.

График 6.

Гадаад улс орнуудын туршлагаас дүгнэлт хийхэд хохирогчийг хамгаалах, түүнд туслах арга хэмжээ нь дараах хэд хэдэн чиглэлтэй байна:

- 1) Эд хөрөнгөд халдсаны улмаас учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг алдагдсан орлогын хамт нөхөн төлөх;
- 2) Бие махбодын хүчирхийллийн үр дагавар болсон (эрүүл мэнд, амь насанд учирсан) эд хөрөнгийн хохирлыг нөхөн төлөх;
- 3) Оюун санааны хохирлыг арилгах (эд хөрөнгийн хэлбэрээр буюу хохирлыг арилгах бусад хэлбэрээр);
- 4) Хохирогчийг ёс суртахуун-сэтгэл зүйн хувьд нөхөн сэргээж, нийгэмд дасан зохицоход нь туслах;
- 5) Дахин хохирохоос нь хамгаалж, аюулгүй байдлыг нь хангах.

Эдгээр үндсэн чиглэлээс урган гарсан зорилтуудыг шийдвэрлэх нь эцсийн дүндээ тухайн улсын иргэд болон нутаг дэвсгэр дээр оршин суугаа бусад этгээдийг хамгаалах нэг чухал чиг үүрэг бүхий төрийн эзлэх байр суурийг тодорхойлохтой нягт холбоотой. Практикт үндэслэгдсэн онолын, мөн түүхэн амьдралаар шалгагдсан тухайн суудлыг шийдвэрлэх хэд хэдэн арга замыг тодорхойлж болно:

- 1) Хохирогчид учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг гэмт хэрэгтнээс нөхөн сэргээлгэх буюу нөхөн төлүүлэх;
- 2) Хохирогчид учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг хохирогчийг хамгаалах зорилгоор байгуулагдсан олон нийтийн фонд, байгууллагын хөрөнгөөр нөхөн төлөх;
- 3) Хохирогчид учирсан эд хөрөнгийн хохирлыг төрөөс нөхөн олговор олгох замаар шийдвэрлэх;
- 4) Хохирогчийг бие махбод болон оюун санааны хувьд нөхөн сэргээх (гэмтэл, өвчин, сэтгэл зүйн хямралыг эмчлэх, зарим тохиолдолд өөрийн гэм буруу, хохирол учирсан байдлаас нь гэтэлгэх);
- 5) Нийгмийн сэтгэл зүйг хохирогчид ашигтайгаар эргүүлэх, бичил түвшинд болон түүний эргэн тойронд ёс суртахууны тааламжтай байдлыг бүрдүүлэх;
- 6) Гэмт хэргийн дараах (посткриминаль) үеийн нөлөөлөл, халдлагаас хохирогчийг хамгаалах, арга хэмжээ, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх.

Хүснэгт 4.

Он	Гэмтсэн хүн	Гэмтлийн зэрэг			Хүйс, нас				
		Хөнгөн	Хүндэвтэр	Хүнд	Эмэгтэй	18 хүртэлх	18-30	31-35	36-аас дээш насны
2017	10513	8344	1404	765	-	1251	4350	1785	3127
2018	9283	7444	1261	578	738	1073	5604	600	2006
Дүн	19796	15788	2665	1343	738	2324	9954	2385	5133

График 7.

Гэмтсэн хүний насны ангилал 2017-2018 он

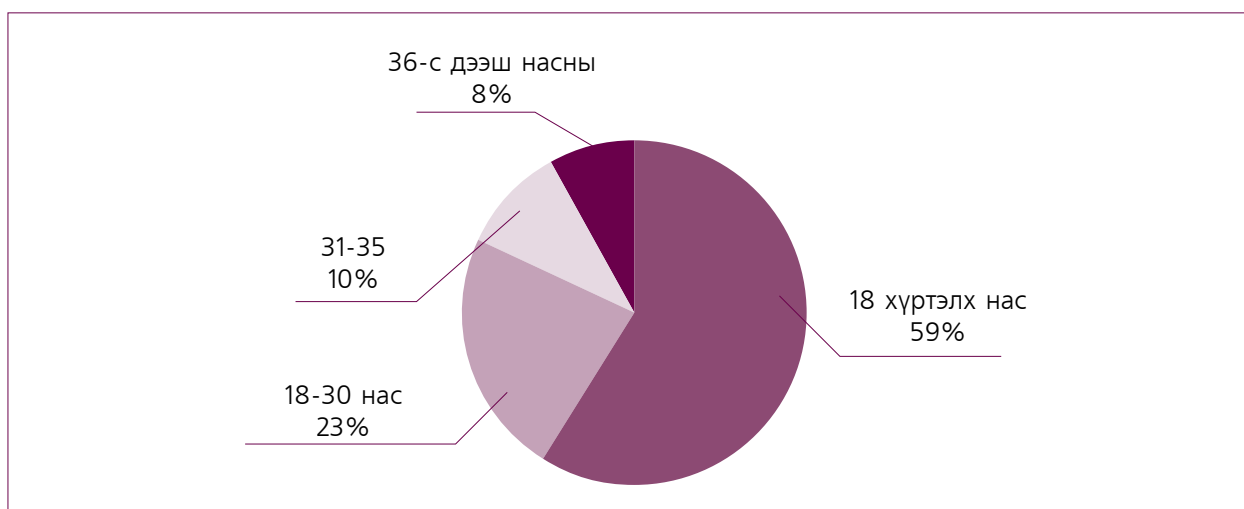
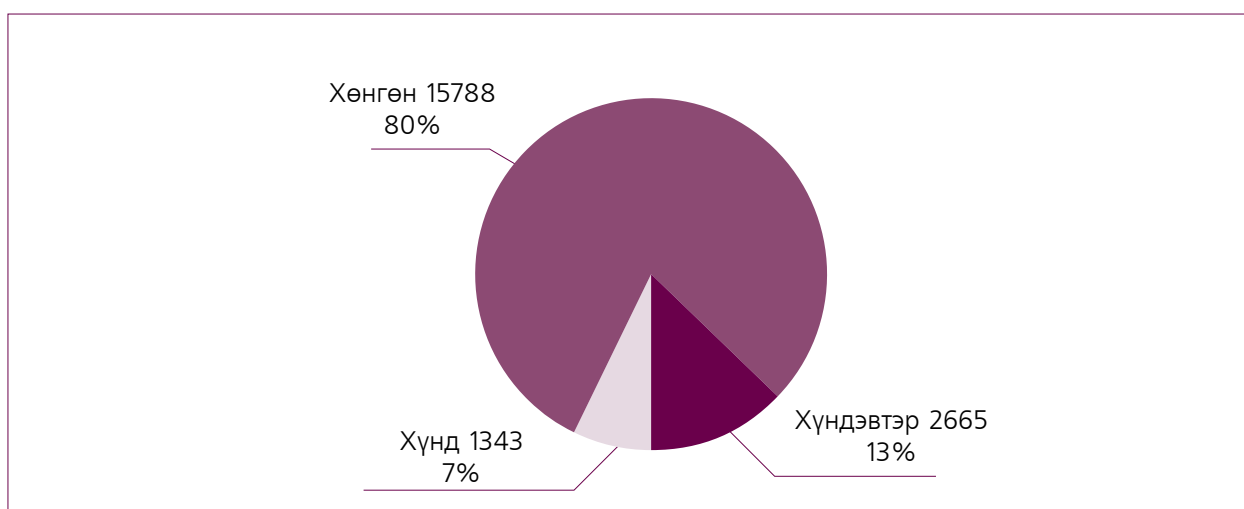

График 8.

Гэмтлийн зэрэг /2017-2018 он/

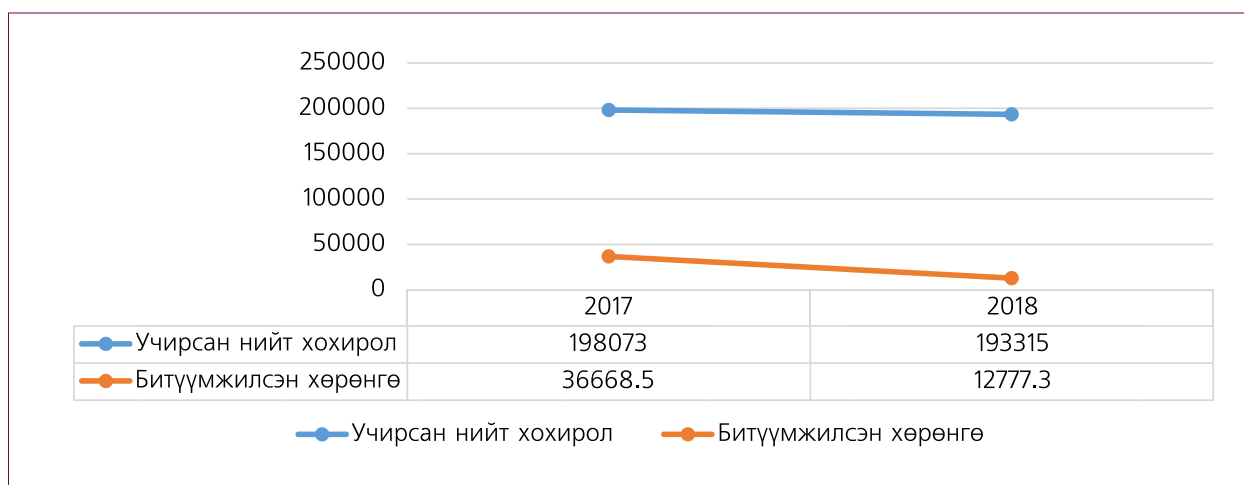

Хүснэгт 5.

№	Он	Учирсан нийт хохирол (сая.төг)	Битүүмжилсэн хөрөнгө (сая.төг)	Нөхөн төлүүлсэн хохирол (сая.төг)
1	2017	198073.2	36668.5	74508.2
2	2018	193315.1	12777.3	32444.1
	Дүн	391388.3	49445.8	106952.1

График 9.

Нийт хохирол, битүүмжилсэн хөрөнгө
(2017-2018 онд сая.төг)

7.4. Гэмт хэрэгт хохирох эрсдэл: тооцох аргачлал, аюулгүй байдлын зэрэглэл

Орчин үеийн америкийн криминологийн бүтээлүүдэд “Victim precipitation” гэдэг нь гэмт хэрэг үйлдэхэд санаатай буюу болгоомжгүйгээр хөнгөвчлөл үзүүлж буй хохирогчийн зан үйл¹⁴ мөн гэж тодорхойлжээ.

Хохирох эрсдэл нь субъектээс нийгэмд аюултай үзэгдлийн хохирогч болох магадлал учраас виктимологийн ерөнхий онолын ойлголтоор энэ нь нийгмийн /аюулгүйн хэм хэмжээний зан үйлийн гажилт ба гүйцэтгэх үүргийн хохирогчийн байдлын тодорхойлолт/, сэтгэцийн /эмгэг виктимность, гэмт хэрэг болон бусад гаж үзэгдлээс айх/, ёс суртахууны /өөрийгөө хохирогч хэмээн тооцох, гэмт явдлын болон виктим-субкультурын зан үйлийн журам, виктимоген хэм хэмжээг дагаж мөрдөх гэх зэрэг/ үзэгдэл мөн.

Гэмт хэрэгт хохирох хамтын эрсдэлийн үзүүлэлтүүд нь /түүний түвшин, бүтэц зохион байгуулалт, төрөл, хөдөлгөөн гэх зэрэг/ чухамдаа гэмт явдлын буюу хамтын (нийтлэг) виктимизацийн үр дүнг тусгаж чадна.¹⁵ Ийм учраас хэрэгжиж байгаа хохирох хамтын эрсдэл нь виктимизацийн байдлаар /түвшин, бүтэц ба хөдөлгөөн/ тодорхойлогдоно.

Хохирох эрсдэлийн түвшин гэдэг нь бие хүнд хохирол учруулж байгаа гэмт хэргийн туйлын тоогоор илэрхийлэгдэх тоо хэмжээ бөгөөд эдгээр гэмт хэргийн хохирогчийн тоо, түүнчлэн гэмт хэргийн улмаас хохирол учирсан тохиолдолд эрсдэлийн түвшин нь гэмт хэрэг ба хохирогчоос илүү байж болно.

Хохирох эрсдэлийн индекс /буюу коэффициент/ нь хохирч болох эрсдэлийг тодорхойлж байгаа харьцангуй хэмжүүрүүдийг тусгана. Тэд нь зарчмын хувьд гэмт явдлын индекс тэй адил төсөөтэй байна.

¹⁴ Freda Adler, Gerhard O.W. Mueller, William S. Laufer. Criminology second edimion. New York., 1995. P.522.

¹⁵ Коновалов. В.П. Изучение потерпевших с целью совершенствования профилактики правонарушении. М.: ВНИИ МВД СССР. 1982.С 10.

Хохирох эрсдэлтэй этгээдүүдийн индекс нь тодорхой цаг үеийн, аль нэг нутаг дэвсгэр дэх, нийт хүн амын 10 мянга, эсхүл 100 мянган хүнийг харгалзсан гэмт хэргийн хохирогчийн тооноос бодож гаргана. Энэ үзүүлэлт нь зөвхөн харьцангуй тоогоор илэрхийлэгдэнэ.

Энэ тооцоо нь:

$$K_{ээ} = \frac{XT}{XA} \cdot 1000$$

гэсэн томъёогоор илэрхийлэгдэнэ. Үүнд:

$K_{ээ}$ = Хохирох эрсдэлийн коэффициент;

XT= хохирогчийн тоо;

XA= бүс нутгийн нас үл харгалзсан бүх хүн ам.

Хохирох тусгай эрсдэл нь:

$$K_{тээ} = \frac{XT}{XA} \cdot 1000$$

гэсэн нэр томъёогоор тооцогдоно. Үүнд:

$K_{тээ}$ = тусгай эрсдэлийн коэффициент буюу өөрөөр хэлбэл тодорхой гэмт хэргийн үр дагаврын эрсдэл;

XT=тодорхой төрлийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоо;

XA=бүс нутгийн нас үл харгалзсан бүх хүн ам.

Мөн зөвхөн гэмт хэргийн хохирогчоор тооцогдсон бодит эрсдэлээс гадна, гэмт хэргийн нийт хохирогчийн коэффициентыг мөн адил томъёогоор гаргах болно. Тухайлбал:

$$K_{бх} = \frac{ГХХ}{XA} \cdot 1000$$

$K_{бх}$ = нийт хүн амын хохирох эрсдэл;

ГХХ=гэмт хэргийн бүх хохирогчдын тоо;

XA=бүс нутгийн нийт хүн ам;

Мөн дараах томъёогоор тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт хохирох тусгай эрсдэлийг тооцож болно.

$$K_{бхтэ} = \frac{ГХХ_T}{XA} \cdot 1000$$

Үүнд:

$K_{бхтэ}$ = тодорхой төрлийн гэмт хэргийн тусгай эрсдэлийн коэффициент;

ГХХ_T = тодорхой төрлийн гэмт хэргийн хохирогчийн тоо;

XA=бүс нутгийн бүх хүн ам.

Бүх гэмт хэргийн хохирол учруулах аюулын коэффициентыг дараах томъёогоор тооцно:

$$K_{хуа} = \frac{XT}{XT_б} \times 1000$$

$$K_{хуа/бх/} = \frac{ГХХ}{XT_б}$$

зэрэг томъёогоор тооцно. Үүнд: $K_{хуа}$ = хохирол учруулах аюулын коэффициент; $XT_б$ = бодит хохирогчийн тоо;

Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн хохирол учруулах аюулын коэффициентыг дараах томъёогоор бодож олно:

$$K_{тхуа} = \frac{ГХХ_T}{XT_бт}$$

$$K_{тхуа} = \frac{XT_T}{XT_бт}$$

Үүнд:

$K_{тхуа}$ = тодорхой төрлийн гэмт хэргээс хохирол учруулах аюулын коэффициент;

$XT_бт$ = тодорхой төрлийн гэмт хэргийн бодит хохирогчийн тоо;

XT_T = тодорхой төрлийн бүх гэмт хэргийн хохирогчийн тоо.

Хохирол гэдэг нь байгалийн гамшиг, учрал зэрэг үйл явдал, хүмүүсийн зан үйлийн /үйлдэл ба эс үйлдэхүй/ улмаас учирсан алдагдлыг хэлнэ. Ийм учраас хохирол нь объектив буюу субъектив шалтгаанаар бий болно. Байгалийн гамшиг, учрал гэх зэрэг гэнэтийн аюул, занал нь хүний хүсэл зоригоос үл хамаарч, ямагт объектив шалтгаантай байх нь зүйн хэрэг. Гэмт хэргийн виктимологийн талаас авч үзэхэд гэмт явдлын хохирол нь зөвхөн гэмт хэрэгт хохирох явдлын /виктимизацийн/ үр дагавар мөн.

НҮБ-ын 1985 оны “Гэмт хэрэг болон албан тушаалын байдлаа урвуулан ашигласны улмаас хохирогчдын талаарх хууль цаазын үндсэн зарчмын тунхаглал”-д зааснаар гэмт хэргийн хохирол нь: “...эрүүгийн хуулийг зөрчсөн үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас бие махбодын болон оюун санааны гэмтэл учирсан, сэтгэл санааны дарамтад орсон, эд хөрөнгийн хохирол учирсан, эсхүл үндсэн эрх нь зөрчигдөх...”¹⁶ зэргийг оруулан тооцсон байна. Иймд хохирол нь эд хөрөнгийн, бие махбодын, оюун санааны зэрэг уламжлалт ангилалтаас гадна үндсэн эрх зөрчигдсөн гэсэн өөр төрөл байж болох олон улсын эрх зүйн үндэслэл байдаг.

1.5. Гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх ажил, үр дүн, чиг хандлага

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа гэдэг нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилтыг шийдвэрлэхэд гэмт хэргийн хохирогчтой холбоотой боломжийг ашиглах явдал мөн. Ийм учраас дэлхийн олон улс оронд гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх ажлын хүрээнд виктимологийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг шинээр боловсруулж өргөнөөр ашиглах боллоо.

Гэмт явдалтай тэмцэх арга хэмжээний нэг бүрэлдэхүүн хэсэг бол гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх ажил мөн. Криминологи, виктимологийн шинжлэх ухаанд: prevention (урьдчилан сэргийлэх гэсэн утгатай латин үг) ба prophylactic (урьдчилан хамгаалах гэсэн утгатай грек үг) гэсэн хоёр нэр томъёо хэрэглэгдэж байна. Ихэнх эрдэмтдийн тайлбар, толь бичигт энэ хоёр ойлголтыг ижил утгатай гэж байгаа боловч, гэмт хэрэгтэй тэмцэх практикт “превенци” гэдэг нь урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, харин “профилактика” нь урьдчилан сэргийлэх ажил, өөрөөр хэлбэл урьдчилан сэргийлэх цогцолбор арга хэмжээ гэсэн утгаар голлон хэрэглэгдэж байна.

Орчин үед “гэмт хэргийг урьдчилан сэргийлэх”, “гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх” гэсэн хоёр ойлголт, нэр томъёо зэрэгцэн оршиж байна. Нэг нь тухайн үзэгдлийг гаргуулахгүй байх, нөгөө нь тухайн үзэгдэлд өртүүлэхгүй байх гэсэн утгаар тайлбарлаж болно. Ийм учраас криминологийн шинжлэх ухаан нь гэмт хэргийг болон гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нийтлэг асуудлыг, виктимологийн шинжлэх ухаан нь гэмт хэргээс хохирч болзошгүй этгээдийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, өөрөөр хэлбэл **гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх** асуудлыг судална гэж ойлгож болно.

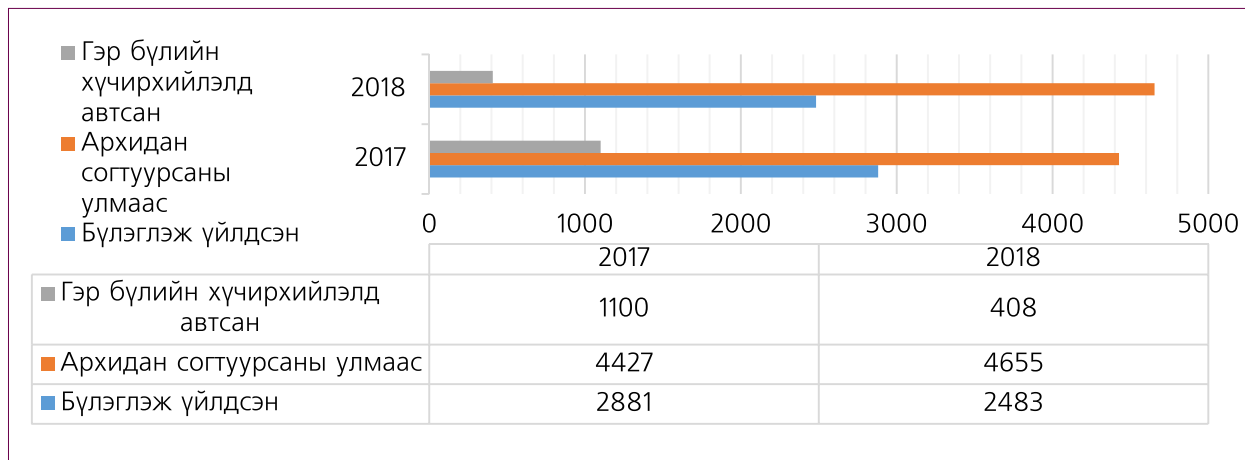
Гэмт явдлыг урьдчилан сэргийлэх ба эрх зүй зөрчигчидтэй харилцах талаарх НҮБ-ын VII конгресс дээр олон улсын эдийн засгийн шинэ харилцаа, түүний хөгжлийн чиглэлээр гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ба эрүүгийн процессын тулгуур зарчмуудыг баталсан байдаг. Тухайн баримт бичгийн үндэслэлд зааснаар НҮБ-ын гишүүн улс орнуудын гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажиллагааг сайжруулах зорилгоор “гэмт хэргийн хохирогчдыг эрх зүйн хамгаалалтын үр нөлөөтэй арга хэрэгслээр хангахын тулд хууль зүйн болон бусад шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг” зөвлөмж болгосон билээ¹⁷.

¹⁶ Хүний эрх. Шүүх эрх мэдлийн салбар дахь хүний эрх. НҮБ. УБ., 1996. 174 дэх тал.

¹⁷ Руководящие принципы в области предупреждения преступности и уголовного правосудия в контексте развития и нового международного экономического порядка // Международные соглашения и рекомендации Организации Объединенных Наций в области защиты прав человека и борьбы с преступностью: Сб. междунар. документов. - М.: Академия МВД СССР, 1989. - С. 154.

График 10.

Гэмт халдлагад өртөх шалтгаан, нөхцөл
(2017-2018 он)

Германы эрдэмтэн Г.Кайзер урьдчилан сэргийлэх ажлын анхдагч, хоёрдогч, гуравдагч ажиллагаа гэсэн төрлийг авч үзжээ¹⁸. Урьдчилан сэргийлэх анхдагч /превенци/ ажиллагаа нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх үйл хэрэгт нийгэм-улс төр, эдийн засаг, нийгэм-соёлын зайлшгүй шаардлагатай урьдчилсан нөхцөл, хувь хүн нийгэмших хамгийн оновчтой нөхцөлийг бий болгоход чиглэсэн зорилгоор тодорхойлогдоно. Хоёрдогч превенци нь ихэвчлэн хууль цаазын бодлого, урьдчилан сэргийлэх нийтлэг арга хэмжээний хүрээнд түүний хэрэгжилт зэргээр тодорхойлогдоно. Гуравдагч превенци нь юуны түрүүнд рецидив гэмт явдалтай эрүүгийн эрх зүйн болон цагдаагийн арга хэрэгслүүдээр тэмцэх тэмцлийг авч үзсэн байна¹⁹.

АНУ-д гэмт хэргээс болон гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх нь гэмт явдлын түвшин, тулгарч байгаа гэмт хэргийн аюулыг бууруулах гэсэн өргөн утгаар тайлбарлагдаж байна. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бүтэц нь: 1) гэмт хэргээс орчин тойрны болон хөршийн хамгаалалтыг бий болгох, 2) гэмт хэрэг үйлдэгдэх магадлал өндөртэй тохирооны эрсдэлийг бууруулах, 3) гэмт хэрэг үйлдэгдэх боломжийг таслан зогсооход анхаарал төвлөрүүлж байна. Үйл ажиллагааны энэ гурван салбар (аюулгүй орчин /safe environment/, хохирч болзошгүй өндөр эрсдэл /high-risk potential/, үйлдэгдэж болзошгүй гэмт хэрэг /and future crime/) нь анхдагч, хоёрдох, гуравдах урьдчилан сэргийлэх гэсэн агуулгыг илэрхийлж байгаа юм²⁰.

Ийм учраас гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ нь: нэгдүгээрт, гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй этгээдэд өөрт нь нөлөөлж гэмт хэрэг үйлдүүлэхээс урьдчилан сэргийлэх; хоёрдугаарт, гэмт хэрэг үйлдэгдэхэд нь тус дөхөм үзүүлж байгаа шалтгаан нөхцөлийг арилгах хоёр талт үйл ажиллагаа мөн. Гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх виктимологийн арга хэмжээ нь гэмт хэрэг үйлдэгдэх шалтгаан, нөхцөлийг арилгах арга хэмжээний нэг үндсэн хэлбэр болно.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ нь нийгмийн түвшинд эдийн засаг, улс төр, үзэл суртал, зохион байгуулалт, эрх зүйн шинжтэй арга хэмжээний хүрээнд хэрэгжинэ. Гэвч эдгээр арга хэмжээ нь гэмт явдал гарах, гэмт явдалд хохирох хүчин зүйлүүдийг арилгах, гэмт хэрэг үйлдэгдэх эрсдэлийг багасгах нөхцөл байдлыг бүрдүүлэх хэтийн зорилго, зорилтыг агуулна.

¹⁸ Кайзер Г. Общественное мнение об уголовном законе, виновности, наказаниях, преступниках и жертвах // Материалы IV советско-западногерманского симпозиума по проблемам криминологии, уголовного права и процесса. - Киев: Наукова думка, 1990.

¹⁹ Х.-Ю. Кернер. Криминология. Словарь- справочник., М.,1998. С 231.

²⁰ Brantingham, P. and F. Faust. (1976). "A conceptual model of crime prevention." Crime and Delinquency 22: 284-296.

Гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх тусгай ажиллагаанд урьдчилан сэргийлэх зорилтыг шийдвэрлэхэд шууд чиглэсэн арга хэмжээнүүд багтана. Энэ арга хэмжээг хэрэглэх хүрээ нь гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй этгээд, гэмт хэрэгтнээр хязгаарлагдахгүй, мөн хохирогч /бодит (*actual victims*) буюу нууц (*latent victims*)/, түүнчлэн өөрийн зан чанарын хувьд гэмт хэргийн хохирогч болон төлөвшиж, эцэстээ гэмт хэргийн нэг оролцогч болон хувирах /хувирч болох/ эрсдэл бүхий этгээдүүд багтана²¹.

Энэхүү нөхцөл байдал нь виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажил²² (prophylactic) үүсч хөгжиж, виктим /өөртөө аюултай, эрсдэлтэй/ зан үйлээс урьдчилан сэргийлэх шинэ боломжийг нээнэ.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажил нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нийгмийн тогтолцооны хүрээнд багтаж, гэмт хэргийн далд хохирогчийн хамгаалалтын боломжийг идэвхжүүлэх, тэдний аюулгүй байдлыг хангах, виктим, өртөмтгий сөрөг чанар, зан үйлийг арилгах замаар хувь хүний болон хамтын хохирох эрсдэлийг багасгахад чиглэгдсэн нийтлэг болон тусгай арга хэмжээний дэд тогтолцоо юм.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажиллагаа нь:

- 1) Гэмт хэрэгт хохирч болзошгүй этгээд /хохирогч/ болон бодит хохирогч зэрэг өөрийн бие даасан нөлөөллийн объектой;
- 2) Криминологийн урьдчилан сэргийлэх ажлын мэдээ мэдээллээс гадна, мөн өөрийн гэсэн мэдээллийн өвөрмөц эх сурвалжтай;
- 3) Ажил, арга хэмжээний хэлбэр нь ихэвчлэн итгүүлэн үнэмшүүлэх арга дээр тулгуурлаж хэрэгжинэ;
- 4) Виктимологийн нийтлэг ба нэг бүрчилсэн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ нь олон нийттэй харилцах боломжийн үндсэн дээр хэрэгжинэ;
- 5) Энэ арга хэмжээ нь хэдийгээр хохирол учруулах этгээд харахан тогтоогдоогүй байгаа боловч, хохирч болзошгүй этгээдийн /далд хохирогчийн/ тодорхой хэв маягт баримжаалж, хохирох үндэслэл байгаа аюултай /виктим/ тохироог саармагжуулах замаар хэрэгжинэ;
- 6) Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зорилт нь хохирч болзошгүй этгээдэд /юуны түрүүнд гэмт тохироо үүсгэх нөхцөлийг бүрдүүлсэн, санаачилсан, өдөөн хатгасан/ нөлөөлөх замаар гэмт хэрэгтэн-хохирогчийн гүйцэтгэх үүрэг нь солигдож байгаа "тонгороо /инверси/" гэж нэрлэгдэх гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлнэ;
- 7) Зохион байгуулалтын өвөрмөц онцлог зэрэг шинжээр гэмт хэргийн криминологийн урьдчилан сэргийлэх ажиллагааны бие даасан чиглэл гэж үзэх боломжийг олгож байгаа юм.

Виктимологийн шинжтэй арга хэмжээнүүд нь хохирох эрсдэлийн нөхцөлийг бүрдүүлж, дэмжин тэтгэж байгаа хүчин зүйлүүдийг саармагжуулах буюу арилгах ажиллагаа юм.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажил нь өөртөө гэмт хэргийн хохирогчийн хууль зөрчсөн, ёс суртахуунгүй зан үйлийн шалтгаан болсон буюу мөн хууль ёсны, онцгой идэвхтэй зан үйлийн үед хохирч болох эрсдэлийг нэмэгдүүлж байгаа хүчин зүйлүүдэд нөлөөлөх арга хэмжээнүүдийг агуулна. Ийм учраас түүний ач холбогдол нь тухайн хүчин зүйлүүдтэй холбоотой, урьд өмнө ашиглагдаж байгаагүй боломжийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх практикт нэвтрүүлэхэд оршино.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ нь гэмт явдлаас урьдчилан сэргийлэх бусад бүхий л үйл ажиллагаатай нягт уялдаа холбоотой. Захиргааны хяналтад байгаа этгээдүүд нь гэмт хэрэг үйлдэх бүрэн бололцоотой байхын хамт, тэдний олонх нь

²¹ Д.В.Ривман.Криминальная виктимология. СПб., 2002. С 240-241.

²² Мөн тэнд үз.: Оросын эрдэмтэн Д.В.Ривман "виктимологийн профилактика буюу урьдчилан сэргийлэх ажил гэж гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгыг хэрэгжүүлэхийн тулд гэмт хэргийн хохирогчтой ямар нэгэн хэмжээгээр холбоотой боломжуудыг ашиглахыг ойлгоно" гэжээ.

гэмт хэрэгт хохирч болох өндөр магадлал, эрсдэлтэй байх жишээтэй. Юуны өмнө архидан согтуурах, мансуурах, жижгээр танхайрах, биеэ үнэлэхтэй холбоотой эрх зүйн зөрчилд байнга орооцолдож “хэл ам тарьж” байдаг этгээдүүд гэмт хэрэгт илүүтэй өртөгдөнө.

Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний амжилт, үр дүн нь энэхүү ажлын зохион байгуулалт, тактикаас олон талаар хамаарна. Нийтлэг болон тодорхой төрлийн гэмт хэргийн механизмыг үнэн зөв илтгэн харуулсан криминологийн хүчин зүйлүүдийн; гэмт хэрэг үйлдэгдсэн орон байр, цаг хугацаа, арга хэрэгсэл, мөн гэмт хэрэгтэн, хохирогчийн нийтлэг хэв маягуудын тоо бүртгэл хөтлөх нь чухал ач холбогдолтой. Эдгээр нь виктимологийн урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, бэлтгэж байгаа болон сэдэгдэж байгаа тодорхой гэмт хэргийг таслан зогсоох арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлэхэд онцгой үүрэгтэй.

Гэмт хэрэг үйлдэж болзошгүй этгээд нь хуулийн байгууллагын анхаарлын төвд байсан, байх ч болно. Гэхдээ гэмт хэрэгт өртөгдөж болзошгүй этгээд, хохирогчид нь урьдчилан сэргийлэх ажлын бүрэн ашиглагдаагүй асар их нөөц боломж гэдэг нь эргэлзээгүй.

Виктимологийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг:

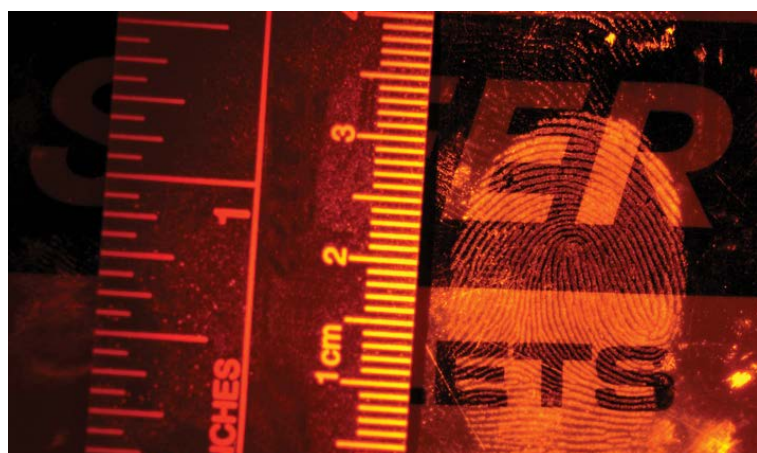
- Гэмт хэргийн урьдчилан сэргийлэх ажлын төрөл */ерөнхий, тусгай, нэгбүрчилсэн/;*
- Гэмт хэрэгт хохирох явдлын субъект */хувь хүн, хуулийн этгээд, нийгмийн нийтлэг, хамтлагийн дунд зохиох/;*
- Хувь хүнд хохирол учрах аюул дагуулсан тохирооны шинж чанар */стратегии, тактик, хойшлуулшгүй арга хэмжээ/;*
- Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн криминологи, виктимологийн */хүч хэрэглэсэн, шунахайн гэмт явдлын, зохион байгуулалттай, болгоомжгүйн гэмт явдлын/ шинж;*
- Гэмт хэрэгт хохирох эрсдэл бүхий этгээдүүдийн хүн ам зүй, нийгэм- сэтгэл зүйн шинж */нас, хүйс, нийгмийн гарал, ажлын онцлог, хувь хүний зан чанар гэх зэрэг/ зэрэг үндэслэлээр ангилж болох хэтийн төлөв нээлттэй байна.*

Цаашид виктимологийн судалгааны урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний чиглэл цоо шинэ учраас түүний гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх нөөц бололцоог судлан шинжлэх, гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх, дахин хохирохоос хамгаалах арга зүй, арга, аргачлал боловсруулах бүхий л хандлага, арга зам нээлттэй байна.

Дэлхийд шинэ дутам хөгжиж байгаа виктимологийн шинжлэх ухааны судалгааны гол асуудал болох гэмт хэрэгт хохирох явдал, гэмт хэрэгт хохирох эрсдэл, гэмт хэрэгт хохироход нөлөөлж буй объектив (нас, хүйс, төрийн болон нийгмийн статус, орон зай, цаг хугацаа, тохироо), субъектив (хувь хүний сэтгэцийн шинж, гэмт хэргийг өдөөх зан үйл, хохирох хувийн эрсдэл) шалтгаан нөхцөл, нийгэм, улс төр, эдийн засгийн болон хүн ам зүйн шилжилт хөдөлгөөн, гэмт хэргийн архитектур болон бусад хүчин зүйлийг нарийвчлан судлах арга зүй, арга, аргачлалыг орчин үеийн түвшинд боловсруулж, виктимологийн судалгааг төрийн бодлогын хэмжээнд авч хэрэгжүүлэхгүй бол гэмт хэрэгт хохирох явдлын гаралтын бодит байдлыг үнэн зөв тодохойлж, гэмт хэрэгт хохирохоос урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх боломжгүй.

НАЙМДУГААР
БҮЛЭГ

МОНГОЛ УЛС ДАХЬ
НУУГДМАЛ ГЭМТ
ЯВДЛЫН ТҮВШИНГ
ТООЦСОН БАЙДАЛ

1. НУУГДМАЛ ГЭМТ ХЭРГИЙН ТҮВШИНГ СУДЛАХ ШААРДЛАГА, ҮНДЭСЛЭЛ

Гэмт хэргийн индексийн гаргадаг Олон Улсын байгууллагын судалгаагаар 2017 онд Монгол Улс дахь иргэдийн аюулгүй байдлын түвшин 32.8%, иргэд гэмт хэрэгт өртөх эрсдэл буюу гэмт хэргийн түвшин 67.2%-тай байсан нь дэлхийн 118 улсаас 12 дугаар байрт орж байсан бол 2018 оны эцсийн байдлаар иргэдийн аюулгүй байдлын түвшин 37.4%, гэмт хэргийн түвшин 62.5%-тай болж өмнөх жилтэй харьцуулахад нөхцөл байдал бага зэрэг сайжирч 16 дугаар байрт оржээ. Харьцуулсан судалгааны дүнгээс үзэхэд Монголчуудын 70,5% нь ойрын 3 жилийн хугацаанд гэмт хэрэг өснө гэж санаа зовниж байгаа бол эд хөрөнгөө хулгайд алдана, бусдын халдлагад өртөнө гэхээс 60% нь түгшиж байна гэжээ¹.

Дээрх судалгааны дүнгээс иргэдийн аюулгүй байдлыг хангах шаардлага зүй ёсоор гарч байгаа ба үүнд Монгол Улс дахь гэмт хэргийн нөхцөл байдлыг бодитойгоор тодорхойлж, нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тооцох шаардлага урган гарч байна.

Судалгааны ажлын зорилго нь Монгол Улс дахь нуугдмал гэмт явдлын түвшинг иргэдийн хохирсон байдлын судалгаагаар дамжуулан тогтооход чиглэгдсэн. Дээрх зорилтын хүрээнд 1/ Монгол Улс дахь 2018 оны нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тооцоолох, 2/ аймаг, нийслэл, дүүргүүд дэх нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тодорхойлох, 3/ тодорхой төрлийн нуугдмал зарим гэмт хэргийг тодорхойлоход чиглэгдсэн.

2. СУДАЛГААНЫ АРГА ЗҮЙ

Түүврийн хэмжээ:

Иргэдийн судалгаанд² нийт 810 иргэн хамрагдсанаас 632 нь 21 аймгаас, 178 нь Улаанбаатар хотын 6 дүүргээс тус тус оролцсон болно. Судалгааны түүвэрлэлтэд нийслэлийн 6 дүүрэг, 21 аймгийн төвөөс тус бүр 30 оршин суугчийг сонгон авсан бөгөөд 2018 оны байдлаар тухайн нутаг дэвсгэртээ амьдарсан байх шаардлага тавьсан. Энэхүү судалгаа нь өмнөх жилтэй харьцуулахад түүврийн хэмжээг нэмэгдүүлж бүх аймгийг хамруулсан онцлогтой.

Судалгаанд оролцогчдын талаас илүү хувь нь эмэгтэйчүүд (54.9) байсан бол 45.1% нь эрэгтэйчүүд байв. Насны бүлгээр авч үзвэл, 60.4% нь 25-44 насныхан, 20 орчим хувь нь 24-өөс доош болон 55-аас дээш насныхан эзэлж байна. Оролцогчдын боловсролын хувьд 45% нь дээд боловсролтой, 52% нь бүрэн болон бүрэн бус дунд, 3 орчим хувь нь бага болон боловсролгүй иргэд байв. Нийт оролцогчдын 40 орчим хувь нь 500.000 төгрөгөөс доош орлоготой байсан ба 33.2% нь гэр хороололд, 15.2% нь түрээсийн болон урт хугацааны зээлээр авсан орон сууцанд, үлдсэн нь орон сууц болон байшинд тус тус амьдардаг гэж хариулжээ.

Судалгаанд ашигласан мэдээлэл ба асуулт:

НҮБ-ын гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх хорооноос гаргасан “Гэмт хэрэгт хохирох явдлын түвшинг тооцох” /National crime victimization survey/ аргачлалын зарчимд тулгуурласан. Гэмт хэрэгт хохирох явдлын түвшинг тооцох гэдэг нь гэмт хэрэг, халдлагад өртсөн боловч цагдаагийн байгууллагад мэдэгдээгүй байгаа нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг хохирогчоор дамжуулан тодорхойлох аргачлал.

Энэхүү судалгааг Дотоод хэргийн их сургуулийн Цагдаагийн сургуулийн Эрүүгийн

¹“Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа-2018”. УБ., 2019.

² Дотоод хэргийн их сургуулийн Цагдаагийн сургуулийн Эрүүгийн эрх зүй, криминологийн тэнхимийн багш, судлаачдын хамтарсан баг 2019 оны 06 дугаар сарын 03-ны өдрөөс 2019 оны 09 дүгээр сарын 20-ны хооронд түүвэрт багтсан аймаг, нийслэлийн дүүргийн иргэдийн дунд явуулсан.

эрх зүй, криминологийн тэнхимийн багш, судлаачдын хамтарсан баг 2019 оны 6 дугаар сарын 03-ны өдрөөс 2019 оны 9 дүгээр сарын 20-ны хооронд түүвэрт багтсан аймаг, нийслэлийн дүүргийн иргэдийн дунд явуулсан. Судалгааны хүрээнд “Та өнгөрсөн 1 жилийн хугацаанд гэмт хэргийн хохирогч болж байсан уу? ”, “Өнгөрсөн 1 жилийн хугацаанд таны гэр бүлийн гишүүд, төрөл садан, эсвэл сайн таньдаг хүмүүсийн хэн нэгэн гэмт хэрэгт хохирч байсан уу?”, “Хэрэв хохирогч болж байсан бол цагдаа, хуулийн байгууллагад мэдэгдэж байсан уу?” гэсэн нуугдмал гэмт хэргийг илрүүлэхэд чиглэгдсэн өргөн хүрээний асуултууд багтсан. ЦЕГ-ын 2018 оны гэмт хэргийн статистик үзүүлэлтээс тодорхой төрлийн гэмт хэргийн үзүүлэлтийг авсан болно.

Үр дүнг тооцсон аргачлал:

Үр дүнг тооцохдоо дараах шалгуурыг баримталсан. Үүнд:

1. Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсын хэмжээнд түгээмэл үйлдэгддэг тодорхой төрлийн 10 гэмт хэрэгт хохирч байсан тохиолдлыг асуулгын аргаар тодорхойлсон бөгөөд хариулыг 1=Тийм, 2= Үгүй гэсэн сонголттой байхаар тооцсон; (Хүснэгт 1)
2. Гэмт хэрэгт хохирсон гэж хариулсан оролцогчдын тоог 100% гэж үзвэл тэдний хэдэн хувь нь цагдаагийн байгууллагад энэ талаараа мэдээлэлж байсныг тооцоолсон; (Хүснэгт 2)
3. Судалгааны үр дүнгийн бодит байдлын шалгуурыг түүвэрлэлтийн техник, хэмжээ, оролцогчдын шинж байдал, томъёоллоор тодорхойлсон;
4. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг улсын хэмжээнд болон тодорхой төрлийн гэмт хэргийн жишээн дээр гаргахдаа дараах томъёог ашиглан тооцоолсон.

Томьёо 1

$$y = X \left(\frac{1}{K} - 1 \right)$$

X - Цагдаад бүртгэгдсэн гэмт хэрэг

У - Нийт бүртгэгдсэн байх магадлалтай гэмт хэрэг

K- Гэмт хэрэгт өртөөд цагдаагийн байгууллагад мэдэгдсэн коэффициент, “K”-г тодорхойлохдоо гэмт хэрэгт хохирох эрсдэлийн судалгааны асуулгад хохирсон гэж хариулт өгөөд, тэднээс цагдаад мэдэгдсэн хүмүүсийн хувь хэмжээгээр (0-1) үнэлгээгээр тодорхойлно.

Томьёо 2.

$$S=Y-X$$

S- Цэвэр нуугдмал байх гэмт хэргийн тоо

Судалгааны мэдээллийг SPSS.21 програм ашиглан боловсруулсан бөгөөд судалгааны үр дүн, дүгнэлт нь зөвхөн тухайн судалгаагаар тогтоогдсон бодит байдалд үндэслэгдсэн болно

3. НУУГДМАЛ ГЭМТ ХЭРГИЙН ТҮВШИНГ ТООЦСОН БАЙДАЛ

3.1. Гэмт хэргийн чиг хандлагын талаарх төсөөлөл

Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тодорхойлоход тухайн нутаг дэвсгэр дэх гэмт хэргийн нөхцөл байдлын талаарх иргэдийн төсөөлөл чухал үүрэгтэй байдаг. Хэрэв иргэд гэмт хэргийн нөхцөл байдлын талаар сөрөг төсөөлөлтэй байвал тухайн нутаг дэвсгэр дэх нуугдмал гэмт хэргийн түвшин өндөр байх магадлалтай гэж үздэг. Энэ нөхцөл байдлыг тодруулах зорилгоор судалгаанд оролцсон иргэдэд “Улсын хэмжээнд гэмт хэргийн түвшин ойрын ирээдүйд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?”, “Миний оршин сууж буй нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гэмт хэргийн түвшин ойрын ирээдүйд хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?” гэсэн асуулт тавьж хариултыг 1-5 үзүүлэлтээр хэмжихэд дундаж үзүүлэлт 2.82 гарч байна. /Хүснэгт 1./

Хүснэгт 1. Гэмт хэргийн талаарх иргэдийн төсөөлөл

	Их буурна	Буурна	Тодорхой бус	Өснө	Их өснө	Дундаж
Улсын хэмжээнд гэмт хэргийн түвшин	3.2%	28.4%	48%	17.6%	2.8%	2,88
Миний оршин сууж буй нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд гэмт хэргийн түвшин	4.6%	32.6%	47.3%	13.4%	2.3%	2,76

Гэмт хэргийн чиг хандлагын талаарх мэдрэмж улсын хэмжээнд **2.82** коэффициентийг илэрхийлж байна

Дээрх судалгаанаас үзэхэд улсын хэмжээний гэмт хэргийг нийт судалгаанд оролцогчдын 31,6% нь буурна гэж үзсэн бол өөрийн оршин сууж буй нутаг дэвсгэрийн гэмт хэргийг буурна гэж 37,2% нь тус тус хариулжээ. Улсын хэмжээнд гэмт хэрэг өснө гэж судалгаанд оролцогчдын 20,4%, орон нутгийн хэмжээнд 15,7% нь хариулснаас үзэхэд иргэд гэмт хэрэг буурна гэсэн хандлагатай байна. Харин аль аль үзүүлэлт дээр нь судалгаанд оролцогчдын 45-аас дээш хувь нь тодорхой бус гэсэн хариултыг сонгосон нь иргэд энэ талаар өөртөө итгэлгүй байгааг илэрхийлнэ. Судалгааны үр дүнгээр 1 гэсэн үнэлгээ рүү ойртох тусам гэмт хэргийг буурна гэж үзэх боломжтой бөгөөд энэ хандлага нь нуугдмал гэмт хэргийн түвшин бага байгааг илэрхийлдэг. Бидний судалгааны үр дүнгээр дундаж үзүүлэлт 2.82 гарч байгаа нь иргэд гэмт хэргийг буурна гэж үзэхгүй байгааг илэрхийлэх бөгөөд нуугдмал гэмт хэргийн түвшин өндөр байгааг харуулж байна.

3.2. Гэмт хэргээс түгших хандлагын түвшин

Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг хэмжих өөр нэг аргачлал нь гэмт хэргээс түгших, айх явдал. Гадаадын зарим оронд явуулсан гэмт хэрэгт хохирох эрсдэлийн судалгааны дүнгээс үзэхэд тодорхой төрлийн гэмт хэрэгт өртөж болзошгүй гэж айдас нэмэгдэх тусам тухайн нийгэм дэх нуугдмал гэмт хэргийн түвшин өндөр гэж үздэг. Өөрөөр хэлбэл, иргэд гэмт хэргээс айх, түгших хандлага өндөр байх нь хууль сахиулах байгууллага гэмт хэргийг бүрэн хяналтдаа авч чадаагүйгээс гэмт хэрэг нуугдмал шинжтэй болж, цагдаагийн байгууллагад бүртгэгдэхгүй байгааг илэрхийлдэг. Нөгөө талаар нийгэмд түгээмэл үйлдэгддэг хэдий ч цагдаагийн байгууллага бүрэн хяналтдаа авч чадаж байвал гэмт хэргээс иргэд түгших хандлага бага байдаг.

Энэ асуудлыг тодорхойлох зорилгоор тодорхой төрлийн 8 гэмт хэргээс түгших хандлагыг дараах асуултаар шалгасан болно. Хүснэгт №3-т үзүүлсэн дүнгээс үзвэл “Хэн нэгэн миний орон байранд хууль бусаар нэвтэрнэ” гэхээс айдаг гэсэн асуултад хариулсан байдлын дундаж нь 3.18 бол дараагийн дугаарт “Хэн нэгэн миний мөнгө болон үнэт эдлэлүүдийг хулгайлна” гэхээс айдаг гэсэн асуултын дундаж хариулт 3.14 гэсэн үзүүлэлттэй байна. Харин хамгийн бага үзүүлэлттэй байгаа гэмт хэргийн төрөлд бэлгийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг 2,94 гэсэн үзүүлэлттэй байна. Бусад гэмт хэргийн дундаж үзүүлэлт 3,0 байгаа нь тийм ч сайн үзүүлэлт биш. /Хүснэгт 2./

Хүснэгт 2. Гэмт хэргээс түгших хандлагын үзүүлэлт

Асуулт	Огт айдасгүй байдаг	Айдасгүй байдаг	Тодорхой бус	Айдастай байдаг	Их айдастай байдаг	Дундаж
Миний амь нас, эрүүл мэндэд хэн нэгэн халдаж хохироож болзошгүй гэж	6.4%	22.5%	37.4%	30.4%	3.3%	3,01
Хэн нэгэн миний мөнгө болон үнэт зүйлсийг хүч хэрэглэж авна гэхээс /Дээрэмдэх/	5.7%	23.8%	34.9%	32.2%	3.5%	3,04
Хэн нэгэн миний мөнгө болон үнэт эдлэлүүдийг хулгайлна гэхээс	5.5%	20.8%	32.6%	36.1%	5.1%	3,14
Хэн нэгэн миний эд хөрөнгийг залилан мэхэлж авна гэхээс	5.2%	22%	38.7%	30.2%	3.8%	3,05
Хэн нэгний бэлгийн халдлагад өртөгдөнө гэхээс	8.7%	24.6%	36.1%	25.1%	5.4%	2,94
Мансуурах бодисын хамааралтай болно гэхээс	3.7%	22.4%	39%	30%	4.9%	3,09
Цахим сүлжээнд ямар нэгэн гэмт хэргийн хохирогч болно гэхээс	3.8%	21.1%	33.7%	35.4%	6%	3,18
Авилгын улмаас миний эрх ашиг хөндөгдөнө гэж	6.5%	26%	36.6%	26.3%	4.5%	3,96
Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн айдас улсын хэмжээнд 3.05 коэффициентийг илэрхийлж байна.						

Дээрх судалгааны дүнгээс үзэхэд Монгол Улсад мансуурах бодистой холбоотой гэмт хэрэг, бусдын эд хөрөнгийг хулгайлах гэмт хэрэг, ялангуяа орон байрнаас эд зүйлийг хулгайлах гэмт хэргээс иргэд хамгийн их түгших хандлагатай байна. Судалгааны хариулт 1 рүү дөхөх тусам эерэг үзүүлэлтийг илэрхийлэх бөгөөд судалгааны дундаж дүнг үзэхэд 3.05 байгаа нь гэмт хэргийн төсөөллөөс илүү гэмт хэрэгт өртөнө гэсэн айдастай байгааг харуулж байна.

3.3. Гэмт хэрэгт шууд болон шууд бусаар хохирсон байдал

Хохирогчоор дамжуулан нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тодорхойлдог аргачлалын дагуу судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсын хэмжээнд түгээмэл үйлдэгддэг 8 төрлийн гэмт хэрэгт хохирч байсан туршлагыг асууж, хариултад дүн шинжилгээ хийсэн болно. Эх олонлогоос түүвэрлэлт хийх замаар судалгаанд оролцогчдыг сонгож авсан бөгөөд эдгээр нь Монгол Улсын нөхцөл байдлыг илэрхийлэх чадвартай гэж үзсэн болно.

Хүснэгт 3-т гэмт хэргийн улмаас сүүлийн 1 жилийн хугацаанд гэмт хэрэгт шууд болон шууд бусаар хохирсон гэж өөрсдийгөө үзсэн иргэдийн хариултыг эрэмбэлэн харуулав. Судалгаанд оролцсон 30,2% нь авилгын улмаас хохирсон гэсэн үзүүлэлт хамгийн өндөр

байсан бол, дараагийн дугаарт 23,9% нь залилах гэмт хэргийн улмаас хохирч болзошгүй гэж түгшиж байна. Мөн хулгайлах, мансуурах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэргийн улмаас хохирч болзошгүй гэж түгших хандлага их байна. Харин хамгийн бага үзүүлэлттэй байгаа гэмт хэргийн хувьд дээрэмдэх, хүчиндэх гэмт хэргүүд орж байна.

Хүснэгт 3. Гэмт хэрэгт шууд болон шууд бусаар хохирсон байдал

№	Гэмт хэргийн төрөл	Тийм (%)	Үгүй (%)
1	Хулгайлах гэмт хэрэгт	23,2 (%)	76,8 (%)
2	Залилах гэмт хэрэгт	23,9 (%)	76,1 (%)
3	Дээрэмдэх гэмт хэрэгт	8,8 (%)	91,2 (%)
4	Авилгын гэмт хэрэгт	30,2 (%)	69,8 (%)
5	Хүчиндэх гэмт хэрэгт	6,2 (%)	93,8 (%)
6	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэгт	13,3 (%)	87,7 (%)
7	Цахим гэмт хэрэгт	24,5 (%)	75,5 (%)
8	Мансуурах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэгт	16,5 (%)	84,5 (%)

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон хүмүүс ямар арга хэмжээ авсан талаар тодруулах зорилгоор “Хэрэв та өөрөө эсвэл таны гэр бүлийн гишүүд, төрөл садан, эсвэл сайн таньдаг хүмүүсийн хэн нэгэн гэмт хэрэгт хохирч байсан бол цагдаа, хуулийн байгууллагад мэдэгдэж байсан уу?” гэсэн асуултад судалгаанд оролцогчдын өгсөн хариултыг аймаг тус бүрээр Хүснэгт 4-д нэгтгэн харуулав.

Хүснэгт 4. Гэмт хэргийн улмаас хохироод цагдаагийн байгууллагад мэдээлсэн байдал /аймгаар/

№	Нийслэл, дүүрэг, Аймаг	Судалгаанд оролцсон хүний тоо	Гэмт хэрэг, халдлагын улмаас хохирсон гэж хариулсан хүний тоо	Цагдаагийн байгууллагад мэдэгдсэн иргэдийн тоо	Хувь (%)	Нуугдмал байх магадлалын хувь (%)
1	Улсын дүн	810	161	103	63.9	36.0
2	Баян-Өлгий	30	9	6	66.6	33.3
3	Говь-Алтай	30	11	6	54.5	45.4
4	Завхан	30	12	5	41.6	58.3
5	Увс	30	10	5	50	50
6	Ховд	30	13	6	46.1	53.8
7	Архангай	30	11	7	63.6	36.3
8	Баянхонгор	30	10	6	60	40
9	Булган	30	8	4	50	50
10	Орхон	30	14	8	57.1	42.8
11	Өвөрхангай	30	10	7	70	30
12	Хөвсгөл	30	11	6	54.5	45.4
13	Говьсүмбэр	30	6	4	66.6	33.3
14	Дархан-Уул	30	14	8	57.1	42.8
15	Дорноговь	30	10	6	60	40

№	Нийслэл, дүүрэг, Аймаг	Судалгаанд оролцсон хүний тоо	Гэмт хэрэг, халдлагын улмаас хохирсон гэж хариулсан хүний тоо	Цагдаагийн байгууллагад мэдэгдсэн иргэдийн тоо	Хувь (%)	Нуугдмал байх магадлалын хувь (%)
16	Дундговь	30	9	7	77.7	22.2
17	Өмнөговь	30	12	8	66.6	33.3
18	Сэлэнгэ	30	14	9	64.2	35.7
19	Төв	30	12	9	75	25
20	Дорнод	30	11	8	72.7	27.2
21	Сүхбаатар	30	9	6	66.6	33.3
22	Хэнтий	30	11	8	72.7	27.2
23	Улаанбаатар	178	59	34	57.6	42.3

Мөн “гэмт хэрэгт хохирч байсан бол цагдаа, хуулийн байгууллагад мэдэгдэж байсан уу” гэсэн асуултад судалгаанд оролцогчдын өгсөн хариултыг тодорхой хэргийн төрлөөр нь хүснэгт 5-д нэгтгэн харуулав.

Хүснэгт 5. Гэмт хэргийн улмаас хохироод цагдаагийн байгууллагад мэдээлсэн байдал /гэмт хэргийн төрөл/

№	Гэмт хэргийн төрөл	Судалгаанд оролцсон иргэд	Хохирсон иргэдийн тоо	Цагдаагийн байгууллагад мэдэгдсэн иргэдийн тоо	Хувь (%)	Нуугдмал байх магадлалын хувь (%)
1	Хулгайлах гэмт хэрэгт	810	187	128	68.4 (%)	31,6.(%)
2	Залилах гэмт хэрэгт	810	194	115	59.2 (%)	40.8 (%)
3	Дээрэмдэх гэмт хэрэгт	810	112	79	70.5 (%)	29.5 (%)
4	Авилгын гэмт хэрэгт	810	245	103	42.0 (%)	58.0 (%)
5	Хүчиндэх гэмт хэрэгт /бэлгийн хүчирхийлэл/	810	50	34	68.0 (%)	32.0 (%)
6	Хүний эрүүл мэндийн халдашгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэгт	810	108	71	65.7 (%)	34.3 (%)
7	Цахим гэмт хэрэгт	810	198	29	14.6 (%)	86.4 (%)
8	Мансуурах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэгт	810	199	134	67.3 (%)	32.7 (%)
Улсын хэмжээний дундаж		810	161	103	63.9(%)	26.1 (%)

3.4. Монгол Улс дахь нуугдмал гэмт явдлын түвшинг тооцсон байдал, 2018 он

Хүснэгт 4-т үндэслэн Монгол Улс дахь нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг 2018 оны байдлаар тооцож хүснэгт 6-д үзүүлэв. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшингээр хамгийн өндөр үзүүлэлттэй аймагт Булган 0,5, Баянхонгор, Орхон, Хөвсгөл, Дархан-Уул, Дорноговь, Дундговь аймаг, Улаанбаатар хот 0,4–өөс дээш үзүүлэлттэй байгаа бол Хэнтий, Дорнод, Дундговь аймгууд 0,2 гэсэн үзүүлэлттэй байна.

Хүснэгт 6. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг аймаг, нийслэлээр тооцсон байдал

№	Нийслэл, дүүрэг, Аймаг	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг /2018 он/	Нийт үйлдэгдсэн байж болох гэмт хэргийн тоо /2018/	Нуугдмал байх магадлалтай тоо	Бүртгэгдсэнээс хэд дахин их
1	Улсын дүн	36,220	49,259	13039.2	0.36
2	Баян-Өлгий	318	424	106	0.33
3	Говь-Алтай	203	295	92	0.45
4	Завхан	235	372	137	0.58
5	Увс	332	498	166	0.5
6	Ховд	363	558	195	0.53
7	Архангай	519	707	188	0.36
8	Баянхонгор	581	813	232	0.4
9	Булган	344	516	172	0.5
10	Орхон	794	1,134	339	0.4
11	Өвөрхангай	670	871	201	0.3
12	Хөвсгөл	787	1,144	357	0.4
13	Говьсүмбэр	176	235	58	0.3
14	Дархан-Уул	818	1,168	350	0.4
15	Дорноговь	517	724	206	0.4
16	Дундговь	266	325	59	0.2
17	Өмнөговь	429	572	142	0.3
18	Сэлэнгэ	779	1,057	278	0.35
19	Төв	779	974	194	0.25
20	Дорнод	602	766	163	0.27
21	Сүхбаатар	366	488	121	0.33
22	Хэнтий	626	796	170	0.27
23	Улаанбаатар	25,652	36,503	10850	0.42

Дээрх судалгаанаас дүгнэхэд нуугдмал гэмт хэргийн түвшин хүн амын төвлөрөл ихтэй, гэмт хэргийн гаралт харьцангуй ихтэй бүс нутгуудад өндөр үзүүлэлттэй байна. Харин тодорхой төрлийн гэмт хэргийн нуугдмал байдлыг улсын хэмжээнд тооцоолж үзвэл Мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодистой холбоотой хэрэг 0,86, Хүний эрүүл мэндэд хохирол учруулах гэмт хэрэг 0,58, Залилах гэмт хэрэг 0,40 гэсэн үзүүлэлттэй байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлт юм. /Хүснэгт 7./

Хүснэгт 7. Зарим төрлийн гэмт хэргийн нуугдмал байх магадлалыг тооцоолсон байдал, 2018

№	Гэмт хэргийн төрөл, зүйл анги	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг /2018 он/	Нийт үйлдэгдсэн байж болох гэмт хэргийн тоо	Нуугдмал байх магадлалтай тоо	Бүртгэгдсэн-ээс хэд дахин их
1	Хулгайлах /ЭХТА 17.1, 17.12/	13424	17665	4241	0.31
2	Залилах /ЭХТА-ийн 17.3/	5372	7563	2191	0.40
3	Дээрэмдэх /ЭХТА-ийн 17.2/	1497	1938	441	0.29
4	Хүний эрүүл мэндэд хохирол учруулах гэмт хэрэг /ЭХТА-ийн 10.1, 11.1, 11.5, 11.6 дүгээр/	9326	14735	5409	0.58
5	Авилгын гэмт хэрэг /ЭХТА-ийн 22.1 22.4, 22.5/	1138	1502	364	0.32
6	Цахим мэдээллийн аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг /ЭХТА-ийн 26 дугаар бүлэг/	42	56	14	0.34
7	Мансууруулах болон сэтгэцэд нөлөөлөх бодистой холбоотой хэрэг /ЭХТА-ийн 20.7, 20.8/	197	367	170	0.86
8	Хүчиндэх, бэлгийн мөлжлөг /ЭХТА-ийн 12.1, 12.2, 12.3/	621	824	203	0.32

4. ДҮГНЭЛТ

1. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшин өндөр байх тусам, иргэдийн аюулгүй байдалд сөргөөр нөлөөлж, нийгмийн дэг журам алдагдаж, иргэд гэмт хэргээс түгших хандлага нэмэгдэж, олон нийт төрд ялангуяа шүүх эрх мэдлийн болон хууль сахиулах байгууллагад итгэх хандлага сулардаг.
2. Нуугдмал гэмт хэргийн түвшинг тодорхойлох зорилгоор 810 иргэнээс авсан судалгааны дүнгээс үзэхэд улсын хэмжээнд нуугдмал байх гэмт хэргийн тоо 13039 гэсэн үзүүлэлт гарч байгаа нь өнөөгийн гэмт хэргийн түвшингээс 0.36 дахин их байгааг илтгэж байгаа ба энэ үзүүлэлт өмнөх жилтэй харьцуулахад буурсан үзүүлэлттэй байгаа нь эерэг үр дүн юм. Монгол Улс дахь гэмт хэргийн нуугдмал байх шинжийг харгалзан гэмт хэрэгтэй тэмцэх, хууль сахиулах байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, орон тооны асуудлыг шинэчлэн тогтоох шаардлагатай.
3. Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн дотроос мансуурах эм сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой гэмт хэрэг 0.8 дахин, хүний эрүүл мэндэд хохирол учруулах гэмт хэрэг 0,5 дахин их, залилах гэмт хэрэг 0,4 дахин байгаа нь анхаарал татаж байгаа боловч өмнөх жилтэй харьцуулахад буурсан үзүүлэлттэй байна.

ЭХ СУРВАЛЖИЙН ЖАГСААЛТ

Нэг. Хууль тогтоомж

1. Эрүүгийн хууль. 2002.
2. Эрүүгийн хууль. 2015.
3. Зөрчлийн тухай хууль. 2017.
4. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль. 2017.
5. Прокурорын тухай. 2017.

Хоёр. Тайлан, эмхэтгэл

1. Монгол Улсад бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдал. 2017.
2. Монгол Улсад бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн нөхцөл байдал 2018.
3. Монгол Улсын шүүхийн тайлан. 2017.
4. Монгол Улсын шүүхийн тайлан. 2018.

Гурав. Тоон мэдээлэл

1. Цагдаагийн ерөнхий газар. Мэдээлэл, дүн шинжилгээ, шуурхай удирдлагын албаны мэдээлэл.
2. Улсын ерөнхий прокурорын газар. Бүртгэл, мэдээлэл технологийн албаны мэдээлэл.
3. Шүүхийн шинжилгээний үндэсний хүрээлэн. Шинжилгээний бүртгэл, мэдээллийн хэлтсийн мэдээлэл.
4. Шүүхийн ерөнхий зөвлөл. Шүүхийн судалгаа, мэдээлэл, сургалтын хүрээлэнгийн мэдээлэл.
5. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар. Нэгдсэн тоо бүртгэлийн хэлтсийн мэдээлэл.
6. Гэмт хэрэг, шүүн таслах ажиллагааны статистикийн үзүүлэлт тооцох аргачлал. 2018.
7. НҮБ-ын Гэмт хэргийн чиг хандлагын судалгааны мэдээлэл цуглуулалт. 2015-2017.
8. Ажиллах хүчний судалгаа. 2017.
9. Нийгмийн үзүүлэлтийн түүвэр судалгаа. 2018.
10. Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн судалгаа. 2018.
11. Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн Шүүхийн таслан сэргийлэх арга хэмжээний тайлан. 2018.
12. Ардчилсан засаглал судалгаа. 2018.
13. Цагдаагийн ерөнхий газрын хохирогчийн мэдээ. 2018.
14. Үндэсний статистикийн хорооны хүн амын мэдээ. 2018.
15. ЦЕГ-ын Тээврийн цагдаагийн албаны Зам тээврийн ослын шалтгаантай нас баралтын мэдээлэл. 2018.

Дөрөв. НҮБ-ын арга зүй, ангилал, гарын авлага, зөвлөмж

1. “Гэмт хэрэг, хууль сахиулахын статистикийн системийг боловсронгуй болгох нь” гарын авлага, НҮБ-ын Эдийн засаг, нийгмийн газар болон Статистикийн хэлтэс. 2003.
2. “Насанд хүрээгүй хүмүүсийг шүүн таслах ажиллагааны үзүүлэлтүүд” гарын авлага, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар болон Хүүхдийн сан. 2006.

3. Гэмт хэргийн статистикт зориулсан олон улсын ангилал, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар болон Европын эдийн засгийн комисс. 2015.
4. Хохирогчийн судалгааны гарын авлага, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар болон Европын эдийн засгийн комисс. 2010.
5. Эрүүгийн эрх зүйн мэдээллийг үнэлэх арга хэрэгсэл, НҮБ-ын Гэмт хэрэг, мансууруулах бодистой тэмцэх газар болон Европын эдийн засгийн комисс. 2006.

Тав. Бусад бүтээл

1. Монгол Улс дахь Гэмт хэргийн цагаан ном 2016 он
2. Монгол Улс дахь Гэмт хэргийн цагаан ном 2017 он

Зургаа. Цахим эх сурвалж

<https://www.legalinfo.mn/>
<https://police.gov.mn/>
<http://www.prokuror.mn/>
<http://www.nifs.gov.mn/>
<http://www.judcouncil.mn/>
<http://cd.gov.mn/>
<http://odin.opendatawatch.com>
www.unodc.org
<https://sustainabledevelopment.un.org/>
<https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>
www.1212.mn

ХАВСРАЛТ

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЭЛ
/2015 оны Эрүүгийн хуулиар, зүйл ангиар/

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага				Шүүх байгууллага				Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага														
	Бүртгэсэн гэмт хэрэг	Холбогдох		Эмэгтэй	Хэргэхүй болсон	Шүүхэд шийтгүүлсэн	Тухайн жил үүсгэх хэрг	Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг	Тухайн жил шийдвэр үүсгэн хэрэг	Хэргэхүй болсон	Хянан шийдвэрлэсэн	Ял шийтгүүлсэн нь	Торлох ялаар шийтгүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажлаар шийтгүүлсэн хүн	Хүмүүжлийн нийгэмд албадлагын арга хэмжээг хэрэглэсэн	Хорвоогчид хийгээд үйлдсэн	Эмэгтэй	Насаар хурааргүй хүн	Хорвоогчид тоо	Анх удаа шийтгэгдсэн	Хорих ялын хугацаа						
		0-1 жил	1-10 жил																		11-19 жил	20 ба түүнээс ш					
Бүд	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Бүд	36220	16389	2218	956	68598	51625	542	12880	15658	2550	766	12,363	108	55	12,088	7,419	1,683	126	2,995	187	295	3,522	1,908	566	1,813	966	177
10-р бүлэг	2	714	266	42	5	4573	3977	12	289	333	68	5	222	3	192	2	1	1	191	24	4	1253	23	35	360	441	162
10.1	3	192	201	22	1	374	255	5	216	240	39	3	164	3	170	1			170	13	3	1223	729	417	646	160	
10.2	4	2	3	1	16	10	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	14	6	1	11	2	
10.3	5				12	6		7	5	2																	
10.4	6	459	26	7	1	4014	3597	1	14	10	3																
10.5	7	8	4	3	1	17	15	4	2	2		3		3					3	3	3	3	3	3	3		
10.6	8	53	32	9	2	151	103	5	47	74	19	2	52	18	1				17	7	1	13	10	4	9		
11-р бүлэг	9	9134	6936	761	205	14764	11813	223	7179	8061	1116	6,923	75	21	7,340	6,072	903	43	367	13	55	348	771	42	787	81	
11.1	10	295	226	20	12	653	460	9	359	363	29	5	351	2	371	128			243	11	3	264	157	24	238	2	
11.2	11	1	30	1	10	6	4	7	4	7	2	12	2	2	2	1	1		1							15	
11.3	12	31	19	2	110	69	1	38	42	8	43	43	5	5	5				5			3	2	3			
11.4	13	401	337	20	11	1052	801	24	587	660	64	23	626	14	3	564	419	114				6	8	2	4		
11.5	14	8128	6155	709	182	175	138	2	18	30	7	16	1	15	14	1											
11.6	15	68	6	5	12479	10143	180	6156	6944	1012	238	5,757	59	11	6,310	5,507	787	36	15	1	46	30	13	13	17		
11.7	16	210	168	5	519	370	10	165	162	5	2	115	1	73	3	1			71	1	1	27	10	18	9		
12-р бүлэг	17	621	392	4	26	1264	1001	18	349	465	12	314	2	5	308	7	2	2	302	1	30	554	978	112	1,079	83	
12.1	18	519	338	3	24	1105	873	16	312	411	11	31	282	2	5	291	2	2	292		30	540	378	38	192	295	15
12.2	19	12	11	2	20	16	7	7	7	7	1											10	6		9	1	
12.3	20	7	37	1	24	19	3	7	3	7	1	1			1				1	1	1	1	1	1	1		
12.4	21				5	2	3	2	3	2																	
12.5	22	83	11		128	107	2	36	50	1	31			16	7				9			3	2	2	1		
12.6	23																										
13-р бүлэг	24	115	34	10	3	281	225	5	26	51	16	2	16	17	6	2	2	2	9	4	1	7	2343	734	32		
13.1	25	10	7	2	38	26	4	9	4	4	4	3	3	5	5	2	6	5	2	2	2	6	5	5	1		
13.2	26	6	3	2	19	15	4	6	2	2	2	2	2	2	2				2	2							
13.3	27				3	3	2	2	2													1	1	1	1		
13.4	28	2	1		3	3	3																				
13.5	29	56	7	3	1	126	104	2	8	14	3	6	6	5	1	2			2								
13.6	30	14	2	2	46	40	2	8	20	6	2	4	4	4	4												
13.7	31	1	1		2	1	1																				
13.8	32	1	4		1	1	1																				
13.9	33	5			4	4																					
13.10	34	13	1		23	20	1	2																			
13.11	35	5	1		15	10	1	1	1	1	1	1	1	1	1												
13.12	36	1			11	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1												
13.13	37	1																									

Эрүүлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага				Шүүх байгууллага				Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага														
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох	Үүнээс		Нийт ХБМБ-г вэвүүлсэн хэрэг	Тухайн жил шийдсэн хэрэг	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шүүхэд шийлүүлсэн	Тухайн жил дахь үүсгэлтэй хэрэг	Эмэгтэй	Насанд хүрээний хүн	Хянан шийдвэрлэсэн		Ял шийтүүлсэн хүн	Торгох ялаар шийтүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажил хийлгэх ялаар шийтүүлсэн хүн	Хүмүүжилний албанд ажилладаг агаар эмчээс хэрэгсэлсэн	Хорих явдал шийтүүлсэн хүн	Эмэгтэй	Насанд хүрээний хүн	Хоригдлын тоо	Анх удаа шийтгэгдсэн	Хорих ялын хугацаа				
			Хэрэг	Хэрэгсэхгүй болсон								Цагаатгасан	0-1 жил										1-10 жил	11-19 жил	20 ба түүнээс		
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
14-р бүлэг	38	6			8	8																					
14.1	39	2			6	6																					
14.2	40																										
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
14.3	41	3			1	1																					
14.4	42																										
14.5	43																										
14.6	44																										
14.7	45	1			1	1																					
14.8	46																										
14.9	47																										
15-р бүлэг	48	33	10	5	118	70	4	9	27	16	8	1	6	5	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	
15.1	49	32	10	5	97	62	3	6	24	16	4	4	4	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
15.2	50				11	4	1	1	3		2	1	2	2													
15.3	51				3	1					1																
15.4	52				1	1																					
15.5	53				4	1		1			1																
15.6	54	1	3		2	1		1																			
16-р бүлэг	55	21	8	3	89	72	17	13	13	5	1	7	2	2	2	1	1	1	4	2	1	4	2	1	1	1	
16.1	56	2	1		11	7		4	4	1	1	1															
16.2	57				3			2																			
16.3	58	6	1	3	11	6	3	2	2	2	4																
16.4	59				2	2			1																		
16.5	60																										
16.6	61																										
16.7	62	4			16	13		4	1	1	2			2	2												
16.8	63	8	3		14	13		2	3																		
16.9	64																										
16.10	65				12	12																					
16.11	66	1	5		20	19		2	2	1																	
17-р бүлэг	67	22468	6885	1119	41865	29936	221	3439	4852	895	444	3113	21	13	3,039	595	708	77	1,737	113	196	1160	2	1	1	1	
17.1	68	12328	3501	274	503	23428	15965	106	1745	2408	315	314	1,553	7	4	1,542	1	397	54	1,145	47	142	761	252	298	461	2
17.2	69	1497	511	28	93	2992	1938	10	325	512	39	85	301	2	2	360	1	1	9	359	15	50	248	109	58	187	3
17.3	70	5372	1625	643	43	9356	7151	67	547	794	291	20	454	7	5	394	194	88	112	34	34	77	46	12	60	5	
17.4	71	562	182	76		1196	937	16	173	260	92	2	159	2		106	34	41	1	31	15	1	17	14	1	16	
17.5	72	1160	211	58	3	2494	2076	6	262	323	102	6	254	2		272	233	39	2		1						
17.6	73	17		3	46	30	2	6	7	4	4					10	9		1		1	2	1			2	
17.7	74	80	68	5	18	175	146	6	49	85	8	20	43	2	45	27	16		2	2	1	1	1	1	1	1	
17.8	75	329	109	23	7	773	609	5	115	138	27	5	105	2	111	91	15		5	5	1	5	1	1	5	1	
17.9	76	2	1		10	7																					

Эрүүлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага						Шүүх байгууллага						Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага										
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох	Үүнээс		Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг	Тухайн жил шийдвэр үүссэн хэрэг	Хяналт үйлдсэн хэрэг		Хэрэг болсон	Цагаатгасан	Ял шийтүүлсэн хүн	Торгох ялаар шийтүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажил хийлгэх ялаар шийтүүлсэн хүн	Хүмүүжилний чанартай албадагчдын арга хэмжээг хэрэглэсэн	Хорих ял шийтүүлсэн хүн	Эмэгтэй	Үүнээс	Хоригдлын тоо	Анх удаа шийтгэгдсэн	Хорих ялын хугацаа							
			Эмэгтэй	Хасанд хүрээгүй хүн			0-1 жил	1-10 жил												11-19 жил	20 ба түүнээс						
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
17.10	77	4			16	12			3	1																	
17.11	78	21	7		61	50		10	8			6			6	4	2										
17.12	79	1096	665	9	16	1589	1187	9	294	542	34	234	1	193	2	109	9		82	1	1	49	12	16	33		
18-р бүлэг	80	242	58	16	1	585	418	4	95	125	43	67	1	75	59	1	15	5	1	3	29	17	36				
18.1	81	1			2	2																					
18.2	82																										
18.3	83	23	1		46	37			2	1																	
18.4	84	4	3		9	7																					
18.5	85	53	46	13	147	108	1	60	61	23		56	1	71	59	1	11	4	1	1	1	1	1	1			
18.6	86	24	4		82	64	1	28	51	12	3	5		3			3	1	1	1	1	1	1	1			
18.7	87	120	4	1	1	271	181		6	9	4	3		1			1		1	1	1	1	1	1			
18.8	88																										
18.9	89																										
18.10	90																										
18.11	91																										
18.12	92	6		2	11	8	1	3	3	3		3															
18.13	93	1			4	3			1																		
18.14	94	1			3	3																					
18.15	95	1			3	1	1																				
18.16	96	4			9	6																					
18.17	97	4	1		6	6																					
18.18	98																										
19-р бүлэг	99	66	19	4	112	96	4	47	86	33	53	1	52	37	4	15	1	1	13	1	1	1	1	1	1	1	
19.1	100																										
19.2	101	2																									
19.3	102																										
19.4	103	2			2	2			3		1			1	4		1	1	4	4		4		4			
19.5	104																										
19.6	105																										
19.7	106																										
19.8	107																										
19.9	108																										
19.10	109	1	1		1	1			1																		
19.11	110																										
19.12	111	3	1		6	3	1	1	1		2			1	1		1										
19.13	112	6		1	6	5	1	5	1	1	2			1	1		1		9	7	1	8					
19.14	113	83	63	18	4	95	83	2	44	75	32	47		49	36	4	13	1									
19.15	114	1			1	1																					
19.16	115	1	1		2	2	1	1	2			1															
19.17	116																										

Эрүүлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага										Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага										Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага																								
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг					Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг					Тухайн жил шийдсэн хэрэг					Хянан шийдвэрлэсэн Хэрэг					Ял шийтүүлсэн нгуу					Торгох ялаар шийтүүлсэн нгуу					Нийтэд тусгай ажил хийлгэх ялаар шийтүүлсэн нгуу					Хүмүүжилний албанд ажилладаг арга хэмжээг хэрэглэсэн Хорих ял шийтүүлсэн нгуу					Хориг ялын тоо					Анх удаа шийтгэгдсэн					Хорих ялын хугацаа				
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн	Үүнээс	Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг	Тухайн жил шийдсэн хэрэг	Хянан шийдвэрлэсэн болсон	Цүүхдэд шийтүүлсэн	Тухайн жил шийдсэн хэрэг	Тухайн жил шийдсэн хэрэг	Тухайн жил шийдсэн хэрэг	Хянан шийдвэрлэсэн болсон	Цагаатгасан	Ял шийтүүлсэн нгуу	Торгох ялаар шийтүүлсэн нгуу	Нийтэд тусгай ажил хийлгэх ялаар шийтүүлсэн нгуу	Хүмүүжилний албанд ажилладаг арга хэмжээг хэрэглэсэн	Хорих ял шийтүүлсэн нгуу	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн	Үүнээс	Хориг ялын тоо	Анх удаа шийтгэгдсэн	0-1 жил	1-10 жил	11-19 жил	20 ба түүнээс																											
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27																												
20-р бүлэг	117	314	329	47	23	649	480	6	224	360	49	29	189	1	158	14	4		140	16	6	80	11	1	10																														
20.1	118																																																						
20.2	119					2	1																																																
20.3	120					4	2		1																																														
20.4	121	11	10	2	29	25	4		12	15	2	4		2	2																																								
20.5	122					2	1		2	1																																													
20.6	123	1				1	1																																																
20.7	124	195	253	31	20	319	250	2	148	254	28	22	128		104				104	13	3	68	43	27	41																														
20.8	125	1	1			3	1		2	2	1			1	1				1	1																																			
20.9	126	3	2			5	5		1	1		2		2	1				1	1																																			
20.10	127	1	2	1		4	4		5	1		1		1					1																																				
20.11	128					1																																																	
20.12	129	3	3	1		6	6		1	1		1		1	1																																								
20.13	130	16				21	19		2	1																																													
20.14	131	14	8	4		24	17	1	7	9	7	9		5	5																																								
20.15	132	11	7	3		81	72		7	8	4	7		6	5	1																																							
20.16	133	58	42	4	3	157	81	3	48	68	6	7	37	1	36				33	1	3	12	4	4	8																														
21-р бүлэг	134	196	54	12	491	378	10	63	127	47	1	41	2	3	50	39	2		9	1	3	3	4	8	3																														
21.1	135	51	2			129	99	2	8	21	5	5		4	3				1																																				
21.2	136	27	21	8		103	72	5	44	73	36	1	24	1	33	31	2																																						
21.3	137	2				2	2																																																
21.4	138	13	8			31	25		3																																														
21.5	139	5	12	3		18	11		5	13	7	2		3	3																																								
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27																												
21.6	140					2	1																																																
21.7	141	58				155	126	2	6	6		3	1	1	1																																								
21.8	142	1	1			1	1		1																																														
21.9	143					2	2		1																																														
21.10	144	6	8			9	7					1		1	1																																								
21.11	145	5	2			10	8		5	9		6		8	8				8			3			3																														
21.12	146	24				32	28	1		6																																													
21.13	147	3				9	4			1																																													
21.14	148	1				3	2																																																
21.15	149																																																						
21.16	150																																																						
22-р бүлэг	151	362	2	2	591	440	10	49	118	42	28	1	1	30	26	4	4	5	3	4	4	4	4	5	1																														
22.1	152	269	2	2	411	324	6	15	48	14	7			6	4				2			2	1	1	1																														
22.2	153					1	1																																																
22.3	154																																																						
22.4	155	58				124	83	1	29	39	12	15	1	13	12				1			2	2	2	2																														

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага							Шүүх байгууллага							Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага								
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох	Эмгэтай	Насанд хүрээгүй хүн	Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг	Тухайн жил шнээр үүссэн хэрэг	Хэргэсэхүй болгосон	Цүүхэд шийлүүлсэн	Тухайн жил үүсгэн хэрэг дахь яллагдагчийн тоо	Эмгэтай	Насанд хүрээгүй хүн	Хянан шийдвэрлэсэн	Хэргэсэхүй болгосон	Цагаатгасан	Ял шийтүүлсэн хүн	Tоргох ялаар шийтүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажил хийлгэсэн ялаар шийтүүлсэн хүн	Хүмүүжлийн ямар ч алба даггүй арга хэмжээг хэрэглэсэн	Хориг ял шийтүүлсэн хүн	Эмгэтай	Үүнээс Насанд хүрээгүй хүн	Хоригдлын тоо	Анх удаа шийтгэгдсэн	0-1 жил	1-10 жил	11-19 жил	20 ба түүнээс шд
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
22.5	156	9			60	35	3	23	41	19		5			11	10											
22.6	157																										
22.7	158																										
22.8	159	10			23	16	1																				
22.9	160	4	1		10	8																					
22.10	161	5			18	10	1	3	1	1	1																
22.11	162				4	3																					
22.12	163	7			19	11	1																				
23-р бүлэг	164	237	119	26	509	393	15	109	157	44		89	1	79	63	2	1	14	2	2	3	1					
23.1	165	85	84	8	154	125	2	77	90	16	73			56	43	1	1	12	2	2	1	2					
23.2	166	137	32	16	303	230	13	25	56	26	14			20	19	1											
23.3	167	8	1		22	17	3	6	2																		
23.4	168				11	7	2	1							1	1											
23.5	169	5	11	1	17	12	2	4			2	2	1	2				2									
23.6	170																										
23.7	171	2	1	1	2	2			1																		
24-р бүлэг	172	366	307	17	683	512	12	262	347	33	1	255	1	3	189	154	11	24	2	2	2						
24.1	173	5	1		7	4					2				1												
24.2	174	126	101	7	274	197	5	79	110	18	72		1	32	31						1						1
24.3	175	15		1	35	23	1	11	14	2	12			13	7						6	2					
24.4	176				1			1																			
24.5	177	32	38		66	46	32	39	2	2	26		1	18	8						10						3
24.6	178	163	138	4	246	210	4	120	155	4	1	120	1	108	93	11					4						
24.7	179	7			14	12	2				1																
24.8	180	15	18	5	36	17	2	18	32	8	22			17	15						2						
24.9	181	3			6	4																					
25-р бүлэг	182	3			6	6									2	2											
25.1	183	1			2	2									2	2											
25.2	184				2	2																					
25.3	185																										
25.4	186	2			2	2																					
25.5	187																										
25.6	188																										
26-р бүлэг	189	42	7	1	111	74		9	16	3		3															
26.1	190	41	7	1	109	73		9	16	3		3															
26.2	191	1			3	1		1																			
26.3	192																										
27-р бүлэг	193	1231	903	134	6	2698	2235	10	1052	184	6	1,025	4	2	548	336	46	1	167	5	1	89					
27.1	194	2			4	4		1	1																		

Эрүүлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага							Шүүх байгууллага										Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага							
	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох	Эмгэтай	Насанд хүрээлий хүн	Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг	Тухайн жил шнээр үүссэн хэрэг	Хэрэгсэхүй болсон	Цүүхэд шийлүүлсэн	Тухайн жил үүссэн хэрэг дах тал	Эмгэтай	Насанд хүрээлий хүн	Хянан шийдвэрлэсэн	Хэрэг	Хэрэгсэхүй болсон	Цагаатгасан	Ял шийтүүлсэн хүн	Torгох ялаар шийтүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажил хийгч ялаар шийтүүлсэн хүн	Хүмүүжлийн чанартай албадагчдын араг эхмжээ нэгжлэсэн	Хорх яв шийлүүлсэн хүн	Эмгэтай	Насанд хүрээлий хүн	Хоригдлын тоо	Анх удаа шийтэгдсэн	0-1 жил	1-10 жил	11-19 жил	20 ба түүнээс ш	
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
27.2	195				1	1			1																				
27.3	196	3	2		16	12						1			4			4											
27.4	197																												
27.5	198																												
27.6	199																												
27.7	200																												
27.8	201																												
27.9	202				9	4		5	2																				
27.10	203	1215	900	133	6	2661	2209	10	1044	1038	184	6	1,021	4	2	541	335	44	1	163	5	1	86	66	34	52			
27.11	204	11	3	1	196	162		52	46	5		3	1		3	1	2					3	1						
28-р бүлэг	205	15	12		29	28	1	11	14			10	1		1				1								3		
28.1	206																												
28.2	207																												
28.3	208	2	1		4	4		1	3																				
28.4	209				1			1				1	1																
28.5	210	11	9		18	18	1	7	8			7			1														
28.6	211																												
28.7	212				1	1		1	2			1																	
28.8	213																												
28.9	214	2	1		4	4		1	1			1																	
28.10	215																												
28.11	216																												
28.12	217																												
28.13	218																												
28.14	219																												
28.15	220				1	1																							
28.16	221																												
28.17	222																												
28.18	223																												
28.19	224																												
29-р бүлэг	225	1	1		1																								
29.1	226																												
29.2	227																												
29.3	228																												
29.4	229																												
29.5	230																												
29.6	231																												
29.7	232																												
29.8	233																												
29.9	234	1			1																								
29.10	235																												

**ГЭМТ ХЭРГИЙН УЛМААС УЧИРСАН ХОХИРОЛ
/2015 оны Эрүүгийн хуулиар, зүйл ангиар/**

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	М/д	Цагдаагийн байгууллага						Прокурорын байгууллага						Шүүх байгууллага															
		Хохирол		Үүнээс		Эмтэй		Нас барсан хүн		Насанд хүрээгүй хүн		Нас барсан хүүний тоо		Гэмтсэн хүүний тоо		Гар бүүлийн хүчирхийлэлд өртсөн нийлийн дүнд		Гэмт хэргийн улмаас		Гэмт хэргийн үлмээс		Гэмт хэргийн улмаас		Гэмт хэргийн үлмээс		Нөхөн төлүүлсэн хохирол / сая төгрөг /			
		Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл	Хүн	Хүүгийн дэглэл
БД		1	33623	33566	57	14673	1688	934	9283	796	193315.1	32444.1	34696	34683	13	16255	931	1914	10102	323	14053	4772	764	524	8217	1135	40238.2	22307.9	
Бүгд		1	33623	33566	57	14673	1688	934	9283	796	193315.1	32444.1	34696	34683	13	16255	931	1914	10102	323	14053	4772	764	524	8217	1135	40238.2	22307.9	
10-р бүлэг		2	647	647		167	47	558	34	5	1164.0	895.9	2463	2463		1363	9	1561	80	8	217	57	16	195	10	12	995.1	709.2	
10.1	3	196	196		45	3	168	25	5	948.1	742.0	343	343		182	1	92	50	7	162	40	3	142	9	11	755.4	518.5		
10.2	4	2	2		1	2						4	4		4		1		1	3	1		3			8.8			
10.3	5									4	4		4		2		2		1										
10.4	6	390	390		107	31	335	7		133.1	80.5	2029	2029		1128	6	1419	26		1			1						
10.5	7	5	5		2	3	4	1				5	5		4	1	3			3	3	2	2						
10.6	8	54	54		12	10	49	1		82.8	73.3	81	81		49	1	48	4		1	49	12	11	49	1		231.0	190.6	
11-р бүлэг		9	9148	9148	3363	445	38	7957	767	7604.4	5632.9	9372	9372		3612	305	54	7904	291	7157	2428	295	67	7042	1054	2793.7	1678.6		
11.1	10	294	294		42	6	18	264	9	781.9	578.8	417	417		76	5	13	343	4	360	42	7	16	335	26	705.8	492.6		
11.2	11	2	2		1	1						6	6		6		6			10			2	10		5.0	3.6		
11.3	12	26	26		6			22		75.8	40.2	50	50		9	2	2	46		39	7	4	35			198.6	175.2		
11.4	13	410	410		85	10		397	17	586.7	458.4	695	695		179	22	3	613	14	621	126	20	619			798.9	304.4		
11.5	14	63	63		20	4		56	1	126.8	94.0	100	100		36	3	1	80	15	5	5	2	14			17.6	16.5		
11.6	15	8151	8151		3023	406	20	7090	574	5939.7	4383.6	8049	8049		3146	272	34	6880	214	5973	2126	248	48	5930	848	1017.0	674.5		
11.7	16	202	202		186	19		128	166	93.6	78.0	322	322		274	10	2	153	90	139	114	14	1	99	131	50.8	11.9		
12-р бүлэг		17	579	579	560	312	2	97	21	542.1	358.9	857	857		727	188	4	159	17	255	246	189	1	46	55	326.7	72.0		
12.1	18	487	487		469	238	2	89	20	482.6	319.1	757	757		631	139	3	141	17	227	218	165	1	45	47	310.5	71.4		
12.2	19	11	11		10	9		1	1	16.9	11.1	10	10		9	2		4		1	1								
12.3	20	4	4		4	4		2				18	18		17	1		3		1	1								
12.4	21											1	1		1	1													
12.5	22	77	77		77	64		5	1	42.7	28.7	88	88		84	55	1	14		26	26	24	1	8	16.2	0.6			
12.6	23																												
13-р бүлэг		24	85	85	47	11	2	2	2	161.0	15.8	127	127		72	2		19	2	16	7	7			1	0.1			
13.1	25	10	10		10	4		1		0.1		7	7		6	1		1		3	3								
13.2	26	5	5		4	2						7	7		4			4		1	1								
13.3	27																												
13.4	28	2	2									2	2		1			1											
13.5	29	41	41		15	5		2		50.4	6.8	62	62		39	1		4		11	2	7					0.1		
13.6	30	14	14		10			1		110.3	9.0	32	32		14			12		2									
13.7	31	1	1									1	1																
13.8	32											1	1																
13.9	33											1	1																
13.10	34	8	8		6					0.1		12	12		6														
13.11	35	3	3		1							5	5		4					1	1								
13.12	36											5	5		2			1											
13.13	37	1	1		1																								

Эрүүлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Цагдаагийн байгууллага										Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага						
		Хохирогч		Хүүгийн нийлэм		Эмэгтэй	Хасанд хүрээлий хүн	Нас барсан хүний тоо	Гэмтээн хүний тоо	Гэр бүлийн дүрхлэлт хүн	Хохиролын мөнгөн дүн / сая төгрөг	Нөхөн төлүүлсэн / сая төгрөг	Хохирогч		Хүүгийн нийлэм		Эмэгтэй	Хасанд хүрээлий хүн	Нас барсан хүний тоо	Гэмтээн хүний тоо	Гэр бүлийн дүрхлэлт хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	Гэмт хэрэг үйлээс өртсөн хүн	
		Хүн	Дээр	Хүн	Дээр								Хүн	Дээр	Хүн	Дээр												Хүн
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
14-р бүлэг	38	6	6	4	4					1.1		4	4	3														
14.1	39	2	2	2	2							3	3	3														
14.2	40																											
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
14.3	41	3	3	2	2					1.1																		
14.4	42																											
14.5	43																											
14.6	44																											
14.7	45	1	1									1	1															
14.8	46																											
14.9	47																											
15-р бүлэг	48	28	28	19	4	11	10	10	10	48.0	19.5	33	33	24	20	6	17	3	2	1	2	1	2	1	0.8	15.0		
15.1	49	28	28	19	4	11	10	10	10	48.0	19.5	29	29	20	6	14	3	2	1	2	1	2	1	2	1	0.8	15.0	
15.2	50											1	1	1														
15.3	51											1	1	1														
15.4	52											1	1	1														
15.5	53											1	1	1														
15.6	54											1	1	1														
16-р бүлэг	55	18	18	11	9	2	1	4.0	2.3	4.0	2.3	67	67	34	2	7	4	4	3	2	3	2	3	3	0.5			
16.1	56	2	2	1	1	1	1	2.0	2.0	4.0	2.3	34	34	15	2	7	4	4	3	2	3	2	3	3	0.5			
16.2	57																											
16.3	58	6	6	4	2	2	1	0.4	0.3	0.4	2	2	2	2	2	1	1	1	3	3	1	3	3	3	3			
16.4	59											1	1	1														
16.5	60																											
16.6	61																											
16.7	62	3	3	1	2	2	1	1.0	1.0	1.0	4	4	4	1	1													
16.8	63	6	6	6	4	4	4	0.1	0.1	0.1	8	8	8	7	2	2	1	1	3	3	1	3	3	3	3			
16.9	64																											
16.10	65											5	5															
16.11	66	1	1							0.5		13	13	9	7	2	2	2	4	4								
17-р бүлэг	67	20885	20859	26	9648	660	94	139316.3	19509.9	18649	18642	7	9010	371	20	320	4	4820	1469	117	32	13	26330.7	15584.5				
17.1	68	11570	11562	8	5712	292	94	139368.3	4074.1	9843	9840	3	5069	201	9	121	2548	783	37	32	13	26330.7	15584.5					
17.2	69	1392	1392	441	216	121	90	1263.9	186.6	1365	1365	2	463	96	2	113	440	132	61	19	8	2858.4	1659.2					
17.3	70	4918	4914	4	2418	121		103901.0	11227.2	4895	4894	1	2415	77	6	31	892	367	15	15	8	3577.9	2926.9					
17.4	71	445	433	12	200	2	445	6929.5	938.6	624	622	2	299	2	2	9	1	233	42	42	1	2064.2	894.2					
17.5	72	1031	1031	555	27	1		1319.0	272.1	1300	1300	689	689	22	17	1	226	72	4	4	11	311.4	178.5					
17.6	73	15	15	6	1	1		933.4	921.5	16	16	7	7	4	1	1	7	4	4	4	8	20.9	0.9					
17.7	74	78	78	14	14	14		574.3	204.1	158	158	41	41	3	10	10	44	5	5	5	2	22.7	9.5					
17.8	75	304	302	2	126	1	4	713.6	120.2	399	399	151	151	1	1	1	107	31	31	31	1	200.9	75.8					
17.9	76	1	1					0.7		2	2	1	1															

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Цагдаагийн байгууллага										Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага							
		Хохирогч		Хуульч		Эмгэгтэй	Хасанд хүрээгүй хүн	Нас барсан хүн	Гэмтэн хүний тоо	Гэр бүлийн дотоо хүн	Гэр бүлийн гишүүдийнх нь өрсөн хүн	Гэмт үйл явцаас өрсөн хүн	Хохирогч	Хүн	Хуульч	Эмгэгтэй	Хасанд хүрээгүй хүн	Нас барсан хүний тоо	Гэмтэн хүний тоо	Гэр бүлийн гишүүдийнх нь өрсөн хүн	Гэмт үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн	Гэмт хэргийн үйл явцаас өрсөн хүн		
		Хүн	Дээд	Хүн	Дээд																							Хүн	Дээд
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
17.10	77	3	3	1					183.0		23	23	12																
17.11	78	21	21	8					389.0	267.9	79	78	1	33	1											143.0	1.8		
17.12	79	1107	1107	167					3740.7	1297.7	621	621	107													525.3	317.6		
18-р бүлэг	80	131	118	13	65	1			23028.8	1197.0	196	195	1	103	1											167.7	66.3		
18.1	81																										6.7	6.7	
18.2	82																												
18.3	83	14	12	2	8				19712.0	590.5	11	10	1	6															
18.4	84	4	4	1				2.3			3	3	2																
18.5	85	23	15	8	2	1			235.8	225.7	27	27	8														26.2	0.4	
18.6	86	5	5	1					2624.4	361.9	81	81	41														72.3	2.0	
18.7	87	74	71	3	46				382.5	6.3	63	63	36														54.2	54.2	
18.8	88																												
18.9	89																												
18.10	90																												
18.11	91																												
18.12	92	6	6	4					55.2	12.7	5	5	4														8.4	3.0	
18.13	93																												
18.14	94	1	1	1					5.0		1	1	1																
18.15	95										1	1																	
18.16	96	3	3	2					11.5		4	4	2																
18.17	97	1	1								5	5	3																
18.18	98																												
19-р бүлэг	99	1	1								12	12	1	1												4	3.5	3.5	
19.1	100																												
19.2	101																												
19.3	102																												
19.4	103																												
19.5	104																												
19.6	105																												
19.7	106																												
19.8	107																												
19.9	108																												
19.10	109																												
19.11	110																												
19.12	111																												
19.13	112																												
19.14	113																												
19.15	114																												
19.16	115	1	1																										
19.17	116																												

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Цагдаагийн байгууллага										Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага						
		Хохирогч		Хүн		Хуулийн нийгэм		Хасанд хүрээгүй хүн	Хас барсан хүний тоо	Гэмтэн хүний тоо	Гэр бүлийн хүрхэнд өртсөн хүн	Хохиролын мөнгөн дүн / сая төгрөг	Нөхөн төлүүлсэн хохирол / сая төгрөг	Хохирогч	Хүн	Хуулийн Дэд	Эмэгтэй	Хасанд хүрээгүй хүн	Хас барсан хүний тоо	Гэмтэн хүний тоо	Гэр бүлийн хүрхэнд өртсөн хүн	Гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн	Гэмт хэргийн улмаас нэн нас барсан хүн	Гэмт хэргийн улмаас нэн нас барсан хүн	Гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн	Гэр бүлийн хүрхэнд өртсөн хүн	Учирсан хохирол / сая төгрөг	Нөхөн төлүүлсэн хохирол / сая төгрөг
БД		97	93	4	28	5	44	991	153	152	1	56	6	2	83	63	8	4	33	60.1	35.0							
20-р бүлэг		117	118					552.5	99.1																			
20.1																												
20.2																												
20.3																												
20.4		5	5					36.9	11	11	2																	
20.5																												
20.6		1	1																									
20.7		3	3					0.5	5	5	2																	
20.8																												
20.9		1	1					0.5	1	1	1																	
20.10																												
20.11																												
20.12		2	2					5.0	4	4	1																	
20.13		9	9					425.6	7	6	2																	
20.14		12	9	3	8	1	2	29.8	9	9	9	1																
20.15		11	11		6	2	7	9.1	47	47	29	2																
20.16		53	53		8	2	35	45.2	66	66	12	1																
21-р бүлэг		82	82		31			945.9	130	129	1	63	1	4	19	11	3	1	28	52.8	29.3							
21.1		20	20		10			303.6	21	21	11	2																
21.2		8	8		1			9.1	42	42	20	1	2	13														
21.3		2	2																									
21.4		8	8		4			25.0	8	8	3																	
21.5		1	1						7	7	3																	
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
21.6																												
21.7		37	37		15			585.2	40	39	1	23																
21.8		1	1					3.0	1	1																		
21.9																												
21.10		3	3					20.0	1	1																		
21.11		1	1						10	10	5																	
21.12									8	8	2																	
21.13																												
21.14		1	1		1																							
21.15																												
21.16																												
22-р бүлэг		11	8	3	4			162.9	23	22	1	8	1															
22.1		9	6	3	3			142.6	15	14	1	6																
22.2																												
22.3																												
22.4																												
22.5																												

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Цагдаагийн байгууллага										Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага					
		Хохирогч		Хүн		Хуулийн Дээд		Эмгэстэй		Хасанд хүрээгүй хүн		Хас барсан хүний		Гэмтсэн хүний		Гэр бүлийнхнийхэнд өрсөн хүн		Гэмт хэргийн улмаас өрсөн хүн		Гэмт хэргийн улмаас өрсөн хүн		Гэмт хэргийн улмаас өрсөн хүн		Гэмт хэргийн улмаас өрсөн хүн		Гэмт хэргийн улмаас өрсөн хүн	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
22.5	156	1								4	4																
22.6	157																										
22.7	158																										
22.8	159																										
22.9	160	1	1		1			20.3																			
22.10	161																										
22.11	162									2	2																
22.12	163									2	2																
23-р бүлэг	164	176	173	3	46	1	41	12157.8	119.1	203	201	2	52	3	42	77	6	1	21	1	21	14.7	12.5				
23.1	165	83	83	4	4	41	41	53.4	38.2	106	106	10	10	10	41	71	5	1	20	14.2	12.0						
23.2	166	83	80	3	39	1		11723.4	80.1	80	78	2	38	1	1	4	1										
23.3	167	4	4	1	1			1.8	0.8	9	9	2	2														
23.4	168									2	2																
23.5	169	4	4	2	2			379.0		5	5	2	2														
23.6	170																										
23.7	171	2	2					0.1		1	1																
24-р бүлэг	172	313	305	8	78	1		2557.3	1062.8	280	280	105	105	3	42	96	32	1	2857.5	375.3							
24.1	173	2	2					0.2	0.2							2			19.2	17.1							
24.2	174	114	109	5	20			676.3	410.3	58	58	13	13	13	34	11			242.5	105.7							
24.3	175	5	5	3	3	1		9.4	9.4	5	5	3	3														
24.4	176																										
24.5	177	29	27	2	6			177.4	124.9	20	20																
24.6	178	145	144	1	43			649.6	410.9	187	187	84	84														
24.7	179	7	7	2	2			937.3		2	2																
24.8	180	9	9	3	3			107.1	107.1	9	9	3	3														
24.9	181	2	2	1	1					1	1																
25-р бүлэг	182	3	3	1				0.8																			
25.1	183	1	1					0.8																			
25.2	184																										
25.3	185																										
25.4	186	2	2	1	1																						
25.5	187																										
25.6	188																										
26-р бүлэг	189	24	24	8				440.9	2.9	66	66	32	32	32	46	252	1441	1292	506	133	258	1027	6657.3	3735.1			
26.1	190	23	23	7				430.9	2.9	66	66	32	32														
26.2	191	1	1	1				10.0																			
26.3	192																										
27-р бүлэг	193	1375	1375	592	192	325	998	4612.2	3386.3	2045	2045	989	989	46	252	1441	1292	506	133	258	1027	6657.3	3735.1				
27.1	194	2	2					0.3	0.3	2	2	1	1														
27.2	195									2	2	2	2														

Эрүүлgin хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Цагдаагийн байгууллага								Прокурорын байгууллага								Шүүх байгууллага										
		Хохирогч		Үүнэс		Эмэгтэй		Хөндөлийн хүн		Нөхөн төлүүлсэн /сая төгрөг/	Хөндөлийн мөнгөн дүн /сая төгрөг/	Гар бүлийн хүндрэхийг эрсөн хүн	Гэмтсэн хүний тоо	Нас барсан хүний тоо	Насанд хүрээгүй хүн	Хөндөлийн хүн	Эмэгтэй	Хуулийн дэглэ	Хүүхэд	Хуульч	Хөндөлийн хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн	Гэмт хэргийн үйлээс нас барсан хүн
		Хүн	Хүн	Хүн	Хүн	Хүн	Хүн	Хүн	Хүн																			
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
27.3	196	3	3					2		35.1		9	9	2	4					1		1						
27.4	197																											
27.5	198																											
27.6	199																											
27.7	200																											
27.8	201																											
27.9	202																											
27.10	203	1359		1359	591	192	323	989		4567.8	3383.5	2028	2028	982	46	248	1437			1291	506	133	257	1027	6657.3	3735.1		
27.11	204	11	11		1			8		9.1	2.5	151	151	76	10	16	113			5								
28-р бүлэг	205	13	13		1			4		13.9	10.9	16	16	1			4											
28.1	206																											
28.2	207																											
28.3	208	2	2			2				2.0		2	2				1											
28.4	209																											
28.5	210	9	9		1					1.9	0.9	9	9	1						3								
28.6	211																											
28.7	212											1	1							1								
28.8	213																											
28.9	214	2	2			2				10.0	10.0	3	3				3			1								
28.10	215																											
28.11	216																											
28.12	217																											
28.13	218																											
28.14	219																											
28.15	220											1	1															
28.16	221																											
28.17	222																											
28.18	223																											
28.19	224																											
29-р бүлэг	225	1	1							1.2																		
29.1	226																											
29.2	227																											
29.3	228																											
29.4	229																											
29.5	230																											
29.6	231																											
29.7	232																											
29.8	233																											
29.9	234	1	1							1.2																		
29.10	235																											

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГАНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЭЛ /2002 оны Эрүүгийн хуулиар, зүйл ангиар/

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Прокурорын байгууллага													Шүүх байгууллага													
	Шийдвэрлэлт						Хяналтын байр						Хяналтын байр						Шийгэлт ногдуулсан								
	Нийт ХЭМБ	Нийт хяналтын хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг	Хяналтын үйлчилгээний хэрэг					
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
Бүгд	10047	88	2858	184	79	13	296	6519	114	90	73	15	6	4													
14-р бүлэг	2	26	3					22	1																		
79	3	1						1																			
82	6	1						1																			
86	11	4						4																			
89	14	20	3					16	1																		
15-р бүлэг	16	786	10	299	9	11	46	410	12	4	4				5	2											
91	17	168	13	2	2	9	140	5																			
92	18	3	2					1																			
94	20	2						2																			
95	21	101	2	27	1	1	2	70	2																		
96	22	223	3	56	2	1	14	147	2	2	2																
97	23	7	2					4	1																		
98	24	86	2	60	1	1	9	15	1	1	1																
99	25	193	2	136	7	5	7	36	3	1	1																
100	26	3						2																			
103	29	1	1																								
106	32	17	1	2	106	32	17	1	2	106	32	17	1	2	106	32	17	1	2	106	32	17	1	2	106	32	17
107	33	5	3																								
16-р бүлэг	34	7	1					2	4																		
108	35	1						1																			
111	38	3	1					2																			
112	39	1						1																			
113	40	2						2																			
17-р бүлэг	41	187	5	44	5	2	1	20	113	2	4	4		1													
114	42	5		3																							
117	45	25	5					18																			
120	48	1	1																								
120/1	49	7	5					1																			
122	51	8	1					2	4	1	1																
124	53	4						3																			
125	54	12	2	1	2		5	4	1	1	1																
126	55	128	2	29	2	1	10	84	2	2	2			1													
129	58	1						1																			
18-р бүлэг	59	11	2	3	1	1	1	5	1	2	1																
133	64	4	1	1	1			2	2	1																	
135	66	1	1																								
138	69	6	1					3	1																		
19-р бүлэг	76	8251	58	2076	171	45	11	182	5699	74	71	59	12	6	3												
145	77	6346	33	1530	115	14	3	114	4536	35	50	46	4	5	3	87	2	64	1	135	6	7				8	

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Прокуроорын байгууллага										Шүүх байгууллага																					
		Шийдвэрлэл					Хүс					Үүнээс					Шийтгэл ногдуулсан																
		Хэрэг бүртгэлтэй хэвсэг	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	Хэрэг бүртгэлтэй үлдлэг	Мөрдөн үндэслэл үлдлэг	Тухайн жил хэрэг дахь яллагагчийн тоо	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн	Хүс	Урьд ял шийтгэж байсан	БҮГД	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шийдвэрлэсэн хэрэг	Цагаарласан хэрэг	Ял шийтгүүлсэн хүн	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн	БҮГД	Торлох ялаар	Алдагдан ажиглалт хийлгэх ялаар	Баривчлах ялаар	Хорих ялаар	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн					
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27					
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27					
146	78	66	1	20	2			1	43			1																					
147	79	829	10	216	8	2	1	12	581	9	13	10	3	4		9		5		17													
148	80	845	13	222	55	20	6	48	471	29	9	4	5			16	5	11		9	4		2										
149	81	13		3					9																								
150	82	105	6	31	1	6	1	12	51	3	6	2	4																				
151	83	19		13	2	1			3																								
152	84	19		10	1				7																								
153	85	53		33					2	18																							
153/1	86	3		1					2																								
154	87	1							1																								
155	88	6		1	1	1	1	1	2																								
155/1	89	7		2					5																								
20-р бүлэг	90	211	1	66	5	1	2	137	2																								
156	91	6		1					4																								
165	102	1							1																								
166	103	17		9					4																								
166/1	104	15		5					10																								
171	110	2							2																								
173	112	1							1																								
174	113	6		2					2																								
175	114	22		5					16																								
176	115	143		45					98	1																							
21-р бүлэг	116	426	301	7	6	3	10	96	4																								
181	124	416		296	7	6	3	9	93	3																							
182	125	1		1					1																								
183	126	2							1																								
185	128	4		3					1																								
186	129	1		1					1																								
189	132	3		1					2																								
22-р бүлэг	135	15	6					4	3	2																							
192	136	9		2				4	1	2																							
198	142	5		3					2																								
199	143	1		1					1																								
23-р бүлэг	146	34	1	8	3	5	16	2																									
203	148	14		1				1	10																								
204	149	1		1					1																								
207	152	2		2					1																								
211	156	3		1					2																								
212	157	1		1					1																								
213	158	2		2					1																								
214	159	6		3					1																								
214/1	160	5		1	2				2	1																							
24-р бүлэг	161	87	37	2	1	9	36	2																									

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Прокурорын байгууллага										Шүүх байгууллага																	
		Шийдвэрлэлт					Хүс					Үүнээс					Шийтгэл ногдуулсан												
		Нийт ХБМБ авуулсан хэрэг	Тухайн жил шинээр үссэн хэрэг	Хэрэг бүртгэлийг хаасан	Нэгтгэгдсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилгүүлсэн	Хэрэг бүртгэлийн үлдлэл хэрэг	Мөрдөн үлдлэл	Багцагдсан үлдлэл	Тухайн жил хэрэг дахь үлдлэлийн хэрэг тоо	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй хүн	Үр ял шилгээгүй	БҮГД	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шийдвэрлэсэн хэрэг	Цагаатсан хэрэг	Ял шийтгүүлсэн хүн	Эмэгтэй	Насанд хүрээгүй	Торлох ялаар	Алдагдан ажиг хийлэх ялаар	Баривчлах ялаар	Хорих ялаар	Үүнээс	Хүчээс
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
215	162	68	28	1	1	1	9	29	1																				
216	163	36	18	1			16	1																					
217	164	2	1				1																						
223	170	2		2																									
25-р бүлэг	173	7	4				3																						
226	174	1	1				3																						
227	175	6	3				3																						
26-р бүлэг	178	53	23	2	2	2	7	18	1																				
230	179	6	1				4	1																					
233	182	35	15	1	2	3	13	1																					
234	183	1					1																						
236	185	9	6				3																						
243	191	2	2																										
244	192																												
27-р бүлэг	193	57	11	5	2	2	9	27	4																				
245	194	2	1				1	1																					
246	195	1	1				1																						
247	196	1	1				1																						
251	200	2					1	1																					
252	201	1					1																						
253	202	16	6				1	8	1																				
254	203	5	1				3	1																					
256	205	1	1				1																						
258	207	4	2				1	2																					
260	209	1					1																						
261	210	24	1	5	2	2	13	2																					
28-р бүлэг	212	80	11	19	6	6	15	29	14	9	5	3																	
263	213	31	6	4	2	2	7	13	5	5	5																		
264	214	5	3		1		1	4	1																				
265	215	6	1				1																						
266	216	1					1																						
268	218	27	3	11	2	2	5	8	4	1																			
269	219	17	2	4	1	1	2	6	5	3	3																		
270	220	1					1																						
270/1	221	2					1		1																				
271	222	1			1																								
272	223	8	1				3	3	1																				
273	224	4	2		1																								
29-р бүлэг	225	1							1																				
294	246	1																											
30-р бүлэг	249	1							1																				
304	257	1																											

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЭЛ
/нутаг дэсвгэрээр/

Нутаг дэвсгэр	МД	Цагдаагийн байгууллага				Прокурорын байгууллага				Шүүх байгууллага							ШШГБ										
		Бүтээгдсэн гэмт хэрэг	Холбогдох бүтд	Эмгэгч	Үүнээс	Нийт ХБМБ вуулсан хэрэг	Тухайн жил шинээр үүссэн хэрэг	Хэрэгсэхгүй болгосон	Шүүхэд шийдсэн	Тухайн жил үүссэн хэрэг дэх яллагдсан нь	Эмгэгч	Үүнээс	Насанд хүрээгүй	Хэрэг	Хэргийн хэрэгсэхгүй болгосон	Цагаасан	Хүн	Хуулийн этгээр	Дээд шийтгүүлсэн хүн	Нийтэд тусгай ажиглагч шийтгүүлсэн хүн	Хүмүүжилгүй иргэд, хэргийн яллагааг эсрэгээрлэгч хэргийн яллагааг эсрэгээрлэгч	Хорхи нүүлгэн	Хоригчдын тоо	Үүнээс	16-17 насны		
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22				
УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	1	36220	16389	2218	956	78494	51700	612	13085	16279	2654	815	12363	108	55	12088	3	7419	1683	126	2995	3522	9				
НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	2	25652	8844	1426	495	59477	37784	375	7173	9023	1574	462	6579	66	21	6729	3	4190	935	39	1604	1328					
Багануур	3	253	178	21	13	490	328	7	167	176	88	15	160		1	156		111	23	5	22	57					
Багахангай	4	24	14	1	1	934	674	5	213	226	114	8	2		1			1				59					
Баянгол	5	4501	1387	272	19	9441	6527	37	927	1138	33	34	965	8	9	999		724	110	3	165	130					
Баянзүрх	6	7522	2119	341	136	16560	10153	49	1696	2071	29	117	1709	26	2	1767		1144	227	20	396	290					
Налайх	7	420	244	24	11								209	5		196		129	40		27						
Сонгинохайрхан	8	3692	1635	223	104	9069	5839	81	1052	1434	221	105	1110	7	1	1113		524	214	1	375	344					
Сүхбаатар	9	4132	1281	264	76	9606	5778	91	927	1266	313	95	913	2	2	944		645	114		185	125					
Хан-Уул	10	2776	849	114	45	4603	3002	28	605	749	222	32	622	6	3	609		395	85		129	120					
Чингэлтэй	11	2332	1137	166	90	6038	3527	53	857	1123	248	59	889	12	3	944		517	122	10	305	203					
Тэврийн ПГ	12					1480	1169	2	480	468	107	1															
Нийслэл ПГ	13					1256	787	22	249	512	213	7															
Бусад	14																										
ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	15	10504	7511	783	461	19017	13916	237	5912	7315	1087	354	5784	42	34	5359		3229	748	87	1391	2174	9				
Архангай	16	519	327	21	11	1020	668	6	249	330	52	13	230	2	1	202		127	40		35	80					
Баян-Өлгий	17	318	281	35	24	518	438	32	188	281	46	22	184	1	2	171		117	18	11	44	41					
Баянхонгор	18	581	396	35	32	1090	779	15	321	405	60	27	305	1	3	303		157	71	6	75	98					
Булган	19	344	261	24	9	730	476	9	197	273	47	4	200			182		122	24		36	89					
Говь-Алтай	20	203	144	12	12	417	322	2	113	123	20	11	110		2	119		60	18	2	41	60					
Говьсүмбэр	21	176	124	18	6	338	262	5	112	130	17	3	108	1	1	111		74	15	1	22	14					
Дархан	22	818	600	98	55	1396	1019	24	444	574	128	35	452	1	1	418		241	57	9	120	175	2				
Дорноговь	23	517	344	63	7	982	651	18	298	346	63	6	282	2	3	284		170	41	2	73	86					
Дорнод	24	602	397	35	13	1184	860	6	353	424	85	15	362	4		326		183	35	3	109	181					
Дундговь	25	266	183	9	18	540	414	8	121	145	10	10	118	2	2	99		66	10	3	23	62					
Завхан	26	235	194	5	12	456	307	2	152	170	11	8	140	3	1	114		71	12		31	87					
Орхон	27	794	540	90	30	1441	977	21	408	495	98	35	399	3	3	388		220	53	2	115	128					
Өвөрхангай	28	670	492	38	24	1156	866	8	356	429	44	25	341	2	5	310		224	31		55	122					
Өмнөговь	29	429	381	40	6	772	623	6	323	366	79	10	338	4		334		179	42	10	113	78					
Сүхбаатар	30	366	275	8	10	522	461	2	226	269	28	9	235			198		123	29	1	46	62					
Сэлэнгэ	31	779	623	97	59	1196	972	14	500	628	105	35	517		4	470		301	47	10	122	180	3				
Төв	32	779	528	35	26	1568	1091	25	405	525	44	12	373	2	4	358		213	50		95	153	2				
Увс	33	332	238	26	11	613	465	14	199	245	34	17	202	2	2	191		111	38	9	42	97					
Хөвд	34	363	315	25	22	581	448	10	258	318	28	17	249	4		201		131	15	3	55	90					
Хөвсгөл	35	787	455	38	47	1416	977	4	378	459	48	20	350	6		323		188	48	8	87	174	1				
Хэнтий	36	626	413	31	27	1071	840	6	311	396	44	21	289	2		257		151	54	7	52	117					
Бусад	37	64	34	9																							

ГЭМТ ХЭРГИЙН УЛМААС УЧИРСАН ХОХИРОЛ / нутаг дэвсгэрээр /

Нутаг дэвсгэр	МД	Цагдаагийн байгууллага					Прокурорын байгууллага					Шүүх байгууллага																	
		Хүн		Эмэгтэйн		Хөхиорт	Хүн		Эмэгтэйн		Хөхиорт	Хүн		Эмэгтэйн		Хөхиорт													
		Хүн	Эмэгтэйн	Хүн	Эмэгтэйн		Хүн	Эмэгтэйн	Хүн	Эмэгтэйн		Хүн	Эмэгтэйн																
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	27	35	36						
БД		33623	33566	57	14673	1689	934	9283	796	193315.1	32444.1	33714	33702	12	15816	856	1891	9881	313	14053	4772	764	524	8217	1135	39989.5	22261.5		
НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД		23309	23290	19	10749	1128	415	5381	418	161904.9	19051.1	25233	25226	7	12176	645	1195	6807	146	7396	2564	363	177	4484	570	24725.2	15379.7		
Багаануур		3	262	262		114	24	6	111	25	319.7	291		121	13	26	101	8	192	64	9	3	121	31	114.1	108.3			
Багахангай		4	21	21		9	5	1	9	1	39.7	449	448	1	171	11	94	192	4	2	1	1	1	1	1	1.2			
Баянгол		5	3896	3894	2	1793	152	49	994	64	31893.7	2145	2144	1	1066	45	74	692	12	1017	422	44	15	779	103	2626.6	2281.6		
Баянзүрх		6	7104	7098	6	3319	366	105	1502	120	38700.6	3496.6	8876	8875	1	4331	246	413	1965	26	1846	665	111	56	1213	112	8690.7	6158.2	
Налайх		7	408	407	1	147	21	25	180	6	824.5	457.2																	
Сонгинохайрхан		8	3623	3617	6	1647	169	117	978	85	7506.8	2271.1	3901		1842	70	273	974	38	1050	506	35	31	591	129	536.2	471.7		
Сүхбаатар		9	3630	3628	2	1704	184	35	546	37	53162.0	3931.0	3584		1785	142	28	731	17	980	232	46	20	622	33	7576.4	2479.1		
Хан-Уул		10	1731	1730	1	763	83	39	427	33	9390.6	1795	1794	1	811	34	61	515	23	862	336	54	23	480	95	3424.6	2665.5		
Чингэлтэй		11	2634	2633	1	1253	124	38	634	47	20067.2	2857	2854	3	1393	56	104	706	18	1219	261	47	19	501	46	1640.4	1148.3		
Төврийн ПГ		12									1204	1204	587	25	119	920													
Нийслэл ПГ		13									131	131	69	3	3	11													
ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД		14	10284	10246	38	3911	561	519	3892	378	30957.4	8481	8476	5	3640	211	696	3074	167	6657	2208	401	347	3733	565	15264.3	6881.8		
Архангай		15	534	527	7	184	13	11	113	7	1345.0	540.8	222		90	4	35	78	6	211	71	4	11	127	20	276.9	25.6		
Баян-Өлгий		16	300	300		102	18	9	62	8	532.6	328.8	100		44	9	2	24	2	194	51	9	10	118	13	75.7	25.3		
Баянхонгор		17	583	580	3	248	33	13	88	3	1337.0	596.0	572		250	16	36	206	5	343	102	25	57	195	40	340.1	273.3		
Булган		18	350	350		114	12	6	128	22	1088.4	620.2	217		68	3	17	47	2	255	48	6	10	156	23	833.1	391.3		
Говь-Алтай		19	212	209	3	78	10	24	136	13	497.4	186.2	85		28	3	8	24	1	127	43	7	2	77	9	245.3	192.5		
Говьсүмбэр		20	174	174		79	16	18	215	19	548.9	290.8	225		101	7	7	124	18	122	58	12	3	107	29	68.3	63.2		
Дархан		21	822	822		388	67	12	210	28	1981.0	789.2	717		357	17	62	277	12	536	201	59	20	287	75	836.4	220.3		
Дорноговь		22	410	408	2	161	27	17	131	4	2301.0	728.3	496		495	1	222	9	25	174	3	258	88	16	19	144	9	399.7	288.3
Дорнод		23	588	588		214	30	12	269	13	3121.8	826.0	390		174	8	20	145	3	398	153	26	23	243	25	2495.6	109.0		
Дундговь		24	259	258	1	76	16	35	253	44	896.1	324.6	199		199	9	21	62	4	146	59	8	11	87	11	207.8	55.9		
Завхан		25	250	250		64	11	38	213	19	957.1	408.5	216		72	4	15	75	10	161	36	7	2	83	6	342.3	293.5		
Орхон		26	757	756	1	381	58	5	107	29	1578.5	898.1	863		448	29	53	274	2	431	142	25	11	243	57	250.5	116.1		
Өвөрхангай		27	674	674		255	37	26	346	39	1182.8	435.9	576		246	18	87	270	31	551	124	31	16	230	39	875.3	681.4		
Өмнөговь		28	447	434	13	136	16	27	150	5	2277.7	846.3	216		74	1	13	117	3	372	121	19	25	244	34	1892.7	698.0		
Сэлэнгэ		29	347	347		126	17	16	85	6	803.2	473.6	225		89	4	27	110	10	263	88	16	15	156	21	482.0	460.2		
Сүхбаатар		30	720	718	2	321	45	28	251	6	1649.8	860.2	553		265	16	19	211	17	537	232	23	37	281	61	865.4	375.6		
Төв		31	768	765	3	238	33	48	310	50	3226.2	395.9	932		348	14	54	335	18	493	188	34	35	304	6	3689.8	2178.6		
Увс		32	335	335		100	26	87	254	26	1018.5	369.2	377		374	3	125	17	44	138	6	215	44	20	2	134	18	83.3	28.8
Хөвд		33	360	359	1	127	20	44	219	4	750.7	261.3	286		118	4	15	94	2	264	84	14	12	128	6	304.7	104.0		
Хөвсгөл		34	792	791	1	299	30	22	154	16	2185.6	690.8	657		657		13	114	212	12	362	148	21	15	227	27	312.6	122.8	
Хэнтий		35	602	601	1	220	26	21	198	17	1678.2	493.8	357		166	6	22	77		418	127	19	11	162	36	386.9	178.1		
Бусад		36	30	30		13	0		10		28.6	452.9																	

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, ХОЛБОГДОГЧ /зүйлээр/

Эрхийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг										Холбогдогч										Үүнээс										Үүнээс									
		Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг	Бүртгэгдэх үедээ сэжигтэн тооцон зохиогчид нь туслах үедээ	Ял сонгосон хувь	Илрүүлэлтийн хувь	Илрээгүй хэрэг	Холбогдогч	Сотгуураар	Насчурсан үедээ	Бүлэгжсэн	Галт зэвсгэр үйлдсэн	Урьд нь шийтгэгдсэн	Эмэгтэйн Насанд хүрч	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс дээш															
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26														
Бүгд	1	36220	33943	12207	36.0	21736	16389	4655	207	2483	23	1267	2218	956	426	530	3500	3305	1940	1628	1128	574	320	121	40	23															
10-р бүлэг	2	714	191	141	73.8	50	266	133	207	18	5	29	42	5	3	2	30	43	45	37	40	26	7	4	3																
10.1	3	192	114	109	95.6	5	201	118								19	35	32	28	29	20	23	7	4	3																
10.2	4	2	2	2	100.0	3	3	1	2	2																															
10.4	5	459	20	4	20.0	16	26	5								5	2	5	3	6	3	1																			
10.5	6	8	8	3	37.5	5	4									2	1																								
10.6	7	53	47	23	48.9	24	32	9								2	2	5	7	6	5	3	2																		
11-р бүлэг	8	9134	8356	5520	66.1	2836	6936	3191	1	330	2	368	761	205	63	142	1195	1435	1306	977	502	311	166	52	18	6															
11.1	9	295	262	170	64.9	92	226	144								10	36	49	41	30	23	13	9																		
11.2	10	1					30	1																																	
11.3	11	31	30	16	53.3	14	19	5								2	3	6	3	1	2	2																			
11.4	12	401	368	270	73.4	98	337	186	1	14						8	81	62	57	46	40	18	13	6	3																
11.6	13	8128	7440	4896	65.8	2544	6155	2739		301	2	311	709	182	58	124	1068	1290	1161	860	672	436	266	148	49	17															
11.5	14	68	68	28	41.2	40	6	6								2	3	5	5	2	4	7	1																		
11.7	15	210	188	140	74.5	48	168	110								6	28	35	33	25	29	10	2																		
12-р бүлэг	16	621	553	271	49.0	282	392	149	55	42	4	26	10	26	10	16	108	76	80	48	24	17	5	4	3	1															
12.1	17	519	456	236	51.8	220	338	139								15	82	61	75	47	20	16	5	4	3	1															
12.2	18	12	10	6	60.0	4	11	1								1	2	6				1																			
12.3	19	7	6	2	33.3	4	37	3																																	
12.5	20	83	81	27	33.3	54	11	6								23	9	2																							
13-р бүлэг	21	115	113	26	23.0	87	34	3	8	10	10	3	2	1	7	9	1	3	1	3	1	6	2	1	1																
13.1	22	10	10	2	20.0	8	7									2	4	1																							
13.2	23	6	5	2	40.0	3	3	1																																	
13.3	24																																								
13.4	25	2	2	1	50.0	1	1																																		
13.5	26	56	55	7	12.7	48	7	1								1	2	1																							
13.6	27	14	14	9	64.3	5	1									1	1	1																							
13.7	28	1	1	1	0.0	1																																			
13.8	29	1	1	1	0.0	1	4																																		
13.9	30	5	5	5	0.0	5																																			
13.10	31	13	13	4	30.8	9	1																																		
13.11	32	5	5	1	20.0	4																																			
13.12	33	1	1	1	0.0	1																																			
13.13	34	1	1	1	0.0	1																																			
14-р бүлэг	35	6	6	0.0	0.0	6																																			
14.1	36	2	2	2	0.0	2																																			
14.3	37	3	3	3	0.0	3																																			
14.5-14.9	38																																								
14.7	39	1	1	1	0.0	1																																			
15-р бүлэг	40	33	33	8	24.2	25	10	2	2	2	2	5	5	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1																
15.1	41	32	32	8	25.0	24	10																																		

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Үүнээс										Үүнээс										Үүнээс									
		Бүртгэсэн гэмт хэрэг	Бүртгэх үедээ тооцвол зохих өгөгдөлгүй хэрэг	Ял сонгосон	Иргэдийн хувь	Иргэдийг хэрэг	Холбогч	Сотгуураар	Мансуурсан үедээ	Бүлэгж үйлдсэн	Галт зэвсгээр үйлдсэн	Урьд нь шийтгэгдсэн	Эмтэй	Насанд хүрээгүй хүн	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс дээш				
БД	15.3	42		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26				
	15.4	43																													
БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26					
15.5	44																														
15.6	45	1	1	0.0	1	3																									
16-р бүлэг	46	21	21	7	33.3	14	8	2				3	3	3						2											
16.1	47	2	2	1	50.0	1	1	1																							
16.2	48																														
16.3	49	6	6	3	50.0	3	1					3				2	1														
16.5	50																														
16.7	51	4	4	1	25.0	3															1										
16.8	52	8	8	2	25.0	6	3	1								1					1										
16.11	53	1	1	0.0	1	5																									
17-р бүлэг	54	22468	21827	4844	22.2	16983	6885	922	1737	8	752	1119	683	341	342	1807	1390	1077	646	594	424	143	78	27	9	7					
17.1	55	12328	12048	2467	20.5	9581	3501	648	938		513	274	503	292	211	964	716	503	297	230	178	68	30	6	4	2					
17.2	56	1497	1439	311	21.6	1128	511	122	185	1	55	28	93	33	60	209	79	67	30	13	12	3	5								
17.3	57	5372	5223	1251	24.0	3972	1625	25	250		101	643	43	2	41	346	345	306	136	237	135	34	24	16	1	2					
17.4	58	562	551	131	23.8	420	182	8	32		6	76				24	50	43	17	11	22	5	7	1	1	1					
17.5	59	1160	1137	166	14.6	971	211	9	19		10	58	3	1	2	43	37	33	29	22	21	14	5	2	2						
17.6	60	17	17	4	23.5	13			2			3				3					1										
17.7	61	80	69	44	63.8	25	68	15	14		6	5	18	6	12	19	11	13	3	2	2										
17.8	62	329	310	83	26.8	227	109	35	5		3	23	7	6	1	16	16	21	21	16	7	3	1	1							
17.9	63	2	2	0.0	2	1																									
17.10	64	4	3	0.0	3																										
17.11	65	21	21	6	28.6	15	7	1			1										1	1	3	2							
17.12	66	1096	1007	381	37.8	626	665	59	292	7	57	9	16	1	15	183	136	91	112	61	43	15	4	1	1	2					
18-р бүлэг	67	242	232	40	17.2	192	58	1	15	3	3	16	1	1	1	6	4	9	14	9	7	4	1	2	1	1					
18.1	68	1	1	0.0	1																										
18.3	69	23	23	0.0	23	1														1											
18.4	70	4	4	0.0	4	3																									
18.5	71	53	47	32	68.1	15	46	1	14		2	13				6	4	5	10	8	7	2	1	2	1						
18.6	72	24	21	3	14.3	18	4												2	1											
18.7	73	120	119	3	2.5	116	4		1		1	1	1	1	1	1			1	2											
18.8	74																														
18.9	75																														
18.10	76																														
18.12	77	6	6	2	33.3	4						2							1												
18.13	78	1	1	0.0	1	1																									
18.14	79	1	1	0.0	1	1																									
18.15	80	1	1	0.0	1	1																									
18.16	81	4	4	0.0	4	4																									
19.17	82	4	4	0.0	4	4	1																								

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Үүнээс										Үүнээс										Үүнээс									
		Бүртгэгч тэмт хэрэг	Бүртгэгч үедээ тооцвол зохих этгээд нь	Тогтоогдоогүй хэрэг	Ял сонгосон	Иргэдийн хувь	Иргэдийг эхэр	Холбогч	Сотгууар	Мансуурсан үедээ	Бүтгэж үйлдсэн	Гал зэвсгээр үйлдсэн	Үрд нь шийтгэгч	Эмтэй	Насанд хүрээгүй хүн	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс дээш			
19-р бүлэг	83	99	34	29	85.3	5	66	7	8	9	11	4	19	4	4	10	9	17	10	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
19.2	84	2																													
19.4	85	2																													
19.10	86	1				1																									
19.12	87	3	1	1	100.0	1																									
20.13	88	6	2	1	50.0	1																									
19.14	89	83	29	27	93.1	2	63				11	4	18	4	4	10	9	16	10	6	5	3									
20.15	90	1	1	1	0.0	1																									
21.16	91	1	1	1	0.0	1																									
20-р бүлэг	92	314	292	185	63.4	107	329	27	205	178	15	47	23	4	19	134	65	51	20	19	9	5	1	1	1	1	1	1	1		
20.3	93																														
20.4	94	11	8	5	62.5	3	10				4		2	2																	
20.5	95																														
20.6	96	1	1	1	0.0	1																									
20.7	97	195	181	136	75.1	45	253	6	203	153	10	31	20	4	16	117	46	40	15	12	3										
20.8	98	1	1	1	100.0	1																									
20.9	99	3	3	1	33.3	2	2																								
20.10	100	1	1	1	100.0	2																									
21.12	101	3	3	1	33.3	2	3																								
22.13	102	16	16	3	18.8	13																									
20.14	103	14	13	5	38.5	8	8																								
20.15	104	11	11	7	63.6	4	7																								
20.16	105	58	54	25	46.3	29	42	21			17	4	3	3	15	13	7	3	3	2	5	3	3	10	1	1	1	1			
21-р бүлэг	106	196	182	32	17.6	150	54	5	14	14	8	12																			
21.1	107	51	48	1	2.1	47	2				2																				
21.2	108	27	23	15	65.2	8	21	2			3																				
21.3	109	2	2	0.0	0.0	2																									
21.4	110	13	13	0.0	0.0	13	8																								
21.5	111	5	5	3	60.0	2	12				6																				
21.7	112	58	58	10	17.2	48																									
21.8	113	1	1	1	0.0	1	1																								
21.9	114																														
21.11	115	6	1	1	100.0		8	3			7																				
21.10	116	5	5	1	20.0	4	2																								
21.12	117	24	23	0.0	0.0	23																									
21.13	118	3	2	1	50.0	1																									
21.14	119	1	1	1	0.0	1																									
22-р бүлэг	120	362	337	2	0.6	335	2																								
22.1	121	269	252	2	0.8	250	2																								
22.4	122	58	55	0.0	0.0	55																									
22.5	123	9	9	0.0	0.0	9																									
22.8	124	10	9	0.0	0.0	9																									
22.9	125	4	4	0.0	0.0	4	1																								

Эргэлийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Үүнээс					Үүнээс										Үүнээс										
		Бүтгэгдсэн гэмт хэрэг	Бүтгэгдэх үедээ тооцвол зохих эгтгэл нь	Ян сонгосон	Иргүүллийн хувь	Иргэлийн хэрэг	Холбогдох	Сотгуураар	Мансуурсан үедээ	Бүтгэгж үйлдсэн	Галт зэвсгээр үйлдсэн	Үрд нь шийтгэгдсэн	Эмэгтэйн	Насанд хүрээгүй хүн	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс
БД	126	5	3	3	0.0	3	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
22.10	126	5	3	3	0.0	3																					
22.11	127																										
22.12	128	7	5	5	0.0	5																					
23-р бүлэг	129	237	217	78	35.9	139	119	66	23	9	26	15	28	20	11	19	13	6	5	2							
23.1	130	85	67	51	76.1	16	84	65	17	9	8	13	24	13	6	14	9	3	2								
23.2	131	137	135	24	17.8	111	32		5		16	1	4	7	5	4	4	3	2								
23.3	132	8	8	1	12.5	7	1																				
23.5	133	5	5	1	20.0	4	11																				
23.7	134	2	2	1	50.0	1	1	1	1																		
24-р бүлэг	135	366	339	201	59.3	138	307	1	82	8	17	11	36	75	56	55	40	18	9	5	1						
24.1	136	5	5	1	20.0	4	1																				
24.2	137	126	115	58	50.4	57	101		26		5	7	2	13	33	23	15	12	2								
24.3	138	15	15	7	46.7	8			4		2	1	2	4	2	1	1	1									
24.5	139	32	29	20	69.0	9	38		15	8		2	4	9	5	7	5	4	2								
24.6	140	163	151	106	70.2	45	138	1	24		9	4	5	16	28	22	26	21	9	6	4						
24.7	141	7	7		0.0	7																					
24.8	142	15	14	9	64.3	5	18		13		1	5	2	1	1	4	7	2									
24.9	143	3	3	3	0.0	3																					
25-р бүлэг	144	3	3	3	0.0	3																					
25.1	145	1	1	1	0.0	1																					
25.2	146																										
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
25.4	147	2	2	2	0.0	2																					
26-р бүлэг	148	42	42	7	16.7	35	7		1	1	1	4	2														
26.1	149	41	41	7	17.1	34	7		1	1	1	4	2														
26.2	150	1	1	1	0.0	1																					
26.3	151																										
27-р бүлэг	152	1231	1150	806	70.1	344	903	155		13	134	6	3	3	153	186	165	111	90	73	46	37	24	7	5		
27.1	153	2	2	2	0.0	2																					
27.3	154	3	3	3	0.0	3	2																				
27.10	155	1215	1134	803	70.8	331	900	155		13	133	6	3	3	152	186	164	111	90	73	46	37	24	6	5		
27.11	156	11	11	3	27.3	8	3																				
28-р бүлэг	157	15	14	9	64.3	5	12																				
28.3	158	2	2	1	50.0	1	1																				
28.5	159	11	10	7	70.0	3	9																				
28.6	160																										
28.9	161	2	2	1	50.0	1	1																				
29-р бүлэг	162	1	1	1	100.0	1	1																				
29.9	163	1	1	1	100.0	1	1																				

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, ХОЛБОГДОГЧ /НУТАГ ДЭВСГЭРЭЭР/

МД	Бүртгэсэн гэмт хэрэг	Үүнээс					Үүнээс										Үүнээс											
		Бүртгэдэг үедээ эхэлжээ гэдэг тооцогддог хэрэг	Ял сонссон	Илгүүлэлтийн хувь	Илгээлийн хэрэг	Холбогдогч	Сотгуулар	Мансуурсан үедээ	Бүртгэж үйлдсэн	Галт зэвсгэр үйлдсэн	Үрд нь шийтгэгдсэн	Эмэгтэйн	Насанд хүрээний хүн /14-18 хүртэлх нас/	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс дээш		
БД	1	36220	33943	12207	36.0	21736	16389	4655	207	2483	23	1267	2218	956	426	530	3500	3305	2854	1940	1628	1128	574	320	158	63	21	13
	2	25652	24955	7179	28.8	17776	8844	1784	177	1077	2	590	1426	495	208	287	2070	1799	1584	942	820	596	283	158	63	21	13	
	3	253	213	123	57.7	90	178	105	1	27		24	21	13	5	8	22	46	29	14	21	14	10	6	2	1	1	
	4	24	24	11	45.8	13	14	8		2			1	1			5	4	1	1								
	5	4501	4409	1091	24.7	3318	1387	276	46	187	1	75	272	19	2	17	384	290	262	138	143	58	51	31				
	6	7522	7379	1761	23.9	5618	2119	396	42	243	1	106	341	136	60	76	486	403	380	219	218	135	64	41	28	8	1	
	7	420	394	167	42.4	227	244	108		16		12	24	11	3	8	62	46	48	28	20	16	3	6	2	2		
	8	3692	3566	1360	38.1	2206	1635	357	9	134		151	223	104	53	51	340	316	303	195	171	121	63	14	3	2	3	
	9	4132	3987	1019	25.6	2968	1281	223	32	179		56	264	76	21	55	313	285	199	126	72	148	35	18	5	4		
	10	2776	2721	929	34.1	1792	849	110	20	95		70	114	45	22	23	195	193	146	98	73	49	24	16	5	2	3	
	11	2332	2262	718	31.7	1544	1137	201	27	194		96	166	90	42	48	268	215	213	123	101	55	32	26	7	2	5	
ОРОН НҮТГИЙН ХЭМЖЭЭНД		10504	8944	5006	56.0	3938	7511	2864	30	1400	21	676	783	461	218	243	1426	1503	1262	991	806	527	286	162	58	19	10	
13	519	505	268	53.1	237	327	130		76	1	41	21	11	3	8	53	77	55	57	26	27	11	5	2	1	2		
14	318	274	172	62.8	102	281	66		52		9	35	24	11	13	45	58	39	31	21	31	15	10	2	2	3		
15	581	530	278	52.5	252	396	164		106		37	35	32	11	21	128	88	46	46	23	20	7	4	2				
16	344	299	178	59.5	121	261	96		46		21	24	9	6	3	43	42	38	31	36	28	17	13	4				
17	203	188	110	58.5	78	144	42		21		2	3	12	12	12	23	43	27	19	4	8	4	2	2				
18	176	171	107	62.6	64	124	79	1	5		14	18	6	2	4	24	28	16	15	15	13	4	2					
19	818	716	439	61.3	271	600	211	4	109		21	98	55	37	18	142	102	98	75	50	39	21	11	7				
20	517	465	277	59.6	188	344	84	2	22		11	63	7	2	5	58	81	59	44	44	44	22	13	12	2	1	1	
21	602	465	255	54.8	210	397	172		44		28	35	13	6	7	59	81	62	71	44	33	20	9	3	2			
22	266	240	138	57.5	102	183	54		27		15	9	18	11	7	32	38	34	16	18	12	9	4	2				
23	235	193	129	66.8	64	194	78		28		2	7	5	12	2	10	42	33	46	20	17	12	7	4	1			
24	794	689	399	57.9	290	540	254	22	105		142	90	30	8	22	140	123	75	55	50	38	18	7	3	1			
25	670	597	310	51.9	287	492	189		110		19	38	24	7	17	59	114	104	82	52	31	18	6	1	1			
26	429	319	206	64.6	113	381	162		71		21	40	6	1	5	59	84	77	51	52	25	11	12	3	1			
27	366	316	196	62.0	120	275	94		23		17	8	10	3	7	40	61	55	39	38	22	4	4	2				
28	779	603	336	55.7	267	623	255		167		130	97	59	30	29	91	107	108	79	75	51	30	13	7	3			
29	779	639	335	52.4	304	528	212	1	129		10	46	35	26	18	118	88	83	64	73	28	28	13	5	2			
30	332	301	196	65.1	105	238	99		28		8	26	11	4	7	55	39	35	32	32	16	7	5	3	1	2		
31	363	172	71	41.3	101	315	121		78		2	39	25	22	10	59	57	54	43	39	25	10	4	2				
32	787	726	351	48.3	375	455	170		79		2	8	38	47	26	21	93	89	72	58	47	22	15	7	4	1		
33	626	536	255	47.6	281	413	132		74		39	31	27	18	9	63	70	79	63	50	24	17	15	3	2			
34																												
Бусад		64	44	22	50.0	22	34	7	6		1	9	0			4	3	8	7	2	5	5						

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хохирогч бүлэг		Үүнээс		Эмгэгт		Нийт хохирогч иргэн насны бүлгээр												Нийт хохирогч иргэн харьяаллаар					Гэмтэн хүний тоо					Үүнээс			Хүчирхийллийн хэлбэр				Хохирогчийн мөнгөн дүн		Битүүмжлсэн хөрөнгө			
		Хүн		Хуулийн этгээл		Эмгэгт		7 хүртэлх	8-13	14-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 түүнээс	МҮ-ын иргэн	Гадаадын иргэн	Харьяалагч иргэн	Хүнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Эмэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Бэлгийн	Эдийн засгийн	Хохирогчийн мөнгөн дүн	Хохирол	Битүүмжлсэн хөрөнгө						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
14.7	38	1	1									1									1																					
15-р бүлэг		28	28		19	4	2	2	4	5	4	2	3	3	1	1	1	1	1	1	28				11	10	3	5	2								48.0	19.5				
15.1	40	28	28		19	4	2	2	4	5	4	2	3	3	1	1	1	1	1	1	28				11	10	3	5	2							48.0	19.5					
15.3	41																																									
15.4	42																																									
15.5	43																																									
16-р бүлэг		18	18		11	9	3	5	1	2	2	2	1								18				2	2	1	1									4.0	2.3				
16.1	45	2	2		1	1	1	1													2				1	1											2.0	2.0				
16.2	46																																									
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
16.3	47	6	6		4	2	2	2	1					2		1					6								1				1				0.4	0.3				
16.5	48																																									
16.7	49	3	3		1	2	2	2	1												3																	1.0				
16.8	50	6	6		6	4	1	2	1				1								6																					
16.11	51	1	1																		1																					
17-р бүлэг		52	20885	20859	26	9648	660	4	216	440	3324	3464	2894	2484	1985	1461	1118	594	276	285	20711	122			94	1	5	88														
17.1	53	1E+04	11562	8	5712	292	1	62	229	1308	1899	1952	1505	1302	1087	838	673	377	169	160	11500	54																				
17.2	54	1392	1392		441	216	3	91	122	243	194	165	147	129	97	78	57	26	17	23	1371	21					90	1	4	85						1263.9	186.6	12.9				
17.3	55	4918	4914	4	2418	121		58	63	515	810	857	766	635	493	327	199	100	47	44	4878	32															103901.0	11227.2	758.7			
17.4	56	445	433	12	200	2		1	27	70	75	66	64	53	32	24	11	7	2	416	5																6929.5	938.6	7.7			
17.5	57	1031	1031		555	27		4	23	165	194	204	168	98	62	51	38	10	6	8	1023	8															1319.0	272.1	22.7			
17.6	58	15	15		6	1		1	1	1	5	1	2	1	1	2	1	1	1	15																	933.4	921.5	633.0			
17.7	59	78	78		14			3	15	21	9	8	9	4	4	4	4	4	1	78																	574.3	204.1	11.5			
17.8	60	304	302	2	126	1		1	24	61	61	39	35	33	26	15	5	1	1	300																	713.6	120.2	28.2			
17.9	61	1	1																		1																0.7					
17.10	62	3	3		1																3																183.0					
17.11	63	21	21		8																21																	389.0	267.9			
17.12	64	1107	1107		167																1105	2															3740.7	1297.7	314.0			
18-р бүлэг		131	118	13	65	1	1	1	14	18	23	21	16	10	7	5	2	1	104	1																						
18.3	66	14	12	2	8																10																2302.88	1197.0	70.9			
18.4	67	4	4		1																4																19712.0	590.5				
18.5	68	23	15	8	2	1															4																					
18.6	69	5	5		1																7																					
18.7	70	74	71	3	46																68																					
18.8	71																																									
18.12	72	6	6		4																6																					
18.13	73																																									
18.14	74	1	1																		1																					
18.16	75	3	3		2																3																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Нийт ХБМБ явуулсан нэр хэрэг	Шийдвэрлэлт							Үлдэгдэл хэрэг		Хүйс	Ажил эрхлэлт	Ажлын газар				Боловсрол				Нас																									
			Хэрэг бүртгэлийг хасан	Нэгтгэсэн	Хэрэгсэхгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	Хэрэг бүртгэлийг үлдгэл	Мөрдөн байцаалтын үлдгэл	Тухайн жил үүссэн хэрэг дэх яллагагчдын тоо	Эрэгтэй			Эмэгтэй	Үрд ян шигтгэсэн	Ажигүй	Ажилтай	Тодорхойгүй	Төрийн байгууллагад	Хувийн байгууллагад	Хувиараа	Тодорхойгүй	Тодорхойгүй	Бүрэлд дунд	Тусгай	Дээд	Тодорхойгүй	Хүүхэд	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-с дээш	Тодорхойгүй					
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40						
197	142																																														
198	143	5		3						2																																					
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40						
199	144	1		1																																											
200	145																																														
201	146																																														
23-р бүлэг	147	34	1	8	3	5	16	2																																							
202	148																																														
203	149	14		1	2	1	10																																								
204	150	1		1																																											
205	151																																														
206	152																																														
207	153	2					1	1																																							
208	154																																														
209	155																																														
210	156																																														
211	157	3		1			2																																								
212	158	1					1	1																																							
213	159	2					1	1																																							
214	160	6		3	1	1	1																																								
214/1	161	5	1	2	2	2	1																																								
24-р бүлэг	162	87	37	2	1	9	36	2																																							
215	163	68		28	1	9	29	1																																							
216	164	36		18	1	1	16	1																																							
217	165	2		1			1																																								
218	166																																														
219	167																																														
220	168																																														
221	169																																														
222	170																																														
223	171	2			2																																										
224	172																																														
225	173																																														
25-р бүлэг	174	7	4	3	3	3	3	3																																							
226	175	1		1																																											
227	176	6		3																																											

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Нийт ХБМБ вавуулсан хэрэг	Тухайн жил шинээр үүссэн хэрэг	Шийдвэрлэлт				Улдгдал хэрэг			Хүйс		Урьд нь шийтгэгдэи	Ажил эрхлэлт			Ажлын газар				Боловсрол					Нас																						
				Харгагдсан	Харгагдсан	Хэрэгсгүй болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	Хэрэг бүртгэлийн үлдэгдэл	Мөрдөн байцаалтын үлдэгдэл	Тухайн жил үүссэн хэрэг дахт үргэлжлэгдчид нь тоо	Эрэгтэй		Эмэгтэй	Ажилгүй	Ажилтай	Төгрөхийгүй	Төрийн байгууллагад	Хувийн байгууллагад	Хувиараа	Төгрөхийгүй	Төрийн байгууллагад	Хувийн байгууллагад	Бүрэлд дунда	Тусгай	Дээд	Төгрөхийгүй	Хүүхэд	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-с дээш	Төгрөхийгүй						
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40							
263	214	31	6	4	2	2	7	7	8	5	5	5	5	2	3	2																																
264	215	5	3	1					1																																							
265	216	6	1				1	4																																								
266	217	1							1																																							
267	218																																															
268	219	27	3	11	2	5	8	4	1							1										1																1						
269	220	17	2	4	1	2	6	5	3	3								3								3							1															
270	221	1							1																																							
270/1	222	2							1																																							
271	223	1					1																																									
272	224	8	1					3	3	1																																						
273	225	4	2				1																																									
29-р бүлэг	226	1								1																																						
274	227																																															
275	228																																															
276	229																																															
277	230																																															
278	231																																															
279	232																																															
280	233																																															
281	234																																															
282	235																																															
283	236																																															
284	237																																															
285	238																																															
286	239																																															
287	240																																															
288	241																																															
289	242																																															
290	243																																															
291	244																																															
292	245																																															
293	246																																															
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40							
294	247	1								1																																						
295	248																																															
296	249																																															

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Нийт ХБМБ явуулсан хэрэг		Тухайн жил шинээр үүссэн хэрэг		Шийдвэрлэлт				Үлдэгдэл хэрэг		Хүйс		Ажил эрхлэлт		Ажлын газар				Боловсрол				Нас																													
		Харь бүртгэлийн хясаан	Харь бүртгэлийн хясаан	Харь бүртгэлийн болгосон	Түдгэлзүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	Хэрэг бүртгэлийн үлдэгдэл	Мөрдөн байцаалтын үлдэгдэл	Тухайн жил үүссэн хэрэг дэх ялгаварчданы тоо	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Урьд нь шийтгэгдсэн	Ажлын Ажилтай	Ажлын Тодорхойгүй	Төрийн Байгууллагад	Хувийн байгууллагад	Боловсролгүй	Бүрэлд дунда	Тусгай	Дээд	Тодорхойгүй	Хүүхэд	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-с дээш	Тодорхойгүй																	
																																					Ажил эрхлэлт	Хүйс	Ажлын газар	Боловсрол	Нас												
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40												
30-р бүлэг	250	1								1																																											
297	251																																																				
298	252																																																				
299	253																																																				
300	254																																																				
301	255																																																				
302	256																																																				
303	257																																																				
304	258																																																				

2015 ОНЫ ЭХ-Р ТУХАЙН ЖИЛ ШИНЭЭР ҮҮССЭН ХЭРГИЙН ТОО

Бүгд	259	68598	51625	20089	3618	542	53	12880	29931	1548	15658	13064	2550	913	5884	1777	8076	200	625	497	395	1182	6674	450	1602	5773	145	299	467	3058	2982	2623	1897	1510	1027	618	347	123	45	54	488								
10-р бүлэг	260	4573	3977	3426	19	12	289	733	96	333	265	68	24	141	28	164	4	8	14	2	35	132	16	32	118	3	2	3	40	53	59	46	38	34	28	11	4	5	7										
10.1	261	374	255	25	8	5	216	41	79	240	201	39	24	115	15	110	3	3	7	2	30	101	11	19	79	1	1	2	32	40	39	35	25	22	20	10	4	4	5										
10.2	262	16	10	6	2	1	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3									
10.3	263	12	6	3																																													
10.4	264	4014	3597	3358	9	1	14	628	6	10	7	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3								
10.5	265	17	15	8																																													
10.6	266	151	103	31																																													
10.7	267	14764	11813	3201	215	223	11	7179	3594	368	8061	6934	1116	399	2635	1053	4376	98	413	295	247	424	3282	223	863	3274	54	84	182	1450	1660	1422	1045	834	548	333	176	61	21	16	183								
11.1	268	653	460	59	6	9	1	359	168	53	363	334	29	18	189	32	142	5	12	8	7	33	176	12	31	111	1	5	54	83	61	54	36	27	22	9	3	3	3	3	3	3	3						
11.2	269	10	6	1																																													
11.3	270	110	69	38																																													
11.4	271	1052	801	146	9	24	1	587	241	46	660	595	64	47	258	84	318	11	39	19	15	26	313	19	66	236	3	5	18	135	141	105	79	68	48	24	9	1	2	1	21								
11.5	272	175	138	86	2	18	65	4	30	23	7	8	15	7	8	15	1	4	3	2	7	12	9	2	2	8	5	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				
11.6	273	12479	10443	2656	183	180	9	6156	3052	266	6944	5922	1012	327	2152	926	3869	81	354	269	222	358	2765	190	741	2894	50	79	159	1267	1432	1237	892	707	454	272	153	56	19	15	157								
11.7	274	519	370	217	23	10	165	87	17	162	157	5	16	76	16	70	2	9	2	3	18	66	3	16	59	2	6	24	34	31	24	27	11	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				
12-р бүлэг	275	1264	1001	408	27	18	4	349	373	86	465	453	12	39	236	34	195	7	11	5	71	228	16	21	129	1	12	20	139	99	82	47	23	20	6	5	4	1	6										
12.1	276	1105	873	361	23	16	4	312	312	78	411	400	11	38	209	26	176	5	9	3	69	196	13	18	115	1	11	20	115	84	76	46	19	19	5	5	4	1	5										
12.2	277	20	16	7	1	1	7	4	1	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7								
12.3	278	24	19	12	1																																												
12.4	279	5	2																																														
12.5	280	128	107	29	2																																												
13-р бүлэг	281	281	225	114	15	5	26	103	18	51	35	16	4	21	3	27	2	1	2	22	3	6	18	2	13	7	8	6	2	9	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1						
13.1	282	38	26	20	2																																												
13.2	283	19	15	7																																													
13.3	284	3																																															

ПРОКУРОРЫН БАЙГУУЛЛАГАД ХЯНАГДСАН ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ, ХОЛБОГДОГЧ /нутаг дэвсгэрээр/

Нутаг дэвсгэр	МД	Нийт ХӨМБВ	Тухайн жил үүснэ хэрэг	Шийдвэрлэлт				Үлддэл хэрэг		Үүнээс		Хүйс		Ажил эрхлэлт		Ажлын газар						
				Хэрэг хаасан	Нэгтгэсэн	Харгалсан	Түргэлжүүлсэн	Шүүхэд шилжүүлсэн	Хэрэг нийлгэлтэй	Мөрдөн нийтлэлт	Тухайн жил үүснэ хэрэг дэх яллагчидын тоо	Урьд ял шийтгэлийн үйлдлийн тоо	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Ажлын Ажлын	Итгэлтэй	Тордохтой	Төрийн байгууллагад	Хувийн байгууллагад	Хувийн газар		
БД				3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	1	78494	51700	22951	3801	612	64	13085	36446	1612	16279	951	13557	2654	6097	1780	8423	215	653	506	406	
	2	59477	37784	18143	2832	375	52	7173	29938	1021	9023	519	7394	1574	3121	1302	4613	102	465	380	355	
	3	1480	1169	733	1	2	2	480	220	42	468	4	380	88	161	81	226	11	33	15	22	
	4	490	328	151	20	7	5	249	362	162	512	52	377	114	188	51	273	16	16	8	11	
	5	934	674	351	26	5	4	213	320	15	226	22	197	29	57	12	157	1	2	4	5	
	6	16560	10153	5010	643	49	9	1696	9094	77	2071	134	1757	313	804	228	1041	24	79	84	41	
	7	9069	5839	3278	612	81	8	1052	3866	184	1434	41	1209	222	536	209	691	9	102	81	17	
	8	9606	5778	2827	491	91	14	927	5032	231	1266	29	1007	248	403	187	679	10	70	47	60	
	9	4603	3002	1249	234	28	5	605	2404	82	749	11	641	107	260	139	350	8	52	33	46	
	10	6038	3527	1539	308	53	5	857	3197	85	1123	197	911	213	362	207	557	8	34	45	120	
	11	19017	13916	4808	969	237	12	5912	6508	591	7315	433	6212	1087	3012	482	3828	114	189	126	53	
	12	1020	668	211	43	6	1	249	440	72	330	11	276	52	126	27	178	14	7	5	1	
	13	518	438	151	22	32	3	188	119	13	281	6	235	46	93	14	175	6	2	6	6	
	14	1090	779	289	72	15	5	321	375	18	405	34	345	60	203	23	179	8	7	7	1	
	15	730	476	198	26	9	2	197	265	37	273	4	227	47	59	19	195	6	3	9	1	
	16	417	322	155	33	2	2	113	107	7	123	1	104	20	61	7	55	1	4	2	1	
	17	338	262	117	5	5	5	112	90	9	130	21	113	17	51	17	62	4	10	2	1	
	18	1396	1019	340	89	24	4	444	445	55	574	31	449	63	208	92	275	15	55	18	4	
	19	982	651	262	30	18	1	298	350	23	346	38	283	128	145	40	161	9	11	16	4	
	20	1184	860	356	59	6	6	353	366	45	424	7	340	85	158	13	253	2	7	3	1	
	21	540	414	181	28	8	1	121	175	26	145	6	135	10	66	4	75	2	1	1	1	
	22	456	307	118	36	2	2	152	129	19	170	17	158	11	71	9	90	4	4	1	1	
	23	1441	977	254	137	21	3	408	589	30	495	15	397	98	227	35	233	3	23	8	1	
	24	1156	866	234	48	8	1	356	491	22	429	43	385	44	190	10	229	2	3	2	3	
	25	772	623	256	13	6	6	323	139	35	366	20	276	79	110	35	222	5	15	9	6	
	26	532	461	108	27	2	2	226	157	12	269	22	238	28	113	7	150	2	4	1	1	
	27	1196	972	283	43	14	4	500	315	42	628	55	521	105	279	42	307	8	15	12	7	
	28	1568	1091	449	75	25	5	405	571	39	525	53	481	44	241	38	247	4	10	15	9	
	29	613	465	148	30	14	1	199	207	15	245	7	210	34	98	6	141	2	4	4	4	
	30	581	448	136	23	10	2	258	137	17	318	10	290	28	140	16	162	9	3	2	2	
	31	1416	977	281	77	4	4	378	653	23	459	29	411	48	223	19	218	8	2	5	4	
	32	1071	840	281	53	6	6	311	388	32	396	3	350	44	157	9	230	2	3	3	1	
	33																					
	34																					

Нутаг дэвсгэр	МД	Боловсрол							Нас											Тордохийгү	
		Боловсролгүй	Бүрэн дүнд	Тусгай	Дээд	Тордохийгү	Хүүхэд	14-15	16-17	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69		70-с дээш
Улсын хэмжээнд	1	1239	6969	456	1677	5966	153	321	494	3196	3080	2704	1955	1542	1063	639	362	126	45	56	570
	2	407	3940	287	1192	3211	83	182	280	1960	1722	1557	992	770	553	343	186	68	23	32	293
	3	7	196	26	77	162			1	89	102	84	53	44	27	25	22	9	3	4	6
	4	15	182	10	136	169		2	5	99	76	94	56	46	27	25	12	5		1	65
	5	13	75	9	15	64	2	9	6	24	37	27	17	24	12	12	5	1			1
	6	17	78	8	7	116	1	1	7	49	42	48	27	20	12	5	6	3	2		3
	7	27	482	35	199	396	1	9	25	289	235	212	119	75	58	46	18	4			47
	8	117	971	48	238	699	25	43	74	510	381	334	231	172	141	71	44	18	7	3	19
	9	74	658	48	91	565	26	52	53	260	272	245	168	148	100	57	14	5		5	30
	10	52	517	34	171	494	6	34	61	317	231	183	124	82	66	35	19	6	7	4	92
	11	37	315	21	136	240	10	14	18	134	158	150	89	65	47	26	18	6	1	3	10
	12	60	545	52	137	332	13	23	36	235	213	199	118	104	66	42	29	11	3	11	22
	13	837	3060	169	491	2768	70	139	215	1254	1374	1156	967	776	511	299	177	58	22	24	279
ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД																					
Архангай АПГ																					
Баян-Өлгий АПГ																					
Баянхонгор АПГ																					
Булган АПГ																					
Говь-Алтай АПГ																					
Говьсүмбэр АПГ																					
Дархан-Уул АПГ																					
Дорноговь АПГ																					
Дорнод АПГ																					
Дундговь АПГ																					
Завхан АПГ																					
Орхон АПГ																					
Өвөрхангай АПГ																					
Өмнөговь АПГ																					
Сүмбаатар аймгийн ПГ																					
Сэлэнгэ АПГ																					
Төв АПГ																					
Увс АПГ																					
Ховд АПГ																					
Хөвсгөл АПГ																					
Хэнтий АПГ																					

ПРОКУРОРЫН БАЙГУУЛЛАГАД ХЯНАГДСАН ХЭРГИЙН ХОХИРОГЧ, ХОХИРОЛ /зүйлээр/

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хохирогч бүгд		Үүнээс		Үүнээс														Үүнээс			Үүнээс			Хүчирхийллийн хэлбэр																														
		Хүн	Хуулийн этгээд	Эмэгтэй	Хүн	Хуулийн этгээд	14-с доош насны хүмүүд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74 үүнээс дээш	Нас тодорхойгүй	Гадаргын харьяат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Хүнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өрсөн хүн	Эмэгтэй	Хүүхэд	Сэтгэл санааны	Бие махбодын	Бэлгийн	Эдийн засгийн																						
БД	1	33713	33701	12	15816	710	856	1969	2131	5470	5528	4504	3750	2901	2259	1557	907	394	419	181	113	1891	9881	6997	1403	703	313	281	45	275	22	16																								
2002 ОНЫ ЭХ-Р ТУХАЙН ЖИЛ ШИНЭЭР ҮҮССЭН ХЭРГИЙН ТОО																																																								
Бүгд	2	258	258	117	4	34	17	12	32	37	30	25	19	22	8	9	5	2	1			8	7		1	3	3	1	1	1	1	2	1	2																						
14-р бүлэг	3																																																							
79	4																																																							
80	5																																																							
81	6																																																							
82	7																																																							
82/1	8																																																							
83	9																																																							
84	10																																																							
85	11																																																							
86	12																																																							
87	13																																																							
88	14																																																							
89	15																																																							
90	16																																																							
15-р бүлэг	17	5	5	3					1	2					1				1			2	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1																		
91	18																																																							
92	19																																																							
93	20																																																							
94	21																																																							
95	22																																																							
96	23		2	2							1				1							1																																		
97	24																																																							
98	25		1	1						1												1																																		
99	26		1	1						1																																														
100	27																																																							
101	28																																																							
102	29																																																							
103	30																																																							
104	31																																																							
105	32																																																							
106	33		1	1																																																				
107	34																																																							
16-р бүлэг	35																																																							
108	36																																																							

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хочрогч бүгд	Үүнээс		Эмгэгтэй		Үүнээс														Гэдэвний харьяат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Үүнээс			Хүннээс үргэлжлэн өрсөвчлөх хүний тоо	Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр							
			Хүн	Хуулиг зөрчсөн	нэгдэн	хүрээлэн хүн	14-с доош насны хүчхэд	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-түүнээс дээш	Нас тодорхойгүй				Хүнд	Хүндэртэй	Хөнгөн		Эмэгтэй	Хүүхэд		Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Балгийн	Эдийн засгийн			
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
19-р бүлэг	77	249	249	111																			6	6													
145 78		132	132	46																			4	4													
146 79		2	2																																		
147 80		76	76	20																			2	2													
148 81		109	109	62																			2	2													
149 82																																					
150 83		5	5	3							2	2																									
151 84																																					
152 85																																					
153 86																																					
153 86																																					
153 87																																					
154 88																																					
155 89																																					
155 90																																					
20-р бүлэг	91																																				
156 92																																					
156 93																																					
156 94																																					
157 95																																					
158 96																																					
158 97																																					
159 98																																					
160 99																																					
161 100																																					
162 101																																					
164 102																																					
165 103																																					
166 104																																					
166 105																																					
166 106																																					
166 107																																					
168 108																																					
169 109																																					
170 110																																					
171 111																																					
172 112																																					
173 113																																					
174 114																																					
175 115																																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хорохон бүлэг	Үүнээс		Эмэгтэй	Үүнээс														Гэмтсэн хүний тоо				Үүнээс		Үүнээс				Хүчирхийллийн хэлбэр								
			Хүн	Хуулийн нийлүүлэгч		14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	Нас тодорхойгүй	Гардадын харьяат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Хүнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Эмэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Балгийн	Эдийн засгийн						
БД	192	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32					
243	192																																					
244	193																																					
27-р бүлэг	194																																					
245	195																																					
246	196																																					
247	197																																					
248	198																																					
249	199																																					
250	200																																					
251	201																																					
252	202																																					
253	203																																					
254	204																																					
255	205																																					
256	206																																					
257	207																																					
258	208																																					
259	209																																					
260	210																																					
261	211																																					
262	212																																					
28-р бүлэг	213																																					
263	214																																					
264	215																																					
265	216																																					
266	217																																					
267	218																																					
268	219																																					
269	220																																					
270	221																																					
271	222																																					
272	223																																					
273	224																																					
274	225																																					
29-р бүлэг	226																																					
275	227																																					
276	228																																					
277	229																																					
278	230																																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Холбоотны бүлэг		Үүнээс		Үүнээс												Гэмтсэн хүний тоо		Үүнээс		Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр													
		Хүн	Хуульчлал	Эмгэг		Үүнээс												Гэмтсэн хүний тоо	Хөнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр													
				Хүн	Хуульчлал	14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64					65-69	70-түүнээс дээш	Нас тодорхойгүй	Гадаадын харьяат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Хүнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Эмгэг	Хуульчлал	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Баллиг	Эдийн засгийн	
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
278	231																																				
279	232																																				
280	233																																				
281	234																																				
282	235																																				
283	236																																				
284	237																																				
285	238																																				
286	239																																				
287	240																																				
288	241																																				
289	242																																				
290	243																																				
291	244																																				
292	245																																				
293	246																																				
294	247																																				
295	248																																				
296	249																																				
297	250																																				
297	251																																				
298	252																																				
299	253																																				
300	254																																				
301	255																																				
302	256																																				
303	257																																				
304	258																																				
2015 ОНЫ ЭХ-Р ТУХАЙН ЖИЛ ШИНЭЭР ҮҮССЭН ХЭРГИЙН ТОО																																					
Бүгд	259	33643	33631	12	15776	708	855	1966	2126	5463	5516	4491	3743	2891	2255	1555	904	394	419	180	113	1891	9879	6996	1403	702	310	278	44	274	22	14					
10-р бүлэг	260	2463	2463		1363	34	9	70	74	228	322	332	351	328	280	202	118	53	47	13	6	1561	80	56	3	11	8	5	1	8							
10.1	261	343	343		182	2	1	9	17	34	53	59	45	33	33	30	15	5	5	1	1	92	50	37	1	10	7	4	1	7							
10.2	262	4	4							1		2						1				1															
10.3	263	4	4		2					1	1	1	1										1														
10.4	264	2029	2029		1128	29	6	59	52	182	254	257	294	291	238	164	102	47	41	12	4	1419	26	16	1												
10.5	265	5	5		4		1	1		1	1			1								3															
10.6	266	81	81		49	3	1	1	5	9	14	13	11	5	9	8	1				1	48	4	3	1												
11-р бүлэг	267	9372	9372		3612	199	305	630	762	1841	1673	1243	934	656	453	295	132	48	70	80	14	54	7904	6357	600	361	291	261	34	268	20	3					
11.1	268	417	417		76	3	5	15	22	72	73	74	47	35	31	20	9	5	4	2	13	343	61	15	254												

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хохирон бүгд	Үүнээс		Эмгэгтэй	Үүнээс												Гэмтсэн хүний тоо	Үүнээс			Хүчирхийллийн хэлбэр														
			Хүн	Хууль ёслол		Гэдэгийн харьцат													Хүнд	Хүндэвэр	Хөнгөн		Эмгэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Балгийн	Эдийн засгийн								
						14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64												65-69	70-74 нас	Нас тодорхойгүй	Гаднын харьцат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Хүнд	Хүндэвэр
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32			
11.2	269	6	6																																	
11.3	270	50	50		9	2	2	5	5	2	10	6	4	8	4		2						2	46	3	4	37									
11.4	271	695	695		179	12	22	50	47	123	103	93	70	59	52	29	16	6	9			3	613	151	428	13	14	12	4	11	1	2				
11.5	272	100	100		36	13	3	8	8	10	20	8	3	9	6	5	2					1	80	13	53	5										
11.6	273	8049	8049		3146	153	272	552	685	1637	1466	1046	799	535	360	237	104	37	48	75	13	34	6880	6123	150	73	214	193	17	209	4	1				
11.7	274	322	322		274	22	10	16	17	55	56	52	31	21	13	2						2	153	133	6	1	90	82	15	75	15					
12-р бүлэг	275	857	857		727	129	188	423	50	71	68	60	31	31	21	11	11	5	5	5	1	4	159	95	8	10	17	17	12	3	14					
12.1	276	757	757		631	125	139	106	47	67	67	58	31	28	21	11	11					3	141	84	7	10	17	17	12	3	14					
12.2	277	10	10		9	2	2	1	1	2	1	2	1	1									4	2	2	1										
12.3	278	18	18		17	1	1	8	3	2	2												3	2	2	1										
12.4	279	1	1		1	1																														
12.5	280	88	88		84	2	55	10	1	1												1	14	8												
13-р бүлэг	281	127	127		72	3	2	6	8	17	20	18	18	15	12	3	1	1	3	1	1	19	13	1	3	2	2	1	1	1	1	1	1			
13.1	282	7	7		6	1	2	1	2	1	2	2	2	1								1	1													
13.2	283	7	7		4	1																4	2	1												
13.3	284																																			
13.4	285	2	2		1				1																											
13.5	286	62	62		39	1	2	4	11	8	6	10	5	7	2	1	1	3				1	4	1	1											
13.6	287	32	32		14			2	4	5	2	7	6	5	1							12	8	1	2	2	2	2	1	1	1					
13.7	288	1	1											1																						
13.8	289	1	1		1									1																						
13.9	290																																			
13.10	291	12	12		6	1		1	2	1	5	1	1																							
13.11	292	5	5		4				3	1				1																						
13.12	293	5	5		2				4	1																										
13.13	294																																			
14-р бүлэг	295	4	4		3																															
14.1	296	3	3																																	
14.2	297																																			
14.3	298																																			
14.4	299																																			
14.5	300																																			
14.6	301																																			
14.7	302	1	1											1																						
14.8	303																																			
14.9	304																																			
15-р бүлэг	305	33	33		24				4	2	6	5	3	3	2	1	1	1	2	1	6	17	3	2	5											
15.1	306	29	29		20			3	2	6	4	3	2	3	2	1	1	2	2		6	14	2	2	5											
15.2	307	1	1																																	

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хохирон бүрд	Үүнээс		Үүнээс														Гэмтэн хүний тоо	Нас барсан хүний тоо	Гадаадын харьяат	Үүнээс		Гэр бүлийн өргөн хуучирхийлалт хүн	Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр									
			Хүн	Хууль ёслол	Үүнээс																	Хүнд	Хүндэтгэр		Хөнгөн	Эмэгтэй		Хүүхэд								
					14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-түүнээс дээш											Нас тодорхойгүй							
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32			
20.12	386	4	4		1								2																							
20.13	387	7	6	1	2					4	1	1	1										1													
20.14	388	9	9		9	1			2	2	2	1	1																							
20.15	389	47	47		29	6			2	2	5	4	4	4	3	8							39	32	3											
20.16	390	66	66		12	1			3	9	14	13	11	5	2	3	1					1	40	36	2	1										
21-р бүлэг	391	130	129	1	63	1	4	2	11	20	26	21	16	10	9	3	1	1	1	1	2	4	19	11	3	3	1	1	1	1	1	1	1	1		
21.1	392	21	21		11				3	2	2	5	4	3	1	1						2														
21.2	393	42	42		20				3	6	7	6	3	2	3	2						1	2	13	7	2	2									
21.3	394																																			
21.4	395	8	8		3				1	1	1	1	1	1	1							1	1	1	1											
21.5	396	7	7		3	1				1		2	1	1									1	1	1	1										
21.6	397																																			
21.7	398	40	39	1	23				1	1	7	11	9	6	3	2																				
21.8	399	1	1												1																					
21.9	400	1	1												1																					
21.10	401	1	1																																	
21.11	402	10	10		5					1	4	2	1	2																						
21.12	403	8	8		2				1	1	2	2	1	1									4	3	1											
21.13	404																																			
21.14	405																																			
22-р бүлэг	406	23	22	1	8	1			3	5	4	3	4	1	1	1	1	1	1	1	1															
22.1	407	15	14	1	6					2	3	2	2	3	1	1	1																			
22.2	408																																			
22.3	409																																			
22.4	410	5	5		3					3	2																									
22.5	411	4	4		3					2	1																									
22.6	412																																			
22.7	413																																			
22.8	414																																			
22.9	415																																			
22.10	416																																			
22.11	417	2	2								1																									
22.12	418	2	2								1																									
23-р бүлэг	419	203	201	2	52	1	14	57	41	41	41	15	11	9	7	5	2	3	42	31	1	3	42	31	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
23.1	420	106	106		10		10	43	28	13	6	4	2									1	41	31	1											
23.2	421	80	78	2	38			4	13	12	23	6	4	9	6	1	2				1	1	1													
23.3	422	9	9		2			1	1	1	2	1	2	1																						
23.4	423	2	2																																	
23.5	424	5	5		2						3											2														

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хохирон бүгд	Үүнээс		Эмэгтэй	Үүнээс														Гэмтэн хүний тоо	Үүнээс			Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр											
			Хүн	Хууль ёслол		14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-түүнээс дээш		Нас тодорхойгүй	Гадаргын харьяат	Хүнд	Хүндэвтэр	Хөнгөн	Гэр бүлийн гишүүд	Хүн	Эмэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Баллиг	Эдийн засгийн				
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
23.6 425																																					
23.7 426		1	1										1																								
24-р бүлэг 428		280	280	105	105			3	11	42	65	49	45	23	22	10	6	2	2	2		3	3														
24.1 429																																					
24.2 430		58	58	13	13				6	17	16	15	1	2	1																						
24.3 431		5	5	3	3				2	1	1	1																									
24.4 432																																					
24.5 433		20	20	1	1				1	4	5	4	1	2	2																						
24.6 434		187	187	84	84			3	10	28	38	29	27	19	16	8	5	2					2	2													
24.7 435		2	2						1	1																											
24.8 436		9	9	3	3				2	3			1	1	2								1	1													
24.9 437		1	1	1	1								1																								
25-р бүлэг 438																																					
25.1 439																																					
25.2 440																																					
25.3 441																																					
25.4 442																																					
25.5 443																																					
25.6 444																																					
26-р бүлэг 445		66	66	32	32				4	9	10	12	7	4	9	3	4	4	4	4																	
26.1 446		66	66	32	32				4	9	10	12	7	4	9	3	4	4	4	4																	
26.2 447																																					
26.3 448																																					
27-р бүлэг 449		2045	2045	989	989			117	94	249	244	227	227	181	176	128	77	43	58	9	7	252	1441	244	777	324											
27.1 450		2	2	1	1						1			1																							
27.2 451		2	2	2	2									1	1									2													
27.3 452		9	9	2	2					1	2	1	2	1	2	1	1						4	1													
27.4 453																																					
27.5 454																																					
27.6 455																																					
27.7 456																																					
27.8 457																																					
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
27.9 458		3	3	1	1			1		1							1					2		1	1												
27.10 459		2028	2028	982	982	156	46	117	94	249	241	225	226	178	173	125	75	43	58	9	7	248	1437	244	777	322											
27.11 460		151	151	76	76	9	10	12	7	15	17	16	20	13	9	13	2	3	4			16	113	38	37	13											
28-р бүлэг 461		16	16	1	1			2	1	3	3	1	5	1	1							4	1	1	1												
28.1 462																																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хорихон бүлэг		Үүнээс		Үүнээс													Гэмтсэн хүний тоо		Үүнээс		Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр													
		1	2	Хүн	Хуулийн этгээд	Эмэгтэи	14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74 үүнээс дээш	Нас тодорхойгүй	Гадаадын харьяат	Нас барсан хүний тоо	Гэмтсэн хүний тоо	Хүнд	Хүндэвтэр	Хөнгөн	26	27	28	29	30	31	32				
									7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Эмэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Баллигийн	Эдийн засгийн					
28.2	463																																					
28.3	464	2	2				1	1																1														
28.4	465																																					
28.5	466	9	9	1				2	2			4	1																									
28.6	467																																					
28.7	468	1	1						1																													
28.8	469																																					
28.9	470	3	3				1	1				1											3	1														
28.10	471																																					
28.11	472																																					
28.12	473																																					
28.13	474																																					
28.14	475																																					
28.15	476	1	1									1																										
28.16	477																																					
28.17	478																																					
28.18	479																																					
28.19	480																																					
29-р бүлэг	481																																					
29.1	482																																					
29.2	483																																					
29.3	484																																					
29.4	485																																					
29.5	486																																					
29.6	487																																					
29.7	488																																					
29.8	489																																					
29.9	490																																					
29.10	491																																					

ПРОКУРОРЫН БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭГДСЭН ХОХИРОГЧ, ХОХИРОЛ /нутаг дэвсгэрээр/

Нутаг дэвсгэр	М/Д	Хохирогч бүгд		Үүнээс		Үүнээс											
		Хүн	Хуулийн нэгж	Эмэгтэй	Ихэнх	14-с доош насны хүүхэд	насанд хүрээгүй хүн	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Үүнээс	УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	1	33714	33702	12	15816	856	1969	2131	5470	5529	4504	3750	2901	2259	1557	
	НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	2	25233	25226	7	12176	645	1704	1722	4271	4228	3328	2691	2031	1572	1134	
	Тээврийн ПГ	3	1204	1204		587	80	25	89	54	138	148	135	141	99	90	75
	Нийслэл ПГ	4	131	131		69	1	3	12	11	27	21	22	18	7	4	2
	Багауур ДЛГ	5	291	291		121	19	13	4	12	36	29	32	33	26	30	23
	Налайх, Багахангай ДЛГ	6	449	448		171	19	11	20	23	68	74	53	62	33	27	25
	Баянгол ДЛГ	7	2145	2144		1066	28	45	160	181	405	383	280	208	175	119	70
	Баянзүрх ДЛГ	8	8876	8875		4331	118	246	651	677	1546	1532	1138	921	680	542	393
	Сонгинохайрхан ДЛГ	9	3901	3901		1842	72	70	165	201	629	669	548	444	335	261	222
	Сүхбаатар дүүргийн ПГ	10	3584	3584		1785	50	142	353	284	644	580	456	321	253	179	132
	Хан-Уул ДЛГ	11	1795	1794		811	23	34	93	98	309	326	261	217	166	111	66
	Чингэлтэй ДЛГ	12	2857	2854		1393	43	56	157	181	469	466	403	326	257	209	126
	ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	13	8481	8476	5	3640	257	211	265	409	1199	1301	1176	1059	870	687	423
Архангай АПГ	14	222	222		90	6	4	4	11	20	37	35	43	17	23	10	
Баян-Өлгий АПГ	15	100	100		44	3	9	5	4	16	20	17	6	6	6	1	
Баянхонгор АПГ	16	572	572		250	10	16	27	29	91	104	80	77	46	31	28	
Булган АПГ	17	217	217		68	3	3	5	9	29	27	30	33	27	16	12	
Говь-Алтай АПГ	18	85	85		28	3	4	3	10	13	13	15	13	13	4	3	
Говьсүмбэр АПГ	19	225	225		101	20	7	14	12	37	30	22	23	21	12	11	
Дархан-Уул АПГ	20	717	717		357	42	17	28	42	93	112	93	81	75	63	28	
Дорноговь АПГ	21	496	495		222	14	9	15	27	68	98	80	62	36	31	29	
Дорнод АПГ	22	390	390		174	5	8	8	22	46	55	53	38	80	34	16	
Дундговь АПГ	23	199	199		80	6	9	4	11	20	33	20	29	20	16	8	
Завхан АПГ	24	216	215		72	9	4	3	13	22	23	43	26	29	19	8	
Орхон АПГ	25	863	863		448	12	29	29	37	131	135	114	88	76	83	43	
Өвөрхангай АПГ	26	576	576		246	32	18	22	31	75	91	83	74	41	45	20	
Өмнөговь АПГ	27	216	216		74	7	1	3	12	75	34	29	9	22	8	4	
Сүхбаатар аймгийн ПГ	28	225	225		89	10	4	4	9	30	32	35	33	23	11	8	
Сэлэнгэ АПГ	29	553	553		265	12	16	17	31	86	78	67	71	59	44	33	
Төв АПГ	30	932	932		348	20	14	18	34	125	136	128	138	99	88	62	
Увс АПГ	31	377	374		125	18	17	13	20	46	52	55	40	38	29	24	
Ховд АПГ	32	286	286		118	2	4	4	9	42	50	32	34	27	28	13	
Хөвсгөл АПГ	33	657	657		275	17	13	18	33	99	73	93	88	71	68	42	
Хэнтий АПГ	34	357	357		166	9	6	6	10	38	68	54	51	44	28	20	

Хохирогчийн мэдээллийг тухайн жил үүссэн хэрэг дэх хохирогч хохирлоос тоолсон
Хохирогчийн нас, гадаад эсэх, гэр бүлийн хүчирхийлэл эсэх талбаруудын тоо нь 2017 оны 7 сараас хойшхи мэдээлэл болно

Нутаг дэвсгэр	МД	Үүнээс							Гамсэн хүний тоо	Үүнээс			Гэр бүлийн хүрээний өрсөн хүн	Үүнээс		Хүчирхийллийн хэлбэр									
		60-64				65-69				70 гүүнээс дээш	Нас тодорхойгүй	Гаднын харьяат		Нас барсан хүний тоо			Хүнд	Хүндэтгэр	Хөнгөн	Эмэгтэй	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Балгийн	Эдийн засгийн
		16	17	18	19	20	21	22						23	24	25									
Улсын хэмжээнд	1	907	394	419	181	113	1891	9881	6997	1403	703	313	281	45	275	22	16								
	НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД																								
	2	673	288	301	69	98	1195	6807	4827	919	384	146	130	10	135	10	1								
	3	50	30	41		2	119	920	165	483	175														
	4	2			1	4	3	11	7	2	2														
	5	18	6	4		3	26	101	70	14	12	8	6		8										
	6	13	7	7	5	94	94	192	131	43	14	4	4		4										
	7	37	19	24	5	5	74	692	562	64	25	12	12	2	9	3									
	8	211	78	81	23	41	413	1965	1422	80	49	26	23		24	2									
	9	130	59	57	14		273	974	830	66	40	38	31	4	36	2									
	10	89	33	39	12	26	28	731	608	68	15	17	16	1	15	2									
	11	43	22	20	3	14	61	515	445	45	14	23	21	1	21	1									
	12	80	34	28	6	3	104	706	587	54	38	18	17	2	18										
13	234	106	118	112	15	696	3074	2170	484	319	167	151	35	140	12	15									
14	4	3	3	2	2	35	78	54	7	9	9	6	1	4	2										
15			2	5	1	2	24	17	2	5	2	2		2											
16	13	3	7	4	1	36	206	174	15	7	5	5		4	1										
17	11	6	2	4		17	47	28	10	6	2	2	1	1											
18	2		1			8	24	16	3	4	1			1											
19	10		2		1	7	124	94	18	10	18	15	8	14	2	2									
20	16	14	9		1	62	277	191	43	24	12	10	5	11											
21	15	5	4	2	3	25	174	120	35	18	3	3		3											
22	9	3	5	4	1	20	145	99	27	15	3	3	2	1	2										
23	8	9	3	3		21	62	52	5	5	4	4	3	2	3	1									
24	6	3	4	3		15	75	47	18	10	10	9	1	10											
25	21	9	7	42	1	53	274	190	50	19	2	2		2											
26	11	8	13	7	1	87	270	194	35	35	31	28	5	28	3										
27	3	2	1	6	2	13	117	81	17	17	3	3	3	2	1										
28	6	2	3	13		27	110	80	15	13	10	9	2	8											
29	13	5	9	9	2	19	211	142	35	30	17	15	1	17											
30	32	17	15		1	54	335	214	79	40	18	17	1	15	2	1									
31	11	3	8			44	138	106	17	12	6	6	1	5											
32	14	3	7	2		15	94	67	15	7	2	2	1	1											
33	17	8	11	3		114	212	151	32	27	12	11	4	8	3	1									
34	12	3	2	3		22	77	53	6	6															

ШҮҮХЭЭР ШИЙДВЭРЛЭСЭН ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ, ШҮҮГДЭГЧ /зүйлээр/

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэж эзжих	Шийдвэрлэсэн			Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар				Эрүүгийн харууллагаас чөлөөлсөн			Ял шийтүүлсэн			Үр дүн ял шийтүүлсэн		Үүнээс		Хориг ял шийтүүлсэн хүн-бүгд	Хүмүүжилгүйн нягтрал хэрэгтэй	Хориг ял шийтүүлсэн хүн-бүгд	Үүнээс								
			Хэргийн хэрэгсэхгүй болсон	Хянасан	Эмчлэлийн чанартай журмаар	Хянасан журмаар	Брдин журмаар	Эмчлэлийн чанартай журмаар	Хориг ялаас чөлөөлсөн	Хориг ялаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн /Хүүхэд/	Хориг ялаас чөлөөлсөн	Хориг ялаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн /Хүүхэд/	Үр дүн ял шийтүүлсэн хүн-бүгд					Солгуурсан	Мансуурсан	Торго ялаар шийтүүлсэн хүн-бүгд	Нийтэд тусгай ажлын хилгэх ялаар шийтүүлсэн хүн-бүгд	Зорчих ялаар шийтүүлсэн хүн-бүгд	Хүмүүжилгүйн нягтрал хэрэгтэй	Хориг ял шийтүүлсэн хүн-бүгд	Үүнээс
БД		1	13,954	12,363	108	55	5,029	7,315	19	2,040	52	12,088	1,344	295	512	2,542	2,928	1	7,419	1,683	126	2,995	187	213							
БҮГД		2	282	222	60	3	8	212	2	38		192	25	4	22	55	112	2	2	903	1	191	24	4							
10-р бүлэг		3	216	164	3	3	162	2	2		170	13	3	21	54	104	1	1	1	1	170	13	3								
10.1		4	3								1	1									1	1									
10.2.1		5																													
10.3.1		6																													
10.4.1																															
10.5.1		7	3			3				1		3	3									3	3								
10.6		8	60	52		8	44		35		18	8	1	1	1	7		1	1	1	17	7	1								
11-р бүлэг		9	7,359	6,923	75	21	3,970	2,947	7	184	5	7,340	775	56	118	1,165	2,393		6,072	903	43	367	13	5							
11.1		10	420	351		2	25	326	1	184	1	371	14	3	23	99	179		128		243	11	3								
11.2.1		11	12	12			12	12	11		2	2	2	2	2	1	1		1		1										
11.3		12	53	43		5	4	39	34		1	5	5	3	1	3					5										
11.4		13	683	626		3	147	477	1	77	3	564	32	6	14	117	148		419	114	7	32	2								
11.5		14	19	16		3	13				15	5			1	2		14	1												
11.6		15	6,034	5,757		11	3,760	1,994	5	17		6,310	723	47	57	924	2,028		5,507	787	36	15	1								
11.7		16	138	115		1	31	86	1	44	1	73	1	22	23	32	3	3	1	36	71	1									
12-р бүлэг		17	402	314		5	7	306	1	51	3	308	1	31	46	84	90		7	2	302	1	31								
12.1		18	364	282		5	3	278	1	37	1	291	31	46	80	87				2	292		31								
12.2.1		19	1																												
12.3		20	1				1				1	1									1	1									
12.5		21	36	31		4	27		14		16			4	4	3		7		9											
13-р бүлэг		22	23	16		2	14		2		17	7	1	11	4	1		6	2		9	4	1								
13.1		23	4	3		3					5	2		1	1						5	2									
13.2		24	2	2		2					2	2									2	2									
13.3		25													4																
13.4		26																													
13.5		27	8	6		1	5		2		5	1	1	2	2	1		1	2		2	1									
13.6		28	7	4		4					4	1	4	1	4	1		4	1												
13.7		29																													
13.8		30																													
13.9		31																													
13.1		32																													
13.1		33	2	1		1					1	1						1													
13.1		34																													
13.13.1		35																													
14-р бүлэг		36																													
14.1		37																													

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэн зохих		Шийдвэрлэсэн			Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар			Эрүүгийн харуулаагаас чөлөөлсөн		Ял шийтгүүлсэн				Хүн		Давхар зүйл янаар ял шийтгүүлсэн хүн		Үрд нь ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд		Үүнээс		Хориг янаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд		Хүмүүжилний арга хэмжээ хэрэглэсэн	Хориг ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Үүнээс				
		Бүгд хэрэг	Хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон	Цагартасан	Хянагдсан	Брүнээр	Эмнэлгийн чанартай	Хориг янаас чөлөөлсөн	Зорчих эрхийг хязгарлах янаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэй	Свер насбы /хүүхэд/	Хүн	Эмэгтэй	Урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Соргууран	Мансуурсан	Урьд нь ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Хориг янаас шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Хориг янаас шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Хориг янаас шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Хориг янаас шийтгүүлсэн хүн-бүгд										
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24							
14.2.1																																
38																																
14.3.1																																
39																																
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24							
14.4																																
40																																
14.5																																
41																																
14.6																																
42																																
14.7.1																																
43																																
14.8																																
44																																
14.9.1																																
45																																
15-р бүлэг		12	8	1	8	4	2	3	3	2	2	6	4	2	2	15	5	3	1	1	1	1	1	1								
15.1		7	4		4		2		2		4																					
47		2	2	1	2		2		2		2																					
15.2		2	2		2		2		2		2																					
48		2	2		2		2		2		2																					
15.3		2	1		1		1																									
49		2	1		1		1																									
15.4.1																																
50																																
15.5		1	1		1		1		1																							
51		1	1		1		1		1																							
15.6																																
52																																
16-р бүлэг		7	7		7	1	7	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1								
16.1		1	1		1		1		1																							
53		1	1		1		1		1																							
16.2																																
54																																
16.3		4	4		4		4		4																							
56		4	4		4		4		4																							
16.4.1																																
57																																
16.5.1																																
58																																
16.6.1																																
59																																
16.7		2	2		2		2		2																							
60		2	2		2		2		2																							
16.8.1																																
61																																
16.9																																
62																																
16.10.1																																
63																																
16.1																																
64																																
17-р бүлэг		3,816	3,113	21	13	705	2,401	7	824	22	22	3,039	370	194	205	1,045	214	595	708	77	77	1,737	113	164								
17.1		66	1,890	1,553	7	4	281	1,267	5	410	5	1,542	93	140	122	643	107	1	397	54	54	1,145	47	113								
67		379	301	2	38	263	110	87	110	4	4	360	15	50	51	121	58		1	9	9	359	15	50								
17.2		634	454	7	5	102	352	60	87	3	3	394	141	12	86	2	2	194	88	88	88	112	34	50								
68		195	159	2	34	125	60	3	60	10	10	106	33	1	5	16	1	34	41	41	41	31	15									
17.4		268	254	2	150	104	3	3	3			272	70	1	1	35	3	233	39	39	39	1	1									
17.5		71	6	4	2	2	2	2	2			10	1	2	2	2	2	9	9	9	9	1	1									
17.6		71	6	4	2	2	2	2	2			10	1	2	2	2	2	9	9	9	9	1	1									
17.7.1		47	43	2	11	32	32	2	32			45	2	1	1	16	7	27	16	16	16	2	2	1								
72		110	105	2	33	70	70	2	70			111	12	1	7	26	26	91	15	15	15	5	5									
17.8		73	110	105	2	33	70	2	70			111	12	1	7	26	26	91	15	15	15	5	5									
17.9.1		74																														
74																																
17.10.1		75	2																													
75		2																														

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэлтэй зохих		Шийдвэрлэсэн			Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар			Эрүүгийн харуулагаас чөлөөлсөн		Ял шийтүүлсэн			Үнээс		Үнээс		Хорих ял шийтүүлсэн		Үнээс				
		Бүтэц хэрэг	Хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон	Цагаатгасан	Хянагдсан	Эмнэлгийн чанартай журмаар	Эмнэлгийн чанартай журмаар	Хянагдсан	Эмнэлгийн чанартай журмаар	Хорих ялаас чөлөөлсөн	Зорчих эрхийг хянагдсан ялаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн /Хүүхэд/	Хүн	Сотгурсан	Мангурсан	Үнээс	Хорих ялаас чөлөөлсөн	Хорих ял шийтүүлсэн	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн /Хүүхэд/			
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
17.1	76	8	6			2	4					6	1			1			4	2					
17.1	77	277	234	1		52	182		154			193	2	1	5	99	10		2	109		9	82	1	1
18-р бүлэг	78	75	67	1	7	61	24		24		2	75	23	1	16	9		59	1			15	5	1	
18.1	79																								
18.2	80																								
18.3.1	81																								
18.4	82																								
18.5	83	63	56	1	6	51	2		2			71	22		14	9			59	1			11	4	
18.6	84	5	5			5	15		15		2	3	1	1	2								3	1	1
18.7	85	4	3			3	4		4			1											1		
18.8	86																								
18.9	87																								
18.10	88																								
18.11	89																								
18.12	90	3	3			1	2		3																
18.13	91																								
18.14	92																								
18.15	93																								
18.16	94																								
18.17	95																								
18.18	96																								
19-р бүлэг	97	56	53	1	18	34	17		17			52	13	1	9	9		37	4			15	1	1	
19.1.1	98																								
19.2.1	99																								
19.3	100																								
19.4	101	1	1			1						1	1										1	1	
19.5.1	102																								
19.6	103																								
19.7.1	104																								
19.8.1	105																								
19.9	106																								
19.10.1	107																								
19.11.1	108																								
19.12	109	3	2			2	1		1			1											1		
19.13	110	2	2			1	1		1			1	1						1						
19.14	111	49	47			17	29	1	15			49	11	1	8	9			36	4			13	1	
19.15	112																								
19.16.1	113	1	1			1																			
19.17.1	114																								

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэнэ зохих	Шийдвэрлэсэн				Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар				Эрүүгийн харуулагаас чөлөөлсөн		Ял шийтгүүлсэн				Давхар зүйл ашигласан шийтгүүлсэн хүн	Үрд нь ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Үүнээс		Хорих ялаас чөлөөлсөн	Хүмүүжилний арга хэмжээ нэгдсэн	Хорих ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Үүнээс		
			Бүгд хэрэг	Хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон	Цагаатгасан	Хянагдсан	Журмаар	Ердин журмаар	Эмнэлгийн чанартай абадлага	Хорих ялаас чөлөөлсөн	Зорчих эрхийг хязгарлах ялаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэйн	Өсвөр насны хүн /Хүүхэд/	Хүн	Мансуурсан			Үедээ	Торх ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд					Нийтэд гүстэй ажлын хийлгэх ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Зорчих эрхийг хязгарлах ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
20-р бүлэг	115	240	189	1	16	173			165		3	158	20	6	28	40	5	1	14	4			140	16	6	
20.1.1	116																									
20.2.1	117																									
20.3	118																									
20.4.1	119	7	4		4			4			2					1			2							
20.5.1	120																									
20.6	121																									
20.7	122	163	128		7	121		90		1	104	12	3	12	30							104	13	3		
20.8	123										1	1	1									1	1	1		
20.9.1	124	2	2		1	1					2	1	1						1			1	1	1		
20.10	125	1	1								1											1				
20.11	126																									
20.12	127	1	1		1						1								1							
20.13	128																									
20.14	129	10	9		2	7		3		2	5	3			1			5								
20.15	130	7	7		2	5		1			6	2						5	1							
20.16	131	49	37	1	3	34		67			36	1	3	15	8	5		3	3			33	1	3		
21-р бүлэг	132	52	41	2	3	8	32	9	9	9	50	9	1	10	1	10		39	2			9				
21.1	133	7	5		1	4		3			4	1						3				1				
21.2	134	30	24	1	3	7		4			33	7						31	2							
21.3.1	135																									
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
21.4.1	136																									
21.5	137	2	2		2						3	1			1			3								
21.6	138																									
21.7.1	139	6	3	1	3			1			1							1								
21.8.1	140																									
21.9	141																									
21.10	142	1	1		1			1			1				1			1								
21.11.1	143	6	6		6						8				7							8				
21.12.1	144																									
21.13.1	145																									
21.14	146																									
22-р бүлэг	147	58	28	1	1	2	26	10	10	2	30	5			1			26				3				
22.1	148	15	7		7		7	3			6							4				2				
22.3.1	149																									
22.4	150	29	15	1	1	14		3		2	13	2			1							1				
22.5	151	9	5		1	4		4			11	3														
22.6	152																									

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэн зохи		Шийдвэрлэсэн			Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар			Эрүүгийн харуулахаас чөлөөлсөн		Ял шийтүүлсэн			Үнээс		Үнээс		Хорих ял шийтүүлсэн		Үнээс				
		Бүгд хэрэг	Хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон	Цагаатгасан	Хянагдсан	Эрхийн журмаар	Эрхийн журмаар	Эрхийн журмаар	Хорих ял шийтүүлсэн	Хорих ял шийтүүлсэн	Хорих ял шийтүүлсэн	Хүн	Эмтэй	Өсвөр насны /хүүхэд/	Сотгурсан	Мангурсан	Үрда нь ял шийтүүлсэн	Хүн	Эмтэй	Өсвөр насны /хүүхэд/	Хорих ял шийтүүлсэн	Хорих ял шийтүүлсэн	Эмтэй	Өсвөр насны /хүүхэд/	
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
22.7.1	153																								
22.8	154	1																							
22.9	155	2																							
22.10	156	1	1		1																				
22.11.1	157																								
22.12.1	158	1																							
23-р бүлэг	159	105	89	1	29	60	60	39	2	2	2	79	11	17	16	28	63	2	2	1	14	2			
23.1	160	82	73		25	48	48	37	2	2	2	56	4	15	15	28	43	1	1	1	12	2			
23.2	161	20	14		4	10	10	2				20	7		1		19	1							
23.3.1	162	1										1					1								
23.4	163											2													
23.5	164	3	2		1	2	2																		
23.6.1	165																								
23.7	166																								
24-р бүлэг	167	292	255	1	3	71	184	176				189	5	1	40		154	11	24	2					
24.1	168	2	2		1	1	1	2				1			1					1					
24.2	169	87	72		13	59	76	76				32		1	13		31		1						
24.3	170	14	12		3	9	14	14				13	2		3		7		6						
24.4	171																								
24.5	172	30	26		1	3	23	25				18			4		8		10						
24.6	173	132	120		1	48	72	32				108	1		16		93	11	4						
24.7	174	2	1			1	1	1																	
24.8.1	175	25	22		3	19	26	26				17	2		3		15		2						
24.9	176																								
25-р бүлэг	177																								
25.1	178											2	2				2								
25.2	179											2	2				2								
25.3.1	180																								
25.4	181																								
25.5	182																								
25.6	183																								
26-р бүлэг	184	6	3			3	4	4																	
26.1	185	6	3		3	3	4	4																	
26.2.1	186																								
26.3.1	187																								
27-р бүлэг	188	1,157	1,025	4	2	181	842	481				548	74	1	36	63	85	336	46	1	167	5			
27.1	189																								
27.2.1	190																								
27.3.1	191	1	1			1	1					4										4			

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Шийдвэрлэлтэх их		Шийдвэрлэсэн			Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар			Эрүүгийн харуулахаас чөлөөлсөн			Ял шийтгүүлсэн			Үр дүн нь ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд		Үүнээс		Хорих ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд		Үүнээс				
		Бүгд хэрэг	Хэргийг хэрэгсэхгүй болгосон	Цагаатгасан	Хяналтуулсан	Журмаар	Эмнэлгийн чанартай	Хорих ялаас чөлөөлсөн	Зорчих эрхийг хязгаарлах ялаас чөлөөлсөн	Хүн	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн/хүүхэд/	Хүн	Өсвөр насны хүн/хүүхэд/	Хүн	Сотгурсан	Мандурсан	Торгох ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Нийтэд тусгай ажлын хийлгэх ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Зорчих эрхийг хязгаарлах ялаар шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Хүмүүжилгүйн арга хэмжээг хэрэгсэл нэгжээс	Хорих ял шийтгүүлсэн хүн-бүгд	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн/хүүхэд/		
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
27.4	192																									
27.5	193																									
27.6	194																									
27.7	195																									
27.8	196																									
27.9	197	1							2																	
27.10	198	1,150	1,021	4	2	181	838	1	479	13		541	74	1	34	62	85	335	44		1	163	5			
27.11.1	199	5	3			3	3					3			2	1		1	1	2						
28-р бүлэг	200	12	10	1	5	5	5	9	9			1										1				
28.1	201																									
28.2.1	202																									
28.3.1	203																									
28.4	204	1	1	1			1																			
28.5	205	8	7			4	3		6			1											1			
28.6	206																									
28.7	207	1	1			1	1		2																	
28.8	208																									
28.9	209	1	1			1			1																	
28.10	210																									
28.11	211	1																								
28.12	212																									
28.13	213																									
28.14	214																									
28.15	215																									
28.16.1	216																									
28.17	217																									
28.18.1	218																									
28.19.1	219																									
29-р бүлэг	220																									
29.1	221																									
29.2	222																									
29.3.1	223																									
29.4	224																									
29.5.1	225																									
29.6	226																									
29.7	227																									
29.8	228																									
29.9	229																									
29.10	230																									

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар							Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр							Ял шийтгүүлэгчид, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар												Иргэний харьяалал										
		14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-ас дээш	Дээд	Доктор	Магистр	Баклавёр	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Сурь	Бата	Болговсролгүй	Улс төрийн албан тушаалтан	Төрийн захиргааны албан хаагч	Төрийн тусгай албан хаагч	Төрийн үйлчилгээний албан хаагч	Төрийн бус байгууллагын ажлач	Аж ахуйн нэгжийн албан тушаалтан	Оюутан	Суралц	Малчин	Ажлагч	Ялтан	Бусад	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяалаггүй	Тодорхойгүй					
БД		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55						
БҮГД	1	70	225	1,123	3,871	2,753	4,046		23	2,108	44	645	5,382	2,136	1,048	702	31	37	127	297	64	924	349	165	837	6,030	21	3,206	12,051	37								
10-р бүлэг	2		4	4	48	37	99		18	87	37	23	18					5	4	2	7	2	2	15	126	3	26	192										
10.1	3		3	3	43	33	88		17	73	32	22	18					5	4	2	5	2	1	13	114	3	21	170										
10.2.1	4						1							1											1													
10.3.1	5																																					
10.4.1	6																																					
10.5.1	7			1	2																																	
10.6	8								1																													
10.6	8																																					
11-р бүлэг	9	3	52	573	2,368	1,731	2,613		19	1,432	38	416	3,355	1,202	536	342	16	27	73	199	56	215	29	588	3,135	4	2,324	7,327	12									
11.1	10		3	28	118	75	147			46		20	164	73	39	29			5	7	1	29	6	1	33	206		83	371									
11.2.1	11					1	1							1	1																							
11.3	12				1	3	2			2			2		1							2				2		1	5									
11.4	13		6	41	202	123	193			117	4	29	269	92	33	20	1	4	8	19	3	40	23	4	53	270	1	138	564									
11.5	14			1	3	5	6			6		2	5	1								4			1	5	3	15										
11.6	15	3	43	500	2,036	1,505	2,221		19	1,254	32	363	2,884	1,015	456	287	15	23	60	170	52	594	186	24	498	2,595	3	2,091	6,297	12								
11.7	16			3	8	19	43			7	2	2	30	20	7	5					1	6			3	55		8	73									
12-р бүлэг	17	5	25	34	102	57	86		1	21		18	117	70	54	28	1		2	3		9	7	25	21	198	43	309										
12.1	18	5	25	30	94	55	83		1	20		15	111	67	52	26	1		1	2		8	5	25	21	187	41	292										
12.2.1	19																																					
12.3	20						1							1												1												
12.5	21			4	8	2	2					3	6	2	2	2			1			1	2		10		2	16										
13-р бүлэг	22	1	2	5	2	7			5			7	3	1	1										1	9	7	17										
13.1	23				2	1	2			1			3	1												4		1	5									
13.2	24				1		1			1						1										1		1	2									
13.3	25																																					
13.4	26																																					
13.5	27		1	1	1	1	2			1			2	2											1	2		2	5									
13.6	28				1	1	1			2			2																									
13.7	29																																					
13.8	30																																					
13.9	31																																					
13.1	32																																					
13.1	33						1																															
13.1	34																																					
13.1.3	35																																					
14-р бүлэг	36																																					
14.1	37																																					
14.2.1	38																																					
14.3.1	39																																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар						Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр						Ял шийтгүүлэгчид, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар										Иргэний харьяалал														
	МД	14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-ас дээш	Дээд			Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Улс төрийн албан тушаалтан	Төрийн захиргааны албан хаан	Төрийн тусгай албан хаагч	Төрийн үйлчилгээний албан хаагч	Төрийн бус байгууллагын ажилтан	Аж ахуйн нэгжийн албан тушаалтан	Оюутан	Суралц	Малчин	Ажилгүй	Ялтан	Бусад	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяалагүй								
								Доктор	Магистр	Бакалавр																											
БД	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55						
БД	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55						
14.4	40																																				
14.5	41																																				
14.6	42																																				
14.7.1	43																																				
14.8	44																																				
14.9.1	45																																				
15-р бүлэг	46																																				
15.1	47																																				
15.2	48																																				
15.3	49																																				
15.4.1	50																																				
15.5	51																																				
15.6	52																																				
16-р бүлэг	53																																				
16.1	54																																				
16.2	55																																				
16.3	56																																				
16.4.1	57																																				
16.5.1	58																																				
16.6.1	59																																				
16.7	60																																				
16.8.1	61																																				
16.9	62																																				
16.10.1	63																																				
16.1	64																																				
17-р бүлэг	65	61	135	434	1,002	648	757	1	314	4	145	1,262	675	368	269																						
17.1	66	51	91	248	514	297	344		47	1	61	625	410	231	170																						
17.2	67	10	40	81	126	50	51		10	10	26	164	94	39	26																						
17.3	68			46	111	118	118		137	1	18	166	46	15	10																						
17.4	69			1	2	45	24		36	1	11	36	19	2	1																						
17.5	70			1	25	80	63		47	1	17	132	43	16	15																						
17.6	71				3	2	5		4	1	5																										
17.7.1	72			8	17	13	7		5		2	24	10	1	3																						
17.8	73			1	9	38	31		27		1	58	16	7	2																						
17.9.1	74																																				
17.10.1	75																																				
17.1	76																																				
17.1	77			1	15	67	49		1		8	47	36	57	42																						
18-р бүлэг	78			1	2	27	10		12		5	38	14	4	2																						

Эрүүгийн булаг, зүйл, хэсэг	МД	Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар							Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр						Ял шийтгүүлэгчид, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар											Иргэний харьяал																		
		14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-ас дээш	Дээд	Доктор	Магистр	Баклавр	Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Сурь	Bala	Болгосроггүй	Улс төрийн албан тушаалтан	Төрийн захиргааны албан хаагч	Төрийн тусгай албан хаагч	Төрийн үйлчилгээний албан хаагч	Төрийн бус байгууллагын ажлаан	Аж ахуйн нэгжийн албан тушаалтан	Оюутан	Сурэгч	Малчин	Ажлагч	Ялтан	Бусад	Монгол Улсын иргэн	Гададын харьяат	Харьяалагч	Тодорхойгүй											
		25	26	27	28	29	30																											31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
БД																																												
20.4.1	119						2					1																																
20.5.1	120																																											
20.6	121																																											
20.7	122	1	2	23	41	24	13				27		9	55	10	1	2																											
20.8	123			1							1																																	
20.9.1	124				1	1					2																																	
20.10	125						1					1																																
20.11	126																																											
20.12	127						1					1																																
20.13	128																																											
20.14	129						5				1			4																														
20.15	130				1		5				1			4																														
20.16	131		3	5	21	7					4			17	11	1	3																											
21-р бүлэг	132		5	18	6	21					12		3	22	8	1	4	2	1	2	2																							
21.1	133				2	1	1				3									2																								
21.2	134				3	15	4	11			7		2	20	3		1	1	1																									
21.3.1	135																																											
БД		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55												
21.4.1	136																																											
21.5	137						3							2	1																													
21.6	138																																											
21.7.1	139						1				1							1																										
21.8.1	140																																											
21.9	141																																											
21.10	142						1				1																																	
21.11.1	143		2		1	1	4						1	2	2		3										8																	
21.12.1	144																																											
21.13.1	145																																											
21.14	146						1																																					
22-р бүлэг	147				1	4	25				2	24	1	3			5	2	4	6																								
22.1	148						6				1	4	1				2	2	1	1																								
22.3.1	149																																											
22.4	150				1	1	10				1	11	1	1			3																											
22.5	151					3	7				9		2																															
22.6	152																																											
22.7.1	153																																											
22.8	154																																											
22.9	155																																											
22.10	156																																											

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар								Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр											Ял шийтгүүлэгчид, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар											Иргэний харьяал					
	МД	14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-аас дээш	Доктор	Магистр	Дээд		Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Сурь	Бага	Болөсрөнгүй	Улс төрийн албан тушаалтан	Төрийн захиргааны албан хаагч	Төрийн тусгай албан хаагч	Төрийн үйлчилгээний албан хаагч	Төрийн бус байгууллагын ажлынхан	Аж ахуйн нэгжийн албан тушаалтан	Оюутан	Сурэгч	Малчин	Ажлын	Ялтан	Бусад	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяалагүй	Тодорхойгүй			
										30-34	35-аас дээш																									
										34	35																									
БД	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55					
22.11.1 157																																				
22.12.1 158																																				
23-р бүлэг 159																																				
23.1 160		1	26	24	28				32	5	32	7	8			2	2	8	4										4	35	17	79				
23.2 161		1	22	13	20				17	4	22	6	7				5	2											4	29	11	56				
23.3.1 162			3	10	7				8	1	9	1	1			2	2	1	1										6	6	20					
23.3.2 163																																				
23.4 164				1					1																							1				
23.5 165					1				1			1						2														2				
23.6.1 166																																				
23.7 166									5																											
24-р бүлэг 167			2	23	44	120			32	5	76	33	27	16	2	1		3						34	117	22	186	3								
24.1 168									1																							1	1			
24.2 169			1	9	22				12		17	2	1																			4	31	1		
24.3 170			1	3	10				4		6																			8	11	2				
24.4 171																																				
24.5 172			3	6	9				6	1	6	1	4					2													1	12	2	18		
24.6 173			1	12	20	74			4	4	37	29	24	10				1													33	55	15	108		
24.7 174																																				
24.8.1 175			1	6	6	4			5		10	2																				16	17			
24.9 176																																				
25-р бүлэг 177																																				
25.1 178										1		1																							1	
25.2 179										1		1																							2	
25.3.1 180																																				
25.4 181																																				
25.5 182																																				
25.6 183																																				
26-р бүлэг 184																																				
26.1 185																																				
26.2.1 186																																				
26.3.1 187																																				
27-р бүлэг 188		1	33	177	136	202			150	2	27	271	63	18	12	2	1	16	33	1	67	22	1	14	243	146	547	1								
27.1 189																																				
27.2.1 190																																				
27.3.1 191				1		3			1		3										4													4		
27.4 192																																				
27.5 193																																				

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар									Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр														Ял шийтгүүлэгчид, хөдөлмөр эрхлэлтийн байдлаар														Иргэний харьяалал				
		14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-аас дээш	Дээд			Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55												
		14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-аас дээш	Бакалавр	Магистр	Доктор																																	
																																Техникийн болон мэргэжлийн дунд	Мэргэжлийн дунд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага					
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55											
БД																																											
	27.6	194																																									
	27.7	195																																									
	27.8	196																		1																							
	27.9	197																																									
	27.10	198	1	33	174	136	198			149	2	27	268	61	18	11	2	1	16	31	1	63	22	1	14	241	146	540	1														
	27.11.1	199	2				1							2		1			1																								
	28-р бүлэг	200					1						1																														
		28.1	201																																								
		28.2.1	202																																								
		28.3.1	203																																								
		28.4	204																																								
		28.5	205				1						1													1																	
		28.6	206																																								
		28.7	207																																								
		28.8	208																																								
		28.9	209																																								
		28.10	210																																								
		28.11	211																																								
		28.12	212																																								
		28.13	213																																								
		28.14	214																																								
		28.15	215																																								
		28.16.1	216																																								
		28.17	217																																								
		28.18.1	218																																								
		28.19.1	219																																								
		29-р бүлэг	220																																								
			29.1	221																																							
			29.2	222																																							
			29.3.1	223																																							
			29.4	224																																							
			29.5.1	225																																							
			29.6	226																																							
			29.7	227																																							
			29.8	228																																							
			29.9	229																																							
			29.10	230																																							

ШҮҮХЭЭР ШИЙДВЭРЛЭСЭН ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ, ШҮҮГДЭГЧ /НУТАГ ДЭВСГЭРЭЭР/

Нутаг дэвсгэр	МД	Шийдвэрлэл зохих		Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, журмаар				Хорих нь оноо дуулахгүйгээр төсөх				Эрүүгийн харилцаагаас чөлөөлсөн				Ял шийтүүлсэн хүн				Торгох ялаар шийтүүлсэн хүн	Торгох ялаар хуулийн эрээд						
		Хэрэг	Хэрэглэх хэргэсэхгүй болгосон	Хэрэг	Цагаатгасан	Хялбаршуулсан журмаар	Хуулийн эрээд	Хэрэг	Хүн	Хэрэг	Хүн	Хэрэг	Хүн	Хэрэг	Хүн	Хүн	Эмэгтэй	Өвөр насч ян хүн	Дэвтэй			Хуулийн эрээд	Давхар зүйл шийтүүлсэн хүн	Урьд нь ял шийтүүлсэн хүн	Сотгурсан үеэрээ	Мөнхурсан үеэрээ	Торгох ялаар шийтүүлсэн хүн
УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	БД	1	13954	12363	108	55	5029	5525	7315	9085	3	19	22	2040	52	12088	1344	295	1	512	2542	2928	1	7419	1	1	
	НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	2	7605	6579	66	21	2383	2632	4193	5136	1	3	4	791	15	6729	829	133	133	270	1200	1367	1	4190	1	1	
	Баянзүрх	3	1935	1709	26	2	851	972	857	1036	1	2	2	168	4	1767	215	41	109	232	341	1144					
	Сүхбаатар	4	1101	913	2	2	466	525	447	593	1	1	1	134	4	944	125	21	15	79	25	645					
	Чингэлэй	5	1026	889	12	3	319	353	569	752	1	1	1	112	4	944	128	40	19	279	80	0	517				
	Баянгол	6	1100	965	8	9	267	282	698	858				113	1	999	168	5	45	189	71	724					
	Хан-Уул	7	743	622	6	3	80	83	542	638				91	2	609	74	6	40	125	229						
	Сонгинохайрхан	8	1289	1110	7	1	198	197	912	1064				135		1113	79	16	34	183	376	1	524				
	Багануур	9	168	160	1	1	108	117	52	57				7	1	156	20	1	5	58	107						
	Багахангай	10	2	2	1	1	1	1	1	1				1	1	1	1	1	1	1	1						
	Налайх	11	241	209	5		93	102	115	137				30	3	196	20	3	3	54	137						
	ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	12	6349	5784	42	34	2646	2893	3122	3949	2	16	18	1249	37	5359	515	162	1	242	1342	1561		3229	1	1	
Архангай	13	271	230	2	1	68	77	161	193				64	1	202	9	5	28	32								
Баян-Өлгий	14	191	184	1	2	106	117	78	98				26	3	171	12	2	8	26	37							
Баянхонгор	15	337	305	1	3	117	125	187	249	1	1	1	54	3	303	32	12	1	27	78	123						
Булган	16	222	200	1	1	112	141	88	105				59	5	182	8	3	8	51	103							
Говь-Алтай	17	116	110	2	2	58	63	51	77				16	1	119	11	14		2	16	39						
Говьсүмбэр	18	112	108	1	1	70	76	38	46				8	1	111	15	2	5	31	63							
Дархан-Уул	19	488	452	1	1	198	212	251	304				76	7	418	70	11	36	151	132							
Дорноговь	20	177	158	2	2	55	59	102	120				20	2	151	14		4	46	11							
Замын-Үүд	21	140	124	1	1	60	65	64	88				19		133	30			36	39							
Дорнод	22	399	362	4	4	132	142	230	293				96		326	27	10	31	101	94							
Дундговь	23	134	118	2	2	60	63	58	75				25		99	7		7	23	44							
Завхан	24	106	90	2	1	52	57	38	47				26		76	2	1	2	27	49							
Төв	25	58	50	1	1	35	36	15	18				15		38	3		2	1	5							
Төв	26	433	399	3	3	200	219	199	242				61	4	388	57	20	7	90	43							
Өмнөговь	27	198	188	2	3	100	110	88	103				29		179	20	4	3	39	72							
Ховд	28	161	153	2	2	55	63	98	124				54		131	14	2	3	19	33							
Өвөрхангай	29	258	241	2	2	101	114	138	179				59		222	8	10	62	48	128							
Хархорин	30	113	97	2	2	42	45	54	84				14		112	2		35	31	5							
Сүхбаатар	31	245	235	1	1	121	128	114	129				63		198	7	10	2	58	21							
Сэлэнгэ	32	280	255	4	4	128	139	127	161				51		230	26	16	15	55	63							
Мандал	33	181	165	1	1	45	50	120	135				41		144	38	1	6	40	48							
Сайхан	34	110	97	1	1	44	49	51	75				22		96	8	3	4	25	29							
Төв	35	427	373	2	4	145	155	227	306				90		358	25	8	4	108	101							
Увс	36	213	202	2	2	121	132	81	101				27		191	13	5	12	26	103							
Ховд	37	196	184	4	4	107	117	77	116				61		160	15	9	9	27	48							
Булган	38	68	65	1	1	20	21	45	68				48		41	1		1	13	36							
Хөвсгөл	39	386	350	6	6	179	188	168	212				61		323	26	8	7	64	66							
Хэнтий	40	261	228	2	2	76	85	152	174				52		204	13	3	4	65	70							
Бор-Өндөр	41	68	61	1	1	39	45	22	27				12		53	5	1	13	24								

Үүнээс

Нууг дэвсгэр	МД	Торгуулийн мөнгөн дүн / сая төгрөгөөр	Нийтэд тусгай ажил хийлгэж явагчид хийлгэсэн хүн	Борчилж эрхийг хэвээрлэх явцаар шийтгүүлсэн хүн	Бүгд	Хүмүүжилтэй чанартай ажиллагчид арга хэмжээ өргөжүүлсэн хүн	Эмэгтэй	Үүнээс			Албадлагын арга хэмжээ						Ял шийтгүүлэгчид, насны ангиллаар					Ял шийтгүүлэгчид, боловсролын түвшнээр						
								Эмэгтэй	Өвөр насны хүн	Бүгд	Эмэгтэй	Хүн	Эмэгтэй чанартай ажиллагчид арга хэмжээ өргөжүүлсэн хүн	Хөрсөн орлогч ажиллагчид арга хэмжээ өргөжүүлсэн хүн	Татан буулгах ажиллагчид арга хэмжээ өргөжүүлсэн хүн	Хөрсөн орлогч ажиллагчид арга хэмжээ өргөжүүлсэн хүн	14-15	16-17	18-21	22-29	30-34	35-ас дээш	Доктор	Магистр	Бакалавр	Техникийн болон нийгмийн мэргэжлийн	Тусгай мэргэжлийн дүнд	
																												Эмэгтэй
БД		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	1	6661.3	1683	187	213	6	502	964	16	106	37	36	36	37	106	39	40	70	225	1123	3871	2753	4046	23	2108	44	645	
НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	2	3793.1	935	117	88	6	198	371	1	1	1	1	1	1	1	1	19	114	750	2252	1722	1872	18	1367	44	383		
Баянзүрх	3	477.7	227	18	30	4	27	56									10	31	207	565	443	511	9	349	28	91		
Сүхбаатар	4	761.7	114	185	22	14	22	13									9	31	117	319	212	256	4	148	5	37		
Чингэлтэй	5	646.9	122	10	305	20	32										6	67	176	231	129							
Баянгол	6	836.0	110	3	165	11	27	92									16	126	361	336	274							
Хан-Уул	7	352.4	85	129	20	3	27	92									1	7	46	40	62							
Сонгинохайрхан	8	479.9	214	1	375	24	8	2									3	17	53	48	75							
Баянзүрх	9	107.8	23	5	22	1	1	1									3	17	53	48	75							
Баянгол	10	0.0																										
Налайх	11	130.7	40	27	1		12										51	111	373	1619	1031	2174	5	741	262			
ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	12	2868.3	748	87	1391	70	125	304	593	16	105	29	29	29	105	11	4	13	58	49	77	17	17	17	17	17	17	17
Архангай	13	110.4	40	35	1	4	16	11									1	4	13	58	49	77						
Баян-Өлгий	14	87.7	18	11	44	2	2	9	5								4	8	21	116	53	101						
Баянхонгор	15	145.4	71	6	75	2	8	9	19	2							4	8	21	116	53	101						
Булган	16	132.7	24	36	2	2	3	31									2	1	7	42	23	107						
Говь-Алтай	17	107.2	18	2	41	12	4	4									5	9	14	32	23	36						
Говьсүмбэр	18	47.0	15	1	22	1	2	19	88	3	6						3	8	52	123	72	160						
Дархан-Уул	19	221.4	57	9	120	24	8	15	21	2							12	57	29	53	8							
Дорноговь	20	65.3	32	2	42	1	1	15	21	2							6	47	27	53	4							
Дорнод	21	103.5	9	31	1			35	95								3	7	18	94	67	137						
Дундговь	22	150.8	35	3	109	5	10	11	25								2	22	27	48	10	3						
Завхан	23	67.9	10	3	23	2	4	18									1	3	27	14	31							
Төв	24	82.2	11	20	2	1	1	4	18								2	5	11	9	11							
Төв	25	27.3	1	11	2	2	3	3	1								11	9	51	117	56	144						
Өмнөговь	26	142.5	53	2	115	4	17	13	22	2							4	14	53	43	65							
Ханбогд	27	111.8	30	38	2		23	1									2	3	31	37	58							
Өвөрхангай	28	128.6	1	17	1	2	1	7	47								1	9	16	76	38	82						
Өвөрхангай	29	147.7	34	9	60	1	9	4	4								4	44	24	40	40							
Хархорин	30	58.2	8	1	53	1	4	6									5	5	10	56	38	84						
Сүхбаатар	31	95.0	29	1	46	5	6	7	2								3	13	14	57	39	104						
Сэлэнгэ	32	183.8	28	10	56	2	13	23	33	1							1	5	47	28	63							
Мандаг	33	85.7	7	34	8	1	2	3	3								2	1	12	23	16	42						
Сайхан	34	31.7	12	32	1	1	2	48	40	1							2	6	15	115	58	162						
Төв	35	168.0	50	95	5	6	48	40	1								3	6	10	47	41	53						
Увс	36	103.6	38	9	42	4	3	12									5	12	24	6	2							
Ховд	37	14.8	13	3	52	1	9	16	58	3	38						2	6	19	101	65	130						
Булган	38	32.6	2	3			3										2	1	14	62	58	67						
Хөвсгөл	39	88.9	48	8	87	1	6	23	45	3							2	1	14	62	58	67						
Хэнтий	40	99.4	47	1	41	2	1	12									1	1	12	14	25							
Бор-Өндөр	41	27.8	7	6	11		6	11									1	1	12	14	25							

ШҮҮХЭЭР ШИЙДВЭРЛЭХ ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГ, ШҮҮГДЭГЧ / зүйлээр /

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг, заалт	МД	Бүгд	Үүнээс				Ял шийтгүүлсэн бүгд хүн				Үүнээс				Эрүүгийн хариуцлагын бусад арга хэмжээ авсан байдал				Ял шийтгүүлсдийн нас						
			Хэрэгт хэрэгсэхгүй болгосон /ЭБШХ-ийн	Шийдвэрсэн бүгд хэрэг	Цагаатгасан хэрэг	Ял шийтгүүлсэн бүгд хүн	Үрд ял шийтгүүлсэн хүн	Гэмт хэрэг давтан үйлдсэн	Сотгуугаар үйлдсэн	Эмэгтэй хүн	Насанд хүрээгүй этгээд	Торгох ял	Алдаан ажил хийлтэх ялаар бүгд	Баривчлах ял	Хорих ял оногдуулсан бүгд хүн	Хорих ял оногдуулсан насанд хүрээгүй этгээд	Хорих ял оногдуулсан бүгд хүн	Цэрэг	Малчин	Бусад	Эрхлэсэн ажил, сургуулийн	Ялан	14-15	16-17	18-29
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
	91		5	2	4	4	1	1	1	1	4	7	7	8	4	6	5	1	1	1	1	6	62	33	
145	2	87	2	64	1	135	45	7	2	6	7	7	7	8	118	6	5	1	1	1	1	6	62	33	
147	3	9		5		17	3	2							17								15		
148	4	16	5	11		9	2	1		4		2			7	2								3	
175	5	3		2		9	2			1					9	1								4	
192	6	6		5		11				5					11	5								6	4
23-р бүлэг	7	5	1	3		2	1	2							2								1	2	
263	8	4	1			7									7									1	2
268	9	4		4		7									7									1	2
269	10	1		1		4				2					4		2							1	1

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг, заалт	МД	Ял шийтгүүлсдийн нас		Боловсрол				Ял шийтгүүлсдийн эрхэлж байсан ажил, сургууль											Иргэний харьяалал											
		35-аас дээш	Үүнээс	Дээд	Доктор	Мэтр	Бакалавр	Техникийн болон мэргэжлийн анхан шатны	Тусгай мэргэжлийн дунд	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Үлс төрийн албан тушаалтан	Төрийн захиргааны албан хаагч	Төрийн тусгай албан хаагч	Төрийн үйлчилгээний албан хаагч	Төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн албан тушаалтан	Оюутан	Сурагч	Цэрэг	Малчин	Бусад	Эрхлэсэн ажил, сургуулийн	Ялан	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Аль ч улсын нийгн иргэн		
БД		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	
91	1										4													1	3	4				
145	2	33			5		5			3	35	40	31	21			1				3	5	15	16	94	1	134	1		
147	3	2									9	6	2								2			2	17	17				
148	4	6						4			4	1												3	6	9				
175	5	4	1					6		1	1	1	1											6	3	8		8	1	
192	6	1						5			6													1	10	11				
23-р бүлэг	7	1								1	1	1	1										1	1	1	2	2			
263	8																													
268	9	4						7																				7		
269	10	2						4									1											4		

ШҮҮХЭД БҮРТГЭГДСЭН ХЭРГИЙН ХОХИРОГЧ /зүйлээр/

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үлмээс хохирогч хүн	Үүнээс												Хохирогч хүн, иргэншлээр					Эмэгтэйн		Үүнээс	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		20
Бүгд		14053	4772	764	606	1319	2623	2637	2152	1499	1002	719	380	172	85	95	13998	55			524	148	38
10-р бүлэг		217	57	16	3	9	19	47	29	35	10	21	13	6	5	4	215	2			195	25	9
10.1	3	162	40	3	3	6	15	36	22	30	9	19	9	5	3	2	160	2			142	16	
10.2	4	3	1						1		1						3				3	1	
10.3	5																						
10.4	6	1							1												1		
10.5	7	3	3	2			1										3				2		
10.6	8	49	12	11	3	3	10	6	6	6	2	3	1	2	2	2	49				49	8	9
11-р бүлэг		7157	2428	295	315	775	1486	1477	1117	692	450	299	153	50	20	29	7142	17			67	40	6
11.1	10	360	42	7	8	21	60	78	71	50	30	23	6	5	1	360					16	2	
11.2	11	10				1	2	2	2	2	2	1				10					2		
11.3	12	39	7	4	1	5	9	6	6	3	6	2	2	1		39					2		1
11.4	13	621	126	20	29	79	121	106	111	55	32	30	25	4	5	4	619				16		
11.5	14	15	5	2	2	2	3	1	4	1	1	1				15							
11.6	15	5973	2126	248	275	662	1280	1246	903	568	371	234	116	40	14	17	5960	15			48	35	6
11.7	16	139	114	14	2	10	15	35	20	13	10	9	4	1	1	6	139				1	1	
12-р бүлэг		255	246	189	14	17	17	6	3	3	2	2	1	1	1	1	255	16			1	1	1
12.1	18	227	218	165	13	15	17	6	3	2	2	2	1	1	1	227					1		1
12.2	19	1	1							1						1							
12.3	20	1	1			1																	
12.5	21	26	26	24	1	1											26						
13-р бүлэг		16	7	7	3	1	2	2	2	1							16	3				3	
13.1	23	3	3	3													3					3	
13.2	24	1	1			1										1							
13.3	25																						
13.4	26																						
13.5	27	11	2	7			1	2	1	2	1					11							
13.6	28																						
13.7	29																						
13.8	30																						
13.9	31																						
13.10	32																						
13.11	33	1	1				1										1						
13.12	34																						
13.13	35																						
14-р бүлэг																							
14.1	37																						

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үлмээс хохирогч хүн		Үүнээс												Хохирогч хүн, иргэншлээр			Үүнээс																			
		Эмэгтэйн хүүхэд	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-үүнээс дээш	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяатан-гүй	Тодорхойгүй	Гэмт хэргийн үлмээс нас барсан хүн - бүгд	Эмэгтэйн хүүхэд																		
																					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
14.2	38																																					
14.3	39																																					
14.4	40																																					
14.5	41																																					
14.6	42																																					
14.7	43																																					
14.8	44																																					
14.9	45																																					
БД																																						
15-р бүлэг	46																																					
15.1	47																																					
15.2	48																																					
15.3	49																																					
15.4	50																																					
15.5	51																																					
15.6	52																																					
16-р бүлэг	53																																					
16.1	54																																					
16.2	55																																					
16.3	56																																					
16.4	57																																					
16.5	58																																					
16.6	59																																					
16.7	60																																					
16.8	61																																					
16.9	62																																					
16.10	63																																					
16.11	64																																					
17-р бүлэг	65																																					
17.1	66																																					
17.2	67																																					
17.3	68																																					
17.4	69																																					
17.5	70																																					
17.6	71																																					
17.7	72																																					
17.8	73																																					
17.9	74																																					
17.10	75																																					

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Үүнээс													Хөхиоргч хүн, иргэншлээр				Үүнээс					
		Үүнээс													Хөхиоргч хүн, иргэншлээр				Үүнээс					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-түнээс дээш	16	17	18	19	20	21	22
17.11	76	1			1													1						
17.12	77	317	32	3	4	26	44	55	60	48	21	25	17	9	5	316	1							
18-р бүлэг	78	23	4	3	3	3	7	8	1	1	1					21	2							
18.1	79	1	1	1												1								
18.2	80																							
18.3	81																							
18.4	82																							
18.5	83	15	2		1	1	7	6								15								
18.6	84	4	1		1	1		1	1	1						2	2							
18.7	85	3			1	1		1								3								
18.8	86																							
18.9	87																							
18.10	88																							
18.11	89																							
18.12	90																							
18.13	91																							
18.14	92																							
18.15	93																							
18.16	94																							
18.17	95																							
18.18	96																							
19-р бүлэг	97	4					1	3								4								
19.1	98																							
19.2	99																							
19.3	100																							
19.4	101																							
19.5	102																							
19.6	103																							
19.7	104																							
19.8	105																							
19.9	106																							
19.10	107																							
19.11	108																							
19.12	109																							
19.13	110																							
19.14	111	4					1	3								4								
19.15	112																							
19.16	113																							
19.17	114																							

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үлмээс хохиоргч хүн	Үүнээс												Хохиоргч хүн, иргэншлээр					Үүнээс				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
			Эмэгтэйн	хүүхэд	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-түүнээс дээш	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяатан-гүй	Тодорхойгүй	Гэмт хэргийн үлмээс нас барсан хүн - бүгд	Эмэгтэйн	хүүхэд	
20-р бүлэг	115	63	8	4	1	20	10	9	6	2	4	3		2	2		62							
20.1	116																							
20.2	117																							
20.3	118																							
20.4	119	2							1		1													
20.5	120																							
20.6	121																							
20.7	122																							
20.8	123																							
20.9	124																							
20.10	125																							
20.11	126																							
20.12	127																							
20.13	128																							
20.14	129	4					3		1															
20.15	130	5	3	1	1	19	7	8	4	2	3	3		1	1		5							
20.16	131	52	5	3	1	1	7	8	4	2	3	3		1	1		52							
21-р бүлэг	132	11	3	3	1	19	4	2	2	2	3	3	2	1	1		10	1						
21.1	133	1	1																					
21.2	134	6	1				4	1	1															
21.3	135																							
21.4	136																							
21.5	137																							
21.6	138																							
21.7	139	4	1					1	1					1	1									
21.8	140																							
21.9	141																							
21.1	142																							
21.11	143																							
21.12	144																							
21.13	145																							
21.14	146																							
22-р бүлэг	147	4						1	2	1														
22.1	148	3						1	1	1														
22.3	149																							
22.4	150	1																						
22.5	151																							
22.6	152																							
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үйлдвэс гэмтүүлэг		Үүнээс				Хүчирхийллийн хэлбэрээр	Хууль ёсгүй	Учирсан хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол						
		Гэмт хэргийн үйлдвэс гэмтүүлэг	Нөхөн төлүүлэг	Хүчирхийллийн хэлбэрээр	Хууль ёсгүй	Учирсан хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол										
		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
Бүгд	1	8217	2014	243	696	1263	6258	1135	969	93	1053	18	50	14	127	40228.2	22307.9
10-р бүлэг	2	10	2	2	2	3	5	12	9	1	11	1	1	1	995.1	709.2	709.2
10.1	3	9	2		1	3	5	11	9		10	1			755.4	518.5	518.5
10.2	4														8.8		
10.3	5																
10.4	6																
10.5	7																
10.6	8	1			1			1		1						231.0	190.6
11-р бүлэг	9	7042	1684	152	398	604	6040	1054	918	66	1032	15	3	1	2793.7	1675.6	1675.6
11.1	10	335	36	7	326	2	7	26	12	2	25	1	1		705.8	492.6	492.6
11.2	11	10			10										5.0	3.6	3.6
11.3	12	35	6	2	35			1			1				198.6	175.2	175.2
11.4	13	619	106	12	24	585	10	48	43	4	45	1			798.9	304.4	304.4
11.5	14	14	2			14									17.6	16.5	16.5
11.6	15	5930	1461	123	2	2	5926	848	754	45	844	2	1		1017.0	674.5	674.5
11.7	16	99	73	8	1	1	97	131	109	15	117	12	1	1	50.8	11.9	11.9
12-р бүлэг	17	46	38	15	20	7	19	55	41	26	10	10	46	1	326.7	72.0	72.0
12.1	18	45	38	14	19	7	19	47	36	24	10	10	38		310.5	71.4	71.4
12.2	19																
12.3	20																
12.5	21	1		1	1			8	5	2			8		16.2	0.6	0.6
13-р бүлэг	22							1	1				1		0.1	0.1	0.1
13.1	23																
13.2	24							1	1				1				
13.3	25																
13.4	26																
13.5	27																
13.6	28																
13.7	29																
13.8	30																
13.9	31																
13.10	32																
13.11	33																
13.12	34																
13.13	35																
14-р бүлэг	36																
14.1	37																
14.2	38																
14.3	39																

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үйлмэс гэмтсэн нх-бүгд		Үүнээс				Хүнчирхийлийн хэлбэрээр	Үүнээс			Хуулийн нийлэгтэд	Үчирсэн хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол			
		Эмгэг	Хүүхэд	Хүнд нийдэрхлэгтэд	Хүдвэр нийдэрхлэгтэд	Хөнгөн нийдэрхлэгтэд	Гэр бүлийнхний нх		Эмгэг	Хүүхэд	Балин				Эдийн засгийн		
		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	14.4																
	14.5																
	14.6																
	14.7																
	14.8																
	14.9																
БД		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
15-р бүлэг	46	1															
	15.1	1			1												
	15.2																
	15.3																
	15.4																
	15.5																
	15.6																
16-р бүлэг	53	3	1					3									0.5
	16.1																
	16.2																
	16.3	3	1					3									
	16.4																
	16.5																
	16.6																
	16.7																
	16.8																
	16.9																
	16.10																
	16.11																
	16.12																
17-р бүлэг	65	32	1	2		11	21	13		14	2	13	14	1584.5	26330.7	15584.5	
	17.1														4	2858.4	1659.2
	17.2	19		2		1	18									3517.9	2926.9
	17.3																
	17.4	1					1									16750.8	9554.1
	17.5	11					10	1								1	2064.2
	17.6															1	311.4
	17.7															2	20.9
	17.8	1		1				2								2	22.7
	17.9															3	200.9
	17.10																
	17.11															3	143.0
	17.12																525.3
																	1.8
																	317.6

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үйлмаас гэмтсэн нх-бүлг		Үүнээс				Хүндрэхийнх нх	Хүндрэхийлийн хэлбэрээр					Хуулийн нийлэгтэд	Үчирсая хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол	
		Эмгэгтэй	Хүүхэд	Хүнд гэмтлэгчид	Хүнд гэмтлэгчид	Хүнд гэмтлэгчид	Хүнд гэмтлэгчид		Бэлгийн нийлэг	Сэтгэл сааранч	Бие махбодын	Сэтгэл сааранч	Эдийн засгийн				
		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
18-р бүлэг	78														1	167.7	66.3
18.1	79															6.7	6.7
18.2	80																
18.3	81																
18.4	82																
18.5	83															26.2	0.4
18.6	84															72.3	2.0
18.7	85															54.2	54.2
18.8	86																
18.9	87																
18.1	88																
18.11	89																
18.12	90																
18.13	91																
18.14	92																
18.15	93																
18.16	94																
18.17	95																
18.18	96																
19-р бүлэг	97														1	3.5	3.5
19.1	98																
19.2	99																
19.3	100																
19.4	101																
19.5	102																
19.6	103																
19.7	104																
19.8	105																
19.9	106																
19.10	107																
19.11	108																
19.12	109																
19.13	110																
19.14	111																
19.15	112																
19.16	113																
19.17	114																
20-р бүлэг	115	33	2				8				24				1	60.1	35.0
20.1	116																

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үлэмэс гэмтсэн нх - бүлэг		Үүнээс				Хүнчирхийлийн хэлбэрээр					Хуулийн явдал	Үчирсэн хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол		
		Эмгэг	Хүүхэд	Хүнд нидэрлэлт	Хүндэтгэр нидэрлэлт	Хөнгөн нидэрлэлт	Гэр бүлийн хүчирхийлэл	Эмгэг	Хүүхэд	Бие махдогч	Сэтгэл санамь	Бэлгийн нийл				Эдийн засгийн	
		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
20.2	117																
20.3	118																
20.4	119															0.3	
20.5	120																
20.6	121																
20.7	122																
20.8	123																
20.9	124														1	0.5	0.5
20.10	125																
20.11	126																
20.12	127																
20.13	128																
20.14	129															0.2	
20.15	130	5	2				5									6.3	5.1
20.16	131	28					3	24								52.8	29.3
21-р бүлэг	132	1	1				1								1		
21.1	133																
21.2	134																
21.3	135																
21.4	136																
21.5	137																
21.6	138																
21.7	139	1	1				1								1		
21.8	140																
21.9	141																
21.1	142																
21.11	143																
21.12	144																
21.13	145																
21.14	146																
22-р бүлэг	147														1	14.8	15.8
22.1	148																
22.3	149																
22.4	150														1	14.8	15.8
22.5	151																
22.6	152																
БД		23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
22.7	153																
22.8	154																

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үйлмаас гэмтсэн хүн-бүлэг		Үүнээс				Хүчирхийллийн хэлбэрээр					Хууль ёс тэтгэсэн	Үчирсая хохирол	Нөхөн төвлүүлсэн хохирол	
		Эмэгтэй	Хүүхэд	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн	Хүнд хяндлыг үйлдсэн				Хүнд хяндлыг үйлдсэн
22.9	155															
22.10	156															
22.11	157															
22.12	158															
23-р бүлэг	159	1	1	1	1	1	20							2	14.7	12.5
23.1	160	1	1	1	1	1	19								14.2	12.0
23.2	161													2		
23.3	162															
23.4	163															
23.5	164	1		1			1									
23.6	165															
23.7	166															
24-р бүлэг	167	1		1			1							103	2857.5	375.3
24.1	168														19.2	17.1
24.2	169														242.5	105.7
24.3	170													1		
24.4	171															
24.5	172	1		1			1							14	234.6	149.1
24.6	173													60	122.6	45.9
24.7	174														1402.9	
24.8	175													5	835.7	57.4
24.9	176															
25-р бүлэг	177															
25.1	178															
25.2	179															
25.3	180															
25.4	181															
25.5	182															
25.6	183															
26-р бүлэг	184														5.4	4.6
26.1	185														5.4	4.6
26.2	186															
26.3	187															
27-р бүлэг	188	1027	284	74	275	629	124								6657.3	3735.1
27.1	189															
27.2	190															
27.3	191															
27.4	192															
27.5	193															
27.6	194															

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Гэмт хэргийн үйлмаас гэмтсэн нх-д		Үүнээс				Хүнчирхийлийн хэлбэрээр					Хуулийн этгээд	Үчирсая хохирол	Нөхөн төлүүлсэн хохирол	
		Эмгэг	Хүүхэд	Хүнд нийдэрхлэг гэмтлэг	Хүдвэр гэмтлэг нийдэрхлэг	Хөнгөн нийдэрхлэг гэмтлэг	Гэр бүлийнхний нх	Эмгэг	Хүүхэд	Бие махбодын	Сэтгэл санааны	Бэлгийн				Эдийн засгийн
27.7	195															
27.8	196															
27.9	197															
27.10	198			284	74	275	629	124						6657.3		3735.1
27.11	199															
28-р бүлэг	200														3	
28.1	201															
28.2	202															
28.3	203															
28.4	204															
28.5	205															
28.6	206															
28.7	207															
28.8	208															
28.9	209															
28.10	210															
28.11	211															
28.12	212															
28.13	213															
28.14	214															
28.15	215															
28.16	216															
28.17	217															
28.18	218															
28.19	219															
29-р бүлэг	220															
29.1	221															
29.2	222															
29.3	223															
29.4	224															
29.5	225															
29.6	226															
29.7	227															
29.8	228															
29.9	229															
29.10	230															

ШҮҮХЭД БҮРТГЭГДСЭН ХЭРГИЙН ХОХИРОГЧ /НУТАГ ДЭВСГЭРЭЭР/

МД	Нутаг дэвсгэр	Гэмт хэргийн үйлмээс хохирогч хүн	Үүнээс												Хохирогч хүн, иргэншлээр						
			Эмэгтэй	Хүүхэд	18-21	22-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 туунээс	Монгол Улсын иргэн	Гадаадын харьяат	Харьяалангүй	Тодорхойгүй	
	БД	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
	УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	14053	4772	764	606	1319	2623	2637	2152	1499	1002	719	380	172	85	95	13998	55			
	НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	7396	2564	363	388	996	1472	1494	1090	640	403	288	145	56	30	31	7362	34			
Үүнээс	Багануур	192	64	9	5	8	28	28	24	33	23	15	12	1	4	2	192				
	Багахангай	2	1	1					1												
	Баянгол	1017	422	44	96	87	209	219	127	90	45	45	26	9	4	16	1015	2			
	Баянзүрх	1846	665	111	78	271	409	461	247	123	55	47	34	7	1	2	1832	14			
	Налайх	228	77	16	11	16	30	37	35	40	12	17	7	2	4	1	228				
	Сонгинохайрхан	1050	506	35	26	167	285	255	163	55	30	23	3	3	7	1	1050				
	Сүхбаатар	980	232	46	39	172	176	141	178	78	78	87	50	10	2	1	972	8			
	Хан-Уул	862	336	54	14	44	109	155	171	123	80	46	35	13	11	7	852	10			
	Чингэлтэй	1219	261	47	119	231	226	197	145	98	71	45	18	15	4	3	1219				
	Бусад																				
		ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	6657	2208	401	218	323	1151	1143	1062	859	599	431	235	116	55	64	6636	21		
	Үүнээс	Архангай	211	71	4	12	13	21	35	41	32	18	16	9	7	1	2	211			
Баян-Өлгий		194	51	9		1	42	54	42	25	9	4	5	2		1	194				
Баянхонгор		343	102	25	14	22	72	41	47	60	19	18	16	6	2	1	341	2			
Булган		255	48	6	10	23	26	60	36	46	24	14	5	3	1	1	253	2			
Говь-Алтай		127	43	7	12	9	15	20	10	14	17	10	6	6		1	126	1			
Говьсүмбэр		122	58	12	6	6	26	21	14	7	8	8	9	3	1	1	122				
Дархан		536	201	59	25	20	68	96	72	80	47	37	13	12	3	4	535	1			
Дорноговь		258	88	16	7	17	41	40	53	41	20	15	4	4	3	1	257	1			
Дорнод		398	153	26	5	30	63	58	49	43	52	32	18	12	5	5	392	6			
Дундговь		146	59	8	2	5	16	21	21	21	15	12	24	11	3	5	3	146			
Завхан		161	36	7	4	7	27	24	24	24	21	21	12	7	2	1	161				
Орхон		431	142	25	29	19	104	109	71	44	44	21	4	4		1	431				
Үүнээс	Өвөрхангай	551	124	31	17	12	98	73	103	103	60	37	6	3	2	6	551				
	Өмнөговь	372	121	19	7	27	78	82	65	26	35	22	6	3	2		368	4			
	Сүхбаатар	263	88	16	6	4	55	54	53	36	18	7	7	3	3	1	262	1			
	Сэлэнгэ	537	232	23	18	31	94	99	82	66	49	32	28	5	3	7	536	1			
	Төв	493	188	34	5	21	74	60	88	65	42	52	22	12	7	11	491	2			
	Увс	215	44	20	4	15	37	30	33	18	16	19	11	5	4	3	215				
	Хөвд	264	84	14	15	15	49	44	43	20	19	16	12	10	5	2	264				
	Хөвсгөл	362	148	21	8	19	65	45	45	44	48	20	23	10	7	7	362				
	Хэнтий	418	127	19	12	7	80	77	70	70	53	44	32	13	6	2	418				

Угсаа Нутаг дэвсгэр	МД	Гамт хэргийн улмаас нас барсан хүн		Гамт хэргийн улмаас гэмтсэн хүн		Гэмтлийн зэргээр					Үнэнээс			Хүчирхийллийн хэлбэрээр					Хуулийн этгээд бүгд	Үндсэн хохирол / сая төгрөг /	Нөхөн төлүүлсэн хохирол / сая төгрөг /
		20	21	Эмэгтэй	Өсвөр насны хүн	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй	Хүнд хэргээр гэмтэлтэй			
	БД	524	8217	2014	243	696	1263	6258	1135	969	1053	18	50	14	127	39989.5	22261.5				
	УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	177	4484	1104	126	302	588	3594	570	498	544	8	18	16	24725.2	15379.7					
	НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	3	121	38	5	13	10	98	31	26	29	2	2	2	114.1	108.3					
	Багануур																				
	Баянгол	15	779	304	36	43	108	628	103	90	103				2626.6	2281.6					
	Баянзүрх	56	1213	150	26	98	169	946	112	94	106	4	2	1	8690.7	6158.2					
	Налайх	10	176	35	5	26	24	126	20	19	20			2	115.1	67.0					
	Сонгинохайрхан	31	591	309	5	35	59	497	129	121	121	8	8		536.2	471.7					
	Сүхбаатар	20	622	3	2	19	85	518	33	30	25	2	6	4	7576.4	2479.1					
	Хан-Уул	23	480	172	31	32	70	378	95	78	94	1	1	3	3424.6	2665.5					
	Чингэлтэй	19	501	93	15	36	63	402	46	40	45				1640.4	1148.3					
	Бусад																				
	ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	347	3733	910	117	394	675	2664	565	471	509	10	32	14	15264.3	6881.8					
	Архангай	11	127		6	14	107	20	18	18	2			7	276.9	25.6					
	Баян-Өлгий	10	118	20	5	13	9	96	13	11	2		3		75.7	25.3					
	Баянхонгор	57	195	62	17	15	3	177	40	37	37	3	3	3	340.1	273.3					
	Булган	10	156	33	4	17	65	74	23	22	22	1	1		833.1	391.3					
	Говь-Алтай	2	77	22	5	9	16	52	9	9	9			1	245.3	192.5					
	Говьсүмбэр	3	107	50	1	6	11	90	29	22	28	1			68.3	63.2					
	Дархан	20	287	7	16	64	207	75	63	63	5	4	4	4	836.4	220.3					
	Дорноговь	19	144	42		19	35	90	9	9	9			2	399.7	288.3					
	Дорнод	23	243	93	15	29	45	169	25	20	21	2	1	2	2495.6	109.0					
	Дундговь	11	87	3	2	17	13	57	11	8	9		2		207.8	55.9					
	Завхан	2	83	15	2	13	10	60	6	5	5	1		10	342.3	293.5					
	Орхон	11	243	74	3	19	39	185	57	34	41		3	13	250.5	116.1					
	Өвөрхангай	16	230	57	16	38	28	164	39	31	35	4	4	10	875.3	681.4					
	Өмнөговь	25	244	27	24	44	176	34	34	33	1	2			1892.7	698.0					
	Сүхбаатар	15	156	55	7	16	15	125	21	20	21			3	482.0	460.2					
	Сэлэнгэ	37	281	63	8	25	79	177	61	48	59	1	1		865.4	375.6					
	Төв	35	304	107	21	43	69	192	6	5	6			7	3689.8	2178.6					
	Увс	2	134	1	10	14	110	18	14	14	7		7	11	83.3	28.8					
	Ховд	12	128	29	3	6	27	95	6	6	6			16	304.7	104.0					
	Хөвсгөл	15	227	102	1	32	46	149	27	23	27			35	312.6	122.8					
	Хэнтий	11	162	48	7	21	29	112	36	33	33		3		386.9	178.1					

Эрүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хоригдлын тоо	Насны бүлэг												Боловсролын түвшин										Ял эдлэхийн өмнөх ажил эрхлэлтийн байдал						Хэдэн удаа шийтгүүлсэн					
			Насны бүлэг												Боловсролын түвшин										Ял эдлэхийн өмнөх ажил эрхлэлтийн байдал						Хэдэн удаа шийтгүүлсэн					
			16-18	19-25	26-33	34-41	42-49	50-57	58-65	65-69	70+	БГД	Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	БГД	Ажил хийдэг байсан	Ажил хийдэггүй байсан	БГД	Анхны	2	3	4	5	6							
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28							
13.3.2	37																																			
13.4.1	38																																			
13.4.2	39																																			
13.4.3	40																																			
13.4.4	41																																			
13.5.1	42																																			
13.5.2	43																																			
13.5.3	44																																			
13.6.1	45																																			
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28							
13.6.2	46																																			
13.7	47																																			
13.8	48																																			
13.9	49																																			
13.10	50																																			
13.11	51																																			
13.12	52																																			
13.13	53																																			
15-р бүлэг	54	2																																		
15.1.1	55																																			
15.1.2	56																																			
15.1.3	57	1				1							1							1	1															
15.2.1	58	1					1						1							1	1															
15.2.2	59																																			
15.3	60																																			
15.4	61																																			
15.5	62																																			
15.6	63																																			
16-р бүлэг	64	4	1				1						2	1		1			2	1	1	2	2	2												
16.1	65																																			
16.2	66																																			
16.3	67																																			
16.4	68																																			
16.5	69																																			
16.6	70																																			
16.7	71																																			
16.8	72																																			
16.9	73																																			
16.10	74																																			

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хоригдлын тоо	Насны бүлэг												Боловсролын түвшин										Ял эдлэхийн өмнөх ажил эрхлэлтийн байдал						Хэдэн удаа шийтгүүлсэн					
			16-18	19-25	26-33	34-41	42-49	50-57	58-65	65-69	70+	Бүгд	Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Бүгд	Ажил хийдэг байсан	Ажил хийдэггүй байсан	Бүгд	Анхны	2	3	4	5	6							
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28							
16.11	75																																			
17-р бүлэг	76	1160			1		1					2	1				1			2	1	2	2													
17.1	77	761	18	205	234	162	94	34	13	1		761	27	34	1	263	186	128	122	761	98	663	761	252	154	126	96	54	37							
17.2	78	248	7	92	79	41	25	3	1			248	7	25		91	68	28	29	248	37	211	248	109	57	29	26	10	9							
17.3	79	77		7	29	17	15	2	5	1	1	77	39	1	28	2	2	5	2	77	28	49	77	46	20	4	1	3	3							
17.4	80	17				9	1	4	3			17	11	1	2	2	2	1			17	10	7	17	14	3										
17.5	81																																			
17.6	82	2				1		1				2			2						2	2	2	2	1				1							
17.7	83	1										1									1	1	1	1	1											
17.8	84	5			1	3		1				5					3	1	1	5	5	5	5	1	3	1			1							
17.9	85																																			
17.10	86																																			
17.11	87																																			
17.12	88	49	2	11	17	12	6	1				49	1		6	10	18	14	49	4	45	49	12	10	12	7	5									
18-р бүлэг	89	3	13	30								43	12		10	16			38	14	60	74	29													
18.3	90																																			
18.4	91																																			
18.5	92	1										1								1	1	1	1	1	1											
18.6	93	1										1								1	1	1	1	1	1											
18.7	94	1										1	1							1	1	1	1	1	1											
18.10	95																																			
18.11	96																																			
18.12	97																																			
18.13	98																																			
18.14	99																																			
18.15	100																																			
19-р бүлэг	101	13				1							1	1					1	1	1	1	1	1												
19.1	102																																			
19.2	103																																			
19.3	104																																			
19.4	105	4				1	3					4	2		1	1	1		4	2	2	4	4	4												
19.5	106																																			
19.9	107																																			
19.10	108																																			
19.11	109																																			
19.12	110																																			
19.14	111	9	1	2	3	1	2					9	1	1	4	2	2		9	2	7	9	7	1	1											
20-р бүлэг	112	80	1	2	3	2	5					13	2	1	5	3			11	4	9	13	11	1	1											
20.6	113																																			

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хоригдлын тоо	Насны бүлэг												Боловсролын түвшин								Ял эдлэхийн өмнөх ажил эрхлэлтийн байдал						Хэдэн удаа шийтгүүлсэн								
			16-18	19-25	26-33	34-41	42-49	50-57	58-65	65-69	70+	Бүгд	Дээд	Тусгай мэргэжлийн дунд	Техникийн болон мэргэжлийн	Бүрэн дунд	Суурь	Бага	Боловсролгүй	Бүгд	Ажил хийдэг байсан	Ажил хийдэггүй байсан	Бүгд	Анхны	2	3	4	5	6								
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28								
20.7	114	68	1	25	26	12	3	1				68	13	14		34	7			68	7	61	68	43	20	3	2										
20.8	115																																				
20.9	116																																				
20.10	117																																				
20.12	118																																				
20.13	119																																				
20.14	120																																				
20.16	121	12	3	5	1	2	1					12	3		5	1	3	12	3	9	12	4	5	2	1												
21-р бүлэг	122	3	2	1								3			2	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1											
21.11	123	3	2	1								3			2	1	3	3	3	3	3	2	2	2	1												
22-р бүлэг	124	4			1	2	1	2				4	3		2	2	2	3	3	15	18	4	9	1													
22.1	125	2										2	2																								
22.3	126																																				
22.4	127	2										2	2																								
22.5	128																																				
22.8	129																																				
22.10	130																																				
22.11	131																																				
23-р бүлэг	132	2																																			
23.1	133	2										2																									
23.2	134																																				
23.3	135																																				
23.4	136																																				
23.5	137																																				
23.6	138																																				
23.7	139																																				
24-р бүлэг	140	2																																			
24.1	141																																				
24.2	142	1										1																									
24.3	143																																				
24.5	144	3										3																									
24.6	145																																				
24.7	146																																				
24.9	147																																				
27-р бүлэг	148	89																																			
27.9	149																																				
27.1	150	86	1	18	25	14	16	9	3			86	7	7		34	26	6	6	86	28	58	86	66	13	5											
27.11	151	3										3	1																								

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	Хэдэн удаа шийтүүлсэн										Шүүхээс оногдуулсан хорих ялын хугацаа																
	М/д										Б/г/д																
	7	8	9	10	10-ас дээш	Б/г/д	0-1 жил	2 жил	3 жил	4 жил	5 жил	6 жил	7 жил	8 жил	9 жил	10 жил	11 жил	12 жил	13 жил	14 жил	15 жил	16 жил	17 жил	18 жил	19 жил	20 ба түүнээс дээш	Б/г/д
Б/д	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
Бүгд	1	141	123	1		6,395	214	202	230	396	403	196	175	474	634	307	209	46	47	80	49	50	51	52	53	54	3,922
10-р бүлэг	2	36	38			247	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	890
10.1	3	15	3			1223				3	12	27	21	170	99	85	35	143	88	68	71	124	28	58	31	160	1223
10.2	4					14										1	1	2	4	1			1	1	1	2	14
10.3	5																										
10.4	6																										
10.5	7						3	3																			3
10.6	8						13	4	1	3	4	1															13
11-р бүлэг	9	51	41			1500	42	37	40	45	52	67	62	212	142	130	81									910	
11.1	10	3	1	1		264	24	47	69	40	43	18	9	8	2	2	2										264
11.2	11					16	1		6	2		3	1		2	1											16
11.3	12					3	3																				3
11.4	13					8	4	4																			8
11.5	14																										
11.6	15					30	13	7	5	4	1																30
11.7	16					27	18	7	2																		27
12-р бүлэг	17	54	44	1		1863	112	103	125	95	97	88	72	220	146	133	83									1274	
12.1.1	18	1				52	12	9	1	4	3	3	2	4	1	2	1	5	1				3		1	52	
12.1.2	19	1				102	22	23	11	19	6	6	5	5	2	2	1	1					2			102	
12.1.3	20					22			1	2	3	4		6	2	1		2								22	
12.1.4	21	1	3			364	4	3	10	2	7	8	7	6	6	18	12	65	60	31	26	32	17	29	6	15	364
12.2.1	22					10			1		1		3	4				1									10
12.3.1	23																										
12.3.2	24																										
12.3.3	25					1			1																		1
12.3.4	26																										
12.5.1	27					3	2		1																		3
12.5.2	28																										
13-р бүлэг	29					2718				217	214				303					32						766	
13.1	30					1									1											1	
13.1.2	31					3					2				1											3	
13.1.3	32					2				1											1					2	
13.2.1	33																										
13.2.2	34																										
12.2.3	35																										
13.3.1	36					1					1																1
13.3.2	37																										
13.4.1	38																										
13.4.2	39																										
13.4.3	40																										

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	М/д	Хэдэн удаа шийтүүлсэн							Шүүхэс оногдуулсан хорих ялын хугацаа															Бүгд	20 ба түүнээс дээш жил	Бүгд		
		7	8	9	10	10-ас дээш	Бүгд	0-1 жил	2 жил	3 жил	4 жил	5 жил	6 жил	7 жил	8 жил	9 жил	10 жил	11 жил	12 жил	13 жил	14 жил	15 жил	16 жил				17 жил	18 жил
БД		29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
13.4.4	41																											
13.5.1	42																											
13.5.2	43																											
13.5.3	44																											
13.6.1	45																											
БД		29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55
13.6.2	46																											
13.7	47																											
13.8	48																											
13.9	49																											
13.10	50																											
13.11	51																											
13.12	52																											
13.13	53																											
15-р бүлэг	54																											
15.1.1	55																											
15.1.2	56																											
15.1.3	57								1																			
15.2.1	58								1																			
15.2.2	59									1																		
15.3	60																											
15.4	61																											
15.5	62																											
15.6	63																											
16-р бүлэг	64								2	1																		2
16.1	65																											
16.2	66																											
16.3	67																											
16.4	68																											
16.5	69																											
16.6	70																											
16.7	71																											
16.8	72																											
16.9	73																											
16.10	74																											
16.11	75																											
17-р бүлэг	76								2	1																		2
17.1	77	17	9	8	4	4	4	298	206	127	50	39	19	12	6	2	2	1										761
17.2	78	2	1	2	2	1	1	58	51	46	27	34	12	7	5	3	2	2	1									248

Эрүүгийн хуулийн бүлэг, зүйл, хэсэг	МД	Хэрдэн удаа шийтгүүлсэн										Шүүхээс оногдуулсан хорих ялын хугацаа																	
		7	8	9	10	10-ас Дээш	БҮГД	0-1 жил	2 жил	3 жил	4 жил	5 жил	6 жил	7 жил	8 жил	9 жил	10 жил	11 жил	12 жил	13 жил	14 жил	15 жил	16 жил	17 жил	18 жил	19 жил	20 ба түүнээс дээш	БҮГД	
БД		29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
17.3	79							77	12	13	8	16	3	5	1				1	3									77
17.4	80							17	1	6	8	2																	17
17.5	81																												
17.6	82							2		1	1																		2
17.7	83							1			1																		1
17.8	84							5	2	2		2	1																5
17.9	85																												
17.10	86																												
17.11	87																												
17.12	88		1	1				49	16	7	12	6	1	2	2	1	2												49
18-р бүлэг	89							29	17	15	21																	53	
18.3	90																												
18.4	91																												
18.5	92							1		1																			1
18.6	93							1		1																			1
18.7	94							1			1																		1
18.10	95																												
18.11	96																												
18.12	97																												
18.13	98																												
18.14	99																												
18.15	100																												
19-р бүлэг	101							1		1																			1
19.1	102																												
19.2	103																												
19.3	104																												
19.4	105							4		1	1			1	1													4	
19.5	106																												
19.9	107																												
19.10	108																												
19.11	109																												
19.12	110																												
19.14	111							9	1	3	4		1															9	
20-р бүлэг	112							13	1	4	4	1	1															11	
20.6	113																												
20.7	114							68	27	16	11	7	5	1	1													68	
20.8	115																												
20.9	116																												
20.10	117																												

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ БАЙГУУЛЛАГАД БҮРТГЭГДСЭН ХОРИГДОЛ /нутаг дэвсгэрээр/

Нутаг дэвсгэр	М/Д	Хоригдлын тоо	Насны бүлэг													
			16-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70 ба түүнээс дээш	
БД		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
УЛСЫН ХЭМЖЭЭНД	1	3522	9	35	356	620	680	563	452	372	229	123	45	18		
НИЙСЛЭЛИЙН ХЭМЖЭЭНД	2	1328	10	147	238	233	170	175	171	175	96	56	21	11		
Багануур	3	57		4	18	17	7	5	4		1			1		
Багахангай	4	5						3			2					
Баянгол	5	130		14	29	20	11	16	19	9	7	3	2			
Баянзүрх	6	290	2	27	53	65	33	37	34	23	12	2	2			
Налайх	7	54		3	13	9	5	7	10	4	3					
Сонгинохайрхан	8	344	4	39	64	57	49	41	49	20	10	8	3			
Сүхбаатар	9	125		15	14	19	17	13	21	13	7	5	1			
Хан-Уул	10	120		3	12	19	15	16	19	17	15	4				
Чингэлтэй	11	203	1	33	28	31	32	30	21	9	13	3	2			
Бусад	12	20	1	2	4	3	1	3	3	1	1	1	2			
ОРОН НУТГИЙН ХЭМЖЭЭНД	13	2174	9	25	209	382	447	393	281	197	133	67	24	7		
Архангай	14	80		4	15	11	22	10	9	4	3	2				
Баян-Өлгий	15	41	1	7	8	6	5	4	8	2						
Баянхонгор	16	98		1	13	19	26	10	13	5	4	4	2	1		
Булган	17	89	3	12	10	15	19	9	5	11	4	1				
Говь-Алтай	18	60	1	3	15	9	12	6	8	4	1					
Говьсүмбэр	19	14		1	3	2	4	1	1	2						
Дархан	20	175	2	4	18	23	45	32	21	14	12	3	1			
Дорноговь	21	86	1	6	15	13	10	13	12	12	4					
Дорнод	22	181	1	12	31	42	35	28	15	8	5	4				
Дундговь	23	62		4	17	15	7	10	7		1		1			
Завхан	24	87	2	1	13	9	19	13	12	10	3	3	2			
Орхон	25	128	2	20	15	33	37	10	6	2	3					
Өвөрхангай	26	122	1	6	19	24	21	25	12	9	5					
Өмнөговь	27	78	1	12	8	26	15	7	3	5	1					
Сүхбаатар	28	62	1	9	15	8	5	4	11	7	2					
Сэлэнгэ	29	180	3	4	13	26	38	29	14	8	12	4				
Төв	30	153	2	3	13	29	27	24	23	13	12	4	3			
Увс	31	97		14	28	11	13	10	6	9	3	2	1			
Хөвд	32	90		8	15	21	16	8	11	6	3	1				
Хөвсгөл	33	174	1	27	40	37	32	18	17	1	1					
Хэнтий	34	117		6	18	29	26	19	8	5	5		1			

ШҮҮХИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГЫН СТАТИСТИК МЭДЭЭЛЭЛ

Үзүүлэлт		МД	2017 он	2018 он	Өсөлт бууралт	
					Тоо	Хувь
БД			1	2	3	4
1. КРИМИНАЛИСТИКИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭ						
Нийт шинжилгээ		1	13202	13293	91	0.7
Үүнээс шинжилгээний төрөл:	Гарын мөр	2	9541	9550	9	0.1
	Мөр судлал	3	1545	1553	8	0.5
	Бичиг баримт	4	1066	906	-160	-15.0
	Галт зэвсэг	5	222	604	382	2.7 дахин
	Тэсрэх төхөөрөмж	6	7	2	-5	-71.4
	Дүр зураг	7	98	72	-26	-26.5
	Дүрс бичлэг	8	265	251	-14	-5.3
	Авто техник	9	235	165	-70	-29.8
	Компьютер судлал	10	131	111	-20	-15.3
	Бусад	11	92	79	-13	-14.1
Хэргийн төрөл:	Эрүүгийн хэрэг	12	12724	12961	237	1.9
	Иргэний хэрэг	13	384	414	30	7.8
	Захиргааны хэрэг	14	94	29	-65	-69.1
	Зөрчил	15		17		
Шинжилгээ хийсэн үндэслэл:	Шүүгчийн захирамжаар	16	397	326	-71	-17.9
	Хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч, прокурор, шүүхийн тогтоолоор	17	12722	13074	352	2.8
	Эрх бүхий бусад байгууллагын хүсэлтээр	18	83	21	-62	-74.7
Хэргийн газрын үзлэгт оролцсон тоо		19	36886	33560	-3326	-9.0
Үүнээс:	Хүний амь нас хохирсон	20	4488	5149	661	14.7
	Хулгайлах	21	16861	13952	-2909	-17.3
	Дээрэмдэх	22	565	545	-20	-3.5
	Зам тээврийн осол	23	7891	7171	-720	-9.1
	Бусад	24	7081	6743	-338	-4.8
ЭБШ бусад ажиллагаанд:	Цогцосны үзлэг	25	4671	5138	467	10.0
	Задлан шинжилгээ	26	2658	2858	200	7.5
	Эксгумац	27	18	17	-1	-5.6
	Мөрдөн байцаалтын туршилт болон бусад ажиллагаа	28	1568	1625	57	3.6
Гэрэл зургийн ажил		29	905959	921639	15680	1.7
Үүнээс:	Шинжилгээний	30	112272	74524	-37748	-33.6
	Хэргийн газрын үзлэгийн	31	363364	374626	11262	3.1
	Цогцосны үзлэг, задлан шинжилгээ	32	66894	79347	12453	18.6
	Бусад	33	363429	393142	29713	8.2
2. ШҮҮХ ЭМНЭЛГИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭ						
Нийт шинжилгээ		34	38090	39084	994	2.6
Хүний биед гэмтлийн зэрэг тогтоох шинжилгээ		35	27934	27493	-441	-1.6
Үзлэгээр тогтоогдсон гэмтэл:	Хүнд	36	1402	1307	-95	-6.8
	Хүндэвтэр	37	2364	2436	72	3.0
	Хөнгөн	38	15048	13493	-1555	-10.3
	Гэмтлийн зэрэгт хамаарахгүй	39	4804	5503	699	14.6
	Гэмтэл тогтоогдоогүй	40	4316	4754	438	10.1
Хүний биед хийсэн бусад шинжилгээ		41	1220	1425	205	16.8
Цогцост хийсэн шүүх эмнэлгийн шинжилгээ		42	4016	4499	483	12.0
Эксгумац		43	19	26	7	36.8
Хавтаст хэргийн материалаар хийсэн шинжилгээ		44	1409	1430	21	1.5
Эд эсийн шинжилгээ		45	3492	4211	719	20.6
Хэргийн төрөл:	Эрүүгийн хэрэг	46	34050	31895	-2155	-6.3
	Иргэний хэрэг	47	548	2200	1652	4.0 дахин
	Зөрчил	48		778	778	

Үзүүлэлт		МД	2017 он	2018 он	Өсөлт бууралт	
					Тоо	Хувь
БД			1	2	3	4
Шинжилгээ хийсэн үндэслэл:	Шүүгчийн захирамжаар	49	109	98	-11	-10.1
	Хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч, прокурор, шүүхийн тогтоолоор	50	34488	34771	283	0.8
	Эрх бүхий бусад байгууллагын хүсэлтээр	51	1	4	3	4.0 дахин
Объектын шинж тэмдгийг бэхжүүлсэн байдал	Гэрэл зургийн тоо	52	34854	43512	8658	24.8
	Дүрс бичлэгийн тоо	53	1142	1131	-11	-1.0
Хэргийн газрын үзлэгт оролцсон болон цогцост хийсэн үзлэгийн тоо		54	4322	5031	709	16.4
Хэн болох нь тогтоогдоогүй, хариуцах эзэнгүй цогцос оршуулсан байдал		55	120	134	14	11.7
Үүнээс:	Том хүн	56	66	76	10	15.2
	Хүүхэд	57	54	58	4	7.4
Нэг цэгийн үйлчилгээгээр үйлчлүүлсэн хохирогчдын тоо		58	178	157	-21	-11.8
Үүнээс:	Гэр бүлийн хүчирхийлэл	59	154	126	-28	-18.2
	Бэлгийн хүчирхийлэл	60	24	31	7	29.2
Шүүх хуралд эмч оролцсон		61	427			
Үүнээс:	Хөдөө орон нутагт	62	149			
	Нийслэлд	63	278			
3. ТУСГАЙ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭ						
Нийт шинжилгээ		64	14002	15886	1884	13.5
Үүнээс шинжилгээний төрөл:	Хими	65	5894	6814	920	15.6
	Физик	66	170	210	40	23.5
	Биологи	67	5679	6056	377	6.6
	ДНХ-ээр эцэг тогтоох шинжилгээ	68	294	313	19	6.5
	ДНХ-ийн бусад шинжилгээ	69	971	1372	401	41.3
	Бактериологи	70	994	1049	55	5.5
Хэргийн төрөл:	Эрүүгийн хэрэг	71	13696	15522	1826	13.3
	Иргэний хэрэг	72	299	321	22	7.4
	Захиргааны хэрэг	73	7	7	0	0.0
	Зөрчил	74		36	36	
Шинжилгээ хийсэн үндэслэл:	Шүүгчийн захирамжаар	75	311	312	1	0.3
	Хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч, прокурор, шүүхийн тогтоолоор	76	7562	8301	739	9.8
	Эрх бүхий бусад байгууллагын хүсэлтээр	77	26	23	-3	-11.5
	Тогтоолыг үндэслэж ирүүлсэн шинжээч эмчийн илгээх бичгээр	78	6103	7250	1147	18.8
Шинжилгээ хийхээс татгалзсан		79	25	34	9	36.0
Хэргийн газрын үзлэгт оролцсон тоо		80	1138	1985	847	74.4
Үүнээс:	Хүний амь нас хохирсон	81	544	1087	543	99.8
	Хулгайлах	82	234	258	24	10.3
	Дээрэмдэх	83	5	1	-4	-80.0
	Зам тээврийн осол	84	236	416	180	76.3
	Бусад	85	119	223	104	87.4
Хэргийн газрын үзлэгээр илрүүлж, бэхжүүлсэн ул мөр эд мөрийн баримт		86	1405	1633	228	16.2
Ул мөр илрээгүй		87	5	80	75	16.0 дахин
ЭБШ бусад ажиллагаанд:	Цогцосны үзлэг	88	662	841	179	27.0
	Задлан шинжилгээ	89	616	867	251	40.7
	Эксгумац	90	6	3	-3	-50.0
	Мөрдөн байцаалтын туршилт болон бусад ажиллагаа	91	34	171	137	402.9
Гэрэл зургийн ажил		92	30005	75526	45521	2.5 дахин
Үүнээс:	Шинжилгээний	93	6698	11918	5220	77.9
	Хэргийн газрын үзлэгийн	94	10607	24246	13639	2.3 дахин
	Цогцосны үзлэг, задлан шинжилгээ	95	12565	32127	19562	2.6 дахин
	Бусад	96	135	9038	8903	66.9 дахин

Үзүүлэлт	МД	2017 он	2018 он	Өсөлт бууралт		
				Тоо	Хувь	
БД		1	2	3	4	
4. ЭДИЙН ЗАСГИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭ						
Үзүүлэлт	97		233	233		
Нийт шинжилгээ	98	231	199	-32	-13.9	
Хэргийн төрөл:	Эрүүгийн хэрэг	99	194	30	-164	-84.5
	Иргэний хэрэг	100	32	4	-28	-87.5
	Захиргааны хэрэг	101	5	0	-5	
Шинжилгээ хийсэн үндэслэл:	Шүүгчийн захирамжаар	102	37	34	-3	-8.1
	Хэрэг бүртгэгч, мөрдөн байцаагч, прокурор, шүүхийн тогтоолоор	103	194	199	5	2.6
	Эрх бүхий бусад байгууллагын хүсэлтээр	104	0	0	0	
Томилолгүй буцаасан шинжилгээ	105	5	0	-5	-100.0	
Томилогдсон шинжилгээний шийдвэрлэлт:	106	226	233	7	3.1	
Үүнээс:	Санхүүгийн баримт ирүүлээгүйгээс буцсан	107	52	41	-11	-21.2
	Шинжээч томилох эрх бүхий этгээдийн хүсэлтээр буцсан	108	30	38	8	26.7
	Одоо хийж байгаа	109	8	11	3	37.5
	Шинжээчийн дүгнэлт гарсан	110	136	143	7	5.1
Хэргийн холбогдогч бүгд:	111	136	143	7	5.1	
Үүнээс:	Байгууллага	112	38	85	47	2.2 дахин
	Хүмүүс	113	98	58	-40	-40.8
Холбогдогчийн албан тушаал	Дарга, захирал	114	29	50	21	72.4
	Нягтлан бодогч	115	26	37	11	42.3
	Эд хариуцагч	116	78	47	-31	-39.7
	Бусад	117	3	9	6	3.0 дахин
Дүгнэлтээр тогтоосон хохирол	Сая төгрөгөөр	118	526.8	1124.9	598.1	2.1 дахин
	Валютаар	119	4142373	38291886	34149513	9.2 дахин

ДАА 364
ННА 67.51
Г-92

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮНГ НЭГТГЭСЭН:

О.Уулзахжаргал
Б.Ариунтуяа

ТЕХНИК РЕДАКТОР:

Б.Мөнхсэргэлэн
М.Цэдэвсүрэн

ХЯНАН РЕДАКТОРЛАСАН:

Г.Эрдэнэбат
Б.Мөнхдорж

ДИЗАЙНЕР:

Д.Сэрээтэр

Цаасны хэмжээ: 210-297
Хэвлэлийн хуудас: 61.0 хх

МӨНХИЙН ҮСЭГ ХХК-д хэвлэв.

ISBN 978-9919-22-856-9